

Vasile FAUR

Comuna

Chisindia

Monografie culturală

Editura

2019

Gutenberg Univers

Arad - România

VASILE FAUR

Chisindia
Monografie culturală

VASILE FAUR

Chisindia
Monografie culturală

**Editura „Gutenberg Univers”
Arad, 2019**

Volum publicat cu sprijinul financiar al:

- *Centrului Cultural Județean Arad*
- *Primăriei și Consiliului Local Chisindia*
- *Composesoratalui urbarial Chisindia. Președinte Doina Bîrnețiu*
- *Ing. Faur Ioan Teodor din Chisindia (familia Zmoloaie)*
- *Familia Oprea Zaharia din Chisindia, emigrată în S.U.A.*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

FAUR, VASILE

**Chisindia : monografie culturală / Vasile Faur. - Arad : Gutenberg
Univers, 2019**

Conține bibliografie

ISBN 978-606-675-199-5

008

Editura Gutenberg Univers Arad –
Editură recunoscută de C.N.C.S.I.S.

Tiparul executat la tipografia Gutenberg
Arad, Calea Victoriei, nr. 41
Tel.: 0257 254 330, Fax: 0257 254 339
E-mail: ntp@gutenbergarad.ro
www.gutenbergarad.ro

MOTTO:

*„Suntem atât de preocupați de ziua de mâine,
încât uităm că a existat și ziua de ieri, un trecut,
care, cu trecerea anilor, se uită, se pierde,
deși el conține, în sine, rădăcinile noastre,
ale neamului, hrănitore pentru generațiile viitoare” ...*

Cuprins

Cuvânt înainte	9
Argument	11
1. Istorie și administrație	13
1.1 Așezare, vecini, generalități	13
1.2. Atestarea istorică a satului	15
1.3. Repere istorice	20
1.4. Despre originea numelui Chisindia	30
1.5. Primarii și secretarii comunei Chisindia	34
1.6. Consilii comunale după anul 1989	36
1.7. Evoluții demografice ale satelor comunei	38
1.8. Cronica satului Chisindia	43
2. Viața spirituală	67
2.1. Istoria parohiei ortodoxe	67
2.2. Șirul preoților și slujitorilor bisericii	75
2.3. Coruri bisericesti din parohia Chisindia	84
2.4. Biserica Baptistă	86
2.5. Biserica Penticostală	91
2.6. Biserica Greco-Catolică	97
2.7. Consemnări	99
3. Școala	105
3.1. Istoricul școlii	105
3.2. Statistici școlare	109
3.3. Dicționarul dascălilor	119
3.4. Recensăminte școlare	145

4. Cultura	162
4.1. Călușari și dansatori. Higiși și locuri de joc	162
4.2. Datini și obiceiuri	165
4.3. Superstiții	172
4.4. Portul popular	172
4.5. Poezii și colinzi	173
4.6. Strigături	175
4.7. Diverse	186
5. Anexe documentare	183
5.1. Familiile satului și porecele lor în perioada interbelică. Explicația porecelor	188
5.2. Familiile de rromi	201
5.3. Familiile satului în perioada 1715-2015	203
5.4. Bătrânii satului și depopularea	210
5.5. Chisindani cu studii medii și superioare	213
5.6. Oameni de ieri, oameni de azi	218
5.7. Cataloage vechi reproduse și recensăminte	225
5.8. Consemnările unui chisindan: Mercea Gheorghe (a lu Merceu)	261
5.9. Drapelul reconstituit al Gărzii Naționale Române din Chisindia	264
5.10. Sigilii, peceti și blazoane	267
Bibliografie	281
Viața satului în imagini de-a lungul vremilor	285
Anexe documentare în imagini	695
Despre autor	751

Cuvânt înainte

În ultimul deceniu, inginerul Vasile Faur s-a impus, cu autoritate, printre cei mai prolifici autori de monografii de localitate din spațiul Banat-Crișana. După monumentală lucrare referitoare la *Țara Zărandului*, Vasile Faur a publicat, în anul 2017, *Monografia istorică a localității Chisindia*. Vorbim despre una dintre cele mai consistente monografii de localitate din județul Arad, apărută în condiții grafice excelente și cu un album de 200 de fotografii-document cuprinzând aspecte din trecutul și prezentul satului Chisindia.

Iată că astăzi, la nici doi ani de la publicarea Monografiei istorice a localității Chisindia, inginerul Vasile Faur ne pune înaintea *Monografia culturală a Chisindiei*. O lucrare monografică la fel de bine documentată, ce cuprinde date despre viața spirituală a localității cu referiri la toate cultele existente, despre trecutul învățământului, despre obiceiuri, tradiții, conscripții, diplome etc. Mai mult, în buna tradiție a autorului, *Monografia culturală a localității Chisindia* cuprinde și un album fotografic cât se poate de generos, care immortalizează patrimoniul mobil și imobil al Chisindiei. Inginerul Vasile Faur nu evită nici abordarea problemelor sensibile cu care se confruntă zona studiată, cum ar fi depopulare satelor din Țara Zărandului.

După cum ne-a mărturisit încă de la prima ediție a lucrării despre *Țara Zărandului* – apărută în anul 2014 – inginerul Vasile Faur își propune să încheie trilogia despre satul natal cu o privire monografică asupra întregii comune Chisindia, cuprinzând și localitățile Păiușeni și Văsoaia. Altfel spus, o abordare completă a zonei, cuprinzând atât istoria localităților, cât și încadrarea lor firească în fostul comitat Zărand, toponim rămas în mentalul colectiv sub atât de frumoasa denumire de *Țară a Zărandului*.

Munca de cercetare pe care neobositul inginer Vasile Faur a depus-o în ultimul deceniu pentru studierea trecutului comunei Chisindia și a regiunii Țării Zărandului înobilează strădaniile Colectivului Monografic Județean Arad care, pas cu pas, se apropie de finalizarea elaborării hărții digitale a monografiilor de localitate din acest areal.

Dr. Doru Sinaci

Directorul Bibliotecii Județene „Alexandru D. Xenopol” Arad

Argument

Satul în care vedem lumina zilei, constituie o avere moștenită de la înaintași, de la părinții noștri. În satul de origine, fiecare dintre noi simțim întoarcerea la izvoarele vieții și în limita puterilor noastre, legați de veșnicia lui, avem obligația de a contribui la cunoașterea și eternizarea lui după puterile noastre și mijloacele pe care le avem la îndemână. Pentru fiecare suflet, satul de origine este cel mai frumos loc, dealurile, apele care-l brăzdează, locuitorii lui, biserica și școala, îi dau o frumusețe mirifică, specifică.

Născut în Chisindia, dar cu rădăcini în toate cele trei sate (Chisindia, Păiușeni și Văsoaia), am considerat o datorie sufletească și cetățenească față de trăitorii de pe aceste meleaguri și față de mine însumi să abordez istoria acestor locuri.

Scopul pe care mi l-am propus prin întocmirea acestei monografii este de a reda locuitorilor comunei Chisindia o parte necunoscută și nepublicată încă din istoria acestor locuri. Lucrarea prezintă, prin prisma documentelor istorice și a dovezilor pe care le-am avut la dispoziție, istoria comunei, evoluția istorică, administrativă și culturală, valorile pe care le-am moștenit, create de străbunii noștri de-a lungul veacurilor, tradiții și obiceiuri specifice comunei.

Hotărârea de a scrie istoria comunei a fost accentuată de realitățile istorice și administrative concrete ale celor trei sate, care pierd tot mai mult în lupta cu timpul, natura și cu modernismul. Satul Văsoaia, cu 800 locuitori în jurul anilor 1900, a ajuns la 80 de locuitori în anul 2000, la 40 de locuitori în anul 2013 și la 24 de locuitori în anul 2018. Satul Păiușeni, de la 1500 de locuitori la anul 1900, a ajuns în anul 2000 la 500 de locuitori, iar în satul Chisindia, în ultimii 100 de ani, numărul locuitorilor a scăzut de la 2000 la 1000. Satele comunei se restrâng ca număr de suflete, tineretul se răspândește în lumea largă, în căutarea unor condiții de viață mai bune, iar populația este tot mai îmbătrânită; în cele trei sate doar mor oameni, nu se mai nasc, sporul demografic fiind negativ. Modernitatea distruge tradiția și obiceiurile, îngroapă țaranul și veșnicia trăirii lui. Cele trei vetre de locuire ale comunei, respectiv Chisindia, Văsoaia și Păiușeni, au o istorie care merită să fie cunoscută, deși nu este spectaculoasă.

De obicei, întâmplările deosebite, petrecute într-o comunitate, se șterg în timp și, de cele mai multe ori, generațiile mai tinere nu cunosc trecutul satului de origine, fiind atrase de libertatea de mișcare a individului, oferită de europenizare, pe care o consideră ca o oportunitate totală. Puțini tineri din comună știu că în hotarul așezării lor s-a exploatat aur timp de 400 de ani, că în satul Chisindia a trăit un rotar orb, care poate fi considerat un caz rar de trăire și muncă.

De asemenea, în pădurile comunei Chisindia, a fost organizată o rezistență armată anticomunistă, în care au fost implicați combatanți și din alte sate din zonă, alături de chisindanul Georgiță Mercea. Nu putem să lăsăm timpul și foarfeca lui să distrugă memoria unor personalități ale comunei, cum a fost poetul Rusalin Mureșan din Păiușeni și avocatul - ziarist Iustin Ardelean din Chisindia. Sunt numai câteva borne ale curgerii vremurilor care trebuie consemnate în scrierile monografice despre comună, care să consfințească pentru viitor, trecutul ce trebuie pus pe răboj. Monografia comunei Chisindia, având în vedere întinderea în timp pe o perioadă de 750 ani și referințele la trei sate, poate fi considerată o lucrare cuprinzătoare și, de aceea, am considerat structurarea ei în trei volume. Pentru orice comunitate, biserica și școala au fost primele instituții, care au contribuit la culturalizarea locuitorilor și la păstrarea specificului așezării, au fost și sunt focarele culturii tradiționale, cele care au dus prin veacuri credința și cultura.

Satul Văsoaia, cu puținele suflete pe care le mai are, este în pericol de dispariție ca așezare, prin numărul mic de oameni care se îndârjesc să rămână și să trăiască în el. Școala, din lipsa copiilor, a fost desființată prin anul 1985, iar cea din satul Păiușeni, nu este departe de a avea aceeași soartă, tot din lipsa copiilor și dublată de problemele financiare. Având în vedere că elevii și părinții lor constituie o importantă sursă informațională demografică, mai ales prin conținutul recensămintelor, am considerat că volumul 2 al monografiei comunei trebuie să cuprindă biserica și școala, de-a lungul vremurilor. Materialul documentar, referitor la istoricul bisericii și școlii din

satul Chisindia, reflectă, în esență, o frescă culturală a comunității rurale Chisindia. Preoții și dascălii au fost cei care au luminat, în vreme, drumul pe care generațiile tinere au mers în viață. Biserica și școala, cu tot ceea ce ține de activitatea lor, constituie o parte importantă a istoriei comunei, a prefacerilor și trăirilor culturale ale comunității. Prezenta parte a monografiei (o putem numi volumul 2) va cuprinde deci, istoricul bisericii și școlii și câteva capitole în strânsă legătură cu activitatea lor. Pentru culegerea informațiilor, am cercetat biblioteci și arhive, în special arhivele școlii din satul Chisindia și arhiva Primăriei Chisindia.

Pentru partea istorică, am cercetat fondul de carte al Bibliotecii Academiei Române, Biblioteca Județeană Arad, Arhiva Arhiepiscopiei Arad și fondul istoric al Arhivelor Județului Arad. Lucrarea are ca bază de date documente de arhivă și surse informaționale editate și inedite. În demersul de redactare, am căutat să redau informațiile așa cum au fost, nu le-am interpretat și nu le-am redat de pe o poziție subiectivă, cum aș fi vrut eu, uneori, să fie. Am căutat să scriu istoricul bisericii și al școlii și nu să distorsionez esența întâmplărilor și informațiilor. Am considerat că este necesar să redau legătura dintre evenimente deoarece, deși uneori par diverse, eterogene, ele stau totuși într-o strânsă legătură, născându-se unele din altele.

Istoricul bisericii și al școlii din satul Chisindia, cât și celelalte date prezentate valorifică zestrea informațională și spirituală a multor generații din satul Chisindia. O istorie a satului românesc nu poate fi scrisă fără a lua în considerare cronicile, însemnările și arhivele bisericii și ale școlii din satul respectiv. Fiecare parohie și școală, fiecare sat își are istoria sa, trecută și prezentă, cu evenimente și informații specifice. Lucrarea adună, totuși, într-o singură carte, informațiile risipite în diverse surse despre biserică și școala din sat. Istoricul bisericii, școlii și culturii satului Chisindia, prezentat în volumul de față, trebuie considerat ca al doilea volum al monografiei comunei.

Celelalte date despre sat privind sistematizarea, administrația, economia și demografia, au constituit primul volum al monografiei. Încă din timpul redactării lucrării, am simțit o mare responsabilitate pe care mi-am asumat-o, prin faptul că ea se adresează contemporanilor, dar este destinată și generațiilor viitoare și, prin ele, istoriei. Prin conținutul ei și forma de prezentare, lucrarea se adresează celor cu origini în comună, dar și unor specialiști din diverse domenii care vor găsi în cuprinsul ei informații inedite și prețioase.

Sunt conștient că lucrarea poate fi completată și îmbunătățită, dar m-aș bucura să știu că am deschis calea celor dornici a cerceta istoria locală, drum pe care, străbătându-l, vor găsi multe informații inedite și repere de orientare. Datorită formației mele tehnice și nu literar-istorice, aspectul literar în exprimare nu se ridică la nivelul unei opere, dar sper să fie compensat de bogăția seacă a cifrelor, esența informațiilor și numărul mare al imaginilor (fotografiilor). M-aș bucura dacă mi s-ar spune, că prin lucrarea prezentată, am făcut ceva pentru comuna Chisindia, pentru locuitorii ei, pentru trecutul și viitorul ei, iar munca mea n-a fost zadarnică ci, dimpotrivă, poate fi considerată un reper al istoriei locale și poate da roade în cercetările viitoare.

În strădania mea de a duce la bun sfârșit sarcina asumată, am colaborat cu diverse persoane, care mi-au acordat ajutorul lor profesional. Doresc să mulțumesc sincer doamnelor Doina Chiș și Nicoleta Mihuța din Ineu, domnilor Dan Demșea din Arad, Adrian Șerban și Adrian Pârv din Ineu, Draga Marcel din Arad, familiei Dobre (Mihai, Emanuel și Vlad) din Ineu.

Mulțumiri speciale, pentru munca și ajutorul perseverent, aduc inginerii Florica Berar din Ineu, mulțumiri care nu pot fi exprimate în conținutul sec al unor cuvinte.

Nu în ultimul rând, aduc mulțumiri soției mele, Dorina, pentru răbdarea și înțelegerea de care a dat dovadă în toată vremea de cercetare și redactare a cărții.

Cei care se vor apleca asupra filelor monografiei trebuie să înțeleagă că trecutul se scrie pentru viitor, pentru ca el să nu se piardă prin trecerea vremurilor.

Autorul

1. Istorie și administrație

1.1 Așezare, vecini, generalități

Comuna Chisindia este situată în partea de N-E a județului Arad, la 9 km de orașul Sebiș și 72 km de municipiul Arad.

Comuna Chisindia se învecinează la Est cu comuna Almaș, la Vest cu comuna Tauț, la Nord cu comuna Buteni, iar la Sud cu comuna Bârzava.

În anul 2011, numărul total de locuitori ai comunei a fost de 1576, repartizați pe sate după cum urmează: Chisindia 999 loc., Păiușeni 487 loc. și Văsoaia 90 loc. Ca unitate teritorial-administrativă, localitatea Chisindia este parte componentă a comunei Chisindia, ca reședință comunală, alături de satele Văsoaia și Păiușeni și are o suprafață de 12.928 ha.

Economia comunei este predominant agrară, comuna dispunând de 4163 hectare suprafață agricolă și de 6.989 ha teren forestier. Sectoarele agricole componente sunt bine dezvoltate, majoritatea populației lucrează în agricultură. În structura suprafețelor cultivate și a producției vegetale, ponderea o deține grâul și porumbul¹.

În comună funcționează două școli generale (Chisindia și Păiușeni), o grădiniță, un cămin cultural și o bibliotecă publică. Comuna este deservită de o circumscripție medico-sanitară cu un medic de familie, cele mai apropiate spitale fiind la Sebiș și Ineu.

În prezent, sunt electrificate toate satele și cătunele comunei: Chisindia, Păiușeni, Văsoaia și cătunele Găurani și Hurez (2003). Drumurile comunale care fac legătura dintre reședința de comună și satele Păiușeni și Văsoaia sunt asfaltate din anul 2014.

Drumul Chisindia-Arad face legătura cu reședința de județ și cu țara. Pe calea ferată, legătura cu municipiul Arad și țara se face prin stația C.F.R. Sebiș, situată la o depărtare de 9 km.

Ca tip de așezare, Chisindia se încadrează în categoria satelor de deal, fiind străjuită la Sud de Munții Zărandului, la Vest de Dealurile Cuiedului, la Est de Dealul Măgura (637m), iar la Nord de Râul Crișul Alb. Așezată la hotarul dintre depresiunea Gurahonțului și depresiunea Sebișului, în hotar cu Joia Mare unde Crișul Alb părăsește ultima strânsură a Munților Zărandului și Codru Moma, prin dealurile care o înconjoară, așezarea este ferită de vânturile puternice și de soarele dogoritor al verii.

Chisindia este așezată la Sud de Crișul Alb, în locul unde se întâlnesc cele trei văi, Găurani, Hurez și Prund. Acestea își culeg apele din Munții Zărandului, coborând printre dealuri și intrând în sat prin partea sudică, de unde, reunite într-o singură matcă, ies prin partea de Nord sub numele de Valea Chisindia. De la ieșirea din Chisindia, văile reunite curg domol spre Dealul Pătrăneasa, trec pe sub vechiul pod (turcesc?), de unde, mai departe, sub numele de Valea Arinilor, se varsă în Crișul Alb în locul numit Zugău (locul de formare a Canalului Morilor).

Satul este traversat de la Nord la Sud de o stradă principală dreaptă, numită Ulița Stăneștilor sau Drumul Mare, pe care se găsesc, așezate în ordine de la Nord la Sud, următoarele: Restaurantul „Ammaro Lucano”, Primăria, Poliția, blocul specialiștilor, Căminul Cultural, Biblioteca, două baruri, două magazine sătești, Dispensarul, Biserica Ortodoxă din Vale, o moară, Biserica Penticostală, Biserica Baptistă, baza sportivă, Biserica Ortodoxă din Deal, Școala Confesională veche și Capela greco-catolică.

Drumul mare, de la intrarea în sat, din nord, dinspre Buteni până la Biserica Ortodoxă din Vale, este asfaltat, apoi trece peste podul din mijlocul satului și urcă pe Dealul Tolvai spre Biserica Ortodoxă din Deal, pe partea stângă a drumului fiind așezate și celelalte două biserici: penticostală și baptistă.

¹ Arhiva Primăriei Chisindia.

Drumul de la Biserica din Vale la Biserica din Deal nu este asfaltat, dar este pietruit, având șanțuri amenajate pentru scurgerea apei, fiind accesibil, în cea mai mare parte a anului, chiar și autoturismelor.

Această uliță principală desparte satul aproximativ în două părți, după care, ajungând în partea de Sud, se unește cu drumul asfaltat care înconjoară satul, mergând pe direcția Sud pe Valea Hurezului unde, pe Câmpul Hurez, în luna august, se organizează Târgul Codrenilor.

Drumul Mare, numit și Ulița Stăneștilor, este intersectat de nouă străzi secundare, perpendiculare pe axa Drumului Mare pe direcția Est-Vest, în așa fel încât soarele în drumul lui zilnic, neostenit, trece deasupra ulițelor paralel cu axa lor, hotărât parcă să le dea toată căldura și lumina lui.

Nu se cunoaște cine a fost cel care a ordonat o sistematizare atât de perfectă geometric, pe un teren cu un deal în mijloc, cu o axă principală intersectată de nouă străzi perfect paralele și perpendiculare pe ea, dar această ordonare nu poate fi întâmplătoare ci, sigur, este izvorâtă din mintea unui om înțelept.

Numind ulițele secundare din partea de Sud spre Nord, acestea sunt: Ulița Murii, Ulița Crișanilor, Ulița Morii, Ulița Bisericii, Ulița Tămășeștilor în corespondență, peste deal, cu Ulița Subeștilor, Ulița Mercească Mare, Ulița Iagărului în corespondență, peste pod, cu Ulița Mercească Mică, Ulița Dumbrăviței (drumul spre Văsoaia) și Ulița Albeștilor.

Paralel cu Drumul Mare, pe direcția Nord-Sud, din Ulița Albeștilor până în Ulița Mercească Mică se găsesc două străzi, prima dinspre Vest, Ulița Cailor și apoi Ulița Cârnașeștilor, în continuare cu Ulița Făureștilor.

Ulița Stăneștilor, paralelă cu Ulița Cailor și Ulița Mercească Mică, paralelă cu Ulița Albeștilor formează un patruleter dreptunghiular perfect, numit tradițional Făurești, după frecvențele nume de familie Faur.

Zona satului situată la Sud de Ulița Subeștilor și marginea satului (cimitirul și fostul Canal al Morilor), străbătută de Valea Prundului, poartă numele Subești, după frecvențele nume de familie Suba.

Aproximativ în mijlocul satului, există un deal numit Dealul Tolvai, al cărui nume, tradus din maghiară, ar fi Dealul Hoțului.

Nu se cunosc exact cauzele care au dus la numirea dealului și mai ales cât de vechi este acest nume curios.

Pe vechea lui vatră, satul s-a format prin așezarea caselor pe ulițele dealului, de la vîrf spre bază, ulițele fiind complet ocupate cu case la începutul formării sale, în perioada 1782-1800, când chisindanii au început să-și mute casele din crângurile mai depărtate pe Dealul Tolvai, deal cu uliți drepte, grădini mari și ferite de riscul inundațiilor și al bălțirii apelor.

Când ulițele dealului au fost ocupate, locuitorii rămași în crânguri, realizând binefacerile comasării și sistematizării, au început să-și așeze casele pe ulițe și la baza Dealului Tolvai în partea sudică unde, uneori, bălțea apa și cântau broaștele, motiv care i-a determinat pe cei „de pe deal” să-i numească „broscarii”.

Dar broscarii, așezați în zona Făureștilor, Subeștilor și pe ulițele Merceștilor, locuri mlăștinoase, le-au ridicat prin umpluturi cu pământ, fiind mândri că ei au casă „la șes”, nu pe deal.

Finalizând modul de ocupare în timp a ulițelor, se poate concluziona că aceia care au ocupat primii dealul au fost cei dintâi locuitori ai Chisindiei sistematizate, fiind totodată și cele mai vechi familii strămutate din poienile dealurilor, familii care aspirau la o nouă viață, viața în comunitate.

Mutându-se din crângurile răzlețite prin păduri și văi în locul care le permitea accesul spre o lume nouă prin rețeaua de drumuri, s-au apropiat de civilizația satelor de câmpie, de o viață mai sigură și mai ușoară.

Cei din vale, „broscarii”, ultimii veniți în așezare, îi numeau pe cei de pe deal „tolveni”.

Există ipoteza că între primii așezați pe deal să fi fost un hoț, iar cei ce veneau să-și așeze și ei casele pe uliți, spuneau că se mută pe „Dealul lui Tolvai”, rămânând în memoria oamenilor numele primului (probabil) venit, Tolvai (hoțul), sau numele omului de faimă rea, Tolvai.

Îndată după formarea satului în jurul dealului, s-a simțit și nevoia mutării bisericii din Țânțărini în mijlocul satului, loc ce corespundea cu vârful dealului, distanța până la biserică fiind aproximativ aceeași pentru toți sătenii.

În timp, instituția școlară avea nevoie și ea de spațiu, motiv pentru care se construiește Școala Confesională din Deal, prima școală a satului, aproape de biserică. Preotul, care, la început, a fost și dascăl, locuia în spațiile Școlii Confesionale, unde era o anexă gospodărească și o grădină.

În jurul anului 1860, satul comasat și sistematizat avea ulițele de pe deal ocupate de case, iar Biserica și Școala Confesională se ridicau mândre în mijlocul satului.

Au trecut câteva zeci de ani până a început fenomenul invers, de coborâre de pe Dealul Tolvai când, ocupanții lui realizează că apa potabilă a fântânilor și drumurile create sunt condiții necesare ale apropierii de civilizație.

1.2. Atestarea istorică a satului

Satul Chisindia, ca localitate a Țării Zărandului, are o istorie veche și deși nu au avut loc întâmplări deosebite în existența ei multiseculară, bornele timpului, la trecerea prin secole, sunt marcate prin evenimente importante pentru comunitatea locală.

Chisindia a fost înainte de sistematizare unul din cele mai risipite sate² din Țara Zărandului, cuprins apoi în județul Arad.

Înainte de mutarea gospodăriilor pe noua vatră, satul era răspândit pe dealuri brăzdate de trei văi (Găurani, Hurez, Prund) și era format din opt cătune: Gavrány, Csolt, Valyere, Haburecz (Hurez), Prum (Prund), Alsó-Keszindia, Felső-Keszindia și Pajzsan³.

Vechiul domeniu Kuzund, proprietate a familiei nobiliare Abrahámffy, a fost format din opt moșii risipite pe Valea Găuranilor: Szelestye, Bavara, Kerva, Albopataka, Albosfalva, Korcsmárosfalva, Eperjes (Apries) și Csolt⁴. În timp, aceste moșii s-au comasat și au format cele trei cătune din Valea Găuranilor: Gavrány, Csolt și Valyere. De-a lungul anilor, gospodăriile risipite pe Valea Prundului au format patru cătune: Prund (Prum), Pajzsan, Alsó-Keszindia și Felső-Keszindia. Deși răspândite pe o suprafață mare, gospodăriile din Valea Hurezului au format cătunul Haburecz (Hurez).

Întemeierea satelor în zona montană și deluroasă a Țării Zărandului aparține unui timp anterior atestărilor, documentele vremii consemnând doar o situație reală existentă sau, de cele mai multe ori, împlinită. Aceste așezări erau formate din mai multe crânguri care ocupau o zonă, numirile originare fiind românești, preschimbate, uneori, de administrația maghiară în numiri cu grafie maghiară. În aceste condiții, s-a format și satul Chisindia din cele opt cătune, trei din Valea Găuranilor (fostul domeniu Kuzund), un cătun (Hurez) din Valea Hurezului și cele patru cătune din Valea Prundului. Cele opt cătune au fost strămutate și comasate pe noua vatră a satului, pe deal, între anii 1782-1805⁵. Satul sistematizat a rămas cu numele vechiului domeniu Kuzund al familiei Abrahámffy, pentru păstrarea denumirii legate de bogăția locului, aurul.

Dintre cele opt cătune (crânguri), cel numit Csolt (Ciolt) poate fi considerat cătunul despre care a rămas prima informație scrisă privind satul, prin pomenirea sa într-un document din anul 1271. Cătunul Csolt (Ciolt), parte componentă a domeniului Kuzund, component al satului Chisindia de astăzi, este singurul din cele opt care a traversat veacurile, ajungând până în zilele noastre. Existența lui ca parte componentă a satului Chisindia de astăzi este legată de numele comitelui Abrahám de Cholth (Csolt), care avea mai multe moșii în vechiul comitat al Zărandului. În anul 1271, regele Ștefan V al Ungariei a dat ordinul de alegere a 25 de nobili bătrâni din dieceza Agria (Eger) din Ungaria, care să întocmească și să scrie drepturile și datoriile bisericii din Agria. Din partea

² Eugen Ghiță, *Evoluția demografică a comitatului Arad în sec. al XVIII-lea și la începutul secolului al XIX-lea*, Cluj-Napoca, 2011, p.227.

³ Márki Sándor, *Aradvármegye és Arad szabad király város története*, vol.1, Arad, 1892, p.235-236.

⁴ Csánki Dezső, *Magyarország történelmi földrajza a hunyadiak korában*, vol.1, Budapest, 1890, p.737; Márki Sándor, op. cit., p.269.

⁵ Somogyi Gyula, *Arad szab. kir. város és Arad vármegye községeinek leírása*, Arad, 1913, p.146; Márki Sándor, op. cit., p.235-236.

comitatului Zărand a fost ales printre cei 25 de nobili bătrâni și **Abrahám de Cholth**⁶ care, în vremea aceea, a fost comite al Zărandului. **Este primul act datat și găsit de noi, care pomenește numele Csolth (Csolt), crâng aparținător, atunci și astăzi, de localitatea Chisindia.**

Moșiile Csolt erau răspândite în trei comitate, Békés, Arad și Zărand și numele lor își avea originea la unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai familiei Abrahámffy, numit Abrahám Csolt care, în comitatul Arad și Zărand avea moșii la Cicir, Șiștarovăț, Chișineu Criș și Chisindia, nume care au supraviețuit în toponimia locală⁷ a localităților menționate.

Cele dintâi mențiuni documentare numesc așezarea Kuzund (Chisindia) *baie auriferă și loc de spălare a aurului*. Ele sunt cuprinse în documentele din anii 1349, 1350 și 1363.

Documentul care pomenește pentru prima dată despre satul Chisindia (Kuzund) cu referiri la toate cele opt crânguri care formau așezarea și nu doar la unul (**Csolt -1271**) este datat în **3 iulie 1349**. Având în vedere importanța documentului, ca **prim act de atestare a satului Chisindia** (Kuzund- cu cele 8 crânguri), îl reproducem în întregime:

d.1. Anul 1349 iulie 3⁸

*Nos magister Thomas vicecomes magistri Morochuk et quatuor iudices nobilium comitatus de Beregh, damus pro memoria, quod Benedictus sacerdos de **Kuzun** [s.n.] coram nobis... constitutus, per modum protestacionis significare curavit in hunc modum, quod Johannes dictus Mog famulus magistri Thome filii Ladislai, et Ladislaus dictus Besenew famulus magistri Michaelis filii Ladislai, et Johannes filius Ladislai famulus Ladislai filii Ladislai de Ezen, die dominica proxima post nativitatem beati Johannis Baptiste, anno in presenti, in libera via procedente, inter villas Botyan et Salamon, latrocinaliter unum equum suum pey coloris quatuor marcas valentem, unam tunicam et tabernam duas marcas valentem, et unum breviarium octo marcas valentem recepissent. Datum in Loprechtzaza sabbato proximo post octavas predicti festi nativitatis beati Johannis Baptiste, anno domini M^{mo} CCC^{mo} XL^{mo} nono.*

Traducerea documentului de atestare:

*Noi, sfetnicul Thomas, asociatul sfetnicului Morochuk și patru judecători dintre nobilii comitatului Beregh aducem la cunoștință că Benedictus, preotul din **Kuzun** (sacerdos de Kuzun) numit în prezența noastră, s-a îngrijit ca Johannes zis Mog, slujitorul sfetnicului Thomas, fiul lui Ladislaus și Ladislau zis Besenew, slujitorul sfetnicului Michaelis, slujitorul fiului lui Ladislau de Ezen, să-și recapete în prima zi de duminică, de după nașterea fericitului Johannis Baptiste, anul acesta, un cal sur marcat, furat de tâlhari (lotri) pe drumul ce se întindea între moșiile Botyan și Salamon, o haină (tunică), cârciuma întărită cu două semne pe care puseseră stăpânire și un catastif (registru) însemnat și el de 8 ori. Dat în Loprechtzaza, după primul sabat, prilejuit de sărbătoarea nașterii fericitului Johannis Baptiste, în anul domnului 1349.*

Prima mențiune documentară privind minele de aur din Kuzund s-a făcut în documentul emis la 3 martie 1350, în capitlul bisericii din Oradea:

d.2. Anul 1350 martie 3⁹

Capitulum ecclesie Waradiensis ... ad universorum noticiam ... volumus pervenire quod accedentes ad nostrum presenciam Nicolaus filius Pauli filii Wida de Harang ex filia Mortunus procreatus ab una parte, ex alia vero magister Abraham filius Dionisii de Olgerla ... coram nobis sunt confessi, quod ipsi super quarta filiali nobelium dominarum filiarum videlicet Mortunus consortis ipsius Pauli matris eiusdem Nicolai, necnon relictę Demetrii de Kemece modo infrascripto ... concordarunt coram nobis, videlicet, quod cum idem Nicolaus deunctis supradictis dominabus ac universes earundem heredibus solus remansisset, et quarta filialis in universes

⁶ Fejer Georgius, *Codex Diplomaticus Hungariae Ecclesiasticus ac Civilis*, tom.V, vol.1, Buda, 1829, p.153-159; Fábíán Gábor, *Arad vármegye leírása történelmi, geographiai és statistikai tekintetben*, vol.1, Budan,1835, p.259-263.

⁷ Kovách Géza, *Eltűnt települések Arad megyében*, Arad, 2005, p.76-77, 144.

⁸ Nagy Imre, *Codex Diplomaticus Hungaricus Andegavensis. Anjoukori Okmánytár*, vol.5 (1347-1352), Budapest, 1887, p.293-294.

⁹ Nagy Imre, op. cit., p.361-364; Csánki Deszö, op cit., p.737; *Documente privind istoria României, seria C. Transilvania*, veacul XIV, vol.4 (1341-1350), București, 1955, p.529-531 (în continuare D.I.R.T.).

*possessionariis porcionibus supradicti Mortunus ad ipsum exstitisset devoluta laudabili consuetudine regni requirente, quam quidem quartam filialem predictae domine dum eisdem aura vitalis aspirabat, ab eodem magistro Abraham, necnon a Johanne filio Johannis, ac a Johanne Nicolao Abraham Abych et Dionisio filiis Thome, coram iudice curie regie obtinuerant iusticia mediante, et Simon literatus homo regius de curia regia transmissus presente nostro testimonio cum literis predicti iudicis curie regie, convocatis vicinis et commetaneis universarum possessionariarum porcionum prefati Mortunus, eandem quartam filialem pro centum marcis estimando, prefatis dominabus statuerat, donec per hos quorum redemcioni convenit redimerentur, et tandem coram predicto iudice curie regie prefatus Abych cum sufficientibus literis procuratoriis ... pro prenominatis fratribus suis comparendo, eandem quartam filialem redimere recusavit, perpetuando dominabus supradictis, prout in literis eiusdem iudicis curie regie vidimus contineri; ipse autem sepredictam quartam filialem predictarum dominarum et per mortem earundem ad ipsum modo premissa devolutam metis infrascriptis distinctam ... eisdem magistro Abrahe et per eum suis heredibus ... pro sexaginta marcis marcam quamlibet quatuor florenis numerando, et pro porcione possessionaria eiusdem magistri Abrahe in possessione Faas habita valoris quadraginta marcarum et sic pro predictis centum marcis ad redimendum ... tradidisset, iure perpetuo ... possidendam ... ipseque magister Abraham pro se eandem quartam filialem ... redemit coram nobis, renuncians idem Nicolaus omni iure et proprietati, quod vel quam habebat in quarta filiali supradicta in universis possessionariis porcionibus Mortunus avi sui prenotati; e converse autem idem magister Abraham predictam possessionariam porcionem suam in possessione Faas habitam, cum omnibus ... pertinentiis eiusdem universes ipsum precise contingentem et separatim a porcionibus filiorum Thome et Johannis filii Johannis, eidem Nicolao filio Pauli de Harang dedisset ... iure perpetuo possidendam ... ita tamen, quod quandam terram seu locum sessionis Lazlotiuisse vocatam necnon silvam Zulgaerdey dictam inter se communi usui deputarunt, et quia in omnibus possessionibus infranominatis solum quarta pars predictum Mortunus contingebat, ideo quartam partem quarte partis ipsis dominabus cedentem et pro centum marcis estimatam, ut in literis nostris rescripcionalibus et iudicis curie regie iudicarium processum eiusdem diffuse continentibus conspeximus iis metis tantummodo locorum sessionalium distinctam, idem Nicolaus filiul Pauli prefato magistro Abrahe modo premissa perpetuavit coram nobis: nam primo in possessione Magur incipiendo a parte meridionali a quada meta terrea distingente porcionem ipsius Mortunus a porcione filiorum Thome versus Crisium ad partem occidentalem usque quandam novam metam; hinc transeundo usque fluvium Crisii particular locorum sessionalium cum medietate molendini quarta filialis exstiterat dominarum predictarum; deinde in possessione Fys vocata quidam fundus a parte septemtrionali meta terrea ab una parte, ex altera vero quadam arbore salicis usque Crisium limitatus; hinc possessione Weyzten particula locorum sessionalium a plaga meridionali incipiendo a Crisio versus occidentem ad duas arbores piri; hinc reflectendo versus meridiem ad arborem pomi et deinde versus orientem rursus ad Crisium veniendo, post hoc autem tota porcio ipsius magistri Abrahe in possessione Feyerem vocata, que predictis dominabus per eundem magistrum Abraham pro quarta earundem fuerat assignata, que quodam rivulo in decursu Crisii distingitur et separator; deinde in terra Mortunusylese vocata anus fundus a parte meridionali quem due vie et una arbor piri ab occidente separant et distingunt; tandem in possessionibus iuxta fluvium Morisii existentibus Kaproncha vocatis possessio Kuzepseumonyra vocata sedecim possessions ibi existens distincta, totaliter pro quarta filiali assignata extitit quam unus rivulus a parte meridionali circumdat et pro meta habetur; **hinc in montanis Kuzund in aurifodinis ubi sunt quatuor descensus aurifodinarum** [s.n.], sedecima pars partim de porcione eiusdem magistri Abrahe, partim de porcione filiorum Thome proveniens, post hoc autem **media villa octo possessionum Kuzund vocatarum in possessione Mortunuskuzyndy** [s.n.] dicta hoc modo distincta, nam a quadam arbore bifurcate ornus vulgariter vero egerfa vocata versus orientem ad quondam arborem vulgariter gyrtyan nominatam ad quendam montem procedendo, hinc per decursum cuiusdam rivuli versus septemtrionem usque terram Mortunusylese dictam pro quarta filiali date seu data assignate aut assignata modo premissa supradictis dominabus exstiternt et exstitissent, usus autem et omnes utilitates, videlicet terras cultas et incultas, silvas prata piscinas nemora et alias utilitates omnium predictarum possessionariarum porcionum pro quarta filiali*

traditarum proporcionaliter tamen communi usui deputarant et nunc deputarunt, pro ut in predictis literis iudicis curie regie continentur; omnia autem instrumenta regalia seu reginalia, aut quorumlibet iudicum et precipue iudicis curie regie super predicta quarta filiali pro ipsis dominabus emânata, idem Nicolaus reddit ... viribus caritura.

Datum quarta feria proxima ante dominicam Letare, anno dominice incarnationis M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo; discretis viris Philippo preposito, Benedicto lectore, Ladislao cantore, Gregorio custode ... existentibus.

Traducerea documentului privind minele de aur:

Capitulul bisericii de Oradea <etc.>. Voim să ajungă la cunoștința tuturor <etc.> că, venind în fața noastră pe de o parte Nicolae, fiul lui Pavel, fiul lui Wyda de Harang, născut din fiica lui Mortun iar pe de altă <parte> Avram, fiul lui Dionisie de Olgerla, <etc.>, au mărturisit în fața noastră că ei s-au înțeles înaintea noastră în chipul însemnat mai jos <etc.> cu privire la pătrimea cuvenită ca fiice nobilelor doamne, anume fiicelor lui Mortun: <adică> soția lui Pavel, mama aceluia Nicolae, precum și văduva lui Dumitru de Kemeche.

Și anume, întrucât murind sus-zisele doamne și toți moștenitorii lor, acel Nicolae a rămas singur și pătrimea cuvenită ca fiice, după cum cere vrednicul de laudă obicei al regatului, trecuse asupra lui din toate părțile de moșie ale lui sus-zisului Mortun și <întrucât> pomenitele doamne, pe când trăiau, dobândiseră prin judecată în fața judeului curții regești, acea pătrime de la numitul magistrul Avram precum și de la Ioan, fiul lui Ioan, cât și de la Ioan, Nicolae, Avram, Abych și Dionisie, fiii lui Toma, iar Simion diacul – omul regelui trimis de la curtea regească, de față fiind <omul> nostru de mărturie, cu scrisoarea sus-zisului jude al curții regești – chemând pe vecinii și megieșii tuturor părților de moșie ale sus-zisului Mortun, și prețuind acea pătrime cuvenită fiicelor la o sută de mărci, puse pe sus-zisele doamne în stăpânirea ei, până ce va fi răscumpărată de acei cărora li se cuvine s-o răscumpere; și în cele din urmă înfățișându-se înaintea pomenitului jude al curții regești numitul Abych pentru numiții săi frați cu scrisoare de împuternicire îndestulătoare <etc.>, a mărturisit că nu vrea să răscumpere acea pătrime, înveșnicind-o sus-ziselor doamne, după cum vedem că se cuprinde în scrisoarea aceluiași jude al curții regești.

Iar el însuși a dat spre răscumpărare <etc.> aceluia magistrul Avram și prin el moștenitorilor săi des pomenita pătrime cuvenită ca fiice sus-ziselor doamne, trecută prin moartea lor asupra lui, în chipul arătat mai sus <și> care este despărțită prin hotarele de mai jos <etc.>, ca să o stăpânească pe veci <etc.>, pentru șazeci de mărci, fiecare marcă socotindu-se la patru florini, și pentru partea de moșie pe care o avea același magistrul Avram în moșia Faas prețuind patruzeci de mărci, și astfel <dând-o> pe sus-zisele o sută de mărci. Iar amintitul magistrul Avram a răscumpărat în fața noastră pentru sine acea pătrime <etc.>, acel Nicolae lăsându-se de orice drept și proprietate pe care le avea asupra sus-zisei pătrimi din toate părțile de moșie ale lui Mortun, bunicul său mai sus pomenit. Și în schimb magistrul Avram a dat <etc.> aceluia Nicolae, fiul lui Pavel de Harang, sus-zisa lui parte de moșie ce o avea în moșia Faas și care îl privește întru totul cu toate <etc.> cele ce țin de ea, și despărțită de părțile fiilor lui Toma și ale lui Toma și ale lui Ioan, fiul lui Ioan, ca s-o stăpânească pe veci <etc.>. În așa fel totuși, că au lăsat între ei – pentru a le folosi împreună – un pământ sau un loc de sesie numit Mărăcinișul lui Ladislau, precum și pădurea zisă Pădurea Slugilor. Și fiindcă în toate moșiile pomenite mai jos numai o pătrime fusese a sus-zisului Mortun, de aceea numitul Nicolae, fiul lui Pavel, a înveșnicit sus-zisului magistrul Avram, în fața noastră, în chipul arătat mai sus, a patra parte din <acea> pătrime, cuvenită acelor doamne și prețuită la o sută de mărci, precum am văzut din scrisoarea noastră de răspuns și din acea a judeului curții regești, ce cuprinde pe larg judecata acestuia, despărțind-o doar prin aceste semne de hotar de locurile de sesie.

Și mai întâi începând cu moșia Magur din partea de miazăzi, de la o movilă de hotar ce desparte partea lui Mortun de partea fiilor lui Toma, către Criș în spre apus, până la un semn nou de hotar, <iar> de aci mergând până la râul Criș, bucățile de locuri de sesie împreună cu jumătate de moară alcătuiau pătrimea cuvenită sus-ziselor doamne.

Apoi în moșia numită Fys, un pământ mărginit pe de o parte dinspre miazănoapte cu o movilă de hotar, iar pe de alta de o salcie, până la Criș.

Apoi în moșia Weyzten bucățile de locuri de sesie din spre miazăzi, începând de la Criș către apus, spre doi peri; de aci cotind către miazăzi spre un măr și apoi către răsărit, venind iarăși la Criș.

Iar după aceea partea întreagă a magistrului Avram din moșia numită Feyerem, care fusese dată sus-ziselor doamne de acel magistru Avram, drept pătrime cuvenită lor, și care este deosebită și despărțită de un râuleț la vărsarea <lui> în Criș.

Apoi în pământul numit Așezarea lui Mortun (Mortunusylese), un loc în partea de miazăzi, pe care îl despart și deosebesc din spre apus două drumuri și un păr.

După aceea din moșiile aflătoare lângă râul Mureș, numite Căpruța (Kaproncha), <s-a> despărțit moșia numită Monoroștia de Mijloc (Kuzepseumonyra) <căci> se află acolo șaisprezece moșii— și a fost dată în întregime drept pătrime cuvenită fiicelor; pe aceasta o înconjoară din spre miazăzi un râuleț care e socotit și ca semn de hotar.

Apoi din minele din Kuzund [Chisindia, jud. Arad n.n.], din băile de aur, unde sunt patru guri demine de aur [s.n.], a șaisprezecea parte, ce-i vine lui în parte din bucata aceluiași magistru Avram, în parte din bucata fiilor lui Toma. Iar după aceea jumătatea aceea din cele opt moșii numite Kuzund, din moșia numită Mortunuskuzyndy [s.n.], despărțită în așa fel, că purcezând de la un arin cu două vârfuri, numit în vorbirea obișnuită aninul, în spre răsărit către un arbore numit în vorbirea obișnuită carpen până la un munte <și> de aici prin valea unui pârâu spre miazănoapte, până la pământul numit Așezarea lui Mortun, au fost și au rămas date și lăsate sus-ziselor doamne drept pătrime cuvenită lor ca fiice în chipul arătat mai sus.

Iar foloasele și toate folosințele, anume pământurile lucrate și nelucrate, păduri, livezi, heleștee, dumbrăvi și alte folosințe ale tuturor sus-ziselor părți de moșie ce fuseseră date drept pătrime cuvenită fiicelor le-au rânduit totuși și le rânduiesc și acum pentru a le folosi împreună, potrivit cu măsura dreptului fiecăruia precum se arată în sus-zisa scrisoare a judeului curții regești.

Iar acel Nicolae a socotit <etc.> lipsite de tărie <etc.> toate actele regelui sau reginei sau ale oricăror juzi și mai ales ale judeului curții regelui date pentru acele doamne cu privire la sus-zisa pătrime cuvenită fiicelor.

Dat în miercurea dinaintea duminicii Letare, în anul întrupării Domnului o mie trei sute cincizeci, pe când fînțau <etc.> chibzuiții bărbați Filip prepozitul, Benedict lectorul, Ladislau cantorul, Grigore custodele.

Documentul privind spălarea aurului în râul Kuzund a fost emis la 5 mai 1363 la Arad: d.3. Anul 1363 mai 5¹⁰

Ludouicus, Dei gratia Rex Hungariae, fidelibus suis Ambrich, et Abrahae, filiis Thomae de Felgerla, salutem et gratiam. Dicit nobis Georgius, filius Ioannis, frater Syke, ciuis de Pankota, quod quaedam montana auri lauatorii, în riuulo Kuszund [s.n.] existens, quae prius condam Karoli fuisset, ipsius esset, et omni iure ad eum pertineret, quam primitus idem Syke, frater suus, absque omni molestia et perturbatione possedisset sed nunc eundem ipsa montana priuare volens; super quo fidelitati Vestrae firmis damus în praeceptis, quatenus dictam montanam eidem Georgio omni eo iure, quo ad ipsum pertinere dinoscitur, possidere admittatis; saluis iuribus nostris, quae exinde dinoscimur habere, more consuet. Aliud pro nostra gratia non facturi.

Datum în Orod feria sexta proxima ante dies rogationis. Anno Dom M. CCC. LXIII. L. S.

Traducerea documentului cu mențiunea documentară privind spălarea aurului în râul Kuzund:

Ludovic, din mila lui Dumnezeu, regele Ungariei credincioșilor săi Ambrich și Avram, fiii lui Toma din Gerla de Sus, sănătate și milostivire.

Ne spune Gheorghe, fiul lui Ioan <și> frate al lui Syke orășean din Pâncota, că un loc unde se spală aurul, aflător pe pârâul Kuszund (Chisindia, jud. Arad n.n.) [s.n.], care înainte a fost al răposatului Carol, este al său și ține de el cu toate drepturile cu care l-a stăpânit înainte acel Syke, fratele său, fără nicio tulburare și supărare, dar acum vor să ia de la el acel loc. Drept aceea,

¹⁰ Fejer Georgius, op. cit., vol. IX/3, Buda, 1834, p.352-353; *Documenta Romaniae Historica C. Transilvania*, vol.12 (1361-1365), București, 1985, p.153.

poruncim cu tărie credinței voastre să îngăduiți pomenitului Gheorghe să stăpânească acel loc cu toate drepturile cu care se știe că ține de el, fără vătămarea drepturilor noastre, ce știm că le avem acolo, potrivit obiceiului. Altfel să nu faceți, pentru <a avea> milostivirea noastră.

Dat în Arad, în vinerea dinaintea zilelor de Rugăciune, în anul Domnului o mie trei sute șazeci și trei.

Documentele prezentate (din anii 1350, 1363) se referă la domeniul Kuzund (Chisindia), proprietate a familiei Abrahámffy și pot fi considerate mențiuni documentare cu atributul de confirmare a existenței aurului în terenurile domeniului Kuzund.

1.3. Repere istorice

c.1. Anul 1271 septembrie¹¹

Sthephanus – – – Ad apicem pertinet regiae Maiestatis, suorum praedecessorum priuilegia renouare, seu restaurare, quae per temporum curricula, ab ecclesiis quoquomodo alienata exstiterunt, vt per renouationis seu restorationis titulum ea incocussa permaneant, quae suis temporibus excelsi principes statuerunt. [...] Demum, quum Cletus Episcopus, praedecessor eiusdem, cum inclito, carissimo Patre nostro, Bela rege, maritimas fugae praesidio partes, Tartaris victoriam obtinentibus, attigisset, et tribus annis, cum eodem Bela Rege residentiam exsularem peregrisset; post hoc, Tartaris recedentibus, cum Rege Bela Hungariam remeasset, et idem Rex Bela, pater noster carissimus vniciue, quantum potuisset, perditas libertates et priuilegia restaurasset, et specialiter Ecclesiae Agriensi, tamquam suae propriae, suorumque successorum nutrici speciali; tandem mortuo, Cleto Episcopo, conditionarius Ecclesiae praedictae, videlicet Samuel, filius Sibini, collectis omnibus ipsis priuilegiis, quae per Belam Regem fuissent restaurata, combussisset, et in cineris fauillam redegisset; qui quidem conditionarius propter excessum infidelitatis, deiecta nobilitate, quem idem Cletus episcopus nobilitauerat, per eundem redactus in seruitutem exstitisset, vt asserunt, et inde in Rutheniam aufugisset et sic euasisset; quapropter nos humiliter postulat, vt omnes libertates, quibus atempore sanctorum Regum, nostrorum progenitorum ipsa Ecclesia Agriensis dignoscebatur fulciri, et nunc in eisdem sedet et gratulatur, seriatim rescribendo, ad aeternam rei memoriam inuiolabiliter nostro dignemur priuilegio confirmare, et praedicta priuilegia per hoc restaurare. Quibus auditis et clare intellectis, maxime, quia iusta errant, quae per ipsum petebantur, et quia etiam nos et nostros successores tangebant super omnes ecclesias chathedrales specialissimo iure patronatus, de consensu omnium Nobilium, nobiscum in nostra congregatione assidentium, decreuimus, quod XXV. Seniores Nobilium de dioecesi Agriensi eligerentur, qui tacto viuificae crucis ligno, subfidei religione, omnes libertates ecclesiae Agriensis nobis publicarent et publicata informam nostri priuilegii ad aeterna rei memoriam redigi faceremus. Electis ergo ipsis Nobilibus, videlicet Ireneo – de genere Acus, item M. Machiano de Debro, [...], Laurentio et Omodio de genere Guthkeled, item Magistro Bagon et Comite Gerhardo de genere Chaak, et Comite Abraham de Cholth, de Comitatu de Zarand, item Comite Ladislao de Rabei, item Benedicto de Iaan, de genere Catha [...]. Item decimam partem omnium tributorum, per quemcunque exigi consuetorum, in comitatu videlicet Borosd, Abaujvar, Zemplen, Vng, Szabolcs, Zarand, Kúszolnok, Heues-Vjvar, Beregh et Vgocsa: qui duo vltimi Comitatus, scilicet Vgocha et Breggh, fuerunt forestae sanctorum regum, traditi et donati per praedecessores nostros Ecclesiae Agriensi supra dictae in decimis dicendis et persoluendis, prout ceteri Comitatus. Item decimae vini omnibus Comitatus. vbi vineae sunt plantatae, vel plantabuntur in posterum, per decimatores episcopi vel capituli dicabuntur, et exigentur ex integro, excepto Comitatu de Zarand, vbi vina decimalia soli episcopatu dignoscuntur pertinere [...]. Item, quod Episcopus nulli decimas relaxare possit in specie, nec caussa malignandi per ambitiosos sceleratos laicos contra ecclesiam regalem inueniatur; sed cui voluerit idem Episcopus, exacta pecunia decimali, prouideat, quomodo volet; qui relaxauerit in specie, indignationem Dei Omnipotentis et

¹¹ Fejer Georgius, op. cit., vol.V/1, Buda, 1829, p.153-159.

Sanctorum regum se nouerit incursum. Quicumque ergo nostrorum regum successorum, Baronum aut Nobilium, quiscunque praeeminentiae dignitatis existant, de omnibus praemissis articulis vel eorum singulis, aliquid quoque modo immutare diminueri, seu negare praesumserit; iram et indignationem ipsius dei omni potentis, et regum Sanctorum similiter se no uerit incursum. [...] Datum per manus praedicti M. Benedicti, Praepositi Orodensis aulae nostrae Vice-Cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno Domini MCCLXXI. regni autem nostri anno secundo.

Traducerea¹²:

«În textul privilegiului lui Ștefan al V-lea regele Ungariei, în favoarea episcopiei de Agria se spune, între altele».

«Dar, vai! deși această biserică se bucură și acum de drepturile cu care fusese cinstită de sfinții regi, totuși privilegiile date de sfinții regi cu privire la drepturile ei au fost cu totul nimicite <și> arse de năvălirea Tătarilor asupra bisericii din Agria, când episcopul Cletus, înaintașul acestuia, al lui <Lambert>, și a găsit scăparea fugind până în părțile dinspre mare [Dalmăția n.n.], împreună cu strălucitul rege Bela, prea iubitul nostru tată și a petrecut acolo în surghiun trei ani împreună cu regele Bela. Apoi, când s-au retras tătarii, și când s-a înapoiat în Ungaria regele Bela, prea iubitul nostru tată, pe cât a putut, a întocmit iar pentru fiecare în drepturile și privilegiile pierdute și în deosebi pentru biserică din Agria, ca una ce era crescătoarea osebită a sa și a urmașilor săi.

Apoi, murind episcopul Cletus, un slujitor al acelei biserici, anume Samuel, fiul lui Sibin, adunând toate acele privilegii care fuseseră întocmite din nou de regele Bela, le-a ars și le-a prefăcut în cenușă. Acest slujitor, căzând pentru crima necredinței din rangul de nobil, la care îl înălțase însuși episcopul Cletus, a fost redus la robie de către <Lambert>, după cum ni se spune și a fugit de aici în Rutenia și astfel a scăpat. Din care pricină episcopul Lambert ne-a cerut cu supunere acum să binevoim a înscrie din nou sub formă de scrisoare și a întări nestrămutat, prin privilegiul nostru, spre veșnică amintire, toate libertățile, pe care se știe că se sprijină biserică din Agria, din timpul sfinților regi strămoșii noștri și în care stăruie și de care se bucură și să restaurăm astfel numitele privilegii.

Auzind și înțelegând limpede aceasta, și mai ales fiindcă cele cerute de el erau drepte și deoarece în temeiul unui drept cu totul osebit ocrotirea asupra tuturor bisericilor catedrale ne privește pe noi și pe urmașii noștri, cu învoirea tuturor nobililor aflători cu noi în adunarea noastră, am hotărât să fie aleși douăzeci și cinci dintre nobilii mai bătrâni ai diecezei Agria care, atingând lemnul dădătoarei de viață cruci, sub mărturia jurământului, să ne declare toate libertățile bisericii din Agria, și cele declarate vom porunci să fie întocmite, întru veșnică amintire, în chip de privilegiu al nostru».

<Între acești nobili sunt pomeniți> comiții Aladar de Oradea și Abraham de Cholth, acesta <din urmă fiind din comitatul Zărandului. La jurământ era de față Benedict prepozit de Arad și vice-cancelar regal.

Se înșiră apoi veniturile și privilegiile bisericii. Între ele:> «De asemenea, a zecea parte din toate vămile, de oricine se obișnuiesc a fi cerute ele, și anume: în comitatele Borsod, Abaujvar, Zemplen, Ung, Szabolcs, Zărand, Solnoc, Heues-Ujvar, Beregh și Ugocea... De asemenea, dijmele din vin din toate comitatatele unde sunt sădite vii sau se vor sădi în viitor, se vor statornici și lua în întregime de către dijmuitorii episcopului sau ai capitlului, afară de comitatul Zărandului, unde vinurile dijmuite se știe că aparțin numai episcopiei...

Dat de mâna pomenitului magistru Benedict prepozit de Arad, vice-cancelar al curții noastre, iubitul și credinciosul nostru, în anul Domnului o mie două sute șaptezeci și unu, iar al domniei noastre al doilea an».

c.2. Anul 1271

Neamul Cioltanilor

Nemotenia Csolt a fost menționată pentru prima dată într-un document din anul 1233 în regiunea Esztergom (Strigoniu); dar era deja cunoscută în comitatul Bekes, în 1221, prin fiul lui

¹² D.I.R.T., veacul XIII, vol.2 (1251-1300), București, 1952, p.143-144.

Csolt, având același nume (probabil de familie) conform cu Registrul Capitlului de la Oradea Mare (paragraful 361).

De altfel, în anul 1271, Abraham Csolthy era unul dintre membrii comisiei alcătuită dintr-un număr de 25 mari nobili, figurând în acea comisie din partea comitatului Zărand. Comisia a făcut declarație sub jurământ de credință în fața regelui Ștefan V cu prilejul în care Episcopia romano-catolică din Eger (Agria) pierdea bunurile odată cu scrisoarea privilegială.

În anul 1295, fiii lui Vata, Csolt și Imre, au fost prezenți atunci când comandantul cetății Ineu, Șandor a străbătut hotarele Muroly-ului, ba mai mult, ei au protestat împotriva căderii în mână străină a Poklostelek-ului, situat numai la o lovitură de săgeată de Biserica din Muroly.

Tulpina de origine a neamului (nemoteniei) Csolt se aflase, ce e drept, în Bekes unde, de asemenea, a fost edificată mănăstirea Csolt, la vest de Veszto; dar cei din nemotenia Csolt, de timpuriu, s-au reînfrăținat în comitatele Arad și Zărand.

În comitatul Arad, exista deja, în 1333, o parohie a satului Csolt care, mai târziu, s-a divizat în Csoltul de Jos, de Mijloc și de Sus.

În schimb, același Csolt din comitatul Zărand care, mai târziu, s-a contopit în Chisindia, constituia la începutul secolului al XVI-lea, moșia Abrahamffy.

Deoarece Csoltul și Poklostelk din Bekes și Zărand le întâlnim mai târziu în mâinile familiei Abrahamffy este ușor să postulăm faptul că familia Abrahamffy se trăgea din neamul Csolt.

Familia Abrahamffy prin Balint, fiul cel mai în vârstă, a supraviețuit secole la rând, iar posesiile domeniile Kerva și Keszend, împreună cu satele aparținătoare le-a zălogit în 11 decembrie 1471 pentru 1800 de florini de aur ungari.

În 1490 Sebestyen, primul fiu născut al lui Tamas, care era fratele cel mare din familie, a fost refuzat de către Doczy Imre să intre în posesia bunurilor decedatului Doczyi Laszlo.

Abrahamffy Ianos, care era fiul cel mai mic al fratelui celui mai mic a lui Sebestyen, a zălogit în februarie 1508 locurile din Zărand, Arad și Bekes ale familiei, către Haraszty Gheorghe și Gașpar, pentru 8000 de florini.

Membrii familiei Abrahamffy, după catastrofa de la Mohacs din 1526, au fost înfocați loiali regelui Ioan Zapolya, prezentându-se la adunarea de la Tokay.

Petru, în anul 1527 și apoi Ianos Abrahamffy, în anul 1535, s-au străduit să păstreze cu credință, în calitate de comiți supremi, comitatul Bekes. În 1556, pe Imre, fiul lui Istvan, fidel lui Sigismund, căpitanul cetății Gyula, Magocsy Gașpar, l-a scos cu forța din fortăreața sa de la Csaba și l-a omorât.

Familia Abrahamffy a avut un rol de seamă: Peter, Miclăuș și Istvan aveau calitatea de deputați (delegați) ai comitatului Arad în anul 1526.

Pe Petru îl menționau actele Adunării Țării Ungariei în anul 1527 iar pe Istvan în anul 1535, în calitate de comiți supremi ai comitatului Bekes.

În 22 iulie 1535, capitlul arădean l-a dat în judecată pe Abrahamffy Istvan, în problema folosinței terenurilor de semănat (pământ arător) de la Szombathely, Batya, Csolt (Ciolt) și Feyeregyhaz. În 1561, Istvan Abrahamffy mai avea în comitatul Arad, Pănad, Alső-Csala, Felső-Csala, Kovacsi și Jaszpel iar fratele său, Ferencz Abrahamffy, avea Ket-Sopron.

De asemenea, familia Abrahamffy își făcea simțită prezența în comitatul Zărand în anul 1349, în calitate de proprietar, printre altele, la spălatul aurului la Keszend. Această moșie este menționată de asemenea în anul 1363. La sfârșitul veacului al XIV-lea, în 30 noiembrie 1394, Abrahamffy Denes, Miklos și Laszlo au vorbit potrivit cu ocazia hotărnicirii dintre localitățile Fovenyes, Vadad, Gorhe (Gurbediu?) și Kiralyi din comitatul Bekes (probabil).

În 1469, fiii fostului Gerlai Abraham de odinioară, anume Tamaș, Balint și Istvan cât și fiii lui Tamas, Sebestyen, Ioan și Ferencz au contestat în fața capitlului din Arad drepturile lui Marothy Mate care i-a păgubit în manieră turcească pe iobagii săi din comitatul Bekes prin intermediul unor iobagi din Gyula, Șimand și din alte părți.

În acest litigiu, banul Marothy și tovarășii săi au depus imediat un jurământ de curățire, la care domnul Tamaș, pe patul său de moarte din castelul său din Megyer (în Bekes, probabil) a încetat întreaga activitate procesuală în 2 aprilie 1469; și despre acest fapt, capitlul din Arad dă informații în 29 aprilie 1469.

În 1478, Doczy Imre a contestat (protestat) în fața conducerii comitatului Cenad, aceea că, Abrahamffy Sebestyen sau oricine altcineva să-și poată însuși satele sau părțile de bunuri rămase după Doczy Laszlo. În 1508, Abrahamffy Ianos a luat în zălog și satele din comitatul Zărand ale lui Abrahamffy Sebestyen.

După câteva zile, Vladislav II a dispus închiderea lui Abrahamffy Matei și Bernat ca fiind neloiali, fiindcă 15 ani sau mult înainte de asta au pus în circulație bani falși și din această cauză au fost închiși; aceștia au evadat de aici, iar regele le-a confiscat toate bunurile din comitatele Bekes, Arad și Zărand, dându-le lui Abrahamffy Petru pe cale de donație.

În 1513, în fața capitlului de la Arad, Petru a operat în mod intenționat un schimb, pe timp de 12 ani, asupra unor părți din bunurile sale din comitatul Bekes (Veszto, Magor și Fâs) lui Abrahamffy Istvan privind proprietățile aflate în Zărand, Agyag-bel, la Vay-Meroson (Măraș?) și Porot și asupra moșiei de la Onomako. Cine ar fi rupt înțelegerea (contractul), trebuia să plătească celuilalt 300 florini de aur.

c.3. Familia Abrahamffy¹³

Strămoșul ei era Dionisie, în secolul al XIII-lea, căruia i-au rămas patru fii (Denes, Ianos, Martin și Tamas). Juniorul Denes Abraham a avut un fiu ai cărui urmași se numeau deja Abrahamffy.

În 1350, sunt menționate cele 16 moșii ale familiei Abrahamffy în comitatul Arad în regiunea Căpruța și Monyoros (Mănerău?). Dintre acestea, fiul cel mare al lui Gerlay Abraham, pe nume Abrahamffy Balint a dat în zălog, în 11 decembrie 1471, în fața capitlului din Arad, 9 moșii. Nominal, a zălogit în satul Kaproncza (Căpruța) toate părțile de moșie (Dobrovicza, Peleszke, Damas-Falva, Moldovacz, Dobokna, Batya, Babolna și Bozova) cu satele din comitatul Arad, mai departe Agyagbel (Lutăria de la Beliu) și Kis-Agyagbel (Lutăria cea mică de la Beliu) cu părțile lor de moșie precum și satele din comitatul Zărand, Szelestye, Bavara, Albo-Falva, Korcsomarsfalva, Eperges, Kerva și Keszend împreună cu satele aparținătoare de regiunea Keszend, pentru suma totală de 1800 florini ungari de aur.

Părți din satul Benes din comitatul Arad și părțile de bunuri din satul arădean Bozva Mare, au fost zălogite, pentru 36 florini de aur, de către orfanii Benedek, Istvan și Mathias în 1447, lui Doczy Imre.

În 1490, acest Doczy a reușit să obțină interdicția în fața Tribunalului Comitatului Arad, ca Sebestyen, primul născut al lui Tamas Abrahamffy, decedat înainte de anul 1467, să între în posesia bunurilor lui Doczy Laszlo de odinioară.

În 20 februarie 1508, Ianos, fiul celui mai mic, frate al lui Sebestyen, i-a zălogit lui Haraszty Gyorgy și Gaspar, pentru suma de 8000 monede de aur, mai multe locuri din comitatele Arad, Bekes și Zărand; astfel, în comitatele Arad, părțile de bunuri din cetatea Căpruța, satele Bozva de Jos, Căpruța, Mănerăul de Jos și Grasa, de asemenea în întregime satele Kletva, Felso-Monyoros, Felso-Dobrovicza, Babolna și Huholo și Pusta Zivernicze.

Pe lângă toate acestea, familia Abrahamffy a jucat un rol important; în 1526 Petru, Nicolae și Ștefan aveau calitatea de deputați ai comitatului Arad.

c.4. Anul 1307¹⁴

Întemeierea satelor în zona muntoasă a Zărandului aparține unui timp anterior atestărilor, documentele vremii consemnând doar o situație real-existentă sau, de cele mai multe ori, împlinită.

Atestarea târzie a majorității satelor din părțile vestice muntoase ale Zărandului s-a consemnat, în primul rând, pentru așezările de pe văile și dealurile risipite unde ajunseseră deja noii veniți (ungurii).

Așezările erau formate din mai multe crânguri care ocupau o zonă, numirile de bază fiind, în general, cele românești, preschimbate în maghiară, de cele mai multe ori, prin traducerea numelui originar sau, uneori, prin maghiarizarea în formă scrisă și vorbită a numelui dat de localnici.

¹³ Marki Sándor, op. cit., vol.1, Arad, 1892, p. 268-270.

¹⁴ Nagy Imre, op. cit., vol.1 (1301-1321), Budapeșt, 1878, p.139-140.

În aceste condiții, este pomenită și localitatea Chisindia, formată din mai multe cătune răsfirate pe văile și dealurile zonei: Valea Ciolt, Valea Hurez și Valea Prundului. Informația din documentul original, scris în limba latină este destul de bogată, având în vedere cei 700 de ani care ne despart de redactarea actului (anul 1307). Documentul vorbește despre fiii Ladislaus (Vasile) și Kustan (Costan) ai comitelui Ambrozie care dădeau ca soție magistrului Georgius (George) pe sora lor, Kata (Catalina-Cata), căsătoria fiind celebrată, după lege, în sfânta biserică. Familia Ambrozie dădea zestre de nuntă pentru miri proprietatea numită **KUZYN**, cu toate întinderile sale, cu toate foloasele sale și cu tot ce era împrejur, să o stăpânească definitiv ei și strămoșii lor.

Moșia numită Kuzyn era străbătută și de un râu, numit tot **Kuzyn**.

Numele satului Chisindia (Kuzund), așezare ascunsă între dealurile împădurite ale Zărandului, formată din opt crânguri așezate pe trei văi, va dăinui până în 1890 în diverse forme maghiarizate (Kozond, Koszond, Kuzynd, Keszend) când, pentru simplificarea problemelor administrative, i se va fixa sigurul nume de cancelarie, Keszend.

Redăm câteva fragmente din documentul original, în limba latină:

*Nos Conuentus fratrum Cruciferorum domus hospitalis de nouacuria significamus omnibus quibus expedit presencium per tenorem. Quod ladislaus et Kustan filij comitis Ambrosij filij Kustan aparte una magister Georgius filius magistri petri... [...] ... Quod Ladislaus et Kustan supradicti dominam sororem ipsorum puellam nomine Kata secundum seriem ordinacionis sancte ecclesie celebrato matrimonio Magistro Georgio antedicto contulissent în coniugem et în signum vnitatis et dileccionis cognacionis ac consanguinitatis maxime eciam pro iuribus predictae domine que de possessionibus Komitis Ambrosij patris sui iuxta consuetudinem regni proueniebant medietatam cuiusdam **possessionis eorum hereditarie Kuzyn** [s.n.] nuncupate cum onibus suis pertinencijs et vtilitatibus secundumque metis... [...] ... Ubi diuertit et descendit în vallem et per metas terre pauli alas dicti peruenit ad Arborem iliceam descenditque usque **villam Kuzyn et ibi intrat în riuulum similiterkuzyn** [s.n.] vocatum vbi est meta În arbore salicca que separat tarram magistri georgij a terra pauli... [...] ... et petitionem parcium predictarum presentes concessimus litteras nostro sigilio roboratas Anno ab incarnatione domini 1307 fratere johanne nostro perceptore existente.*

În traducere, conținutul documentului este următorul:

...aduce la cunoștință tuturor celor interesați de mersul actual al lucrurilor că, în primitoarea casă a noului senat se desfășoară adunarea fraților care poartă crucea; că Ladislaus și Kustan, fiii comitelui Ambrosius, au anunțat prin oracol, cu voce vie, în prezența noastră, că au hotărât să-l așeze de o parte pe fiul Kustan și de cealaltă parte pe magistrul Georgius, fiul magistrului Petru, ca să facă ordine și să cârmuiască prin înțelepciune divină și mânați de sfântul spirit și de asemenea să se constituie într-o uniune care să includă pe cei înrudiți între ei, pe cei cu același sânge. În numele unității și dragostei tuturor celor înrudiți prin sânge, conform cu planul inițial, Ladislaus și Kustan, menționați mai sus, au dat de soție magistrului Georgius, amintit mai sus, chiar pe una dintre surorile lor, o copilă cu numele Kata, căsătoria fiind celebrată după lege în Sfânta Biserică. După obiceiul regatului, dintre proprietățile comitelui Ambrozie, părintele său, stăpânei stabilite i-a revenit, drept răsplată, jumătate din proprietatea moștenire de familie numită KUZYN. Cu toate întinderile sale și cu toate foloasele și cu tot ce era împrejur au dăruit KUZYN-ul surorii lor, menționată mai sus și magistrului Georgius, amintit mai înainte și moștenitorilor acestora și urmașilor urmașilor lor, ca să o stăpânească definitiv.

Într-adevăr, hotarele acestui pământ se pun în această ordine: adică primul hotar începe de la un stejar din partea de răsărit însemnat cu o cruce și până la marginea de pământ care îl înconjoară și intră pe drumul numit Zalanta... și apoi mergând drept pe același drum pe lângă teritoriile magistrului Nicolae, fiul comitelui Omodeus, ajunge la doi stejari însemnați cu cruce după care pe același drum se îndreaptă spre un păr pădureț, de unde se desprinde și coboară într-o vale și pe marginile de pământ, pe scurt numite brațe vine la stejar și coboară până la moșia KUZYN și apoi intră într-un râuleț numit de asemenea KUZYN, unde se află o margine lângă o salcie și separă pământul magistrului George de un pământ micuț și apoi se îndreaptă către nord și ajunge la un păr unde există un hotar, de unde mergând foarte puțin ajunge la stejar și străbate un râuleț și apoi trece către sud și intră pe un drum și de acolo se îndreaptă către stejar apoi urcă înspre răsărit și traversând margini de pământ nesfârșite ajunge la un drum mare...

Aceste însemnări au fost făcute cu sârguință și cu modestie de către fratele nostru, perceptorul Johann și paraface, pentru a le dovedi veridicitatea, cu sigiliul nostru, în anul 1307.

c.5. Anul 1350¹⁵

Koszend. Gerlai Ábrahámfiak birtoka 1350-ben: „... *in montanis Kuzund în aurifodinis, ubi sunt quator descensus aurifodinarum,...* post hoc autem media villa octo *possessionum Kuzund vocatarum în possessione Mortunuskuzyndy dicta...*”. 1363-ban I. Lajos Király ugyancsak e családdal kapcsolatban a „*montana aurilavatorii in rivulo Kuzund*” nevű aranymosó-hely tulajdonjoga felett intézkedik. Végül 1471-ben Gerlai Ábrahámfi Bálint muronyi Vér Andrásnak zálogba veti részeit „*in possessionibus Agyagbel, Kisagyagbel simulcum possessionibus Selestje, Bavara, Albosfalva, Korcsomarosfalva, Eperjes, Kerva, Albopataka în pertinenciis Keöszent.* (1349: Anjouk. okmt. V. 361., 1363: Fejér. IX. 3. 352., 1471: Gyulafehérvári kápt. Ilt. prot. 23. fol. 203. Jelenleg az Orsz. Levéltárban. Utóbbi okl. XVII. sz. másolat, tehát a helynevek eredeti írásmódját nem adja hiven; de azért eléggé megbízható). Mind ez oklevelekben nem emlékeznek meg arról, mely megyében feküdtek e tájékok és birtokok. 1349-ben a Gerlai Ábrahámfiaknak Körös-menti (békésmegyei) és Maros-menti (aradmegyei) birtokaival együtt beszélnek azokról. Csúpan az 1363. évi oklevélben fordul elő a kérdéses patak a (zarándmegyei) Pankota várossal kapcsolatban s 1513-ból ismerünk egy oklevelet, melyben e család birtokai közt a *zarándmegyei* Agyagbeél is előfordul. (A többi ott közölt helynév nem egészen megbízható.) Ez alapon a XVI. századi *zarándmegyei* adórajstromok vezetnek a kérdéses helyek nyomára. Ezekben, pl. az 1561. éviben: „*Agyagbelvideke*” Kápolnavidéke után soroltatik föl. a Bátoriak birtokában. tehát már mint Világosvár tartozéka; „*Keszendvideke*” pedig (az Agyagbélvidékére következő) Kapronczavidéke után, az Ábrahámfiak birtokában. (Kaproncza-vidéke szintén a gerlay Ábrahámfiaké volt; az 1349-ben évi oklevélben ez is egyezkedés tárgyát képezi. L. *Arad*-megyében.) A kérdéses „vidékek”-hez tartozó falukat azonban ez adórajstromok nem sorolják elő. Így tehát be kell érniünk azzal a valószínűséggel, hogy e helyek mind egy csoportban feküdtek, még pedig a Fehér Körösnek a mai Buttyin felé nyíló ama mellék-völgyében. melyben a régi Kőszendnek megfelelő látszó mai Kiszindiát találjuk. Egy Eperjes nevű helységet a Méreg, Toldi sat. család birtokában a kérdéses adórajstrom is ismer, ez azonban úgy látszik odább ny. feküdt a mai Kurta-Kér vidékén. (1513-hoz I. Diplom. Békées. 117. I.)

Traducerea textului:

Chisindia (Koszend) în 1350 era moșia Abrahamffy-lor de Gerla. În 1363, de asemenea regele Ludovic I se interesa asupra dreptului de proprietate asupra locului de spălat aurul numit Kuzund [...]. În final, în 1471, Abrahamfi Balint de Gerla ia în zălog de la Ver Andras părțile de moșie aflate în pertinențele Keoszend-ului. [(pentru anul 1349: *Anjoukori Okmánytar*, vol.5, p.361; pentru anul 1363: *Fejer-Codex IX/3*, p.352; pentru anul 1471: arhiva capitlului de Alba Iulia, protocolul 23 foliantul 203, în prezent în Arhiva Națională. Documentele ulterioare, din secolul al XVII-lea sunt copii, așadar numirile de locuri nu sunt date credibil; cu toate acestea sunt destul de sigure]. În toate acestea nu sunt pomenite în care comitat se aflau aceste plaiuri și moșii. În 1349 documentele vorbesc despre acestea împreună cu moșiile lor de pe cursul Crișului Alb (din comitatul Bekes) și de pe cursul Mureșului (din comitatul Arad).

Doar în documentele din 1363 se pune problema unui pârâu în legătură cu orașul Pâncota (în comitatul Zărand) iar din 1513 cunoaștem un document în care apare Agyabeel din comitatul Zărand între moșiile acestei familii. (Celelalte nume de locuri pomenite acolo nu sunt credibile în întregime). Pe această bază, listele de impozitare din secolul al XVI-lea din comitatul Zărand ne conduc pe urmele locurilor problematice. Între acestea, de pildă, în anul 1561: << Agyagbelvideke >> (regiunea Agyagbel) este înșirată după regiunea Căpârnei, în cuprinsul domeniului Bathoreștilor, așadar, în calitate de pertinență a cetății Vilagoș.

Regiunea Keszend, în schimb, urmând regiunii Agyagbel, după regiunea Kaproncza a fost în moșia (domeniul) Abrahamfiștilor. În documentul din 1349, această regiune constituia obiectul înțelegerii.

¹⁵ Csanki Dezso, op. cit., p.737-738.

Aceste liste de impozit nu înșiră însă satele aparținătoare de regiunile problematice. Astfel, ajungem la acea presupunere că aceste locuri erau așezate toate într-un grup încă, deși în acea vale secundară care se deschide spre Buteniul actual de lângă Crișul Alb, în care găsim Chisindia de astăzi vizibilă în corespundere cu vechiul Koszend.

O localitate pe nume Eperjes este cunoscută și în problematica listă de impozit de pedomeniul familiilor Mereg, Toldi și altele, aceasta însă așa se vede că se aflase mai la vest, în actuala regiune a Kurta-Kerului (vezi la anul 1513, în *Diplomatarium*, Bekes, p.117).

c.6. Anul 1638¹⁶. Gyulay Ferencz de Marosnemety

Căpitan suprem de Deva și Ineu și apoi vicecăpitan de Oradea, judecător suprem regal la Udvarhelyszek, prefect de Zărand, Arad și Bihor, paharnicul lui George I și general șef al Partiumului și al orașului Hajdu. Familia înfloritoare de 100 de ani și-a procurat domeniul în Zărand.

În 1638, Ferencz a primit Maros-Nemety, de unde și-a luat numele de Maros-Nemety. **În 1649, în calitate de căpitan de Ineu, a primit funcția de prefect al Zărandului.**

În 4 februarie 1651, cu 4000 de florini (3300 ai săi proprii și 700 împrumutați din trezorerie) a cumpărat de la moștenitorii văduvei lui Petnehazy Istvan, Ana, născută Kiraly satele și pusele Siry, Galsa, Meszt, Aranyag, Szerb, **Koszond (Chisindia)**, Magzina, Also-Magzina, Pankota, Fejergyhaza, Szentkereszt, Felső-Aranyag și Csernel de pe teritoriul Zărandului și, în sfârșit, satele arădene Kasza, Kazmer, Kalotva și Martonos.

În 1657, în fața capitlului de Oradea a cedat copiilor Istvan și Ferencz din prima căsătorie cu Pechy Margit: Galsa, Meszt, Siry, Kasza, Kaszmer, Aranyag, Kalotva, Koszond (Chisindia) și Pankota și Markusfalvi celei de-a doua soții, Mariassy Eva. După 10 ani, în 1669, când și-a făcut testamentul, domeniul Șiria cu satele Șiria, Galșa, Mâsca, Aranyag, Szerb, Koszond, Magzina, Also-Magzina, Pankota, Fejeregyhaza, Szentkereszt, Felső-Aranyag, Csernel, Kasza, Kazmer, Kalodva și Martonos le-a dat în zălog pentru 10000 de florini, soției Clara a fiului său Ferencz, care era fata nobilului Barakonyi Ferencz și a doamnei Lekcei Sulyok Borbala.

În 1652, Ferencz însuși a plecat din comitatul Zărand pentru că atunci a devenit căpitan de Oradea. În 1658, a mai luat parte la luptele de la Lipova. Fiul său, Ferencz, în 1694, a devenit baron și, în 1701, conte.

În Arad, doar în 1801, familia a devenit, din nou, proprietară de moșii.

c. 7. Domeniul de Modena¹⁷

Prințul Rynaldo de Modena a primit partea de nord a comitatului Zărand la 27 noiembrie 1726 și, în 11 septembrie 1732, au fost enumerate pământurile (moșiile) și localitățile pe care le-a primit. Ramura veche a familiei d'Este a dispărut, aproximativ, la data eliberării Aradului, în 1694.

În fruntea familiei, în locul lui Francisc II a ajuns Rinaldo care a luat de soție pe Sarolta Felicitas, prințesa de Braunschweig și așa, familia d'Este s-a reunificat, ea fiind destrămată în 1071, în timpul lui Welf IV.

În războiul de succesiune spaniol, Rynaldo a luptat alături de împăratul romano-german Iosif I, care era totodată și rege al Ungariei, cu care era și înrudit. Francezii l-au alungat la Bologna și doar în 1707 a putut fi pus pe tronul princiar.

Împăratul Carol VI îl numește prinț de Modena, Regio și Mirandola, domnitor de Corregio, conte de Este și verișor drag și totodată îi dăruiește, pentru serviciile și loialitatea sa, oficiile (districtele) camerale Ineu și Arad. În diploma semnată la Viena în 11 decembrie 1732, în comitatul Zărand, districtul Zărand, prințul a primit satele: *Almas, Agris, Aranyag, Apathi, Agya, Bel-Zerend, Barakony, Csermő, Csintye, Draucz, Duud, Erdőhegy, Galsa, Gyula-Varsand, Fekete-Gyarmath, Kurva-Ker, Kis-Jenő, Kerülös, Kerek, Muszka, Magyarath, Moroda cum Gyarmata, Miske, Nadab, Nadas, Nagy-Zerend, Otlaka, Pankota, Pel, Siria, Szöllös, Seprös, Szintye, Siklo, Szinitye, Somos, Taucz, Ternova cum Agris, Talpas et Vadasz;* și pusele: *Botos, Bankutta, Belnyiseg, Bethlenös, Bodony, Bökafoşi, Bököny, Bessenye, Brusztreczk, Bernoth, Bernod, Csermő, Csunaközi, Egenhaz,*

¹⁶ Márki Sándor, op. cit., vol.2, Arad, 1895, p.190-191.

¹⁷ Fábrián Gábor, op. cit., p.209-210; Márki S., op. cit., vol.2, p.304-305.

Feidas, Fischeghy, Gelvasz, Janoshaz, Irius, Kamas, Kis-Belli, Kupha, Karancs, Kövesd, Koth, Kelmegyes, Kis-Olived, Kis-Telek, Kecsul, Kalacs, Megyes, Marocz, Mileve, Nagy-Kerek, Ökörto, Rutfalu, Szantos, Somboly, Szelestics, Sederke, Sz. Kreszt, Szublua, Siklos, Szecsul, Szentus, Totfalu, Talmcz, Varosközi, Vastelek et Vosetny.

Satele din cercul (districtul) Ineu aparținătoare de comitatul Zărand au fost: *Aldjest, Almas, Also-Csily, Also-Krokna cum Sara, Arok, Berendia, Berza, Bodjest, Bohany, Boros-Jenö cum Mokra, Bunczesgy, Butyn, Csiger, Dezna, Diets, Dombrovicza, Doncsen, Dulcs, Fenyés, Felső-Csily, Felső-Krokna, Govosdia, Grosch, Gurahoncz, Gurba, Illancz, Hodos, Hold, Jarkos, Jarkosto, Jozsas, Jozshely, Ignesty, Kakaro, Kontrato, Kapolna, Velkanna, Kertes, **Kis-India** [s.n.], Kujed, Kujersd, Laz, Lugozo, Lunka, Madrizesd, Menes, Minyad, Mezes, Monyasza, Monyoro, Mozesgy, Moszeszi, Nadalbesty, Nyagra, Ples, Plop, Prezesty, Revetis, Rosia, Szakacs, Szelezsan, Szaturo, Sebes, Szerp, Szereny, Silingyia, Sikola, Szlatina, Solymos, Szuszan, Vallemare, Zemerzel, Zimbroy, et Zöldes iar pustele din districtul Ineului au fost: *Asuka, Apatele, Gap, Gyarak, Gecz, Monostor, Pipas, Pintlaka, Piskia, Rokszin, Tamasd, Tars et Telek;**

În comitatul Arad, prințul a primit localitățile (satele): *Kuvin, Kovaszincz, Kladova, Mikalaka, Menes, et Radna, -deinde Praedia în eodem Comitatu Districtuque Camerali Aradiensis: Balanicza, Csazmir, Csoza, Földvar, Ferithaz, Keresztur, Kör, Panat, Sofronya, Szent-Tamas, Szederhaz et Varjasha.,*

Așadar, în total, prințul Rinaldo a primit 122 de sate și 82 de pustele, un total de 204 moșii.

c. 8. Estei Rynaldo de Modena¹⁸

Estei Rynaldo, prinț de Modena, Regio, Mirandola, domn de Corregio și markgraf de Este în 1726, a primit la Viena de la Carol III, în 11 Decembrie 1732, întâmpinând un întreg șir de opoziții proprietățile din Arad și Zărand: 122 de sate și 82 de pustele.

În 1741, după moartea prințului de Modena (26 octombrie 1737), fiul său Francisc III a primit cetățenia maghiară, dar s-a aliat cu spaniolii împotriva împărătesei Maria Tereza, care i-a pus proprietățile sub sechestru și, în 1745, a început să i le vândă rând pe rând, ceea ce a avut drept consecință, în 27 februarie 1745, opoziția administratorului domeniilor episcopiei din Oradea.

La înțelegerea de la Aachen, din 12 octombrie 1748, prințul a primit înapoi proprietățile despre care, în 24 ianuarie 1749 a fost înștiințat comitatul Arad, iar în 1 aprilie 1750, prințul i-a dat administratorului său, Bohus Imre, competențe largi.

La 4 ianuarie 1768, prințul Francisc însuși a cerut verificarea administratorului din Arad în legătură cu pusta Barnot și cu alte cinci localități din județul Arad și l-a pus administrator pe Edelspacher Matei.

Mare parte din moșii le-a dat în arendă iar iobagii de pe ele au avut destule motive să se plângă de extorcările arendașilor.

În 15 iunie 1770, Francisc III (din familia de Modena) l-a destituit și pe Edelspacher Matei și, în 15 august 1770, în locul lui l-a numit pe Pikethy Mihaly care a fost ultimul său administrator domenal. În 23 februarie 1780, murind Francisc III, i-a urmat fiul său, Ercole Rinaldo III, în vârstă de 53 de ani, care și-a arendat toate proprietățile. Această arendă a expirat în 1787 iar direcțiunea domeniilor de la Oradea le-a preluat în administrare. Însă extorcările arendașului Lovasz Mihai au preocupat deja începând din acest an ordinele nobiliare arădene (administrația comitatului).

Prințul Ercole Rynaldo a primit în Italia despăgubiri, dar statul a ținut deocamdată întregi proprietățile din Arad-Zărand.

Prințul, care a obținut prin căsătorie Massa și Carrara, în 1796 a fugit din fața lui Napoleon la Veneția, iar cu ocazia păcii de la Campo Formio, din 17 octombrie 1797, a pierdut proprietățile Regio și Modena.

În 1803, a murit și a dus în mormânt ramura bărbătească a familiei.

Fiica sa, Maria Beatrice Riconda, s-a căsătorit cu arhiducele Ferdinand, cel de-al treilea fiu al împăratului Francisc I. Această ramură austriacă s-a stins la 20 octombrie 1875.

¹⁸ Márki S., op. cit., vol.2, p.673-674.

c. 9. Anul 1784 iulie 8 Arad¹⁹

Eiusdem I. Universitatis servi, fratres, amici et vicini obligatissimi, paratissimi.

Universitas Comitatus Aradiensis.

Inclyta Universitas,

Altiissimarum ordinationum în merito contrahendarum în gremialibus possessionibus dissitarum domorum interventarum bene memores, nihil omnino negleximus quo alțiissimum isthoc în securitatem publicam directum intentum effectui mancipandum procuraremus, atque hinc etiam factum est quod Excelsum Camerale Consilium, velut classem hanc ingredientium possessionum dominium terrestre. medio Excelsi Consilii Regii Locumtententialis Hungarici necessarias hocce în merito ad cameralem administratorem elargiendas ordinationes saepe saepius sollicitaverimus, imo etiam profacilitando contradictionis systemate pro maxime dispersa possessione Kiszindia locum exquisitum deiliniandum procuraverimus. Quin vero omnes hi nostri conatus, variis hic dum ex impedimentis, în suspenso manissent, sub hodierno rursus demissam nostram remonstrationem ex Consilio Regio finem în eum submisimus quatenus alțiissime praeconceptam hanc contractionem apud Excelsum Camerale Consilium ultro quoque urgere non dedignaretur. Quod ipsum dum I. Uversitati în vicem responsi significamus, amicis favoribus commendati perseveramus. E generali congregatione nostra Aradini, die 8^a iulii 1784 continuative celebrata.

Comitatul Aradului către al Bihorului, despre păstrarea siguranței publice și mutarea satului Kiszindia:

Onorată administrație,

Vă încredințăm de adâncă prețuire adusă celei mai strălucite guvernări (dintre toate) și menționăm că ne-am îngrijit de administrarea caselor împrăștiate de-a lungul ținutului, pedepsindu-i drastic pe cei care nu au respectat siguranța publică și că, de asemenea, am izbutit să oprim înstrăinarea vreunei proprietăți; de acum înainte s-a înființat Consiliul Cameral Superior care va desemna câte un stăpân (o administrație) pentru fiecare dintre satele de aici și i-am îndemnat pe reprezentanții administrațiilor locale să dea dovadă de mult devotament față de Consiliul Superior al regelui ungar, ba chiar ne-am îngrijit de găsirea unui loc cât mai potrivit **pentru mutarea satului (domeniului) Kiszindia** [s.n.] în așa fel încât să nu existe niciun fel de obiecție (împotrivire). Dar, fiindcă toate eforturile noastre au fost în zadar punându-ni-se diverse piedici, am repornit de astăzi umilul nostru demers pe lângă Consiliul Regal, hotărât să nu ne abatem de la ținta noastră până când se va găsi rezolvare pentru problema noastră.

De aceea, stăruind pe lângă cei față de care ne-am exprimat prețuirea până când bunăvoința lor se va îndrepta către noi.

Administrația comitatului de la Arad în adunarea ținută în 8 iulie 1784 își îndreaptă gândurile către voi, slujitori, frați, prieteni și vecini ai administrației Bihorului, socotindu-vă egali cu noi în toate.

c. 10. -Anul 1799²⁰

Kisindia. Olah falu Arad Varm. foldes Ura a'K. Kamara, lacosai o hituek, fekszik Buttyinnak szomsedsagaban. Ot hegyek kozott volgyekben szellyel epített hazakbol all, s ugyan annyi neve is van az Helysegnek **1. Gavrany, 2. Csolt, 3. Valyere, 4. Haburetz, 5. Prum, es Pajsan,** 's itten a szomszed a szomszodjat lo haton szokta meg latogatni Hatarja a' kosziklas hegyeken, es volgyeken meszsze ki terjed, vadakkal bovolkodnek, ozzel, rokaval 's a't malmai, kalloi vagynak, legeloje nagy, szanto, es baszallo foldgye kovetses, es tsekely, kereskednek deszkaval, palyinkaval, terem irtott foldgyok buzar, zabot, tengerit, es gyumoltse is vagyon.

Traducere:

Chisindia. Sat valah în comitatul Aradului. Domnul (proprietarul) de pământ: Oficiul regal cameral; locuitorii: de rit vechi; este așezat în apropierea Butenilor, între cinci dealuri; constă din

¹⁹ Eudoxiu de Hurmuzaki, *Documente privitoare la istoria Românilor*, vol. 15, *Acte și scrisori*, partea a 2-a (1601-1825), București, 1913, p.1751.

²⁰ Valyi Andras, *Magyar Orszagnak Leirasa*, vol.2, Budan, 1799, p.372.

case construite (zidite) pe văi...; și tot atâtea nume au acele [localități]: 1. Găurani, 2. Ciolt, 3. Valea Rea, Hurez, Prund și Păiușeni; și aici vecinul obișnuia să își viziteze vecinul pe spinarea calului.

Hotarul lui se întinde departe pe văi, pe dealuri stâncoase; le prisosesc sălbăticiunile, cu căprioare, vulpi și cealalte. Au mori și pive; pasiunea [pășunea n.n.] e arătorul și fânațul, [au] pământ pietros și insuficient; se face în terenul lăzuit [deștețenit] grâu, ovăz, porumb; dar există de asemenea fructe, comercializează scânduri și pălincă.

c. 11. Anul 1913²¹

Keszend (Kiszindia)

Borossebesi járás. Területe 14970 kat. hold. Lakószáma 1915. Tiszta román község. A hegyes Drócsának északon kiszélesedő nyúlványaitól van körülkerítve és fekszik a Fehér-Körös balpartján kiszélesedő völgy déli részén, a Borossebesből kiinduló s Gubóig vezető erdei iparvasút mellett, részint a lapályon, részint domboldalon. Környezik a Coște Fireșului, Dumbravița, Ciciorița és Tufat nevű dombok. A község rengeteg erdőség közepett nagyon elszórtan feküdt. 1805-ben nagy üggyel-bajjal rendezték. A belső telkek között utcákat nyitottak. A külső, távoleső részek idővel külön községgé alakultak Pajsan név alatt. Három nagy völgyből három patak ered, melyek egyesülvén, Körösbökényen keresztül a Fehér-Körösbe szakadnak. Az egyik patak neve Huresi Pistrâng, a másiké Kletsova, a harmadiké Valea Prindului forrás. A lakosság földmiveléssel és állattenyésztéssel foglalkozik. Gyümölcsre híres. Jó szilvát és kitűnő pogácsa almát termelnek, oly mennyiségben, hogy a szilvából főtt pálinka illata a szomszéd, községig terjed. Régebben faszerszámot is gyártott a nép.

Topografiai nevek nagy számmal vannak: Țarina, Dumbravița, Dimpul Holgiilor, Cletsova, Dimpul viniilor, Voiana Vurvul Holgiilor, Prescuța, Dimpul merului, Vurvul Voinului, Valea grundului, Dealul plesuliți, Tufât, Valea hursului, Dimpul betii, Frișlop, Țerbria, Lacu roșu, Valea Țoltului, Țolt, Dealul Iancului, Gligor, Dealul la fântina, Dusul mare, Criva, Cornuta, Delan; ezek mind dűlők és kaszálók. Giteru (erdő), Selistia (kaszáló), Gubul (erdő), Jimbruniasca (kaszáló), Păreu burascului (erdő), Vurvul busrotiocului (kaszáló), Vurvul Corobilor (kaszáló), La tiatră (kaszáló), Valea hegie (erdő), Dimpul oprit (erdő), Retită (kaszáló), fagu popii (erdő), Paltsuni (erdő), Capul voii (kaszáló), Holomot (kaszáló), Fătră tivestilor (erdő), Tiivet (kaszáló), Vurvul Citsora (kaszáló), Fătră Cornului (erdő), Funtină retse (kaszáló), Hautru (kaszáló), Dealul opadrii (erdő), Dobru (kaszáló), Rugatselu (erdő), Hurem (kaszáló, szántó), Dasul hurerului (erdő), Blidă roșu (erdő), Gruia Cosniggori (erdő), Lacu terbului, Burtalia (erdő), Poiana (kaszáló), Hotaru popilui (erdő) Valea reo (kaszáló), Grui hată fâr (erdő és kaszáló), Palorse (erdő), Vurvul magura (erdő), Dealul nalt (kaszáló), Tare Țsuladului (erdő), Șlabită (erdő), Țsutacu (erdő-részlet). Még egy patak Valea Țsoltului. A patakokon malmok, fűrészmalomok és kállók állottak.

A hegytetőn egy tengerszemhez hasonló tó van, neve Coste Fereșului.

A község fő utcája hoszu, egyenes, neve nincs. Falúrészek: Fauresc, Subesc, Telhezia, Țsoltiusta, (vadvölgy). A házak száma 335.

A gör. kel. templomban őrzik az *Antimis*z nevű régi abroszt, mely állítólag a borosjenői püspök ajándéka. (Lásd Parecz. 15. I., Fábíán 181.)

Birtokosság: régebben báró Dietrich, ujabban, hg. Sulkowsky és Gáspár Miklós.

1574-ben Közönd néven Kurt bég falúja. Valamikor öt községből állot; Gavrány, Csolt, Valeare Habnolc, Pruni és Paisan. Utóbbi 1868-ban külön községgé alakították. 1601-ben Toldy István, 1732-ben Raynald modenai herceg kapta.

Régi temetkezéseknek kövekkel kör alakban jelzett nyomai vannak, melyek a hullának ülő helyzetben történt temetésére mutatnak. Régi bányászat nyomai is találtak a község közelében.

Traducerea textului:

Keszend (Kiszindia)

Cercul Sebiș. Teritoriul: 14.970 holde cadastrale. Numărul locuitorilor: 1915. Este localitate curat românească. Este încercuită de prelungirile Vârfului Drocea care se lătesc spre nord și este așezată pe malul stâng al răsfiratei văi a Crișului Alb, de-a lungul căii ferate industriale forestiere de

²¹ Somogyi Gyula, op. cit., p.146-147.

la Sebiș până la Gubu, în parte pe șes, în parte pe laturile dâmburilor. Este mărginită de dâmburile Coastea Firezului, Dumbrăvița, Ciciorița și Tufăt. Localitatea era foarte răsfirată în mijlocul codrilor seculari. **În anul 1805, Chisindia (și Păiușeniul) a fost sistematizată** cu mari probleme și necazuri, au fost croite ulițe între terenurile interioare ale locului pe care a fost sistematizată. Părțile exterioare îndepărtate au format cu timpul localitatea distinctă cu numele Păiușeni.

Din trei pârauri se formează trei văi mari care unindu-se pe teritoriul satului se varsă apoi în Crișul Alb. Numele unui pârau este Hurez (Valea Hurezului), al celui alt este Cleciova iar al celui de-al treilea Valea Prundului. Locuitorii se ocupă cu agricultura și creșterea animalelor. Fructele le sunt renumite. Ei cultivă eminente prune bune și mere pentru plăcinte (pogace), într-o asemenea măsură, încât mireasma țuicii fierte din prune se răspândește până în localitatea vecină. Mai demult, populația a produs unelte de lemn.

Numirile topografice se găsesc în număr mare: Țarina, Dumbrăvița, Dâmbu Holgilor, Cleciova, Dâmbu Viilor, Poiana, Vârfu Holgilor, *Prescuta?*, Dâmbu Mărului, Vârfu Voinului, Valea Prundului, Dealu *Plesuliti?*, Tufăt, Valea Ursului, Dâmbu Betii, Prislop, Cerbana, Lacu Roșu, Valea Cioltului, Ciolt, Dealu Iancului, Gligor, Dealu la Fântâna, Dosu Mare, Criva, Cornuta, Delan; acestea toate sunt duleuri și fânațuri. Gâtăru (pădure), Săliștea (fânaț), Gubu (pădure), Jimbruneasca (fânaț), Părău Bursucului (pădure), *Vârful busuiocului?* (fânaț), Vârfu Corbilor (fânaț), La Ceatră (fânaț), Valea Lehegia (pădure), Dâmbu Oprit (pădure), Răcita (fânaț), Fagu Popii (pădure), *Paltsuni?* (pădure), Capu Văii (fânaț), Holomogi (fânaț), Ceatra Tiveștilor (pădure), Tivești (fânaț), Vârfu Ciciora (fânaț), Vatra Cornului (pădure), Fântâna Rece (fânaț), *Hautru?* (Hanțu?, fânaț), *Dealu Opadri* (pădure), Dobru (fânaț), Rugacelu (pădure), Hurez (fânaț, arător), Dosu Hurezului (pădure), Blidăroiu (pădure), Gruiu, *Cosniggori?* (pădure), Lacu Cerbului, Burtalia (pădure), Poiana (fânaț), Hotaru Popilor (pădure), Valea Rea (fânaț), Grui Fără Hotar (pădure și fânaț), *Palorse?* (pădure), Vârfu Măgura (pădure), Gealu Nalt (fânaț), Pădurea Ciuhad (pădure), *Slabita?* (pădure), Ciutacu (parte de pădure). Încă un pârau, Valea Cioltului.

Pe pâraie se aflau mori, gatere și pive.

Pe culmea dealului exista un lac asemănător unui ochi de mare, numele dealului fiind Coastea Firezului.

Ulița principală a localității este lungă, dreaptă, neavând nume. Părți de sat: Făurești, Subești, *Telhezia?*, Cioltuța (Valea Sălbatică); numărul caselor 335.

În biserica greco-răsăriteană se găsește **Antimisul** care este după cum se susține, cadoul episcopului de la Ineu (vezi în Parecz, p.15; Fabian, p.181).

Gospodăria moșierească: mai demult baronul Dietrich, mai recent Sulkowsky și Gașpar Miklos.

În 1574, Kozond-ul era satul begului Kurt. Cândva se compunea din șase cătune: Găurani, Ciolt, Valea Rea, Hurez, Prund și Păiușeni. Prund și Păiușeni au devenit localitate de sine stătătoare în 1868, cu numele Păiușeni.

În 1601, era a lui Toldy Ștefan, în 1732 a primit-o Rinaldo, duce de Modena.

Vechile morminte prezintă forme rotunde și indică înmormântări ale cadavrelor în poziție sezândă. În apropierea localității se găsesc urmele unor vechi activități de minerit.

1.4. Despre originea numelui Chisindia

Chisindia este un toponim unic românesc din categoria oronimelor sau a numelor de localități. Acest nume nu a fost explicat până în prezent, nedepistându-se vreun element etimologic care să sugereze un sens cât de vag. În graiul local nu se păstrează un apelativ care să poată fi pus la baza numelui Chisindia.

Dacă analizăm din punct de vedere fonetic acest cuvânt, observăm următoarele componente:

- rădăcina (radicalul) cuvântului -Chisin- care actualmente nu sugerează niciun sens;

-sufixul -d-, de origine maghiară cu sens local, foarte frecvent în toponimia din zonele care au fost sub ocupație maghiară și austro-ungară, însemnând „locul unde ...”²²;

- sufixul -ia, de origine latină, folosit pentru a da nume unor localități sau țări după numele unor personalități (Alexandria) sau după numele unor etnii (România, Turcia, Oltenia²³). De asemenea, amintim unele nume din zona Crișanei care confirmă cele spuse: Oradea (Oradia), Vărădia, având la bază cuvântul maghiar *vár* „cetate” plus sufixul local maghiar -d-, la care se adaugă sufixul românesc de origine latină -ia. Toate aceste nume se referă la „locuri cu cetate”. Exemplele pot fi înmulțite: Zarand („locul cu aur”) din iranianul *zaranya* „aur” >magh. *aranyi* („aur”), cu sufixul local -d, rezultând Zarand²⁴. Alte oronime din apropiere (zonă): Berindia, Șilindia, Cărand, Șimand, Tămand, Zimand prezintă similitudini cu numele Chisindia și cu a căror explicație vom reveni altădată.

Toate aceste exemple ne îndreptățesc să credem că numele Chisindia se încadrează în același tip de toponime.

Pentru a depista înțelesul radicalului *Chisin-* trebuie să recurgem la atestările documentare ale localității, așa cum au fost redade de Coriolan Suci. Acestea sunt în ordine cronologică următoarele: „1349 Keözend, 1350 Kuzund, 1363 Kuszund (Csánki I 737), în sec. XV Kuzynd, Kewzend, 1574 Közönd (Márki II-1, 235-6), 1746 Kizingyia (Ciuhandu 192), 1828, 1851-Kiszindia (Nagy I 30; Fényes), 1913-Keszend [*Indicatorul localităților din țările Sfintei Coroane Maghiare = Heliségnévtára, Budapesta, 1913 n.n.*]”²⁵. În timpul stăpânirii austro-ungare, în perioada sistematizării localităților, numele Chisindia apare în unele documente notat Kis-India (1782, 1849), ceea ce denotă o încercare de a stabili o etimologie, fie și populară, despărțind cuvântul în două cuvinte pentru a rezulta un înțeles pentru autorități: pronunțat în maghiară **Kis-India ar însemna în românește „Mica Indie”**. Ideea ar fi legată de prezența aurului în subsolul acestei localități din vechime. La sfârșitul secolului al XVIII-lea încă acest „pământ al făgăduinței” atrăgea, pe lângă proprietarii de terenuri aurifere, comercianți și negustori, mai ales evrei. Însăși prima hartă (schiță), cea a sistematizării, are conturul inversat al Indiei, țara cea mai bogată în aur. Credem că toate acestea n-au fost întâmplătoare.

După anul 1918 (întregirea României), localitatea își îmbracă forma românească a numelui-Chisindia, pe care o poartă până în prezent. Înțelesul însă rămâne ascuns, asemenea aurului din adâncuri sau a celui risipit în nisipurile văilor de mii și mii de ani...

Privind cu atenție formele notate de-a lungul vremii în grafia maghiară de către funcționarii cancelariilor ungurești, observăm că exista o redare a aceluiași cuvânt de bază. Se știe că exista tendința maghiarizării numelor de localități și de persoane, acolo unde era posibilă traducerea pe baza depistării sensului. În caz contrar, numele erau transcrise în grafie maghiară după percepția celui care le nota. Pronunțarea din graiul localnicilor era adeseori dificil de redat. Astfel, dacă în formele atestate înlăturăm acel sufix maghiar local -d, obținem un fragment de cuvânt cu forme aparent diferite: Keözen-, Kuzun-, Kuzun-, Kuzyn-, Kwzen-, Közön-, Kiszin-, Keszen-. Acest „fragment” este cu siguranță un cuvânt foarte vechi al cărui înțeles era dispărut la venirea ungarilor, cuvânt imposibil de tradus în maghiară și care a fost redat într-o grafie bazată pe diversele percepții ale notarilor de-a lungul vremii. Se pare că acest cuvânt a fost Coson -nume de rege dac, unul dintre succesorii lui Burebista și continuator al politicii acestuia. Intervine în conflictele de la Roma, oferind sprijin militar lui Brutus, care i-ar fi dat în schimb o mare sumă de bani -monede de aur având imprimat în grafie grecească numele *Κοσων*. În limba dacilor, numele regelui dac Coson era legat de noțiunea de „tezaur”. Acest cuvânt a fost comparat cu termenul Kos, Kosa din limba sanscrită -limbă anterioară celei vorbite de geto-daci, unde are sensul de „tezaur”. Se pare că regele Coson al dacilor era deținătorul unor bogății suficient de mari, încât să-i permită baterea monedei de aur pentru prima dată în Dacia, după modelul denarilor republicani, dar având inscripționat numele său, cu aceleași litere grecești. J.F. Neigebauer²⁶ a constatat că monedele de tip coson au o culoare

²² Alexandru Graur, *Nume de locuri*, București, 1972, p.67; Ioan Pătruț, *Onomastica românească*, București, 1980, p.105.

²³ Al. Graur, op.cit., p.31, 47, 66.

²⁴ Vasile Faur, *Țara Zărandului*, ed. a 2-a, Arad, 2016, p.65-68.

²⁵ Coriolan Suci, *Dicționarul istoric al localităților din Transilvania*, vol.1 (A-N), București, 1967, p.143.

²⁶ J.F.Neigebauer, *Dacien*, Brașov, 1851, p.254.

auriu deschis, specifică aurului extras din zona Apusenilor. Toate aceste informații despre regele Coson și numele său sunt cuprinse în volumul *Contribuții la cunoașterea limbii dacilor*²⁷, unde autorii Aurel Berinde și Simion Lugojan explică 44 nume de persoană și de localități cât și alte nume proprii provenite din substratul traco-dacic. Dintre acestea selectăm câteva nume ce se mai păstrează și astăzi, fiind în vecinătatea localității Chisindia care, se pare, că a perpetuat pe Coson într-o evoluție fonetică mai puțin românească, dar unică în toponimia românească. Astfel, zona Chisindia este cuprinsă între Mureș (Maris) și Crișul Alb (Crisia) în zona de curmătură a Munților Zărandului, între cele două masive Highiș și Drocea. De aici își adună apele râul Bârzava (Berzovia) care se varsă în Mureș, în dreptul localității cu același nume Bârzava, având sensul de „loc de trecere, de legătură” între două zone, ceea ce se și confirmă în teren. Numele este de origine traco-dacică, pre-romană, la fel ca și Bârzava bănățeană (râu și localitate), pe unde au înaintat armatele romane pentru a da piept cu oștile lui Decebal în primul război (anii 101-102).

Însuși numele Zărand provine dintr-un fond lingvistic anterior limbii geto-dacilor, cel iranian însemnând „*locul cu aur*”, după cum am arătat anterior.

Zona Chisindiei a fost o zonă auriferă cunoscută încă înainte de cucerirea romană. În acel timp se extrăgea aurul prin spălare în apele văilor ce brăzdează zona muntos-deluroasă din Sud-Est, unde se mai păstrează până azi unele micro-toponime care vorbesc de exploatarea rudimentară a aurului. La Băi, Părăul Băilor, Drumul Băilor se referă la cele patru guri de mină datând din timpul romanilor. Abia după venirea lor a început exploatarea sistematică prin extragerea din zăcămintele a aurului.

Termenul *baie* însemnând și acum „mină, carieră” aparține însă substratului autohton, nefiind prezent în latină cu acest sens. D.E.X.²⁸ menționează termenul *baie* „mină” ca fiind împrumutat din maghiară *-bánya*, ceea ce nu este plauzibil. La venirea ungarilor în Panonia, ei nu cunoșteau mineritul, deoarece ei erau o populație agrar-nomadă. Aceștia au descoperit nisipurile aurifere abia după expansiunile în Transilvania, după cum menționează și cronicarul Anonymus²⁹ „...că acea țară [Ardealul n.n.] este udată de cele mai bune râuri, (al căror nume și utilitate le-a spus pe rând)...în nisipul acestora se culege aur și aurul acelei țări este foarte bun. Mult timp ocupanții maghiari au practicat spălarea aurului, fără să treacă la extragerea lui din galeriile părăsite de romani, care au rămas sute de ani nelucrate, ungarilor nepricepându-se la astfel de exploatare. Ei au denumit mineritul *băișag*, formând de la termenul existent în graiul românesc (*baie*) un nou cuvânt maghiarizat după modelul limbii lor, cu sufixul *-șag* (confer și: *ocoșag*, *nialcoșag*, *pustușag*, *piscoșag* etc.).

Așadar, până la ocupația romană, dacii obțineau aurul din aluviuni, prin spălare, apoi au început să-l extragă din stânci, săpând galerii boltite și găurind pereții acestora pentru a scoate minereuri. **Lucrătorii care sfredeleau stâncile se numeau *găurani*. Ei locuiau în zona Chisindiei, pe Valea Găuranilor, care își adună apele din zona auriferă. *Găurani* a fost menționat printre primele crânguri ale Chisindiei.** Astăzi nu se știe și nici nu se bănuiește că un cuvânt precum *gaura* în limba sanscrită, anterioară limbii geto-dacilor însemna *alb*. În vechime, prin *alb* se înțelegea „mare” (vezi: Crișul Alb -mai mare și mai important decât Crișul Negru, prin opoziție³⁰).

Astfel toponimul *Gaura* semnifică „Muntele Mare”³¹. De menționat că în zona minieră, unde erau cele patru guri de mină din vremea romanilor se afla Dealul 'Nalt, la confluența văilor care formează *Valea Găuranilor*. Este evident că Dealul 'Nalt este sinonim cu Muntele Mare numit în vechime *Gaura*, toponim foarte vechi care s-a perpetuat până astăzi pe aceste locuri prin microtoponimele *Valea Găuranilor* și *Găurani* (crâng). Tot în zona Dealului 'Nalt, întâlnim un loc numit *Balce*, unii spunându-i și *La Lacuri*, în prezent nefiind nici urmă de mlaștină măcar. Numele *Balce* (formă arhaică de plural în loc de *Bălți*) este legat tot de spălarea aurului. Minerul mărunțit prin diverse metode era spălat succesiv până la obținerea aurului curat. „Pentru a avea apă suficientă

²⁷ Aurel Berinde, Simion Lugojan, *Contribuții la cunoașterea limbii dacilor*, Timișoara, 1984, p.54-83.

²⁸ *Dicționarul explicativ al limbii române*, București, 2009, p.85.

²⁹ Anonymus, *Faptele ungarilor*, București, 1996, p.55.

³⁰ Vasile Faur, op. cit., p.67.

³¹ A. Berinde, S. Lugojan, op. cit., p.153.

și pe vreme de secetă, apele diferitelor pâraie au fost zăgăzuite, formând lacuri pentru alimentarea cu apă a șteampurilor”³². Mai trebuie adăugat faptul că, de asemenea, termenul baltă (cu pluralul arhaic balce în graiul local) este moștenit din substratul traco-iliric, prezent și în albaneză (baltë) și având o mare răspândire în spațiul balcanic încă din antichitate cu același sens de „lac, noroi, mocirlă” și generând o mulțime de derivate până în prezent³³.

Exemplele ar putea continua, dar, oricum este suficient pentru a susține că așa cum foarte multe macro și microtoponime din zona localității Chisindia se bazează pe apelative extrem de vechi, moștenite din fondul autohton traco-geto-dacic, este posibil ca și numele regelui dac Coson să stea la baza toponimului Chisindia. Motivația este susținută și de existența aurului din antichitate în aceste locuri și extragerea lui din aluviuni aurifere de către diverși proprietari de terenuri până în secolul al XVIII-lea, în timpul administrației maghiare. Aceasta are meritul de a fi consemnat în propria grafie un nume istoric legat de aceste meleaguri. Arheologia ar putea completa datele lingvistice pentru a nuanța sensul topicului unic -Chisindia, care ar putea fi interpretat în mai multe variante:

- locul unui tezaur cuprinzând monede de tip coson,
- locul unei monetării de tip coson,
- locul unei victorii sau al unei înfrângerii în luptă a regelui Coson.

Consemnările din scriptele maghiare ale cuvântului Coson, conform grafiei și pronunțării alterate a sunetelor, reflectă evoluția fonetică a cuvântului până la Chisin- la care s-a adăugat sufixul topic -d, însemnând „locul lui Coson” sau „locul cu cosoni” și ulterior sufixul românesc -ia, rezultând Chisindia, cu sensul „așezarea întemeiată de Coson” sau denumită astfel „în cinstea lui Coson”.

Legătura acestor locuri și a strămoșilor geto-daci trăitori pe ele cu regele Coson sau cu monede de tip coson ar mai fi putut fi stabilită și prin participarea acestora în număr suficient de mare ca războinici plătiți în luptele interne de la Roma după moartea lui Cezar, respectiv după moartea lui Brutus (anul 42 î.Hr.).

Reputatul istoric Vasile Pârvan³⁴ arăta că monedele de aur cu numele regelui dac Coson, numite cosoni ar fi fost bătute în anul 42 î.Hr. în Tracia, din ordinul lui Brutus. Ele au fost găsite în cetățile regilor daci din Transilvania și mai ales la Grădiștea Muncelului, una din capitalele din acea vreme. Aceste monede au fost aduse în cantități mari în Dacia prin mercenarii geți care luptaseră de partea lui Brutus.

Arheologic, nu avem dovada descoperirii unui tezaur sau a unei piese monetare de tip coson pe teritoriul comunei Chisindia.

Lingvistic însă este relevant antroponimul foarte frecvent Mercea, nume de familie specific Chisindiei din timpuri imemorabile până în prezent. Conform ultimului recensământ, numele de familie Mercea se află pe locul întâi cu o frecvență de 86 față de 998 locuitori. Acest nume nu este prezent decât sporadic în zonele învecinate sau în alte zone. El are la bază un apelativ latin merces, (mercedes -plată, răsplată), cu derivatul latin mercennarius „slujitor cu plată”, care s-a moștenit și în limba română.

Luptătorii geto-daci plătiți de Brutus în monedă de aur (coson) erau încadrați în categoria merce(s), supranume care a devenit cu timpul nume de familie. Cu siguranță, numărul acestor luptători era foarte mare, iar cei care se întorceau cu dificultate acasă erau purtătorii unui supranume latin mai puțin înțeles de cei din jur -Merce, la care, cu timpul, s-a adăugat sufixul românesc -a, utilizat pentru antroponime, devenind Mercea. (Pentru comparație, confer și Dobre+-a=Dobrea, Opre+-a=Oprea -nume de familie existente și azi în antroponomia românească locală.) Acești „Mercești” aduceau, probabil, la întoarcerea din războaie, o cantitate mare de cosoni cât și faima regelui Coson, nu mai puțin și măreția civilizației romane cu care veniseră direct în contact. Este posibil ca apelativul „merce!” să mai fi fost auzit în zona Chisindiei și după cucerirea Daciei, când garnizoanele de pază de la Nord de Mureș sau cele care păzeau zonele miniere ale Apusenilor erau

³² Ion Rusu Abrudeanu, *Aurul românesc. Istoria lui din vechime până azi*, București, 1933, p.106-107.

³³ Grigore Brâncuș, *Vocabularul autohton al limbii române*, București, 1983, p.35-37.

³⁴ Vasile Pârvan, *Dacia. Civilizațiile antice din țările carpato-danubiene*, București, 1972, p.101, 191.

formate din mercenari aduși în noua provincie romană sau recrutați dintre localnicii supuși. Actualmente pare imposibilă o explicație atât de neașteptată, dar argumentele lingvistice se leagă destul de bine între ele în **contextul geografic** (așezarea Chisindiei), în **contextul istoric** (vechimea existenței și a civilizației pe aceste meleaguri, participarea militară la evenimentele internaționale ale vremii, continuitatea și statornicia locuirii, poate, în numele unui model regal moștenit, cu nume de „Coson”), dar și în **contextul economic** -de la strălucirea aurului la belșugul pământului chisindan, atât de binecuvântat în toate timpurile. Ca urmare, iată cum numele unei așezări poate deveni un prilej de meditație asupra curgerii ireversibile și mărețe a timpului, dar și un prilej de mândrie că prin numele Chisindia aparținem istoriei milenare a neamului românesc.

1.5. Primarii și secretarii comunei Chisindia

Birăii și primarii comunei³⁵:

Nr. crt.	Numele și prenumele	Perioada
1	Drigenilla Balas, judex	1715
2	Karnacz Gyorgye, judex	1766
3	Ardelyan Kirila, subjudex	1766
4	Kernacz Petru, judex	1775
5	Luka Iorga, judex	1776
6	Mercse Andreyka, judex	1778
7	Tamaș Igna, judex	1783
8	Mercse Andreyka, judex	1785
9	Crișan Petru, birău	1848-1849
10	Faur Andreika, birău	1853
11	Crișan Gheorghe, birău	1858
12	Hălmăgean Florea, judex	1888 - 1890
13	Popa George, judex	1904-1908
14	Brădean Petru, primar	1921-1934
15	Stan Ioan, primar	1928-1930
16	Oprea Alexandru, zis Contușeriu	1931-1932
17	Tamaș Teodor, zis Tamașu	1932-1934
18	Oprea Zaharia, zis Țâțoiu	1935-1948
19	Fericean Vasile, zis Buț	1936
20	Suba Avram, zis Himu	1938-1939
21	Mihuț Ioan, zis Pipa	1940
22	Cornea Aurel, zis Luța	1940-1941
23	Ruja Gheorghe, zis Tiț	1941 -1943
24	Cornea Gheorghe, zis Horgoșu	1944 -1945
25	Ardelean Gheorghe, zis Tofil	03.02.1949 - 2.07.1949
26	Stan Gheorghe	24.07.1949 - 03.11.1949
27	Vlad Aurel, președinte Sfat Popular	1953
28	Zakay Iosif, președinte Sfat Popular	1954-1955
29	Popa Teodor, președinte Sfat Popular	1955-1961
30	Babuța Ioan, președinte Sfat Popular	1962-1968

³⁵ Arhiva Primăriei Chisindia.

31	Faur Gheorghe, zis Forgău	1968-1969
32	Rusu Vasile	1969-1979
33	Mihuț (Roman) Floare	1979-1989
34	Golomici Cornel	mai 1989-dec.1989
35	Stan Ioan, primar	1989-2008
36	Pașca Ionel, primar	2008-2020

Secretarii (notarii) comunei:

Nr. crt.	Numele și prenumele	Perioada (anii)
1	Fogarasy Ioszeff, notar	1785
2	Platsintar Karoli, locțiitor notar	1844
3	Platsintar Karoli, notar	1853-1858
4	Șerb Nicolae, notar	1876-1878
5	Zarandi Iuliu, notar	1888-1894
6	Baumgartner Janos, notar	1898-1900
7	Zarandi Emilia, notar	1896-1904
8	Markovits Ioszeff, notar	1904-1910
9	Velits Ioszeff, notar	1908-1909
10	Kiss Karoly, notar	1909-1910
11	Burian Ioszeff, notar	1913-1914
12	Kolopary Deszo, notar	1914
13	Kurko Ignacz	1914-1916
14	Kovacs Ambrozye, notar	1915
15	Fülop Janos, notar	1915-1918
16	Peia Nicolae, notar	1918-1922
17	Sever Matiaș, notar	1922-1924
18	Plogar (Plugar) Ludovik, notar	1925-1926
19	Moldovan Teodor, notar	1927-1931
20	Iescău Ioan, notar	1934-1935
21	Nicolici Iancu, notar	1936-1937
22	Orădan Florea, notar	1937-1938
23	Peri Nicolae, notar	1938-1941
24	Sirca Alexandru, notar	1942-1943
25	Braițiu Ioan, notar	1943-1949
26	Stan Gheorghe, secretar	1947-1952
27	Pop Eugen, secretar	1953-1954
28	Varga Petru, secretar	1954-1956
29	Stoica Gheorghe, secretar	1956-1957
30	Faur Ilie, secretar	1957-1958
31	Crișan Teodor, secretar	1957-1965, cu întreruperi
32	Bezerghianu Ioan, secretar	1959-1962
33	Ivanovits Emerich, secretar	1965-1975
34	Mihuț Traian, secretar	1975-1976
35	Birnețiu Doina, secretar	1976-1989
36	Lușca Ioan, secretar	1989-2016
37	Dragoș (Sabău) Otilia-secretar	2016-2017
38	Mandu Maria -secretar	2018-

1.6. Consilii comunale după anul 1989³⁶**Perioada mandatului: 1992-1996**

Primar- Stan Ioan- P. D. A. R. Surdu

Viceprimar- Andraș Ionel (Păiușeni)- P. D. A. R. Surdu

Nr. crt.	Numele și prenumele	Porecla	Ocupația	Apartenența politică
1	Tulea Mitru	Tulea	ing. agronom	P.D.A.R. Surdu
2	Mureșan Florea	Coampa	pădurar	P.D.A.R. Surdu
3	Pașca Ionel	Brigadieru	brigadier silvic	P.D.A.R. Surdu
4	Vasilie Nistor	Preotu	preot	P.D.A.R. Surdu
5	Andraș Nicolae	Coampa	șofer	P.D.A.R. Surdu
6	Pintiuța Ioan	Pintiuța	polițist (pensionar)	P.N.Ț.C.D.
7	Suba Nicolae	Oagea	țăran	P.N.Ț.C.D.
8	Sârca Dumitru	Mihuț	ing. constructor	P.D.A.R. Surdu
9	Ristea Ioan -Văsoaia	Piciu	țăran	P.D.A.R. Surdu
10	Bradean Petru-junior	Bradeanu	tractorist	P.D.A.R. Surdu
11	Mercea Teodor-Ciolt	Baronu	țăran	P.D.A.R. Surdu

Perioada mandatului: 1996-2000

Primar -Stan Ioan- P.S.D.

Viceprimar -Andraș Ionel (Păiușeni)- P.D.

Nr. crt.	Numele și prenumele	Porecla	Ocupația	Apartenența politică
1	Hatcu Iustin	Țarca	mecanic auto	P.S.D.
2	Andraș Ionel-Păiușeni	Patruțaș	tâmplar	P.D.
3	Cornea Ilie-Gheorghe	Bagea	electrician	P.S.D.
4	Pintiuța Ioan	Pintiuța	polițist, pensionar	partid Meleșcanu
5	Vasilie Nistor	Preotu	preot	P.S.D.
6	Bradean Ioan -senior	Brăgeanu	țăran	P. N. Ț. C. D.
7	Pucea Floare	Pucea	pensionară	P. S. M.
8	Tulea Mitru	Tulea	ing. agronom	partid Meleșcanu
9	Rașca Gheorghe	Rașcău	mecanic C.F.R.	P.S.D.
10	Mureșan Florea-Păiușeni	Floruț	pădurar	P.S.D.

Perioada mandatului: 2000-2004

Primar- Stan Ioan- P.S.D.

Viceprimar- Andraș Ionel (Păiușeni)- P.D.?

Nr. crt.	Numele și prenumele	Porecla	Ocupația	Apartenența politică
1	Anghel Viorel-Teodor	Guzu	C. F. R.	P.R.M.
2	Bîrnețiu Doina-Sofia	Bălu	pensionară	P.N.L.
3	Faur Gheorghe	Omocu	electr. auto	P.U.N.R.
4	Floruț Aurel-Ioan	Floruț-Crețu	înv., director	P.S.D.
5	Hălmăgean Ioan	Gitu	muncitor	P.D.
6	Irinescu Teodor	Irinescu	pădurar	P.D.
7	Mureșan Florea -Păiușeni	Floruț- Coampa	pădurar	P.S.D.

³⁶ Idem.

8	Sulincean Gheorghe	Petu-Ginașu	maistru mec.	P.N.Ț.C.D.
9	Tulea Mitru	Tulea	ing. agronom	P.S.D.
10	Vasilie Nistor	Preotu	preot	P.S.D.
11	Rașca Gheorghe	Rașcău	mec.C.F.R.	P.S.D.

Perioada mandatului: 2004-2008

Primar -Stan Ioan -P.S.D.

Viceprimar -Andraș Ionel (Păiușeni) - P.D.

Nr. crt.	Numele și prenumele	Porecla	Ocupația	Apartenența politică
1	Andraș Dănuț-Nicușor-Păiușeni	Coampa	profesor sport	P.N.L.
2	Bardan Teodor-Cristian	Bardanu	șofer	P.D.
3	Borlea Pavel	Borlea-Luț	fierar	P.N.L.
4	Cornea Tudorică-Dorel	Badea	profesor	P.N.L.
5	Florea Gheorghe	Doctoru	doctor veterinar	P.S.D.
6	Floruț Aurel-Ioan	Floruț-Crețu	înv., director	P.S.D.
7	Mercea Teodor	Fușta	muncitor forestier	P.N.L.
8	Mureșan Teodor	Murașanu	electrician	P.C.
9	Păiușan Ioan-Gheorghe -Păiușeni	Țâca	ing. silvic	P.D.
10	Pucea Gheorghe	Pucea	șofer	P.R.M.
11	Rașca Gheorghe	Rașcău	mecanic C. F. R.	P.S.D.

Perioada mandatului: 2008-2012

Primar -Pașca Ionel -P.D.L.

Viceprimar -Stan Ioan (Chisindia) -P.S.D.

Nr. crt.	Numele și prenumele	Porecla	Ocupația	Apartenența politică
1	Bardan Florina-Mirela	Ciurhan	soră medicală	P.D.L.
2	Pucea Gheorghe	Pucea	șofer	P.R.M.
	Anghel Viorel Teodor	Guzu	C.F.R.	P.R.M.
3	Cornea Tudorică-Dorel	Badea	profesor	P.N.G.
4	Florea Gheorghe	Doctoru	doctor veterinar	P.S.D.
5	Hatcu Iustin	Țarca	mecanic auto	P. D. L.
6	Mariș Dragomir	Mariș-Maceș	șofer	P.N.G.
7	Andraș Dănuț-Nicușor -Păiușeni	Coampa	profesor sport	P.N.G.
8	Rașca Gheorghe	Rașcău	mecanic C.F.R.	P.C.
9	Stan Ioan	Igna	mecanic agricol	P.S.D.
10	Tulea Teodor-Cristian	Tulea senior	ing. silvic	P.N.L.
11	Oprea Adam -Văsoaia	Adrian	țăran	delegat sătesc

Perioada mandatului: 2012-2016

Primar -Pașca Ionel -P.D.L.

Viceprimar -Hatcu Iustin -P.D.L.

Nr. crt.	Numele și prenumele	Porecla	Ocupația	Apartenența politică
1	Bardan Florina-Mirela	Ciurhan	soră medicală	P.D.L.
2	Cornea Marița-Cristina	Badea	profesoară	P.N.L.
3	Drăgan Ovidiu Daniel -Păiușeni	Lelea	instructor auto	P.S.D.

4	Hatcu Iustin	Țarca	mecanic auto	P.S.D.
5	Lazăr Ruja Mircea	Moțu-Dedu	tâmplar	P.D.L.
6	Pleșa Ilie	Zbârna	ing. silvic	P.S.D.
7	Stan Gheorghe	Oănu	tâmplar	P.D.L.
8	Rașca Gheorghe	Rașcău	mecanic C.F.R.	P.C.
9	Tulea Teodor-Cristian	Tulea senior	ing. silvic	P.D.L.
10	Oprea Adam -Văsoaia	Adrian	țăran	delegat sătesc

Perioada mandatului: 2016-2020

Primar -Pașca Ionel -P.D.L.

Viceprimar -Hatcu Iustin -P.D.L.

Nr. crt.	Numele și prenumele	Porecla	Data nașterii	Apartenența politică
1	Ancuța Mihaela-Alina	Hanga	08.11.1988	P.S.D.
2	Fericean Ionel	Buț	22.06.1981	P.S.D.
3	Hatcu Iustin	Țarca	03.10.1960	P.N.L.
4	Lazăr-Ruja Mircea	Dedu	20.08.1963	P.N.L.
5	Păiușan Maria	Pupu	26.05.1967	P.N.L.
6	Păiușan Teodora-Mărioara	Moca	12.07.1979	A.L.D.E.
7	Rașca Gheorghe	Rașcău	21.11.1958	P.S.D.
8	Stan Gheorghe	Uănu	12.08.1973	P.N.L.
9	Tulea Teodor Crișan	Șontric	24.05.1982	P.N.L.

1.7. Evoluții demografice ale satelor comunei

Satul Chisindia

Nr. crt.	Anul	Număr			Sursa
		Locuitori	Familii	Case	
1	1715	55	11	-	Conscripția 1715
2	1720	70	14	-	Conscripția 1720
3	1746	265	53	-	Ciuhandu
4	1755	510	-	102	Vesa; Istoria Ep. Ar.
5	1766	505	101	-	Conscripția 1766
6	1771	945	-	189	Urbarium 1771
7	1787	1360	-	272	Conscripția iozefină
8	1791	1260	252	-	Urbarium 1791
9	1802	1260	252	-	Urbarium 1802
10	1828	1331	300	296	M. Conor; Conscripția 1828; Ludovico Nagy
11	1839	1374	-	-	Pădureanu
12	1844	2131	-	-	Lewald
13	1849	2217	-	364	Arhiva Chisindia
14	1852	2116	-	-	Popeangă (1821-1827)
15	1857	2152	-	-	M. St. Közl.; Gaal
16	1868	1554	-	-	Popeangă (1821-1827); M. St. Közl.
17	1869	1626	-	-	Recens. 1869; Pădureanu; Popeangă (1867-1918); M. St. Közl.
18	1874	1595	-	-	Calendar 1874
19	1880	1605	-	306	Recensământ 1880; Gaal; Varga
20	1890	1624	-	-	Pădureanu; Gaal; Varga

21	1895	1624	-	-	Helysegnevtara
22	1900	1722	-	-	Recens. 1900; M. St. Közl.; Varga; Pădureanu
23	1904	1723	-	-	Şirianu
24	1907	1792	248	-	Cronica 1907
25	1909	1723	-	-	Dicţ. al loc. din Ungaria; Arh. Chis.
26	1910	1915	-	-	Recens. 1910; M. St. Közl.; Varga; Dicţionar Transilvania
27	1913	1915	-	-	Somogy
28	1915	1723	-	-	Arh. Chis.; Dicţionar Moldovan
29	1917	1794	-	291	Popeangă (1867-1918)
30	1920	1863	-	-	Dicţionar Transilvania; Varga
31	1921	1794	-	-	M. St. Közl.
32	1922	1863	-	-	M. St. Közl.
33	1923	1861	-	-	Calendar 1923
34	1927	1868	-	-	Anuarul României 1927
35	1928	1863	-	-	Anuarul României 1928
36	1929	1829	-	-	Calendar 1929
37	1930	1868	-	-	Recensământ 1930; Varga
38	1935	1915	-	-	Arh. Chisindia
39	1936	1835	-	-	Arh. Chisindia; Calendar 1936
40	1939	1897	-	-	Calendar 1939
41	1941	1887	-	-	Recensământ 1941; Arh. Chisindia
42	1942	1887	-	-	Calendar 1942
43	1949	1848	-	-	Calendar 1949; Arh. Chisindia
44	1956	1600	-	-	Recensământ 1956; Varga
45	1966	1393	-	-	Recensământ 1966; Varga
46	1977	1308	-	-	Recensământ 1977; Varga
47	1992	1158	-	-	Recensământ 1992; Varga
48	2002	1002	-	-	Recensământ 2002; Varga
49	2011	998	-	-	Arh. Chisindia

Satul Văsoaia

Nr. crt.	Anul	Număr			Sursa
		Locuitori	Familii	Case	
1	1525	76	12	-	Domeniul Şiria
2	1746	78	26	-	Ciuhandu
3	1755	-	-	24	Istoria Ep. Ar.; Vesa
4	1766	102	34	-	Conscripţia 1766
5	1771	117	39	-	Urbarium 1771
6	1787	-	-	49	Conscripţia iosefină
7	1791	150	50	-	Urbarium 1791
8	1802	250	50	-	Urbarium 1802
9	1828	500	80	72	M. Conor; Conscripţia 1828; Lodovico Nagy
10	1839	611	-	-	Pădureanu
11	1843	539	-	126	Lewald
12	1849	574	-	108	Arh. Chisindia
13	1851	594	-	-	Fenyés
14	1852	579	-	-	Popeangă (1821-1867)
15	1857	602	-	-	M. St. Kozl.; Gaal; Pădureanu
16	1869	674	-	-	Reces. 1869; M. St. Kozl.; Varga; Pădureanu
17	1870	674	-	-	Gaal

18	1880	679	-	-	Recens. 1880; M. St. Kozl.; Gaal; Varga; Pădureanu
19	1890	724	-	-	M. St. Kozl.; Gaal; Varga; Pădureanu
20	1895	784	-	-	Helysegnevtara
21	1900	785	-	-	Recens. 1900; M. St. Kozl.; Varga; Pădureanu
22	1904	785	-	-	Șirianu
23	1906	815	-	-	Cronica 1907
24	1910	833	153	-	Recens. 1910; M. St. Kozl.; Varga; Dicționar Transilvania
25	1913	833	-	121	Somogy
26	1919	785	-	-	Dicționar Transilvania
27	1920	728	-	-	Varga; Dicționar Moldovan Togan
28	1922	728	-	-	M. St. Kozl.
29	1925	728	-	-	Anuarul României 1925
30	1927	792	-	-	Anuarul României 1927
31	1928	839	-	-	Anuarul României 1928
32	1929	873	-	-	Arh. Chisindia; Calendar 1929
33	1930	891	-	166	Recens. 1930; Calendar 1930
34	1936	871	-	-	Arh. Chisindia; Calendar 1936
35	1939	850	-	-	Calendar 1939
36	1941	717	-	-	Recens. 1941; Varga; Arh. Chisindia
37	1942	850	-	-	Calendar 1942
38	1949	833	-	-	Arh. Chisindia; Calendar 1949
39	1956	621	-	-	Recens. 1956
40	1966	556	-	-	Recens. 1966; Varga; Arh. Chisindia
41	1977	336	-	-	Recens. 1977; Varga; Arh. Chisindia
42	1978	331	100	101	Arh. Chisindia
43	1992	148	-	-	Recens. 1992; Varga; Arh. Chisindia
44	2002	90	-	-	Recens. 2002; Varga; Arh. Chisindia
45	2011	70	-	-	Arh. Chisindia

Satul Păiușeni

Nr. crt.	Anul	Număr			Sursa
		Locuitori	Familii	Case	
1	1755	-	-	24	Istoria Ep. Ar.; Vesa
2	1868	-	-	-	Satul se separă de Chisindia
3	1869	733	-	-	Recens. 1869; M. St. Kozl.; Pădureanu
4	1880	840	-	152	Recens. 1880; M. St. Kozl.; Pădureanu
5	1890	933	-	-	M. St. Kozl.; Gaal; Pădureanu
6	1895	933	-	-	Helysegnevtara
7	1900	1584	-	-	Recens. 1900; Varga; Pădureanu
8	1904	1584	-	-	Șirianu
9	1910	1204	-	-	Recens. 1910; M. St. Kozl.; Varga; Dicționar Transilvania
10	1913	1208	-	142	Somogy
11	1920	1014	-	-	Dicționar Transilvania; M. St. Kozl.; Varga
12	1922	1014	-	-	M. St. Kozl.
13	1925	1014	-	-	Anuarul României 1925
14	1927	1014	-	-	Anuarul României 1927
15	1930	1057	-	-	Recensământ 1930; Varga

16	1936	1167	-	-	Calendar 1936
17	1939	1160	-	-	Calendar 1939
18	1941	982	-	-	Recensământ 1941; Varga
19	1942	1149	-	-	Calendar 1942
20	1944	1143	250	-	Arh. Chisindia; Arh. Păiușeni
21	1946	1146	262	-	Arh. Chisindia; Arh. Păiușeni
22	1947	1149	263	-	Arh. Chisindia; Arh. Păiușeni
23	1948	1149	236	-	Arh. Chisindia; Arh. Păiușeni
24	1949	1176	239	-	Arh. Chisindia; Calendar 1949
25	1956	893	220	-	Recens. 1956; Arh. Păiușeni
26	1957	838	250	-	Arh. Păiușeni
27	1959	832	241	-	Arh. Păiușeni
28	1963	841	255	-	Arh. Păiușeni
29	1966	928	-	-	Recens. 1966; Arh. Păiușeni; Varga
30	1977	705	-	-	Recens. 1977; Arh. Chisindia; Varga
31	1992	574	-	-	Recens. 1992; Arh. Chisindia; Varga
32	2002	488	-	-	Recens. 2002; Arh. Chisindia; Varga
33	2011	425	-	-	Arh. Chisindia

Bibliografie pentru statisticile evoluției demografice:

1. Ciuhandu, Gheorghe, *Românii din câmpia Aradului de acum două veacuri*, Arad, 1940 (Ciuhandu).
2. Pădureanu, Corneliu, *Populația comitatului Arad în secolul al XIX-lea*, Arad, 2003 (Pădureanu).
3. Popp, M. N., *Crișana și Maramureșul în conscripția iosefină*, București, 1947 (Conscripția iosefină).
4. Martinovici, C., Istrati, N., *Dicționarul Transilvaniei, Banatului și celorlalte ținuturi alipite*, Cluj, 1921 (Dicționarul Transilvaniei).
5. Somogyi Gyula, *Arad szabad királyi város és Arad vármegye hözségeinek leirása*, Arad, 1913. (Somogyi).
6. Roz, Alexandru, Kovach Geza, *Dicționarul istoric al localităților din județul Arad*, Arad, 1997 (Dicționar istoric).
7. Gaal Jenő, *Arad varmegye és Arad szabad kiralyi város. Leirasa*, Arad, 1898. (Gaal).
8. Moldovan, Silvestru, Togan, Nicolae, *Dicționarul numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria*, Sibiu, 1909 (Dicționar de localități din Ungaria).
9. Idem, *Dicționarul numirilor de localități cu populațiune română din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș*, Sibiu, 1919 (Dicționar de localități).
10. Ludovico Nagy, *Notitiae politico-geographico statisticæ incltyi regni Hungariae, partimque eidem adnexarum, Tomus primus*, Budae, 1828 (Ludovico Nagy).
11. Aloysium Reesch de Lewald, *Universalis schematismus ecclesiasticus*, Budae, 1843/1844 (Lewald).
12. Lușă, Ștefan, Lițiu, Gheorghe, *Istoria Eparhiei Aradului*, manuscris dactilografiat, vol.2, fascicola 1 (*Istoria Eparhiei Aradului*).
13. Vesa, Pavel, *Eparhia Aradului în timpul episcopului Sinesie Jivanovici (1751-1768)*, Arad, 2013 (Vesa).
14. Popeangă, Vasile, *Un secol de activitate școlară românească în părțile Aradului (1721-1821)*, Arad, 1974 (Popeangă 1721-1821).
15. Idem, *Școala românească din părțile Aradului la mijlocul secolului al XIX-lea (1821-1867)*, Arad, 1979 (Popeangă 1821-1867).
16. Idem, *Școala românească din părțile Aradului în perioada 1867-1918*, Arad, 1976 (Popeangă 1867-1918).
17. Fenyés Elek, *Magyarország geographiai szotara*, vol.4, Pesten, 1851 (Fenyés).
18. Complexul Muzeal Arad, *Conscripția dicală din 1766*, manuscris nenumerotat (Cons. 1766).

19. Magyar Országos Levéltár, *Conscriptio 1715*, Budapest (Conscripția 1715).
20. Magyar Országos Levéltár, *Conscriptio 1720*, Budapest (Conscripția 1720).
21. D.J.A.N.A., *Conscripția satului Chisindia din anul 1771*, fond P.J.A., seria C.U. *Urbarium* (Urbarium 1771).
22. Idem, *Conscripția satului Văsoaia din anul 1771*, fond P.J.A., seria C.U. *Urbarium* (Urbarium 1771).
23. Idem, *Conscripția satului Chisindia din anul 1791*, fond P.J.A., seria C.U. *Urbarium* (Urbarium 1791).
24. Idem, *Conscripția satului Văsoaia din anul 1791*, fond P.J.A., seria C.U. *Urbarium* (Urbarium 1791).
25. Idem, *Conscripția satului Chisindia din anul 1802*, fond P.J.A., seria C.U. *Urbarium* (Conscripția 1802).
26. *Cronica bisericii parohiale din comuna Chisindia* (Cronica 1907).
27. *Cronica bisericii parohiale din comuna Văsoaia* (Cronica 1907.)
28. *Magyar statisztikai közlemények -Analele statistice maghiare*, (M. St. Kozl.)
29. Rotariu, Traian, Semenici, Maria, Mezei Elemer, *Recensământul din 1900, Transilvania, Cluj-Napoca*, 1999 (Recens.1900).
30. Idem, *Recensământul din 1910, Transilvania, București*, 1999 (Recensământ 1910).
31. Idem, *Recensământul din 1869, Transilvania, Cluj-Napoca*, 2008, (Recensământ 1869).
32. Idem, *Recensământul din 1890 și Recensământul țiganilor din 1893, Transilvania, Cluj-Napoca*, 2009 (Recensământ 1890).
33. Idem, *Recensământul din 1941, Transilvania, Cluj-Napoca*, 2002 (Recensământ 1941).
34. Rotariu, Traian, Semenici, Maria, Mureșanu, Cornelia, *Recensământul din 1880, Transilvania, București*, 1997 (Recensământ 1880).
35. Conor Remer, Marta, *Germans & Hungarians 1828, Hungarian land census Arad county*, Las Vegas, 1998 (M. Conor).
36. A. *Magyar Korona Országaynak Helysegnevtara*, Budapest, 1895 (Helysegnevtara).
37. Manuilă, Sabin, *Recensământul general al populației României din 29 decembrie 1930*, vol.2, *Neam, limbă maternă, religie*, București, 1938 (Recensământ 1930).
38. Direcția Centrală de Statistică, *Recensământul populației din 21 februarie 1956. Structura demografică a populației* (Recensământ 1936).
39. Direcția Județeană de Statistică Arad, *Recensământul populației și al locuințelor din 15 martie 1966. Populație. Regiunea Crișana*, vol.1, 1967 (Recensământ 1966).
40. Direcția Generală de Statistică București, *Recensământul populației și al locuințelor din 5 ianuarie 1977. Clădiri. Locuințe. Gospodării*, vol.3, 1981 (Recensământ 1977).
41. Direcția Județeană de Statistică Arad, *Recensământul populației și al locuințelor din 7 ianuarie 1992. Populație. Structura demografică*, vol.1, 1994 (Recensământ 1992).
42. Idem, *Recensământul populației și al locuințelor 2002*, format electronic (Recensământ 2002).
43. Varga E. Arpad. *Arad megye telepuleseinek etnikai megoszlása százalek szerint 1869-2002*, format electronic (Varga).
44. *Calendarul creștinului ortodox pe anul bisect 1936 dela Hristos*, Arad, 1935 (Calendar 1936).
45. *Anuarul României pentru comerț, industrie, meserii și agricultură*, București, 1927 (Anuarul României 1927).
46. Idem, București, 1928 (Anuarul României 1928).
47. *Calendarul creștinului ortodox pe anul 1941*, Arad, 1940 (Calendar 1941).
48. *Calendarul creștinului ortodox 1942*, Arad, 1941 (Calendar 1942).
49. Kovach Geza, *Conscripția satelor arădene în 1828*, [în] *Ziridava*, vol.15-16, Arad, 1987 (Conscripția 1828).
50. Arhiva Primăriei Chisindia (Arh. Chisindia).
51. Arhiva Bisericii Ortodoxe Păiușeni (Arh. Păiușeni).
52. Prodan, David, *Domeniul cetății Șiria* [în] *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj*, tom III, 1960 (Domeniu Șiria).
53. Rusu Șirianu, Ion, *Românii din statul ungar*, Arad, 1904 (Șirianu).

54. *Calendar pe anul de la Hristos 1930*, Arad, 1929 (Calendar 1930).

55. *Calendar pe anul de la Hristos 1929*, Arad, 1928 (Calendar 1929).

56. *Calendarul creștinilor ortodocși pe anul 1939 de la Hristos*, Arad, 1938 (Calendar 1939).

1.8. Cronica satului Chisindia

Anul 1271³⁷

Prima referire la un crâng aparținător satului Chisindia (crângul Ciolt) datează din septembrie 1271. În acel an 1271, regele Ștefan V al Ungariei a dat ordinul de alegere a 25 de nobili bătrâni din dieceza Agria (Eger) din Ungaria care să întocmească și să scrie drepturile și datoriile bisericii din Agria. Printre cei aleși, se numără și Abraham de Cholth (Ciolt) din comitatul Zărandului. Este primul act datat găsit de noi, în limba latină, unde se pomenește numele Cholth, crâng aparținător atunci și astăzi de localitatea Chisindia.

Neamul Csolth a fost menționat pentru prima dată într-un document din 1233, în regiunea Esztergom (Strigonium) din Ungaria deși, încă din 1221, în comitatul Bekes era cunoscut numele de Csolth și mănăstirea Csolth (Csoltmonostora) în apropierea satului Veszto (Ungaria).

În căutare de pământuri și bogății, cei din neamul Csolth din Ungaria au migrat spre răsărit, ajungând în comitatele Arad și Zărand, unde au ocupat mai multe terenuri și moșii pe care le numesc Csolth, cu diferite variante toponimice: Cholth, Chyold, Csolta, Choltha.

Deoarece moșiile Csolth din comitatul Bekes, Arad și Zărand se vor afla mai târziu în posesia familiei Ábrahámffy, s-a dedus că această familie se trăgea din **neamul Csolth** și de la numele unuia dintre membrii ei mai de vază, Ábrahám Csolth, întemeietor al familiei.

Familia Ábrahámffy, cu posesiuni în multe zone ale comitatelor Arad și Zărand a dat numele Csolth unor moșii din zona Cicir, Șiștarovăț, Chișineu Criș și Chisindia, nume care se regăsesc și astăzi în toponimia locală a respectivelor așezări.

Familia Ábrahámffy a supraviețuit secole la rând prin membrii și moșiile ei, ultimul cătun cu numele Ciolt, aparținător localității Chisindia, fiind și în prezent locuit.

Vitregia naturii, stăpânirea ungarilor și a turcilor, regimul comunist și izolarea de civilizație nu i-au putut înfrânge pe acești dârji oameni ai pădurii, care au supraviețuit secole la rând în mijlocul codrilor.

Acel comite de Zărand, Ábrahám de Cholth, care avea moșii în Arad și Zărand, a rămas în istoria Chisindiei prin moșia sa din **Ciolt**, de numele lui fiind legată menționarea istorică a unui **crâng component al localității Chisindia, care fixează anul 1271 ca an al primei mențiuni scrise a acestei localități.**

Anul 1307³⁸

Întemeierea satelor în zona muntoasă a Zărandului aparține unui timp anterior atestărilor, documentele vremii consemnând doar o situație reală existentă sau, de cele mai multe ori, împlinită.

Așezările din părțile muntoase ale Zărandului erau formate din mai multe crânguri care ocupau o zonă, numirile originare fiind, în general, cele românești, preschimbate uneori în grafia maghiară.

În aceste condiții, apare și consemnarea (din anul 1307) a localității Chisindia formată din mai multe cătune (crânguri) răsfirate pe văile Ciolt, Hurez, Prund și pe dealurile dintre ele. Sursa din documentul anului 1307 este destul de bogată în informații, având în vedere cei 700 de ani trecuți de la întâmplările descrise.

Documentul vorbește despre fiii Ladislaus (Vasile) și Kustan (Costan) ai comitelui Ambrozie, care au dat de soție magistrului Georgius (George) pe sora lor, Kata (Cătălina-Cata), căsătoria fiind celebrată, după lege, în sfânta biserică. Familia Ambrozie a dat zestre de nuntă

³⁷ Fejer Georgius, op. cit., tom V, vol.1, p.153-159; Fábíán Gábor, op. cit., p.259-263.

³⁸ Nagy Imre, op. cit., vol.1 (1301-1321), Budapest, 1878, p.139-140.

pentru mireasă *proprietatea numită **Kuzyn**, cu toate întinderile sale, cu toate foloasele sale și cu tot ce era împrejur, să o stăpânească definitiv ei și strămoșii lor.*

Moșia numită Kuzyn este străbătută și de un râu numit tot Kuzyn.

Numele așezării Kuzund (Chisindia), ascunsă între dealurile împădurite ale Zărandului, formată din opt crânguri așezate pe dealurile dintre trei văi, va dăinui în diverse **forme maghiarizate (Közönd, Koszond, Kuzund, Kuzynd, Keszend)** până în anul 1890, când, pentru simplificarea problemelor administrative, i se va fixa sigurul nume de cancelarie, Keszend.

Anul 1349

Chisindia-Kuzund (Kuszund, Közönd, Keszend) a fost domeniul sub care erau cunoscute pământurile familiei Ábrahámffy. Domeniul era format din cătunele: Szelestye, Bavara, Albopataka, Albósfalva, Korcsomárosfalva, Eperjes, Kerva și Csolt³⁹.

În 1349, în preajma Chisindiei, între munți au funcționat patru mine de aur⁴⁰.

În anul 1349, documentele epocii angevine pomenesc pertinențele (crângurile) Keszend-ului (Chisindiei) și moșiile lui Abraham de Gerla⁴¹.

Crângul Eperges a fost situat pe lângă Chisindia, raionul Gurahonț, regiunea Crișana⁴².

Anul 1350

În expansiunea lor spre răsărit în căutare de teritorii pe care să le ocupe, ungurii au ajuns în zona Crișurilor, înaintând pe cursul acestora spre zonele deluroase și au pus stăpânire pe teritoriile care le conveneau. Teritoriile fiind ocupate abuziv, a început o perioadă de lupte (hărțuiri) pentru ocuparea de teritorii și întinderea spre răsărit a noii puteri dinastice maghiare.

Au loc furturi între diferitele familii care ocupau teritorii învecinate, încălcarea și ocuparea teritoriilor făcându-se de cele mai multe ori prin atacuri armate, forța primând asupra legii și dreptului de proprietate.

Atacatorii și cei atacați erau supuși aceluiași jude al țării, care căuta să facă dreptate supușilor săi, cotropitori de terenuri valahe (românești).

Neînțelegerile și cazurile de judecată înmulțindu-se, autoritățile superioare dădeau mandatul de judecată unor conventuri bisericești și capitluri, care judecau încălcările de teritorii, procesele de hotărnicii și orice neînțelegeri care necesitau o judecată neutră.

Procesele erau trăgănite luni de zile, uneori ani, timp în care, continuau neînțelegerile, încălcările de teritorii și cauzele care le generau.

În asemenea procese de cedare de teritorii de la un stăpân la altul, în anul 1350, în capitlul de la Oradea a apărut și cazul localității **Kuzund (Chisindia)** privind cedarea unor părți din moșiile și minele de aur de la un proprietar la altul.

Astfel, Nicolae, nepotul bătrânului Morton care stăpânea mai multe moșii în comitatul Bekes (Ungaria) și în comitatul Zărand a cedat magistrului Avram, fiul lui Dionisie, părți din moșiile domeniului Morton.

Moșiile din care Nicolae a dat părți lui Avram sunt: Magur, Fys, Weyzten și Feyerem (din Ungaria) și noile pământuri din zona Zărandului (moșiile Căpruța, Monoroștia și **Kuzund-Chisindia**) intrate în posesia familiei Ábrahámffy⁴³:

*Apoi din minele **Kuzund** din băile de aur, unde sunt 4 guri de mine de aur, a 16 parte, ce-i vine lui în parte din bucata aceluiași magistru Avram, împarte din bucata fiilor lui Toma. Iar după aceea jumătate din cele 8 moșii numite **Kuzund** din moșia Mortunuskuzyndy.*

În anul 1350, Keoszend (Chisindia) era moșie a familiei Ábrahám de Gerla⁴⁴.

³⁹ Márki Sándor, op. cit., vol.1, p.228, 269.

⁴⁰ Ibidem, p.420.

⁴¹ Csánki Dezső, op cit, vol.1, p.737.

⁴² Coriolan Suci, op.cit., vol.2, București, 1968, p.352.

⁴³ Nagy Imre, op. cit., vol.5 (1347-1352), p.361-364; *D.I.R.T.*, veacul XIV, vol.4, p.529-531;

⁴⁴ Csánki D., op. cit., p.737.

Ábráham de Gerla era o familie veche. Primele ei urme datează din anul 1350, în zona Crișului Alb și din 1383, în zona Bekes. În sec. al XV-lea, familia a avut proprietăți în comitatele Arad, Cenad și Zărand⁴⁵.

Domeniul Keszend (Chisindia) era format din opt crânguri așezate pe cinci dealuri: Găurani (Gavrány), Ciolt (Csolt), Valea Rea (Valyere), Hurez (Haburecz), Prund (Prum), Chisindia de Jos (Alsö-Keszindia), Păiușeni (Pajzsán) și Chisindia de Sus (Felső-Keszindia)⁴⁶.

Anul 1363

Comună pur românească, Chisindia sau **Kuszund** cum o numesc documentele vremii, își leagă existența și numele de aurul pământului, unde, stăpânitorii vremelnici ai domeniului Kuszund (Chisindia) căutau aur: aurul verde al pădurilor și aurul galben al minereurilor.

Pomenirea numelui Kuszund, rămas în unele documente istorice privind așezarea, este legată sub o formă sau alta de aur. Un astfel de caz despre căutarea aurului în râul Chisindia este pomenit în anul 1363, în scrierile lui Fejer Georgius⁴⁷.

Anul 1471

Domeniul Keszend (Chisindia) format din cătunele: Szelestye, Bavara, Albósfalva, Eperges, Albopataka, Korcsomárosfalva, Kerva și Csolt a fost dat în zălog de către familia Ábrahámffy familiei Veer Andraș, pentru 1800 de florini de aur maghiari⁴⁸.

În anul 1471, Bavara, spre Keszend, era moșia lui Ábrahámffy, dată zălog familiei Veer⁴⁹.

Ábrahámffy Balint a zălogit pertinențele domeniului Kőszend (Chisindia) familiei Veer Andraș⁵⁰.

În anul 1471, în regiunea Keszend (Chisindia) se afla satul Korcsomárosfalva (Satul Cârciumarului, Cârciumărești)⁵¹.

În anul 1471, comitatele învecinate Arad și Zărand se mândreau cu mai multe castele: Castellum Keoszend (din Chisindia), Șimand, Frumușeni, Vărădia, Zadya, Zadarlaka și Ciala⁵².

Despre cătunele Albopataka, Albósfalva și Bavara, componente ale domeniului Keszend (Chisindia), se pomenește și în dicționarul lui Coriolan Suciu⁵³.

Anul 1472

În anul 1472, cătunul Szelestö (Selesthe, probabil Szelestye) s-a aflat în proprietatea familiei Ábrahámffy⁵⁴.

Anul 1508

Între anii 1508-1519, crângul Ciolt (Csolt, Cholt) a fost înglobat în **Kiszindia** (Chisindia) și era proprietatea familiei Ábrahámffy⁵⁵.

În părțile Aradului (în comitatele Arad și Zărand), sub numele de Chold, Cholt și Cholth sunt pomenite la date apropiate (1222, 1334, 1344, 1508) vreo patru așezări care, în decursul vremii, au dispărut⁵⁶.

Conform documentelor de cancelarie, moșiile familiei Ábrahámffy din domeniul Căpruța (Kaproncza) erau: Kaproncza (Căpruța), Alsó-Bozva (Bozva de Jos), Alsó- Monyoros (Mânerăul de Jos), Felső-Monyoros (Mânerăul de Sus), Grassa, Klesva (Kleciova -zonă din Văsoaia), Felső-

⁴⁵ Kempelen Béla, *Magyar nemes családok*, vol.1, Budapesta, 1911, p.13.

⁴⁶ Márki S., op. cit., p.235-236.

⁴⁷ Fejer Georgius, op. cit., tom IX, vol.3, (1359-1366), Budae, 1834, p.352-353.

⁴⁸ Márki S., op. cit, p.235-236 și p.269-270.

⁴⁹ Kovách Géza, op. cit., p.55.

⁵⁰ Csánki D., op. cit., vol.1, p.735, 737 și 749.

⁵¹ Márki S., op. cit., p. 427.

⁵² Ștefan Pascu, *Voievodatul Transilvaniei*, vol.2, Cluj-Napoca, 1979, p.301.

⁵³ Coriolan Suciu, op. cit., p.228 și p.295.

⁵⁴ Márki S., op. cit., p.247.

⁵⁵ Ibidem, p.227.

⁵⁶ Șt. Pascu, op. cit., p.90.

Dobrovicza (Dumbrăvița de Sus), Bábolna, Huholó (Hurez?) -localități și pusta Zivernicze⁵⁷.

Anul 1532

Exploatarea aurului în părțile arădene este atestată și de harta lui Honterus, din 1532, pe care a fost indentificat centrul minier de la Chisindia⁵⁸.

Anul 1535

În 22 iulie 1535, capitlul arădean l-a dat în judecată pe Ábrahámffy Istvan în problema folosinței terenurilor de semănat (pământ arabil) de la Bátya, **Csolt**, Szombathely și Fejeregyhaz⁵⁹.

Anul 1552

În anul 1552, Kewzenwydeke a fost crâng în zona Chisindiei și moșie aparținând domeniului familiei Ábrahámffy⁶⁰.

În anul 1552, majoritatea localităților din comitatul Zărand au aparținut domeniului Gyula și domeniului Șiria. Moșie mare a fost doar una, cea a văduvei lui Losonczy Istvan. Restul teritoriului a fost împărțit între diferiți mici moșieri care au avut proprietăți aproximativ egale. Apartenențele domeniului Șiria au fost: Szentmárton, Siri, Szentkereszt, Galsa, Aranyág, Cseresz, Nagyráczfalva, Kistráczfalva, Körösbanya, Kápolna, zona **Koszond** (Chisindia), Kaldova⁶¹.

Anul 1553

În anul 1553, cătunul Szelestö (Selesthew) din regiunea **Kiszindia** (Chisindia) era în proprietatea familiei Losonczy⁶².

Anul 1566

După anul 1566, prin capitularea cetății Ineului, stăpânirea turcească s-a întins până în zona Vârfurile, unde, comandantul palăncii de aici, Nicolae Ciuceanu, a oprit înaintarea turcilor. Din comitatul Zărand rămăsese neocupată partea de la Hălmagiu în sus, Nicolae Ciuceanu cauzând multe neplăceri turcilor de la Ineu și din zonele ocupate de aceștia pe valea Crișului Alb.

Nicolae Ciuceanu, comandantul palăncii (cetății) din Ciuci (Vârfurile) împreună cu oștenii Tamaș și Mihai Fârtan și treizeci de haiduci au luat prizonier pe spahiul Hasan din Ineu în hotarul Chisindiei și l-au eliberat doar pentru suma de 300 de florini⁶³.

Anul 1574

Pe baza defterului alcătuit de begul Halul în 1574, în pertinențele cetăților Dezna și Beliu intrau cătunele din Chisindia (Közönd): Eperjes, Korcsomáros, Szelestye, Văsoaia (Bozój) și Păiușeni (Paüz)⁶⁴.

În 1574, Chisindia (Közönd, Koszond) intra sub stăpânirea begului Kurt, Păiușeniul (Paüz, Bais) sub stăpânirea spahiului Kamber iar Văsoaia (Vaszoja) numită și Bozój devine proprietatea bulogbașei Berhan⁶⁵.

În 1574, domeniul Keszend (Chisindia) era format din cătunele (crângurile) Gavrány, Csolt, Vályere, Haburecz (Hurez), Prum (Prund), Alső-Keszindia, Felső-Keszindia (cucerite de begul Kurt) și Pajzsán (cucerit de spahiul Kamber)⁶⁶.

Egregy, crâng lângă Koszond a fost cucerit în 1574 de voievodul Hasszon⁶⁷.

⁵⁷ Márki S., op. cit., p.269-270.

⁵⁸ *Studii privind istoria Aradului*, București, 1980, p.89.

⁵⁹ Márki S., op. cit., p.269.

⁶⁰ Kovách G., op. cit., p.135.

⁶¹ Lukinich Imre, *Erdély területi változásai*, Budapest, 1918, p.153.

⁶² Márki S., op. cit., p.247.

⁶³ Traian Mager, *Ținutul Hălmagiuului*, partea I, Arad, 1938, p.50-51; Szalay László, *Erdély és a Porta*, Pest, 1862, p.141-143.

⁶⁴ Márki S., op. cit., vol.2, p.12, 161, 164, 166; Somogyi Gyula, op. cit., p.147.

⁶⁵ Márki S., op. cit., vol.2, p.164, 166, 169.

⁶⁶ Ibidem, vol.1, p. 235-236 și vol.2, p.166.

⁶⁷ Ibidem, vol.2, p.161.

Anul 1601

Crângurile Kurecz (Hurez), Eperges, **Csolt** și Korcsomárosfalva din domeniul **Koszond** (Chisindia) erau, în 1601, proprietăți ale lui Stephani Toldy de Szalonta⁶⁸.

Așezarea Sfântului Dionisie a fost amintită prima dată în actul de donație pe care Bathory Gabor, principele Ardealului, îl da lui Toldy Stephani de Szalonta împreună cu localitățile și pustele: Boros-Jenő, Vadász, Nagy et Kis-Nyüved, Gela, Rokszin, Arok, Arcostó, Monyorós, Ujarkos, Monostor, predium Sz.-Dénes, Földes, Vári, Telek, Költs, Dúd, Sebes, Bökény, Ujfalu, Gross, Szelestye, Csolt, Köszönd (Chisindia) Felső-Maxin, Bárda, Brusztur, Szlatina, Tekeres, Csigér, Borzova, Felső-Ménes, Zerb, Ples, Zöldes Guranucz, Almás, Plop, Almásd, Bungyesty, Ferecz, Muresd, Terniczesd, Madárzesd, Solymos, Zaturu, Alsó-Zékás, Honczisur, Bunczesd, Mustesd, Funác, Kápolna, Kápolnicza, Felső-Zékás, existente în comitatul Zărand (scris în anul 1609 la dorința doamnei Clarae Bánfy și a lui George Toldy în 1609. Divers. Cista 2. fol.2 Nro2.)⁶⁹.

Anul 1605

În 1605, cetatea Șiria a ajuns pe mâna turcilor, dar cu toate acestea, în 1608, Gabriel Bathory a donat-o lui Petnehazy Istvan iar în 1626, Gabriel Bethlen împreună cu soția sa și-au trecut-o cu acte în proprietatea lor, împreună cu următoarele apartenențe: Galsa, Alsó-Aranyág, Közép Aranyág, Felső-Aranyág, Csernesz, Kázmér, Szentkerez, Pankota, Szentmárton, Apa, Feltót, Brusztur, **Koszond (Chisindia)**, Szerb, Meszt, Gyarmat, Pinkó⁷⁰.

Anul 1650

În 1650, domeniul Koszond făcea parte din bunurile principatului transilvan (Tezauriatul), împreună cu alte 14 sate și anume: Nagy-Csálya, Kis-Csálya, Gabonáz, Siri, Galsa, Kasa, Aranyág, Kalodva, Kázmér, Panád, Szentmárton, **Koszond (Chisindia)** Makszina (Macxina de Buteni), **Csót (Ciolt)**. Așezările au fost scrise cu grafia originală a documentului⁷¹. În 1650, domeniul **Koszond (Chisindia)**, fiindcă făcea parte din bunurile tezauriatului, a fost cedat, în întregime, familiei Rokszin⁷².

Anul 1651

În înscrisul provenit de la capitulul Cenad, Mesth (Mâsca) era localitate în județul Arad. În 1651, localitatea respectivă a aparținut domeniului lui Gyulay Ferencz împreună cu localitatea câmpenească Șiria și multe alte localități, precum arată înscrisul:

*“Inscriptio Oppidi, Siri, Galsa, Mesth, Aranyág, Szerb, **Koszond (Chisindia)**, et Maczina nec non praediorum Alsó-Maczina, Pankota, Filléregyház, Sz-Kerest, Felső-Aranyág et Csernek in de Zarand, item Kasza, Kázmér, Kalodva et Martonos in de Orod Comitatus pro Francisco Gyulay de Marosnémeti 1651. L.R.25.f.405⁷³.”*

Anul 1715

În biserica greco-orientală (ortodoxă) din Chisindia, pe un **Antimis** din altar scria în limba română cu litere chirilice următoarele: *A fost sfințit de prea înaltul mitropolit Martinovits Ioanith prin voia lui Dumnezeu mitropolit al Ineului, Oradiei, Zărandului și Bihorului sub domnia regelui Carol al VI- lea în anul 1715 după nașterea lui Hristos⁷⁴.*

⁶⁸ Ibidem, p.160-161 și p.164.

⁶⁹ Fábian G., op. cit., p.84-85; Rác Károly, *A Zarándi egyházmegye története*, Arad, 1880, p.164; Ovidiu Someșan, *De la Bucin la Buteni*, Arad, 2005, p.261.

⁷⁰ Lukinich Imre, op. cit., p.356.

⁷¹ Márki S., op. cit., vol.2, p.98 și p.208-209.

⁷² Ibidem, p.161.

⁷³ Fábian G., op. cit., p.8; Rác K., op. cit., p.213.

⁷⁴ Parecz Istvan, *Arad-megye és Arad-varos, Ismertetese*, Arad, 1871, p.14-15; Márki S., op. cit., vol.2, p.748; Somogyi Gyula, op. cit., p.147.

Primul primar al Chisindiei, despre care s-au găsit înscrisuri oficiale, **s-a numit Drigenilla Balas** și a fost consemnat în Conscripția din anul 1715, când, pentru satul Chisindia, s-a înregistrat un număr de 11 capi de familie⁷⁵.

Anul 1725

Prima informație despre numele unui morar din Chisindia se găsește în scrierile privind viața familiei Gheorghe Popa de Teiuș. În anul 1665, familia Popa din Diod (lângă Teiuș) s-a mutat la Galșa. Savu Popa din această familie s-a mutat, în anul 1725, la Chisindia, practicând meseria de morar⁷⁶.

Anul 1732

În 11 decembrie 1732, regele Carol VI dădea serenisimului Raynald, duce de Modena, districtele camerale Ineu și Arad din comitatele Zărand și Arad.

În districtul cameral al Ineului, satele donate au fost: *Aldjest, Almás, Alsó-Csily, Alsó-Krokna, cum Sára, Arok, Berendia, Berza, Bodjest, Bohány, Boros-Jenö cum Mokra, Bunczesgy, Butyin, Csiger, Dézna, Diéts, Dombrovicza, Doncsén, Dulcs, Fényes, Felső-Csily, Felső-Krokna, Govosdia, Grosch, Gurahoncz, Gurba, Illáncz, Hodos, Hold, Járkos, Járkostó, Józás, Józás hely, Ignesty, Kakaró, Kontrató, Kápolna, Velkanna, Kertes, **Kis-India**, Kujed, Kujersd, Láz, Lugozó, Lunka, Madrizesd, Ménes, Minyád, Mézes, Monyásza, Monyoró, Mozesgy, Moszeszi, Nadalbesty, Nyágra, Ples, Plop, Prezesty, Revetis, Rosia, Szakács, Szelezsán, Szaturó, Sebes, Szerp, Szerény, Silingya, Sikola, Szlatina, Solymos, Szuszán, Vallemáre, Zemerzel, Zimbró, et Zöldes*⁷⁷.

În articolul *Un interesant Recensământ al domeniului regal și cameral al Aradului* din revista *Hotarul*⁷⁸ se găsesc informații despre domeniul de Modena, împărțit inițial în două districte, apoi în șase plăși egale și o câmpie. Cele șase plăși erau: Boroș-Ineu, Chișineu, Zerindul Mare, Buteni, Pâncota, Miniș și câmpia Bătania. Plasa Buteni cuprindea 65 de sate întregi și era împărțită în patru districte (cnezate) și anume: Buteni, Sebiș, Crocna, Bonțești.

Cnezatul Buteni cuprindea satele: Buteni, Groși, Barda, Chisindia, Văsoaia, Minișel, Minișu de Sus și Bârsa.

În 11 decembrie 1732, prințul Rynaldo de Modena a primit de la împăratul Carol VI al Ungariei 122 de sate și 82 de puste în comitatul Arad și Zărand, printre ele numărându-se și Kis-India (Chisindia). Districtul Ineu, care cuprindea și satul Kis-India, se întindea până la Gura-Văii, unde era granița dintre Ardeal și Ungaria⁷⁹.

Anul 1744

În 26 septembrie 1744, conducerea comitatului Arad și-a ținut adunarea în orașul de câmpie Zărand, pe teritoriul comitatului Zărand.

Acolo a fost luată la cunoștință înștiințarea Consiliului Locumtenențial Regal Ungar, prin care regina Maria Tereza a dispus, în mod special, anexarea districtelor (cercurilor pretoriale) Ineu și Zărand ale comitatului Zărand la Țara Ungariei, în baza articolului de lege 18 din anul 1741, cu considerente la administrație și impozitare.

În 1744, cercul Ineului era format din satele: Silingya, Lugozó, Kavna, Krszta-Menyés, Felső-Ményes, Kujed, **Kis-India**, Buttyn, Barda, Gros, Vaszoja, Bersza, Algeszt, Monyoró, Jarkosztó, Jarkos, Hodos, Bonczesti, Gyurahoncz, Honczisor, Sszaturó, Zölgyes, Solymos, Madrizesti, Szakas, Musztesti, Szerb, Fölsoó-Csilly, Alsó-Csilly, Plop, Plés, Bogyest, Almás, Lunka Kakaró, Rekszig, Sebes, Kertes, Szukzány, Nadalbesty, Nyágra, Szlatina, Monyasz, Dézna, Dulcsele, Zimbó, Holt, Mezes, Praedium Kocsoba, Oppidum-Jenö, Boksig, Kontrató, Gurba, Sikula, Cseger⁸⁰.

⁷⁵ Magyar Országos Levéltár Budapest, *Conscriptio 1715*.

⁷⁶ Traian Terebențiu, *Gheorghe Popa de Teiuș*, Arad, 1927, p.8-10.

⁷⁷ Fábian G., op. cit., p.209-210; Márki S., op. cit., vol.2, p.304-305.

⁷⁸ E. Găvănescu, *Un interesant recensământ al domeniului regal și cameral al Aradului* [în] *Hotarul*, Arad, anul 1933, nr.7, p.3-5.

⁷⁹ Fábian G., op. cit., p.209-210; T. Mager, op. cit., p.11.

⁸⁰ Márki S., op. cit., vol.2, p.358.

Anul 1746

Conform Conscripției din 1746 așezarea (possessio) Kizingia avea un număr de 53 familii, câte patru cu numele de Pajsan și Raska, câte trei cu numele de Hatko, Halmagyan și Mjercsa și câte două cu numele Korna, Tamaș, Luca, Irina, Csuta, Morcan și Kernacz⁸¹.

În 1746, comitatului Zărând, format din patru zone (cercuri): Zărând, Ineu, Hălmagiu și Brad, i-au fost luate cele mai frumoase două zone: Zărând și Ineu; din zona Ineu făceau parte Chisindia și Văsoaia⁸².

Conform conscripției lui Ciuhandu, în Chisindia funcționau cinci mori pe apă iar în crângul Păiușeni trei dube (pive) pentru prelucrarea țesăturilor din lână (pănurilor) și erau înregistrați 58 capi de familie⁸³.

În conscripția din anul 1746, la Chisindia au fost înregistrate următoarele animale: juncani - 20, boi -69, vaci -58, catări -3, porci -116, oi -31 și 29 de capre⁸⁴.

Anul 1755

Conform Conscripției din 1755 a episcopului Sinesie Jivanovici, Chisindia din protopopiatul Buteni cuprindea următoarele cătune: Huhurez, Valea Rea, Crâșmărești, Csolt (Ciolt), Apriaș (Frăgărie), Voimirești (Țarina Voimireșteană la Păiușeni) Păiuș, Prundu, Găura(ni), Chisindia de Jos și Chisindia de Sus⁸⁵.

Crângurile Găurani, Ciolt, Valea Rea, Hurez, Apriaș, Crâșmărești, Chisindia de Jos și Chisindia de Sus vor forma satul Chisindia. Crângurile Prundu, Păiuș și Voimirești vor forma satul Păiușeni.

În conscripția bisericească din 6 aprilie 1755, episcopul Sinesie Jivanovici dădea pentru protopopiatul Buteni al Eparhiei Aradului un număr de 88 de poziții. La poziția 76, Chisindia era menționată cu 35 de case, iar la pozițiile 77-85, fără biserică, au fost notate cele 9 filii ale satului, cu număr de case după cum urmează: Apriaș (7 case), Voimirești (7 case), Crâșmărești (5 case), Prund (9 case), Huhurez (4 case), Valea Rea (5 case), Ciolt (7 case), Găura(ni) (15 case), Păiuș (8 case).

Satul Văsoaia, notat la poziția 86, avea 24 de case și o biserică veche de lemn, nesfințită. Dintre parohiile protopopiatului Buteni, Chisindia avea cele mai multe filii (9) urmată de Feniș (7), Hălmagiu și Neagra (fiecare câte 5)⁸⁶.

Anul 1757

Copistul de cărți religioase I. P. Muncăceanul locuia și copia cărți în casa preotului Dimitrie Oprici din Chisindia. La sfârșitul unui exemplar din *Molitfelnicul* tipărit la Târgoviște în anul 1713, el a adăugat un manuscris care conține *Cazania despre chinurile Sfintei Vineri (Legenda Vinerii), Cazania la 15 zile al lunii iulie, Învățătura sufletului celui drept și Molitva blestemului*⁸⁷. Manuscrisul⁸⁸ executat în Chisindia se află în colecția particulară a autorului acestei monografii.

În Chisindia, copistul I. P. Muncăceanul a redactat și *Începătura leacurilor pentru multe boli scoasă de orăciuni*” care a intrat și în atenția mitropolitului Vasile Mangra⁸⁹.

După 1757, când a locuit tot în casa preotului Dimitrie din Chisindia, dascălul copist I. P. Muncăceanul a vândut lui Toma Ilie din Chisindia și soției acestuia, Anuța, o *Cazanie*, pe care cei doi au dăruit-o popii Dimitrie, de pomană pentru sufletele lor.

Ulterior, *Cazania* a ajuns la biserica din Remetea, lângă Beiuș, apoi în folosința lui Ștefan Lupșa și a lui Vasile Frențiu⁹⁰.

⁸¹ Gheorghe Ciuhandu, *Românii din câmpia Aradului de acum două veacuri*, Arad, 1940, p.192-194.

⁸² Kozma Pál, *Zaránd-vármegye leirása*, Cluj, 1848, p.6-8; *Aradul, permanentă în istoria patriei*, Arad, 1978, p.190.

⁸³ Gh. Ciuhandu, op. cit., p.192-194.

⁸⁴ Ibidem.

⁸⁵ Pavel Vesa, *Episcopia Aradului. Istorie. Cultură. Mentalități (1706-1918)*, Cluj-Napoca, 2006, p.700-702.

⁸⁶ Ștefan Lupșa, Gheorghe Lițiu, *Istoria Eparhiei Aradului*, L.II, fascicola 1, vol.2, Arad, 1968, p. 438, 447-449.

⁸⁷ Florian Dudaș, *Vechile manuscrise românești din Țara Bihorului*, vol.1, *Începuturile și biruința scrisului românesc*, Oradea, 2007, p.111.

⁸⁸ *Molitfelnicul*, Târgoviște, 1713, aflat în colecția particulară a autorului Vasile Faur.

⁸⁹ F. Dudaș, op. cit., p. 114; Marius Eppel, *Un mitropolit și epoca sa. Vasile Mangra (1850- 1918)*, Cluj-Napoca, 2006, p.137.

⁹⁰ Șt. Lupșa, Gh. Lițiu, op. cit., p.120; F. Dudaș, op. cit., p.111-112.

Anul 1759

Episcopul Sinesie Jivanovici a transmis parohiilor din episcopia sa acceptul privind ordinul conducerii comitatelor de a se trage clopotele bisericilor dimineța și seara pentru a vesti credincioșilor ora începerii și terminării activităților gospodărești și alte evenimente din parohie⁹¹.

Anul 1766

Conscripția dicală din 1766 a înregistrat pentru cătunele satului Chisindia un număr de 102 familii de *iobagi cu casă și pământ* care aveau în proprietate 380 de porci, 219 oi, 98 de vaci de muls, 20 de cai de tracțiune și 100 de boi de jug⁹².

Anul 1767

În anul 1767, în parohia Chisindia din protopopiatul Buteni slujea preotul Dimitrie Oprici, născut în localitatea Tetiș, din zona Huedinului, sat cu 442 de locuitori și 85 de case în anul 1920⁹³.

Anul 1771

În Conscripția urbarială a satului Chisindia din anul 1771, sat aparținător ducelui de Mutina s-a înregistrat un număr de 189 gospodării și 101 familii care aveau pruniști în pământul arabil⁹⁴.

Anul 1782

În 1782, cele opt crânguri din zona Chisindiei (Gavrány, Csolt, Vályere, Haburecz, Aprias, Korcsomárosfalva, Felső-Keszindia, Alsó-Keszindia) au cerut administrației maghiare aprobarea de a se muta la un loc, punând astfel bazele vetrei sistematizate a satului Chisindia.

A avut loc, totodată și o separare a crângurilor din Valea Prundului, care vor forma satul Păiușeni. Conform datelor din Registrul Comitatului Arad, crângurile care au pus bazele localității Păiușeni au fost: Voimirești, Păiuș și Prundu, așezate pe Valea Prundului (Păiușeniului), în sensul de curgere a apei: Prundu, Păiuș, Voimirești. **Satul Păiușeni a primit independență administrativ-teritorială în anul 1869⁹⁵.**

Împărăteasa Maria Terezia a stabilit perioada 1782-1784 pentru strămutarea, comasarea și sistematizarea cătunelor și satelor, perioadă întreruptă de răscoala lui Horia⁹⁶.

Anul 1784

Într-un act de corespondență din 8 iulie 1784 între comitatul Arad și cel al Bihorului, se pomenește despre sistematizarea așezărilor care au casele risipite și despre mutarea cătunelor satului Chisindia⁹⁷.

Anul 1787

În anul 1787, în Chisindia, după *contragerea cătunelor* spre aceeași vatră, satul număra 272 de case, locuitorii vorbind limba română iar de religie fiind ortodocși⁹⁸.

Anul 1791

Conscripția întocmită de administrația vremii consemnează un număr de 250 de familii și doi preoți⁹⁹.

⁹¹ Șt. Lupșa, Gh. Lițiu, op. cit., vol.2, fascicola 1, p.393-395.

⁹² Complexul Muzeal Arad, *Conscripția Dicală din anul 1766*, manuscris nenumerotat.

⁹³ I. D. Suci, Radu Constantinescu, *Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului*, vol.1, Timișoara, 1980, p.300; C. Martinovici, N. Istrati, *Dicționarul Transilvaniei, Banatului și celorlalte ținuturi alipite*, Cluj, 1921, p.259.

⁹⁴ D.J.A.N.A., *Conscripția satului Chisindia din anul 1771*, fond P.J.A., seria C.U., *Urbarium 1771*; Pruniști, dosar 27 (1771-1834), f.22-24.

⁹⁵ Márki S., op. cit., vol.1, p.235-236.

⁹⁶ Șt. Lupșa, Gh. Lițiu, op. cit., vol.2, fascicola 4, p.33-34; O. Someșan, op. cit., p.182-183.

⁹⁷ Eudoxiu de Hurmuzachi, op. cit., vol.15, *Acte și scrisori*, partea a 2-a (1601-1625), București, 1913, p.1751; Gheorghe Gorun, *Răscoala lui Horia în comitatul Bihor*, vol.1, Cluj-Napoca, 2000, p.114; Vasile Faur, *Țara Zărandului. Conscripții. Cronică. Documente. Imagini*, Arad, 2014, p.485.

⁹⁸ Nicolae M. Popp, *Crișana și Maramureșul în conscripția iosefină*, București, 1947, p.51.

Anul 1797

Este anul în care **s-a semnat primul contract școlar pentru școala din satul Chisindia**¹⁰⁰.

Anul 1799

Kiszindia este menționat ca sat valah ale cărui cătune (crânguri) nu erau încă sistematizate în întregime. În sat, menționează documentul, vecinii obișnuiau să se viziteze *pe spinarea calului* iar locuitorii crângurilor aveau mori și dube (pive) și comercializau scânduri și țuică¹⁰¹.

Anul 1800

Preoții bisericii de lemn din Țânțârini încep scrierea protocoalelor (matricolelor) pentru născuți și decedați. Matricole anterioare acestui an nu s-au păstrat¹⁰².

Anul 1805

Chisindia cu cele opt cătune ale sale risipite pe dealurile dintre trei văi **a fost declarată localitate sistematizată**, prin mutarea, în marea majoritate, a locuitorilor din crânguri (cătune) pe ulițele de pe Dealul Bisericii¹⁰³.

Anul 1806

În înscrisurile vremii, la Chisindia se semnaleză *un deal de cretă*, referirea făcându-se la terenurile calcaroase din zona Varnița a locului numit de localnici Ogrez¹⁰⁴.

Anul 1808

De la marginea satului, declarat sistematizat în anul 1805, biserica de lemn din vechiul cimitir (Țânțârini) a fost mutată, în anul 1808, în mijlocul satului, pe Dealul Bisericii¹⁰⁵.

Anul 1810

I. Pechata, inspector școlar, a numit la Chisindia, în postul de învățător, pe **Nicolae Paulovici, primul învățător cunoscut al satului**¹⁰⁶. Înainte de acesta, activitatea de educare școlară (învățământul) se făcea de către preoți.

Anul 1814

Episcopul Timișoarei, *Prea Sfântul Domn Ștefan Avacumovici*, a dat preotului Moise Iov (Moisie Iobb) sfânta diaconie pentru parohia Buteni, de unde, în anul 1819 a fost mutat ca paroh în satul Chisindia¹⁰⁷.

Anul 1815

În anul 1815, preotul Bucatoș Gavril a sfințit biserica de lemn acoperită cu șindrilă, situată în mijlocul satului sistematizat¹⁰⁸.

Anul 1819

În 9 februarie 1819, diacul Moise Iov (Iovița) s-a mutat din Buteni în Chisindia, ca administrator și apoi paroh, fiind numit de Iosif de Putnic, episcopul Pakrațului și *administratorul văduvitei episcopii a Aradului*¹⁰⁹.

⁹⁹ D.J.A.N.A., *Conscripția satului Chisindia din anul 1791*, fond P.J.A., seria C.U., Urbarium 1791.

¹⁰⁰ Vasile Popeangă, *Un secol de activitate școlară românească în părțile Aradului (1721-1821)*, Arad, 1974, p.119.

¹⁰¹ Vályi Andras, op. cit., p.372.

¹⁰² Lazăr Oprea, *Cronica Bisericii parohiale din comuna Chisindia*, 1907, mss. nenumerotat.

¹⁰³ Șt. Lupșa, Gh. Lițiu, op. cit., vol.2, fascicola 4, p.34; O. Someșan, op. cit., p.182-183; Somogyi Gyula, op. cit., p.146.

¹⁰⁴ Márki S., op. cit., vol.2, p.852.

¹⁰⁵ L. Oprea, op.cit.; Pavel Vesa, op. cit., p. 593.

¹⁰⁶ V. Popeangă, op. cit., p.119.

¹⁰⁷ D.J.A.N.A. Registrul matricol *Însemnarea celor ce răposază*, Chisindia, 1819-1835. (în continuare *Registrul matricol*).

¹⁰⁸ L. Oprea, op. cit.; P. Vesa, op. cit., p. 710.

¹⁰⁹ D.J.A.N.A. *Registrul matricol*.

Anul 1821

În cel mai vechi Registru Matricol Parohial Bisericesc de la Chisindia, păstrat până în zilele noastre, în ziua de 18 iunie 1821, preotul Moise Iov a făcut prima înregistrare a unui decedat, *robul lui Dumnezeu Pantea Crăciun*¹¹⁰.

Anul 1824

În 7 noiembrie 1824, domeniile Apatcu, Buteni și Chisindia au ajuns în proprietatea baronului Dietrich Ioszeff, prin căsătoria acestuia cu Bera Anna Clara, văduva lui Bohus Ianos, domnul de pământ din Șiria¹¹¹.

Anul 1828

Conform Conscripției din 1828¹¹², în localitatea Chisindia era un număr de 296 de case. Au fost recenzați 300 capi de familie și 1331 de suflete, dintre care 625 de locuitori erau cu vârsta cuprinsă între 18 și 60 de ani. Satul comasat pe deal și împrejurimile lui avea biserică.

Conscripția anului consemnează în satul Chisindia un număr de 18 meseriași, în timp ce la Buteni erau 10 meseriași iar la Sebiș 7 meseriași.

Anul 1835

În 15 martie 1835, preotul Șerb Ivantie lăsa o semnătură proprie (m. p.) pe coperta registrului parohial al decedaților, consemnând existența lui ca preot în Kolt-Kiszindia (Ciolt-Chisindia)¹¹³.

Anul 1843

Chisindia era o localitate cu 2131 de locuitori, 463 de familii și 22 de școlari¹¹⁴.

Anul 1847

La Ineu, Șilindia și Chisindia (Păiușeni) se producea postav și se confecționau pături dar postavul de cea mai bună calitate se producea la Timișoara¹¹⁵.

Anul 1851

Chisindia a fost menționată ca sat românesc în comitatul Arad, având biserică proprie. Se întindea pe o suprafață deluroasă mare¹¹⁶.

Anul 1855

În 1855, lângă Biserica din Deal, de lemn, cu hramul *Duminica Floriilor*, s-a construit o biserică din piatră albă, acoperită cu șindrilă¹¹⁷.

Anul 1857

În satul Chisindia, în anul 1857, trăia un număr de 2152 de locuitori¹¹⁸.

Anul 1865

În Chisindia, s-a născut Iustin Ardelean, avocat, ziarist și scriitor, proprietarul și directorul ziarului umoristic *Vulturul Ardelean*, chisindanul ajuns, în anul 1922, la rangul administrativ de prefect al județului Bihor¹¹⁹.

¹¹⁰ D.J.A.N.A. *Registrul matricol*, p.1, poz. nr.1.

¹¹¹ Arhiva Primăriei Chisindia; Arhiva C. F. Gurahont; Marki S., op. cit., vol.2, p.671; Somogyi Gyula, op. cit., p.147.

¹¹² Kovách Géza, *Conscripția satelor arădene din 1828*, [în] *Ziridava*, vol.15-16, Arad, 1987, p.121-122; Ludovico Nagy, *Notitiae politico geographico-statisticæ in clyti regni Hungariae, Partiumque eidem adnexarum*, vol.1, Budae, 1828, p.3.

¹¹³ D.J.A.N.A. *Registrul matricol*, coperta 1.

¹¹⁴ Aloysium Reesch de Lewald, *Universalis Schematismus Ecclesiasticus*, Budae, 1843-1844, p.24.

¹¹⁵ Fényes Elek, *Magyarország leirása*, vol.2, Pesten, 1847, p.426.

¹¹⁶ Idem, *Magyarország geographiai szótára*, vol.2, Pesten, 1851, p.227.

¹¹⁷ L. Oprea, op. cit.; D.J.A.N.A., fond E.O.R.A., *Acte școlare*, seria IV, dosar 84/1855, f.69.

¹¹⁸ Gaal Jenő, *Aradvármegye és Arad szabad királyi város*, Arad, 1898, p.40.

Anii 1868-1869

Conform recensământului din anul 1869, în satul Chisindia au fost recensate 1626 de suflete și 379 de familii care trăiau în 341 de case¹²⁰.

Anul 1870

Chisindia era un sat cu 1626 de locuitori¹²¹. Prințul Szulkovsky Ioszeff s-a întabulat cu 24 locuri de casă și grădini în vatra satului Chisindia, ca moștenire din partea baronului Dietrich Ioszeff, al cărui nepot era. Prințul mai avea în Chisindia o moară pe apă și un gater în țarina Hatkoeștilor sau Ogrez, unde se găsește locul numit Varniță¹²².

Istoricul maghiar Parecz¹²³ arată în scrierile sale că, la marginea Chisindiei exista un cimitir unde morții se înmormântau în poziție chircită, șezând, împrejmuiți cu pietre (bolovani) așezate în formă circulară, nu departe de o mină de aur unde, probabil, se îngropau și minerii morți în mină.

Anul 1872

Chisindia făcea parte din plasa Buteni a comitatului Arad, organizat administrativ în 11 plăși, după cum urmează: Arad, Pecica, Radna, Săvârșin, Șiria, Agriș, Sebiș, Ineu, Buteni, Chișineu Criș, Elek.

Plasa Buteni cuprindea următoarele 22 de sate: 1.Almaș, 2.Aldești. 3.Buteni, 4.Bodești, 5.Bonțești, 6.Buceava, 7.Bârsa, 8.Cil, 9.Gurahonț, 10.Hodiș, 11.Honțisor, 12.Chisindia, 13.Căcărau, 14.Cuied, 15.Mustești, 16.Mădrigești, 17.Păiușeni, 18.Satu Rău, 19.Secaci, 20.Văsoaia, 21.Voivodeni, 22.Zeldiș¹²⁴.

Anul 1880

Biserica din piatră, construită în anul 1855, a fost demolată și s-a început construirea unei noi biserici, tot din piatră, terminată și sfințită în anul 1888, de către protopopul Constantin Gurban¹²⁵.

La recensământul din 1880, în Chisindia erau 306 case și 1507 locuitori, satul făcând parte din plasa Sebiș (cu 49 de localități) a comitatului Arad¹²⁶.

În Chisindia, s-a născut Mihai Mișuț, preot și dascăl, absolvent al Preparandiei din Arad în anul 1900¹²⁷.

Anul 1888

Pentru biserica din piatră, nou construită pe dealul din mijlocul satului, se turna un clopot mare în fabrica lui Ifgiu Honig din Arad. Biserica a fost sfințită de protopopul Constantin Gurban al Buteniului, asistat de protosinghelul Ioan Papp și de vreo șase preoți din zonă.

Antistia (conducerea) satului Chisindia era formată din:

Hălmăgean Florea - jude (primar),
Iuliu Zarandi - notar comunal,
Atanasie Brădean - preot,
Filimon Ardelean, Ilie Cornea - învățători¹²⁸.

¹¹⁹ Arhiva Primăriei Chisindia. Acte de stare civilă; Féher Dezső, *Bihar-Biharmegye, Oradea-Nagyvárad kultur története és őregdiákjainak. Emlékkönyve*, Oradea, 1935-1937, p.499; Aurel Tripon, *Monografia almanah a Crișanei*, Oradea, 1936, p.46

¹²⁰ Traian Rotariu, Maria Semeniuc, Mezei Elemer, *Recensământul din 1869*, Cluj-Napoca, 2008, p.42; Márki S., op. cit., vol.2, p.750; Somogyi Gyula, op. cit., p.147.

¹²¹ Gaal J., op. cit., p.40.

¹²² Arhiva Primăriei Chisindia; Arhiva C.F. Gurahonț; Márki S., op. cit., vol.2, p.671.

¹²³ Parecz Istvan, op. cit., p.9 și 14.

¹²⁴ O. Someșan, op. cit., p.365.

¹²⁵ L. Oprea, op. cit.

¹²⁶ Traian Rotariu, Maria Semeniuc, Cornelia Mureșan, *Recensământul din 1880. Transilvania*, Cluj-Napoca, 1997, p.32; Gaal J., op.cit., p.40; Corneliu Pădureanu, *Populația comitatului Arad în sec. al XIX-lea*, Arad, 2003, p.315.

¹²⁷ Arhiva Primăriei Chisindia. Acte de stare civilă; Arhiva Școlii Generale Chisindia.

¹²⁸ L. Oprea, op. cit.

Anii 1850-1890

În Chisindia, în 1857 erau 2152 locuitori, în 1870 erau 1626 locuitori, în 1880 erau 1507 locuitori iar în 1890 erau 1624 locuitori¹²⁹.

Anul 1890

În curtea Bisericii din Deal, s-a ridicat și s-a sfințit o cruce de piatră la stăruința dascălului Filimon Ardelean, a judeului comunal Teodor Crișan, a preoților Atanasie Brădean și Lazăr Oprea și cu sprijinul tuturor credincioșilor din parohie¹³⁰.

În 1890, Ministerul de Interne Maghiar (Ministerul Administrației Ungariei) a dispus ca, pentru Chisindia, să se folosească numele Keszend pentru a înlocui diversele nume (Kosond, Közönd, Kuzund, Kuszund, Koszond, Kuzynd, Kuszyn, Kewzend, Kiszindia, Kiszingya), folosite în administrația locală și centrală¹³¹.

Comitatul Arad a fost organizat administrativ în 10 plăși: Arad, Ineu, Sebiș, Elek (Ungaria), Chișineu Criș, Hălmagiu, Pecica, Radna, Târnova, Șiria. Satele Chisindia, Păiușeni și Văsoaia aparțineau plășii Sebiș, care avea un număr de 49 de localități¹³². La recensământul din 1890, Chisindia a avut recenzați 1624 de locuitori, un număr de 334 de case și 14741 iugăre de teren.

Anul 1892

În 13 ianuarie 1892, **chisindanul Iustin Ardelean a fondat la Oradea ziarul umoristic *Vulturul*** care, după Unire, a apărut sub numele de *Vulturul Ardelean*¹³³.

Anul 1893

La Biserica din Deal s-a înființat un *fond de bucate* pentru a stoca cerealele din pământurile pe care le avea biserica în proprietate. În anul 1907, erau stocate un număr de 340 șinice de cereale¹³⁴.

Anul 1895

Chisindia era o comună mică, în zona Sebiș din comitatul Arad, cu 1624 de români ortodocși și 334 de case, 14741 holde cadastrale. Judecătoria teritorială, finanțele, stația de telegraf și poșta se aflau la Buteni. În sat au fost recenzate 745 de ovine, 396 caprine, 528 cornute și 2011 porcine¹³⁵.

Rașca Indreica zis Bena, a donat o porțiune de teren din grădina sa pentru construirea Bisericii Baptiste. Anul este considerat începutul credinței baptiste în sat. În perioada 1895-1908, când s-a clădit biserica, serviciile religioase baptiste se țineau în casa particulară a lui Suba Alexandru (zis Pocăitu) din Ulița Subești, nr.137¹³⁶.

Chisindanii aveau în proprietate următoarele animale: 528 de bovine, 396 caprine, 745 ovine, 2011 porcine și 93 cabaline¹³⁷.

Anul 1898

Chisindia era comună din comitatul Arad, cu 1760 de locuitori, 14741 iugăre cadastrale, din care 9890 aparțineau domeniului principelui Sulkowsky.

Comuna avea o biserică frumoasă, zidită în 1888 și o școală cu doi învățători. Locuitorii se ocupau cu agricultura, creșterea vitelor și, îndeosebi, cu pomăritul¹³⁸.

¹²⁹ Gaal J., op. cit., p.40.

¹³⁰ L. Oprea, op. cit.

¹³¹ Márki S., op. cit., vol.1, p.235-236.

¹³² Corneliu Pădureanu, op. cit., p.69; Traian Rotariu, Maria Semeniuc, Mezei Elemer, *Recensământul din 1890 și recensământul țigănilor din 1893. Transilvania*, Cluj-Napoca, 2009, p. 49; Gaal J., op. cit., p. 40.

¹³³ Viorel Faur, *Cultura românilor din Bihor (1849-1918)*, Oradea, 1992, p.167-168; Féher D., op. cit., p.499.

¹³⁴ L. Oprea, op. cit.

¹³⁵ Traian Rotariu, Maria Semeniuc și Mezei Elemer, op. cit., p. 49; *A Magyar Korona országainak Helysegnevtara*, Budapesta, 1895, p.324; *Magyar Statisztikai Közlemények. Állatlétszáma az 1911-ik évi február hó 28-iki állapot szerint*, vol.41, Budapesta, 1913, p.694-697 (în continuare *M. St. Közl.*).

¹³⁶ informator Tulea Teodor (n.25 ian.1928, Chisindia).

¹³⁷ *M. St. Közl.*, vol.41, p.694.

¹³⁸ C. Diaconovich, *Enciclopedia română*, vol.1, Sibiu, 1898, p.812; Gaal J., op. cit., p.692-693.

Suba Alexandru (zis Pocăitu), născut în 1855, a fost primul chisindan botezat al Bisericii Baptiste, urmat apoi, în botez, la anul 1899, de Ruja Vasile și Tamaș Vasile¹³⁹.

Anul 1900

Mihai Mișuț, născut în Chisindia, preot și dascăl, a absolvit cursurile preparandiale din Arad în anul 1900, slujind până la moarte școala și biserica din Chisindia¹⁴⁰.

La recensământul din anul 1900, în Chisindia s-a înregistrat un număr de 1723 de suflete, 888 de bărbați și 835 de femei; 202 locuitori erau știutori de carte¹⁴¹.

În anul 1900, în Chisindia, din cele 399 case, 219 erau acoperite cu paie; 393 de case aveau pereții din chirpici (văiuguri în grai local) și lemn¹⁴².

Anul 1901

Cimitirul satului s-a mutat în noul amplasament din Târșari, pe locul unei mici păduri defrișate. În vechiul cimitir (Țânțârini) se mai păstrează o cruce de piatră cu înscrisuri ce nu pot fi citite astăzi și o troiță de lemn¹⁴³.

S-a construit și s-a dat în exploatare calea ferată forestieră Sebiș-Chisindia-Păiușeni, cu ajutorul căreia s-a transportat lemnul exploatat din pădurile comunei la depozitul din Sebiș (zona fostului S.M.A.). Construcția fostei gări private mai există și astăzi (clădirea de lângă actualul depozit de materiale refolosibile R.E.M.A.T.)¹⁴⁴.

Anul 1903

S-au făcut reparații și s-a sfințit Biserica din Deal¹⁴⁵.

Anul 1904

Iustin Ardelean, născut în Chisindia, fiul dascălului Filimon Ardelean, a susținut la Oradea examenul de absolvire la Academia de Drept. Obținând licența în drept, în anul 1904 și-a deschis în Oradea un birou de avocat¹⁴⁶.

Chisindia, comună care făcea parte din cercul Boros-Sebes, avea 1723 de locuitori, din care 1683 erau români¹⁴⁷.

Anul 1907

Preotul Lazăr Oprea a scris *Cronica Bisericei Parohiale din comuna Chisindia*, menționând un număr de 1792 suflete¹⁴⁸.

Conform unui șematism, din totalul sufletelor din sat, 1682 de credincioși erau ortodocși¹⁴⁹.

Anul 1908

Lazăr Oprea, dascăl și preot la Biserica din Deal a satului a înaintat un referat *onorabilului consistoriu* prin care cerea construirea Școlii din Vale, terminată în anul 1926. Pe deal, lângă biserică, funcționa școala confesională, cu locuință pentru dascăli¹⁵⁰.

¹³⁹ informator Tulea Teodor (n.25 ian.1928, Chisindia).

¹⁴⁰ Arhiva Primăriei Chisindia. *Acte de stare civilă*; Arhiva Școlii Generale Chisindia.

¹⁴¹ Traian Rotariu, Maria Semeniuc, Mezei Elemer, *Recensământul din 1900. Transilvania*, Cluj-Napoca, 1999, p.81; Varga E. Arpad, *Arad megye telepuleseinek etnikai megoszlása százalek szerint*, format electronic, p.22.

¹⁴² T. Rotariu, M. Semeniuc, Mezei E., op. cit., p.80; *M. St. Közl.* vol.1, 1900, Budapesta, 1902, p.332-333; Corneliu Pădureanu, op. cit., p.316.

¹⁴³ informator Ioan Brădean, zis Brăgeanu (n. 1 iulie 1921-m. 26 mai 2012, în Chisindia).

¹⁴⁴ informator Radu Teodor, zis Liuru, (n. 9 mart.1927, în Chisindia).

¹⁴⁵ *Protocolul despre ședintele Sinodului Eparhial din Diecesa Românească Greco-Orientală a Aradului*, Arad, 1904, p.78.

¹⁴⁶ Féher D., op. cit., p.499.

¹⁴⁷ Ioan Russu Șirianu, *Români din statul ungar*, Arad, 1904, p.79.

¹⁴⁸ Lazăr Oprea, op. cit.

¹⁴⁹ *Schematismus cleri diocesis csanádiensis pro anno domini MCMVII (1907)*, Timișoara, 1907, p.52.

¹⁵⁰ D.J.A.N.A.- P.O.R. Buteni, dosar 2/1908-1910, p.17.

Anul 1909

Moșia prințului Szulkovski din comuna Chisindia cuprindea 3394 iugăre și 1191 stânjeni pădure, 64 iugăre și 1565 stânjeni pășune și alte terenuri, în suprafață de 53 iugăre și 4000 stânjeni¹⁵¹.

Cei doi preoți greco-răsăriteni (ortodocși) din Chisindia aveau, fiecare, ca *bunuri cuvenite* următoarele suprafețe de pământ arabil în folosință: unul, 25 h.c. (holde cadastrale) și 200 stânjeni pătrați iar celălalt 24 h.c. și 560 stânjeni pătrați și, în plus, fiecare, câte o grădină de 600 stânjeni pătrați¹⁵².

Învățătorului greco-răsăritean român îi revenea o grădină de 500 stânjeni pătrați, iar notarul avea în posesie 11 h.c. și 400 stânjeni pătrați teren arabil și 5 h.c. și 860 stânjeni pătrați teren pentru fânețe¹⁵³.

La Judecătoria Regală Ineu, secția Carte Funciară, a fost înregistrat dreptul de proprietate asupra suprafeței de 112 m.p. teren pentru o moară țigănească și colna pentru fabricat rachiu, moară numită mai târziu Moara lu' Nucu, aflată în zona Subeștilor. În același an, s-au înregistrat și cererile pentru celelalte mori din sat, Moara Cârnașască, Moara Lușcănească și Moara Mercească.

Chisindia (Kiszindia) era sat din cercul Boros-Sebes, comitatul Arad¹⁵⁴.

Anul 1910

Conform recensământului din anul 1910, în sat s-au înregistrat 394 de gospodării care aveau un număr de 50 de case acoperite cu șindrilă sau lemn, 147 acoperite cu paie și 197 acoperite cu țigla. Un număr de 363 de case erau construite din lemn¹⁵⁵.

În Chisindia, s-a născut Mercea Gheorghe, zis Georgiță, combatant anticomunist în grupul condus de Gligor Cantemir pe valea Crișului Alb. În luptele cu securitatea din anul 1952, a fost împușcat în picior dar a scăpat din încercuirea și atacul de la Ciuhad, fiind trădat și prins, mai târziu, în satul Păiușeni. Condamnat la 18 ani de pușcărie, a executat 12 ani, fiind eliberat în anul 1964¹⁵⁶.

S-a înființat în Chisindia **primul cor bisericesc** sub îndrumarea lui Costea Manea din Chizătău (Banat), care a instruit și **prima echipă de călușari ai satului**. După instruire, conducerea corului bisericesc a preluat-o chisindanul Ioan Cornea (zis Bălu)¹⁵⁷.

Anul 1911

La recensământul animalelor din 1911, în Chisindia, cei 338 de proprietari de animale aveau înregistrate: 773 de bovine, 147 cabaline, 581 caprine, 2044 ovine și 248 porcine. Din 773 de bovine înregistrate, un număr de 208 capete erau vaci pentru muls, iar din 149 de viței fâțați, au fost sacrificați pentru consum propriu, un număr de 3 capete¹⁵⁸.

În satul Chisindia au fost recenzate 394 de case¹⁵⁹.

Anul 1913

În istoria sa despre localitățile județului Arad, Somogyi Gyula a scris următoarele privind părțile și ulițele satului Chisindia: *ulița principală a localității este lungă și dreaptă neavând nume* (s-a referit la Drumul Mare = Ulița Stăneștilor). Tot el a mai făcut precizarea că părți din sat se numeau *Făurești* și *Subești*, referindu-se la Ulița Făurești și Ulița Subești și că *la Chisindia fructele sunt vestite. Mirosul țuicii din prune se simte până în comuna vecină*.

Satul Chisindia avea 1915 locuitori¹⁶⁰.

¹⁵¹ Arhiva Primăriei Chisindia.

¹⁵² Idem.

¹⁵³ Idem; Arhiva C.F. Gurahonț.

¹⁵⁴ Silvestru Moldovan, Nicolae Togan, *Dicționarul numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria*, Sibiu, 1909, p.57; Arhiva Primăriei Chisindia.

¹⁵⁵ T. Rotariu, M. Semeniuc, Mezei E., *Recensământul din 1910. Transilvania*, București, 1999; *M. St. Közl.*, vol.1, *Anul 1900*, Budapesta, 1902, p.334-335; Varga E. Arpad, op. cit., p.22.

¹⁵⁶ Corneliu Cornea, *Jurnalul detenției politice în județul Arad*, Arad, 2000, p.74; *Bande, bandiți și eroi. Grupurile de rezistență și Securitatea (1948-1968). Documente*, București, 2003, p.91-32, p.138-139.

¹⁵⁷ informator I. Brădean.

¹⁵⁸ *M. St. Közl.*, vol. 41, p.694-697;

¹⁵⁹ C. Martinovici, N. Istrati, op. cit., p.120.

Anul 1918

Din 17 iunie 1918, firma *Industria Textilă Centrală* din Budapesta, proprietară a 21 de locuri de casă în vatra satului Chisindia cumpărate de la printul Szulkovsky, a început vânzarea lor către diferiți localnici din Chisindia¹⁶¹.

În 11/24 noiembrie 1918, procurând un steag național românesc, tinerii Nicolae Peia și Aureliu Stan, împreună cu preotul comunei, Garda Națională și mulți poporeni l-au sființit și l-au arborat pe clădirea Casei Comunale (Primăriei)¹⁶².

Anul 1919

Chisindia era sat din plasa Boroșsebiș, cu 1723 locuitori, din care 1683 erau români¹⁶³.

Anul 1920

Chisindia, sat din plasa Sebiș, comitatul Arad, număra 1863 locuitori, din care 1836 erau români, 17 unguri și 10 evrei¹⁶⁴.

Kohn Hénrich, Waisbergér Mor, Dénes Iacob și Friédmann Izidor au constituit Societatea *Pruna* care se ocupa cu producerea de țuică din fructe și cu comerțul cu fructe¹⁶⁵.

În 10 iunie 1920, în pădurile Societății *Textil* Pâncota s-au tras focuri de armă asupra paznicului de pădure și a celor trei pădurari care patruleau, ca semn de răzvrătire împotriva vechii administrații a pădurilor¹⁶⁶.

Anul 1921

Prin expropriere din moșia lui Koregh Augustin din Cuied, s-au dat școlii din Chisindia 9 iugăre de teren pentru învățători (lotul învățătorilor) și 3 iugăre de teren pentru grădina școlară. La evaluare, a participat directorul școlii, Ruiu Nicolae¹⁶⁷.

Anul 1922

La Oradea, avocatul și ziaristul Iustin Ardelean, originar din Chisindia (n.1865), a fost ales prefect de Oradea (Bihor) din partea Partidului Liberal¹⁶⁸.

Anul 1923

Din pământul firmei *Societatea Anonimă Economică și Industrială Pâncota (Textil Pâncota)* s-a expropriat în favoarea Bisericii Ortodoxe Române din Chisindia terenul cu poziția top. 31-32 pe care, în viitor, se va construi Biserica Ortodoxă din Vale. Conform sentinței nr. 401/1923 dată de Judecătoria de Ocol Buteni, comuna bisericiească greco-orientală (ortodoxă) română din Chisindia s-a intabulat, prin drept de proprietate cu titlu de cumpărare, cu 332 stânjeni pătrați, din posesiunea nobiliară a prințului Szulkovschy¹⁶⁹.

Anul 1924

În perioada interbelică, partidele din Chisindia¹⁷⁰ erau reprezentate după cum urmează:

- a) Partidul Liberal -Oprea Zaharia (Țâțoiu);
- b) Partidul Național Țărănesc -Cornea Aurel (Luța);
- c) Liga Apărării Creștine -Hera Iustin;
- d) Partidul National Creștin (Cuza-Goga) -Onaga Constantin;

¹⁶⁰ Somogyi Gyula, op. cit., p.146-147.

¹⁶¹ Arhiva Primăriei Chisindia; Arhiva C.F. Gurahonț.

¹⁶² Gheorghe Unc, Augustin Deac, 1918. *Gărzile naționale românești din Transilvania*, București, 1979, p.92.

¹⁶³ S. Moldovan, N. Togan, op. cit., p.46.

¹⁶⁴ C. Martinovici, N. Istrati, op. cit., p.64.

¹⁶⁵ Arhiva Primăriei Chisindia; Arhiva C.F. Gurahonț.

¹⁶⁶ Otto Greffner, *Mișcări țărănești în fostul județ Arad în anul 1920*, [în] *Ziridava*, vol.1, Arad, 1967, p.41.

¹⁶⁷ Arhiva Primăriei Chisindia.

¹⁶⁸ Féher D., op. cit., p.499-500; Aurel Tripon, op. cit., p.460.

¹⁶⁹ Arhiva Primăriei Chisindia.

¹⁷⁰ Idem.

e) Partidul Legionar -Iustin Mihuț.

Anul 1925

La recensământul animalelor de tracțiune din acest an, s-au înregistrat 144 de cai și 256 de boi de tracțiune, la 203 poziții de gospodari¹⁷¹.

În Chisindia, s-a născut Corneliu Cornea, condamnat politic de mai multe ori, trecând prin grele pușcării comuniste. Din 1990, a fost ales vicepreședinte și apoi secretar al A.F.D.P.R. din Arad¹⁷².

Anul 1926

În perioada 1926-1928 s-a construit clădirea Școlii Primare din Vale, cu un cost de 350000 lei¹⁷³.

Chisindia era localitate cu biserică ortodoxă și două școli primare. În sat erau cunoscuți următorii meseriași: dogar- Hera Ioan, băcani- Meszaros Ioan, Friédmann Izidor, cizmar- Vas Iosif¹⁷⁴.

Anul 1928

Chisindia era comună rurală cu două școli primare, primărie și biserică. În sat mai funcționau:

băcănie- Cooperativa *Plugul*, proprietatea lui Leibovici Avram,

bancă- Banca Populară *Plugarul*.

Meseriași erau: -cizmari: Luca Vasile, Onaga Constantin, Tamaș Vasile,

-dogar: Cornea Ioan.

Mașină de treierat avea Gașpar Ioan¹⁷⁵.

Conducător și predicator al Bisericii Baptiste a fost Oprea Zaharia (zis Țâțoiu) care a fost ales și primar al comunei¹⁷⁶.

Anul 1929

În 30 august 1929, din părinții Nicolae și Georgina, s-a născut viitorul ziarist Ioan Mihuț. Clasele liceale le-a urmat la Lugoj și Arad și apoi Facultatea de Filologie la Cluj (Univ. „Babeș-Bolyai”). A fost membru al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România, al Societății de Științe Filologice din România și secretar executiv al Comitetului Național al UNICEF. S-a stabilit în București și, după activități profesionale desfășurate în domeniul învățământului, ca profesor și inspector general în Ministerul Învățământului, s-a pensionat, trăind tot în București¹⁷⁷.

Anul 1930

La recensământul din 1930, în Chisindia, s-au înregistrat 1835 de locuitori, 915 bărbați și 920 femei. După naționalitate, populația avea următoarea componență: 1805 români, 9 unguri, 3 germani, 3 slovaci, 7 evrei, 6 țigani și 2 alte neamuri¹⁷⁸.

Firmele maghiare care se ocupau cu exploatarea pădurilor aveau, în Chisindia, rețea telefonică¹⁷⁹.

Firma *Pruna*, administrată în perioada 1930-1935 de Kohn Hénrich avea prăvălie mixtă, cazan de fiert țuică și birt. Kohn Hénrich deținea brevet de produs și comercializa băuturi spirtoase. Firma a exportat prune și alte fructe colectate din sat și din zonă în Israel, Franța, Anglia și alte țări. Firma a mai avut punct de lucru și în casa familiei Friédmann Izidor din ulița Subeștilor (fosta casă

¹⁷¹ D.J.A.N.A., *Recensământul animalelor de tracțiune, anii 1924-1968*, fond 901, dosar nenumărat; Arhiva Primăriei Chisindia.

¹⁷² Arhiva Primăriei Chisindia. *Acte de stare civilă*; Corneliu Cornea, op. cit., p.36.

¹⁷³ Arhiva Școlii Generale Chisindia.

¹⁷⁴ *Anuarul României pentru comerț industrie, meserii și agricultură*, București, 1927.

¹⁷⁵ Idem, București, 1928, p.145.

¹⁷⁶ informator T.Tulea; Arhiva Primăriei Chisindia.

¹⁷⁷ Arhiva Primăriei Chisindia. *Acte de stare civilă*; informator Ioan Mihuț.

¹⁷⁸ Sabin Manuilă, *Recensământul general al populației României din 29 decembrie 1930*, vol. 2, *Neam, limbă maternă, religie*, București, 1938, p.12-13; Varga E. Arpad, op. cit., p.22.

¹⁷⁹ Arhiva Primăriei Chisindia.

aflată pe poziția familiei Doina Mercea, a lui Gașpareanu) care, de asemenea, a avut prăvălie mixtă și birt popular¹⁸⁰.

Anul 1932

În 9 februarie 1932, în satul Păiușeni, comuna Chisindia, s-a născut poetul Rusalin Mureșan¹⁸¹.

Anul 1933

Mercea Teodor zis Barnuța a pus bazele credinței penticostale în Chisindia¹⁸².

Comunitatea religioasă ortodoxă s-a scindat în două părți, care vor deveni în viitor cele două parohii (Deal și Vale), scindare urmată de migrarea unui număr de ortodocși la biserica greco-catolică¹⁸³.

Anul 1935

Firma *Pruna* a vândut casa de la nr.37 și grădina din Ulița Stăneștilor (Drumul Mare) comerciantului Luca Vasile, care a deschis în casă o băcănie (poziția de casă a familiei Zina Bâlc)¹⁸⁴.

Anul 1936

Un număr de 40 de credincioși au trecut de la Biserica Ortodoxă la Biserica Greco-Catolică¹⁸⁵.

Anul 1937

În 1937, în satul Chisindia existau două biserici ortodoxe, două băcării, o bancă populară; telefonul funcționa numai la Primărie iar oficiu poștal nu exista în comună. Căile ferate industriale erau desființate¹⁸⁶.

Un număr de 51 de credincioși ortodocși au trecut la Biserica Greco-Catolică, dar s-a înregistrat și o revenire la Biserica Ortodoxă pentru un număr de 13 credincioși greco-catolici¹⁸⁷.

Șeran Ilie, preot în Chisindia, îl felicita pe Iustin Ardelean (cu origini chisindane), directorul ziarului umoristic *Vulturul Ardelean*, cu o poezie publicată în ziarul orădean¹⁸⁸.

În sat era un număr de 41 de credincioși penticostali¹⁸⁹.

Anul 1938

În 23 octombrie 1938, a fost terminată zidirea Bisericii din Vale și dată parohiei, pentru serviciile religioase, în vremea preotului Teodor Lucaci¹⁹⁰.

Anul 1939

Satul Chisindia, reprezentat de Vasile Cornea, președinte al Băncii Populare *Plugarul*, **vindea armatei române**, prin Institutul Național al Cooperăției, **30 de tone de mnere de prune (magiun)**¹⁹¹.

În 4 noiembrie 1939, protopopul greco-catolic Petre Vanc din Bocsig a sfințit capela greco-catolică din Chisindia, clădire nou construită, unde slujea preotul Barna Semproniu¹⁹².

¹⁸⁰ Idem.

¹⁸¹ Idem, *Acte de stare civilă*.

¹⁸² informator Ioan Tamaș, zis Dociță (n.10 sept. 1930, în Chisindia).

¹⁸³ Arhiva Bisericii Ortodoxe din Deal.

¹⁸⁴ Arhiva Primăriei Chisindia.

¹⁸⁵ D.J.A.N.A., C.P.C. Chisindia, dosar 12/1936.

¹⁸⁶ Arhiva Primăriei Chisindia.

¹⁸⁷ Idem.

¹⁸⁸ revista *Vulturul*, Oradea, nr.14 din 15 iunie 1937.

¹⁸⁹ Arhiva Primăriei Chisindia.

¹⁹⁰ Idem; informator Petru Lucaci (n.1953- în Chisindia), fiul preotului T. Lucaci.

¹⁹¹ *Procese verbale* din 14 și 17 oct. 1939, colecția Vasile Faur.

¹⁹² informator Ioan Brădean.

Terenurile firmei Societatea Anonimă Română pentru Întreprinderi Industriale și Imobiliare București au fost expropriate către stat și Primăria comunei Chisindia (pentru completarea pădurilor comunale ale satelor Chisindia și Păiușeni). Firma a vândut suprafața rămasă în proprietatea sa ca neexpropriată (respectiv 8074 iugăre cadastrale) famililor Bălănescu, Bardar, Erbașiu și Nicolescu¹⁹³.

Anul 1941

În anul 1941, în documentele de stare civilă ale comunei s-au înregistrat 17 nașteri, 12 căsătorii și 16 morți¹⁹⁴.

La recensământul din acest an, s-au înregistrat 1773 persoane, 892 bărbați și 881 femei și un număr de 452 gospodării. Județul Arad, împărțit în 13 plăși cuprindea și plasa Sebiș cu 27 de sate, printre care și satele comunei Chisindia¹⁹⁵.

Banca Populară *Plugarul* care funcționa în Chisindia, prin consilierul Vasile Fericean a făcut declarația de impunere a instituției pe anul 1941 pentru un număr de 15 cazane de aramă (căldări) pentru fiert *mnere de prune*. Prin Banca Federală *Zorile* din Arad, Banca *Plugarul* din Chisindia oferea spre vânzare Institutului Național al Cooperăției din București cantitatea de 10 vagoane de marmeladă din fructe¹⁹⁶.

Anul 1942

Conform Decretului Lege nr. 1803 pentru înființarea cantinelor obștești, publicat în Monitorul Oficial nr.146 din 23 iunie 1941 art. I, alin. 2 precum și a *Regulamentului pentru organizarea și funcționarea cantinelor obștești* nr.1929, publicat în Monitorul Oficial nr.161 din 10 iulie 1941 art. 14, care prevedeau: *Cantinele obștești se întrețin din subvențiile primăriei și ale prefecturii de județ*, prefectul județului Arad, colonelul Vasile Mihăilescu, a decis alocarea sumelor de mai jos pentru întreținerea cantinelor școlare din comună: Chisindia -15000 lei, Păiușeni -13000 lei, Văsoaia -8000 lei. La școala din Chisindia, cantina școlară s-a înființat la data de 8 ianuarie 1941, în vremea directorului Ruiu Nicolae.

În anul școlar 1941-1942, la cantină erau înscriși un număr de 50 de elevi săraci iar stocul de alimente principale din magazia cantinei era: 1000 kg fasole, 1000 kg grâu, 100 kg paste făinoase, 100 kg marmeladă, 100 kg mac și câte 50 kg de zahăr, sare și griș¹⁹⁷.

Anul 1943

În vremea când slujea preotul Teodor Lucaci, credincioșii din Chisindia au zidit lângă Biserica din Vale o casă parohială cu șase încăperi, având și cancelarie pentru preot. În acest an, s-au cumpărat pentru biserică două *Trioade*, un *Penticostar* și cinci *Minee* noi. Un număr de 61 de elevi săraci ai școlii din Chisindia au primit fiecare, ca ajutoare, câte o pereche de opinci¹⁹⁸.

Anul 1945

În satul Păiușeni, s-a născut Florin Bârnețiu, viitorul medic-scriitor al satului¹⁹⁹.

În satul Chisindia s-a constituit formațiunea politică Frontul Plugarilor condusă de Todor Morcan²⁰⁰.

Anul 1946

Printr-un act de împrumut, în zona Livada, s-au repartizat 13 poziții de casă (grădini) pentru eroii chisindani. Acestea vor forma Satu Nou al localității.

¹⁹³ Arhiva Primăriei Chisindia; Arhiva C.F. Gurahonț.

¹⁹⁴ Arhiva Primăriei Chisindia.

¹⁹⁵ Traian Rotariu, Maria Semeniuc, Mezei Elemer, *Recensământul din 1941. Transilvania*, Cluj-Npoca, 2002, p.38 și p.126-128.

¹⁹⁶ Arhiva Primăriei Chisindia.

¹⁹⁷ Arhiva Școlii Generale Chisindia.

¹⁹⁸ informator Petru Lucaci; Arhiva Școlii Generale Chisindia.

¹⁹⁹ Arhiva Primăriei Chisindia. *Acte de stare civilă*.

²⁰⁰ Idem.

Ioan Braiț, fostul notar comunal, a constituit formațiunea politică Partidul Social Democrat din satul Chisindia.

La Oficiul Registrului Comerțului Arad erau înmatriculate patru firme din sat cu diverse activități comerciale și productive:

Faur Dionisie - băcănie, nr. înmatriculare 8396;

Stan Simion - comerț cu diverse mărfuri, nr. înmatriculare 6324;

Luca Vasile - comerț cu diverse mărfuri, nr. înmatriculare 2993;

Stan Ioan - întreprindere de împietruirea șoselelor și construirea podurilor, carieră de piatră, numărul de înmatriculare 5140²⁰¹.

Anul 1947

Din moșia lui Koregh Augustin din zona Văsoaia, Biserica din Chisindia a fost împrăștiată cu 7 iugăre de teren cu titlul de proprietate în locul numit Talharoaia²⁰².

A luat ființă noul cor bărbătesc al Bisericii Ortodoxe din Deal, condus de Ioan Mihuț, zis Tărcilă. Din anul 1981, de la moartea lui, corul a fost condus de Ioan Ruja, zis Puxi. Parohia Bisericii din Deal a fost slujită de un cor bărbătesc pe trei voci și apoi pe patru voci, format și condus, pe rând, de Ioan Mercea (Cleanu) și Teodor Mercea (Bobatu)²⁰³.

S-a constituit prima celulă a Partidul Comunist Român din sat în frunte cu Gheorghe Stan (Stanu) și Gheorghe Ardelean (Tofil)²⁰⁴.

Cei doi preoți ai satului, Teodor Lucaci de la parohia din Vale și Dimitrie Cuzman de la parohia din Deal, au sfințit o troiță ridicată de credinciosul Nicolae Crăciun²⁰⁵.

În satul Chisindia erau 70 de credincioși bapțiști iar Primăria avea în frunte pe primarul baptist Zaharie Oprea.

A luat ființă sindicatul agricol având un număr de 62 de membri, îndrumat de Ignat Stan din Ulița Stăneștilor nr. 7²⁰⁶.

Anul 1948

Parohia greco-catolică (unită) Buteni-Chisindia avea un număr 735 de credincioși²⁰⁷. Preotul protopop unit Petre Vanc, cel care a sfințit capela greco-catolică din Chisindia în anul 1939, anunța la o slujbă din Biserica Ortodoxă din Deal, că Biserica Greco-Catolică fiind scoasă în afara legii, credincioșii se întorc la ortodoxie, la biserica de unde au plecat²⁰⁸.

P.S.D. și P.C.R. s-au unificat și au format Partidul Muncitoresc Român, formațiunea politică din Chisindia având un număr de 24 de membri²⁰⁹.

Anul 1949

În comuna Chisindia trăiau 1724 de locuitori²¹⁰.

În sat erau înregistrate 114 cabaline, 517 bovine, 210 porcine, 1179 ovine și caprine.

Satul Chisindia avea trei mori țărănești: Moara Cârnațască, Moara Mercească și Moara Stan Igna și asociații (Moara Pucea) iar satul Păiușeni avea șase mori țărănești și două dube (pive) ale familiilor zise Ciurhan și Hepu²¹¹.

Biserica Baptistă condusă de predicatorul Zaharia Oprea avea un număr de 93 de membri.

În satul Chisindia, la diverși cetățeni, au fost înregistrate 84 de coșere (cuptoare primitive de uscat prune). În ele se ardeau lemne putregăite pentru a da fum și a usca prunele. Din 20 de kg prune proaspete, se obțineau 8 kg de prune uscate²¹².

²⁰¹ Idem.

²⁰² Idem.

²⁰³ informator Ioan Brădean.

²⁰⁴ Arhiva Primăriei Chisindia.

²⁰⁵ informator Vesalie Păiușan, zis Surdu (n. 1889, în Păiușeni -d. 18 nov. 1985, în Chisindia).

²⁰⁶ Arhiva Primăriei Chisindia.

²⁰⁷ O. Someșan, op. cit., p.389.

²⁰⁸ informator Ioan Brădean.

²⁰⁹ Arhiva Primăriei Chisindia.

²¹⁰ Idem.

²¹¹ Idem.

²¹² Idem.

Anul 1950

S-a desființat târgul de slugi de la Chisindia²¹³.

Biserica Penticostală din sat număra 51 de membri și era condusă, începând din 1946, de Gheorghe Mercea (zis Talica)²¹⁴.

Comitetul Provizoriu al Comunei Chisindia a încadrat în categoria chiaburilor un număr de zece locuitori: Brânda Simion nr.42 (nr. casei), Kiraly Iosif nr.143, Fericean Vasile nr.25, Brădean Floare nr.314, Stan Teodor nr.39, Stan Vasile nr.67, Cornea Gheorghe nr.139, Stan Iovu nr.134, Luca Vasile nr.37, preot Mihuiț Mihai din Livada²¹⁵.

La Biserica Baptistă din Chisindia, pastor cu studii teologice a fost Dumitru Stoica din Buteni²¹⁶.

Anul 1951

A avut loc confruntarea armată de la Pârâul Ciuhadului (Ciolt) dintre opoziții regimului comunist (partizanii) și securitate²¹⁷.

Anul 1952

Preotul Octavian Suciș a părăsit parohia satului Chisindia. În perioada 1948-1952, după scoaterea în afara legii a credinței greco-catolice, a slujit ca preot ortodox la Biserica din Deal, locuind în fosta capelă greco-catolică²¹⁸.

Morile țărănești din Chisindia și Păiușeni au fost naționalizate (trecute în proprietatea statului și administrarea comunei)²¹⁹.

La Primăria din satul Chisindia, au fost înregistrați opt proprietari de cazane de fierțuică: Ioan Brădean (nr.314), Vasile Fericean (Buț), Ioan Cornea (nr.7), Teodor Stan (nr.39), Aurel Bâlc, Iovu Stan (nr.134), Teodor Cornea (nr.139) și Nicolae Peri, notar comunal²²⁰.

Anul 1953

În vremea preotului Teodor Lucaci, între anii 1953-1954, Cornel Cenan a pictat în tehnica tempera Biserica din Vale²²¹.

Anul 1954

În acest an, din banii credincioșilor, s-au cumpărat pentru Biserica din Vale (cu hramul *Intrarea Domnului în Ierusalim*) cinci prapori noi, cinci *Minee* și un *Molitfelnic*²²².

În sat era înregistrat un număr de cinci fierari, patru tâmplari, un croitor, patru pantofari și doi cojocari:

-fierari și potcovari: Tamaș Vasile nr. (casei) 28, Mercea Ioan zis Cucea nr.130, Pantea Petru zis Covaciu nr.157, Crișan Teodor nr.169, Toma Teodor nr.176;

-tâmplari: Faur Vasile zis Bacu, Păiușan Vesalie zis Surdu (Hurezanu), Lușca Alexandru nr.208, Andraș Todor nr.184;

-croitor: Faur Teodor (zis a lu' Sida; Surdu) nr.131;

-pantofari: Olah Eugen (Ieny), Tamaș Vasile (Blaj, din Livada), Gönös Ferencz (Ferenț, soțul lu' Onogoaie), Bâdea Militon (Tony din Topili);

-cojocari: Luca Alexandru nr.289, Rașca Teodor nr.324²²³.

A fost sfințită de către episcopul Andrei Mageru, Biserica din Vale, cu hramul *Intrarea Domnului în Ierusalim*, construită în stil bizantin, din piatră și cărămidă²²⁴.

²¹³ informator Vesalie Păiușan.

²¹⁴ informator Ioan Tamaș.

²¹⁵ Arhiva Primăriei Chisindia.

²¹⁶ informator Teodor Techelia-Sulincean, responsabil biserică (n. 8 nov. 1971, în Chisindia).

²¹⁷ informator George Mercea-fiul, zis Georgiță (n. 7 oct. 1934, în Chisindia).

²¹⁸ informator Sida Faur (n.18 mai 1928, în Chisindia).

²¹⁹ Arhiva Primăriei Chisindia.

²²⁰ Idem.

²²¹ Arhiva Bisericii Ortodoxe Chisindia.

²²² informator Petru Lucaci.

²²³ D.J.A.N.A., fond C.P.C. Chisindia, dosar 72/1953, p.16-17.

²²⁴ informator Petru Lucaci.

Anul 1955

Borlea Teodor (zis Spridacu) și Bejan Todor (zis Costolan), coriști buni ai corului din Buteni au format și au instruit noul cor bărbătesc al bisericii din Chisindia, condus și dirijat apoi de Ioan Suba (Cioclință, Boaca) și Alexandru Tripșa (zis Tripșa), cor care s-a destrămat în anul 2007²²⁵.

Anul 1956

Conform recensământului oficial, în Chisindia era un număr de 1600 locuitori, 813 bărbați și 787 femei²²⁶.

În satul Chisindia s-a înființat *Întovărășirea 9 Mai*, care a reunit în rândurile sale aproximativ 25% din familiile satului.

Satele Văsoaia și Păiușeni au rămas cu proprietăți particulare în afara zonei cooperativizate²²⁷.

Anul 1959

A început (și s-a terminat în 3 ani) **extinderea clădirii Școlii Generale din Chisindia**. Noua construcție a fost proiectată de subinginerul Druzenco Mihail și i-a fost alocată pentru edificare suma de 112000 lei.

Președinte al Sfatului Popular Chisindia a fost Teodor Popa²²⁸.

Anul 1961

În luna decembrie a anului 1961, *Întovărășirea 9 Mai*, cu toate mijloacele de producție, proprietățile și forța de muncă **s-a transformat în Gospodăria Agricolă Colectivă (G.A.C.) Măgura**, unitate cooperatistă agricolă care a cuprins 95% din familiile satului.

În timp, numele unității a fost schimbat în Cooperativa Agricolă de Producție (C.A.P.-colectiv în graiul locului), care a rămas cu numele acesta până la desființare. În *colectivul* chisindan au fost organizate patru brigăzi de muncă (două pentru cultura mare, o brigadă zootehnică și o brigadă pomicolă). C.A.P.-ul a dispus de o suprafață de 1241 hectare de teren, din care 590 ha teren arabil și 100 ha livezi cu pomi. *Colectivul* a avut o forță de muncă formată din aproximativ 300 de membri cooperatori, care au desfășurat (prestat) activități în cele patru brigăzi de muncă.

Satele Văsoaia și Păiușeni au rămas cu proprietăți particulare, în afara zonei cooperativizate²²⁹.

Anii 1962-1963

Consiliul parohial al Bisericii din Vale a întocmit procesul verbal numărul 55 din februarie 1963, prin care biserica **a donat statului român (Primăriei) casa parohială cu dependințele ei și o parte din grădină**. Actul de donație a fost semnat de către preotul Constantin Mandache și mireni Gheorghe Irinescu, Gheorghe Mercea și Todor Stan²³⁰.

În anul 1962, în satul Chisindia s-au înregistrat ca meseriași următorii chisindani:

1. Rașca Ioan- cu batoză. 2. Mercea Ioan- fierar. 3. Tamaș Vasile- fierar. 4. Crișan Teodor- fierar. 5. Sulincean Teodor- fierar. 6. Faur Vasile- tâmplar. 7. Mercea Gheorghe- tâmplar. 8. Varga Ștefan- frizer. 9. Faur Dionisie- cu trior. 10. Faur Victoria- croitoreasă²³¹.

Anul școlar 1962-1963 a fost ultimul în care învățământul general s-a terminat cu 7 clase. În perioada următoare, a început învățământul general cu 8 clase²³².

²²⁵ informator Teodor Faur, a lu' Sida (n. apr. 1923- d. 24 dec. 2009, în Chisindia).

²²⁶ Direcția Centrală de Statistică, *Recensământul populației din 21 februarie 1956; Structura demografică a populației*, p.94.

²²⁷ Arhiva Primăriei Chisindia.

²²⁸ Idem; Arhiva Școlii Generale Chisindia.

²²⁹ Arhiva Primăriei Chisindia.

²³⁰ informator Ioan Stan, zis Mutu (n. Iulie 1900 - m. 15 oct. 1983, în Chisindia).

²³¹ Arhiva Primăriei Chisindia, dosar 75, nr.229/14.02.1962.

²³² Arhiva Școlii Generale Chisindia.

Anul 1964

A început procesul de electrificare a satului Chisindia, terminat în anul 1966²³³.

Anul 1966

Recensământul realizat pentru satul Chisindia a consemnat un număr de 1393 de locuitori. În sat a fost recenzat un număr de 553 de locuințe²³⁴.

Anul 1967

Școala Generală din Vale a fost racordată la curentul electric²³⁵.

Anul 1969

În urma actului de donație din 1963, grădina proprietate a Bisericii din Vale a fost dezmembrată în două părți, în urma acordului preotului și al consiliului bisericesc din acea perioadă, după cum urmează: 332 stânjieni pătrați au rămas în proprietatea bisericii sub numărul top.31-32/a, iar 823 stânjieni pătrați au trecut în proprietatea Consiliului Popular comunist, sub numărul 31-32/b care a construit pe acest teren un dispensar comunal și diverse construcții cu anexele lor pentru cooperăția de stat²³⁶.

Anul 1976

La Biserica din Deal s-au înlocuit ferestrele și vechiul iconostas²³⁷.

Anul 1977

Recensământul din 1977 a recenzat pentru Chisindia un număr de 1308 locuitori²³⁸.

Anul 1980

Între anii 1979-1980, **Mihai Bălășescu a pictat în tehnica frescă, Biserica din Deal** cu hramul *Sfântul Ierarh Nicolae*. Pictura și unele lucrări de reparații au fost sfințite în ziua de 2 noiembrie 1980 de către episcopul Visarion Aștileanu, preot paroh fiind Nistor Vasilie²³⁹.

Anul 1985

Teodor Mureșan (zis Dodu lu' Murășanu) a fost ordonat ca diacon pentru bisericile baptiste din Chisindia, Păiușeni și Văsoaia²⁴⁰.

Anul 1992

În Chisindia s-a înregistrat un număr total de 1158 de suflete²⁴¹.

S-a terminat construcția Bisericii Penticostale din sat, susținută financiar de familiile penticostale emigrate în America și anume: familiile Olari, Oprea, Hatcu, Mercea.

Pe locul fostei mori, numită Moara Cârnașască, alimentată cu apă din Iazul Morilor, familia Mitru Olari din America a construit o nouă moară, acționată cu energie electrică.

Anul 1993

S-a extins rețeaua de energie electrică pe Valea Găuranilor, pentru casele risipite existente acolo²⁴².

²³³ Arhiva Primăriei Chisindia.

²³⁴ Direcția Județeană de Statistică Arad, *Recensământul populației și a locuințelor din 15 martie 1966. Populație. Regiunea Crișana*, vol.1,1967; Varga E. Arpad, op. cit., p.22.

²³⁵ Arhiva Școlii Generale Chisindia.

²³⁶ Arhiva Primăriei Chisindia.

²³⁷ Arhiva Bisericii Ortodoxe Chisindia (Biserica din Deal).

²³⁸ Direcția Centrală de Statistică, *Recensământul populației și a locuințelor din 5 ianuarie 1977*, vol.3, *Clădiri. Locuințe. Gospodării*, 1981, p.600-601; Varga E. Arpad, op. cit., p.22.

²³⁹ *Mitropolia Banatului*, nr 4-6, Timișoara, 1981, p.428.

²⁴⁰ informator Teodor Mureșan-fiul, zis Murășanu (n. 16 mai 1958, în Chisindia).

²⁴¹ *Recensământul populației și locuințelor din 7 ianuarie 1992*, vol.1, *Populație. Structură demografică*, 1994, p.914; Varga E. Arpad, op. cit., p.22.

²⁴² Arhiva Primăriei Chisindia.

Anul 1998

A decedat preotul Ioan Adam Brădean, singurul preot născut în Chisindia ajuns la rangul de protopop al protopopiatelor Sebiș și Ineu. A fost înmormântat în cimitirul din Chisindia²⁴³.

Anul 2001

A decedat, în București, Rusalin Mureșan, poetul născut pe plaiurile Chisindiei (la Păiușeni)²⁴⁴.

Anul 2002

În satul Chisindia au fost recenzați 1002 locuitori. În același an, în comuna Chisindia (Chisindia, Păiușeni, Văsoaia) a fost înregistrat un număr total de 1580 suflete, din care 1552 români, 3 unguri, 1 german și 24 rromi (țigani).

Privind confesiunile, un număr de 1397 de locuitori s-au declarat ortodocși, 68 bapțiști, 104 pentecostali, 3 romano-catolici, 2 greco-catolici și un reformat²⁴⁵.

Anul 2008

S-au aniversat 100 de ani de credință baptistă la Chisindia. A fost demolată clădirea veche a Bisericii Baptiste, construită în 1908, din piatră albă și pământ²⁴⁶.

Anul 2009

A început construcția noului lăcaș de rugăciune al Bisericii Baptiste din sat, sub coordonarea comitetului de conducere al bisericii, avându-l ca reprezentant pe Teodor (Dodu) Tekelea²⁴⁷.

Anul 2010

A fost restaurată pictura Bisericii din Vale în perioada 2009-2010 de către profesorul Corneliu Aritmon. S-au mai executat și alte lucrări de reparații la biserică. Preot în parohie a fost Vasile Nistor²⁴⁸.

Anul 2011

În Chisindia, numele de familie cele mai frecvente sunt următoarele: 86 de nume Mercea, 41 de nume Tamaș, 32 de nume Faur, 30 de nume Irina, 29 de nume Păiușan și Suba, 27 de nume Stan, 25 de nume Cârpați, 24 de nume Gurban și Hatcu, 23 de nume Cornea și 21 de nume Crișan și Pantea. Restul numelor au o frecvență mică.

Conform arhivei comunei, în sat trăiau 998 de suflete²⁴⁹.

Un incendiu puternic format în zona cimitirului ortodox a ajuns în zona capelei greco-catolice a cărei structură din lemn a ars, rămânând doar zidurile din cărămidă și piatră²⁵⁰.

Biserica Baptistă avea un număr de 47 de membri botezați și un număr de 15 aparținători²⁵¹.

Anul 2012

În 9 octombrie 2012, ÎnaltPreasfințitul Timotei, arhiepiscopul Aradului, a binecuvântat și a sfințit lucrările de reparații exterioare și interioare și noul iconostas al bisericii din Chisindia. Preotul parohiei, Vasile Nistor a fost hirotosit iconom stavrofor²⁵².

²⁴³ Idem, *Acte de stare civilă*; Cimitirul parohiei Chisindia.

²⁴⁴ informator Angela Mureșan, soția poetului.

²⁴⁵ Arhiva Primăriei Chisindia; Direcția Județeană de Statistică Arad, *Recensământul populației și al locuințelor din 2002*; Varga E. Arpad, op. cit., p.22.

²⁴⁶ informator Teodor Techelia-Sulincean.

²⁴⁷ Idem.

²⁴⁸ informator preot paroh Vasile Nistor.

²⁴⁹ Arhiva Primăriei Chisindia.

²⁵⁰ informator ing. Ionel Pașca, primar Chisindia (n. 1 mart. 1956, în Lazuri de Beiuș, jud. Bihor).

²⁵¹ informator Teodor Techelia-Sulincean.

²⁵² informator preot Vasile Nistor.

În sat, s-a construit un teren de sport multifuncțional și s-a terminat construcția Căminului Cultural²⁵³.

Anul 2013

S-a reînființat echipa de călușari instruită de Teodor Ruja (zis Togiarcă) și de Iustin Hatcu (Țarca).

Composoratul Chisindia a refăcut unele drumuri agricole. Lucrările au fost coordonate de Doina Bârnețiu²⁵⁴.

Anul 2014

S-au asfaltat drumurile dintre satele Chisindia-Văsoaia și Chisindia-Păiușeni de către firma S.C. Syle Con Trans S.R.L. Arad, ai cărei administratori și directori sunt doi chisindani din familia Faur (Zmoloaie): Bogdan și Ioan Faur.

Pe Ulița Mercească, lângă casa lui Ioan Mercea (Georgiță), a început construcția clădirii pentru Grădinița de Copii.

În curtea Primăriei, situată lângă clădirea Căminului Cultural, a fost construită Sala de Nunți²⁵⁵.

Biserica Penticostală din Chisindia avea un număr de 105 credincioși și drept conducător pe Gheorghe Rașca, iar ca pastor pe Dodu Dronca²⁵⁶.

Biserica Baptistă avea un număr de 86 de credincioși, conducător de biserică pe Dodu Tekelea, iar predicator pe Traian Manole²⁵⁷.

---

²⁵³ informator Ionel Pașca.

²⁵⁴ Idem.

²⁵⁵ Idem.

²⁵⁶ informator Gheorghe Rașca, responsabil Biserica Penticostală (n.21 nov. 1958, în Chisindia).

²⁵⁷ informator Teodor Techelia-Sulincean.

2. Viața spirituală

2.1. Istoria parohiei ortodoxe

În Conscriptia din 6 aprilie 1755 a episcopului Sinesie Jivanovici, Chisindia avea un număr de 102 case așezate în crângurile răspândite între Valea Cioltului și Valea Hurezului.

Prima biserică a satului despre care se cunosc date certe, a fost așezată în locul cunoscut astăzi sub numele Țânțărini, unde era și cimitirul satului, biserica fiind așezată în cimitir; a fost o biserică din lemn.

Vechiul cimitir păstrat în memoria localnicilor sub numele de Țânțărini (de la cimitir) avea în mijlocul său o biserică din lemn, cu hramul *Duminica Floriilor* unde slujbele religioase erau ținute de preoții Popovici Gheorghe și Popovici Dumitru, probabil frați.

Biserica din Țânțărini era destul de veche, din lemn, acoperită cu șindrilă, construită probabil de oamenii locului. Urme ale vechiului cimitir, respectiv două cruci de piatră, s-au păstrat până prin anii 1962, dar acum au dispărut.

Vechea parohie Chisindia era formată dintr-un număr de 35 case, de ea țineau și casele din crângurile răspândite pe văile și dealurile din hotarul Chisindiei, crângurile fiind filii ale parohiei Chisindia. Aceste crânguri, respectiv filii, erau următoarele :

1. Crângul Crâșmărești cu număr de 5 case, nepuntând fi încă localizat în teren.
2. Crângul Apriași cu un număr de 7 case, localizat în zona Dumbrăvița Mare (Pârâul lui Leleu) cunoscut de localnici sub numele de Frăgărie.
3. Crângul Găurani cu un număr de 15 case, pe valea Cioltului (Găuraniulor), crâng locuit și în prezent (zona Baronu).
4. Crângul Valea Rea cu un număr de 5 case, crâng care a existat pe Valea Rea, dar care nu mai este locuit.
5. Crângul Hurez sau Huhurez cu un număr 4 case, situate în zona „câmpurilor de la Hurez”, locul unde se sărbătorește Târgul Codrenilor.
6. Crângul Păiuși, cu un număr de 8 case, zona cuprinsă între Pârâul Negrii și Pârâul Cietroi, în prezent, parte componentă a satului Păiușeni.
7. Crângul Prund, cu un număr de 9 case, cuprinse între Pârâul Cetroi și grădina casei lui Dosu, acum parte componentă a satului Păiușeni.
8. Crângul Voimirești, cu un număr de 7 case, crângul își păstrează numele sub toponimul Țarina Voimireștenilor, fiind, în general, proprietate a familiilor cu numele de Voimireștean. Acum face parte din satul Păiușeni.
9. Crângul Ciolt, cu un număr de 7 case, existent și locuit și în prezent.

Cele trei crânguri, Păiuși, Prund și Voimirești sunt în prezent locuite și fac parte din perimetrul satului Păiușeni.

În cursul secolului al XVIII-lea, crângurile Chisindiei împrăștiate pe cele trei văi (Ciolt, Hurez și Prund) și pe dealurile dintre ele își schimbă amplasamentele, fiind obligate din ordinele împărătesei Maria Tereza, din 1770, să se comaseze. Contragerea crângurilor, împrăștiate pe o suprafață mare, urma să se facă în locuri ușor accesibile comunicațiilor și începe după 1770, funcție de condițiile specifice fiecărei zone.

În comitatele Arad și Zărand, contragerea crângurilor și a cătunelor a fost amânată până după 1782, întreruptă de mișcările sociale din 1784, reluate și continuate până în primele două decenii ale secolului următor²⁵⁸.

Conform celor scrise de Márki în 1782, în istoria comitatului Arad, cei din Kuzund (Chisindia) au petiționat (cerut) să se mute la un loc, evacuându-se din trei văi, crângurile

²⁵⁸ Pavel Vesa, op. cit., p.451.

domeniului Kuzund (Chisindiei) începând contragerea în 1782, dar continuând contragerea și sistematizarea aproximativ 20 ani, până prin anul 1805 când, cu mari greutate, Chisindia a fost sistematizată.

Chisindanii și-au mutat în parte gospodăriile din crângurile răzlețite prin păduri pe noua vatră a satului, în jurul dealului din mijlocul satului actual, construindu-și casele pe uliți drept trasate, care traversau chiar și dealul, numit Dealul Tolvai.

În mijlocul acestei noi vetre a satului, în vârful dealului, va fi mutată în anul 1808 și biserica de lemn din Țânțârini. Aproape fiecare gospodărie mutată din crângul vechi își păstra pe vechea vatră o mică gospodărie, unde țăranul chisindan mai creștea vite și desfășura diverse activități legate de munca la pădure și pomărit.

Biserica de lemn din Țânțârini, mutată pe Dealul din mijlocul satului, a fost sfințită în 1815 de preotul Bucatoș Gavril și a dispărut prin demolare în 1880, când a fost terminată biserica din piatră.

În anul 1901, cimitirul satului s-a mutat de la Țânțârini pe actualul amplasament, pe Deal, unde era o pădure care, prin munca localnicilor, a fost defrișată („târsată”); de aceea locul cimitirului se numește Târșari.

În anul 1855, lângă biserica veche de lemn din vârful Dealului Tolvai s-a construit o altă biserică din piatră albă, acoperită cu șindrilă, cu trei clopote în turn, cele două biserici dănuind o vreme împreună.

În anul 1880, s-a început construirea unei noi biserici în locul celei construite în 1855, biserica veche din lemn fiind vândută unui credincios din Buteni²⁵⁹.

Pentru biserica construită în 1880, în 1888, s-a turnat și montat un clopot mare, care avea înscris pe el următoarea inscripție:

„Clopotul Sfintei Biserici Greco-Ortodoxe române din Chisindia vărsat în anul 1888, pe acest timp au fost antiști ai bisericii Atanasie Brădean preot, Filimon Ardelean docinte și președinte la comitetul parohial, Ilie Cornea învățătoriu, Iulius Zarandi notar comunal, Halmagian Florea judex și epitrop, membrii Mihai Mercea, T. Cornea, G. Popa, O. Cârnațiu, Ioan Cornea, I. Bodea, S. Chesia, G. Mitruțiu, M. Gurban, G. Stan, P. Stan, T. Mercea, Din fabrica lui Ifgiu Honig F. în Arad în 1888”²⁶⁰.

Pe clopotul montat în turnul Bisericii din Vale, construită 1937 se află următorul înscris :

Acest clopot s-a donat de credincioșii din Parohia întâia din Vale din comuna Chisindia 1938. S-a făcut sub domnia M. S. Regelui Carol II și păstorirea p.s. episcop Andrei Magier sub conducerea consiliulu parohial ort .rom. fiind preot Teodor Lucaciu, primar Suba Avram și epitrop Cornea Vasile nr. 10 rap. Popa Maria nr. 39 a dăruit una mie lei.

TURNAT DE FRIDERIC HONING ÎN ARAD.

Până în 1933 toamna, în Chisindia a funcționat o singură biserică, cea din Deal, slujind un singur preot toți credincioși satului, delanii și broscarii (din vale) mergând la aceeași biserică până în 1932, nefiind probleme între credincioșii parohiei privind slujbele religioase și poziția bisericii. Însă, în cursul anilor 1932-1933, unii credincioși din Vale (broscari), partea mai nouă a satului, au început certurile cu cei din Deal, pe motiv că biserica e prea departe de ei și unei biserici nu-i stă frumos în vârful unui Deal; ca urmare, au cerut demolarea bisericii și mutarea ei în Vale.

Reprezentanții grupului din Vale, printr-un memoriu scris, au cerut episcopului Grigorie Comșa, aprobarea pentru mutarea bisericii, supunând la vot credincioșilor acest lucru, dar cei din Deal au câștigat.

Neprimind aprobarea episcopului și pierzând și votul, credincioșii din Vale au hotărât să-și construiască singuri o biserică nouă, cumpărând terenul în 1933.

Ca urmare, în 1934 se săpau șanțurile la Biserica din Vale și s-a început forțat dărâmarea Bisericii din Deal. Rezultatul acestei acțiuni de dezbinare a credincioșilor parohiei a fost acela că delanii (cei de pe Deal) au căutat să adere la cultul greco-catolic, începând din anul 1935. Din acest an, numărul credincioșilor ortodocși din zona Deal care treceau la Biserica Greco-Catolică era în

²⁵⁹ Ibidem, p. 593.

²⁶⁰ Ibidem, p. 423.

creștere, mergându-se până acolo încât, după repartizarea preotului greco-catolic, credincioșii uniți din Chisindia formează cu cei din Buteni, mai puțini la număr, o parohie greco-catolică numită Parohia Buteni-Chisindia, arondată la protopopiatul greco-catolic Arad, Episcopia de Lugoj. Se poate afirma că, în zonă, parohia nou formată era una din puținele parohii greco-catolice care aveau biserică proprie, capela din Deal, sfințită în 1939. Parohia greco-catolică din Chisindia se unește cu parohia greco-catolică din Buteni 1942, iar în anul 1948 anul interzicerii cultului greco-catolic, parohia greco-catolică Buteni-Chisindia număra 735 de credincioși, marea majoritate provenind din satul Chisindia.

La cererea credincioșilor greco-catolici din Chisindia, conducerea protopopiatului greco-catolic din Arad repartizează pentru slujbele care se țineau la Chisindia în casa lui Irimescu Irimia, pe preotul Barna Semproniu, care a oficiat slujbe și în noua capelă sfințită în 1939.

Protopopiatul greco-catolic Arad, începând din 1942 până la interzicerea cultului greco-catolic, în 1948, număra 27 parohii²⁶¹.

În 1937, Biserica din Vale a fost terminată și sfințită fără pictură. În Deal, din 1933 până în 1939, se făceau slujbele religioase la Școala Confesională din Deal care, uneori, a folosit și ca locuință pentru preot, fiind în apropierea bisericii, având și o anexă gospodărească și o grădină cu pomi.

Biserica din Deal, amplasată pe locul cu numărul topo 426 conform cărții funciare, numărul 209 de poziție, are în proprietate 600 de stânjeni, iar în locul numit Dâmbul Vojini, astăzi Secția popilor din Dealul Voinu (pe drumul spre Văsoaia, înainte de a ajunge în sat) are o suprafață de 32 iugăre, sub numărul topo 1508-1509.

Suprafața terenului în proprietatea bisericii din Secția popilor era 32 iugăre la Voinu și 7 iugăre la Tălăhăroaia, acesta din urmă fiind pământ arabil expropriat în 1947 din moșia lui Koreg Augustin.

Terenul de la Dealul Voinu a fost dat în folosința bisericii din 1889, actul de împrumut fiind dresat în baza procesului verbal numărul 498 din data de 2 februarie 1926, în Chisindia. Se înscrie în cartea funciară titlul de drept în favoarea comunei bisericești ortodoxe române din Chisindia.

Biserica din Vale a fost sfințită după ce a fost pictată de profesorul Cenan în 1954, preot fiind Lucaci Teodor. Când s-a construit Biserica din Vale, în toamna lui 1933, s-a spart Biserica din Deal, acesteia rămânându-i numai turnul, piatra Bisericii din Deal fiind folosită pentru construcția celei din Vale. Credincioșii parohiei din Vale, pe timpul construirii noii biserici, frecventau slujbele religioase la Școala Confesională din Deal și uneori la Școala din Vale.

Fundația Bisericii din Vale este fără armătură din fier beton, iar zidurile sunt clădite cu piatra albă a Bisericii din Deal. Turnul bisericii este construit din cărămidă nouă, lucrarea fiind condusă de ing. Dudaș Ioan și executată de antreprenorul Corbacer Teodor din Buteni.

Meșterii care au lucrat sub conducerea lui Corbacer Teodor au fost zidarii Resch Francisc și Zimmerman Francisc din Buteni, cu ajutorul credincioșilor din parohie.

Biserica terminându-se în 1937, a fost sfințită în alb, nezugrăvită, de episcopul Grigorie Comșa. Conducerea episcopiei văzând că pierde un mare număr de credincioși prin aderarea acestora la Biserica Greco-Catolică, acordă 100.000 lei pentru a se reconstrui Biserica din Deal, pornindu-se de la turnul bisericii care nu fusese dărâmat. În acest fel, cu ajutorul episcopiei, cu diferite donații și multă muncă voluntară a credincioșilor, s-a reconstruit și Biserica din Deal terminată în 1938 și sfințită în alb.

Antreprenor și șef de lucrare la construirea Bisericii din Deal a fost Căpitan Ioan din Sebiș, ajutat de Stan Aurel din Chisindia și mulți credincioși care au lucrat cu entuziasm și dăruire pentru terminarea cât mai rapidă a lucrărilor. Paralel cu construcția celor două biserici, din Deal și din Vale, credincioșii greco-catolici (uniți) și-au construit o capelă pe grădina unui credincios unit numit Luca Gheorghe (Coceanu) care donează terenul (sau îl vinde?).

²⁶¹ Ovidiu Someșan, op. cit., p 389.

Capela unită a fost terminată și s-a sfințit în 4 noiembrie 1939 de către protopopul Vancu din protopopiatul unit Bocsig, ca preoți slujind Herlo Augustin, Barna Augustin, Barna Semproniu și Suciu Ioan.

Biserica unită și-a desfășurat slujbele religioase până în 1 decembrie 1948, când a fost desființată prin legea emisă de conducera statului de atunci, credincioșii fiind obligați să revină la Biserica Ortodoxă.

La predarea bisericii unite către biserica ortodoxă a participat protopopul Vancu din Bocsig, același care a sfințit capela unită în noiembrie 1939, care a rugat credincioșii ortodocși chisindani să-i primească și pe cei uniți în biserica lor. În Chisindia a rămas deci, din decembrie 1948, o singură parohie, cea ortodoxă, cu două biserici, cu unul sau doi preoți în diferite intervale de timp sau un singur preot care slujea, pe rând, la cele două biserici.

În anul 2009-2010, pictura murală originală a Bisericii din Vale, executată între anii 1953-1954 de profesorul Cenan Cornel (decedat în 1992) este restaurată de profesorul Corneliu Artimon din Arad, absolvent al Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București. Profesorul Cenan Cornel, care a executat pictura originală, a fost absolvent al Academiei de Arte din Cluj-Napoca.

În 1980, Biserica din Deal a fost pictată din nou și sfințită de episcopul Visarion.

Pe clopotul mare al Bisericii din Deal se află următorul înscris :

PATENT.FR.HONIG.ARAD 1920

„Sa cumpărat acest clopot din dăruirile credincioșilor la care a dat și Dr Iustin Ardelean avocat 1000 coroane și Elisabeta Dr. Ardelean nasc. De Wesselenyi Oradea Mare 1000 COR bani ungurești.”

Clerici născuți în Chisindia, absolvenți ai Institutului Teologic Ortodox Român din Arad²⁶²:

1. Cornea Lupu, 1837-1838.
2. Iov Ioan, 1838-1839.
3. Cornea George, 1864-1865.
4. Stan Ștefan, 1892-1893.

Preoți născuți în Chisindia după anul 1945:

1. pr. protopop Brădean Ioan Adam -decedat.
2. pr. Păiușan Teodor -Biserica Ortodoxă Târnova.
3. pr. Suba Ioan -Biserica Ortodoxă Moneasa.
4. pr. Păiușan Florin -Biserica Ortodoxă Bodrogul Nou.
5. pr. Mercea Nelu -Biserica Ortodoxă Măderat.
6. pr. Lușca Ciprian -Biserica Ortodoxă Zimbru.
7. pr. Faur Ilie-Ioan -Biserica Ortodoxă Vălcani.
8. pr. Gașpar Ioan -Biserica Ortodoxă Orăștie.
9. pr. Stan Gheorghe-Stănel -Biserica Ortodoxă Cuied.
10. pr. Confideratu Romică -Biserica Ortodoxă Ignești.
11. pr. Măriuța Doru -Biserica Ortodoxă Camna.
12. pr. Crișan Mircea -Biserica Ortodoxă Valea Mare, decedat.
13. pr. Păiușan Simion -Biserica Ortodoxă Pleșcuța.

²⁶² Pentru cei enumerați este trecut anul absolvirii institutului.

Istoria Bisericii Ortodoxe din Chisindia

Repere în timp

1. Anul 1715

La Biserica Greco-Răsăriteană (Ortodoxă) din Deal a existat cel mai vechi Antimis, sfințit în 1715 de un episcop al Aradului. Pe Antimis era scris: „*Acest Dumnezeiesc Jertfelnic s-a sfințit prin însăși dumnezeiasca sfințire cu harul sfântului și de viața făcătorul Duh. Prin punerea mâinilor Prea Sfințitului Ioanichie Martinivici din mila lui Dumnezeu Mitropolit al Jenopolei și Oradiei și al Zarandului întreg și al județului Bihor, cel ce a fost sub domnia Augustului Cezar Carol V anul de la facerea lumii 7223, iar de la nașterea lui Hristos 1715*”²⁶³.

Antimisul a fost semnalat în 1907 de către preotul Oprea Lazăr, care era paroh în Chisindia. El nota în *Cronica Bisericeii Parohiale din comuna Chisindia* următoarele privind Antimisul: „**era în limba slavonă și de tot vechiu, nu se poate citi, se vede anul 1715 scris afară de rând**”²⁶⁴.

2. Anul 1754

Episcopul Sinesie Jivanovici a întreprins o „vizitație” (o cercetare la fața locului) pe tot teritoriul Eparhiei Aradului, ajungând și în parohia Chisindia. Conform uzanțelor, episcopul încasa „taxa de vizitație” de la satele vizitate pentru fondul necesar luptei pentru apărarea ortodoxiei și achitarea datoriilor episcopiei. Satele aveau dreptul discrețional de a-i da numai cât puteau ele, funcție de bunăstarea sătenilor din parohie, în bani și în natură. În acea vreme, parohia Chisindia a avut biserica în cimitirul din locul numit astăzi „Țânțârini”. Biserica era nesfințită, slujbele le-au ținut preoții Dumitru și George Popovici. Privind vizita în parohie, autorii istoriei eparhiei notează: „*Locuitorilor satului Chisindia le-a impus vlădica 4 sărindare, care fac 48 florini și 6 cabele ovăș ca milostenie. A și ieșit deja exarhul (vicarul) să le încaseze, încet sunt siliti a le plăti fără voie*”.

La Conscriptia episcopului Sinesie Jivanovici din 1754, parohia Chisindia (35 de case) împreună cu cele 9 filii ardate (Apriași, Găurani, Huhurez, Păiuș, Prund, Ciolt, Valea Rea, Voimirești, Crășmărești) avea 102 case²⁶⁵.

3. Anul 1757

Ioan Popovici Muncăceanul locuia în casa preotului Dimitrie Oprici din Chisindia.

4. Anul 1782

Cele nouă crânguri, filii ale Bisericii din Chisindia, încep în 1782 comasarea lor într-o vale (Valea Chisindiei) care durează până prin anul 1805, când se poate afirma că satul Chisindia, cu mari greutatea, a fost sistematizat iar crângurile Păiuși, Prund și Voimirești formează satul Păiușeni, dependent încă administrativ de Chisindia, până în anul 1868²⁶⁶.

5. Anul 1800

Completarea registrelor matricole: născuți și decedați.

6. Anul 1808

Biserica veche de lemn din Țânțârini este mutată pe Dealul Tolvai din mijlocul satului. Biserica era din lemn, acoperită cu șindrilă și avea *Hramul Duminica Floriilor (Duminica Stâlpărilor)*. De la această biserică, s-a păstrat în colecția de sigilii a Direcției Județene Arad a Arhivelor Naționale un tipar sigilar. Acest tipar este confecționat din alamă, având rondela sigilară ovală (38 mm x 35 mm) și lucrat în incizie pentru sigilarea în ceară. Înălțimea totală (mânerul împreună cu rondela sigilară) este de 75 mm. În emblemă este scena „Intrarea Domnului în Ierusalim” care a avut loc în Duminica Floriilor, hramul acestei biserici.

²⁶³ Pavel Vesa, *Bisericile de mir arădene între tradiție și modernitate*, Arad, 2000, p.50.

²⁶⁴ Oprea Lazăr, op. cit.; Ștefan Lupșa, Gheorghe Lițiu, op. cit., vol. 1, p. a 2-a, Arad, 1968, p.181, 214, 234; Parecz Istvan, op. cit., p. 14-15; Pavel Vesa, op. cit., p.50; Márki S., op. cit., vol.2, p. 748.

²⁶⁵ Ștefan Lupșa, Gheorghe Lițiu, op. cit., vol. 2, fascicola 1, p.355; Pavel Vesa, *Episcopia Aradului*, p.700-702.

²⁶⁶ Ștefan Lupșa, Gheorghe Lițiu, op. cit., vol. 2, fascicola 4; Márki S., op. cit., vol.1, p. 234, 253.

În centru, Iisus, aureolat, călare pe asin, binecuvintează cu mâna dreaptă. În prim-plan, un copil îngenunchat, întinde la picioarele asinului un covor. În stânga, grupul Apostolilor, iar în dreapta un iudeu în fața porții. Legenda este scrisă cu litere chirilice și cuprinde următoarele:

*PECETUL S.(FINTEI) B.(ISERICI) A H.(RAMULUI) SF. STĂLPĂRI DIN C.(OMUNA) CHISINDIA*²⁶⁷.

7. Anul 1815

Biserica din lemn, acoperită cu șindrilă, aflată în mijlocul satului, cu hramul *Duminica Stălpărilor* este sfințită de către preotul Bucatoș Gavril²⁶⁸.

8. Anul 1816

Completarea registrelor matricole pentru căsătorii.

9. Anul 1855

Lângă Biserica de lemn din Deal se construiește altă biserică, din piatră albă, acoperită cu șindrilă, cu trei clopote în turn. Biserica de lemn dăinuie, o vreme, lângă cea construită din piatră²⁶⁹.

10. Anul 1880

Începe construirea unei noi biserici din piatră, biserica de lemn fiind vândută unui cetățean din Buteni²⁷⁰.

11. Anul 1888

În 1888, pentru biserica construită în 1880 se toarnă un clopot mare, care avea scris pe el următoarea inscripție: „*Clopotul Sfintei biserici Greco-ortodoxe române din Chisindia vărsat în anul 1888, pe acest timp au fost antiști a-i bisericii Atanasie Brădean preot, Filimon Ardelean docinte și președinte la comitetul parochial, Ilie Cornea învățătoriu, Iulius Zarandi notar comunal, Hălmăgian Florea jude și epitrop, membri Mihai Mercea, T.Cornea, G.Popa, O.Cârnatiu, Ioan Cornea, I.Bodea, S.Chesia, G.Mitruțiu, M.Gurban, G.Stan, P.Stan, T.Mercea.*

Din fabrica lui Ifgiu Honig F.în Arad în 1888”²⁷¹.

12. Anul 1888-1933

Din 1888 până în 1933, în parohia Chisindia a funcționat o singură biserică, Biserica din Deal, cu un singur preot.

13. Anul 1890

Se sfințește crucea de piatră din curtea Bisericii din Deal.

14. Anul 1893

Se crează fondul de bucate al bisericii.

15. Anul 1901

Se mută cimitirul în Târșari.

16. Anul 1903

Reparații la Biserica din Deal și sfințirea lor.

17. Anul 1907

Lazăr Oprea scrie cronică Bisericii din Deal.

²⁶⁷ Augustin Mureșan, Ioan V. Popovici

²⁶⁸ P. Vesa, op.cit, p.593.

²⁶⁹ Ibidem.

²⁷⁰ Ibidem.

²⁷¹ Ibidem, p.423.

18. Anul 1910

Se înființează corul bisericesc ortodox.

19. Anul 1916

Se rechiziționează pentru război clopotul mare al Bisericii din Deal.

20. Anul 1920

S-a turnat clopotul mare al Bisericii din Deal, în locul celui rechiziționat pentru război (turnat în anul 1888).

21. Anul 1923

Se expropriază pentru biserică de la „Textil Pancota” (Szulkovsky), parcela cu poziția topo. 31-32, pe care se va construi, în viitor, Biserica din Vale.

22. Anul 1926

La reforma agrară din 1921, se dau 32 iugăre teren la Voinu, pentru biserică. De atunci terenul se va numi Secția Popilor.

23. Anul 1933

Credincioșii din parohia Chisindia, zona Vale, cer episcopului Grigore Comșa mutarea Bisericii din Deal în Vale, în centrul satului (pe Drumul Mare), vizavi de Moara Cârnașască.

24. Anul 1933-toamna

Credincioșii din Vale au început săparea șanțurilor pentru noua biserică și demolarea celei din Deal.

25. Anul 1934-1935

În timp ce se lucra la Biserica din Vale și cea din Deal era spartă, o parte din credincioșii ortodocși din Deal trec la Biserica Greco-Catolică.

26. Anul 1935-1936

Scindarea credincioșilor din parohie. În anul 1934, un număr de 40 de credincioși ortodocși trec la uniți.

27. Anul 1934-1937

În perioada construcției Bisericii din Vale, slujbele religioase se făceau la Școala Confesională din Deal sau la Școala Generală din Vale.

28. Anul 1937

Noua Biserică din Vale este terminată în 1937, turnul este construit din cărămidă nouă, iar restul bisericii din piatră albă, rezultată la demolarea bisericii din Deal. Lucrarea a fost condusă de ing. Dudaș Ioan și executată de antreprenorul Corbacer Teodor din Buteni, cu maiștrii zidari Resch Francisk și Zimmermann Francisk. În acest an, biserica este sfințită de episcopul Grigore Comșa.

Un număr de 51 de ortodocși trec la uniți.

29. An 1936-1937

Conducătorii Episcopiei, văzând migrarea credincioșilor la Biserica Greco-Catolică, acordă 100000 lei credincioșilor din Deal, să-și refacă biserica. Pornind de la vechiul turn (care nu s-a spart), în 1937, este refăcută și Biserica din Deal, având ca antreprenor și șef de lucrări pe Căpitan Ioan din Sebiș, ajutat de Stan Ioan din Chisindia. Biserica cu hramul *Sf. Ierarh Nicolae* a fost sfințită în noiembrie 1937 de Caius Turicu, delegatul Episcopiei.

30. Anul 1938

Biserica din Vale este dată cultului, având ca preot pe Lucaci Teodor. Se toarnă un clopot în timpul primarului Suba Avram.

31. Anul 1939

Începând din 1935 până în 1939 slujbele cultului greco-catolic se țineau în casa lui Irinescu Irimia, perioadă în care se lucra la construirea capelei greco-catolice, terminată în 1939. Capela este sfințită în 4 noiembrie 1939 de către protopopul Vancu din protopopiatul greco-catolic Bocsig.

32. Anul 1942

Parohiile greco-catolice din Chisindia și Buteni se unesc și formează o parohie greco-catolică mare, având biserică proprie (capela sfințită) și preot pentru slujbe pe Barna Semproniu.

33. Anul 1943

Preotul Teodor Lucaci zidește casa parohială pentru Biserica din Vale.

34. Anul 1947

Biserica primește 4 iugăre de teren la Tâlharoaia, din moșia lui Koregh.

35. Anul 1937-1948

În această perioadă, în Chisindia au funcționat trei biserici (în trei clădiri proprii) cu trei preoți, doi ortodocși și unul greco-catolic.

36. Anul 1948

În decembrie 1948, același protopop Vancu, care a sfințit capela greco-catolică predă capela (unită) Bisericii Ortodoxe (din Deal) și roagă credincioșii bisericii să-i primească înapoi pe cei care au trecut la Biserica Greco-Catolică. Din această dată, în Chisindia rămâne o parohie ortodoxă cu două biserici și doi preoți (uneori doar unul).

37. Anul 1953-1954

Pictorul de origine italiană Cenan Cornel, profesor la Academia de Arte din Cluj pictează în „tehnică tempera” Biserica din Vale, între anii 1953-1954. Paroh al bisericii a fost Lucaci Teodor.

38. Anul 1955

Coriștii din Buteni, Spridacu și Costolan instruiesc noul cor din Vale, condus de Suba (Cioclință) și Tripșa.

39. Anul 1960

Se fac reparații în exterior și în interior la Biserica din Deal.

40. Anul 1963

Preotul Constantin Mandache cedează jumătate din grădina Bisericii pentru Primărie.

41. Anul 1976

Se schimbă ferestrele Bisericii din Deal și se înlocuiește vechiul iconostas cu unul nou.

42. Anul 1979-1980

Biserica din Deal cu hramul *Sf. Ierarh Nicolae* e repictată în „tehnică frescă” de pictorul Mihai Bălășescu și sfințită de episcopul Visarion Aștileanu, preot în parohie fiind Nistor Vasilie.

43. Anul 1998

A decedat protopopul Brădean Adam-Ioan, născut în Chisindia.

44. Anul 2009-2010

Se fac reparații la Biserica din Vale și se restaurează pictura de către prof. Corneliu Artimon din Arad, absolvent al Institutului de Arte Plastice București, promoția 1984. Preot în parohie este Vasile Nistor.

45. Anul 2012

Arhiepiscopul Aradului, dr. Timotei Seviciu, sfințește lucrările de restaurare și reparații din anul 2010.

2.2. Șirul preoților și slujitorilor bisericii

Preoți slujitori

1. Benedict; 1349

Pomenit în anul 1349 („**Benedictus sacerdos de Kuzun**”). A rămas despre el însemnarea într-un act de judecată privind o sentință judecătorească despre un furt de bunuri în zona Kuzund (Chisindia).

2. Popovici George, Popovici Dumitru; 1755

Din conscripția lui Sinesie Jivanovici a rămas informația scrisă că slujeau într-o biserică de lemn nesființită.

3. Oprici Dimitrie; 1757-1758; 1767

Preotul Oprici Dimitrie s-a născut în localitatea Tetiș (lângă Huedin), comitatul Cojocna. În 1920, satul Tetiș avea 442 de locuitori și 85 de case. În perioada cât a copiat cărți religioase în Chisindia și în unele sate din jur, copistul de cărți religioase Ioan Popovici Muncăcianul a locuit în casa preotului Dimitrie, din parohia Chisindia.

4. Kornye Iacob; 1767-1802

5. Popovics Ioannes; 22 mai 1772²⁷²

6. „Popa” (preotul) Dumitru; 1802

7. Cornea Vasile (Vasilie); 1800-1816

În legătură cu acest preot a rămas consemnată următoarea întâmplare: „preotul Vasile Cornea din Chisindia, pentru a obține singhelia, a trebuit să plătească 200 florini pe lângă 3 ocave de răcie și o pereche de mascuri” protopopului care i-a dat recomandarea și cu un alt „ocau de racie și o clisă de o majă” trebuind să-l cinstească pe ginerele protopopului.

Pe episcop l-a mulțumit doar cu 100 de florini, iar arhimandritului Moise Manuilovici i-a oferit 50 florini, lăsându-și pentru drum 20 de florini, dar „cu sila, din punga preotului, a răpit arhimandritul și restul, lăsând pe preot flămând și ca vai de el să plece la drum fără nici un crăițar”²⁷³.

8. Iovici Moise-Ioviță; 1833-1835; 1843-1844

„În 1833, preotul Moise Iovici din Chisindia a fost anchetat, de un reprezentant al comitatului Arad, pe motiv că pentru înmormântarea soției lui Nicolae Tamaș a perceput 8 florini și 30 crăițari și un ied. Pentru ca N. Tamaș nu a mai dat și iedul, preotul a pus pe crâșnic să-i aplice 12 lovituri de bâtă.

²⁷² Ed. I. Găvănescu, *Mărturii Românești din Eparhia Aradului în veacul al XVIII-lea*, Arad, 1940, p.110.

²⁷³ Pavel Vesa, op. cit., p.158-259; Cornelia Bodea, *Moise Nicoară*, p.49.

Preotul avea dreptul numai la stola în valoare de 5 florini”²⁷⁴.

În 1833, preotul Moise Iovici din Chisindia a fost anchetat de solgăbirăul Vanc Petru și juratul Zacharias, reprezentanți ai comitatului Arad, pe motiv că pentru înmormântarea soției lui Tamaș Nicolae preotul ceruse 8 florini și 30 de creștari în valută vieneză; că a mai cerut un ied și fiindcă nu i l-a dat, preotul i-a aplicat lui Tamaș Nicolae, prin crâșnic, 12 lovituri de bătă (băț). Preotul avea însă dreptul numai la o stolă de 5 florini. Preotul a fost aflat vinovat și de alte două cazuri de exacțiune stolară. Anchetarea preotului a avut loc în 29 iulie 1833²⁷⁵.

9. Cornea Teodor; 1835

Preotul s-a născut în Chisindia, fiind absolvent al Institutului Teologic Ortodox Român din Arad, în anul școlar 1857-1858²⁷⁶.

10. Rubenovics Gheorghe (Constantin); 1835; 1843-1844

Născut în Chisindia²⁷⁷.

11. Coloja Porfirie; 1839; 1853-1854

S-a născut în 1809 la Cil și a fost hirotonit în 1839 de episcopul Gherasim Raț. Între 1864-1870 slujea la biserica din Văsoaia²⁷⁸.

12. Lupus Korny (Cornea Lup); 1839-1853; 1855-1863

S-a născut în 1818 în Chisindia; a absolvit cursurile Institutului Teologic Ortodox Român din Arad, în anul școlar 1837-1838. Este hirotonit de episcopul Gherasim Raț, în anul 1839²⁷⁹.

13. Mihuț Petru; 1841-1853; 1855-1862

S-a născut în anul 1814 în satul Chisindia și a fost hirotonit în 1841, de episcopul Gherasim Raț²⁸⁰.

14. Colf Urs; 1863-1864

A slujit și la Văsoaia în perioada 1847-1863²⁸¹.

15. Popescu Georgie; 1863-1864

16. Alexandrescu Simion; 1864-1866²⁸²

17. Drăgan Petru; 5 mai 1866-25 martie 1868²⁸³

18. Cornea Georgie; 1866-1887

S-a născut în Chisindia, fiind absolvent, în anul 1864-1865, al Institutului Teologic Ortodox Român din Arad²⁸⁴.

²⁷⁴ P. Vesa, op. cit., p.302; *Cronica 1907 Chisindia*.

²⁷⁵ Gheorghe Ciuhandu, *Episcopii Samuil Vulcan și Gherasim Raț*, Arad, 1985, p.50.

²⁷⁶ Teodor Botiș, *Istoria Școalei Normale și a Institutului Teologic Ortodox Român*, Arad, 1922, p.; *Cronica 1907 Chisindia*.

²⁷⁷ *Cronica 1907 Chisindia*.

²⁷⁸ Ibidem.

²⁷⁹ Ibidem.

²⁸⁰ Ibidem.

²⁸¹ Ibidem.

²⁸² Ibidem.

²⁸³ Ibidem.

²⁸⁴ Ibidem.

19. Brădean Atanasie; 1879-1909

S-a născut în iunie 1844, în satul Govojdia, protopresbiteratul Boroșineu. A absolvit Institutului Teologic Ortodox Român din Arad în 1869, fiind student la teologie în perioada 1866-1869. L-a hirotonit Înaltpreasfinția Sa Procopiu Ivașcovici, episcop al Aradului.

A slujit la Văsoaia în perioada 1871-1879. A decedat în anul 1909.

20. Oprea Lazăr; 1872-1917

S-a născut în 1842, în satul Joia Mare și a decedat în 22 ianuarie 1917, slujind 45 de ani biserica, fiind cel care a scris pentru parohia din Chisindia, în 1907, *Cronica Bisericii*. A slujit 36 de ani și a fost hirotonit de Procopiu Ivașcovici, episcop al Aradului.

21. Maceș Antonie; 1909-1917**22. Bodea Iuliu; 1906-1923****23. Mateș Dionisie; 1911-1922****24. Stan Ștefan; 1918-1923**

A fost absolvent al Preparandiei din Arad în anul școlar 1892-1893 și a fost hirotonit pentru parohia Văsoaia unde slujește până în 1918, când se transferă la Chisindia, slujind până în 1923.

25. Cosma Ioan; 1921-1923**26. Mihuț Mihai; 1905-1939**

S-a născut în Chisindia în 14 iulie 1880 și a decedat în 5 martie 1953. A fost absolvent al Institutului Teologic Ortodox Român din Arad, în anul școlar 1899-1900, absolvind apoi și Preparandia. A slujit ca dascăl și preot la Văsoaia și Chisindia. Între anii 1921-1923, a fost preot la parohia Văsoaia. Preotul Mihuț Mihai a fost căsătorit cu Mercea Borița din Chisindia.

A avut un singur copil, pe Justin Mihuț, născut în 31 mai 1913 și decedat în Al Doilea Război Mondial, în 29 august 1941, în satul Alexandrovca din Ucraina. Iustin Mihuț a absolvit cursurile primare la Chisindia și a urmat Liceul „Moise Nicoară” din Arad. Soția fiului său, Iustin Mihuț, originară din Dieci, s-a născut în 27 martie 1911 la Dieci și a decedat în 5 octombrie 1952. La plecarea în război, Iustin și Floare (învățătoare la Chisindia) aveau două fete, pe Iosana-Cornelia, născută în 20 mai 1938 și Borița-Cecilia, născută în 10 iunie 1936.

Preotul Mihuț Mihai a decedat în timpul unei slujbe de înmormântare.

Mihuț Iosana-Cornelia, fata lui Iustin Mihuț, a absolvit școala pedagogică de învățătoare din Timișoara, în 1956.

Mihuț Borița-Cecilia a absolvit școala pedagogică de educatoare din Arad, în 1954.

Familia preotului Mihuț Mihai a cumpărat în 12 septembrie 1935 casa cu grădina din Livada, fosta proprietate a firmei „Societatea Anonimă Română pentru Întreprinderi Industriale și Financiare” din București, strada Stavropolea nr. 5.

27. Koroslady Tiberiu; 1932-1933

S-a născut în 21 august 1907, în satul Nadăș. După absolvirea școlii primare, urmează Institutul Teologic de la Arad, fiind hirotonit pentru parohia Chisindia ca diacon, în 31 octombrie 1931, iar ca prezbiter duhovnic în 8 noiembrie 1931. În vremea sa, începe săparea șanțurilor pentru Biserica din Vale a satului.

A fost căsătorit cu Veturia, născută în județul Caraș-Severin, într-o familie de preoți. Mama Veturiei, soacra preotului Koroslady Tiberiu, a avut două surori în Buteni: una dintre ele a fost soția protopopului Lungu din Buteni iar cealaltă a fost căsătorită cu un avocat, tot în Buteni.

28. Șeran Ilie; 1934-1937

S-a născut la 4 martie 1907 în localitatea Macea (Olari?). A absolvit Liceul „Moise Nicoară” din Arad și Academia Teologică din Arad, primind Diploma de capacitate preotească. A fost hirotonit în 11 martie 1934 ca diacon iar în 17 martie 1934, ca preot duhovnic pentru parohia Chisindia, la Biserica din Deal, unde slujește ca administrator parohial. În timpul cât a slujit la Chisindia, a fost demolată (parțial) Biserica din Deal și a început construcția Bisericii din Vale. A locuit în casa lui Hera, pe Ulița lui Cucea, în casa care astăzi este proprietatea familiei Păiușan Vasile, zis Leotu²⁸⁵.

29. Popovici Gheorghe; 1938-1945

S-a născut în 16 octombrie 1901 în Șeitin, într-o familie cu patru frați, trei băieți și o fată. A urmat cursuri preparandiale la Blaj, terminate în 1921-1922. Urmează apoi un an cursurile de Teologie la Institutul Teologic din Arad, ca particular. În 8 noiembrie 1927, este hirotonit ca diacon iar în 12 noiembrie 1927 ca presbiter duhovnic pentru parohia Ignești, unde ocupa funcția de administrator parohial. În 1938, s-a transferat la Chisindia, unde slujește până în 1945, când a decedat în urma unei boli grave. Soția preotului, numită Iosana Maxinan era din Buteni. În familia preotului Popovici, s-au născut doi copii: Luci, născută în 1926 la Ignești (decedată în 1995) și Mircea-Gheorghe, născut în 3 mai 1928, la Ignești (decedat în 2009 la Buteni).

Preotul Popovici și soția sa, Iosana, sunt înmormântați în cimitirul din Buteni.

30. Lucaci Teodor; 1937-1958

S-a născut la 7 octombrie 1906 în comuna Zărand, județul Arad, într-o familie de țărani. A absolvit școala elementară în comuna natală, după care a urmat cursurile învățământului mediu la Sântana și Lipova și apoi Academia Teologica din Arad. În anul 1933, a fost hirotonit preot pe seama parohiei Păiușeni de unde, în anul 1937, a fost transferat la parohia Chisindia, protopopiatul Ineu. După 21 de ani de păstorire în Chisindia, este transferat la parohia Mocrea unde slujește 14 ani, de unde s-a pensionat în anul 1972. În parohia Chisindia, în vremea sa, a fost zidită și pictată Biserica din Vale, iar în parohia Mocrea a efectuat lucrări de reparații la biserică. Pentru activitatea preotească la cele trei biserici, Păiușeni, Chisindia și Mocrea, a fost distins cu rangul de iconom stavrofor. A încetat din viață la vârsta de 80 de ani, în 22 iunie 1986. Slujba înmormântării a fost oficiată în ziua de 24 iunie 1986 în comuna Cermei, de un sobor de preoți în frunte cu părintele Ioan Brădean, protopopul Ineului și preotul Octavian Țolea de la parohia Cermei. Este înmormântat la cimitirul ortodox din localitatea Cermei.

31. Deheleanu Florin; 1942

A fost preot al Bisericii Greco-Catolice din Chisindia și în vremea sa, comunitățile greco-catolice din Buteni și Chisindia s-au unit, formând o parohie.

32. Barna Semproniu; 1935-1942

A ținut slujbe pentru comunitatea greco-catolică în casa familiei Irinescu, când capela unită din Deal nu era construită, fiind preotul în timpul căruia se zidește și se sfințește această capelă.

33. Dimitrie Cuzman; 1945-1947

S-a născut din părinții Gheorghe și Maria, în 17 august 1920, în localitatea Semlac, județul Arad, unde urmează primele clase primare. Absolvă apoi Școala Normală „Dimitrie Țichindeal”, primind atestatul de învățător, urmând apoi și Institutul de grad universitar din Cluj, fiind hirotonit ca diacon în 15 august 1945 și ca preot în 25 septembrie 1945, pentru parohia Chisindia.

Actul de hirotonie s-a săvârșit la Sfânta Mănăstire Hodoș-Bodorog. În octombrie 1947, este transferat în parohia Vârșand unde slujește până în noiembrie 1953, când este transferat la parohia Pădureni a orașului Chișineu Criș.

²⁸⁵ Arhiva Bisericii Chisindia.

Din Pădureni a fost mutat în parohia orașului Chișineu Criș în 1956, unde a slujit ca preot până în septembrie 1958, când este numit protopop al protopopiatului Chișineu Criș, funcție pe care o va deține până la 1 iulie 1975 când, la cerere, se transferă în parohia Șega II Arad. Acolo a slujit până în 24 decembrie 1988, când a decedat, în ziua de Crăciun, fiind înmormântat în Arad.

Pe parcursul activității, a fost distins pentru activitatea preoțească cu distincțiile de protopresbiter, iconom și iconom stavrofor (Decret 63/1967).

În familia preotului Cuzman, se nasc doi copii: Dimitrie, născut în 15 iunie 1946 în Semlac și Liliana, născută în 7 decembrie 1954, în orașul Chișineu Criș.

34. Herlo Augustin; 1942-1947

S-a născut în 8 septembrie 1914, în satul Chereluș din zona Ineului, într-o familie de țărani cu patru copii, doi băieți și două fete. Părinții, Vasile și Maria, au fost încadrați de regimul comunist în categoria chiaburilor, lucru ce a avut urmări deosebite pentru tânărul Augustin, singurul care va urma școli, ceilalți frați trăind și murind în satul Chereluș.

Tânărul Augustin Herlo a terminat primele clase în comună, urmând apoi gimnaziul la Beiuș și terminând apoi Facultatea de Teologie greco-catolică de la Blaj. A fost hirotonit pentru biserica unită din Bucovăț, județul Timiș de unde, căutând să se apropie de locurile natale, ajunge în 1942 preot la capela greco-catolică din Chisindia, unde rămâne 5 ani, până în anul 1947, când se transferă la capela greco-catolică din Grădiște (Arad), unde lucrează până în 1948, când regimul comunist scoate în afara legii Biserica Greco-Catolică.

Pierzând orice speranță de a mai sluji biserica, face tot felul de demersuri pentru plecarea la Vatican (Roma). Îndrăzneala de a cere să plece din țară, originea nesănătoasă și pregătirea teologică au fost parametrii personalității lui care i-au generat un șir de necazuri, marcându-i întreaga viață. În perioada cât a slujit la Biserica Greco-Catolică din Grădiște, o cunoaște pe viitoarea soție, Emilia, dintr-o familie de greco-catolici, refugiată în Arad la ocuparea Ardealului de Nord de trupele ungurești.

Se căsătorește cu tânăra Emilia și hotărăște să-și schimbe profesiunea, mutându-se la Cluj cu soția unde, timp de doi ani urmează cursurile Universității „V. Babeș”, Facultatea de Istorie-Filologie.

Recunoscându-i-se doi ani de cursuri universitare, ca absolvent de cursuri teologice, cu specialitatea de pedagogie și cu noua diplomă, în 1955 se întoarce de la Cluj, desfășurând o activitate pedagogică în județul Arad, la câteva școli cu caracter special, de reeducare și de surdo-muți.

Astfel, lucrează ca profesor în Arad, la Centrul de Reeducare și la Școala Ajutătoare iar în Șiria, la Școala Specială de surdo-muți.

Vreme de trei ani, lucrează în satul Frumușeni, ca director de școală și profesor.

Primește propuneri de a trece în rândul preoților ortodocși, dar nu-și schimbă orientarea religioasă a propriei familii și a socrilor, nu-și trădează formația teologică greco-catolică, consecințele fiind pierderea locurilor de muncă în învățământ.

Licențiat în două discipline, teologie și pedagogie, este obligat să desfășoare munci de dispecerat la diverse instituții iar, înainte de pensionare, să reocupe pentru puțini ani un loc de dascăl la Școala Ajutătoare din Arad, unde mai fusese și de unde se pensionează.

Înainte de a pleca la Cluj, în familie i se naște, la Arad, în 1951, singurul copil, viitor profesor la Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad, cu studii universitare la Timișoara și doctorat susținut în Cluj.

Preotul Herlo Augustin a decedat în 11 mai 1978 la Arad și a fost înmormântat în cimitirul *Eternitatea*.

35. Suci Ioan-Octavian; 1946-1952

S-a născut în anul 1914, la Șetin. După terminarea școlii primare în comuna natală, a urmat cursurile Institutului greco-catolic din Blaj. A fost hirotonit la Lugoj, în 1940 și numit preot la Rengheț, în județul Hunedoara, unde a păstorit trei ani, din 1942 până în 1945.

De la Rengheț se mută în Ineu, la parohia din colonia Traian, unde păstorește un an (1945-1946).

Din Ineu se mută la Chisindia, în 1946. A avut o soră la Beliu, pe Ema, căsătorită cu Onea, un inginer silvic, la care locuiește în perioada când slujește la filia Archiș a parohiei din Sâc.

A slujit la Chisindia în perioada 1946-1952.

Biserica Greco-Catolică desființându-se în 1948, mai slujește doi ani la Biserica Ortodoxă din Chisindia, dar divortează de soția sa, Letiția (fostă Iancu) și se căsătorește cu Popa Maria a lu Caciula, mutându-se la Beliu, la sora sa, Ema, în 1952.

Cât timp a locuit la Beliu, a păstorit parohii ortodoxe la Sâc (Săliște), Archiș, Agrișu Mic și Chișlaca (1963-1967).

Din parohia Chișlaca, în 1967, pleacă la Sântamaria Orlea, lângă Hațeg, județul Hunedoara, unde păstorește din 1967 până în 1974, când se transferă la Semlac până la pensionare (1974-1989).

Soția sa, Iancu Letiția, s-a născut la Gârda de Sus, județul Alba și a fost absolventă a Școlii Normale de Învățători din localitatea Blaj, unde îl cunoaște pe Suciu Octavian.

La Nădlac, tatăl Letiției era polițist, iar familia Suciu locuia în Nădlac. Suciu Octavian nu profesa încă preoția. În orașul Nădlac, se naște copilul mare al familiei, Virgil. Din Nădlac, familia pleacă la Rengheț (Hunedoara) unde se naște, în 1924, al doilea copil, numit Liviu.

Cei doi copii ai preotului Suciu Octavian au studii teologice superioare.

Suciu Virgil, primul copil, este absolvent al Seminarului Teologic Caransebeș și apoi al Institutului Teologic Universitar Sibiu.

Suciu Liviu este absolvent al Seminarului Teologic Caransebeș și al Institutului Teologic Universitar București. Acesta emigrează în S.U.A. și locuiește și slujește ca preot în Phoenix, Arizona.

Fosta preoteasă Letiția, despărțită de preotul Suciu Octavian, se recăsătorește cu inginerul silvic Pahomie Bunduche, fratele fostului director de la Școala din Chisindia și se mută la noul soț, în orașul Hunedoara.

Bunduche Letiția, mama celor doi preoți, a decedat în anul 2009 și a fost înmormântată în orașul Hunedoara.

36. Ardelean Ioan; 1950-1960

S-a născut în satul Gașă, în anul 1910, a fost hirotonit pentru parohia Secaci (de Beliu), în anul 1950. În perioada anilor 1950-1961, a slujit la parohia Văsoaia. În 1961 părăsește satul Văsoaia mutându-se la parohia Milova, unde slujește până în anul 1978 și locuiește în Șiria. La Văsoaia, a venit în parohie după plecarea preotului Andrițoiu. În acea vreme, în satul Văsoaia funcționau două școli cu clasele I-IV. În perioada 1953-1958, salariul preotului Ioan Ardelean era de 210 lei lunar.

Preotul Ioan Ardelean a decedat în ianuarie 1978 și a fost înmormântat în cimitirul din Gașă.

37. Pavel Ioan; 1952-1960

S-a născut în 6 ianuarie 1898, în localitatea Noul Caragaci, județul Cetatea Albă din Basarabia. Purta numele de Pavlov Ivan. Numele Pavel Ioan l-a luat când s-a mutat pe teritoriul României, în timpul războiului. Urmează școala primară și gimnazială în orașul Chișinău (Moldova), apoi Institutul Teologic din Chișinău. Este hirotonit pentru parohia Bălți din județul Cahul de unde pleacă, în 1944, în localitatea de naștere, Noul Caragaci și slujește acolo până în 1945. În timpul războiului, se refugiază în România, în comuna Pietroasa, lângă Găiești, apoi se mută (în anul 1945) la Moldoveni, lângă Izlaz, județul Olt. În vara anului 1945, este mutat de la parohia Moldoveni la Adea (colonia Adea, partea română), până în 1950, apoi în colonia Crișana, lângă Zerind. Din parohia Zerind se mută, în 1952, la parohia Păiușeni apoi, în perioada 1952-1960, slujește la Chisindia.

A avut un frate, Pavel Sergiu (Serghei), născut în 1910, tot în localitatea Noul Caragaci. Bolnav și demobilizat în timpul războiului, se mută la fratele său, preotul Pavel în Adea, unde moare la 36 de ani.

Pavel Sergiu, fratele preotului Pavel Ioan a avut doi copii, Alexandru și Valentin care, fiind orfani, rămân ca nepoți în familia preotului Pavel Ioan, unchiul lor.

Pavel Alexandru s-a născut în 1931 și a decedat la 25 martie 1999 în Germania, la München. Pavel Valentin, născut în 9 februarie 1937 în Noul Caragaci, a fost într-o vreme dascăl la școala din Chisindia și apoi a desfășurat activități productive tehnice în orașul Timișoara, unde trăiește ca pensionar.

Localitatea Noul Caragaci se numește astăzi Rabalsk și este situată în Ucraina.

În 1943, preotul Pavel din parohia Bălți este judecat de Curtea Marțială din Chișinău pentru propaganda anticomunistă dar este achitat și acesta este motivul pentru care a părăsit Ucraina și a emigrat în România.

Elisabeta, soția preotului, s-a născut în 1902, în Sagani, localitate din Ucraina și a decedat în 1947, la Adea.

Preotul Pavel Ioan și soția sa, Elisabeta, n-au avut copii și au adoptat copiii fratelui său mort la tinerețe în Adea, copii pe care i-a crescut și i-a întreținut în școli. A slujit la Biserica din Deal, locuind la capela unită și a murit la 62 de ani, fiind înmormântat în cimitirul din Chisindia.

38. Mandache Constantin; 1958-1966

S-a născut în localitatea Vascăuți (Bucovina). Familia Mandache se stabilește în anul 1947 în satul Chișlaca, el ca preot în parohie iar soția Eugenia (învățătoare) ca directoare a Căminului Cultural. Familia Mandache avea trei copii: Radu, Tudor și Dan. Din Chișlaca, familia Mandache se transferă, în anul 1948, în satul Beliu, el ca preot în parohie iar soția Eugenia ca învățătoare la școala din sat. Cei trei copii urmează cursurile primare și liceale în orașul Ineu, apoi facultăți cu profile diferite în centre univeristare.

Preotul Mandache a fost transferat disciplinar de la parohia Beliu la Chisindia, în anul 1957. Cedând o parte din grădina bisericii Consiliului Popular Chisindia, în 10 februarie 1962, credincioșii renunță la serviciile sale. Statul Român (Primăria Chisindia) se intabulează pe suprafața cedată și construiește Dispensarul Comunal și o clădire pentru cooperatie.

Soția sa rămâne la Școala din Beliu până la anii de pensionare.

39. Stratulat Alexandru; 1966-1975

S-a născut în 13 februarie 1913 în comuna Cristelnița, județul Orhei din Basarabia, încă neocupată de ruși, din părinții Vasile și Agripina. Primele clase le urmează în satul Cristelnița, apoi Liceul de Teologie din Chișinău.

În 1939, își susține licența în teologie cu tema *Predica funebră la români*, absolvind Facultatea de Teologie din Chișinău a Universității Mihăilene din Iași.

În 12 mai 1939, se căsătorește cu Bivol Ana, născută tot în Cristelnița din Basarabia.

Este hirotonit pentru parohia din Gauzeni, județul Orhei (Basarabia), unde slujește doi ani, tansferându-se apoi ca preot în satul natal Cristelnița, unde-și avea mama, văduvă de război, el fiind unul din cei șapte frați ai familiei Stratulat.

Starea materială a familiei era bună dar, din cauza ocupării Basarabiei de către ruși și a prigoanei acestora împotriva bisericii și a slujitorilor ei, se refugiază în România și din 1 mai 1944 slujește ca preot în localitatea Zvarsca, raionul Caracal, unde familia Stratulat s-a mutat cu cei doi copii, Adrian și Octavian, născuți în Găuzeni (Basarabia).

În aprilie 1947, preotul Stratulat s-a mutat în parohia Neagra din protopopiatul Ineu, unde slujește până în 1952, când s-a transferat în parohia Slatina de Criș de unde, în anul 1966, se mută la parohia Chisindia, unde rămâne până în 1975, când este transferat la Răpsig (iulie 1975-octombrie 1975). Din octombrie 1975, este mutat în parohia Moneasa, unde lucrează până la pensionare, în anul 1977.

A decedat în 21 ianuarie 1999 în Pâncota și este înmormântat în cimitirul acestei parohii, unde este înmormântată și preoteasa Ana Stratulat, decedată în 17 octombrie 1999.

Cei doi copii, Adrian și Octavian urmează cariera teologică la Caransebeș și apoi la Institutul Teologic Universitar din Sibiu.

Adrian Stratulat a fost hirotonit pentru parohia Iecea Mare din județul Timiș, de unde se pensionează iar Octavian Stratulat a fost hirotonit în 1 ianuarie 1968 pentru parohia Răpsig de unde, în 1975, este transferat, la cerere, în parohia Pâncota. A decedat în anul 2017 și a fost înmormântat în cimitirul Bisericii Ortodoxe din Pâncota.

40. Vasilie Nistor; 1975-2016

S-a născut în 6 aprilie 1950 în Laz, lângă Dezna.

Absolvă Seminarul Teologic din Caransebeș iar în 1975, Institutul Teologic din Sibiu. Este hirotonit de episcopul Visarion în 1975, la 11 octombrie ca diacon iar în 12 octombrie ca preot pentru parohia Chisindia.

În 2 noiembrie 1980, cu prilejul târnosirii Bisericii din Deal a parohiei Chisindia de către episcopul Visarion, este hirotesit ca iconom.

41. Birău Alexa;

S-a născut în 17 februarie 1959, la Dieci, din părinții Marcu și Maria.

A urmat școala primară și gimnazială la Dieci, în perioada 1966-1976 și Liceul Industrial nr. 3 din Arad, în intervalul 1976-1978, fiind absolvent al învățământului obligatoriu de 10 clase. În perioada 1978-1981, a urmat cursurile Seminarului Teologic Ortodox din Caransebeș. În anul 1983, s-a căsătorit cu Titiana. Familia a fost binecuvântată cu doi copii Titus-Livius (1986) și Alexandru-Lucian (1987).

A fost hirotonit ca diacon în 6 decembrie 1983 iar ca preot, în 18 decembrie 1983 de către P.S.Arhiereu Vicar Gherasim Hunedoreanul, pentru parohia Iercoșeni, cu filia Hodiș.

În data de 1 iunie 1987, a fost transferat, la cerere, în parohia ortodoxă Joia Mare, unde a slujit până în anul 2016, când s-a transferat la Chisindia, protopopiatul Sebiș, după pensionarea preotului Vasilie Nistor.

În perioada 2009-2013, a urmat cursurile Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad, specializarea teologie ortodoxă pastorală, licențiat fiind în 2013. În perioada 1990-2010 când a fost preot în parohia Joia Mare, a predat religia la Școala Generală „Lazăr Tâmpa” din Almaș și la clasele I-IV din Joia Mare.

A fost distins cu gradul preoțesc de iconom stavrofor.

Credincioși care au slujit Biserica din Vale

Epitropi

1. Cornea Ilie zis Riganu	6. Suba Avram zis Himu
2. Faur Petru zis Pătruț	7. Radu Teodor zis Liuru
3. Hălmăgean Ștefan zis Alunu	8. Faur Ioan zis Coconelu
4. Cârnaț Gheorghe zis Albu	9. Suba Vasile zis Julia
5. Stan Vasile zis Lica lu Mihuț	

Cantori

1. Cornea Ioan zis Bălu	11. Mercea Ioan zis Pescuțu
2. Cornea Todor zis Bonțu	12. Cornea Vasile zis Cocoșelu
3. Mercea Teodor zis Balie	13. Cornea Adam zis Pădurariu
4. Lușșă Teodor zis Boncireju	14. Faur Crăciun zis Omocu
5. Cornea Ilie zis Riganu	15. Hălmăgean Todor zis Boruțu
6. Cornea Gheorghe zis Hogoșu	16. Luca Vasile zis Licu
7. Hălmăgean Ștefan zis Alunu	17. Mercea Vesalie zis Neagra
8. Faur Petru zis Pătruț	18. Mercea Todor zis Lupu lu Merceu
9. Mercea Ștefan zis Giurca	19. Crișan Blagu zis Blagu
10. Cârnaț Onuțu zis Ionoacă	

Crâsnici

1. Mercea Vesalie zis Leotu	3. Gurban Vasile zis Maniu
2. Stan Vasile zis Gugu	4. Hanga George zis Pițacu
	5. Mercea Teodor zis Balie

Credincioși care au slujit Biserica din Deal**Epitropi**

1. Crișan Gheorghe zis Leanca	5. Boanchiș Teodor zis Morcoiu
2. Brădean Petru zis Pătru Popii	6. Brădean Ioan zis Brădeanu
3. Irinescu Gheorghe zis Irinescu	7. Rașca Petru zis Rașcău
4. Mihuț Ioan zis Pipa	8. Lupșa Teodor zis Boncireju

Cantori

1. Mercea Ion zis Cleanu	7. Crișan Gheorghe zis Naruță
2. Mihuț Ioan zis Tarcilă	8. Ardelean Gheorghe zis Tofil
3. Ruja Ioan zis Puxi	9. Boanchiș Vasile zis Goronașu
4. Babuța Ioan zis Babuța	10. Luca Vasile zis Lila
5. Boanchiș Petru zis Tocii	11. Popa Istimie zis Daboai
6. Mercea Petru zis Pescuțu	12. Lupșa Teodor zis Boncireju

Crâsnici

1. Tulea Blagu zis Blagu Zănie	4. Irina Gheorghe zis Boităș
2. Tulea Toader fiul lui Blagu	5. Mercea Teodor zis Balie
3. Anghel Gheorghe zis Zmolea	

Anul 1918

Membrii comitetului parohial român gr. or. din Chisindia pe perioada 1918-1920

a. ordinari

1. Ștefan Stan, președinte	11. Nicolau Cârnaț
2. Dionisiu Matees	12. Teodor Crișan
3. Mihai Mihuț, notar	13. Teodor Lupaș
4. Gheorghe Popa	14. Teodor Ruja
5. Gheorghe Cornea	15. Teodor Mercea
6. Vasiliu Stan	16. Vasiliu Mercea, nr. 96
7. Ilie Cornea, nr. 132	17. Ioan Suba
8. Teodor Mihuț	18. Zaharie Rașca
9. Ioan Crișan, nr. 205	19. Iovu Stan
10. Ioan Tamaș, nr. 220	20. Ilie Cornea, nr. 136

b. supleanți

1. Avram Mercea, nr. 112	6. Avram Mercea, nr. 107
2. Ioan Stan, nr. 122	7. Florea Oprea
3. Gheorghe Hanga	8. Medrea Mercea, nr. 109
4. Dimitriu Luca	9. Onica Ruja
5. Petru Rașca	10. Gheorghe Tripșa

c. epitropi

1. Iovu Suba, epitrop I	3. Ioan (Onuțu) Hatcu, epitrop III
2. Ioan Crișan, epitrop II	4. Ioan Crișan, epitrop cultural
	5. Ștefan Stan, c. of. par.

2.3. Coruri bisericești din parohia Chisindia

Corul bărbătesc al bisericii din Chisindia s-a format și instruit în anul 1918, din 80 de credincioși cântăreți, tineri și bătrâni, din tot satul, atât din zona Deal cât și din zona Vale. Corul a fost instruit de numitul Costea Manea din Chizătău care, în 1880, a instruit și corul din Buteni iar în 1918 și formația de călușari din Chisindia.

Pentru dirijarea corului au fost pregătite patru persoane (coriști) și anume: Mercea Teodor (Bobatu), Cornea Ioan (Bălu), Stan Simion (Nioanea) și Cornea Adam (Pădurariu). Dintre cei patru, cel mai bun privind aptitudinile muzicale, dirijatul și conștiinciozitatea rolului său, a fost Cornea Ioan zis Bălu, care a condus atât corul bisericesc cât și formația de călușari, fiind vătaful lor (conducătorul călușarilor).

Corul format a cântat la Biserica din Deal pentru toți credincioșii în toate ocaziile (sărbători, înmormântări, la colinde etc.) până în anul 1937 când are loc scindarea credincioșilor din parohie în cele două părți, parohia întâia -din Vale și Parohia a doua -din Deal.

După construcția și sfințirea Bisericii din Vale, corul, cu majoritatea cântăreților, a rămas la parohia din Vale, condus fiind de Cornea Ioan zis Bălu, îndeplinind toate serviciile religioase până în anul 1950, când se simțea o îmbătrânire a coriștilor și o rărire a lor, scăzând puterea de exprimare a coriștilor.

De asemenea, dirijorul Cornea Ioan nu mai putea acoperi toate sarcinile care îi reveneau atât la munca culturală cu formația de călușari, cât și la cea legată de serviciile pentru biserică. Ca urmare, după aproape 30 ani, se simțea nevoia reînnoirii corului.

Pentru aceasta, Radu Teodor (Liuru) și Suba Simion (a lu Todoraș) apelează la Ruja Gavrilă din Buteni, țăran cu aptitudini muzicale, dirijor al corului din Buteni în perioada 1945-1947 și șef al fanfarei din Buteni.

Neputând veni, fiind angajat la instruirea unei fanfare din Macea, acesta recomandă celor doi soli chisindani pe Borlea Teodor (Spridacu) și pe Bejan Todor (Coștolan), ambii din Buteni. Aceștia formează și instruiesc noul cor bărbătesc în anii 1955-1956. Pe parcursul anilor, acest cor a fost condus și dirijat de Suba Ioan (Boaca sau Cioclinț) și de Tripșa Alexandru (Tripșa).

În 1956, acest cor, bine instruit, începuse să cânte la slujbele religioase; își face o poză care rămâne ca document pentru biserică și sat.

Corul bărbătesc înființat și instruit în 1918, reînnoit 1950, a cântat pe patru voci până la destrămare, prin 2007. Credincioșii parohiei din Vale și conducerea bisericii, dându-și seama de inevitabilul sfârșit al corului bărbătesc din lipsa de membri bărbați, au format și instruit, în 1997, un cor mixt pe patru voci, condus și instruit în faza de început de Borlea Teodor (Spridacu) din Buteni. Acest cor mixt, condus de Cornea Ilie (Badea) a slujit biserică până în anul 2007, când s-a destrămat.

Începând din anul 1969, s-a format și instruit la Chisindia o fanfară cu membri din ambele părți ale satului, fanfară care, împrăștiată mereu cu oameni tineri, slujește și astăzi nevoile bisericești, fiind condusă de Oprea Gheorghe (Miala).

Paralel cu formarea, instruirea și trăirea acestor coruri, Biserica din Deal își formează și instruiește și ea propriile coruri.

Astfel, la Biserica din Deal, în anul 1939, Mercea Ion zis Cleanu, formează și instruiește un cor pe două voci, care slujește biserică până în anul 1941, când preot la Biserica din Deal era Cuzman Dimitrie, un tânăr cu alese calități vocale și bune calități de instructor și organizator. Ca urmare, în perioada anilor 1941-1944 a format și instruit un cor pe trei voci care a servit biserică până în anul 1947, când a fost întinerit vechiul cor și instruit de Mercea Teodor (Bobatu) pentru a cânta pe patru voci.

La 40 de ani de la înființarea corului, în 1987, credincioșii Bisericii din Deal și coriștii au comandat pentru Biserică un Steag al Corului, pe care este cusută perioada de viață a corului 1947-1987.

Acest steag este prins pe podul corului, fiind privit cu mândrie de credincioși. Corul Bisericii din Deal a fost condus și dirijat de Mihuț Ioan (Tarcilă) și Ruja Ioan (Puxi) și acest cor, datorită îmbătrânirii membrilor și răririi lor, s-a dezmembrat în jurul anului 1990, Biserica din Deal

rămânând și ea fără cor. Comunitatea chisindană din ambele biserici este slujită în diverse ocazii doar de fanfara comunei.

Membrii corului Bisericii Ortodoxe din Vale, în octombrie 1958

1. Cornea Ioan -Cristoșel	23. Mercea Avram -Țâcaciu
2. Hatcu Ioan -Țarca	24. Stan Mitru -Ghici
3. Hălmăgean Rusalin -Gitu	25. Cornea Todi -Coșnița
4. Pantea Ionică -Vă	26. Suba Gheorghe -Păstorelu
5. Bîlc Iustin -Momârlanu	27. Suba Teodor -Jula
6. Irina Teodor -Glanetașu	28. Mercea Teodor -Trânu
7. Stan Dumitru -Stanmitru	29. Cornea Zaharie -Horgoșu
8. Cornea Teodor -Ciurhan	30. Mercea Vasile -Baronu
9. Țîrsala Teodor -Mihuț	31. Crișan Ioan -Viespea
10. Brădean Dumitru -Boric	32. Oprea Alexandru -Contușeriu
11. Mercea Avram -Hoi	33. Hatcu Vasile -Fâc
12. Suba Ioan -Mihocuț	34. Tripșa Alexandru -Tripșa
13. Cornea Ioan	35. Faur Teodor -Surdu
14. Perva Ioan -Puțâna	36. Morcan Teodor -Morcanu
15. Stan Gheorghe -Orbuțu	37. Tamaș Ilie -Marta
16. Faur Petru -Forgău	38. Cornea Gheorghe -Horgoșu
17. Stan Simion -Nionu	39. Cîrnaț Dumitru -Momârlanu
18. Suba Ioan -Cioclință (Boaca)	40. Suba Simion -Todoraș
19. Faur Ioan -Coconelu	41. Stan Nicolae
20. Radu Teodor -Liuru	42. Bîlc Aurel -Licu (Haiu)
21. Suba Cornel -Mihoc (Himu)	43. Mercea Gheorghe -Zgociu
22. Stana Gheorghe -Cutana	44. Cornea Todorică -Bogea

Corul Bisericii Ortodoxe din Deal în perioada 1941-1987

1. Mihuț Gavrilă – Pițuc	23. Brădean Ioan – Brăgeanu
2. Hatcu Petru – Țarca	24. Popa Teodor – Ciucurelu
3. Rașca Teodor – Cocina	25. Lupaș Dumitru – Lupașu
4. Lupaș Teodor – Boncireju	26. Boanchiș Teodor – Morcoiu
5. Mercea Vasile – Mușânaică	27. Babuța Ioan – Babuța
6. Abrudean Dumitru – Petu	28. Mihuț Ioan – Tarcilă
7. Ruja Gheorghe – Pepea	29. Ciuta Vasile – Cristina
8. Irina Gheorghe – Gigi, (Drugaleu)	30. Luca Teodor – Rujăscu
9. Pucea Gheorghe - Cocoș	31. Gurban Gheorghe - Fîrțu
10. Irinescu Teodor (junior) - Țârcalamu	32. Tamaș Vasile – Valacu
11. Cîrnaț Blagu - Blăguț	33. Crișan Teodor – Leanca (Crișanu)
12. Ruja Ion – Pucsi	34. Irinescu Gheorghe (sen.) – Țârcalamu
13. Păiușan Simion – Jutoaie	35. Mercea Ioan – Cleanu
14. Gurban Mitru – Papa (Todincu)	36. Darău Dumitru – Darău
15. Ruja Teodor – Dița	37. Irina Mitru – Drugaleu
16. Crișan Gheorghe – Naruță	38. Lușca Teodor – Gușa
17. Lușca Petru – Cocina	39. Popa Petru – Daboaie
18. Pantea Petru – Calaceanu	40. Boanchiș Vasile – Goronașu
19. Faur Teodor – Forgău	41. Rașca Petru – Rașcău
20. Abrudean Gheorghe – Ruță (Giorgiță)	42. Ruja Ioan – Crețu
21. Olari Ioan – Floarea Popii	43. Tamaș Ionel – Dociță
22. Boanchiș Petru – Tocii	

2.4. Biserica Baptistă

Înființarea Bisericii Baptiste din Transilvania

Prima biserică baptistă în Transilvania s-a format în Salonta Mare. Grupul de membri care au format-o și care au contribuit la răspândirea credinței baptiste în Transilvania a fost format din Ianos Layos, Mihaly Cornya, (Cornea Mihai) și Mihaly Toth. În august 1875, la Salonta au fost botezate opt persoane, eveniment care poate fi considerat întemeierea Bisericii Baptiste din Salonta Mare.

Grupul de credincioși bapțiști de la Salonta era maghiar. Mihaly Toth a început propagarea evangheliei și a credinței baptiste în jurul Salonte și printre maghiari iar Cornea Mihai a devenit misionar al românilor în aceeași zonă. Ambii au contribuit la formarea multor biserici baptiste în zona Salonte și în județul Bihor. **În Salonta, s-a clădit prima casă de rugăciune baptistă din toată Ungaria și Transilvania.**

Prima biserică baptistă română din Bihor a fost înființată în satul Cheșa, în 1880.

În 1877, Cornea Mihai a fost ordonat ca predicator, aria lui de misiune în înființarea de biserici baptiste cuprinzând părțile Bihorului, Aradului, Timișoarei, părțile nordice ale Transilvaniei și pusta Ungariei.

În 1893, în Bihor existau unsprezece biserici baptiste române, cu un număr de 634 de membri botezați, conform statisticilor păstrate de Uniunea Baptistă de la Budapesta.

În 1910, tot conform datelor statistice păstrate la Uniunea Baptistă din Budapesta, în Bihor existau 147 de Biserici baptiste române și 2237 membri botezați.

Pătrundera Bisericii Baptiste în județul Arad

Din Bihor, credința baptistă pătrunde și în comunele jud. Arad prin reprezentanții români. Prima apariție a credinței baptiste în comitatul Arad are loc la Curtici, prin persoana lui Mihai Brumar, care se stabilește în 1887 în această comună.

De la Curtici, credința baptistă ajunge la Luguzău, apoi la Buteni și de acolo în satele de pe valea Crișului Alb. În 1895, în Curtici era terminată construcția clădirii primei biserici baptiste din comitatul Arad, Teodor Clepea predicând la serviciul de inaugurare a bisericii.

În 1891, credința baptistă ajunge la Luguzău datorită lui Bandur Pavel, care se stabilește acolo plecând din Curtici. În 7 iunie 1894, la Luguzău are loc primul botez în credința baptistă, când este botezat și primarul comunei Luguzău, Gheorghe Dinga care, după botez, devine predicatorul bisericii. De la Luguzău, prin Dinga Gheorghe predicator, credința baptistă ajunge la Buteni.

În 1894, la Buteni se stabilește fierarul lăcătuș Ianoș Layoș, din Salonta, care cunoștea credința baptistă, fiind unul din primii întemeietori ai Bisericii Baptiste din Salonta. Epitropul Bisericii Ortodoxe din Buteni, Teodor Sida, împreună cu fierarul maghiar Ianoș Layoș și primarul predicator din Luguzău, Gheorghe Dinga pun, în 1895, bazele Bisericii Baptiste din Buteni. Primele întruniri religioase ale credincioșilor bapțiști din Buteni au loc în casa lui Popa Ioan, zis Malu. În 1895, primul grup de bapțiști în Buteni era format din 20 de persoane, conducătorul grupului de convertiți la noua religie baptistă fiind Sida Teodor. Primul botez baptist la Buteni are loc în septembrie, când Crișan Gheorghe, predicatorul din Macea, îndeplinește actul botezului pentru un număr de 19 suflete din Buteni. În 21 noiembrie 1897, Sida Teodor este ordonat ca lucrător al Bisericii Baptiste din Buteni de către Centrul Misionar Baptist Arad. În 1898, la Buteni au fost botezați 50 de noi convertiți la credință, Biserica Baptistă din Buteni devenind un centru misionar al credinței baptiste pe valea Crișului Alb.

Din rândul bapțiștilor din Buteni se remarcă și devin buni predicatori în această perioadă Teodor Sida, Gheorghe Brânda și Nicolae Brola, care răspândesc credința baptistă pe valea Crișului Alb, de la Ineu la Brad.

În anul 1898, la Buteni sunt botezați în Crișul Alb un număr de 75 de suflete din comunele din jur, printre ei numărându-se și Vanci Vasile din Păulean (Govojdia) care, mai târziu, va deveni un bun predicator baptist.

În 1899, la Buteni, Biserica Baptistă număra 74 de membri. Aceștia și-au zidit o casă de rugăciune care a dăinuit până în anul 1926, când a fost demolată și s-a construit o clădire nouă.

În 1914, Biserica Baptistă din Buteni număra 297 membrii botezați.

În 1921, se înființează Seminarul Baptist, mai întâi la Buteni și apoi la București, instituție teologică care va pregăti multe generații de predicatori bapțiști.

Regimul Mareșalului Antonescu scoate în afara legii credința baptistă în perioada 1940-1944, această perioadă fiind pentru credincioșii bapțiști una din cele mai grele. Multe biserici baptiste au fost ferecate cu lacăte, printre ele numărându-se și cea din Chisindia. În această perioadă, mulți lideri bapțiști cunoscuți au fost persecutați și întemnițați, iar presa vremii publica la comenzi politice, articole denigratoare la adresa bapțiștilor²⁸⁶.

Credința baptistă își are începutul la Chisindia în anul 1895 când, Rașca Indreica zis Bena donează o porțiune de teren din grădina sa pentru construcția Bisericii Baptiste.

În perioada anilor 1895-1908, când clădirea bisericii era în construcție, serviciile religioase baptiste se țineau în casa particulară a lui Suba Alexandru numit Lisandru a Giuțului, din zona Subești numărul 137.

Localnicii chisindani l-au numit și Pocăitu; sub acest nume a rămas în memoria chisindanilor și urmașul său, Suba Teodor (Dodu), numit Dodu Pocăitu.

În intervalul 1895-1908, Biserica Baptistă a fost construită din pământ și piatră albă scoasă din cariera din Dealul Viilor, zona Varniță, pe locul grădinii donate de Rașca Indreica.

Primul grup de credincioși bapțiști din Chisindia a fost compus din Suba Alexandru (Pocăitu), Stan Onu (Oănu), Oprea Zaharie (Țățoiu, viitor primar), Mercea Vasile (Lica lu Merceu), Tulea Iovu (a lu Gigiu Sâii), Tamaș Teodor (Sacu), Zicea Teodor (Zicea), Crișan Teodor (David), Hatcu Teodor (Marcu) și Irina Ioan (Uănca).

Clădirea Bisericii Baptiste s-a construit cu mari sacrificii, donații și multă muncă fizică a credincioșilor bapțiști. Baptistul Ruja Teodor (Rujescu) a vândut vaca familiei, donând banii pentru construcția bisericii. În perioada de început, la Chisindia pentru susținerea slujbelor religioase venea predicatorul bisericii din Buteni, Broila Nicolae. După terminarea bisericii, în clădirea nouă ascultau slujbele religioase un număr de 60-70 bapțiști și aparținători.

În Chisindia, în jurul anului 1949, era un număr de 93 de credincioși bapțiști, conducător-predicator fiind Oprea Zaharia (Țățoiu), președinte al bisericii -Tamaș Vasile (Blaj, din Satu Nou), șef al fanfarei -Mercea Lica (Merceu), iar membrii comitetului bisericesc baptist: Pantea Petru (Calaceanu) și Crișan Toader (David).

Familiile baptiste din acea perioadă sunt:

1.Familia Oprea Zaharia, formată din Zaharia, Barbura, Alexandru, Raveca și Teodor. Oprea Zaharia era conducător predicator, în anumite intervale de timp și primar.

2.Familia Tamaș Vasile, formată din Vasile, Vesalina, Teodor, Ana și Catița. Tamaș Vasile (cu domiciliul Satu Nou) era președinte al bisericii.

3.Familia Mercea Lica, formată din Lica, Teodor, Florița, Catița, Floarea, Vasile. Mercea Lica era șeful fanfarei baptiste.

4.Familia Mureșan Teodor, formată din Teodor, Zeni, Teodor, Floare, Marinca.

5.Familia Mercea Gavrilă (Cârțu), formată din Gavrilă, Maria, Gurban Ioan, Gurban Iosana.

6.Familia Pantea Petru (Călăceanu), formată din Petru, Floare, Gheorghe, Petru, Elena, Floare. Pantea Petru era membru în comitetul bisericesc.

7.Familia Crișan Toader (David), formată din Toader, Maria, Adam, Florița, Teodor.

Crișan Toader era membru în comitetul bisericesc.

8.Familia Hatcu Iovu (Vuțu), formată din Iovu, Florița, Ioan, Maria, Florița.

9.Familia Tamaș Petru (Sacu), formată din Petru, Magdalena, Teodor, Iovan.

10.Familia Tulea Iovu (a lu Gigiu Sâii), formată din Iovu, Teodor, Gheorghe, Zeni, Marinca.

11.Familia Hatcu Petru (Marcu), formată din Petru, Marișca, Floare.

12 Familia Irina Ioan, formată din Ioan și Elena.

²⁸⁶ Alexa Popovici, *Istoria bapțiștilor din România*, vol.1 (1856 -1919), 1980.

- 13.Familia Crișan Lazăr (Pâcu), formată din Lazăr, Floare, Ioan, Petru.
- 14.Familia Hatcu Teodor (Marcu), formată din Teodor și Catița.
- 15.Familia Stan Marinca (Noju), formată din Marinca și Florița, soț penticostal.
- 16.Familia Mercea Florița (Zicea), formată din Floriță și Vasile, soț penticostal.
- 17.Familia Gyönös Francisc, formată din Francisc și Floare.
- 18.Familia Păiușan Onița (Blaj), formată din Onița, Elena, Nicolae, Vasile, Teodor.
- 19.Olah Eugen (Ieny).
- 20.Suba Teodor (Giuțu).
- 21.Lușca Petru (Hanțu).
- 22.Mureșan Maria (Murașanu), soț ortodox.
- 23.Tamaș Catița (Dudanu).
- 24.Tamaș Docița (Docița).
- 25.Cornea Maria (Ciurhan), soț ortodox.
- 26.Hatcu Floare (Dedu).
- 27.Mercea Mariuță (Bobatu), soț ortodox.
- 28.Familia Brânda Petru (Brânda) formată din Petru, Marița, Simion, Floare, Cornel.
- 29.Oprea Zaharia (Cula), restul familiei ortodoxă.
- 30.Hatcu Teodor (Marcu).
- 31.Familia Crișan Gheorghe (Leanca) formată din Gheorghe, Borița, Ioan, Teodor, Floare. Capul familiei era ortodox.

Prin anul 1930, s-au format și ramurile muzicale ale bisericii, adică fanfare și corul mixt dirijate și instruite de Luca Ioan, Mercea Teodor (Merceu), Hatcu Ioan (Vuțu) și Mureșan Teodor.

Din 1928, conducător al Bisericii Baptiste și predicator este ales Oprea Zaharia care a fost ales și primar al comunei. În această perioadă, a mai predicat în biserică Tamaș Vasile (Blaj), Mureșan Teodor (Murașanu), Crișan Adam (David), Gurban Ioan (Cârțu), Păiușan Nicolae (Leotu).

În 1950, este numit păstor la Chisindia Stoica Dumitru din Buteni, primul predicator cu pregătire teologică care, în mod organizat, susține slujbe religioase baptiste la biserica din Chisindia, care este atașată cercului de lucru baptist din Buteni.

În 1985, Mureșan Teodor (Dodu lu Murașanu) a fost ordonat ca diacon de către comunitatea baptistă din Arad, acesta susținând slujbele religioase baptiste la Chisindia, Păiușeni și Văsoaia.

Alături de Mureșan Teodor, în această perioadă au mai susținut slujbe religioase baptiste Matecaș Aurel și păstorii Conțiu Vasile, Moț Gheorghe și Mărcoi Pavel.

În anul 2008, biserica baptistă veche din Chisindia, construită în anul 1908 din piatră albă și pământ a fost demolată, în vara anului 2008 aniversându-se la Chisindia și 100 ani de credință religioasă baptistă. Din 2008, după demolarea vechii biserici, slujbele religioase baptiste se țin în anexa bisericii.

În martie 2009, a început construcția noii biserici care, până la sfârșitul anului s-a finalizat în roșu. De construcția noului lăcaș de rugăciune se ocupa comitetul de conducere al Bisericii Baptiste compus din Techelea Teodor (Dodu) responsabil, Matecaș Aurel (venit din Bihor în familia Noju) secretar, Borlea Lucian (Luț) casier, Rașca Vasile (Blaj) membru și Stoica Dumitru păstor girant din Buteni.

La construcția bisericii au făcut donații, după posibilități, atât credincioșii din sat cât și alții, plecați în alte localități din țară sau în alte țări.

Biserica Baptistă din Chisindia avea, în anul 2011, un număr de 47 de membri și 15 aparținători, care s-au străduit să-și termine cât mai repede noua casă de rugăciune.

Consemnări

Anul 1855. Tabel cuprinzând primul grup de credincioși bapțiști ai satului Chisindia, întemeietori ai bisericii²⁸⁷:

Nr. crt.	Numele și prenumele	Anul nașterii	Anul botezării
1	Suba Alexandru	1855	1898
2	Ruja Vasilie	1854	1899
3	Tamaș Vasilie	1869	1899
4	Stan On	1868	1905
5	Ruja Nicolae	1887	1905
6	Suba Ilie	1864	1906
7	Gurban Craciun	1855	1906
8	Gurban Petru	1863	1906
9	Ciuta Vasilie	1863	1906
10	Ciuta Pascu	?	1906
11	Ruja Teodor	1884	1906
12	Ruja George	1884	1097
13	Krisian Adam	1861	1908
14	Raska Andreika	1869	1908
15	Luca Ioan	1887	1909
16	Tamaș Vasilie	1896	1909
17	Mercea Lica	1873	1909
18	Lupșa Todor	1862	1909
19	Tamaș Todor	1867	1909
20	Zicea Andrei	1859	1909
21	Tulea Iov	1873	1910
22	Crișan Toder	1885	1910
23	Crișan Ioan	1848	1912
24	Mercea Ioan	?	1912
25	Crișan Todor	?	1913
26	Irina Ioan	1880	1913
27	Ruja Todor	1882	1913
28	Lupași Todor	?	?
29	Olari Veselie	?	?
30	Mercea George	?	?
31	Tekelea Todor	?	?
32	Mercea Iuon	?	>

Despre Oprea Zaharie (1888-1975)²⁸⁸

„Oprea Zaharie, fiul lui Todor și Stana Oprea, s-a născut la Chisindia, în anul 1888. Până la 20 de ani a muncit în gospodăria familiei. Tatăl său a murit tânăr iar mama sa, Stana, a rămas cu patru copii minori și toate treburile gospodăriei. Zaharie a urmat școala primară în sat. Pruncul Zaharie, deși orfan de tată nu a rămas un singuratic, departe de lumea mare și greutățile vieții l-au transformat într-un fecior plin de dragoste pentru tot ce îl înconjură în viață. A fost un elev de excepție, ajutându-și mama, după puterile sale la munca din gospodărie, la lucrările agricole și la întreținerea vitelor. Nimic nu i s-a părut prea mult și obositor...

La 20 de ani, Zaharie a fost chemat la recrutare, fiind încorporat în armata austro-ungară. La această obligație față de administrația vremii, a fost alături de consăteanul Faur Ion, zis Vă.

²⁸⁷ foaie manuscris, arhiva Faur Vasile.

²⁸⁸ Manuscris aflat în posesia autorului.

După terminarea instrucției, a început Primul Război Mondial în anul 1914, ajungând la gradul de sergent. După terminarea războiului și unirea Ardealului cu România, românii au pus stăpânire pe Arad și instituțiile existente în acea vreme în județ și în oraș.

Prefectura, trecând și ea sub controlul românilor, a început primele acțiuni administrative și de organizare a teritoriului.

Prefectul Aradului a trimis la Chisindia (și-n alte sate) un ofițer, îmbrăcat în haine de moț crișan, să-l întâlnească pe Oprea Zaharie, numit primar. Misiunea ofițerului și a primarului Oprea a fost să înființeze garda populară românească, din treizeci (30) de gardiști, iar el, primarul, să fie șef de gardă. În noaptea care a urmat, șeful de gardă Oprea Zaharie, l-a condus pe ofițer până în satul Minișul de Sus, unde acesta avea tot misiunea de înființare a gărzii populare împreună cu preotul satului. Deși războiul era terminat și puterea administrativă a fost preluată de români, iar armata ungarilor era retrasă în totalitate, în zonă mai erau soldați unguri rătăciți sau cu anumite misiuni date de vechea administrație austro-ungară.

Pe Valea Chisindiei și pe Coasta Firezului, câțiva soldați unguri rătăciți și dezorientați de mersul evenimentelor, căutau să se retragă din zonă dar și să-și îndeplinească parțial din misiunile primite. În Coasta Firezului soldații unguri și-au făcut o groapă, amenajându-și un punct de observare spre sat, dar mai ales asupra primăriei satului. Câțiva soldați unguri s-au instalat și pe Dealul Pătrâneasa și au ținut sub observație drumul Buteni-Chisindia. Soldații români care veneau spre Chisindia au fost întâmpinați cu focuri de mitralieră în zona Dealului Pătrâneasa. Surprinși de organizarea românilor, soldații unguri s-au retras, dar doi soldați unguri au fost prinși și predați gărzilor populare din Sebiș nou înființate.

Din cauza războiului, locuitorii Chisindiei erau într-o situație foarte grea și în sat nu era pâine. Unii dintre chisindani, lucrând la pădurile fostei administrații, știau că pe o vale a satului, în pădure, era un punct alimentar unde se găsea și făină. Șapte oameni din sat au împins un vagon de transport lemne, de tip forestier, din stația Satu Nou (Chisindia) a căilor ferate forestiere, până în pădure, la locul unde era punctul alimentar.

Oprea Zaharie și garda pe care o conducea, a confiscat toate alimentele și făina din magazia punctului forestier, a încărcat-o în vagonul pe care l-au readus în sat și au împărțit totul oamenilor săraci din Chisindia.

În acele vremuri, școala nu era obligatorie, dar chisindanii făceau tot posibilul să cumpere haine și încălțări pentru prunci, ca să nu rămână fără școală. Totuși erau mulți tineri fără școală, dar din sat erau două-trei familii care și-au dat pruncii la liceu.

Oprea Zaharia s-a numărat printre cei care au urmat școala din sat.

A lucrat mulți ani în serviciul administrativ al comunei, fiind în mai multe rânduri primar și a ocupat și funcția de șef de garnizoană (funcție voluntară) pentru jandarmii din sat.

La Chisindia în acea vreme nu era post de jandarmi, acesta se găsea la Buteni.

La înființarea Asociației Composesoratorilor Urbariale, Oprea Zaharia a fost președintele ei o perioadă de 9 ani.

A fost un om al bisericii, fiind predicator și responsabil al bisericii baptiste din sat”.

Anul 1906

Situație cuprinzând primii credincioși bapțiști ai satului Chisindia, decedați după botez²⁸⁹:

1. Tamaș Floriță, decedată în 6 aug. 1906
2. Suba Zaharie, decedat în 28 aug. 1907
3. Suba Floriță, decedată în 8 mart. 1908
4. Gurban Petru, decedat în 18 mai 1911
5. Mercea Floriță, decedată în 8 ian. 1913
6. Suba Ilie, decedat în 2 mai 1913
7. Ruja Vasilie...

²⁸⁹ foaie manuscris, arhiva Faur Vasile.

Membrii Bisericii Baptiste din Chisindia în anul 2018

Nr. crt.	Familia - Porecla	Adulți	Copii
1.	Rașca Vasile – Blaj	1	-
2.	Borlea Pavel – Luț	3	2
3.	Cîrpaci Lidia – Crăciun	2	3
4.	Cîrpaci Maria – Crăciun	1	-
5.	Ruja Măriuță – Cilie	2	-
6.	Stan Floriță – Mojăr	2	-
7.	Mercea Florin – Leotu	2	1
8.	Păiușan Floare – Leotu	1	-
9.	Mercea Teodor – Zicea	1	-
10.	Mureșan Teodor – Murașanu	2	-
11.	Crișan Mitruț – Goronașu	2	1
12.	Crișan Ioan – Goronașu	2	1
13.	Hatcu Ana – Goronașu	1	-
14.	Techelea Sulincean Dodu – Liță	2	1
15.	Tulea Lenuța – Tulea	1	1
16.	Irina Mitru – Dârlea	2	2
17.	Popa Elena	1	
18.	Matecaș Aurel	2	
19.	Mercea Gheorghe – Fușta (din Valea Cioltului)	2	1
	TOTAL MEMBRI	32	13

Membrii fostei fanfare a Bisericii Baptiste

1. Mureșan Teodor Dodu	15. Mercea Vasile
2. Rașca Teodor	16. Crișan Adam
3. Tulea Teodor	17. Crișan Gheorghe
4. Hatcu Ioan	18. Mercea Gheorghe
5. Mercea Vasile	19. Păiușan Vasile
6. Mercea Florin	20. Crișan Ioan Dodu
7. Pantea Petru	21. Gurban Ioan
8. Păiușan Nicolae	22. Crișan Teodor
9. Voimereștean Teodor	23. Techelea Sulincean Dodu
10. Bonchiș Florin	24. Mercea Teodor
11. Rașca Vasile	25. Mureșan Daniel
12. Borlea Pavel Lucian	26. Crișan Mitruț
13. Mercea Teodor	27. Crișan Adam
14. Mureșan Teodor	28. Tulea Olivia

2.5. Biserica Penticostală

Istoria Bisericii Penticostale²⁹⁰

Prima Biserică Penticostală din România s-a constituit în 10 septembrie 1922, în comuna Păuliș, județul Arad. În cursul anului 1922, biserica era frecventată de 30 de persoane.

La puțin timp, în localitatea Cuvin, jud. Arad, vecină cu Păulișul, se constituie a doua Biserică Penticostală. Pavel Budeanu, originar din Comlăuș jud. Arad, a emigrat în S.U.A și a fost

²⁹⁰ Trandafir Șandru, *Istoria Creștinismului*, București, 1992, p.123-166.

ordinat în credința penticostală. Sprijinul moral și îndrumarea în noua religie formată, Bradin Gheorghe îl primește de la Pavel Budeanu.

Revenit în România, Pavel Budeanu cere în mod oficial Ministerului Cultelor autorizare de funcționare a Bisericii Penticostale în conformitate cu prevederile constituționale. Cererea de autorizare a fost semnată de toți cei 50 de membri majori existenți în anul 1924.

În acea perioadă, conducerea cultului penticostal era deținută de Bradin Gheorghe, președinte și Stoiu Dumitru, secretar general.

Răspunsul ministerului a fost negativ, asociația religioasă penticostală fiind interzisă în România în data de 29 ianuarie 1925.

În anul 1926, în jud. Arad erau constituite șase biserici penticostale în satele: Păuliș, Cuvin, Arad (Micălaca), Măderat, Pâncota și Șoimuș.

În perioada imediat următoare, până în anul 1929, s-au mai constituit Biserici Penticostale în sudul Moldovei, Banat, Bihor, Moldova de Nord, Bucovina și pe Târnave. Deoarece numărul adeptilor noii credințe creștea, deși prin decizie ministerială era interzisă din 1925, în 1928 se emite o nouă decizie de interzicere.

În anul 1929, în 22 februarie, Asociația Penticostală se reorganizează și adoptă o nouă denumire Biserica lui Dumnezeu Apostolică cu sediul în Brăila, în conducerea căreia erau Gheorghe Bradin, Izbașa Alexandru, Mihai Olariu, Ioan Bododea și Mihai Radu.

În 15 iunie 1929, această conducere a depus o nouă cerere de recunoaștere a credinței, dar din nou, răspunsul a fost negativ, Biserica Penticostală nefiind recunoscută oficial.

Credința penticostală, deși nerecunoscută oficial, continua să se răspândească în toate zonele țării.

Primul botez în apă pentru credincioșii penticostali din România a fost oficiat de Pavel Budeanu din S.U.A., în apa Mureșului, în 16 octombrie 1924, în zona comunei Păuliș. Deoarece credința penticostală se răspândea deși era în afara legii, organele statului au început o prigonire a credincioșilor penticostali și a liderilor acestora, prigoana și atitudinea dușmănoasă atingând cote maxime sub regimul lui Antonescu.

Prin Decretul nr. 9270 din 28 decembrie 1942, asociațiile religioase baptiste, adventiste și ale creștinilor după Evanghelie au fost interzise. Credincioșii acestor asociații religioase ca și cei penticostali au fost puși sub urmărire permanentă și prigoaniți.

Deși prigonite și în afara legii, bisericile penticostale au continuat să funcționeze în clandestinitate.

În 1932, asociația Biserica lui Dumnezeu Apostolică și-a mutat sediul din Brăila la Lipova, jud. Timiș, bisericile penticostale în frunte cu Gheorghe Bradin căutând diferite forme de organizare și funcționare pentru intrarea în legalitate, dar rezultatul a fost negativ, asociațiile religioase evanghelice rămânând interzise.

Ieșirea României din coaliția hitleristă în 1944, a adus schimbări majore pentru credințele religioase, inclusiv penticostală.

În 22 februarie 1946, Ministerul Cultelor publică un comunicat prin care adunările religioase sunt lăsate libere.

Între anii 1946-1950, s-a desfășurat un proces de regrupare și o tendință de unire a tuturor bisericilor penticostale din țară. În 14 noiembrie 1950, prin decret prezidențial este recunoscut pentru toți credincioșii penticostali din țară cultul penticostal Biserica lui Dumnezeu Apostolică din România, cu sediul în Arad.

În 21-22 iulie 1951, a avut loc la Arad primul congres al Bisericilor Penticostale din România. În octombrie 1954, sediul central al cultului penticostal s-a mutat din Arad la București.

În 1-2 iunie 1956, s-a ținut la București Congresul al II-lea al cultului penticostal.

În 1987, s-a ținut la București Congresul al III-lea al cultului penticostal, care a ales prin vot secret conducerea cultului, fiind promovați în conducere absolvenții de seminar teologic.

În 15 mai 1990, la Cluj s-a ținut Congresul al IV-lea al cultului penticostal, care duce o stabilizare și o unitate frățească în cult.

După Revoluția din 22 decembrie 1989, s-au putut autoriza toate bisericile penticostale existente și s-au putut înființa alte noi biserici, campaniile de evanghelizare putându-se desfășura în deplină libertate.

Istoria Bisericii Penticostale din Chisindia²⁹¹

În satul Chisindia, credința penticostală a pătruns începând din anul 1933, prin persoana lui Mercea Teodor zis Barnuța, care locuia pe Valea Găuranilor (Valea Cioltului).

Acesta a auzit vorbindu-se despre noua credință penticostală în satele Almaș, Roșia, Sălăgeni și Laz și s-a gândit să-și convingă unii consăteni să-l urmeze în noua credință, lucru pe care l-a reușit.

La început, credincioșii penticostali nu aveau casă de rugăciune pentru a se întruni pentru slujbele religioase. Ca urmare, între anii 1933-1945, adunările religioase penticostale se țineau în casa lui Crișan Teodor zis Guna, pe Valea Găuranilor, o casă vecină cu a propagatorului credinței, Mercea Teodor (Barnuța). Locul acestei case de rugăciune din crângul Găurani era aproximativ la 2 km de satul Chisindia.

Deoarece noua credință a început să se răspândească și printre chisindanii din sat, credincioșii au luat hotărârea de a schimba casa de rugăciune din Găurani cu o casă din satul Chisindia.

Astfel, începând din anul 1945 și până în anul 1954, noua casă de rugăciune era în satul Chisindia, în casa credinciosului penticostal Mercea Gheorghe zis Talica.

Noua credință găsindu-și noi adepți și credincioși, penticostalii consideră că au nevoie de un spațiu mai mare și condiții mai bune de rugăciune; începând din anul 1954 și până în anul 1992, slujbele religioase penticostale se țin în casa credinciosului Crișan Teodor zis Bena.

În această locație se vor ține slujbele penticostale până în 4 octombrie 1992, când credincioșii penticostali termină de construit și dau în folosință prima Biserică Apostolică Penticostală din Chisindia, aproape în centrul satului, pe fosta grădină a numitului Vramița Teodor zis Șchiopu, rămasă moștenire în proprietatea familiei Stan Mitru.

Noua Biserică Penticostală este o clădire frumoasă și modernă, construită cu multă trudă fizică și cheltuieli ale credincioșilor penticostali chisindani și chisindani penticostali emigrați în diferite colțuri ale lumii, care nu au uitat locul de unde au plecat și biserica de unde au plecat.

Se cuvine a fi menționați și liderii penticostali ai chisindanilor, atât cei locali care au dus greul unei noi religii, la început interzise, cât și cei din alte localități care s-au străduit să fie în rândul chisindanilor ori de câte ori era posibil și situația o cerea.

La început, în casa de rugăciune de pe Valea Găuranilor, de toate problemele bisericii se ocupa Mercea Teodor (Barnuța) și Crișan Teodor, cel în casa căruia aveau loc adunările religioase penticostale.

Primul păstor penticostal în Chisindia, în perioada 1935-1940, a fost păstor prezbiter Popa Ioan din Sebiș, liderul Bisericii Penticostale din zonă.

Începând din 1940 până în 1962, păstor prezbiter la Biserica Penticostală era chisindanul Hatcu Vasile a cărui familie formată din el, soție și zece copii erau toți credincioși penticostali. Conducător de biserică era Mercea Gheorghe zis Talica, care avea o familie formată din trei credincioși.

În perioada 1962-2011, păstorii și anii în care au slujit Biserica Penticostală din Chisindia sunt următorii, cu perioada aferentă:

- a).Cuț Ilie din Cil, 1962-1979
- b).Miclea Roman din Sebiș, 1979-1989
- c).Ispas Daniel din Cărand,1989-1992
- d).Miclea Roman din Sebiș, 1992-1998
- e).Furdui Gigel din Zădăreni,1998-2006

²⁹¹ Arhiva comunei Chisindia.

f).Dronca Teodor din Sebiș, 2006-2011.

După Mercea Teodor și Crișan Teodor, în perioada 1945-1954, responsabil al bisericii a fost Mercea Gheorghe zis Talica, în casa căruia aveau loc adunările religioase.

Apoi, începând cu anul 1964, funcția de responsabil o are Mercea Gheorghe zis Fușta, funcție pe care o va deține până în anul 2008, cu un an înainte de moartea sa.

În această perioadă, Mercea Gheorghe a fost responsabil de biserică și diacon, funcție în care s-a implicat atât pentru construirea noului lăcaș de rugăciune cât și în slujirea în casele de rugăciune din Păiușeni, Buteni și Chisindia.

Acum, în vremurile bune ale bisericii, când credința este liberă și credincioșii penticostali au o casă de rugăciune nouă, nu trebuie uitați cei care au dus greul credinței, când biserica nu avea nici clădire, nici cadru legal de existență.

Merită a fi creionat cu această ocazie un lider chisindan al credinței și anume **Hatcu Vasile zis Marcu**, care a trăit în perioada 21 mai 1906 -9 ianuarie 1986.

A fost botezat în apă în 1926, la Biserica Baptistă, când nu apăruse în Chisindia credința penticostală.

În jurul anului 1933, părăsește Biserica Baptistă, alăturându-se nucleului de credincioși penticostali care va pune bazele credinței penticostale.

În 1937, este ordinar ca prezbiter al Bisericii Penticostale de către Popa Ioan din Sebiș. Căsătorit în 1934 cu Mercea Floare, tot de credință baptistă, au împreună treisprezece copii, dintre care trei mor în primii ani de viață, trăind zece.

Din cei zece copii, șapte rămân în Arad, iar trei (Ioan, Teodor și Maria) își caută norocul și o nouă viață în S.U.A. În 1961, Hatcu Vasile se mută cu familia la Arad, slujind ca prezbiter la bisericile din Chisindia, Hususău de Tinca, Bârzava și biserica din Bujac (Arad). În 9 ianuarie 1986, la 80 ani moare, fiind într-o misiune de evanghelizare.

Serviciul de înmormântare pentru Hatcu Vasile a fost condus de păstorul Petru Ardeu, la slujba de înmormântare participând o mulțime însemnată de credincioși penticostali și alte persoane care l-au cunoscut și prețuit pe omul Hatcu Vasile.

O altă figură reprezentativă a Bisericii Penticostale din Chisindia a fost **Mercea Gheorghe (Fușta)**. Mercea Gheorghe s-a născut în 9 martie 1929 în localitatea Chisindia, fiind botezat în apă de către păstorul Bochian Pavel, în 1948. A fost căsătorit cu Mercea Zeni având împreună patru copii (Lidia, Ioan, Teodor, Monica).

A ocupat slujba de responsabil al Bisericii Penticostale din Chisindia între anii 1964-2008. În anul 1990, a fost ordinar în slujba de diacon al acestei biserici. S-a implicat activ în construirea noului lăcaș de cult, între anii 1990-1992. A slujit ca diacon în mai multe biserici penticostale după cum urmează: Păiușeni (1990-2008), Buteni (2002-2005) și Chisindia, în mod permanent.

În 24 martie 2009, s-a stins din viață după două luni de suferință, la serviciul de înmormântare participând numeroase persoane, atât credincioși penticostali din Chisindia și zonă, cât și oficialități ale comunei Chisindia.

Numărul membrilor Bisericii Penticostale din Chisindia a fost diferit de la o perioadă la alta, în funcție de locașurile de rugăciune și de condițiile politice ale vremii.

Astfel, conform datelor culese de la credincioși penticostali mai vârstnici din Chisindia și datelor din arhiva comunei, în satul Chisindia, în jurul anului 1950, era un număr de 51 de membri penticostali care, pe familie și număr de membri în familie, erau următorii:

1.Familia Mercea Gheorghe (Talica), formată din Gheorghe, Marinca și Maria. Mercea Gheorghe era conducător de biserică.

2.Familia Hatcu Vasile (Marcu), formată din Vasile, Floare, Ana, Ioan, Teodor, Gheorghe, Semidia, Vasile, Maria, Floare, Ilie și Lidia.

3.Familia Stan Teodor (Noju), formată din Teodor, Gheorghe, Teodor.

4.Familia Olari Vasile (Oala), formată din Vasile, Florița, Pascu, Ioan, Gheorghe, Florița.

5.Familia Mercea Teodor (Zicea), formată din Teodor, Petru, Teodor.

6. Familia Cheșa Onica (Onicuța), formată din Onica, Maria, Ioan.

7.Familia Abrudean Vasile (Paradica), formată din Vasile și Maria.

8.Familia Mercea Vasile (Miercurea), formată din Vasile Florița, Vasile, Avram, Florița.

9. Familia Techelea Teodor, formată din Teodor și Maria.
10. Familia Grec Marinca (Hârboaică), formată din Marinca și Zeni.
11. Familia Lupșa Mariuță (Cuiedanu), formată din Mariuță și Luca-Alexandru.
12. Familia Crișan Ioan (Gigiu), formată din Ioan, Fironda, Maria.
13. Familia Mercea Teodor (Cucea), formată din Teodor și Elena.
14. Familia Olah Victoria (a lui Ieny), formată din Victoria și Olimpia.
15. Mercea Gheorghe fiu, tată ortodox.

În noua Biserică Penticostală se roagă un număr de 60 de membri, fără a fi incluși în număr și copiii sub 18 ani și aparținătorii (credincioșii nebotezați în apă).

După revoluție, un mare număr de credincioși penticostali au părăsit satul din considerente economice, sociale și politice. Astfel, cel care a răspândit credința penticostală în Chisindia, Mercea Teodor (Barnuța) s-a mutat în Zimand Cuz, iar familia Hatcu Vasile (Marcu) cu 12 membri s-a mutat la Arad, iar câțiva au emigrat în S.U.A.

Familia Crișan (Toma) Milenti s-a stabilit în Sebiș, iar familia Olari, din cătunul Ciolt, cu unsprezece copii a emigrat, în întregime, în S.U.A.

Familia Oprea Alexandru (Țățoiu), formată din patru membri (Alexandru, Rabica, Zaharia, Todorică) s-a stabilit, inițial, la Arad apoi, după 1970, a emigrat în S.U.A.

Familia Luca Alexandru s-a stabilit în Arad, iar unii membri ai familiei au emigrat în S.U.A.

Dorința și credința într-o viață mai bună, au dus astfel la plecarea mai multor familii de credincioși în diferite localități din România, dar și în alte țări. Toți membrii acestei biserici, plecați departe de locurile de baștină, au rămas exemple pentru cei din mijlocul cărora au plecat, dar și pentru noile comunități în care au ajuns.

Comunitatea penticostală din Chisindia în perioada 2006-2018

An 2006-2010. Conducerea Bisericii

1. Conducător biserică – Sulincean Manuel (Halcu)
2. Diacon și secretar – Mercea Gheorghe (Fușta)
3. Casier – Mercea Ioan (Merceu).

An 2010-2014. Conducerea Bisericii

1. Conducător biserică – Mercea Gheorghe (Fușta)
2. Secretar – Rașca Gheorghe (Rașcău)
3. Casier – Mercea Ioan (Merceu)
4. Cenzor – Stan Gheorghe (Uănu Talica)
5. Cenzor – Mercea Avram (Miercurea).

An 2014-2018. Conducerea Bisericii

1. Conducător biserică – Rașca Gheorghe (Rașcău)
2. Secretar – Sulincean Manuel (Halcu)
3. Casier – Mercea Ioan (Merceu)
4. Pastor – Dronca Teodor.

Familile și membrii Bisericii Penticostale din Chisindia în anul 2017

Nr. crt.	Familia și membrii	Data nașterii	Nr. membri
1.	Mercea Marinca (Pepea)	13.12.1930	1
2.	Tămaș Maria (Oaia)	13.12.1934	1
3.	Mercea Catița (Dunațal)	31.03.1950	1
	Oprea Camelia-fata	23.12.1979	1
4.	Mercea Petru (Ziciuța)	17.07.1945	1
	Mercea Zicea Daniel-băiat	14.10.1971	1
5.	Tamaș Ionel (Docită)-soț	10.09.1930	1

	Tamaș Floare – soție	27.08.1932	1
6.	Oană Florica (Ianăș)	21.09.1961	1
7.	Mercea Teodor (Mușânaică)	01.05.1959	1
8.	Mercea Ioan (Merceu)-soț	04.03.1958	1
	Mercea Mărioara – soție	10.05.1962	1
	Doi copii: Mirela și Manuela		2
9.	Seman Mirela	14.10.1984	1
	Seman Andreea	06.10.2009	1
	Seman Edi	10.10.2013	1
	Seman Sebastian	03.06.1974	1
10.	Mercea Florian (Cleanu) – soț	11.09.1990	1
	Mercea Manuela (Merceu) - soție	02.06.1988	1
	Mercea Răzvan – fiu	17.10.2013	1
11.	Mercea Avram (Miercurea) - soț	20.10.1940	1
	Mercea Dorina – soție	13.07.1950	1
	Mercea Dorinuța (Miercurea) –Germania	18.10.1970	1
	Doriana – fiică	10.08.1992	1
	Denis – fiu	23.11.2000	1
12.	Mercea Lidia (Fușta)- soție	02.04.1961	1
	Mercea Gheorghe – soț	05.01.1958	1
	Mercea Adrian – fiu	10.06.1995	1
	Mihuț Benjamin	18.12.2003	1
13.	Luca Dodu (Buiacu) - soț	13.02.1955	1
	Luca Floricuță – soție	10.06.1960	1
	Luca Laurențiu	08.03.1998	1
14.	Mercea Teodor (Fușta) – soț	06.12.1967	1
	Mercea Mărioara – soție	27.03.1972	1
	Mercea Melinda – fiică	22.09.2002	1
	Mercea Mădălina – fiică	15.02.2005	1
	Mercea Anamaria – fiică	03.03.2008	1
15.	Luca Marița (Buiacu)	08.11.1964	1
16.	Rașca Gheorghe (Rașcău) – soț	29.11.1958	1
	Rașca Ana (Rașcău) – soție	01.05.1963	1
	Rașca Benjamin – fiu	12.05.1984	1
	Rașca Anca – noră	10.08.1984	1
	Rașca Teodora – fiică	27.05.1989	1
	Rașca Claudia – fiică	22.04.1996	1
17.	Suba Marinca (Pipa)	30.08.1926	1
18.	Toma Aurel (Milenti) – soț	04.03.1948	1
	Toma Viorica – soție	22.04.1952	1
19.	Marchiș Măriuță (Daina)	02.05.1947	1
20.	Toma Dumitru (Albu) - soț	08.05.1962	1
	Toma Brândușa – soție	04.09.1966	1
	Toma Gabriel - fiu	18.10.1993	1
	Toma Terezia - fiică	21.12.1990	
21.	Păiușan Marinela (Rașcău) -soție	18.04.1968	1
	Păiușan Todor – soț	19.06.1975	1
22.	Stan Gheorghe (Uănu) – soț	12.12.1938	1
	Stan Marinca – soție	12.01.1946	1
	Stan Georgică – fiu	12.08.1973	1
	Stan Silviu – nepot	05.03.209	1
23.	Mandu Marioara (Zbelca)	20.05.1972	1

24.	Rașca Maria (Blaj) Olaru Evelina- fiică	27.01.1973 12.09.1994	1 1
25.	Boanchiș Florin (Dăboiaie) – soț Boanchiș Adina – soție Boanchiș Andrei (Miercurea)– fiu	24.08.1990 31.03.1979 24.08.1970	1 1 1
26.	Sulincean Manuel (Halcu)	07.07.1980	1
27.	Cîrpaci Garoafa (Crăciun) Cîrpaci Beniamin Cîrpaci Daniel Cîrpaci David Cîrpaci Maria Cîrpaci Estera Cîrpaci Denis	06.09.1977 22.02.2000 23.11.2003 03.03.2013 17.04.2010 13.06.2005 01.01.2007	1 1 1 1 1 1 1
28.	Cîrpaci Ciprian (Sușu) – soț Cîrpaci Creanga – soție Cîrpaci Diana – fiică Cîrpaci Iza – fiică Cîrpaci Emanuel – fiu	05.01.1984 26.01.1985 27.09.2003 23.01.2006 05.07.2015	1 1 1 1 1
29.	Cîrpaci Braița Cîrpaci Milosin Cîrpaci Narcisa Cîrpaci Elisei	25.01.1984 05.12.2007 23.05.2010 26.02.2017	1 1 1 1
30.	Stoica Maria (Mia)	05.07.1945	1
31.	Ionesie Raveca	23.09.1939	1
32.	Sulincean Barbura (Băcilă)	04.03.1931	1
	Total membri și aparținători		85

2.6. Biserica Greco-Catolică

După turneul propagandistic efectuat de episcopul orădean unit Samuil Vulcan, în anul 1834, în unele parohii ortodoxe arădene de pe valea Crișului Alb, unitatea spirituală a credincioșilor acestor parohii a fost afectată prin trecerea unora la Biserica Greco-Catolică.

Astfel, ca organizare administrativă, bisericile parohiilor greco-catolice se grupează pe valea Crișului Alb (zona Sebiș) în Districtul vice-arhi-diaconatului Boros-Sebes unde intră parohiile formate în anul 1834 și în anii anteriori și anume²⁹²:

1. Berindia (an 1834)
2. Bokszeg (an 1834) -parohi Petru Sfejer și Petrus Muntyan, filie Boros-Jenö
3. Ignyesd (an 1834) -paroh Ioannes Duma
4. Kertes (an 1834) -paroh Nicolaus Onaga, filie Butyin
5. Minyiad (an 1934) -post de paroh vacant, filie Nermizs
6. Nyagra (an 1834) -paroh Joannes Dronka
7. Revetes (an 1834) -paroh Lazarus Dobrei
8. Rossias (an 1760) -paroh Theodorus Dronca
9. Szelezsany (an 1779) -paroh Joannes Dronka

În aceste parohii se vorbea limba română (lingva valch). Districtul vice-arhi-diaconatului Boros-Sebes avea un număr de 4888 de suflete.

În acest prim val de trecere la uniație, pentru satele comunei Chisindia nu se înregistrează nicio trecere la Biserica Greco-Catolică.

²⁹² Iohannis Tichy, *Schematismus Venerabilis Cleri Dioecesis Magno-Varadinensis Graeci Ritus Varadini, Holicorum Pro Anno 1837*, p.59-63.

În perioada următoare acestui prim val de trecere la uniție, până prin jurul anului 1900, propaganda unită se intensifică în zona de mijloc a Crișului, mărindu-se numărul sufletelor convertite, dar apărând și fenomenul invers de reîntoarcere la biserica strămoșească ortodoxă, credincioșii dându-și seama că au fost amăgiți cu promisiuni neonorate.

Perioada 1834-1900 se caracterizează printr-o instabilitate a credinței religioase, trecerile credincioșilor de la ortodoxie la uniție și invers se intensifică, dar, privit în ansamblu, procesul de revenie la ortodoxie devine dominant.

În intervalul anilor 1840-1900 se înregistrează înființarea unor filii sau parohii noi greco-catolice în zona Ineu-Sebiș, printre ele numărându-se: Chereluș, Chisindia, Felmenes, Gurba, Minișul de Sus, Mocrea, Chier, Târnova, Șiria și Sinteia Mare, dar și revenirea la ortodoxie a unor sate, parțial sau în întregime, ca: Berindia, Roșia, Revetiș, Niagra, Chertiș, Miniad, Sălăgeni și Ignești²⁹³.

Deși propaganda greco-catolică luase amploare în parohiile vecine satului Chisindia, numărul sufletelor din sat aderente valului uniatic a fost mic, cele două sate, Chisindia și Văsoaia, rămânând un fel de filii arondate parohiilor catolice și greco-catolice din Kesztenes (Văsoaia-filie), Felmenes, (Kiszindia-filie) și apoi Buttyin (fiii Kiszindia, Pajzsan, Vaszoja), cu un număr mic de credincioși afiliați bisericii de rit apusean.

Pentru o mai clară viziune a fenomenului de convertire religioasă a credincioșilor din satele comunei Chisindia la alte credințe decât cea ortodoxă, vor fi prezentate în cele ce urmează câteva date statistice privind confesiunea credincioșilor în perioada 1869-1930, de la înregistrarea în comuna Chisindia a unor credințe catolice apusene, până la scoaterea în afara legii, în anul 1948, a unora dintre ele²⁹⁴.

Evoluția confesională a credincioșilor din satul Chisindia în perioada 1869-1930

Anul	Populația totală	Religia - număr credincioși							
		Ortodocși	Greco-catolici	Romano-catolici	Reformați	Evanghelici	Unitarieni	Israeliti	Bapțiști
1869	1626	1596	0	18	0	2	0	10	0
1880	1507	1435	0	62	0	0	0	10	0
1890	1624	1598	0	17	1	0	0	8	0
1900	1723	1682	0	16	5	1	1	18	0
1907	1723	1682	0	16	5	1	1	18	0
1910	1915	1889	1	14	0	1	1	9	0
1930	1835	1752	1	10	3	3	0	7	59

Evoluția confesională a credincioșilor din satul Văsoaia în perioada 1869-1930

Anul	Populația totală	Religia - număr credincioși							
		Ortodocși	Greco-catolici	Romano-catolici	Reformați	Evanghelici	Unitarieni	Israeliti	Alte religii
1869	674	667	0	7	0	0	0	0	0
1880	679	660	1	11	4	1	0	2	0

²⁹³ P. Vesa, op. cit., p.124, 128.

²⁹⁴ Recensăminte. 1869, 1880, 1890, 1900, 1907, 1910, 1930.

1890	724	712	0	12	0	0	0	0	0
1900	785	745	5	27	0	0	0	8	0
1907	785	745	5	27	0	0	0	8	0
1910	833	820	2	8	1	0	0	2	0
1930	730	729	0	1	0	0	0	0	0

Evoluția confesională a credincioșilor din satul Păiușeni în perioada 1869-1930

Anul	Populația totală	Religia - număr credincioși							
		Ortodocși	Greco-catolici	Romano-catolici	Reformați	Evangelici	Unitarieni	Israeliti	Bapțiști
1869	733	724	4	5	0	0	0	0	0
1880	840	835	0	0	0	0	0	5	0
1890	933	927	2	0	0	0	0	4	0
1900	1584	1011	4	547	3	0	0	19	0
1907	1077	1011	4	40	3	0	0	19	0
1910	1204	1198	0	0	0	0	0	6	0
1930	1057	1038	0	1	0	0	0	0	18

2.7. Consemnări

În 1901, cimitirul satului s-a mutat din vechiul loc (Țânțârini) pe noul amplasament numit Târșari, locul unei mici păduri defrișate.

Pe clopotul montat în turnul Bisericii din Vale construită în 1937, se află următorul înscris:

„Acest clopot s-a donat de credincioșii din Parohia întâia din Vale din comuna Chisindia 1938. S-a făcut sub domnia M.S. Regelui Carol II și păstorirea P.S. Episcop Andrei Magier sub conducerea consiliului parohial ort. rom. fiind preot Teodor Lucaciu, primar Suba Avram și epitrop Cornea Vasile nr. 10, rap. Popa Maria nr. 39 a dăruit una mie lei, turnat de Frideric Honig în Arad”.

Biserica Greco-Catolică și-a început primele slujbe în 1935, în casa lui Irinescu Irimia. În 1948, parohia greco-catolică din Chisindia avea 735 de membri, având biserică proprie și fiind una din cele mai mari din zonă.

Parohia Chisindia are în proprietate 32 iugăre de teren, la Voinu (Secția Popilor, din 2 februarie 1926) și 7 iugăre de teren la Tâlhăroaia, expropriate în 1947 din moșia lui Coreg Augustin.

Pe clopotul mare al Bisericii din Deal se află următoarea inscripție: **PATENT. FR. HONIG. ARAD 1920**

„S-a cumpărat acest clopot din dăruirile credincioșilor la care a dat și Dr Iustin Ardelean avocat 1000 coroane și Elisabeta Dr Ardelean nasc. De Wesselenyi Oradea MARE 1000 COR bani ungurești.”

Putem afirma că, în general, satele comunei Chisindia erau sate românești cu cetățeni de etnie românească și religie ortodoxă, atât înainte de unirea cu Biserica Greco-Catolică cât și după unire.

Perioada 1834-1910 a fost o perioadă de mari frământări confesionale în satele comitatului Arad, unde au fost organizate două districte greco-catolice, districtul Boros-Sebes și Boros-Jenő (Pâncota), aparținătoare diecezei Oradea Mare.

Biserica unită și-a organizat parohiile din zona Sebișului, de pe Crișul Alb, în Districtul vice-arhi-diaconatului Boros-Sebis, aparținător de Dieceza greco-catolică a Oradiei Mari, iar parohiile din zona Șiria-Ineu în Districtul vice-arhi-diaconatului Gașa care, după 1910, s-a transformat în Districtul vice-arhi-diaconatului Aradul de munte (Pâncota).

Anul 1936. Notarul comunei Chisindia²⁹⁵:

Domnule Primpretor

Avem onoare a vă raporta că în comuna Chisindia s-au creat nemulțumiri între populație pe chestia alegerii pentru edificarea noului local al Bisericei- astfel că partea nemulțumită circa 300 capi de familie ne asaltează zilnic cu cereri pentu a le face trecere de la religia ortodoxă la cea greco-catolică, promițându-li-se din partea autorităților Bisericei greco-catolice că imediat ce vor părăsi religia ortodoxă și vor trece la cea greco-catolică li se va face Biserica gratuit și pe locul unde ei doresc.

Ceva mai mult suntem informați că autoritățile Bisericei greco-catolice le-au și procurat imprimatele necesare pentru schimbarea religiunii.

Având în vedere că respectivii locuitorii persistă în cererea lor, și sigur că până nu vor fi satisfăcuți nu vor înceta a se aduna în fața Primăriei vociferând, strigând și cerând satisfacerea cererei lor.

Și spre a evita o ruptură între credincioșii Bisericei ortodoxe din Chisindia, avem onoare a Vă ruga să binevoiți a lua cunoștință despre spiritele agitate din această comună, a hotari în cauză și a ne comunica și nouă ce trebuie să facem.

Chisindia la 3 februarie 1936

Notar Chisindia m. p.

Către:

Episcopia Arad

Prefectura Arad

Primpretor Sebiș

Protopresbiteratul Buteni

Exp: 4 februarie 1936

Notar: m. p.

Anul 1842**Oficiul Parohial Român Unit Buteni-Chisindia**

Nr. 104/1942

Stimate Domnule Director,

În conformitate cu Ord. nr. 1640/1942 al Episcopiei Române Unite de Lugoj, toate parohiile sunt obligate a face o șerbare jubiliară pentru P. P. Papa Pius XII, care împlinește 25 de ani de Episcopat. Deci această șerbare trebuie s-o facem și noi.

În parohia noastră n-avem sală, unde să ne adunăm și să prăznuim pe Părintele nostru. Vă rugăm insistent, Domnule Director, binevoiți a ne da o sală a școalei primare din deal ori din vale, pentru a ține șerbarea jubiliară impusă. Sala ne-o trebuie pe ziua de 23 august a. c. Dacă ne dați sala din deal o curățim noi pe jos, iar după șerbare să se ungă cu ulei.

Domnule Director, mă îndeamnă să cer, faptul că, Păr. Dr. Teodor Voștinariu, Protopopul Aradului, va conferenția, plus că vor veni și Domni învățători refugiați din Sebiș și Buteni.

Programul este următorul:

- 1. Cuvânt de deschidere*
- 2. O cântare sau „Tatăl nostru...”*
- 3. Bucurie mare vă vestesc vouă*
- 4. Conferința –Dr. Teodor Voștinariu –Dragostea lui Hristos*
- 5. Cântări – Priceasnă etc.*
- 6. Poezii: Rugăciune Oct. Goga*
Ruga D. Alighieri
Smerenia Giov. Boccacio.
- 7. O curiozitate pedepsită (piesă în 3 acte)*
- 8. Osana Ție Hristoase Rege*
- 9. Poezii*
- 10. Cântare – „Cuvine-se cu adevărat”.*

Cu nădejdea că nu ne refuzați, primiți, Domnule Director, respectele noastre.

Chisindia la 2 august 1942

Herlo Augustin, adm. Par. L. S.

²⁹⁵ D. J. A. N. A., dosar 12/1936, C. P. C. Chisindia.

Anul 1855. Averile sfintei Biserici gin Chisindia²⁹⁶

Biserica e ge piatră în bună stare, prestalul ge piatră, turnul ge piatră acuperit cu șindilă văpsată verge, 2 clopoce, 1 ge 3 măji, și 1 ge 1,5 măji, prestalul ieste chivit ge lemn feștit, 4 sfeșnice ge lemn, 2 sfeșnice ge aramă, și 2 ge țin, 2 măsurare una ge pînză, 1 ge carton, la proscomodie (locul unde se ține prescura), un potir ge țin, zviardă și linguriță ge țin, procovețe 4, aere 2, faloane două, patrafire 4, stihare 3, stihare pruncești 5, făclii 4, cruci 2, prapore 2, cândile ge aramă trei, cagelniță 1, icoane 4 și Antimis 1, 2 sfeșnice înaintea dverilor (uși de altar), 2 sfeșnice în biserica muierească, 12 Minee ge lună, 2 Liturghii, 1 Treod, 1 Penticostar, 2 Cazanii, 1 Strașnic, 1 Apostol, o Evanghelie, un Octoih, un Tipicon, 1 Catavasier, un Ciaslov, o Psaltire, un Molitvelnic, Tâlcuirea Sfintei Evanghelii, 1 Propovedanie, litere ge țin, duoagă (vas) pentru apă sfințită, 6 icoane prăznicere, o ladă ge lemn.

Dat în Kisingia în decembrie 1855, Inventarul Sfintei Biserici ce are hramul „Sf. Stâlpari” gin satul Kisingia din anul 1855, Averile Sf. Biserici din Chisindia.

Alăturat dat în ceară sigiliul bisericii.

Petru Miheuț, paroh, Karnya Luka, paroh.

Cronica bisericeii parohiale din comuna Chisindia- Manuscris

1) Biserica are hramul Stêle stelpari: *e zidită din peatra la anul 1888 și se află în stare bună, nu este zugrăvită ci numai pictată: are necesarele praznicare, întemeietorii bisericeii sunt însisi credincioșii respective comuna bisericească.*

Biserica nu prin episcop s'a sfințit ci din încredințarea Înalt Prea Sfinției Sale Domnului Episcop Ioan Meșian, prin P.O. Domn protoprezbiter Constantin Gurban, asistat de Protozincelul Ignație Papp și încă vre-o 6 preoți din vecinătate.

Naite de biserica aceasta a mai esistat două biserici în comună, una afară de comuna ce era edificată din lemn, iară a doua a fost zidită din peatră pe teritoriul ce se află biserica de acum, acarea însă fiind crepați pereții și având teama de vre-o periclitare s'a desfăcut din temelie și înlocu-i s-a zidit biserica de acum: date positive nu se află, dar se știe că biserica prima foastă de lemn, după zidirea celei a doua din peatră s'a vendut unui credincios de'al nostru, în comuna Buteni.

La care an s'a întemeiat biserica veche nu se știe, dar întemeietorii ei au fost credincioșii din comuna Chisindia care pe acele timpuri erau resfirați cu localitatea în mai multe părți ale hotarului Chisindan dintre cari câțiva parochieni aflându-se în apropierea teritoriului numit păiusini, mai terziu s'a și desfăcut de parochia Chisindia formându-și comuna bisericească și politică cu numele Păiușeni, unde s'a întemeiat biserica respectiv parochie separată.

2) Biserica are următoarele cărți:

a) Două evanghelii, una veche cu inscripția „Stă și Dumnezească Evanghelie”, *acum întru acesta chip tipărită în zilele Prealuminatului și Preainălțiatului Împărat Francisc al doilea cu slobozenia cinstului Consistoriu numit din Ardeal, Sibiu în tipografia lui Ioan Bart 1806, iar a II-a Evenghelie cu inscripția : „Cartea Evangheliilor” tipărită în zilele Preainălțiatului Împărat al Austriei Francisc Iosif I. Subt privegerea și cu binecuvântarea Preasfinției Sale Domnului Andreiu Baron de Siaguna, Episcop al bisericeii gr. răsăritene ortodoxe în marele principat al Ardealului, Comandor al ordinului Leopoldin Cesaro regesc austriac și Sfetnic din lăuntru de stat al Maestății Sale Cesaro Regesc Apostolice Sibiu în Tipografia diecezană la anul Domnului 1859. Este dăruită de Mihai Mercea și soția sa Fironda.*

b) Liturgiere două- *unul cu inscripția „Sfintele și Dumnezeieștile liturgii alui Ioan Zlataust alui Vasilie cel Mare a Prezdeostenii, tipărită în zilele Preainălțiatului Împărat al Austriei Francisc Întâilea cu slobozenia Înălțiatului Crăescului Gubernum atot Ardealului s'a tipărit în Sibiu în Tipografia lui Ioan Bart 1814, al doile Litirgieriu cu inscripția „Sfintele și Dumnezeieștile Liturgii acelor dintru Sfinți Părinților noștrii alui Ioan Zlataust Vasilie cel mare si'a Prezdeosteniei tipărită în zilele Preainălțiatului Împărat al Austriei Francisc Iosif I cu slobozenia Înalt Crăesc Guberniu din M.Pr. al Ardealului Sibiu s'a tipărit în Tipografia alui Georgie de Clozin 1862, donată de preotul Atanasie Brădean și soția sa Macrina.*

²⁹⁶ A.N.D.J. Arad, fond A.E.O.R. Arad, Acte școlare, grupa IV, dosar 84/1855, f.69.

c) **Biblia**, adecă „Dumnezeiasca Scribură a legeri cei vechi și acei noue, după originalul celor șieptezecișidoi de tâlcuitori din Alecsandria, tipărită în zilele Preaînălțiatului nostru Împărat al Austriei Francisc Iosif I sub privegherea și cu binecuvântarea Ecselenției Sale Preasfințitului Domn Andreiu, Baron de Siaguna dreptcredinciosul Episcop al bisericeii gr. resarit. ortodocse în marele principat al Ardealului, Comandor al ordinului Leopoldin Cesaro-Regesc Apostolica. Sibiu cu tipariul și cheltuiala Tipografiei dela Episcopia dreptcredincioasă din Ardeal la anul Domnului 1856-1858.

d) **Cazania** Preablagocestivului Luminatului și Preaînaltului și oblăduitoriului a toată Ungrovlachia Domnului nostru Io, Constantin Nicolae voevod, sănătate viația îndelungată, pace și spășenie dela Dumnezeu rugăm. Eară dela smerenia noastră milostivă și blagoslovenia alt titlu nu are deoarece prima foaie lipsește.

e) **Octoich**, ce se zice elinește Teraclitichi acum tipărit deplin rumânește intru a doua domnie a Țării românești alu minunatului Domn Io, Grigorie Ghica Voievod, cu binecuvântarea Preasfințitului Mitropolit al Ungrovlachiei Chir Neofit prin oserdia și toată cheltuiala Sfinției Sale iubitoriului de Dumnezeu Grigorie Episcopul Râmnicului în sfînta Episcopie a Rom la anii dela Adam [.....] iar de la Hristos afar De cucernicul între preoți Popa Mihaiu Atanasie Popoviciu Tipograful Rîmnicean.

f) **Triodion**, adeca trei cântări ce are întru sine slujba sfințitului și marelui post, care acuma odinioară s'a tipărit întru a treilea an dintru a patra domnie a preasfințitului nostru Domn Io Constandin Nicolae Voievod cu blagoslovenia Preasfințitului Mitropolit a toate Ungrovlachia, Kir Neofit dela Crit în oraș în București. Lcăr [...] de cucernicul între preoți popa Stoica Jancoviciu Tipograful.

g) **Apostole** două: unul cu litere cirile slab, cuprinde faptele apostolilor pentru Duminice și serbători precum și alte ocaziuni: cînd s'a tipărit, cine a fost autorul nu se știe; **Al doilea Apostol** este tipărit cu litere străbune, cuprinde faptele faptele apostolilor pentru Duminineci serbători zile mai însemnate din fiecarea lună, apoi prochimene și apostole la ocaziuni diverse antițuanele de septimane s'a tipărit în Gerla; autorul și anul nu se știe fiindcă lipsesc foile prime.

h) **Evhologion**, adecă Molituelnic care cuprinde în sine rânduiala bisericeii răsăritului ce se cuvine preoților, a sluji la toată treaba norodului, subt preafericita împărăție a preafericitului Împărat al Austriei marele Principe al Ardealului și al Ecselenției Sale Preasfințitului Domn Vlădică Ioan Bobb tipărit acum a treia oară într-acesta chip, în Blaj la anii dela Hristos [...] 1815 cu tipariul Seminariului.

i) **Penticostarion**, ce cuprinde întru sine slujba ce se cuvine: carele mai nainte s'au tălmăcit de Episcopul Damaschin deplin pe limba rumanească, eară acum s'a tipărit în zilele Prealuminatului Domn Io Mihaiu Racovițiu Voievod, fiind Mitropolit Iani Kir Neofit, cu nevoința și cu toată cheltuiala iubitoriului de Dumnezeu Kir Climent episcopul Râmnicului, la leat [...] iara de la Hristos 1743.

j) **Strajnic**, cuprinde slujba ce se face între Triodion și Penticostariu cînd s'a tipărit nu se știe, se află însă dedicarea „Preasfințitului și de Dumezeu trimisului Mitropolit al Ungrovlachiei, Preacinstit și [...] plaiurilor Sfinției Sale Kir Daniil stepânului meu și făcătorului de bine plecată închinăciune, al sfinției Tale plecat și smerit între poslujnici Popa Stoica Tipograf.

k) **Psaltirea prorocului David**, s'a redat și tipărit în Românie însă anul nu se știe, atâta nu mai cuprinde prin îndemânarea și nevoința Cozmei Eromonachul Sfîntei Mitropolii.

l) **Ochtoihul lui Loga**, scris în Arad 21 Mai 1826.

m) **Ciaslov**, care cuprinde în sine toată slujba de zi, de noapte după rânduiala Sfîntei Bisericeii, acum într'acest chip tipărit întru întâia domnie a Măriei Sale Prealuminatului Domnului nostru și oblăduitoriu a toată Țara Românească, Io Alecsandru Scarlat Gica Voievod: cu blagoslovenia și cu toată cheltuiala Preasfințitului Mitropolit al Ungrovlachiei Chieru Chir Grigorie în tipografia Sfîntei Mitropolii în București la anii de la zidirea lumii [...], iara dela Hristos 1733.

n) **Propovedanii**, la îngropăciunea oamenilor morți de preotul Samuil Clein de Sad, izvodite cu binecuvântarea Episcopului neuniților din Ardeal, Vasile Moga acum a doua oară cu

cheltuiala lui Chir Bucur Bucurenciu tipărite Sibiu 1842 tipografia reposatului Ioan Bart, moștenitorului Georgie de Clozius, rămasă.

o) Ciaslov, s'a tipărit în zilele Prealuminatului Împăratului Austriei Francisc Iosif I cu binecuvântarea Prea Sfinției Sale Domnul Andreiu drept credinciosului episcop de legea răsăriteană al Ardealului, Sibiu în tipografia episcopescă la anul Domnului 1859.

p) Ciaslov, întru care se cuprinde rânduiala cum se cuvine a se cânta ciasurile cu troparele și cu alte după obicei. S'a dat la tipariu cu îngăduinția celor mai mari (Csasoslov Walahisch) s'a tipărit în Buda Tipografia Ungariei 1854.

q) Ohtoichul, cel mic tipărit în Sibiu, Tipografia Episcopescă în 1857.

r) Ciaslov, nu se știe cine e autorul și unde s'a tipărit fiindcă lipsesc mai multe foi.

s) Minee de lună, douăsprezece, adecă pentru fiecare lună a lunelor, septembrie, aprilie, mai, iunie, iulie, și august au fost tipărite și tălmăcite prin episcopul Filaret a Râmnicului, iară mai pe urmă a doua oară s'a tipărit sub Împăratul Francisc al II –lea cu binecuvântarea Arhiepiscopului Ștefan Stratimiroviciu din Carloviț în Buda în tipografia Crăiască a Universității din Pesta la anul [...]. Iară a lunelor octomvre, novembre, decembre, ianuarie, februarie și martie s'a tipărit și tălmăcit mai întâi prin Cheșarie, iară mai pe urmă tot Stratimiroviciu în aceeași tipografie și în acelaș an, ca celea sus arătate.

t) Ochoihul mic, Sibiu, tipografia lui Erdei G. de Closin, 1887.

3. Antemis, clopote, cruce

a) Antimisul, fiind scris în limba slavonă și de tot vechiu, nu se poate ceti, se vede anul 1715, scrisă fără de rând.

b) Clopote, sunt trei: în turnul bisericeii, două mai mici, fără inscripție iar al treilea clopot e mare cu inscripția : "Clopotul Sfintei Biserici gr.or. rom. din Chisindia vărsat în anul 1888, Pe acest timp au fost antistii a'i bisericii Atanasie Brădean, preot Filimon Ardelean docinte și presedinte la comitetul parochial, Ilie Cornea, învățătoriu, Iuliu Zarandi, notariu comunal, Florea Hălmăgean, jude și episcop, membrii Mihaiu Mercea, T. Cornea, G. Popa, O. Cornaliu, Ioan Cornea, I. Bodea, St. Chesia, P. Mihuțiu, M. Gurban, G. Stan, P. Stan, T. Mercea. Din fabrica lui Ifju Honig F. în Arad, 1888".

c) lângă biserica se află una cruce de peatră, și la stăruinția învățătorului Filimon Ardelean prin contribuiri benevole a credincioșilor din Chisindia și conlucrarea judeului comunal Tudor Crișean și D. Preoți Atanasie Brădean și Lazăr Oprea prin carii s'a și sfințit în anul 1890.

4. Matricule

a) Matriculele se află ale botezaților, de la anul 1800, a cununaților de la 1816, și a răposaților de la 1800, toate fără vreo întrerupere; din protocoalele botezaților lipsește ici coala câte o foaie, rupte doară prin oameni nepricepuți.

b) Protocol pentru socoșile bisericești de anul 1855 până la 1871.

c) Conscriptii, sunt scrise două de la 1856-1872, alte două de la 1873 până în timpul prezentei, și două, de tot nouă ne folosește încă.

d) Protocol, a cercularelor dela 1860 până cu 1903.

e) Familii istorice n'are, nici n'a avut comuna bisericească.

f) Preoți din vechime a fost: Mihai Luca, Vasile Popoviciu, Constantin Rubinoviciu, Moise Iov, Teodor Cornea, Ivan Iov, Lupu Cornea, Petru Mihuțiu, Porfirie Coloșia, Ursu Colf, Simion Alecsandrescu, iar dela 1865 octomvrie 1, până la 1887 Georgie Cornea, de la 5 Maiu 1866 până la 25 Martie 1868 Petru Dragan; preoții de azi sunt Atanasie Brădean a absolvit Preparandia, e în etate de 64 ani, anii de serviciu 37.; Lazăr Oprea, a absolvat Preparandia, este în etate de 66 ani, anii de serviciu 36; ambii preoți s'au hirotonit prin Prea Înalt Prea Sfinția Sa Procopiu Ivacicoviciu, episcopul Aradului.

5. Școala

Școala în anii de demult nu a avut local propriu ci era numai închiriat când într'on loc când în altul, local propriu esista de la anul 1860 care local respective edificiu la anul 1865 s'a edificat de nou, tot pe acel intravilan i s'a strămutat locul pe teritoriul carele se afla și azi este edificată din lemn, parte nou, parte din cel vechiu este în stare slabă.

Învățători au fost: Nicolae Pucea, Andreiu Cornea, Georgie Cornea, Filimon Ardelean și Ilie Cornea, iar de la anul 1901 încoace și până acum Mihai Miheuțiu.

Numărul obligaților la școală de toate zilele este 220 iar repetitori 101.

6. Casele

Numerul caselor este 248, iar numărul sufletelor bărbați 947 femei 845 de tot 1792, ceti și scrie știu 312.

În decursul timpului a eșit și s'a distins în comună preoții: Mihai Luca, Vasilie Cornea, Teodor Cornea, Lupu Cornea și Georgie Cornea, apoi învățătorii Andreiu Cornea, Ilie Cornea și Mihai Miheuțiu.

7. Realități are biserica două intravilane, două sesii parohiale, mai are biserica un extravilan de 8 jugere pentru dotațiunea preoților.

Școala are un intravilan și una secție de pământ pentru dotațiunea învățătorilor.

Afară de bani mai are biserica un fond de bucate înființat la anul 1893 carele constă din 340 sinice bucate.

S'a semnat în Chisindia 1907, Octomvrie 30,

Lazăr Oprea, paroch.

3. Școala

3.1. Istoricul școlii

Școala din Chisindia de-a lungul timpului

Învățământul elementar românesc din părțile Aradului și Banatului a avut o tradiție care îl situa înaintea învățământului maghiar și german, mai ales raportat la numărul și organizarea școlilor ca instituție.

În unele localități din zona Aradului, școlile existau în „memoria locuitorilor” deci se crease deja o tradiție a școlilor în aceste localități. Slujitorii bisericilor copiau cărți religioase tipărite, și inițiau copiii din sate în arta scrierii, citirii și cântărilor bisericești.

În secolul al XVIII-lea școala începe să se desprindă de biserică, de clădirea și slujbași acesteia. Încet, pe parcursul anilor va exista un rol dublu al preoților, acela de a slujii ca preot și ca dascăl în noul sistem de învățământ care s-a format: școala.

În unele sate încep să apară școli cu clădire proprie și dascăli cu rol propriu, acela de a educa copiii, iar după anul 1900 în școli vor preda atât preoți cât și învățători. În satele din zona Aradului în această perioadă școlile funcționau în clădiri închiriate sau în clădiri proprii ale comunității. În localitățile mai puternice din punct de vedere economic încep să se construiască clădiri cu destinație școlară, iar în altele se învața în casa preotului sau a dascălului. Apare deci în sate o nouă instituție, școala, pe lângă biserică și administrația locală.

Procesul de școlarizare începea la vârsta de 6 ani a copiilor, dascălul și preotul având rolul de a convinge părinții de necesitatea frecventării școlilor, de însemnătatea de a fi om cu carte.

Statul a început să se implice tot mai mult în organizarea activității școlare prin conscrierea (recenzarea) copiilor de vârstă școlară și urmărirea îmbunătățirii frecvenței școlare.

Pentru organizarea și controlul școlilor au fost înființate directorate școlare dintre care unul era la Oradea Mare, comitatul Arad fiind subordonat din punct de vedere școlar acestuia. Aceste directorate erau conduse de directori școlari care aveau dreptul de inspecție asupra școlilor din districtul școlar respectiv.

Sistemul școlar avea în structură școli sătești numite și triviale, școli orășenești mici și școli orășenești mari. Școlile și-au afirmat prin limbă caracterul național, dar învățământul a devenit o problemă de stat și a fost adaptat nevoilor statului. Conceptul de școală națională, adică școala în care instruirea se făcea în limba maternă, și-a îmbogățit conținutul permanent.

Pentru postul de director școlar în districtul Oradea Mare, Mitropolitul din Karlowitz a numit în anul 1787 pe Alexie Vezilici, care coordona și școlile din eparhia Aradului. Pentru stimularea actului educațional s-au trasat câteva reguli generale privind funcționarea școlilor și procesul de învățământ, printre care mai deosebite pot fi amintite:

-construirea de școli în comunități.

-salarizarea dascălilor să se facă două treimi în natură de către comună și o treime în bani de către domnul de pământ.

-recenzarea copiilor de vârstă școlară de ambele sexe în fiecare an și îndrumarea lor spre școală.

-interzicerea păzirii vitelor de către copii, comunitățile fiind obligate să angajeze păstori comunali.

-tineretul școlar românesc să primească gratuit cărți câțiva ani.

În anul 1787 aceste instrucțiuni (reguli) au fost difuzate și în episcopia Aradului, stăruindu-se mai ales asupra nevoii de a se înființa școlii în care să învețe copii sub îndrumarea dascălilor. În zona Aradului comunitățile sătești și-au susținut în general școala satului prin eforturi proprii.

Organele administrației de stat au hotărât ca îndată ce o persoană este angajată ca învățător într-o comună, să se facă un contract între ea și comunitatea respectivă, spre a se specifica drepturile și obligațiile părinților ca și a dascălilor. Contractul se încheia pe un timp limitat, fiind de față delegații comunei, domnul de pământ și reprezentantul administrației comitatense.

Salariile dascălilor nu erau aceleași în fiecare comună și variau de la o localitate la alta în funcție de numărul locuitorilor, de situația lor economică, de pregătirea profesională a dascălului, de rezultatele obținute de el la clasă.

Contractele școlare încheiate între comunitate și dascăli au stabilit și condițiile și obligațiile comunelor pentru construirea școlilor. Pentru construirea unei clădiri școlare care în afara locuinței învățătorului să dispună și de o sală (sau două) de învățământ spațioasă și luminoasă, domniile de pământ suportau cheltuielile pentru materiale și construcție iar comuna se obliga să asigure munca fizică și transportul materialelor.

Pentru încălzirea școlii și locuinței învățătorului, domnul de pământ era obligat să asigure o anumită cantitate de lemne stipulată în contractul școlar.

Alexie Vezilici a îndeplinit atribuțiile de inspector al școlilor din districtul Oradea Mare, alături de I. Verner, împreună cu care a încheiat cele mai multe contracte școlare. Postul de inspector școlar al școlilor din districtul Oradea Mare a devenit vacant în ianuarie 1792 prin decesul timpuriu a lui A. Vezilici, post lui A. Vezilici a fost ocupat de I. Pechata care a fost numit inspector școlar titular la Oradea Mare, ajutat de Ion Opriș, inspector ajutător.

Inspectorul titular I. Pechata era însoțit permanent pe teren de Ion Opriș în activitatea de control a școlilor arădene, deoarece acesta nu cunoștea bine limba română. În anul 1807 inspectorul I. Pechata a vizitat școlile din comitatul Arad, informând Episcopia arădeană despre situația din 52 de școli pe care le-a vizitat și inspectat.

La Chisindia primul contract școlar a fost semnat în anul 1797 dar școala a funcționat și în anii anteriori. În anul 1810 inspectorul general I. Pechata a numit la Chisindia ca învățător pe Nicolae Paulovici care a funcționat ca dascăl în perioada anilor 1810-1817, efectivul cunoscut al școlii din anul 1811 fiind de 10 elevi. Lui Nicolae Paulovici ia urmat în anul școlar 1817-1818 învățătorul Bădiceanu Nicolae care a avut 15 elevi în acest an școlar, iar din anul 1818 până în anul 1823 la școala din Chisindia a slujit ca dascăl Ioan Selejanovici (Selejan). În perioada când dascălul Selejanovici a predat la școala din Chisindia, urmau cursurile școlare un număr de 14 băieți din totalul de 73 de copii (băieți și fete) de vârstă școlară.

Alți dascăli și preoți care au slujit școala din Chisindia la începuturile ei au fost: Bucatoș Petru, Pucea Nicolae, preot Mihaș Petru, Ardelean Filimon, preot Colf Urs și Temeșeanu Ștefan.

Până în anul 1860 școala din sat nu a avut clădire proprie, actul educativ s-a desfășurat în clădiri închiriate, iar în anul 1860 a fost construită o clădire din lemn cu destinație școlară lângă biserica din lemn de pe Deal.

Prin efortul comunității în anul 1855 biserica de lemn este înlocuită cu o biserică de piatră, iar lângă clădirea școlii din lemn în anul 1865 s-a edificat o altă școală din piatră albă cu acoperiș din șindrilă care a folosit și lemn din vechea construcție. Pentru noua construcție cu destinație școlară, proprietatea a comunității bisericești a fost îngăduit un teren pentru grădină și curte. În curtea

școlii a fost săpată o fântână pentru apa de băut a elevilor și familiei dascălului, a fost construită o anexă gospodărească (pentru familia dascălului) și un punct sanitar igienic iar grădina școlii a fost plantată cu pomi fructiferi.

Sala de clasă pentru învățământ avea dimensiunile 7 metri lungime, 6 metri lățime și 2,5 metri înălțime.

Timp de aproximativ 33 de ani, școala a corespuns scopului educativ, dar în anul 1908 preotul satului, Lazăr Oprea, a cerut consistorului diecezan (conducerii biserici ortodoxe) aprobarea pentru construirea unei noi școli, deoarece spațiul de învățământ nu mai era suficient.

Problemele financiare și condițiile administrative ale satului (administrație maghiară) n-au permis însă construirea unei noi școlii. Ca urmare după anul 1904 preotul și învățătorul Mihai Mihuț, originar din satul Chisindia, absolvent al Institutului teologic și Preparandiei din Arad, ca dascăl la școala din Chisindia, a căutat o rezolvare temporară a problemei.

Pe ulița Iagărului în acea vreme, în casa cu nr. 315, au locuit frații Ioan și Ioja Bodea. Barbura Bodea, fiica lui Ioan s-a căsătorit cu Adam Crișan (familia a emigrat în America) și-n familia Crișan s-au născut 4 copii: Floare, Mitra, Gavrilă și Ioan. La vârsta de 18 ani, Mitra s-a întors în România din America unde trăia familia ei și s-a căsătorit cu tânărul preot Mihuț Mihai, locuind la Școala din Deal în spațiu destinat dascălului. Familia Crișan, datorită unor probleme financiare a pierdut casa de la nr. 315 prin vânzarea ei de către banca creditoare. Preotul Mihai Mihuț căsătorit cu Crișan Mitra a cumpărat această casă (casa socrilor) de la bancă creditoare, căreia îi schimbă pentru o vreme destinația, transformând-o în școală, deoarece școala confesională din Deal nu mai putea oferi loc suficient pentru toți copiii din sat care urmau școala. Deci această casă a servit ca locație pentru procesul de învățământ după anul 1910, când dascălul Mihuț Mihai și preotul Oprea Lazăr ajung la concluzia că doar în viitor se va putea construi încă o școală. În școala din ulița Iagărului primii dascăli care au predat au fost 2 învățători, Velea Popescu și Datcu Jugu, originari din zona Olteniei.

Cele două școli, cea confesională din Deal (construită în anul 1865) și cea închiriată din ulița Iagărului vor servi ca locații școlare până în anul 1928 când a fost terminată construcția unei noi școli (lângă Vale).

Clădirea Școlii din Vale a fost recepționată de către comunitate în 2 februarie 1928 și anul școlar 1927-1928 este primul an în construcție școlară nouă. Primul învățător care a predat lecții la clasa I în noua școală a fost Bîrda Ignat de origine din satul Dieci.

Școala din Vale, construcție nouă din cărămidă și piatră și acoperită cu țiglă are două săli de clasă, fiecare cu o suprafață de 60 metri pătrați, cancelarie și locuință pentru locuința dascălului.

Cu școală nouă și dascăli calificați în școli normale de învățământ după anul 1930, numărul elevilor cunoaște o creștere permanentă, iar activitatea educațională a fost structurată pe 7 clase până la reforma învățământului din anul 1948.

Din anul 1948 până în anul 1959 Școala din Chisindia a funcționat cu 4 clase, iar începând din anul școlar 1959-1960 a fost prevăzută o extindere a spațiului de învățământ (a numărului de clase) și o restructurare a actului educațional pe 7 respectiv 8 clase. Extinderea școlii din Vale a început în anul 1959 și s-a terminat în anul 1962. Prin extindere s-au construit 3 noi săli de clasă și o nouă cancelarie, toate spațiile fiind destinate ciclului II. Din cele 3 săli de clasă noi construite, două au fost construite cu frontul stradal în continuarea celor vechi, iar una legată de cele două spre curte. Suprafețele celor 3 săli de clasă sunt: 42 metri pătrați, 48 m. p. și 47 m. p. Noua construcție are înălțimea claselor de 4,5 metri, față de 4 metri cât are cea veche.

Noua cladire a școlii s-a construit (s-a extins) din fonduri bănești primite de la administrația comunei și din contribuția financiară a locuitorilor satului, care au depus și foarte multă muncă voluntară la ridicarea construcției.

Școala din Vale a fost extinsă când primar al satului a fost Popa Teodor, primăria alocând pentru construcție suma de 112 000 lei. În anul școlar 1959-1960 în clasa V (prima serie) au fost înscriși absolvenți clasei a IV-a de la școlile generale din Văsoaia, Păiușeni și Chisindia.

După extinderea școlii din Vale cu cele 3 clase destinate actului educativ, clădirea școlii confesionale din Deal a primit alte destinații printre care putem aminti cea de cămin cultural, spațiu pentru hore țărănești și o anumită perioadă spațiu pentru grădinița satului.

După încetarea utilizării ca grădiniță și cămin cultural clădirea școlii confesionale, proprietate a bisericii ortodoxe din comună a fost supusă deteriorări de la an la an, ajungându-se la starea de ruină de astăzi, după folosirea ei 100 de ani pentru activități școlare și culturale.

Procesul de învățământ în Chisindia după anul școlar 1959-1960 s-a desfășurat doar în clădirea școlii din Vale, care are 5 săli cu destinație educativă, două cancelarii și alte spații cu rol auxiliar necesar procesului de învățământ. Prin pensionarea fostului învățător și director Bunduche Nicolae în anul 1964, care a locuit în spațiul destinat dascălilor din clădirea veche a școlii din Vale, spațiu destinat nevoilor școlare s-a mărit cu cel care fusese în trecut locuința dascălilor.

Dascălii care au predat celor 133 de elevi cuprinși în cele 5 clase ale anului școlar 1959-1960 au fost: Bunduche Nicolae, Bunduche Liubova, Luca Dimitrie, Luca Polixenia și Mihuț Cornelia.

Familia de învățători Bunduche, cu origini în Basarabia au venit la școala din Chisindia în anul 1950, când familia de dascăli Ruiu Nicoale și Eva s-au tranferat la Școala generală din Răpsig după o activitate didactică de 20 de ani la școala din Chisindia. La structurarea activității școlare pe 7 clase (după extinderea construcției cu cele 3 clase), pentru Școala din Chisindia a fost numit director în anul 1959 Bunduche Nicolae, care va deține această funcție până la pensionare în anul 1964, când funcția de director a fost preluată de profesorul Parscuta Petru.

Dascălii care au coordonat activitățile educative la Școala generală din Chisindia, ocupând funcția de director au fost următorii:

Nr. crt.	Numele și prenumele directorului	Perioada
1	Ruiu Nicolae	1930-1950
2	Bunduche Nicolae	1950-1964
3	Parscuta Petru	1964-1972
4	Darău Ioan Toma	1972-1980
5	Balaci Cornel	1980-1991
6	Lazea Beniamin	1991-1993
7	Suba Ioan	1993-2000
8	Floruț Aurel Ioan	2000-2012
9	Pleșa Marinela	2012-2017
10	Sulincean Manuel	2017-

De-a lungul vremilor în cei 200 de ani de activitate școlară atestată la școlile din comuna Chisindia, au desfășurat activități școlare și culturale un număr de 157 de dascăli la Școala din Chisindia, un număr de 78 de dascăli la Școala din Văsoaia și un număr de 65 de dascăli la Școala din Păiușeni.

După anul 1985, școala din satul Văsoaia și-a încetat activitatea datorită numărului redus de elevi prin depopularea satului și îmbătrânirea populației.

Școala din satul Chisindia își desfășoară activitatea structurată pe 8 clase și cea din satul Păiușeni structurată pe 4 clase și este coordonată de învățătoarea Marinela Pleșa, care ocupă funcția de director cordonator începând cu anul școlar 2012-2013, până în anul 2017. Începând cu anul școlar 2017-2018 director cordonator al Școlii Gimnaziale Chisindia a fost numit profesorul Sulincean Manuel.

3.2. Statistici școlare

Situație statistică privind numărul de elevi de la Școala Generală Chisindia din anul 1810 până în anul 2018²⁹⁷

Tabel nr. 1

Nr. crt.	Anul școlar	Număr elevi	Nr. crt.	Anul școlar	Număr elevi
1	1810-1811	10	62	1955-1956	94
2	1817-1818	15	64	1956-1957	100
3	1823-1824	30	65	1957-1958	96
4	1841-1842	22	66	1958-1959	97
5	1842-1843	29	67	1959-1960	134
6	1843-1844	30	68	1960-1961	172
7	1844-1845	35	69	1961-1962	210
8	1852-1853	18	70	1962-1963	194
9	1864-1865	26	71	1963-1964	203
10	1868-1869	40	72	1964-1965	225
lipsă date			73	1965-1966	239
11	1904-1905	75	74	1966-1967	247
12	1905-1906	106	75	1967-1968	245
13	1906-1907	124	76	1968-1969	221
14	1907-1908	115	77	1969-1970	196
15	1908-1909	120	78	1970-1971	152
16	1909-1910	120	79	1972-1973	141
17	1910-1911	129	80	1973-1974	129
18	1911-1912	129	81	1974-1975	136
19	1912-1913	119	82	1975-1976	133
20	1913-1914	123	83	1976-1977	149
21	1914-1915	126	84	1977-1978	160
22	1915-1916	120	85	1978-1979	153
23	1916-1917	124	86	1979-1980	144
24	1917-1918	122	87	1980-1981	153
25	1918-1919	124	88	1981-1982	165
26	1919-1920	120	89	1982-1983	171
27	1920-1921	117	90	1983-1984	177
28	1921-1922	118	91	1984-1985	175
29	1922-1923	110	92	1985-1986	171

²⁹⁷ Arhiva Școlii Generale Chisindia.

30	1923-1924	100	93	1986-1987	179
31	1924-1925	95	95	1987-1988	178
32	1925-1926	90	96	1988-1989	173
33	1926-1927	79	97	1989-1990	153
34	1927-1928	110	98	1990-1991	123
35	1928-1929	130	99	1991-1992	101
36	1929-1930	148	100	1992-1993	119
37	1930-1931	180	101	1993-1994	112
38	1931-1932	201	102	1994-1995	89
39	1932-1933	233	103	1995-1996	87
40	1933-1934	257	104	1996-1997	93
41	1934-1935	278	105	1997-1998	99
42	1935-1936	274	106	1998-1999	107
43	1936-1937	268	107	1999-2000	98
44	1937-1938	267	108	2000-2001	78
45	1938-1939	253	109	2001-2002	83
46	1939-1940	246	110	2002-2003	76
47	1940-1941	251	111	2003-2004	80
48	1941-1942	242	112	2004-2005	71
49	1942-1943	214	113	2005-2006	73
50	1943-1944	204	114	2006-2007	66
51	1944-1945	198	115	2007-2008	69
52	1945-1946	191	116	2008-2009	72
53	1946-1947	195	117	2009-2010	75
54	1947-1948	180	118	2010-2011	71
55	1948-1949	167	119	2011-2012	61
56	1949-1950	101	120	2012-2013	72
57	1950-1951	93	121	2013-2014	67
58	1951-1952	77	122	2014-2015	56
59	1952-1953	65	123	2015-2016	71
60	1953-1954	71	124	2016-2017	68
61	1954-1955	80	125	2017-2018	61

Tabel nr.2. Statistică elevi. Școala cu 3 clase, perioada 1810-1904

Anul școlar	Nr. elevi	Dascăli
1810-1811	10	Nicolae Paulovici
1817-1818	15	Nicolae Bădiceanu
1823-1824	30	Ion Selejanovici
1841-1842	22	Petru Bucatoș
1842-1843	29	Petru Bucatoș
1843-1844	30	Petru Bucatoș
1844-1845	35	Petru Bucatoș
1852-1853	18	N. Puca
1864-1865	26	Filimon Ardelean
1868-1869	40	Filimon Ardelean

Tabel nr. 3. Statistici școlare perioada 1810-2018

Nr. crt.	Anul școlar	Numărul de clase		Total școală
Școala cu 3 clase. Perioada 1810-1904				
1	1810-1811	10		10
2	1817-1818	15		15
3	1823-1824	30		30
4	1841-1842	22		22
5	1842-1843	29		29
6	1843-1844	30		30
7	1844-1845	35		35
8	1852-1853	18		18
9	1864-1865	26		26
10	1868-1869	40		40
lipsă date anii școlari în limitele 1869-1904				
Școala cu 6 clase. Perioada 1904-1928				
11	1904-1905	75		75
12	1905-1906	106		106
13	1906-1907	124		124
14	1907-1908	115		115
15	1908-1909	120		120
16	1909-1910	120		120
17	1910-1911	129		129
18	1911-1912	129		129
19	1912-1913	119		119
20	1913-1914	123		123
21	1914-1915	126		126
22	1915-1916	120		120
23	1916-1917	124		124
24	1917-1918	122		122
25	1918-1919	124		124
26	1919-1920	120		-
27	1920-1921	117		117
28	1921-1922	118		118
29	1922-1923	110		110
30	1923-1924	100		100
31	1924-1925	95		95
32	1925-1926	90		90
33	1926-1927	79		79
34	1927-1928	110		110
Școala cu 7 clase. Perioada 1928-1949				
	Anul școlar	Ciclul I	Ciclul II	Total școală
35	1928-1929	106	24	130
36	1929-1930	124	24	148
37	1930-1931	158	22	180
38	1931-1932	160	41	201
39	1932-1933	172	61	233
40	1933-1934	184	73	257
41	1934-1935	194	84	278
42	1935-1936	191	83	274
43	1936-1937	197	76	268
44	1937-1938	193	74	267

45	1938-1939	181	72	253
46	1939-1940	152	94	246
47	1940-1941	153	98	251
48	1941-1942	150	92	242
49	1942-1943	151	63	214
50	1943-1944	133	71	204
51	1944-1945	130	68	198
52	1945-1946	126	65	198
53	1946-1947	138	57	195
54	1947-1948	140	40	180
55	1948-1949	124	43	167
Școala cu 4 clase. Perioada 1949-1959				
	Anul școlar	Ciclul I		Total școală
56	1949-1950	101		101
57	1950-1951	93		93
58	1951-1952	77		77
59	1952-1953	65		65
60	1953-1954	71		71
61	1954-1955	80		80
62	1955-1956	94		94
63	1956-1957	100		100
64	1957-1958	96		96
65	1958-1959	97		97
Perioada de trecere de la 4 la 8 clase. Perioada 1959-1966				
	Anul școlar	Ciclul I	Ciclul II	Total școală
66	1959-1960	99	35	134
67	1960-1961	104	68	172
68	1961-1962	108	102	210
69	1962-1963	100	94	194
70	1963-1964	97	106	203
71	1964-1965	78	147	225
72	1965-1966	72	167	239
Școala cu 8 clase. Perioada 1966-2018				
	Anul școlar	Ciclul I	Ciclul II	Total școală
73	1966-1967	85	162	247
74	1967-1968	77	168	245
75	1968-1969	68	153	221
76	1969-1970	62	134	196
77	1970-1971	53	124	177
78	1971-1972	45	107	152
79	1972-1973	46	95	141
80	1973-1974	40	89	129
81	1974-1975	48	88	136
82	1975-1976	55	78	133
83	1976-1977	69	80	149
84	1977-1978	73	87	160
85	1978-1979	69	84	153
86	1979-1980	68	76	144
87	1980-1981	63	90	153
88	1981-1982	67	98	165
89	1982-1983	64	107	171

90	1983-1984	73	104	177
91	1984-1985	74	101	175
92	1985-1986	62	109	171
93	1986-1987	73	106	179
94	1987-1988	60	118	178
95	1988-1989	61	112	173
96	1989-1990	57	96	153
97	1990-1991	34	89	123
98	1991-1992	37	64	101
99	1992-1993	37	82	119
100	1993-1994	39	73	112
101	1994-1995	46	43	89
102	1995-1996	38	49	87
103	1996-1997	45	48	93
104	1997-1998	47	52	99
105	1998-1999	44	63	107
106	1999-2000	39	59	98
107	2000-2001	24	54	78
108	2001-2002	27	56	83
109	2002-2003	28	48	76
110	2003-2004	30	50	80
111	2004-2005	36	35	71
112	2005-2006	38	35	73
113	2006-2007	27	39	66
114	2007-2008	28	41	69
115	2008-2009	30	42	72
116	2009-2010	26	49	75
117	2010-2011	31	40	71
118	2011-2012	28	33	61
119	2012-2013	38	34	72
120	2013-2014	35	32	67
121	2014-2015	23	33	56
122	2015-2016	25	46	71
123	2016-2017	17	51	68
124	2017-2018	20	41	61

Anii 1970-1980**Efectivele de copii de vârstă preșcolară în perioada anilor 1970-1980**

Anul	Satul Chisindia		Satul Păușeni		Satul Văsoaia	Centralizator comună	
	nr. copiilor		nr. copiilor		nr. copiilor	nr. copiilor	
	3-5 ani	grădiniță	3-5 ani	grădiniță	de 3-5 ani	3-5 ani	grădiniță
1970-1971	31	25	24	0	8	63	25
1971-1972	39	25	34	20	14	89	45
1972-1973	49	30	32	20	20	101	50
1973-1974	52	30	29	15	17	98	50
1974-1975	50	30	18	15	10	78	45
1975-1976	45	30	15	15	8	68	45
1976-1977	40	25	15	15	8	63	40
1977-1978	40	25	15	15	8	63	40
1978-1979	40	25	15	15	8	63	40
1979-1980	40	25	15	15	8	63	40
1980-1981	40	25	15	15	8	63	40

Anii 1959-1960²⁹⁸

În anul școlar 1959-1960, ia ființă în Chisindia școala cu 7 clase, în acest an constituindu-se prima clasă a V-a a ciclului II. Primul grup de dascăli care au predat lecții în acest an școlar au fost: Bunduche Nicolae, Bunduche Liubova, Luca Dimitrie, Luca Polixenia și Mihuț Cornelia.

S-au constituit totodată primele comitete de părinți pe clase și pe școală, care au fost după cum urmează:

Comitete de părinți pe clase:

I. Pentru clasa I

1. Crișan Gheorghe - Livada (Satu Nou)- președinte
2. Mercea Petru - nr. 259- membru
3. Ruja Ioan - nr. 200- membru

II. Pentru clasa a II-a

1. Irina Vasile - nr. 319- președinte
2. Olari Vasile - Ciolt- membru
3. Paiusan Axente- Livada- membru

III. Pentru clasa a III-a

1. Crișan Blagu - nr. 11- președinte
2. Ruja Gheorghe - nr. 311- membru
3. Suba Ioan - nr. 143- membru

IV. Pentru clasa a IV-a

1. Anghel Viorel - Livada- președinte
2. Faur Teodor - nr. 131- membru
3. Lupșa Teodor - nr. 261- membru

V. Pentru clasa a V-a

1. Popa Petru - nr. 279- președinte
2. Lei Avram - Văsoaia- membru
3. Pantea Florea - Păiușeni- membru

Comitetul de părinți pe școală:

1. Crișan Gheorghe- Livada
2. Irina Vasile - nr. 319
3. Crișan Blagu - nr. 11
4. Anghel Viorel - Livada
5. Popa Petru - nr. 279

Anul 1961

Prima serie de absolvenți ai clasei a VII-a a Școlii Generale de 7 ani Chisindia, înființată în anul școlar 1959-1960, a fost compusă din următorii elevi²⁹⁹:

1. Boc Ioan	19. Oprea Ionel
2. Boanchiș Vasile	20. Pantea Vasile
3. Brădean Emil	21. Popa Floare
4. Brădean Ioan	22. Stan Elena
5. Cornea Aurica	23. Stan Floare

²⁹⁸ Arhiva Școlii Generale Chisindia.

²⁹⁹ Idem.

6. Cornea Chișana	24. Stan Ioan
7. Faur Teodor	25. Suba Borița
8. Faur Nicolae	26. Suba Ioan
9. Irina Ioan	27. Tamaș Floare
10. Lușca Teodor	28. Tamaș Gheorghe
11. Hălmăgean Petru	29. Toma Aurel
12. Lei Floriță	30. Toma Ioan
13. Mureșan Marinca	31. Brădean Atanasie
14. Morcan Teodor	32. Grec Ioan
15. Neag Simedriana	33. Hatcu Gheorghe
16. Olah Olimpia	34. Hatcu Teodor
17. Olari Floriță	35. Irina Teodor
18. Olari Ioan	

Anul 1962

Absolvenții clasei a VII-a, seria a 2-a, anul școlar 1962-1963, diriginte prof. Pintiuța Cornelia³⁰⁰:

1. Faur Vasile	16. Hălmăgean Aurel
2. Anghel Teodor	17. Paiușan Teodor
3. Boanchiș Teodor	18. Voimereștean Nicolae
4. Mercea Teodor	19. Braiț Maria
5. Stan Ana	20. Boanchiș Antonie
6. Lupșa Teodor	21. Paiusan Ioan
7. Mihuț Floare	22. Gașpar Teodor
8. Andraș Ioan	23. Stan Maria
9. Lei Avram	24. Grec Emanuil
10. Gașpar Ioan	25. Sulincean Gheorghe
11. Gurban Floriță	26. Gurban Ioan
12. Irina Gheorghe	27. Sulincian Mihai
13. Ruja Eva	28. Rașca Maria
14. Oprea Zaharia	29. Gurban Dreana
15. Cornea Gheorghe	

Anul 1913**Date statistice școlare pentru anul școlar 1913-1914³⁰¹**

1. Numărul copiilor cu vârsta între 6-15 ani: 437 total
2. Prunci: 227 total
  - a. de la 6-12 ani: 170 total
  - b. de la 13-15 ani: 57 total
3. Fete: 210 total
  - a. de la 6-12 ani: 156 total
  - b. de la 13 la 15 ani: 54 total
4. Dintre cei obligați au frecventat: 123 total

Prunci: 96 total	Fete: 27 total
a. de la 6-12 ani: 92	a. de la 6-12 ani: 27
b. de la 13-15 ani: 4	b. de la 13-15 ani: 0
5. N-au frecventat școala: 314 total; 131 prunci; 183 fete

Prunci	Fete
a. de la 6-12 ani: 129	a. de la 6-12 ani: 78
b. de la 13 la 15 ani: 54	b. de la 13-15 ani: 53

³⁰⁰ Idem.

³⁰¹ Mihai Mihuț, înv., Lazăr Oprea, preot, *Anul 1914*, mss. nenumărat, colecția Faur Vasile.

Anul 1948Școala din Chisindia. Situație statistică privind greutatea și înălțimea elevilor³⁰²

Vârsta (ani)	Greutate						Înălțime					
	băieți (kg.)			fete (kg.)			băieți (m.)			fete (m.)		
	nr.	greutate kg.	media	nr.	greutate kg.	media	nr.	înălțime totală	media	nr.	înălțime totală	media
7	3	82	27,33	4	91	22,75	3	367	1,22	4	463	1,15
8	14	350	25,00	8	181	22,62	14	1666	1,19	8	911	1,13
9	12	316	26,33	10	244	24,40	12	1427	1,19	10	1202	1,20
10	17	505	29,70	7	194	27,78	17	2109	1,24	7	860	1,08
11	9	292	32,44	7	212	30,28	9	1143	1,27	7	898	1,28
12	12	401	33,41	10	352	35,20	12	1575	1,31	10	1352	1,42
13	6	245	40,83	14	548	39,14	6	830	1,38	14	1988	1,27
14	5	209	41,80	3	141	47,00	5	710	1,42	3	447	1,49
total	78	2400	30,77	63	1963	31,15	78	9827	1,26	63	8091	1,28

Anul 1959**Memoriu**³⁰³

Școala elementară de 4 ani din com. Chisindia, raionul Gurahonț este trecută în proiectul planului de școlarizare pe anul 1959-1960 ca să înceapă să funcționeze cu 7 clase.

Pentru aceasta, Sfatul Popular Local și-a propus ca în vara acestui an să construiască încă un local de școală cu 3 săli de clasă: pentru clasa a V-a, a VI-a, a VII-a.

Școala se construiește din fondul de contribuție voluntară.

În acest scop își are procurat până-n prezent următoarele materiale:

1. Cărămidă -40.000 bucăți;
2. Ciment -0,700 tone;
3. Țigla -1000 bucăți;
4. Patruzeci (40) metri cubi plop pentru scânduri și leături;

Fondurile construcției sunt următoarele:

- a. Sold din anul 1958=27 000 lei;
- b. Votat pe anul 1959=23 400 lei;

Total=50 400 lei.

Planul Sfatului Popular este, ca una din sălile de clasă s-o dea în folosință la 1 septembrie 1959, iar celelalte două, la 1 septembrie 1960. Toată clădirea în roșu va fi gata la 1 septembrie 1959.

În cazul cel mai rău, când Sfatul n-ar reuși să termine în vară una din cele trei săli de clasă, se va putea folosi pentru clasa a V-a sala de clasă a localului II al școlii noastre (fosta Școală Confesională ce-a trecut în proprietatea M. I. C. în anul 1948 și unde în prezent este sala de festivități a căminului și sala de joc a tineretului din comună).

În momentul de față Sfatul Popular așteaptă aprobarea din partea Raionului, pentru a putea întocmi devizul și începe lucrarea.

În ceea ce privește cazarea profesorilor ce vor fi numiți pentru anul școlar 1959-1960, s-a luat legătura tot cu Sfatul Popular și s-a căzut de acord că s-ar putea caza la locuitorii: Stan Vasile- nr. 67 și Mișuț Cecilia- nr. 25.

Sfatul Popular a asigurat Școala cu un lot de experiență în suprafață de 25 arii.

În clasa a V-a de la Chisindia, vom înscrie 21 elevi din promoția clasei a IV-a din acest an, 4 (absolvenți) elevi din absolvenții clasei a IV-a din anul școlar 1957-1958, 7 de la Păiușeni și

³⁰² Arhiva Școlii Generale Chisindia.

³⁰³ Idem.

5 de la Văsoaia, tot din absolvenții clasei a IV-a din acest an și 2 din repetenții clasei a V-a de la Buteni. Total 39.

Chisindia la 20 martie 1959

Director, N. Bunduche

L. S.

Învățători născuți în Chisindia, absolvenți ai Preparandiei și ai Institutului Teologic Ortodox Român din Arad³⁰⁴

1. Cornea Andreiu, 1849-1850.
2. Cornea Giorgiu, 1857-1858.
3. Cornea Teodor, 1857-1858.
4. Cornea Ilie, 1875-1876.
5. Stan Ștefan, 1886-1887.
6. Mihaș Mihai, 1899-1900.

Școala generală Chisindia. Situație statistică școlară pe perioada 1920-2018

Anul școlar	Clasele I-IV	Clasele V-VIII					Clasele I-VIII
	Total	V	VI	VII	VIII	Total	Total
1920-1921	111	4	2	0	0	6	117
1921-1922	113	2	3	0	0	5	118
1922-1923	104	4	2	0	0	6	110
1923-1924	90	8	2	0	0	10	100
1924-1925	86	6	3	0	0	9	95
1925-1926	70	17	3	0	0	20	90
1926-1927	65	10	4	0	0	14	79
1927-1928	89	13	8	0	0	21	110
1928-1929	106	11	8	5	0	24	130
1929-1930	124	11	7	6	0	24	148
1930-1931	158	9	9	4	0	22	180
1931-1932	160	23	11	7	0	41	201
1932-1933	172	22	28	11	0	61	233
1933-1934	184	29	22	22	0	73	257
1934-1935	194	40	24	20	0	84	278
1935-1936	191	37	25	21	0	83	274
1936-1937	192	30	23	23	0	76	268
1937-1938	193	31	18	25	0	74	267
1938-1939	181	42	18	12	0	72	253
1939-1940	152	46	33	15	0	94	246
1940-1941	153	33	37	28	0	98	251
1941-1942	150	37	26	29	0	92	242
1942-1943	151	17	24	22	0	63	214
1943-1944	133	34	14	23	0	71	204
1944-1945	130	38	18	12	0	68	198
1945-1946	126	30	23	12	0	65	191
1946-1947	138	21	24	12	0	57	195
1947-1948	140	18	8	14	0	40	180
1948-1949	124	26	17	0	0	43	167
1949-1950	101	0	0	0	0	0	101
1950-1951	93	0	0	0	0	0	93
1951-1952	77	0	0	0	0	0	77
1952-1953	65	0	0	0	0	0	65

1953-1954	71	0	0	0	0	0	71
1954-1955	80	0	0	0	0	0	80
1955-1956	94	0	0	0	0	0	94
1956-1957	100	0	0	0	0	0	100
1957-1958	96	0	0	0	0	0	96
1958-1959	97	0	0	0	0	0	97
1959-1960	99	35	0	0	0	35	134
1960-1961	104	33	35	0	0	68	172
1961-1962	108	36	31	35	0	102	210
1962-1963	100	31	34	29	0	94	194
1963-1964	97	41	31	34	0	106	203
1964-1965	78	50	36	31	30	147	225
1965-1966	72	61	44	33	29	167	239
1966-1967	85	49	40	42	31	162	247
1967-1968	77	55	35	40	38	168	245
1968-1969	68	39	41	34	39	153	221
1969-1970	62	37	31	35	31	134	196
1970-1971	53	40	29	25	30	124	177
1971-1972	45	31	29	24	23	107	152
1972-1973	46	19	26	27	23	95	141
1973-1974	40	26	14	24	25	89	129
1974-1975	48	27	23	15	23	88	136
1975-1976	55	19	24	23	12	78	133
1976-1977	69	15	20	23	22	80	149
1977-1978	73	22	22	20	23	87	160
1978-1979	69	34	18	14	18	84	153
1979-1980	68	24	23	17	12	76	144
1980-1981	63	28	23	22	17	90	153
1981-1982	67	25	28	23	22	98	165
1982-1983	64	30	26	28	23	107	171
1983-1984	73	22	28	27	27	104	177
1984-1985	74	25	22	26	27	101	175
1985-1986	62	35	26	20	28	109	171
1986-1987	73	26	35	26	19	106	179
1987-1988	60	30	28	35	25	118	178
1988-1989	61	20	30	27	35	112	173
1989-1990	57	20	19	30	27	96	153
1990-1991	34	18	19	22	30	89	123
1991-1992	37	13	15	19	17	64	101
1992-1993	37	16	12	36	18	82	119
1993-1994	39	10	13	13	37	73	112
1994-1995	46	7	10	13	13	43	89
1995-1996	38	19	9	8	13	49	87
1996-1997	45	12	18	8	10	48	93
1997-1998	47	15	12	17	8	52	99
1998-1999	44	19	15	13	16	63	107
1999-2000	39	13	17	15	14	59	98
2000-2001	24	21	10	17	15	54	78
2001-2002	27	10	19	10	17	56	83
2002-2003	28	10	9	19	10	48	76
2003-2004	30	14	8	9	19	50	80

2004-2005	36	6	14	7	8	35	71
2005-2006	38	11	6	12	6	35	73
2006-2007	27	10	9	8	12	39	66
2007-2008	28	12	13	8	8	41	69
2008-2009	30	10	12	11	9	42	72
2009-2010	26	14	10	13	12	49	75
2010-2011	31	3	14	10	11	40	71
2011-2012	28	9	2	12	10	33	61
2012-2013	38	11	9	2	12	34	72
2013-2014	35	11	11	8	2	32	67
2014-2015	23	13	10	11	8	33	56
2015-2016	25	17	8	15	6	46	71
2016-2017	17	13	16	10	12	51	68
2017-2018	20	2	13	17	3	41	61

3.3. Dicționarul dascălilor

1. Alb Voichița, înv. 1973-1975, Văsoaia

S-a născut în 30 sept. 1950 în satul Almaș, unde a urmat școala elementară. Urmează apoi Liceul Pedagogic de Învățători din Arad pe care l-a absolvit în anul 1970, cu examen de diplomă. La absolvire, a fost repartizată la Școala Generală din Lăpușnicul Mare, jud. Caraș-Severin unde a lucrat până în anul 1973. Din 1973-1975 a lucrat la Văsoaia, la Școala Moțești. În 1975, s-a transferat la școala din Dieci.

2. Alda Viorica, prof. suplitoare biologie, agricultură, muzică, Chisindia, cu grad definitiv 1977-1985. S-a născut în 27 febr. 1951 în satul Aldești. Este absolventă a Institutului Pedagogic de 3 ani din Baia Mare, Facultatea de Științe Naturale și Agricole, licențiată din anul 1974, căsătorită cu Alda Ioan, născut în 9 dec. 1948 în Aldești, comuna Bârsa. Căsătoria a avut loc în 3 mai 1974 în comuna Bârsa. A lucrat la Școala Generală Bârsa (1 nov.1974 - 30 iun.1975), Școala Generală Berechiu (1 sept. 1975-31 aug. 1976), Școala Generală Chisindia (16 sept. 1977- 1985 ca profesoară suplitoare).

3. Andrei Ioan, preot, înv. 1904-1913, Păiușeni.

4. Andrițoiu Ioan, preot, 1931-1949, Văsoaia.

5. Ardelean (n.Miclea) Ecaterina, înv. 1967-1972, Școala Moțești-Văsoaia.

S-a născut în 19 sept. 1949 în localitatea Berindia, comuna Buteni, din părinții Ilie și Elena. A urmat școala primară în Buteni și apoi Liceul Pedagogic din Oradea, specialitatea învățătoare, promoția 1967.

6. Ardelean Filimon, înv. 1864-1901, Chisindia.

Filimon Ardelean s-a născut în anul 1839 și a decedat în 6 martie 1919 în satul Chisindia. A fost absolvent al Preparandiei din Arad, promoția anului 1864, după care s-a stabilit în satul de baștină, ca dascăl. A fost căsătorit cu Maria Iovănuț, originară tot din Chisindia, în familia lor născându-se doi copii, Ileana și Iustin. Ileana s-a căsătorit cu preotul Ioan Popovici din parohia Voivodeni, comuna Bârsa unde a și decedat, neavând urmași.

Iustin, cu studii superioare în drept, dându-și doctoratul în științe juridice în 1904, și-a deschis birou de avocatură în Oradea. Implicat în politică, după Unirea cea Mare, a fost ales deputat și în anul 1922 a devenit prefect de Oradea. Pe tărâm cultural, începând din 1892 până în 1940, a editat la Oradea ziarul umoristic *Vulturul Ardelean* al cărui proprietar și redactor șef era. După anexarea Ardealului de Nord, Iustin Ardelean a fost expulzat din Oradea de administrația ungară și s-a stabilit în Arad, unde a decedat în anul 1943, la vârsta de 78 de ani. Nu a avut urmași, prin decesul său și al surorii sale, Ileana, familia de intelectuali Ardelean dispăre din viața socială și civilă a Chisindiei.

Familia Ardelean a avut origini străvechi în Chisindia. Părinții dascălului Filimon se numeau Dumitru și Maria, mama fiind din neamul Bardanilor. Dascălul Filimon Ardelean a slujit școala din Chisindia timp de 37 de ani, de la absolvirea Preparandiei până la bătrânețe. În anul 1888, dascălul Filimon Ardelean era „*docinte și președinte al comitetului parochial*” după cum rezultă din inscripția de pe clopotul mare al bisericii din Chisindia. Decedat și înmormântat în cimitirul satului, în loc de cinste, la intrarea în cimitir, crucea de piatră a mormântului său mai dăinuie și astăzi.

7. Ardelean Ioan, înv. 1934-1937, Văsoaia.

În anul școlar 1936-1937, a fost detașat de la școala din Văsoaia la școala din Ususău (jud. Timiș-Torontal) și apoi transferat la școlile generale din Odvoș și Bătuța, județul Arad.

8. Ardelean Ligia, înv. 1951-1952.

9. Ardelean Maria, înv. 1896-1909, Chisindia.

10. Ardelean Veronica, prof. suplitoare 1961-1962, Chisindia.

11. Arpad Ioan, înv. 1921-1922, Chisindia.

Locuia cu soția sa, Ilona, în locuința rezervată dascălilor din clădirea Școlii Confesionale aflată pe dealul din mijlocul satului.

12. Arpaș Ioan, înv. 1928-1930, Chisindia.

13. Avramovici Ioan, înv. 1931-1932, Văsoaia.

De la școala din Văsoaia a fost transferat la școala din Zăbrani.

14. Balaci Cornel.

S-a născut în 20 noiembrie 1932, din mama Persida, în satul Honțșor (Gurahonț), unde urmează școala primară. A absolvit studiile liceale și apoi, în perioada 1951-1965, s-a angajat în diverse întreprinderi (Cooperativa de Consum Vârfurile, Baza de Recepție Gurahonț, Întreprinderea Kwartit Oradea, *Avântul* Gurahonț, Întreprinderea de Metale Rare Dezna, Cooperativa de Consum Gurahonț, U.R.C.C. Sebiș-Gurahonț. Din 1965 până în 1973, a fost cadru didactic suplitor la: Școala Generală Laz (1965-1966), Șc. Gen. Zugău-Dezna (1966-1968), Moneasa (1968-1969), Dezna (1969-1973). În perioada 1968-1973, a frecventat cursurile Facultății de Istorie-Filozofie de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, fără frecvență. După absolvire, s-a angajat ca profesor de istorie la Liceul Teoretic din Gurahonț. La 1 septembrie 1980, a fost numit director la Școala Generală din Chisindia, de unde s-a pensionat la data de 31 aug. 1990. S-a căsătorit la 21 mai 1959, în satul Dezna, cu Stănescu Maria-Rodica, (născută în 22 iun. 1930) și au luat în adopție pe Ciprian, născut în 14 dec. 1964 și care, după terminarea studiilor, a emigrat în S.U.A.

15. Bădiceanu Nicolae, înv. 1817-1818, Chisindia.

16. Bălan Grigorie, înv. 1947-1948, Păiușeni.

17. Bălănescu Paula, prof. suplitor 1961-1962, Chisindia.

S-a născut în 13 octombrie 1942 la Iași, din părinții Paul -economist și Henrieta - învățătoare. Familia a ajuns cu serviciul la Arad, apoi la Almaș, unde Paula își petrece copilăria începând de la 4 ani și unde a frecventat școala generală, clasele I-VII. A urmat Liceul Teoretic „Ghiba Birta” din Arad iar după absolvire a predat ca profesor suplitor. În anul 1961-1962, s-a înființat la Chisindia Biblioteca Comunală, iar Paula Bălănescu a fost prima bibliotecară și, în paralel, profesor suplitor la Școala Generală din sat. A urmat cursurile Facultății de Filologie din cadrul Universității de Vest din Timișoara. A mai predat la Școala din Revetiș, Avram Iancu, Almaș, de unde s-a pensionat în anul 1998. S-a căsătorit în 1966 cu Ilca Ioan și în familia lor s-au născut două fete: Amalia și Ioana, care au urmat cursuri universitare, devenind profesoare. Soțul a decedat, iar acum locuiește în casa părinților din Sebiș.

18. Băluță Gheorghe, înv. 1942-1943, Văsoaia.

A ajuns ca învățător la Văsoaia fiind refugiat din județul Sălaj, la ocuparea Ardealului de Nord de către unguri. În anul 1943, a fost detașat de la Văsoaia în localitatea Valea Seacă din zona Putnei.

19. Bârda Ignat, înv. 1927-1930, Chisindia. Era originar din satul Dieci.

20. Bârnețiu (n. Cornea) **Doina**, educatoare, prof. suplitoare 1967-1975, Chisindia.

S-a născut în 24 iun. 1946 la Chisindia. A urmat școala primară și gimnazială la Chisindia, apoi Școala Medie „Avram Iancu” din Brad, promoția 1964, cu diplomă de bacalaureat. A absolvit,

la fără frecvență, Facultatea de Matematică a Institutului Pedagogic de 3 ani din Timișoara. În 1966, a lucrat ca educatoare la Cuied iar în perioada 15 sept. 1968 - 31 aug. 1969 la Grădinița Chisindia. Din 15 sept. 1969 - 1 mart. 1970, a funcționat la școala din Hălmăgel. În 14 sept. 1971, s-a transferat la școala din Chisindia. În 28 mai 1967, s-a căsătorit cu Bârnețiu Florin. Are doi copii: Lucian-Alexandru, născut în 25 oct. 1967 și Claudia-Ioana, născută în 6 ian. 1971. A fost secretară a Consiliului Popular Chisindia și este președintă a Composesoratului Chisindia.

21. Bârnețiu Alexandru, înv. 1940-1946, Păiușeni.

S-a născut în 24 febr. 1915 în localitatea Seleuș. În anul 1940, a ajuns învățător în satul Păiușeni, unde s-a căsătorit cu o localnică. În perioada anilor 1945-1946, ocupa funcția de director al școlii din Păiușeni. În familia Bârnețiu s-a născut Florin, viitorul doctor al satului Chisindia. De la școala din Păiușeni, învățătorul Bârnețiu Alexandru s-a transferat la Școala Generală Pâncota.

22. Bârnețiu Florin, prof. suplinitor 1962-1963, Chisindia.

23. Bejan Corina, prof. lb. română 1973-1974, Chisindia.

S-a născut la Buteni, în 7 august 1948, din părinții Ioan și Floriță. A urmat școala primară și gimnazială la Buteni, iar liceul la Sebiș. Este absolventă a Institutului Pedagogic de 3 ani din Oradea, Facultatea de Filologie, promoția 1969. În anul școlar 1972-1973, a lucrat la școala din Girișul Negru, județul Bihor, de unde s-a transferat la școlile din Chisindia și Buteni, unde a predat limba română și franceză. A publicat cărți printre care *Toponimia localității Buteni, jud. Arad* (2011).

24. Bejan (n. Stoica) **Ecaterina**, înv. 1950-1952, Chisindia.

S-a născut în 29 septembrie 1912, în localitatea Cherechiu (Caporal Alexa), raionul Chișineu Criș. A fost absolventă a Școlii Normale de Învățători Arad (1937). A ocupat funcția de învățătoare la Nădab, unde l-a cunoscut pe directorul Petru Bejan, originar din Buteni, cu care s-a căsătorit. În anul 1939, familia Bejan s-a transferat la Buteni, ea ca învățătoare și el ca preot. Din anul 1950, ea a funcționat la Școala Generală Chisindia până în 1952, când s-a îmbolnăvit și s-a pensionat. A decedat în 25 martie 1984 la Buteni, unde a fost înmormântată.

25. Benjung Eva, prof. educație fizică 1965-1967, Chisindia.

S-a născut în 4 nov. 1943. A fost absolventă a Institutului Pedagogic de 3 ani din Timișoara, Facultatea de Educație Fizică, cu examen de stat.

26. Bibart Maria, înv. suplitoare 1856-1858, Văsoaia.

27. Birău Ioan, înv. 1868-1869, Văsoaia.

28. Birău Marinela, prof. suplitoare 15 sept. 1973- 8 dec. 1973, Chisindia.

S-a născut în 19 aug. 1950, la Caracal. În 15 sept. 1973, a venit în Chisindia ca profesoară suplitoare, pe concediul de maternitate al profesoarei Onica Maria. În perioada când lucra la Chisindia, era studentă în anul IV, fără frecvență, la Facultatea de Filologie.

29. Bîrda Ignat, înv. 1960-1961, Chisindia.

A fost absolvent al Școlii Normale de Învățători, cu examen de stat.

30. Bocu Ioan-Traian, înv. 1984-1987, Chisindia.

S-a născut în 10 mai 1949 în Țipari (Chișineu-Criș), din părinții Ioan și Silvia. A terminat clasele primare la școala din Țipari, comuna Sinteia Mare, iar în anul 1968 a absolvit Liceul Pedagogic Arad. A urmat Facultatea de Filologie a Universității de Vest din Timișoara, promoția 1974. În 1990, a obținut gardul didactic I. În perioada 1968-1978, a fost învățător-profesor la Școala Generală Chereleuș, 1984-1987, profesor instructor la Clubul Elevilor Sebiș, 1984-1987, profesor la Școala Generală Chisindia, 1987-2015, profesor la Liceul Teoretic Sebiș. S-a căsătorit cu Persida și în familia lor s-a născut Diana (profesoară la Școala Gimnazială „Aurel Vlaicu” Arad. Este pensionar și trăiește în Sebiș.

31. Bodea Elisabeta, înv. 1965-1966, Văsoaia.

32. Bologna Alexandru, înv. 1931-1933, Văsoaia.

S-a născut în 29 oct. 1909, în localitatea Strehaia, jud. Mehedinți. A venit la școala din Văsoaia cu titlul provizoriu, în 4 nov. 1932 și în 22 dec. 1933 a plecat la o școală din județul Caraș-Severin.

33. Borlea Teodor, prof. limba română 1978-1985, Chisindia.

S-a născut în 16 dec. 1937 la Buteni, unde a urmat școala generală. A urmat studii universitare la Timișoara, Facultatea de Filologie, absolvită în 1971. Pe lângă funcția de profesor, a fost și director al Căminului Cultural Chisindia. A mai lucrat la Școala Preventorială din Căpâlnaș. Căsătorit, are doi copii.

34. Brad Marina, înv. 1956-1957, Chisindia.

Absolventă de liceu teoretic, a lucrat ca învățătoare suplinitoare.

35. Braiț Ivantie, înv. 1821-1867, Văsoaia.**36. Braițiu** (n. Marica) **Constanța**, înv. 1943-1951, Chisindia.

S-a născut în 27 mart. 1907, în satul Viișoara, județul Românați, într-o familie cu opt frați. În anul 1927, a absolvit Școala Normală de Învățători din orașul Pitești. După terminarea școlii, a lucrat la școala din Berindia (1927-1937) și din Buteni (1937-1943). În anul 1943, s-a transferat la școala din Chisindia, unde a lucrat ca dascăl până în anul 1951. A fost căsătorită cu notarul comunei Chisindia, Braițiu Ioan, având împreună doi copii, pe Ion și Stela.

37. Brancovici Avram, preot, înv. 1801-1804, Văsoaia.**38. Brancovici Dionisie**, preot, înv. 1804-1847, Văsoaia.**39. Brădean Atanasie**, preot, înv. 1871-1872, Văsoaia.

S-a născut în iunie 1844, în satul Govojdia, protopresbiteratul Boroș-Ineu. A absolvit Institutului Teologic Ortodox Român din Arad în 1869, fiind student la teologie în perioada 1866-1869. L-a hirotonit Înaltpreasfinția Sa, Procopiu Ivașcovici, episcop al Aradului. A slujit la Văsoaia în perioada 1871-1879. A decedat în anul 1909.

40. Brădean (n. Bîlc) **Zina**, prof. suplinitor lb. română, lb. franceză 1965-1971 și 1977-1979, Chisindia.

S-a născut în 22 noiembrie 1947, la Chisindia. A urmat clasele primare și gimnaziale la Chisindia iar liceul la Sebiș. În 1971, a absolvit cursurile Facultății de Filologie ale Institutului Pedagogic de 3 ani Oradea. În anul 1976, a predat agricultura și științele naturii la Școala Generală Almaș. A fost căsătorită cu preotul chisindan Brădean Adam, ajuns protopop al Inelui. Are doi băieți căsătoriți.

41. Bucatoș Nicolae Petru, înv. 1841-1845, Chisindia; 1856, Văsoaia.**42. Budișan** (n. Crișan) **Mariana**, înv. suplinitoare 1975-1977, Păiușeni.

S-a născut în 2 mai 1956, din părinții George și Mariana. Este absolventă a Liceului Teoretic Sebiș, promoția 1975, cu examen de bacalaureat. A lucrat ca dascăl suplinitor la școlile din Chisindia și Păiușeni, suplinind profesoarele sau educatoarele plecate în concedii de maternitate sau concedii fără plată. În 1977, a înlocuit în concediu de maternitate pe educatoarea Irina de la Grădinița Chisindia. În 22 oct. 1977, s-a căsătorit cu Budișan Alexa, născut în 5 mart. 1947, din părinții Nicolae și Nastasia.

43. Bulzan Ștefan, înv. 1938-1939, Chisindia.**44. Bunduche Liubova**, înv. 1952-1964, Chisindia.

S-a născut în 3 ian. 1909, în satul Țiganca, raionul Cahul (U.R.S.S.), în familia Gribencea, din părinții Visarion și Ana. A fost absolventă a Școlii Normale de Învățători și a intrat în învățământ în anul 1927. În perioada celui de-Al Doilea Război Mondial, prin anii 1943-1944, s-au refugiat (ea și soțul, Nicolae) ca dascăli în zona Aradului. A decedat în 20 ianuarie 1981 la Sebiș, unde este înmormântată.

45. Bunduche Nicolae, înv., director 1950-1964, Chisindia.

S-a născut în Buțeni, raionul Hâncești, regiunea Chișinău, în 6 dec. 1907, din părinții Bunduchi Ioan și Bunduchi Maria. A fost absolvent al Școlii Normale de Învățători și a intrat în învățământ în anul 1927, îndeplinind și funcția de director. Tatăl, Bunduchi Ioan, era agricultor cu 4 clase și cu gospodărie proprie. Mama, Bunduchi Maria, cu 5 clase, avea 23 de ani la nașterea lui Nicolae. A lucrat ca învățător la școala din Fibiș (jud. Timiș) și la școlile din Șeitin, Neagra (jud. Arad) și Chisindia. A decedat în anul 1981 și este înmormântat în Sebiș.

46. Burcă Elena-Rodica, înv. suplitoare 1967-1968, Chisindia. S-a născut în 10 dec. 1949 la Sebiș, unde a urmat primele clase. Este absolventă a Liceului Teoretic Sebiș, promoția 1967. A lucrat la Chisindia ca învățătoare și profesoară suplitoare, fiind studentă la fără frecvență la Facultatea de Filologie (anul I) a Universității din Timișoara.

47. Cârnați George, înv. 1921-1923, Chisindia.

48. Cerna Vasile-Nicolae, 1974-1976, Văsoaia. S-a născut în 1 ian. 1955 în localitatea Beliu, jud. Arad. Absolvent al Liceului Pedagogic Arad, a ajuns învățător titular la școlile din Săliște și Moțești ale satului Văsoaia.

49. Chirodeac Crăciun, înv. 1949-1950, Chisindia.

50. Chiș Maria, înv. 1969-1970, Chisindia. S-a născut în 23 dec. 1937 și este absolventă a Institutului Pedagogic de 3 ani din Timișoara. Când era studentă la Institutul Pedagogic de 3 ani, forma fără frecvență, a fost profesoară suplitoare la Chisindia, în calitate de absolventă de școală medie.

51. Chișu Filip, prof. suplitor 1964-1965, ing. G.A.C. Chisindia.

S-a născut în localitatea Voivodeni, comuna Bârsa. Absolvent al Facultății de Agronomie, a fost inginer la G.A.C. Chisindia, predând științele agricole la școala din sat.

52. Chivulescu Gheorghe, înv. 1937-1945, Păiușeni.

În anul 1945, a fost detașat de la școala din Păiușeni la școala din localitatea Dârste, județul Brașov.

53. Ciobotea Ilie, înv. 1939-1944, Chisindia.

S-a născut în 1 apr. 1915 în satul Stolojeni, comuna Stroești din județul Gorj. A fost absolvent al Școlii Normale de Învățători, promoția anului 1937 și a intrat în învățământ la 1 noiembrie 1937. La 1 sept. 1944, cu grad definitiv în învățământ, s-a transferat de la Școala Primară Chisindia la Școala Primară Buhani. În perioada cât a fost dascăl la Chisindia, a locuit la familia Mihuț (Pipa). A fost căsătorit cu Antonoviciu Silvia.

54. Ciorap Varvara, învățătoare 1955-1956, Chisindia.

55. Ciupa (n. Horga) Florica, educatoare 1963-1970, Grădinița Chisindia.

S-a născut în 26 aug. 1932 în Buteni, din părinții Petru și Varvara. După terminarea studiilor de educatoare, a lucrat în Apateu, raionul Ineu, iar în 31 aug. 1963, s-a transferat la Grădinița din Chisindia.

56. Ciupertea (n. Fica) Maria, prof. franceză 1967-1969, 1973-1974, Școala Generală Chisindia.

S-a născut în 27 aug. 1948, la Buteni. Este absolventă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Filologie, specialitatea română-franceză, promoția 1974. Căsătorită Ciupertea, în prezent este pensionară și locuiește în Buteni. A lucrat în următoarele școli: 1966-1967 -suplitoare Almaș, 1967-1969 -suplitoare Chisindia, 1969-1970 -suplitoare Almaș, 1970-1971 -suplitoare Plescuța, 1971-1972 -suplitoare Buteni, 1973-1974 -suplitoare Chisindia, Buteni, 1974-1976 -suplitoare Vârfurile.

57. Ciurușniuc Aspazia, înv. 1944-1945, Păiușeni.

A fost soția învățătorului Ciurușniuc Constantin, împreună cu care s-a refugiat în satul Păiușeni, de la Școala din Stupca, în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial.

58. Ciurușniuc Constantin, înv. 1944-1945, Păiușeni.

În timpul războiului, s-a refugiat în Păiușeni din satul Stupca, județul Suceava.

59. Cocina (Bălău) Florica, prof. suplin. 1968-1969, Chisindia.

S-a născut în 6 februarie 1949 în satul Roșia (comuna Dieci), din părinții George și Floriță. A urmat clasele I-IV în satul Roșia iar clasele V-VIII la școala din Revetiș. A absolvit Liceul Teoretic din Sebiș, promoția 1967. În 1968, s-a căsătorit la Buteni cu Marin Cocina și în familie s-au născut doi copii: Monica-Marinela în 1969 (în prezent economist) și Marius în 1974 (în prezent fermier). În perioada 1968-1970, a urmat la fără frecvență, cursurile școlii postliceale de contabilitate, lucrând ca profesor suplitor (a predat limba română și franceză) la Chisindia. În 1969, s-a transferat pe post de contabilă, la Autobaza de călători Sebiș, unde a lucrat până în 1999, când s-a pensionat.

60. Codreș Constantin, înv. 1930-1931, Văsoaia.

61. Colf Jenica, înv. 1962-1963, Chisindia.

62. Colf Urs, preot, dascăl 1847-1864, Chisindia, Văsoaia.

63. Coloja Porfirie, preot, dascăl, 1864-1867; 1870-1874, Văsoaia.

S-a născut în 1809, la Cil și a fost hirotinit în 1839 de episcopul Gherasim Raț.

64. Confideratu Livia-Floarea, prof. lb. română 2005-2007, Chisindia.

S-a născut în 1978, din părinții Gheorghe și Livia. Este absolventă a Facultății de Teologie Ortodoxă și Litere Arad, căsătorită cu preotul Confideratu al parohiei ortodoxe Ignești, detașată la Olari, Buteni, Sebiș și Moneasa.

65. Constantinescu Maria, înv. 1939-1940, Păiușeni.

66. Cornea Andrei, înv. 1863-1904, Chisindia.

67. Cornea Doduța-Corina, prof. 2004-2008, Chisindia.

S-a născut în 1975, în satul Joia Mare, din părinții Gheorghe și Florica. A urmat clasele primare și liceul la Sebiș. Absolventă a Univesitații de Vest Timișoara, Facultatea de Matematică, promoția 1997, a lucrat ca profesor de matematică la Chisindia, Gurahonț și Sebiș, în perioada 2004-2008. A emigrat în S.U.A.

68. Cornea (n. Serac) Florica, prof. matematică 1978-1980, Chisindia.

S-a născut în 17 septembrie 1947, în satul Bonțești, din părinții Petru și Ileana. A terminat clasele primare în satul natal, iar clasele V-VIII la Gurahonț. Urmează apoi Școala Medie nr. 5 din Arad. Este licențiată a Institutului Pedagogic de 3 ani din Timișoara, Facultatea de Matematică, promoția anului 1973. În anul 1969 s-a căsătorit cu Gheorghe Cornea și în familia lor s-au născut două fete, Doduța-Corina și Alina-Elena. Doduța-Corina a devenit profesoară de matematică, lucrând la Chisindia apoi a emigrat în S.U.A. Alina-Elena lucrează în Belgia, ca translator.

69. Cornea George, înv. 1901, Chisindia.

S-a născut în Chisindia, fiind absolvent al Institutului Teologic Ortodox Român din Arad (în anul școlar 1864-1865).

70. Cornea Ilie, înv. 1926-1927, Păiușeni. S-a născut în Chisindia.

71. Cornea Ilie, înv. 1880-1907, Școala Generală Chisindia.

S-a născut în Chisindia, în 20 ian. 1857, într-o familie care a dat satului mulți dascăli. De la numele de dascăl (instructor) a rămas familiei Crișan Teodor din Ulița Subești porecla Structăru. În vreme, numele Cornea a fost schimbat cu numele Crișan, adus în familia Cornea de un bărbat venit ca ginere. Porecla a rămas familiei până în zilele noastre și ultimul membru cunoscut al ei a fost acel rotar orb, Crișan Doduț, cunoscut pe toată valea Crișului Alb. Ilie Cornea a urmat școlile primare în Chisindia, iar în 1876, a absolvit cursurile Preparandiei din Arad. A lucrat ca dascăl în Chereleș, Revetiș, Groși și Chisindia. A fost căsătorit în Chisindia și a avut cinci copii.

72. Cornea Ioan, înv. 1924-1926, Păiușeni.

73. Cornea Lupu, preot 1839-1863, Chisindia.

74. Cornea Marioara, educatoare 1950-1955, Chisindia.

S-a născut în 15 august 1931 în satul Chisindia, în familia Cornea, zisă Pădurariu, din părinții Ioan și Maria. După absolvirea claselor primare, urmează Școala Pedagogică-Educatori, din Beiuș, pe care a absolvit-o în anul 1950. După absolvire, a lucrat ca educatoare în Chisindia (1950-1955), Vața de Jos (1955-1957), Dezna (1957-1972), Sebiș (1972-1986). S-a căsătorit în 27 august 1955 cu Sinesie Ioja, originar din Dezna, absolvent al Școlii Normale de Învățători Arad. Au avut doi copii: Mirela-Cornelia, născută în 4 martie 1965, adoptată și Sorin-Horia, născut în 3 martie 1968. S-a pensionat în 1986. A decedat în 22 septembrie 2013 și a fost înmormântată în satul Dezna.

75. Cornea Teodor, învățător, preot 1835-1838, Chisindia.

S-a născut în Chisindia. A fost absolvent al Institutului Teologic Ortodox Român din Arad, promoția 1834.

76. Cornea Vasile, înv. 1974-1975, Văsoaia.

77. Cornea Vasilie, înv. 1800-1810, Chisindia.

Despre el a rămas consemnată următoarea întâmplare: „preotul Vasile Cornea din Chisindia, pentru a obține singhelia, a trebuit să plătească [protopopului care i-a dat recomandarea n.n.] 200 florini pe lângă 3 ocave de racie și o pereche de mascuri” și cu un alt „ocău de racie și o majă de clisă” trebuind să-l cinstească pe ginerele protopopului. Pe episcop l-a mulțumit doar cu 100 de florini, iar arhimandritului Emanuilovici i-a oferit 50 florini, lăsându-și pentru drum 20 de

florini, dar „cu sila, din punga preotului, a răpit arhimandritul și restul, lăsând pe preot flămând și ca vai de el să plece la drum fără nici un crăițar”.

78. Corpaș Pahomie, preot, 1921-1932, Văsoaia, Păiușeni.

Născut în jurul anilor 1900 în localitatea Chișineu Criș, a părăsit casa părintească în urma unui incident neprevăzut și neașteptat: copil fiind, de la un foc de țigară, a izbucnit în gospodăria părintească un incendiu. De frică, „a plecat în lume”, ajungând la mănăstirea Bogdana din județul Bacău, unde a fost „*uns întru monah*” la 3 februarie 1916 iar în 29 iunie 1918, a fost numit ecleziarh al Sfintei Episcopii a Românilui. În octombrie 1918, a fost transferat ca preot la Mitropolia Chișinău cu blagoslovenia Preasfințitului Nicodim, până la 20 decembrie 1918, când s-a reîntors în localitatea natală, Chișineu Criș, unde a rămas până în 1919, după Marea Unire. În mai 1919, a fost numit administrator paroh la parohia Revetiș-Cociuba, făcând serviciile religioase și la biserica filiei Roșia. În 1 sept. 1921, a fost transferat la parohia Văsoaia unde a fost și dascăl al școlii din sat. Din anul 1926, și-a mutat reședința la casa parohială din Păiușeni. Până în august 1932, a fost preot și uneori și dascăl în cele două sate, Păiușeni și Văsoaia. În 4 august 1932, a părăsit biserica Păiușeni și Văsoaia, stabilindu-se călugăr la Sf. Mănăstire Hodoș-Bodrog, până în 10 aprilie 1937, când își cere canon la schitul Sf. Gheorghe al Mănăstirii Hodoș-Bodrog, schit situat pe dealurile Șiriei. În 17 decembrie 1946, bolnav fiind, a decedat la spitalul din Arad.

79. Cosma Ioan, înv. 1941-1945, Chisindia.

S-a născut în 15 ian. 1912 în orașul Baia Mare. A fost absolvent al Școlii Normale de Învățători, promoția 1934. A avut grad definitiv. S-a transferat la Chisindia, la ocuparea Ardealului de Nord de către unguri, în anul 1940. A predat ca învățător la școala din Chisindia până când a fost încorporat și a plecat pe front, cu gradul de sublocotenent. La sfârșitul războiului, a revenit în Chisindia dar, după eliberarea Ardealului de Nord s-a întors acasă, în zona Maramureșului. A fost căsătorit cu învățătoarea Nistor Sabina, fiind o familie de greco-catolici.

80. Cosma (n. Nistor) Sabina, înv. 1941-1945, Chisindia.

S-a născut în 19 nov. 1914, în localitatea Roșiori, județul Satu Mare. A fost absolventă a Școlii Normale de Învățători, promoția 1936-1937. S-a refugiat la Chisindia din zona Iza-Mara, la ocuparea Ardealului de Nord de către unguri, în anul 1940.

81. Cotuna Elisabeta, înv. 1962-1964, Văsoaia.

82. Cotuna Ioan, înv. 1965-1966, Chisindia. S-a născut în 17 dec. 1937 și este absolvent al Institutului Pedagogic de învățători de 2 ani din Arad.

83. Crăciun Ștefan, înv. 1870, Văsoaia.

84. Crișan Răzvan-Mădălin, prof. suplinitor Chisindia.

S-a născut în 1989 la Ineu, din părinții Mariana și Dănuț. Este absolvent al Universității „Aurel Vlaicu” Arad, promoția 2011, cu master la Univesitatea de Vest Timișoara, promoția 2013. A urmat liceul la Gurahonț, în perioada 2004-2008. A început activitatea didactică la Școala Gimnazială din Chisindia, ca profesor suplinitor la disciplina matematică.

85. Crocnan Petru, înv. 1864, Văsoaia.

86. Cupșa Eva, înv. 1966-1967, Chisindia.

87. Danci (n. Driu) Maria, înv. director, 1966-1972, Văsoaia.

S-a născut în 20 apr. 1946 în Arad, din părinții Constantin Driu și Liuba Driu. La Arad, a urmat cursurile școlii primare. În anul 1965-1966, a terminat Școala Pedagogică de Învățători Arad, după care a lucrat la școala din Văsoaia până în sept. 1972, când a plecat la școala din comuna Vladimirescu. La terminarea Școlii Pedagogice, în 30 iul. 1966, Driu Maria s-a căsătorit cu Danci Toma, născut în 19 aug. 1939, la Bonțești. Au împreună un copil pe Danci Romulus-Robert, născut în 28 mart. 1968, la Gurahonț.

88. Danci Toma, prof. ed. fizică 1967-1968, Văsoaia; 1968-1969, Chisindia.

S-a născut în 19 aug. 1939, la Bonțești, raionul Gurahonț, regiunea Crișana. A urmat Școala Medie „Avram Iancu” din Brad, secția reală, pe care a absolvit-o în 1962, cu diplomă de maturitate.

89. Daneș Mateaș, înv. 1910-1915, Chisindia.

90. Dănilă Cornel, înv. 1981-1984, Chisindia.

S-a născut la 1 august 1960 în orașul Pâncota, din părinții Dimitrie și Maria. Este absolvent al Liceului „Dimitrie Țichindeal” din Arad, promoția 1979. După terminarea stagiului militar,

ajunge la Școala Generală Chisindia, unde a fost învățător în perioada 1981-1984. În 1984, a obținut definitivatul în învățământ, iar în 1994 a obținut gradul II didactic. Din 1985, este învățător la Școala Gimnazială din comuna Seleuș. S-a căsătorit cu Florica Branc din Seleuș și în familia lor s-au născut doi copii, Dacian și Maria.

91. Darău Ioan-Toma, prof. istorie-geografie, director 1972-1980, Chisindia.

S-a născut în 8 mart. 1947, în satul Bonțești, județul Arad, din părinții Ioan (muncitor C.F.R.) și Matilda (țărăncă). A urmat clasele I-IV la Bonțești iar clasele V-VII la Gurahonț, apoi la Școala Medie nr. 3 Arad, înscriindu-se apoi la Facultatea de Istorie-Geografie, cursuri fără frecvență la Universitatea Timișoara, în perioada 1966-1970. A lucrat ca dascăl la Școala Avram-Iancu (1965-1966), la Școala Generală Pleșcuța (1966-1972) iar din 1972 s-a transferat la Școala Generală Chisindia, unde a lucrat ca profesor de istorie-geografie și director până în 1980. Din 1980, s-a transferat la Școala Generală Hălmașiu, unde a funcționat până în 1990, ca profesor de istorie. În anul 1990, s-a transferat la Grupul Școlar „Ioan Buteanu” Gurahonț, unde a predat istoria și a ocupat funcția de director adjunct până în anul 2010, când s-a pensionat.

92. Dașcău Lidia, prof. 2009-2010, Chisindia.

S-a născut la 9 ian. 1985 în localitatea Almaș, din părinții Teodor și Floare. În perioada 1991-2000 a urmat cursurile Școlii Generale „Lazăr Tâmpa” din Almaș, iar din anul 2000 a devenit elevă la Liceul de Arte „Sabin Drăgoi” din Arad, secția Pictură, a cărei absolventă este în promoția anului 2004. Între 2004-2008, a urmat cursurile Facultății de Arte și Design Timișoara, Secția Arte Decorative-Textile Tapiserie. Începând cu anul 2009, a devenit studentă a Universității „Aurel Vlaicu” Arad, Facultatea de Științe ale Educației, Psihologiei, Asistență Socială, Secția Psihologie. Ca urmare a studiilor absolvite și-a desfășurat activitatea didactică după cum urmează:

-în perioada 2009-2010, la Școlile din Almaș, Cuied, Chisindia, Ineu, Gurahonț,

-în perioada 2010-2011 la Liceul Teoretic Pâncota, Școala Generală „Lazăr Tâmpa” din Almaș, Liceul Teoretic „Ioan Buteanu” Gurahonț și la Școala Generală din Dieci.

În anul 2011, și-a susținut examenul pentru definitivat în domeniul învățământului. După anul 2011, în perioada 2011-2014 a lucrat la școlile din Almaș și Dieci, la Liceul „Ioan Buteanu” din Gurahonț și la Clubul Copiilor din Ineu (2014-2019). Este căsătorită cu Mecea Cornel și în familie s-au născut doi copii, Rut și Levi.

93. Datcu Nicolae, înv. 1924-1926, Chisindia.

A fost detașat la Școala Generală din Chisindia în anul 1924. A fost învățător în comuna Baleasa, jud. Romanați.

94. Dănuț(n. Mariș) **Măriuță**, înv., director 1971-1974, Văsoaia-școala Săliște.

S-a născut în 23 dec. 1951, din părinții Dănuț Aurel și Clej Ana din Bârsa, unde urmează școala primară. În anul 1971, a absolvit cursurile Liceului Pedagogic din Arad, secția învățători. Din 1971 până în 1974, a lucrat în Văsoaia, la școala din Săliște, ocupând și funcția de director. S-a căsătorit în 4 martie 1972 la Buteni, cu Mariș Gheorghe, din satul Berindia.

95. Deak (n. Voian) **Amalia**, înv. 1976-1990, Chisindia.

S-a născut în 7 iun. 1946 în Sebiș, din părinții Traian și Elisabeta. A urmat școala generală la Sebiș apoi Școala Pedagogică de Învățători din Arad, pe care a absolvit-o în anul 1966.

A lucrat ca învățătoare la Școala Generală din Dieci, Revetiș și Roșia, predând la clasele I-IV în perioada 1966-1976. S-a căsătorit la 13 iun. 1970 cu Deak Iosif-Alexandru, născut în 21 mart. 1936 în Salonta, jud. Bihor. Are un copil, Deak Valentin-Daniel, născut în 14 mart. 1971, în Sebiș.

96. Deliman (n. Motrea) **Ioana**, prof. 1991-2004, Chisindia.

Născută în 27 martie 1964 în Buteni, unde a urmat școala primară. Este absolventă a Facultății de Medicină Veterinară și Zootehnie Timișoara, promoția 1989. A lucrat ca inginer zootehnist la Asociația Intercooperatistă Buteni până în 1991, când s-a transferat la școala din Chisindia și Almaș, ca profesoară de biologie și engleză, până în 2004. Din 2004 până în prezent, lucrează la liceul din Sebiș. S-a căsătorit la Buteni, cu Deliman Leontin, profesor la liceul din Sebiș. Are un copil, Daria-Delia, medic stomatolog.

97. Dinga (n. Lucea) **Elisabeta**, educatoare 1975-1978, Chisindia.

Născută în 27 febr. 1949 în Mănerău, județul Arad, din părinții Nicolae și Elena. A urmat Liceul Pedagogic de Educatoare din Arad, pe care l-a absolvit în anul 1968. A fost repartizată la

Grădinița cu Program Normal din Cil, unde a lucrat în perioada 1968-1975. Între anii 1975-1978, a fost educatoare la Chisindia, iar din 1 sept. 1978, s-a transferat la Grădinița P. N. (program normal) Sebiș. S-a căsătorit în 18 febr. 1974 la Sebiș, cu Dinga Isai, născut în 1948, în Bârsa. Are o fiică, Laura-Simona, născută în 18 mart. 1974 în Sebiș.

98. Dobre Lazăr, înv. 1952-1953, Păiușeni.

A fost învățător la Păiușeni ocupând și funcția de director, în perioada 1952-1953. De la școala din Păiușeni s-a transferat la școala din Buhani, comuna Dezna. În anul 1959, era secretar al Sfatului Popular Bonțești, de unde a plecat la Primăria Moneasa.

99. Dobrea Marinela-Violeta, prof. suplin. 2013-2014, Chisindia.

Născută în anul 1986 din părinții Teodor și Stana, este absolventă a Universității de Vest „Vasile Goldiș” Arad, Facultatea de Științe Umaniste, Politice și Administrative, promoția 2008. A început activitatea didactică la Școala Gimnazială Chisindia, în anul 2013. Este profesoară suplinitoare, necăsătorită.

100. Dragoș Ioan, înv. suplinitor, 1966-1967, Văsoaia.

101. Dragoș Levente, prof. religie 2005-2006, Chisindia.

102. Dragoș Teodor-Terentie, prof. 2005-2006, Chisindia.

Născut în 1978 în Sebiș, din părinții Teodor și Draghina, este absolvent al Facultății de Teologie-Istorie Timișoara și al Facultății de Teologie Pastorală Oradea. Este preot paroh în parohia Cărand și profesor de religie la Chisindia. Este căsătorit, are o fiică, Violeta.

103. Drăgan Nicolae, înv. 1928, Văsoaia.

104. Drăgoi Ionela-Dumitrița, educatoare 2006, Chisindia.

Născută în 1983, din părinții Dumitru și Valerica, absolventă a Universității București, Colegiul de Institutori, ID, promoția 2006, a lucrat ca profesor suplinitor la Școala Generală Chisindia. Are doi copii.

105. Drig Pavel, 1962-1963, Văsoaia.

106. Dudaș Florian, prof. istorie-geografie 1969-1971, Chisindia.

Născut în 19 mart. 1947 în Tăgădău-Beliu, din părinții Florea și Floare. Este absolvent de studii secundare la Beiuș și universitare la Oradea și Cluj-Napoca. A urmat Institutul Pedagogic de 3 ani din Oradea cu examen de stat în sesiunea iunie 1968. A urmat, fără frecvență, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie-Filozofie. În perioada 1 sept. 1968 - 15 sept. 1969, a fost profesor de istorie-geografie la Școala generală din Moroda. În 15 sept. 1969, s-a transferat la Chisindia, ca profesor de istorie-geografie. Este cercetător științific principal, expert pentru probleme de patrimoniu cultural-național, carte veche și rară, specialist în istoria culturii scrise, istoric al Transilvaniei.

107. Dumitrescu Constantin, înv. 1928-1932, Păiușeni.

Originar din Bârca, raionul Segarcea, regiunea Craiova.

108. Faur Ioan, înv. 1975-1977, Văsoaia-Școala din Moțești.

Născut la 31 ian.1953, din părinții Teodor și Maria, în Nădlac, unde urmează școala generală. Este absolvent al Liceului Pedagogic de Învățători din Arad, în anul 1975.

109. Filip (n. Moza) Florica, prof. de științe nat. și agricultură 1965-2002, Chisindia.

Născută în 21 iul. 1943 în Răpsig, din părinții Moza Teodor și Manea Marișca. S-a căsătorit în 27 sep. 1964 în Răpsig cu Filip Teodor, născut la Buteni, în 1942. Urmează primele clase la Răpsig apoi Institutul Pedagogic de 3 ani din Cluj, Facultatea Științe Naturale și Agricole. Din anul 1961 până în 31 aug. 1962 lucrează la școala din Cărand. A lucrat 4 ani în Maroc (1977-1981). Locuiește în Arad, Micălaca, alături de fiica sa Alina.

110. Filip (Plisca) Lucia, educ., director grădiniță 1969-1974, Chisindia.

Născută la 29 nov. 1933 în Sebiș, din părinții Virgil și Ana. În Sebiș urmează școala primară apoi, la Arad, Școala Pedagogică de Educatoare, pe care a absolvit-o în anul 1952. A lucrat la grădinița din Rișca-Baia de Criș (1959-1964), profesor suplinitor la Baia de Criș (1964-1965), la școala Răpsig (1965-1966), la grădinița Buteni (1966), la grădinița cu program normal Sebiș (1966-1969), educatoare la Chisindia (1969-1974). Din 1975 s-a mutat la grădinița din Sebiș. S-a căsătorit cu Filip Cornel, în 7 sept. 1954, în Arad.

111. Filip Teodor, prof. matematică 1965-1969, Chisindia.

Născut în 15 ian. 1942 la Buteni, din părinții Teodor și Catița, absolvent de școală medie, a lucrat ca profesor suplinitor de matematică. Apoi a urmat Institutul Pedagogic de 3 ani, Facultatea de Matematică din Cluj-Napoca.

A avut doi copii: Florin, născut în 2 mai 1969 și Alina. Profesorul Filip Teodor a decedat în anul 1998.

112. Floruț Aurel-Ioan, înv. 1995-2015, director 2000-2012, Chisindia.

S-a născut în 7 ian. 1950 la Ignești, din părinții Aurel și Livia. Este absolvent al Liceului Pedagogic Arad, promoția 1970 și al Colegiului Universitar Pedagogic Institutori Arad (2006) și are calificarea de învățător, primind repartiție la școala din Susani (1995), unde a fost numit titular și de unde s-a detașat, anual, la școala din Chisindia. În perioada 1995-1998, când se transferă la școala din Chisindia, a predat ca învățător la clasele I-III și desen la clasele V-VIII. Este căsătorit, din 1972, cu Ruja Florica (Ancita), zisă a lu' Crețu și în familie s-a născut o fată cu numele Adina.

113. Fotescu Vladimir, înv. 1945, Păiușeni.

Refugiat împreună cu soția, Xenia, din satul Leușeni, județul Orhei în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial.

114. Fotescu Xenia, înv. 1945, Păiușeni.

115. Gavrilă Silvia-Zeni, prof. 2012-2013, Chisindia.

S-a născut în 11 ian. 1966 în Bârsa, din părinții Petru și Ana Faur. Este absolventă a Facultății de Matematică-Fizică Timișoara, promoția 1990. În perioada 2012-2013, a predat matematică la școala gimnazială din Chisindia. S-a căsătorit în 24 februarie 1990 cu Gavrilă Ovidiu-Adrian și au un copil.

116. Gavrilescu Antonina, înv. 1945-1946, Văsoaia. Învățătoare detașată de la școala din Cosna, Câmpu-Lung la Școala Generală Vârfurile (1945) apoi, din oct. 1945, la Școala Primară Văsoaia.

117. Georgescu Ioan-Nicolae, înv. 1945-1946, Păiușeni.

A venit la Păiușeni detașat pentru anul 1945-1946 ca învățător suplinitor, de la Școala Generală Avram Iancu.

118. Ghebeleș Livia, înv. 1948-1950, Chisindia.

S-a născut în 5 ian. 1901 în Semlac, județul Arad, într-o familie de meseriași înstăriți, având 7 ha de pământ arabil în proprietate. În 1919, a absolvit Școala Normală din Arad și a început activitatea didactică în Pecica, unde a lucrat din anul 1919 până în anul 1948 când, prin transferul învățătorului Șchiopu Ioan de la Chisindia la Buteni, ea s-a mutat la Școala Generală Chisindia.

119. Gheorghita Emil, înv. 1945-1947, Chisindia.

120. Giura Gheorghe, prof. lb. rom. 1992-în prezent, Chisindia.

S-a născut în 15 iulie 1950 în localitatea Buteni, din părinții Iosana și Ilie. Absolvent al Liceului Teoretic Sebiș în 1969, a urmat Facultatea de Filologie din Timișoara, în perioada 1969-1974. Și-a desfășurat activitatea didactică astfel: 1974-1975-Șilindia; 1975-1977-Măraș, prof. titular; 1977-1982-Șilindia, prof. detașat; 1982-1984-Măraș, prof. titular; 1984-1985-Moneasa, Dezna; 1985-1991-Dezna; 1991-1992-Almaș; 1992-2015- Chisindia, Buteni, prof. titular gr.I.

121. Goia Mioara, prof. lb. română, lb. rusă 1965-1967, Chisindia.

S-a născut în 15 oct. 1944 în Nădlac, unde a absolvit clasele primare. A urmat Școala Pedagogică de Învățători din Arad. În anul 1970, a absolvit Facultatea de Filologie din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Căsătorită Telegdi, în prezent este pensionară și locuiește în Sibiu.

122. Gomoî (n. Marchiș) Lidia, educ., director grădiniță 1978-2008, Chisindia.

Născută în localitatea Hășmaș la 1 septembrie 1958, din părinții Marian și Maria, este absolventă a Liceului Pedagogic din Arad secția educatoare, cu diplomă de licență (1978). A obținut definitivatul apoi gradul I (1998), având atunci o vechime de 20 de ani. În 6 iunie 1979 s-a căsătorit la Sebiș cu Gomoî Teodor, născut în 11 ian. 1947, la Hodiș. Are un copil și în prezent domiciliază în Sebiș.

123. Gorgoș Gheorghe, înv. 1953-1958, Păiușeni.

Născut la 17 dec. 1927 în satul Soci, comuna Ștefan cel Mare, raionul Piatra Neamț, județul Neamț, a ajuns în județul Arad și s-a angajat contabil la Baza de Recepție Nădlac, de unde, în 15

sept. 1953, căsătorit cu învățătoarea Viorica, a ajuns la Școala Generală Păiușeni unde a ocupat funcția de învățător suplinitor și director până în 15 sept. 1958. A fost și director al Căminului Cultural din Păiușeni. În anul 1958, s-a transferat la Școala Elementară Mixtă din satul Hodiș, ocupând funcția de director.

124. Gorgoș Viorica, înv. 1953-1958, Păiușeni.

Născută în 29 iun. 1928 în comuna Nădlac, județul Arad, este absolventă a Școlii Pedagogice de Învățători Arad. A fost dascăl la Școala Săliște din Văsoaia, apoi s-a transferat la Păiușeni, ca învățătoare suplinitoare.

125. Grec (n. Tamaș) Marinca, înv. suplinitoare 1979-1980, Chisindia.

S-a născut în Chisindia, din părinții Teodor și Marioara, în 14 aug. 1960. A urmat clasele primare și gimnaziale la Chisindia, apoi Liceul Pedagogic la Arad, pe care l-a absolvit în anul 1979, când a ajuns la Chisindia ca învățător suplinitor pentru anul școlar 1979-1980, înlocuindu-l pe învățătorul Luca Dimitrie. Pentru un an (1980-1981), s-a transferat de la Chisindia ca dascăl la Școala Generală din Hălmagiu apoi, în perioada 1981-1985, a fost studentă la Facultatea de Istorie-Filozofie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. După obținerea licenței a fost repartizată la Școala Generală și Liceul Teoretic din Negrești-Oaș, apoi s-a transferat la Liceul Teoretic din Sânicolaul Mare, județul Timiș, de unde s-a mutat la Liceul de Artă „Sabin Drăgoi” din Arad, unde lucrează și în prezent. În anul 1984, s-a căsătorit la Chisindia cu Grec Marius din Bârsa, astăzi profesor universitar doctor la Universitatea „Vasile Goldiș” din Arad. Au un copil, Emanuel, născut în anul 1991, student la o universitate americană din Budapesta.

126. Groza Cornelia-Sofia, prof. 2008-2015, Chisindia.

S-a născut în 1 februarie 1960 în localitatea Dezna și tot aici a terminat clasele I-VIII. Absolventă a Liceul Teoretic din Sebiș, promoția 1979, s-a înscris la Facultatea de Mecanică a Universității Timișoara. După absolvire, în 1983, s-a angajat la Uzina de Vagoane Arad, iar în 1990 și-a deschis societatea SC SOFIA SRL-piese auto, cu sediul în Arad. În perioada 1998-1999, s-a angajat ca director al Căminului Cultural din Dezna, iar din septembrie 1999 până în 2008 a lucrat ca profesor de educație tehnologică la școlile din Dezna, Moneasa și Sebiș. În 2008, s-a transferat la școlile din Chisindia și Cuied unde predă educație tehnologică, biologie și fizică.

127. Gulyas Irina, prof. suplinitoare 1963-1965, Chisindia.

S-a născut în 19 decembrie 1945 la Buteni. A urmat școala primară în satul natal și liceul la Sebiș. S-a căsătorit cu Dobai Ioan, la Buteni. Are doi copii, Artur și Geraldine. Locuiește în Sacoșul Turcesc, județul Timiș.

128. Gligor (n. Gurban) Lenuța, prof. de biologie și chimie 2003-2014, Chisindia.

S-a născut în 9 iunie 1980, la Berindia, din părinții Constantin și Eugenia. A urmat școala primară la Berindia iar cursurile gimnaziale și liceale la Sebiș. Este absolventă a Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară Timișoara, Facultatea de Biologie și Științe Agricole, promoția 2003. După absolvirea facultății, a fost angajată la Școala Gimnazială Chisindia, unde lucrează și în prezent. S-a căsătorit la Berindia în anul 2008, cu Gligor Nicolae-Daniel și în familie s-a născut copilul Mario-Cristian.

129. Handra Lucia, înv. suplinitoare 1945-1946, Păiușeni.

130. Handra Teodor, preot, învățător 1941-1949, Păiușeni.

131. Hălmăgean (n. Mureșan) Florina, educ., înv. 1994-2009, Păiușeni.

S-a născut în 5 oct. 1974 în satul Păiușeni, în familia pădurarului Mureșan Florea. Mama sa, Mureșan Sumedreana, se ocupa cu croitoria. Grădinița și școala primară le-a urmat în satul Păiușeni, având ca educatoare pe Suba Sida și ca învățătoare pe Micoloiu Livia. Urmează școala gimnazială la Chisindia apoi liceul la Sebiș, pe care l-a absolvit în anul 1993. În anul 1994, s-a înscris la Colegiul Pedagogic „Vasile Goldiș” din Arad pe care l-a absolvit în anul 1998. În perioada anilor de studenție, a lucrat ca învățătoare suplinitoare la Școala Generală cu clasele I-IV din Păiușeni și apoi, în perioada 1998-1999, la Liceul Teoretic Sebiș. În anul 1999, s-a titularizat la Școala Generală cu clasele I-IV din Luguzău, comuna Șilindia, iar în anul 2000 s-a transferat în satul Păiușeni. În anul școlar 2008-2009, a urmat cursurile Facultății (forma fără-frecvență) de Psihologie și Științe ale Educației „Vasile Goldiș” din Arad. În anul 1994, s-a căsătorit cu polițistul

Hălmăgean Ioan care lucrează la Poliția Sebiș. În 1998, în familia Hălmăgean s-a născut copilul Iulian, în prezent elev la Liceul Militar „Mihai Viteazul” din Alba Iulia.

132. Hălmăgean (n. Negru) **Raluca**, prof. 2008-2009, Chisindia.

S-a născut în 1985 în Gurahonț, din părinții Radu și Zorița. Este absolventă a Facultății de Filologie, Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad, promoția 2008 și profesoară de limba română la Chisindia, în anul școlar 2008-2009. Este căsătorită cu Hălmăgean Dacian din 2009 și au un copil.

133. Hărduț Aurel-Octavian, înv. director 1953-1955, Văsoaia.

S-a născut în anul 1931 la Tălagiu, raionul Gurahonț, județul Arad.

134. Iacob Petru, înv. 1946-1950, Văsoaia.

Iacob Petru s-a născut la 7 iulie 1922 în satul Negrești, comuna Delureni, județul Neamț. Este absolvent al Școlii Normale de Învățători „Gheorghe Asachi” din Piatra Neamț, cu repartiție din 1 septembrie 1948 la Școala Elementară din comuna Gârda de Jos, județul Turda, de unde este detașat la Văsoaia în anul 1946, rămânând titular la școala elementară din Gârda de Jos.

135. Ianoș Valerian, înv. 1944-1945, Văsoaia; 1945-1947, Păiușeni.

S-a născut într-o familie de țărani mijlocași din localitatea Siret, raionul Rădăuți, regiunea Suceava. Absolvent al Școlii Normale de Învățători din Cernăuți, a venit detașat de la școala din satul Fodora, județul Cluj la Văsoaia și Păiușeni, însoțit de soția sa, Olga.

136. Irina Barbura, prof. suplinitoare 1979, Chisindia.

Născută în 28 martie 1959 în Chisindia, din părinții Teodor și Borița. Absolventă a școlii primare și gimnaziale din Chisindia, a urmat Liceul Industrial din Sebiș, cu diplomă de bacalaureat. În anul 1979, a suplinit la catedra de biologie pe profesoara Alda Viorica, care era în concediu maternal.

137. Isopescu (n. Cocârlă) **Aurelia**, prof. suplinitoare 1944-1945, Chisindia.

Isopescu Aurelia, soția lui Xenofon, învățătoare refugiată din Ipotești, județul Suceava, în anul 1944.

138. Isopescu Xenofon, prof. suplinitor 1944-1945, Chisindia.

Isopescu Xenofon, învățător refugiat în 1944 din Ipotești, județul Suceava, detașat provizoriu la Școala Generală Dumbrăvița, județul Arad, apoi la Școala Generală Chisindia.

139. Ispas Petru, înv. director 1937-1946, Văsoaia.

S-a născut în 5 sept. 1914, în comuna Ceratu, județul Dolj. A fost absolvent al Școlii Normale de Învățători, având gradul militar de sublocotenent, ceea ce îi va aduce participarea la cel de-Al Doilea Război Mondial. A fost titular la Școala Generală din Văsoaia. După terminarea școlii normale, în anul 1934, a ajuns în județul Arad și a lucrat la următoarele școli: școlile din Tauș și Nadăș (27 ian. 1934-31 aug. 1934), școala din Aradu-Nou-colonie (27 oct. 1934-3 mart. 1935), școala Arad (4 mart. 1935-31 aug. 1935), școala Dorobanți (3 nov. 1936-31 aug. 1937). La 18 sept. 1937, a fost transferat la școala primară din Văsoaia, unde a lucrat până în oct. 1946, când s-a transferat la școala primară din satul Glodu, județul Dolj. Participând în cel de-Al Doilea Război Mondial cu regimentul 26 Dorobanți „Rovine” a fost rănit în 18 nov. 1943 și internat la spitalul din Sighișoara, de unde a revenit la școala din Văsoaia. A fost căsătorit cu Ecaterina Văcaru, având un copil, Bujorel-Virgil Ispas, născut în Văsoaia la 4 sept. 1941.

140. Iuga Mihai, înv. 1928-1929, Păiușeni.

S-a născut în satul Măgulicea, comuna Vârfurile. A fost detașat ca învățător, ocupând și funcția de director la școala din Păiușeni, în perioada 15 sept. 1928-15 aug. 1929.

141. Ivanovits (n. Fakelman) **Suzana**, prof. matematică 1967-2001, Chisindia.

S-a născut în 25 dec. 1945 la Sebiș, din părinții Gheza și Suzana. A absolvit școala primară, gimnazială și liceul la Sebiș. Absolventă a Institutului Pedagogic de 3 ani din Timișoara, Facultatea de Matematică în anul 1966, a venit cu repartiție în satul Chisindia. Gradul definitiv în specialitatea matematică l-a obținut în anul 1970. Soțul a fost profesor la Școala Generală Cuied. Din 1 ianuarie 1969, s-a transferat la Chisindia, unde a lucrat până în 1984. Este căsătorită din 18 febr. 1967 la Buteni, cu Ivanovits Emerich-Andrei, fiul fostului secretar comunal din Chisindia, profesor de matematică la Cuied. Soții Ivanovits au doi copii, Andrei, născut în 16 mart. 1968 și Petru, născut în 1 apr. 1969. Între 1976-1980 a fost detașată în Maroc. Pensionară, locuiește în Buteni.

142. Ivanovits Emeric-Andrei,

S-a născut în 14 octombrie 1942 la Buteni, din părinții Emeric și Iuliana. Este absolvent al Facultății de Matematică Timișoara, promoția 1966. A fost încadrat ca profesor de matematică la școala din Cuied, iar din 1 ianuarie 1969 până în 1984, la școala din Chisindia. S-a căsătorit în 18 febr. 1967 cu Fakelman Suzana, la Buteni și are 2 copii, Andrei și Petru.

143. Ivi Aurelian, înv. 1912-1913, Văsoaia.

144. Jugu Dimitrie, înv. 1924-1927, Chisindia.

A fost învățător stagiar la Chisindia.

145. Jurcău (n. Popescu) Elena, înv. 1940-1943, Păiușeni.

A fost învățătoare titulară la Școala Generală din Șimandul de Sus de unde, în anul 1940, a fost detașată la Școala Generală din Păiușeni. Este soția învățătorului Jurcău Petru. La școala din Păiușeni a organizat primul muzeu școlar și o farmacie școlară. Din Păiușeni, s-a transferat la școala din Prăjești.

146. Jurcău Petru, înv. 1940-1943, Păiușeni.

A fost titular de catedră la școala din Utviniș (Andrei Șaguna), județul Arad și detașat la Șimandul de Sus, în anul 1938. La Păiușeni, s-a transferat în 1 sept. 1940 și a rămas până în 15 sept. 1943. Aici a instruit și a condus un cor școlar, desfășurând și activități culturale.

147. Kubelac (n. Toda) Lavinia, prof. suplinitor 2008-2010, Chisindia.

S-a născut în anul 1980 la Gurahonț, din părinții Teodor și Mariana. Studiile primare, gimnaziale și liceale le-a urmat la Gurahonț iar cele superioare în cadrul Universității „Vasile Goldiș” din Arad. A absolvit Facultatea de Drept în anul 2005. La școala din Chisindia a predat disciplina cultura civică. În anul școlar 2010-2011, a predat la Grupul Școlar Industrial „Ioan Buteanu” din Gurahonț, după care s-a retras din învățământ. În anul 1999, s-a căsătorit la Gurahonț cu Zoltan Kubelac și au împreună un copil.

148. Lazăr (căsătorită Cornea) Doina, înv. suplitoare 1975-1976, Păiușeni.

S-a născut în 15 februarie 1943 la Sebiș, din părinții Ioan și Floare. A urmat și absolvit clasele I-XI la Sebiș. Este absolventă a Universității Timișoara, Facultatea de Matematică-Mecanică, secția pedagogică de 3 ani, promoția 1973. În perioada 1973-1975, a lucrat la Școala Generală Bocsig iar în anul școlar 1975-1976 ca învățătoare suplitoare la Păiușeni. În anul 1976, s-a transferat la școala din Dezna iar în anul școlar 1977-1978 s-a mutat la școala din Gurahonț, unde a lucrat până în anul 1991, când s-a pensionat. În anul 1961, s-a căsătorit la Sebiș cu Ioan Cornea și în familia lor s-au născut doi băieți: Ioan, în 1962 și Florin, în 1974.

149. Lazea I. Benjamin, prof. lb. română, lb. latină și director 1991-2002, Chisindia.

S-a născut în 13 apr. 1943 în Gârda de Sus, județul Alba, din părinții Ioan și Lucreția. Familia Lazea s-a mutat în Sebiș, unde copilul Benjamin a urmat primele șapte clase. La terminarea școlii din Sebiș, s-a înscris la Arad, la Școala Medie „Olga Bancic” apoi între anii 1960-1965, a urmat Facultatea de Filologie la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, la terminarea căreia, în 1965, a venit profesor la Dieci. În anul 1965, a urmat școala de ofițeri de rezervă, termen redus. Are doi copii, pe Silvana-Ioana, născută în 22 mart. 1979 și pe Liviu, născut în 9 mart. 1981. A predat limba română la mai multe școli, după cum urmează: Dieci (1965-1968), Dezna (1968-1990), Chisindia (1991-2002). În 17 mai 1975, s-a căsătorit cu Morar Livia din comuna Badeni, județul Cluj, născută în 30 aug. 1949. Soția sa a fost inginer agronom la C. A. P. Buteni și apoi la Primăria Buteni. A decedat în anul 2002, la Sebiș.

150. Lazea Teodor, înv. 1915-1920, Păiușeni.

S-a născut la Șiria în 1879 și a absolvit cursurile Preparandiei din Arad (1903-1904), după care a fost numit învățător la școala din Păiușeni. În timpul Primului Război Mondial, a participat pe frontul din Est, căzând prizonier la ruși. A intrat în corpul voluntarilor ardeleni, care a cerut guvernului român de la București înrolarea în armata română pentru a lupta contra Austro-Ungariei. În 8 noiembrie 1908, s-a căsătorit la Comlăuș cu Marioara Olar, născută în anul 1885 în localitatea Zărând. În Păiușeni, în familia Lazea s-a născut o fiică, Florica. De la școala din Păiușeni a plecat la școala din Dieci.

151. Lăcustă Antonina, înv. 1946-1947, Văsoaia.

152. Lăpușcă Gheorghe, înv. 1927-1929, Păiușeni și Văsoaia.

A lucrat ca învățător la Școala Generală din Păiușeni în anul școlar 1927-1928 iar la Văsoaia, în anul școlar 1928-1929. De la școala din Văsoaia s-a transferat la școala din Secusigiu.

153. Leahu Claudiu, prof. matematică și fizică, 2003-2004, 2016-2018, Chisindia.

S-a născut în 28 iunie 1971 la Avram Iancu, județul Alba, din părinții Nicolae și Sanfira. A urmat și absolvit clasele I-VIII în comuna natală, iar liceul în orașul Alba-Iulia. Este absolvent al Universității de Vest Timișoara, Facultatea de Matematică (1996), cu licență de profesor și definitivat în învățământ. S-a căsătorit în anul 1997 cu Mona-Maria în comuna natală, are trei copii și locuiește în Sebiș. A predat matematică la Școala Generală Chisindia între anii 2003-2004 și 2016-218, iar în perioada 2004-2016 a fost profesor la școala din Cuied și Bârsa.

154. Leucuța Dana-Alexandra, prof. 2012-2013, Chisindia.

S-a născut în 30 iulie 1988 în Ineu. Este absolventă a Facultății de Matematică-Informatică din Timișoara, promoția 2010. În anul școlar 2012-2013, a fost profesoară titulară de matematică la Chisindia, apoi s-a detașat la Liceul Teoretic Cermei. Este căsătorită cu Șoț Bogdan.

155. Leucuța Florica, educatoare 1947-1950, Chisindia.

S-a născut în 6 nov. 1924 la Buteni. În anul 1947, s-a înființat grădinița din Chisindia, ea fiind prima educatoare titulară din sat.

156. Lipovan Ioan, înv. 1913-1917, Păiușeni.

157. Luca Dimitrie, înv. 1957-1958, Păiușeni; 1958-1995, Chisindia.

S-a născut în 8 mai 1935 în Chisindia, din părinții Maria și Ioan. A urmat cursurile primare și gimnaziale în Chisindia și Școala Pedagogică de Băieți din Arad, în anul 1953 obținând titlul de învățător. A lucrat ca profesor suplinitor la Șicula, în perioada 15 aug. 1953-1 nov. 1954. La 1 nov. 1957, s-a transferat la Școala Generală Chisindia. A fost directorul Căminului Cultural, învățător la clasele I-IV, instructor al formației de dansuri populare a Căminului Cultural, bibliotecar comunal.

În 27 aprilie 1958, s-a căsătorit cu Petcu Polixenia din comuna Ștefan cel Mare, raionul Caracal. A avut două fete: Maria-Nicoleta, născută în 2 mai 1959 în Chisindia și Liliana-Elena, născută în 12 mai 1962, tot în Chisindia.

158. Luca George, înv. 1825-1826, Chisindia.

159. Luca Maria-Nicoleta, prof. suplinitor 1978-1979, Chisindia.

S-a născut în Chisindia în 2 mai 1959. Absolventă a Liceului Teoretic din Sebiș, a lucrat la Chisindia ca profesor suplinitor de educație fizică și educatoare.

160. Luca (n. Petcu) Polixenia, înv. titulară 1960-1981, Chisindia.

S-a născut în 13 februarie 1935 în comuna Ștefan cel Mare, regiunea Craiova, din părinții Ioan și Elena Petcu. A urmat Școala Pedagogică de Fete din Caracal, obținând titlul de învățătoare, cu examen de stat în 1955. În 1955, a fost repartizată la Școala Generală din Șicula unde a lucrat până în august 1958. În 1 sept. 1958, s-a transferat la Școala Generală din Chisindia unde a lucrat până în 1975 când, la vârsta de 40 de ani și 20 de ani lucrați în învățământ s-a pensionat medical cu gradul doi de invaliditate. S-a căsătorit cu învățătorul Luca Dimitrie, născut în Chisindia.

161. Lucaci (n. Cornea) Maria, prof. lb. română 1977-1982, Chisindia.

S-a născut în 17 aprilie 1950 la Bocsig, din părinții Crăciun și Saveta și a urmat cursurile școlii primare în satul natal, Bocsig. A terminat Institutul Pedagogic de 3 ani din Oradea, învățământ fără frecvență, specializarea limba și literatura română, promoția 1975. După terminarea studiilor a lucrat la Grădinița cu Program Prelungit din Sebiș (1 oct. 1972 - 25 apr. 1973), la Școala Generală Revetiș (25 sept. 1973 - 24 mart. 1974), la Școala Generală Dieci (25 mart. 1974 - 31 aug. 1975), Școala Generală Chisindia (1 sept. 1977 - 1982), unde a fost și bibliotecara școlii. În perioada 1982-1994, a profesat la Școala Generală Hălmagiu, iar din anul 1994 până în 2009, când s-a pensionat, la Liceul din Gurahonț. În 15 mai 1971, s-a căsătorit, la Buteni, cu Lucaci Ioan, (născut în 21 martie 1942 la Buteni). Familia și-a stabilit domiciliul în Berindia, comuna Buteni. În familie s-au născut doi copii: Ioana-Cornelia (n.1972 -profesoară la Liceul Național „Ghiba Birta” Arad) și Gabriel-Radu (n.1975 -jurist în Arad).

162. Lupaș Gheorghe, prof. istorie-geografie 1946-1970, Văsoaia; 1970-1971, Chisindia.

S-a născut în 14 iul. 1914 în satul Chisindia, din părinții Lupu și Firona. A absolvit în 1949 Facultatea de Istorie-Geografie a Universității „Babes Bolyai” din Cluj-Napoca. A lucrat ca dascăl

în următoarele localități: Arad 1945-1946 (Inspectoratul Școlar Județean), Buteni-1949-1953, Dezna 1953-1955, 1957-1958, Șincai 1955-1956, Vârfurile 1956-1957, Dezna 1957-1958, Craiva 1958-1961, Șomoșcheș 1961-1962, Hășmaș 1963, Almașu Mic 1963-1965, Caporal Alexa 1965-1966, Sânpetru German, Secusigiu 1966-1970, Chisindia 1970-1971. Se pensionează în anul 1972.

163. Mara Petru, înv. 1910, Văsoaia.

164. Marc Lucian-Teodor, prof. istorie-geografie 2007-2009, Chisindia.

S-a născut în 1977 în localitatea Buteni, din părinții Axentie-Teodor și Elena și este absolvent al Facultății de Istorie-Geografie din Oradea, promoția anului 2000. A fost profesor la Chisindia în 2007-2009. Este necăsătorit și locuiește în Buteni.

165. Margea Ovidiu-Cosmin, prof. 2007-2009, Chisindia.

S-a născut în 1985 în Almaș, din părinții Valentin și Florica. Este absolvent al Facultății de Științe Politice și Administrative Arad. A început activitatea didactică la Chisindia, dar a renunțat la profesia de dascăl și a plecat în Anglia.

166. Marksteiner Iosif, înv. 1 sept. 1951-15 iul. 1952, Păiușeni.

S-a născut la 1 mart. 1931 în Sântana, unde a absolvit școala primară și gimnazială. În anul 1951, după terminarea Liceului Pedagogic a fost repartizat la școala din Păiușeni ca titular, unde a rămas până în 15 iulie 1952. De la școala din Păiușeni, în anul 1959 s-a transferat ca profesor de matematică la Școala Generală din Sânmartin iar din anul 1964 este profesor de matematică la școala din Șiria.

167. Martin Călin-Alin, prof. 2010-2011, Chisindia.

S-a născut în 28 aprilie 1987 în Arad, din părinții Mariana și Ioan. Este absolvent al Facultății de Matematică-Informatică Pitești, promoția 2009. A fost profesor de matematică la Chisindia în 2010-2011, apoi s-a detașat la Școala Gimnazială Moneasa. Este necăsătorit.

168. Matcău (n. Irimie) O. Anica, educ. 1973-1975, Păiușeni.

S-a născut în 1 dec. 1943 în Buteni. A lucrat ca educatoare la Hălmăgel (1964-1969), la Dieci (1969-1973) și la Păiușeni (1973-1975).

Este absolventă a Școlii Pedagogice de Educatoare din Arad, promoția 1964. În 15 oct. 1975 a plecat, la cerere, în S.U.A.

169. Matcău Ion, înv. 1954-1955, Văsoaia.

S-a născut în anul 1935 la Bârsa, raionul Gurahonț, județul Arad.

170. Matei Rodica, prof. lb. română, 2002-în prezent, Chisindia.

Pensionară fiind, predă limba română la școala din Chisindia, ca urmare a decesului prof. Lazea Beniamin.

171. Mateiu Diana-Lucia, înv. 2005-2007, Chisindia.

S-a născut în 9 august 1981 în Sebiș, din părinții Damaschin și Ana. Este absolventă a Colegiului Universitar Pedagogic, promoția 2003. A început activitatea în 2005, ca învățătoare suplinitoare la Chisindia. Din 2007, s-a transferat la școala din Bârsa. Este căsătorită și are doi copii.

172. Mateș Florica, înv. 1981-1982, Chisindia.

S-a născut la 27 iulie 1961 în satul Dieci, din părinții Aurel și Ileana. Clasele primare și gimnaziale le-a urmat în satul natal iar Liceul Pedagogic de 4 ani din Arad l-a absolvit în 1980. După terminarea cursurilor pedagogice, și-a început activitatea didactică la școala din Șepreuş, în anul școlar 1980-1981. În anul școlar 1981-1982, s-a transferat la școala din Chisindia, unde a lucrat ca suplinitoare. După 1982, a lucrat ca profesor la Șepreuş, Sântana, Paulian și Dieci. Își desfășoară activitatea ca dascăl (an 2017-2018) la Școala Generală Dieci, în satul natal, unde își are și domiciliul. Este necăsătorită.

173. Mădăras Maria-Magdalena, înv. 1947-1948, Păiușeni.

A fost învățătoare suplinitoare la școala din Păiușeni, venind din localitatea Șeitin.

174. Mădăras Varvara, înv. suplinitoare 1947-1948, Văsoaia.

Învățătoare cu repartiție la Nădlac la școala slovacă (1946-1947), a fost detașată ca învățătoare suplinitoare la Văsoaia, în 17 dec. 1947, unde a rămas până în 1 sept. 1948, când s-a transferat la școala din Nădab.

175. Mărgăian (n. Pintiuță) **Andreea**, înv. 1995-2000, Chisindia.

S-a născut în 2 mai 1975, la Chisindia. A absolvit Colegiul Universitar Pedagogic de Institutori din cadrul Universității „Vasile Goldiș” din Arad, specialitatea desen și Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației. A fost învățătoare și profesoară suplitoare la clasele II-IV din Chisindia. A fost sau este căsătorită cu Mărgăian, administratorul de la S.C. Elim S.R.L. Buteni. De la școala din Chisindia s-a detașat la Școala Generală din Almaș.

176. Miclea Marius-Cosmin, prof. 2007-2015, Chisindia.

S-a născut la Brad, din părinții Vasile și Maria. Este absolvent al Facultății de Științe Socio-Umane Oradea, promoția anului 2007. Este profesor de geografie, necăsătorit.

177. Micoloiu (n. Pop) **Livia**, înv. 1973-1990, Păiușeni; 1990-1998, Chisindia.

S-a născut în 24 febr. 1946 în Buteni. Este absolventă a Institutului Pedagogic de Învățători Oradea, promoția 1971. A primit repartiția la Școala Generală Șicula, unde a lucrat în 1971-1972. S-a transferat la Buteni în 1972-1973, iar din 1973 s-a mutat la Păiușeni până în 1990, când s-a transferat la Chisindia, până în 1998. S-a căsătorit în 28 febr. 1972 cu Micoloiu Dorel-Ovidiu, inginer agronom, născut în Buteni care, în perioada 1971-2001, a lucrat în sectoarele agricole ale satului Chisindia. În familie s-au născut Lucian-Ovidiu (n.21.10.1972) și Claudia-Cecilia (n.17.09.1974).

178. Mihocaș Eugen-Ionel, înv. suplinitor 1967-1980, Văsoaia, Școala Moțești.

S-a născut în 6 iulie 1948 din părinții Ilie și Ana, la Prunișor-Sebiș, unde termină clasele primare. S-a înscris la Liceul Teoretic din Sebiș pe care l-a absolvit în anul 1966. A lucrat ca învățător suplinitor la Școala Moțești, din 8 febr. 1967, când a plecat de pe acest post Faur Ioan. În 5 mai 1968, s-a căsătorit, la Sebiș, cu David Rodica.

179. Mihocaș (n. David) **Rodica**, înv. titulară 1975-1985, Văsoaia, Școala Moțești.

S-a născut în 27 oct. 1948 în familia lui David Lazăr din Arad. La Arad termină școala primară, după care urmează cursuri de pregătire pentru învățători. După absolvire, lucrează în satul Zorlencior, comuna Zorlențul Mare, județul Caraș-Severin. În anul 1975, din Zorlențul Mare s-a transferat la Văsoaia unde a lucrat până la desființarea școlii, în anul 1985. S-a căsătorit în 5 mai 1968 la Sebiș, cu învățătorul Mihocaș Ionel, învățător tot în Văsoaia și au trei copii: Camelia-Ionela, născută în 11 ian. 1972 la Reșița, Claudia-Ana, născută în 5 nov. 1962 la Caransebeș și Claudiu-Eugen, născut în 18 mai 1974 la Caransebeș. După divorț, în 1983, s-a recăsătorit cu Zimmerman Fredi din localitatea Buteni.

180. Mihuț Cecilia-Borița, educ. 1949-1956, Chisindia.

S-a născut în 10 iun. 1936 în Chisindia, din părinții Iustin și Floare. Este absolventă a Școlii Pedagogice de Educatoare din Arad, promoția 1954. Tatăl său, Iustin Mihuț, născut în 31 mai 1913, a plecat, la cerere, pe frontul antisovietic și, în 29 aug. 1941, a fost împușcat mortal în satul Alexandrovca din Ucraina, unde este înmormântat.

181. Mihuț (n. Galea) **Floare**, înv. 1931-1942, Chisindia.

S-a născut în 24 mart. 1911 în localitatea Dieci, absolvind apoi Școala Normală de Învățători din Arad în 15 sept. 1930, când a ajuns la Chisindia. S-a căsătorit cu Iustin, fiul preotului Mihuț. La izbucnirea celui de-Al Doilea Război Mondial, Iustin Mihuț, născut în 18 mai 1913, a fost luat pe front, dar a fost împușcat mortal, încă în primele zile de război. Învățătoarea Mihuț Floare a rămas văduvă cu două fete (Iosana-Cornelia, născută în 20 mai 1938 și Borița-Cecilia, născută în 10 iunie 1936). A încetat din viață în satul Chisindia, la vârsta de 41 de ani.

182. Mihuț Mihai, preot, învățător 1904-1920, Văsoaia; 1920-1924, Păiușeni; 1924-1934, Chisindia.

S-a născut în Chisindia, în 14 iulie 1880. A fost absolvent al Institutului Teologic Ortodox Român din Arad în anul 1900, absolvind apoi și Preparandia. A slujit ca dascăl și preot la Văsoaia și Chisindia. Între anii 1921-1923, a fost preot la parohia Văsoaia. A avut un singur copil, pe Justin Mihuț, născut în 31 mai 1913 și mort în Al Doilea Război Mondial, în 29 august 1941, în satul Alexandrovca din Ucraina. Preotul Mihuț Mihai a fost căsătorit cu Mercea Borița din Chisindia. Preotul Mihuț Mihai a decedat în 5 martie 1953, în timpul unei slujbe de înmormântare. În 12 septembrie 1935, familia preotului Mihuț Mihai a cumpărat casa și grădina din Livada, fosta

proprietate a firmei „Societatea Anonimă Română pentru Întreprinderi Industriale și Financiare” din București, strada Stavropoleș, nr. 5.

183. Mihuț Petru, preot, învățător 1853-1862, Chisindia.

S-a născut în 1814 în Chisindia și a fost hirotonit în 1841 de către episcopul Gherasim Raț.

184. Mitrea Viorel, prof. de educație fizică 1977-1978, Chisindia.

S-a născut în 20 ianuarie 1952 în satul Păuliș, județul Arad. A fost profesor suplinitor la Chisindia și Buteni, ocupând catedra de educație fizică în anul școlar 1977-1978, perioadă în care a fost și student în anul V la Institutul de Educație Fizică și Sport, curs fără frecvență.

185. Mitric Elena, înv. 1958-1962, Văsoaia.

S-a născut în 5 martie 1904 în satul Târnovca, județul Dorohoi, localitate cedată la ruși. A fost absolventă a Facultății de Drept, cu examen de stat, ocupând și funcția de director la școala din Văsoaia.

186. Moga Marius, prof. istorie-geografie 1968-1969, Chisindia.

S-a născut în 29 sept. 1947 în Timișoara, din părinții Marius-Mircea și Stela-Elena. A urmat cursurile Institutului Pedagogic de 3 ani din Timișoara, Facultatea de Istorie-Geografie, curs de zi, cu examen de stat, promoția anului 1968. A fost repartizat la școala din Chisindia în 1 sept. 1968.

187. Moisă T. Irina, educatoare titulară 1981-1982, Chisindia.

S-a născut în 1 febr. 1950 la Hodiș. Domiciliază în Buteni. Are gradul didactic definitiv, este căsătorită și are doi copii.

188. Moise Teodor, prof. 1977-1979, Chisindia.

S-a născut în 21 nov. 1953 în Buteni. A urmat Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie și Filozofie. În 1977, a obținut diploma de profesor și a fost repartizat la școala din Chisindia.

189. Moș Valentin, înv., 1964, Văsoaia.

190. Moțiu Teodor-Ioan, înv. 1922-1923, Chisindia; 1933-1934, Păiușeni; 1935-1936, Văsoaia.

S-a născut în Sălăgeni. În anul 1936, s-a transferat de la Văsoaia la școlile generale din Donceni, Sălăgeni și Buhani (anul 1951), ajungând apoi la Școala Generală din Sebiș.

191. Moțocan Petru, înv. 1896-1897, Păiușeni, Văsoaia.

192. Munteanu (n. Guidea) E. Agafia, înv. 1964-1967, Chisindia.

S-a născut în 4 mart. 1912 în localitatea Vărzărești- Basarabia, din părinții Ion și Eleonora Guidea. Agafia (Guidea) s-a căsătorit cu Munteanu Ion și au avut un fiu, Vitalie, bibliotecar și muzeograf la Biblioteca Orășenească și Casa de Cultură Sebiș. Din Chisindia, învățătoarea Agafia Munteanu s-a transferat la Școala Generală Măgulicea.

193. Munteanu Vasile, înv. 1928-1930, Văsoaia.

S-a transferat de la școala din Văsoaia la școala din Nădălbești.

194. Mureșan Ion, înv. 1931-1933, Văsoaia.

195. Mureșan Loghin, înv. 1931-1938, Păiușeni, Văsoaia.

În anul școlar 1932-1933, de la Păiușeni a fost detașat la școala din Văsoaia, iar în anul 1941 s-a transferat la școala din Zimand Cuz. În familia învățătorului s-a născut unicul fiu, Rusalin, viitorul poet.

196. Năstase Atanasiu, înv. 1940-1941, Chisindia.

A fost învățător la școala din Chisindia în perioada 1 iun. 1940-31 aug. 1941, de unde s-a detașat în comuna Hotarele, raionul Oltenița.

197. Neagu Vasilie, înv. 1893, Văsoaia.

198. Nuțu Virginia, înv. 1944-1945, Chisindia.

Învățătoare refugiată în 1944, din Crăcăoani, județul Neamț.

199. Olari (n. Bereteu) Adela, prof. 1971-1976, Chisindia.

S-a născut în 26 mai 1945, la Pecica. În 1970, a absolvit Institutul Pedagogic de 3 ani din Oradea, Facultatea de Filologie, cu diplomă de specializare limba română. În perioada 1971-1976, a fost profesoară titulară la Chisindia, în 1973 profesoară la școala din Cuied iar în 1974-1975 suplinitoare la școala din Buteni. În iulie 1973, s-a căsătorit la Buteni cu profesorul Olari Teodor.

200. Olari Emilia-Daniela, prof. 2007-2015, Chisindia.

S-a născut în 1982 în Gurahonț, din părinții Vasile și Ana. A absolvit Facultatea de Teologie Ortodoxă în anul 2005. Și-a început activitatea didactică de profesor titular limba și literatura română la Grupul Școlar „Moga Voievod” din Hălmagiu, în perioada 2005-2006. În 2006-2007, a funcționat la Grupul Școlar „Ioan Buteanu” din Gurahonț iar din 2007 este la Școala Gimnazială din Chisindia. Este căsătorită cu Olari Lucian și au o fetiță.

201. Olari Teodor, prof. 1968-1977, Chisindia.

S-a născut în 11 iulie 1942 la Buteni, din părinții Teodor și Măriuța (n. Ruja). A urmat cursurile Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Filologie, specialitatea limba și literatura română, licențiat în anul 1966. A fost repartizat la școala din Almaș, unde a lucrat în perioada 1 febr. 1967- 31 aug. 1968. În perioada 1 sept. 1966-1 febr. 1967 și-a satisfăcut stagiul militar cu termen redus, după care a mers la Almaș. La 1 sept. 1968, s-a transferat la Chisindia, unde a lucrat până în oct. 1977. S-a căsătorit cu Adela Bereteu, născută în Pecica. Căsătoria s-a oficiat în 3 iulie 1973 în Buteni, în familie născându-se o fată cu numele Mihaela (în 11 mart. 1974, la Sebiș). A fost și director al Căminului Cultural Chisindia. A decedat în 4 ian. 1978.

202. Onica (n. Secan) Maria, prof. 1972-1980, Chisindia.

S-a născut în 5 mart. 1948, în Livada, județul Arad, din părinții Petru Secan și Iuliana Toader. A urmat cursurile primare și gimnaziale la Buteni și Sebiș, apoi Liceul Teoretic din Sebiș. A absolvit cursurile Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie-Filozofie, cu licența în 1971, ca profesor de istorie. În 2 aug. 1970, s-a căsătorit cu profesorul Onica Traian și au un copil, născut în anul 1973. Școli în care a lucrat: 1971-1972, școala din Cărand și Moroda, 1972-1980, școala Chisindia. Din 1976 predă istorie și la Liceul Teoretic din Sebiș.

203. Oniga Ilie, înv. 1944, Chisindia.

Titular de catedră în satul Poieni, comuna Solca, jud. Suceava, s-a detașat în Ardeal, din cauza războiului.

204. Oniga Silvia, înv. 1944, Chisindia.

Învățătoare în satul Poieni, s-a refugiat împreună cu soțul în Ardeal, din cauza războiului.

205. Oprea Lazăr, preot, înv. 1871-1893, Văsoaia; 1893-1917, Chisindia.

S-a născut în 1842 în satul Joia Mare și a murit în 22 ianuarie 1917, slujind 45 de ani biserica și școala. A fost hirotonit de episcopul Aradului, Procopiu Ivașcovi, fiind cel care, în 1907, a scris *Cronica Bisericii pentru parohia din Chisindia în 1907*.

206. Oprea Teodor, înv. 1840-1853, Văsoaia.**207. Oros Iuliana**, prof. 1960-1967, Chisindia.

A fost profesoară suplitoare, absolventă a unei școli medii, cu examen de stat. A predat disciplinele limba română și limba rusă.

208. Palcu (n. Rad) Patricia, educ. titulară 1990-2015, Chisindia.

S-a născut în 23 martie 1960, din părinții Petru și Maria. Este absolventă a Liceului Pedagogic „Dimitrie Țichindeal” din Arad (1979), specialitatea educatoare. Școli unde a lucrat: Poiana Petrii, Dragomirești, jud. Vaslui (1 sept. 1979-1 oct. 1980), învățătoare suplitoare Nadăș (11 ian. 1980-5 apr. 1980), educatoare Sânpetru German (5 apr. 1980-11 mai 1989), educatoare suplitoare Chisindia (12 mai 1980-23 sept. 1980), educatoare suplitoare Drauț, com. Târnova (24 sept. 1980-31 aug. 1981), învățătoare suplitoare Almaș (1 mart. 1983-30 iun. 1983), învățătoare suplitoare Dieci (24 sept. 1983-29 febr. 1984), educatoare suplitoare Agrișu Mare, com. Târnova (12 mart. 1984-30 iun. 1984), educatoare suplitoare Almaș (24 sept. 1984-30 nov. 1984), educatoare Sebiș (1 dec. 1984-31 dec. 1984), maistru instructor Școala Generală Ineu (1 mart. 1985-30 iun. 1985), maistru instructor Școala Generală Sebiș (1 sept. 1985-1 sept. 1990). Din 1 sept. 1990, este educatoare titulară la grădinița din Chisindia. În 1982, s-a căsătorit cu Palcu Teodor. Are două fete, Mădălina (1986) și Alexandra (1993).

209. Palcu Teodor, profesor ed. fizică 1980-1986; 1990-2006, Chisindia.

S-a născut în 7 iun. 1956 la Bocsig. Este absolvent al Universității din Timișoara, Institutul Pedagogic de 3 ani, cu specializarea educație fizică. A fost repartizat la școlile din Buteni și Chisindia, unde a lucrat de la 1 sept. 1980. Între anii 1986-1990 a fost numit director la școala din Buteni iar din 1990 până în 17 iulie 2006, a funcționat la școala din Chisindia, ca profesor de

educație fizică. În anul 2006 a fost numit, din nou, director la școala din Buteni, post pe care îl ocupă și în prezent.

210. Papp Ambrozie, înv. 1922-1924, Păiușeni.

211. Papp Teodor, preot, înv. 1900-1901, Păiușeni.

212. Parscuta (n. Horga) **Florica**, prof. 1966-1968, Chisindia.

S-a născut în 10 febr. 1947 în Buteni, din părinții Petru și Iosana. A urmat primele 7 clase la Buteni, apoi Liceul Teoretic la Sebiș, secția umană. Este absolventă a Institutului Pedagogic de Învățători Arad. A fost repartizată la Școala Generală din Chisindia, unde a lucrat în perioada 1966-1968. În anul 1968, s-a transferat la școala din Buteni, unde a lucrat până în anul 2004, când s-a pensionat. S-a căsătorit în 1966, la terminarea institutului, cu profesorul Parscuta Petru.

213. Parscuta Petru, prof. și director 1960-2004, Chisindia.

S-a născut în 27 nov. 1938 în Buteni, din părinții Petru (născut în Buteni) și Ana (născută la Bekes-Ungaria). Bunicii materni (Coloja Teodor, român născut în Buteni și Francesca, unguroaică născută în Bekes-Ungaria) și bunicii paterni (Parscuta -slovac născut în Iarabina și soția lui, Eppel Terezia, nemțoaică născută în Germania, în zona Stuttgart) s-au stabilit în Buteni. Parscuta Petru, profesorul de mai târziu, are origine multietnică. A terminat școala generală la Buteni și școala medie la „Moise Nicoară” din Arad, cu diplomă de maturitate, în iunie 1956. La terminarea studiilor liceale, s-a înscris la Academia Militară București de unde, în anul doi de studii a fost exmatriculat ca „element periculos” cu rude „nesănătoase politic”. A urmat cursurile Facultății de Fizică-Chimie la Institutul Pedagogic de 3 ani din Timișoara, forma fără frecvență, pe care l-a absolvit în 1965. În 1959-1960, a fost profesor suplinitor la Buteni iar din 1960, profesor la Chisindia. A fost director la școala din Chisindia, în perioada 1964-1972. Ca profesor de chimie, a organizat primul laborator de chimie al școlii iar ca profesor de fizică, stația meteo a școlii din Chisindia. Este căsătorit cu Horga Florica, din 1966 și are o fiică, Lavinia, care urmează cursurile Facultății de Chimie Industrială.

214. Pascuta Ecaterina, înv. 1947-1948, Chisindia.

215. Pascuta Maria, înv. 1947-1948, Chisindia.

216. Paulovici Nicolae, înv. 1810-1817, Chisindia.

217. Pavel Valentin, înv. suplinitor 1956-1957, Chisindia.

Învățător suplinitor, absolvent de liceu, a predat la clasele I-II la Școala Generală Chisindia.

218. Pintiuță (n. Mihuț) **Cornelia**, înv., prof. 1958-1970, Chisindia.

S-a născut în 20 mai 1938 la Chisindia, din părinții Iustin și Floare, mama sa fiind învățătoare în Chisindia. În anul 1956, a absolvit Școala Medie de Fete nr. 7 Timișoara, fiind calificată ca învățătoare-instructoare. Din 1 sept. 1956 până la 1 nov. 1957, a lucrat la Școala Generală din Zimbru iar din anul 1957, s-a transferat la Școala Generală Chisindia, ca învățătoare. Între 15 sept. 1958-15 sept. 1959 a lucrat la școlile din Buteni și Chisindia. În 13 iun. 1961, s-a căsătorit în comuna Avram Iancu (raionul Gurahonț) cu Pintiuță Ioan, (milițian, născut în 28 aug. 1939 în comuna Marginea, raionul Marghita) iar în 1962, a venit pe lume fiica lor, Cornelia-Florina.

219. Pleșa (n. Morcan) **Marinela-Viorica**, educatoare 1996-2015, Păiușeni; din 2012-în prezent directoarea Școlii Generale Chisindia.

S-a născut în 5 august 1968 în satul Păiușeni, din părinții Teodor și Măriuță. A urmat clasele primare la școala din Păiușeni iar între 1978-1982, cursurile gimnaziale ale școlii din Chisindia. În perioada 1982-1993, a terminat la cursuri de zi și seral liceul din Sebiș iar din 1996 până în prezent, lucrează ca educatoare la Păiușeni. Între timp, a absolvit cursurile Universității „Excelsior” din București, specializarea învățători și educatori (2000), ale Universității „Vasile Goldiș” din Arad, ale Colegiului Pedagogic (2006) și ale Facultății de Psihologie și Științele Educației (2008). Din anul 2011, este masterand în Pedagogie Interactivă și Educație la Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad. Din anul 2012, a fost numită director al Școlii Gimnaziale Chisindia. În 1989, s-a căsătorit la Păiușeni cu inginerul silvic Ilie Pleșa. Are doi copii, Gabriel și Andrei.

220. Plop (Pescan) **Valeria**, educ. 1971-1972, Păiușeni.

S-a născut în 14 iulie 1948 în comuna Semlac, jud. Arad, din părinții Ioan și Elena. A urmat școala generală, clasele I-VII în comuna Semlac, iar liceul în perioada 1962-1966, în orașul Nădlac. După terminarea cursurilor liceale, în perioada 1966-1969, a lucrat ca funcționar la Cooperativa de Consum Semlac și ca educatoare la grădinița din localitatea Semlac. Între anii 1969-1971, a urmat

și absolvit Institutul Pedagogic de 2 ani, Educatoare, în orașul Caransebeș, jud. Caraș-Severin. A primit repartiție în 1971 la Păiușeni și a fost prima educatoare a grădiniței care și-a deschis porțile pentru copii în acel an școlar, 1971-1972. În 1972, s-a căsătorit cu Plop D. Ionel și în familia lor s-au născut doi copii, Ramona și Sorin, care au devenit ingineri.

221. Pogan (n. Bejan) Maria, prof. 1975-1977; 1990-1991, Chisindia.

S-a născut în 22 apr. 1949 în satul Aldești. A urmat școala primară la Aldești, iar clasele V-VII la Școala Generală Bârsa. În perioada 1959-1963, a fost elevă la Liceul Teoretic Sebiș, apoi studentă la Institutul Pedagogic de 3 ani din Oradea, Facultatea de Filologie. A urmat și cursurile Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, specialitatea filologie, secția fără frecvență pe care le-a absolvit în 1978. Școli la care a lucrat: 1970-1973 -școala din Răpsig, sept. 1973-oct. 1974 -școala din Buteni, și Cuied, 1 nov. 1974-31 aug. 1975 liceul din Sebiș, 1 sept. 1975-31 aug. 1977 școala din Chisindia, 1 sept. 1977-31 aug. 1982 școala din Bocsig, 1 sept. 1982-31 aug. 1990 Școala Generală Sebiș, 1 sept. 1990-31 apr. 1991 școala din Bocsig și Chisindia. S-a căsătorit cu profesorul Pogan Nicolae, în 15 aug. 1969, în Bârsa.

222. Pogan Nicolae, prof. istorie 1990-2004, Chisindia.

S-a născut la 1 decembrie 1941 în loc. Avram Iancu, comuna Vidra de Sus. A urmat 7 clase în localitatea Gârda, apoi Școala Pedagogică de Învățători din Abrud, în perioada 1954-1958. Își începe activitatea de dascăl la Gârda, fiind învățător între 1 sept. 1958 și 23 oct. 1959. Între 1959-1961, a satisfăcut stagiul militar la Vânju Mare. A fost profesor suplinitor la Gârda, între 1961-1965. În perioada 1965-1968, a fost student la Facultatea de Istorie-Geografie a Institutului Pedagogic Oradea. După absolvire, a lucrat la Vălișoara (pe lângă Aiud), județul Alba (1968-1969). S-a transferat la Bocsig, unde a lucrat 21 de ani (1969-1990). Între 1990-2004 a lucrat la școala din Chisindia și Sebiș. S-a căsătorit cu Bejan Maria din Aldești iar în 1972 s-a născut fiul Ovidiu.

223. Popa (n. Constantin) Aurelia, înv. 1973-1975, Păiușeni.

S-a născut în 8 martie 1950 în satul Sinești (Horezu), județul Vâlcea, din părinții Alexandru și Constanța. În anul 1973, a absolvit liceul din Sebiș, la fără frecvență și, din același an, a lucrat ca învățătoare suplinitoare și directoare la Păiușeni. S-a căsătorit în 23 mai 1969, la Chisindia, cu preotul Popa Mihail din parohia Păiușeni. În familie s-au născut două fete: Melania-Ramona, născută în 9 iunie 1970 și Mihaela-Nadina, născută în 24 iunie 1971.

224. Popa Călin-Petru, prof. engl. 2010-2011, Chisindia.

S-a născut în 1981 în Ineu, din părinții Petru și Floare. Absolvent al Universității „Vasile Goldiș” din Arad (2005), și-a început activitatea didactică la Școala Generală din Chisindia.

225. Popa Dan, preot 1746, Văsoaia.

226. Popescu Velea, înv. suplinitor fără diplomă 1928-1929, Chisindia.

227. Popovici Ioan, înv. 1867-1870, Văsoaia.

228. Posa Cornel-Gabriel, prof. de ed. fizică 2007-2010, Chisindia.

S-a născut în Prunișor, lângă Sebiș, în 1983, din părinții Gruia și Lenuța. Este absolvent al Universității de Vest Timișoara, promoția 2006. Din 2006 este căsătorit cu Mihaela și are un copil.

229. Pucea Nicolae, înv. 1845-1852, Chisindia; 1853, Văsoaia.

230. Pușcașu Florica, înv. suplinitoare 1950-1951, Văsoaia.

S-a născut în 1908, în localitatea Pecica, județul Arad și era absolventă a Școlii Normale de Învățători Arad.

231. Pușcașu Teodor, înv. 1950-1951, Văsoaia.

S-a născut în 6 nov. 1905 în satul Gangiova (Sadova), regiunea Craiova, într-o familie de țărani. Absolvent al Școlii Normale de Învățători, a fost căsătorit cu Florica, tot învățătoare. De la școala din Văsoaia, Pușcașu Teodor s-a transferat la Școala Generală Târnova.

232. Rad (n. Fericean) Anișoara, prof. 1975-1991, Chisindia.

S-a născut în 18 aug. 1948 într-o familie de țărani din localitatea Rădești, comuna Almaș, din părinții Ștefan și Nița. A urmat școala primară și gimnazială în Almaș și liceul din Sebiș, promoția 1966. A absolvit cursurile Facultății de Filologie ale Universității Timișoara, promoția 1975, fiind repartizată la școlile din Chisindia și Buteni (1975-1991). În perioada 1991-2007 a funcționat la școlile din Almaș și Cuied iar între 2008-2009 la Dezna și Pleșcuța. În prezent, este pensionară. S-a căsătorit la Buteni cu Rad Teodor (Nelu), zis Talabic. Are doi copii: Raul și Cecilia.

233. Rada (n. Gligor) **Ana**, înv., educ., directoare, 1972-1973, Păiușeni.

S-a născut în 31 ian. 1951 în satul Almaș, din părinții Vasilie și Ioana. Este absolventă (din anul 1971) a Liceului Pedagogic (învățători) din Arad. În anul școlar 1971-1972, a lucrat ca învățătoare suplinitoare la școala din Săliște (Sâc), aparținătoare de Școala Generală Cărand. La Păiușeni, a lucrat ca educatoare la Grădinița de Copii între 25 sept. 1972 și 31 aug. 1973. S-a căsătorit cu Rada Ștefan în 3 febr. 1973, în Almaș. Soțul, Ștefan, s-a născut în 2 ian. 1946 în Almaș.

234. Rada Ion-Cristian, prof. 2008-2015, Chisindia.

S-a născut în 13 mai 1986 la Arad, din părinții Teodor și Leontina. A absolvit Facultatea de Teologie „Aurel Vlaicu” Arad. A început activitatea didactică în 2008, la Școala Generală Chisindia.

235. Rada Teodor, înv. 1879-1883, Văsoaia; 1895-1897, Păiușeni.

236. Radu Gheorghe, înv. 1926-1927, Văsoaia.

De la Văsoaia s-a transferat la Prunișor.

237. Rașca Teodora, prof. biologie-chimie 2011-2015, Chisindia.

S-a născut în 1989 la Arad, din părinții Gheorghe și Ana. A absolvit Facultatea de Științe Economice (2011), cu masterat (2013). A început activitatea didactică la școala din Chisindia, ca profesor suplinitor.

238. Rădulescu (n. Turcilă) **Maria**, înv. 1938-1939, Păiușeni.

A luat prin căsătorie numele de Turcilă și în anul 1939 a fost transferată în comuna Călnicu, raionul Târgu-Jiu, regiunea Craiova.

239. Rățoi Elena, înv. 1944, Văsoaia.

Refugiată la Văsoaia împreună cu soțul, Rățoi Ioan.

240. Rățoi Ioan, înv. 1944, Văsoaia.

Refugiat din Moldova, în perioada războiului, la școala din Văsoaia.

241. Rău (n. Rus) **Daniela-Carmen**, prof. limba română 2003-2005, Chisindia.

S-a născut în 5 iunie 1982, la Gurahonț, A urmat școala primară și gimnazială la Buteni iar liceul la Sebiș. Absolventă a Colegiului de Institutori Oradea (2003), și-a continuat studiile la Universitatea „Spiru Haret” din București, finalizate în 2006. Între anii 2003-2005, a predat la școala din Chisindia limba engleză, geografia și educația tehnologică. Este căsătorită, are doi copii și locuiește în Buteni.

242. Răzman Gheorghe, înv. 1933-1937, Văsoaia.

De la Văsoaia, în anul 1937, s-a transferat la Roșia de Bihor.

243. Rediu (n. Irina) **Florina**, educ., înv. suplinitoare 1993-1995, Chisindia.

S-a născut în 12 dec. 1974 în Chisindia, din părinții Teodor și Floare. A terminat 8 clase la Școala Generală Chisindia și Liceul Teoretic la Sebiș, promoția anului 1993. După terminarea liceului, lucrează ca educatoare și învățătoare suplinitoare la Școala Generală Chisindia. În anul 2008, s-a căsătorit cu Rediu Cristian la Chisindia, în familie născându-se doi copii, Robert și Cristina.

244. Roszetter Irina, prof. suplin. 1968-1969, Chisindia.

S-a născut în 23 mai 1949 în Buteni, unde urmează școala primară și gimnazială și liceul la Sebiș (1963-1967). După absolvire (1968-1969), a predat biologia și agricultura la Școala Generală din Chisindia. S-a căsătorit în 29 mai 1971 la Arad, cu Kovaci Alexandru.

245. Roze Maria, înv. 1933-1934, Păiușeni.

246. Ruiu (n. Irina) **Eva**, înv. supl. 1925-1932; 1937-1950, Chisindia; 1950-1951, Păiușeni.

S-a născut în 26 febr. 1909 în Chisindia, din părinții Ilie și Floare. Terminând clasele primare (6) la Chisindia, a urmat studiile la Școala Normală de Învățători din Cluj, obținând diplomă de învățătoare (în 1932).

La terminarea claselor primare, înainte de a absolvi școala de învățători, a fost angajată (1925-1932) la Școala Generală Chisindia. După absolvirea școlii normale, în perioada 1932-1936, a lucrat la școala din Almaș (1932), Cil (1933), Cuied (1934), Rădești (1935) și Buteni (1936) iar din 1937, s-a transferat la școala din Chisindia, unde a funcționat până în 1950. Din 1950, urmându-și soțul, în anul școlar 1950-1951, s-a transferat la școala din Păiușeni și apoi la școala din Răpsig

(1952-1965), până la pensionare. În 2 sept. 1933, s-a căsătorit, la Chisindia, cu Ruiu Nicolae, învățător din comuna Barza, regiunea Craiova.

247. Ruiu Nicolae, înv. 1930-1950, Chisindia; 1950-1951, Păiușeni.

S-a născut în 9 martie 1907 într-o familie de țărani din satul Valea Stanciului, comuna Barza, raionul Segarcea, regiunea Craiova. A avut doi frați. A terminat clasele primare (6 clase) în comuna natală. A urmat la Craiova Școala Normală de Învățători pe care a absolvit-o, cu diplomă, în anul 1927. A fost angajat, prin repartitie, la Școala Primară Cărbunari din județul Caraș-Severin, unde a lucrat în anul școlar 1927-1928. Anul școlar 1928-1929 îl găsește la Școala Primară din Divici, județul Caraș-Severin iar din 1929 a urmat stagiul militar. Începând din 1930 până în 1950, a lucrat la Școala Generală Chisindia iar în anul școlar 1950-1951, la Școala Generală Păiușeni. Din anul 1951 până la pensionare (1967), a funcționat la școala din Răpsig. S-a căsătorit în 2 sept. 1933 cu Irina Eva, învățătoare din Chisindia, având o fată, Doina.

248. Rus (n. Mercea) Geanina-Lavinia, înv. 1997-2015, Chisindia.

S-a născut în 1 aug. 1978 în Chisindia, din părinții Gheorghe și Vesalina. Este absolventă a Școlii Normale de Învățători-Educatori „Dimitrie Țichindeal” din Arad, promoția anului 1997 și predă la școala din Păiușeni-Chisindia, la clasele I-IV. Din 1999, este căsătorită cu Rus Mercea Cătălin și are un copil.

249. Săndulescu Ilie, înv. 1965-1967, Văsoaia.

250. Sârca (n. Târsală) Florina, prof. suplinitoare 1992-1993, Chisindia.

S-a născut în 24 dec. 1965 în com. Chisindia, din părinții Teodor și Ileana. A urmat școala primară la Chisindia și Liceul Teoretic din Sebiș (1981-1984). Paralel, în anul școlar 1992-1993, a lucrat ca profesoară suplinitoare la Chisindia și Buteni, predând limba rusă și desen. În anul 1988, s-a căsătorit cu Sârca Dumitru din județul Sălaj. La Chisindia, în familia Sârca s-au născut două fete, Maria și Mihaela.

251. Scorochirja Grigorie, înv. 1942-1943, Chisindia.

Învățător refugiat în anul 1942 de la Școala Primară din satul Ceadar, județul Cahul, Basarabia.

252. Sechel Vasile, înv. 1938-1940, Păiușeni.

A fost căsătorit cu Eudochia, care l-a însoțit la Păiușeni.

253. Selejanovici Grigorie, înv. 1818-1823, Chisindia.

254. Serac Nicoleta, prof. religie 2006-2007, Chisindia.

S-a născut în Sebiș, tata Ioan și mama Elena. A absolvit Facultatea de Teologie a Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, promoția 2006. Este căsătorită și are un copil.

255. Simu (n. Zăvoiu) Marița, înv. 1957-1994, Păiușeni.

S-a născut în 4 nov. 1936 în satul Gropeni, raionul Brăila, județul Galați, din părinții Nicolae și Dana. A absolvit Școala Pedagogică de Învățători (Școala Medie de Fete) din Brăila în anul 1954, cu examen de stat. În perioada 1955-1957, a lucrat la Școala cu clasele I-IV din Latinu, raionul Brăila. Din 1957, a lucrat la Păiușeni, ca învățătoare și directoare, până la pensionare, în 1994. În 1957, s-a căsătorit la Târnăveni (Blaj) cu Simu Silvestru.

256. Simu Silvestru, înv. Suplinitor 1958-1968, Păiușeni; 1968-1969, Văsoaia.

S-a născut în 21 ian. 1934 la Ciugud (Blaj), raionul Târnăveni, din părinții Silvestru și Maria. Este absolvent cu diplomă al Școlii Medii Tehnice Financiare, specialitatea finanțe. În anul 1958, a fost angajat la Cooperativa de Consum Buteni, iar din 1958, s-a transferat la școala din Păiușeni, unde a lucrat până în 1969.

257. Spiridon Costin, înv. 1905-1913, Păiușeni.

258. Stan Ștefan, preot, dascăl 1893-1918, Văsoaia; 1918-1923, Chisindia.

A fost absolvent al Preparandiei din Arad în anul școlar 1892-1893 și a fost hirotonit pentru parohia Văsoaia unde a slujit până în 1918, când s-a mutat la Chisindia, slujind până în 1923.

259. Stepan Avram, înv. 1949-1950, Văsoaia.

260. Stoica Nicolae, înv. suplinitor 1934-1935, Văsoaia.

261. Stratulat (n. Alda) Dora, prof. 1975, Chisindia.

S-a născut în 1 febr. 1949 în Aldești. A urmat cursurile primare și gimnaziale la Aldești și Bârsa și apoi Liceul Teoretic la Sebiș. A studiat la institutul de învățământ superior din Baia Mare,

Facultatea de Științe Naturale pe care a absolvit-o în 1975, cu examen de diplomă. A lucrat în școlile din localitățile: Apateu (1968-1969), Răpsig (1969-1970), Chier, Leasa și Vârfurile (1971-1973), Șiria (1974-1975), Chisindia (13 ian. 1975-10 nov. 1975). Până în anul 1975, a lucrat ca profesor suplinitor. În 10 nov. 1975 a plecat de la școala din Chisindia.

262. Suba Ioan, prof. de muzică 1967-1969; 1980-1982; 1985-2000, director 1993-2000, Chisindia.

S-a născut în 22 martie 1948 la Chisindia, din părinții Ioan și Borîța. A urmat școala primară și gimnazială la Chisindia și Liceul Teoretic Sebiș. În 1974, a terminat Institutul Pedagogic de 3 ani din Timișoara, Facultatea de Muzică, iar în 1980 a obținut licența la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București. Școli la care a lucrat: 1967-1969- profesor suplinitor la Chisindia, 1972-1980- profesor la Vârfurile și Avram Iancu, 1980-1982- profesor la Chisindia, 1982-1987- profesor la Vârfurile, Avram Iancu, Sebiș și Chisindia, 1987-1990- profesor la Vârfurile și Chisindia, 1991-1992- profesor la Chisindia, 1992-1993- profesor la Chisindia și Buteni, 10 ian. 1993- 10 oct. 2000- director la școala din Chisindia. S-a căsătorit în 16 aug. 1969 la Gurahonț, cu Creț Florica, născută în 6 apr. 1947 la Gurahonț. Divorțează și se recăsătorește în 31 dec. 1981, la Chisindia. Din cele două căsătorii a avut trei copii. Cu educatoarea titulară la Școala Generală din Sebiș, Suba Sida, a avut două fiice, Ioana și Daniela-Cătălina. A decedat în 11 octombrie 2000.

263. Suba (căs. Ancaș) Paula-Teodora, prof. engleză 2012-2014, Chisindia.

S-a născut în 1985, în satul Buteni, din părinții Teodor și Elena. Este absolventă a Universității de Vest Timișoara, promoția 2008. Este căsătorită cu Ancaș Daniel; nu are copii.

264. Suciua Eleonora, prof. 2002-2003, Chisindia.

265. Sulincean Manuel, prof. istorie 2009-2018, Chisindia.

S-a născut la Arad în 7 iulie 1980, din părinții Teodor (originar din Chisindia) și Elena. Clasele primare și liceul le-a urmat la Arad, iar studiile universitare la Arad și Timișoara. În anul 2007, a absolvit Facultatea de Istorie a Universității de Vest din Timișoara și Facultatea de Teologie Penticostală a Universității „Aurel Vlaicu” Arad. În perioada anilor 2004-2008, a lucrat ca profesor la Liceul „Ioan Buteanu” din Gurahonț și la Școala Gimnazială „Lazăr Tîmpa” din Almaș. Din anul școlar 2009-2010, s-a transferat la Școala Gimnazială din Chisindia, ocupând catedra de istorie și cultură civică, dar păstrându-și norma de bază la liceul din Gurahonț. În anul 2014, a obținut gradul didactic I, iar din 2017 ocupă funcția de director al Școlii Generale din Chisindia. Este necăsătorit.

266. Szidovics Petrus, înv. 1780, Văsoaia.

267. Șchiopu Ioan, înv. 1945-1949, Chisindia.

S-a născut în 16 oct. 1923 în satul Cupcina, județul Bălți din Basarabia, din părinții Vasile și Sofia. După terminarea claselor primare și gimnaziale, a urmat școala normală, devenind învățător. În perioada războiului s-a refugiat în Ardeal și a ajuns la școala din Chisindia, în anul 1945. În 16 aug. 1947, s-a căsătorit cu Ruja Măriuța din Buteni, în familie născându-se Smaranda-Rodica, în 11 aprilie 1949. Din 1945, a lucrat la Școala Generală Chisindia până în 1949, când s-a mutat la Școala Generală Buteni, unde a funcționat până în anul 1950, când s-a înscris la Facultatea de Chimie Industrială a Institutului Politehnic Timișoara, al cărei licențiat a devenit în anul 1956. În 16 aug. 1956 s-a angajat ca inginer chimist la Întreprinderea Minieră Bihor din orașul Ștei, unde a lucrat până la 1 nov. 1983, când s-a pensionat ca inginer minier.

268. Șerb Ivantie, înv. 1834-1835, Chisindia.

269. Șerb Pavel, înv. suplinitor 1964, Văsoaia.

Este originar din satul Pescari și a lucrat la Văsoaia ca învățător suplinitor în perioada 15 sept. 1964-15 oct. 1964.

270. Ștefănoiu Aurel-Ion, înv. 1944-1945, Chisindia.

Ștefănoiu Aurel a fost învățător, refugiat în Chisindia în anul 1944 din Codăești, județul Vaslui. A fost soțul învățătoarei Ștefănoiu Elena.

271. Ștefănoiu Elena, înv. 1944, Chisindia.

Ștefănoiu Elena, învățătoare, refugiată în Chisindia în anul 1944 din Codăești, județul Vaslui.

272. Ștefea (n. Brad) **Elena**, educatoare 1975, Păiușeni.

S-a născut în 25 oct. 1931 în satul Minead, comuna Ignești. A absolvit Școala Pedagogică de Educatoare din Arad, în anul 1952. S-a căsătorit cu Gligor Ștefan în 15 apr. 1963 la Moneasa, unde a lucrat ca educatoare suplitoare, în perioada 15 iulie 1974-1 dec. 1974. La Păiușeni, ca educatoare suplitoare a lucrat în perioada 1 febr. 1975-30 iunie 1975, când s-a transferat la grădinița din Gurahonț.

273. Tătar Iuliana, prof. muzică 2009-2010, Chisindia.

S-a născut în 1986 în Cugir, din părinții Gheorghe și Floare. Absolventă a Facultății de Muzică Oradea, își începe activitatea la școala din Chisindia.

274. Târsală Simion, înv. suplitor 2005-2006, Păiușeni.

275. Temeșianu Ștefan, înv. 1862-1868, Păiușeni; 1894-1896, Chisindia.

276. Terniceanu Alexandru, înv. 1931-1932, Văsoaia; 1948-1950, Păiușeni.

S-a născut în 15 febr. 1909 la Voivodeni. A absolvit Școala Normală de Învățători Arad, în anul 1929. A lucrat ca dascăl în localitățile: Minișu de Sus, Mișca, Briheni (Bihor), Ghioroc, Aldești, Văsoaia și Păiușeni. A fost căsătorit cu Ponta Sofia-Sultana. În familia Terniceanu nu s-au născut copii.

277. Terniceanu Dorel, înv. 1959-1961, Văsoaia.

S-a născut în 2 aprilie 1927 în satul Vânători, județul Arad, din părinții Terniceanu Șofronie, originar din Voivodeni, preot în Vânători, Nădab, Arad, și Leucuța Felicia, nepoata preotului din Sinteia Mare. Absolvent al Școlii Normale de Învățători Oradea, a predat la școlile din Ciumeghiu (jud. Bihor), Văsoaia (1959-1961) și Timișoara. După 1961, s-a înscris la Institutul Pedagogic de 3 ani din Timișoara și la Institutul de Educație Fizică și Sport București, forma fără frecvență. După absolvirea celor două școli superioare, a lucrat la U.C.F.S. Timișoara, la Școala Sportivă și la un liceu tot din Timișoara. Este pensionar.

278. Terniceanu (n. Ponta) **Sofia-Sultana**, înv. 1948-1950, Păiușeni.

S-a născut în 3 mart. 1915 în localitatea Pecica, într-o familie cu cinci copii. În anul 1936, a absolvit Școala Normală de Învățători din Oradea, fiind repartizată la Șoimuș ca titulară, dar a lucrat ca învățătoare în localitățile Cherechiu, Pecica și Odvoș. A fost soția învățătorului Terniceanu Alexandru.

279. Toacsen Mihai, înv. 1957-1961, Văsoaia.

280. Todica Aurica, educatoare 1950-1955, Chisindia.

S-a născut în 13 dec. 1923 în Sebiș, din părinții Todica Petru și Varga Maria. A urmat școala primară (7 clase) la Sebiș, apoi Liceul „Mihai Eminescu” din Satu Mare. După terminarea claselor liceale, a urmat un curs de calificare ca educatoare la Satu Mare, urmându-și soțul. Activitatea didactică: educatoare la Chisindia (1950-1955) și Răpsig (1955-1956). S-a pensionat din funcția de casieră a Liceului din Sebiș, unde director era Dârlea Avram. La Chisindia, a fost educatoare la Școala Confesională din Deal, unde era grădinița și unde locuia.

281. Tolciu (n. Creț) **Sida**, educatoare 1975-1981, Chisindia; 1981-1982, Păiușeni.

S-a născut în 2 ianuarie 1951 la Sebiș, din părinții Dănilă și Carolina. A urmat Liceul Pedagogic de Educatoare din Beiuș, pe care l-a absolvit în 1972. S-a căsătorit (6 mart. 1976, Sebiș) cu Tolciu Teodor, născut în 1951 în localitatea Horea, județul Arad.

282. Tripa Teodor, preot, prof. religie 1993-2018, Păiușeni.

S-a născut în 17 oct 1955 la Ineu, din părinții Teodor și Elena. A urmat clasele primare și gimnaziale în orașul Ineu și Seminarul Teologic de 5 ani de la Caransebeș. În 1975 a fost hirotonit pentru parohia Tălagiu, unde a slujit până în 1977, când s-a transferat la parohia Nadăș, unde a slujit până în 1992, când s-a mutat în parohia Păiușeni, slujind și în Văsoaia, unde este și în prezent (2018). Este căsătorit cu Horga Rodica Lucia din Minișel și au avut un copil Laurean Paul, decedat în anul 2014 într-un accident. Din 1997, are în administrație parohia Păiușeni (cu filia Văsoaia) unde slujește și în prezent (2018).

283. Tulea Aurica, prof. suplitoare 1962-1967, Chisindia.

S-a născut în 24 mart. 1941 la Buteni și a fost profesoară suplitoare de științe agricole și biologie. A fost absolventă cu diplomă de maturitate a unei școli medii.

284. Țeculescu Ioan, învățător, 1922-1928, Chisindia.

285. Ungureanu George, înv. 1854, Văsoaia.

286. Urs (n. Moise) Elisabeta, educatoare 1975-1976, Chisindia.

S-a născut în 5 mai 1947 în Brad, din părinții Moise Alexandru și Nagy Elisabeta. A urmat Institutul Pedagogic de 3 ani din Timișoara, Facultatea de Filologie, specialitatea limba și literatura română. A fost educatoare suplitoare la grădinița din Chisindia în perioada 1975-1976. S-a căsătorit (31 dec. 1973) cu Urs Ioan, născut în 1 apr. 1947, în Ignești.

287. Urs (n. Pop) T. Maria, prof. suplitoare 1992-1993, Chisindia.

S-a născut în 23 mar. 1972 în satul Chisindia, din părinții Teodor și Iosana. A absolvit clasele I-VIII în satul natal, apoi Liceul Teoretic Sebiș, în 1990. După terminarea liceului, a lucrat la Școala Generală Chisindia ca bibliotecară și profesoară suplitoare de limba rusă și limba română. Și-a continuat studiile la Colegiul Pedagogic „Vasile Goldiș” din Arad, devenind educatoare la grădinița din Ignești. În anul 1994, s-a căsătorit în Sebiș, cu Urs Lucian și au doi copii, pe Roxana și Marius.

288. Ursu Rodica-Lucia, educatoare 1972-1973, Chisindia; 1974-1975, Văsoaia.

S-a născut în 4 ian. 1951 în Arad, din părinții Ștefan și Maria. Este absolventă a Liceului din Sebiș, cu diplomă de bacalaureat (1970). În perioada 1971-1974, a lucrat la școala din Chisindia. Între 15 nov. 1974–31 aug. 1975, a fost învățătoare suplitoare la Școala Săliște-Văsoaia iar în perioada 10 ian. 1977-31 aug. 1977 a înlocuit-o, la catedra de matematică, pe Ivanovici Suzana, detașată în Maroc.

289. Vasile Nistor, preot, prof. de religie 1993-2015, Chisindia.

S-a născut în 6 aprilie 1950 în satul Laz, comuna Dezna, din părinții Spiridon și Elena. A urmat clasele I-IV în satul Laz, iar clasele V-VIII în comuna Dezna. În perioada 1966-1971, a urmat cursurile Seminarului Teologic din Caransebeș iar în toamna anului 1971 a devenit student al Institutului Teologic din Sibiu, fiind licențiat în anul 1975. În 27 iulie 1975, s-a căsătorit la Seleuș cu Pașca Dorina. În 12 octombrie 1975, a fost hirotonit ca diacon, iar 17 octombrie 1975 este hirotonit ca preot, pentru parohia Chisindia, unde slujește 40 de ani (1975-2015), fiind unul dintre preoții care a slujit o perioadă lungă biserica și problemele ei. În familia preotului, s-au născut două fete, Ramona (n.1976) și Daciana (n.1977). În august 2015, preotul s-a pensionat și s-a retras la casa sa din orașul Sebiș.

290. Verșigan Silviu, prof. 2001-2003, Chisindia.

S-a născut în 2 ian. 1940 la Hodiș, unde a terminat și clasele primare. Clasele gimnaziale le-a urmat la Bârșa iar liceul în orașul Arad. S-a înscris la Facultatea de Matematică din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, obținând licența de profesor de matematică. În perioada 2001-2003, a lucrat la Chisindia. În prezent este pensionar.

291. Vesa, înv. 1891, Văsoaia.

292. Vesa Lazăr, înv. 1957-1958, Păiușeni.

S-a născut în localitatea Joia Mare, comuna Almaș. De la școala din Păiușeni, unde a lucrat în anul școlar 1957-1958, s-a transferat la Școala Generală din Joia Mare, în anul școlar 1958-1959.

293. Vicol Victoria, înv. titulară 1948, Văsoaia.

Originară din județul Teleorman a fost detașată de la Școala Generală Văsoaia la Școala Generală Bragadiru, județul Teleorman.

294. Vidican Silvia, înv, Păiușeni.

295. Vilt Olivia, înv. 1939-1940, Păiușeni.

A fost originară din Curtici.

296. Zbârcea (n. Cornea) Dorica, învățătoare, 1971-1979 Moțești-Văsoaia.

S-a născut în 2 aug. 1951, din părinții Traian și Ileana, în localitatea Vârfurile, unde a urmat școala generală. Este absolventă a Liceului Pedagogic de Învățători din Arad, promoția 1970-1971, cu repartiție la Școala Generală Văsoaia, unde îndeplinește și funcția de directoare a Căminului Cultural. În 28 apr. 1973, s-a căsătorit cu Zbârcea Alexandru, inginer agronom, născut în 1 dec. 1949 în localitatea Săldbăgiu, județul Bihor.

297. Zimbru Petru, înv. 1897, Păiușeni.

298. Zurbău Octavian-Răzvan, prof. 2014-2015, Chisindia. S-a născut în 19 noiembrie 1979 în Timișoara, din părinții Octavian și Ilica. Este absolvent al Universității Politehnice Timișoara,

promoția 2007. Este profesor suplinitor la Chisindia. Activitatea didactică a desfășurat-o astfel: 2002-2003 la Buteni; 2003-2014 la Dezna și Moneasa; 2014-2015 la Bârsa și Chisindia.

299. Cornea Tudorică-Dorel, profesor suplinitor 1990-1992, Chisindia.

S-a născut în 2 febr. 1970 la Chisindia, din părinții Cornea Teodor (Bagea) și Măriuță Cornea. A urmat clasele primare și gimnaziale în Chisindia (în perioada 1976-1984) și Liceul Industrial Sebiș, între anii 1984-1988. În anul școlar 1990-1991, a lucrat ca profesor suplinitor la școala din Chisindia. Începând cu anul 1991, a urmat cursurile Facultății de Matematică din cadrul Universității de Vest Timișoara, pe care le absolvă în anul 1997.

Activitatea profesională o desfășoară în următoarele unități de învățământ: 1997-1998 – Școala Gimnazială Vîrfurile; 1998-1991 – Liceul „Ioan Buteanu” din Gurahonț; 1999-2001 – Liceul Teoretic Sebiș; 2001-2018 – Grupul Școlar Sebiș. În 2001, s-a titularizat la Grupul Școlar Sebiș și a promovat examenul de definitivat în învățământul preuniversitar. În 2005, a susținut examenul de gradul II, iar 2013 examenul de gradul I în învățământul preuniversitar. În perioada octombrie 2005-iunie 2006, a ocupat funcția de director adjunct la Grupul Școlar Industrial Sebiș. În anul 2004, s-a căsătorit cu Ardelean Marița-Cristina din Cuied, cadru didactic la Liceul Teoretic Sebiș. În familie s-au născut trei băieți: Marc (în 2005); Lucas-Cristian (în 2007) și Mathias-Ioan (în 2011).

300. Păiușan Iuliana-Maria, înv. 2015-2018, Păiușeni.

S-a născut la 10 iulie 1978 în orașul Blaj, județul Alba, din părinții Șcheau Nițu-Ioan și Maria. Urmează clasele I-XII în Blaj, după care devine studentă a Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. A urmat apoi Colegiul de Institutori „Timotei Cipariu” din Blaj. S-a căsătorit în anul 2007 cu Păiușan Vasile-Dorel din Păiușeni, constructor și s-a stabilit în satul Păiușeni. În anul 2006, a fost încadrată la Școala Generală nr.18 din Arad, apoi la Școala Generală nr.22 și Școala Generală nr.2. În anul 2015, a primit repartiție la Școala Primară din Păiușeni unde lucrează și în prezent (2018).

301. Hatcău (n. Lucaci) Marieta, educatoare 1992-1996, Păiușeni.

S-a născut la 22 aprilie 1960 în Buteni, unde a absolvit clasele primare și gimnaziale. A urmat Liceul Pedagogic din Arad, secția Educatoare, promoția 1979. După terminarea liceului, a lucrat ca educatoare în satul Lalașinț, comuna Bârzava, unde-și cunoaște soțul, Hatcău Gheorghe, medic veterinar, originar din Lalașinț. S-au căsătorit în 1981, la Buteni iar în perioada 1982-1989 a lucrat în localitatea Pecica. A mai lucrat ca dascăl la școala din Livada (Paulian) între anii 1989-1992, Păiușeni (1992-1996), Bârsa (1996-2018). În familie s-au născut două fete: Oana-Georgiana (n.1983) și Crina-Diana (n.1989). Are domiciliul în Buteni și aparține corpului didactic din localitatea Bârsa.

302. Stan Gheorghe, profesor religie, 2015-2016, Chisindia.

S-a născut în 11 ianuarie 1982 la Gurahonț, din părinții Pavel-Constantin și Ileana-Floare. Absolvent al Facultății de Teologie Ortodoxă Pastorală a Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, promoția 2006, cu master în 2016, a predat religia la Școala Generală din Chisindia, în anul școlar 2015-2016.

303. Nistor Tudor-Cristian, prof. ed. fizică, 2015-2016, Chisindia.

S-a născut în Arad din părinții Dan-Ilie și Monica. Este absolvent al Facultății de Educație Fizică și Sport a Universității „Aurel Vlaicu” Arad. A fost profesor de sport la Chisindia în anul școlar 2015-2016.

304. Pavel Iuliana-Marcela, educatoare, 2015-2016, Păiușeni.

S-a născut la Almaș din părinții Simion și Maria. Este absolventă a Facultății de Științe ale Educației și Asistență Socială din cadrul Universității „Aurel Vlaicu” Arad. A fost educatoare la Școala Generală din Păiușeni în anul școlar 2015-2016.

305. Pop (n. Popa) Mihaela, educatoare suplitoare, 1990-1991, Chisindia.

S-a născut în 24 iunie 1971 la Păiușeni, din părinții Mihail, preot în satul Păiușeni și Aurelia. A urmat clasele I-IV în satul Păiușeni, clasele V-VIII la Chisindia iar liceul la Sebiș. A lucrat ca educatoare suplitoare la școlile din Chisindia, Neagra, Dezna și Prăjești. În 1991, s-a căsătorit cu Pop Sorin din Buhani și în familia lor s-au născut doi copii: Gigel și Ciprian. Lucrează la Căminul pentru Copii din Sebiș.

3.4. Recensăminte școlare

Anul 1953

Recensământul copiilor din satul Chisindia de 1-14 ani făcut la 10 mai 1953³⁰⁴

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	Anul nașterii	Numele și prenumele părinților	Nr. casei
1	Stan Dumitruț	1951	Stan Dumitru	39
2	Bîlc Zeni	1947	Bîlc Aurel	37
3	Bîlc Vasile	1951	Bîlc Aurel	37
4	Gașpar Todor	1949	Gașpar Todor	38
5	Crișan Todor	1949	Crișan Ion	36
6	Hălmăgean Petru	1948	Hălmăgean Todor	3
7	Oprea Zaharia	1949	Oprea Alexandru	32
8	Oprea Todor	1950	Oprea Alexandru	32
9	Brădean Dumitru	1947	Brădean Dumitru	31
10	Stan Floriță	1950	Stan Lupu	6
11	Stan Mărioara	1947	Stan Ignat	7
12	Stan Ioan	1948	Stan Ignat	7
13	Tamaș Floare	1948	Tamaș Ilie	
14	Cornea Gh.	1947	Cornea Ion	10
15	Crișan Todor	1948	Crișan Simion	26
16	Crișan Floare	1950	Crișan Blagu	11
17	Cârpaci Maria	1952	Cârpaci Damian	20
18	Păiușan Elena	1948	Păiușan N.	Livada
19	Păiușan Maria	1951	Păiușan N.	Livada
20	Anghel Todor	1948	Anghel Viorel	Livada
21	Anghel Ioan	1951	Anghel Viorel	Livada
22	Ilca Todor	1950	Ilca Mihai	Livada
23	Anghel Indreica	1952	Anghel Nicolae	Livada
24	Stan Catîța	1949	Stan Ion	12
25	Faur Nicolae	1947	Faur Ion	22
26	Gurban Dreana	1949	Gurban Petru	56
27	Stan Elena	1948	Stan Todor	60
28	Mihuț Maria	1950	Mihuț Gheorghe	62
29	Suba Todor	1949	Suba Todor	69
30	Cornea Maria	1952	Cornea Ion	75
31	Hatcu Floare	1952	Hatcu Ion	73
32	Cornea Chișana	1947	Cornea Ion	75
33	Mercea Măriuță	1947	Mercea Vasile	81
34	Stan Gheorghe	1952	Stan Gheorghe	89
35	Olah Olimpia	1948	Olah Eugen	96
36	Hălmăgean Gh.	1951	Hălmăgean Rusalin	101
37	Bîlc Floare	1951	Bîlc Iustin	115
38	Toma Floare	1950	Toma Ion	113
39	Mercea Catîța	1951	Mercea Avram	112
40	Vaida Iosif	1947	Vaida Blajiu	111
41	Vaida Erjica	1949	Vaida Blajiu	111
42	Gașpar Ioan	1946	Gașpar Todor	38
43	Bardan Todor	1945	Bardan Crăciun	4

³⁰⁴ Arhiva Școlii Generale Chisindia. Recensământul copiilor de 1-14 ani din 10 mai 1953. (Copii născuți între anii 1939-1952).

44	Cârnaț Mărioara	1946	Cârnaț Todor	5
45	Lelea Ion	1944	Lelea Gh. Mitra	5
46	Rașca Maria	1944	Rașca Iust. Floare	7
47	Tamaș Ilie	1942	Tamaș Ilie	28
48	Cornea Todor	1944	Cornea Ion	10
49	Crișan Gheorghe	1945	Crișan S. Marișca	26
50	Stan Ion	1945	Stan Vasile	26
51	Hatcu Gheorghe	1941	Hatcu P. Catița	24
52	Tulea Gheorghe	1942	Toma Marinca	Livada
53	Păiușan Barbura	1941	Păiușan Ax. Elena	Livada
54	Păiușan Borița	1944	Păiușan Ax. Elena	Livada
55	Cornea Viorica	1941	Cornea Todor	Livada
56	Păiușan Florița	1939	Păiușan Ax. Elena	Livada
57	Faur Ion	1939	Faur Ilie	23
58	Pantea Ion	1942	Pantea Todor	23
59	Faur Indreica	1941	Faur Indr. Măriuță	22
60	Mercea Catița	1940	Mercea G. Ana	21
61	Mercea Gheorghe	1945	Mercea G. Ana	21
62	Vanci Ion	1940	Anghel Barbura	14
63	Olari Maria	1940	Olari Vasile	54
64	Teorean Dumitru	1941	Olari Vasile	54
65	Olari Marița	1945	Olari Vasile	54
66	Vanci Gherghina	1940	Vanci Ilie	53
67	Vanci Ilie	1945	Vanci Ilie	53
68	Faur Ion	1945	Faur Gavrilă	53
69	Faur Viorica	1944	Faur Ion, Marița	64
70	Faur Petru	1940	Faur Ion, Maria	65
71	Faur Floare	1939	Faur Ion, Marișca	50
72	Morcan Todor	1944	Morcan Petru	46
73	Pucea Gheorghe	1945	Pucea Nița	71
74	Hatcu Maria	1946	Hatcu G. Maria	41
75	Hatcu Todor	1946	Hatcu Ion	73
76	Ruja Maria	1944	Ruja Ana	80
77	Cârpaci Român	1944	Cârpaci Crâșmărița	20
78	Oarcea Floare	1941	Oarcea Ion	122
79	Braiț Todor	1944	Braiț Todor, Barbura	116
80	Mercea Maria	1946	Mercea Ilie	114
81	Mercea Maria	1943	Mercea Ion Onica	107
82	Mercea Ion	1945	Mercea Ion Onica	107
83	Crișan Doina	1939	Crișan Floare	131
84	Brădean Aurel	1946	Brădean Tanasie	132
85	Mercea Todor	1946	Mercea Todor	127
86	Lupaș Rodica	1944	Orfană de părinți	126
87	Lupaș Borița	1946	Orfană de părinți	126
88	Cornea Marița	1944	Cornea Ion	125
89	Suba Eva	1942	Suba Ion, Borița	142
90	Hatcu Floare	1946	Hatcu Petru	143
91	Hălmăgean Ion	1941	Hălmăgean Marinca	149
92	Rașca Vasile	1947	Rașca Ion	324
93	Tamaș Todor	1952	Tamaș Ion	206
94	Tamaș Vasile	1950	Tamaș Gheorghe	202

95	Tamaș Gheorghe	1949	Tamaș Todor	207
96	Lușcă Ion	1952	Lușca Alexandru	208
97	Ruja Floriță	1952	Ruja Ion	200
98	Olari Catița	1947	Olari Petru	195
99	Olari Ion	1950	Olari Petru	195
100	Crișan Dumitru	1952	Crișan Dumitru	185
101	Crișan Alex. Rodica	1951	Crișan Dumitru	185
102	Grec Todor	1952	Grec Todor	185
103	Crișan Ion	1952	Crișan Adam	174
104	Crișan Adam	1950	Crișan Adam	174
105	Tamaș Lenuța	1952	Tamaș Petru	174
106	Ruja Ion	1947	Ruja Todor	175
107	Irina Todor	1952	Irina Florea	176
108	Irina Gheorghe	1949	Irina Florea	176
109	Toma Ion	1951	Toma Lazăr	176
110	Toma Todor	1952	Toma Lazăr	176
111	Toma Florea	1949	Toma Lazăr	176
112	Păiușan Ion	1948	Păiușan Simion	175
113	Suba Borița	1948	Suba Floriță	173
114	Olari Todor	1951	Olari Ion	167
115	Olari Ion	1948	Olari Ion	167
116	Faur Vasile	1949	Faur Todor	131
117	Brădean Emilian	1948	Brădean Tanase	132
118	Brădean Marian	1950	Brădean Tanase	132
119	Mercea Floriță	1947	Mercea Ion	130
120	Mercea Maria	1950	Mercea Avram	133
121	Cornea Gh. Ilie	1947	Cornea Todor	139
122	Suba Ion	1948	Suba Ioan	142
123	Suba Ion	1950	Suba Pascu	143
124	Hatcu Todor	1947	Hatcu Petru	143
125	Hatcu Dumitru	1952	Hatcu Petru	143
126	Faur Gheorghe	1948	Faur Iovu	146
127	Cârnaț Marița	1946	Irina Petru	148
128	Bândea Todor	1950	Bândea Militon	Topile
129	Olari Mitru	1951	Olari Todor	Șupuritu
130	Stan Maria	1949	Stan Todor	253
131	Toma Todor	1952	Toma Milenti	314
132	Toma Sofia	1951	Toma Milenti	314
133	Toma Aurel	1948	Toma Milenti	314
134	Hatcu Vasile (Floriță)	1951	Hatcu Vasile, Floare	314
135	Hatcu Ilie	1947	Hatcu Vasile, Floare	314
136	Brădean Adam	1948	Brădean Ion	314
137	Luca Floriță	1952	Luca Todor	310
138	Iovănuț Marinca	1952	Iovănuț Lena	313
139	Brădean Floriță	1950	Brădean Simion	312
140	Ruja Catița	1952	Ruja Gheorghe	311
141	Ruja Floare	1950	Ruja Gheorghe	311
142	Mihuț Floare	1949	Mihuț Gavrilă	298
143	Neag Simedreana	1948	Neag Fila	301
144	Hatcu Floriță	1951	Hatcu Todor	304
145	Mureșan Iosana	1952	Mureșan Todor	286

146	Mureșan Vasile	1950	Mureșan Todor	286
147	Mureșan Marinca	1948	Mureșan Todor	286
148	Mercea Catița	1950	Mercea Todor	287
149	Mercea Ion	1948	Mercea Todor	287
150	Rășca Macrina	1950	Rășca Ion	282
151	Anghel Gheorghe	1951	Anghel Todor	290
152	Suba Floare	1948	Suba Măriuță	279
153	Irina Catița	1952	Irina Vasile	279
154	Irina Iosana	1950	Irina Vasile	279
155	Irina Ion	1948	Irina Vasile	279
156	Mercea Floriță	1947	Mercea Vasile	285
157	Gurban Ion	1949	Gurban Ion	318
158	Păiușan Anuța	1947	Irina Vasile, Veselina	319
159	Irina Vasile	1951	Irina Vasile, Veselina	319
160	Crișan Borița	1951	Crișan Gheorghe	266
161	Bonchiș Todor	1947	Bonchiș Petru	265
162	Oprea Todor	1951	Oprea Zaharia	263
163	Lupșa Gheorghe	1950	Lupșa Todor, Maria	261
164	Lupșa Todor	1949	Lupșa Todor, Maria	261
165	Stan Floriță	1950	Stan Ion, Marișca	260
166	Stan Ana	1949	Stan Ion, Marișca	260
167	Mercea Barbură	1952	Mercea Petru	259
168	Mercea Vasile	1950	Mercea Petru	259
169	Mercea Petru	1947	Mercea Petru	259
170	Irina Todor	1948	Irina Todor, Catița	245
171	Ruja Floare	1940	Ruja Todor	313
172	Hatcu Floare	1946	Hatcu Vasile, Floare	314
173	Hatcu Maria	1943	Hatcu Vasile, Floare	314
174	Brădean Petru	1945	Brădean Ion	314
175	Brădean Macrina	1945	Brădean Simion	312
176	Rășca Ion	1939	Rășca Gheorghe	312
177	Ruja Eva	1946	Ruja Gheorghe	317
178	Mihuț Veselina	1946	Mihuț Gavrilă	298
179	Cornea Sofica Doina	1946	Cornea Ion, Marișca	300
180	Cornea Voichița	1944	Cornea Ion, Marișca	300
181	Suba Viorica	1946	Suba Zaharia	308
182	Hatcu Gheorghe	1944	Hatcu Gheorghe	302
183	Lușca Todor	1946	Lușca Petru, Catița	305
184	Mercea Maria	1946	Mercea Gheorghe	285
185	Lascău Novac	1941	Lascău Todor	285
185	Rășca Floriță	1946	Rășca Ion	282
186	Grec Zeni	1941	Grec Marinca	290
187	Anghel Eva	1944	Anghel Todor, Ana	290
188	Mercea Avram	1940	Mercea Vasile	285
189	Irina Ghe. Ioan	1945	Irina Mitru	264
190	Mercea Catița	1946	Mercea Gheorghe	270
191	Mercea Todor	1940	Mercea Petru	259
192	Abrudean Lena	1939	Abrudean Nicolae	275
193	Morcan Barbură	1942	Morcan Nicolae	228
194	Ruja Marinca	1942	Ruja Ion, Floriță	235
195	Ruja Mărioara	1941	Ruja Ion, Floriță	235

196	Irina Ion	1944	Irina Todor	236
197	Rașca Ana	1940	Rașca Ion	324
198	Gurban Ilie	1945	Gurban Petru	205
199	Gurban Veselina	1939	Gurban Petru	205
200	Crișan Florie	1943	Crișan Gheorghe	205
201	Crișan Todor	1946	Crișan Adam	174
202	Mercea Petru-Ziciuța	1945	Mercea Todor	203
203	Lușcă Gheorghe	1942	Lușca Elena	208
204	Mercea Marișca	1943	Mercea Petru	259
205	Boanchiș Floare	1944	Bonchiș Ion, Anisia	201
206	Lușcă Floare	1940	Lușcă Todor	198
207	Crișan Petru	1941	Crișan Lazăr	185
208	Tamaș Persida	1946	Tamaș Petru	183
209	Darău Ion	1941	Darău Borița	177
210	Toma Vasile	1946	Toma Lazăr, Lena	176
211	Toma Lena	1944	Toma Lazăr, Lena	176
212	Toma Petru	1943	Toma Lazăr, Lena	176
213	Toma Floare	1940	Toma Lazăr, Lena	176
214	Păiușan Todor	1946	Păiușan Simion	175
215	Păiușan Gheorghe	1943	Păiușan Simion	175
216	Gurban Floare	1943	Gurban Todor	173
217	Irina Elena	1942	Irina Barbura	171
218	Darău Ion	1942	Darău Gheorghe, Lena	166
219	Coșeri Ion	1943	Coșeri Vasile	108
220	Bândea Anchila	1939	Bândea Militon	Topile
221	Cheșa Maria	1945	Cheșa Maria	254
222	Cârnaț Maria	1944	Cârnaț Ion, Floriță	157
223	Pantea Elena	1939	Pantea Petru	156
224	Ruja Todor	1941	Ruja Marinca	153
225	Boanchiș Vasile	1945	Bonchiș Iosif	225
226	Dașcău Ion	1940	Dașcău Ion, Marinca	165
227	Pantea Ion	1939	Pantea Avram	164
228	Pantea Avram	1941	Pantea Avram	164
229	Sulincean Todor	1940	Sulincean Ion	163
230	Irina Iosana	1946	Irina Petru	163
231	Irina Nicolae	1940	Irina Petru	163
232	Rașca Todor-Dumitru	1945	Rașca Gheorghe, Ana	Topile
233	Păiușan Mărioara	1941	Păiușan Floare	Găurani
234	Anghel Gheorghe	1945	Anghel Ion	Găurani
235	Oprea Gheorghe	1942	Oprea Floriță	Găurani
236	Tamaș Gheorghe	1942	Tamaș Gheorghe	Ciolt
237	Tamaș Ion	1942	Tamaș Gheorghe	Ciolt
238	Lupaș Floriță	1941	Lupaș Vasile, Eva	Ciolt
239	Olari Gheorghe	1945	Olari Vasile, Floriță	Ciolt
240	Olari Ion	1944	Olari Vasile, Floriță	Ciolt
241	Olari Pascu	1941	Olari Vasile, Floriță	Ciolt
242	Sulincean Todor	1946	Sulincean Iovan	Ciolt
243	Anghel Iovan	1942	Sulincean Iovan	Ciolt
243	Sulincean Todor	1942	Sulincean Ilie	Ciolt
244	Oarcea Catița	1940	Oarcea Floare	Ciolt
245	Oarcea Floriță	1939	Oarcea Floare	Ciolt

246	Bâdea Simion	1946	Bâdea Militon	Topile
247	Olari Braița	1946	Olari Onița	Șupuritu
248	Toma Simedriana	1940	Toma Ilie	Ciolt
249	Irina Irimie	1941	Irina Floare	Ciolt
250	Păiușan Ion	1946	Păiușan Ax. Lena	Livada
251	Tulea Todor	1952	Tulea Todor	254
252	Tulea Floare	1950	Tulea Todor	254
253	Perva Todor	1952	Perva Petru	254
254	Stan Todor	1947	Stan Ignat	155
255	Sulincean Todor	1949	Sulincean Todor	226
256	Toma Maria	1948	Popa Maria	193
257	Popa Gașpar	1949	Popa Gașpar, Marița	193
258	Dașcău Todor	1951	Dașcău Ioan	165
259	Gurban Florița	1949	Gurban Todor	190
260	Irina Maria	1951	Irina Petru	163
261	Mercea Todor	1947	Mercea Gheorghe	Găurani
262	Mercea Iovan	1950	Mercea Ion	Găurani
263	Irina Catița	1950	Irina Ana	Găurani
264	Toma Ion	1948	Toma Todor	Găurani
265	Barbatei Marița	1947	Barbatei Floare	Găurani
266	Rașca Maria	1949	Rașca Ion	Ciolt
267	Lupaș Todor	1947	Lupaș Vasile	Ciolt
268	Mercea Ion	1950	Mercea Petru	Ciolt
269	Mercea Lenuța	1952	Mercea Petru	Ciolt
270	Olari Vasile	1951	Olari Vasile	Ciolt
271	Olari Maria	1950	Olari Vasile	Ciolt
272	Olari Florița	1948	Olari Vasile	Ciolt
273	Sulincean Gheorghe	1948	Sulincean Iovan	Ciolt
274	Tamaș Mihai	1948	Tamaș Ion, Barbura	Ciolt
275	Rașca Maria	1951	Oarcea Floare	Ciolt

Anul 1958. Recensământul copiilor în vârstă de 1-14 ani, făcut în comuna CHISINDIA, jud. ARAD la 26 ianuarie 1958³⁰⁵

Copii cu vârsta între 1-14 ani			
Nr. crt.	Numele și prenumele copiilor	Data nașterii	Nr. casă
1	Lucaci T. Petru	1953	40
2	Stan D. Dumitru	1951	39
3	Gașpar T. Ion	1946	38
4	Gașpar T. Teodor	1949	38
5	Stoica Gh. Maricica	1956	1
6	Hălmăgean T. Petru	1948	2
7	Bardan C. Teodor	1945	4
8	Cârnaț T. Maria	1946	5
9	Stan L. Florița	1950	6
10	Paiușan T. Teodor	1956	6
11	Stan I. Marioara	1947	7
12	Stan I. Ion	1948	7
13	Stan I. Iosana	1953	7

³⁰⁵ Idem. Recensământul copiilor din 26 ianuarie 1958.

14	Cornea I. Ilie	1948	10
15	Cornea I. Teodor	1945	10
16	Crișan B. Floare	1950	11
17	Fericean I. Iacob	1954	25
18	Crișan Gh. Gheorghe	1951	25b
19	Crișan Gh. Mariana	1956	25b
20	Anghel V. Teodor	1948	25e
21	Anghel V. Ion	1951	25e
22	Anghel N. Indreica	1952	25f
23	Sulincean T. Teodor	1957	25h
24	Paiușan A. Ion	1947	25j
25	Paiușan A. Lenuța	1950	25j
26	Paiușan A. Marioara	1951	25j
27	Paiușan A. Ecaterina	1956	25j
28	Gurban T. Teodor	1956	25n
29	Ilca M. Teodor	1948	25n
30	Stan V. Ion	1945	26
31	Crișan I. Gheorghe	1953	36
32	Sulincean I. Teodor	1953	26
33	Dobrei P. Emilia	1953	27
34	Tamaș I. Floare	1947	28
35	Brădean D. Nicolae	1947	31
36	Oprea A. Zaharia	1949	32
37	Oprea A. Teodor	1950	32
38	Crișan I. Teodor	1949	36
39	Bîlc A. Zina	1947	37
40	Bîlc A. Vasile	1951	37
41	Gașpar V. Eva	1953	44
42	Stan Gh. Gheorghe	1952	89
43	Stan S. Gheorghe	1953	82
44	Suba N. Teodor	1949	69
45	Hatcu Gh. Marinca	1946	41
46	Pucea Gh. Gheorghe	1945	71
47	Suba I. Zorinca	1957	68
48	Faur I. Viorica	1944	64
49	Cârnaț O. Marioara	1954	47
50	Mihuț Gh. Maria	1950	62
51	Faur Gh. Ion	1945	52
52	Stan I. Lena	1947	61
53	Vanci I. Ilie	1944	53
54	Olari V. Marița	1945	54
55	Gurban P. Dreana	1949	56
56	Faur I. Nicolae	1947	22
57	Faur I. Ion	1953	22
58	Mercea Gh. Gheorghe	1945	21
59	Stan I. Floare	1947	12
60	Covaci D. Liza	1952	20
61	Cârpaci D. Danița	1954	20
62	Cârpaci D. Cornel	1956	20
63	Cârpaci D. Maria	1948	20
64	Mercea V. Maria	1947	81

65	Cornea I. Maria	1952	75
66	Hatcu I. Todor	1946	73
67	Hatcu I. Floare	1952	73
68	Tripșa Gh. Petru	1953	86
69	Tripșa Gh. Gheorghe	1955	86
70	Mercea I. Ion	1955	94
71	Olah E. Olimpia	1048	96
72	Olah E. Ana	1953	96
73	Olah E. Valentin	1955	96
74	Hatcu I. Florița	1954	100
75	Mercea A. Catița	1952	112
76	Mercea A. Petru	1954	112
77	Mercea G. Rodica	1954	109
78	Iovănuț S. Florița	1956	113
79	Stan V. Gheorghe	1953	107
80	Mercea I. Ioan	1944	107
81	Mercea I. Maria	1946	114
82	Bîlc I. Floare	1951	115
83	Bîlc I. Lenuța	1956	115
84	Oprea M. Teodor	1952	105
85	Toma I. Floare	1950	117
86	Toma I. Barbura	1956	117
87	Irina T. Teodor	1956	104
88	Radu T. Ioan Vasile	1956	102
89	Hălmăgean R. Ioan	1953	101
90	Hălmăgean R. Gheorghe	1951	101
91	Gașpar I. Catița	1957	123
92	Mercea T. Teodor	1946	127
93	Stan I. Vasile	1953	128
94	Paiușan F. Floare	1952	129
95	Paiușan F. Marinca	1954	129
96	Mercea I. Florița	1947	130
97	Mercea V. Ioan	1955	131
98	Mercea A. Maria	1950	133
99	Mercea A. Gheorghe	1956	133
100	Brădean T. Tanase	1946	132
101	Brădean T. Teodor	1948	132
102	Brădean T. Marian	1950	132
103	Brădean T. Mircea	1953	132
104	Cornea G. Aurica	1948	136
105	Cornea G. Ana	1949	136
106	Cornea G. Gheorghe	1951	136
107	Cornea G. Petru	1953	136
108	Cornea G. Florița	1957	136
109	Cornea T. Gheorghe	1947	139
110	Suba C. Avram	1956	140
111	Mihuț F. Florița	1952	141
112	Faur I. Gheorghe	1948	146
113	Faur I. Vesalina	1954	146
114	Suba I. Ioan	1948	142
115	Suba P. Ioan	1950	143

116	Lupaș B. Borîța	1946	143
117	Olari P. Catița	1948	143
118	Olari P. Ioan	1950	143
119	Olari P. Braița	1954	143
120	Irina P. Marița	1946	148
121	Cornea I. Chișana	1946	154
122	Stan I. Teodor	1947	155
123	Perva P. Teodor	1955	131
124	Perva P. Floare	1954	131
125	Cheșa F. Maria	1946	131
126	Gurban T. Florița	1949	190
127	Irina P. Iosana	1945	162
128	Irina P. Maria	1951	162
129	Dașcău I. Teodor	1952	165
130	Olari I. Ioan	1948	167
131	Olari I. Teodor	1951	167
132	Olari I. Vasile	1953	167
133	Irinescu T. Floare	1953	168
134	Suba T. Borîța	1948	172
135	Toma L. Vasile	1946	176
136	Toma L. Elena	1944	176
137	Toma L. Florea	1949	176
138	Toma L. Teodor	1954	176
139	Paiușan S. Teodor	1946	175
140	Paiușan S. Ioan	1948	175
141	Cheșa P. Ioan	1953	176
142	Toma I. Ioan	1951	176
143	Toma I. Gheorghe	1954	176
144	Irina F. Gheorghe	1949	176
145	Irina F. Teodor	1952	176
146	Ruja T. Ioan	1947	175
147	Ruja T. Elena	1953	175
148	Tamaș P. Elena	1952	174
149	Tamaș P. Petru	1955	174
150	Crișan A. Adam	1950	174
151	Crișan A. Ioan	1952	174
152	Crișan A. Maria	1955	174
153	Popa T. Petru	1953	180
154	Popa T. Teodor	1957	180
155	Tamaș P. Persida	1946	183
156	Andraș T. Teodor	1954	184
157	Irina V. Vasile	1953	198
158	Lupaș I. Ioan	1953	199
159	Ruja I. Anița	1951	200
160	Faur T. Vasile	1949	131
161	Faur T. Teodor	1957	131
162	Hanga G. Elena	1956	160
163	Olari I. Floare	1953	214
164	Lușca A. Ioan	1951	208
165	Lușca A. Catița	1954	208
166	Boanchiș I. Floarea	1944	201

167	Cârnaț Gh. Maria	1956	201
168	Tamaș T. Gheorghe	1948	207
169	Tamaș V. Vasile	1950	202
170	Tamaș I. Teodor	1952	206
171	Mercea V. Catița	1957	203
172	Mercea T. Teodor	1956	203
173	Gurban I. Ilie	1946	205
174	Irina T. Ioan	1945	236
175	Luca T. Dorel	1955	240
176	Luca T. Maria	1957	240
177	Tamaș I. Aurelia	1955	243
178	Rașca I. Vasile	1946	324
179	Babuța I. Ioan	1954	321
180	Irina V. Vasile	1951	319
181	Crișan Gh. Borița	1950	266
182	Boanchiș P. Teodor	1947	265
183	Boanchiș P. Floare	1953	265
184	Pucea Gh. Floare	1954	268
185	Irina D. Dumitru	1944	264
186	Tulea T. Dumitru	1953	264
187	Oprea Z. Teodor	1951	263
188	Mureșan V. Vasile	1955	262
189	Lupșa T. Teodor	1949	261
190	Lupșa T. Gheorghe	1950	261
191	Morcan Gh. Catița	1946	271
192	Morcan V. Floare	1955	271
193	Stan I. Ana	1949	260
194	Stan I. Florița	1951	260
195	Stan I. Teodor	1954	273
196	Mercea P. Petru	1047	259
197	Mercea P. Vasile	1950	259
198	Mercea P. Barbura	1952	259
199	Rașca I. Florița	1946	282
200	Rașca I. Macrina	1950	282
201	Irina V. Ioan	1948	279
202	Irina V. Iosana	1950	279
203	Irina V. Catița	1952	279
204	Popa P. Floare	1948	279
205	Anghel T. Eva	1944	290
206	Anghel T. Gheorghe	1952	290
207	Luca A. Teodor	1955	287
208	Luca A. Catița	1956	287
209	Mercea T. Ioan	1947	287
210	Mercea T. Catița	1950	287
211	Mureșan T. Marinca	1948	286
212	Mureșan T. Vasile	1950	286
213	Mureșan T. Iosana	1952	286
214	Mercea V. Florița	1947	285
215	Mercea T. Floare	1953	335
216	Mercea T. Ana	1956	335
217	Mercea T. Catița	1956	335

218	Mercea Gh. Maria	1946	285
219	Raşca I. Maria	1949	305
220	Mihuţ G. Vesalina	1946	298
221	Mihuţ G. Floare	1949	298
222	Toma M. Sofia	1950	299
223	Toma M. Teodor	1952	299
224	Cornea I. Voichiţa	1944	300
225	Cornea I. Doina	1946	300
226	Suba V. Viorica	1946	308
227	Neag A. Simedreana	1948	301
228	Hatcu Gh.Gheorghe	1944	302
229	Faur T. Marioara	1953	306
230	Faur T. Gheorghe	1956	306
231	Luşca P. Teodor	1946	305
232	Luşca P. Ioan	1953	305
233	Hatcu T. Floriţa	1950	304
234	Ruja T. Florica	1954	303
235	Ruja Gh. Floare	1950	311
236	Ruja Gh. Catiţa	1952	311
237	Brădean S. Emilia	1946	312
238	Brădean S. Floriţa	1950	312
239	Ruja Gh. Eva	1946	309
240	Iovănuţ S. Marinca	1952	313
241	Luca T. Floriţa	1952	310
242	Luca T. Ioan	1954	310
243	Brădean I. Petru	1945	314
244	Brădean I. Adam	1948	314
245	Hatcu V. Floriţa	1951	314
246	Toma M. Aurel	1948	314
247	Simedrea I. Maria	1949	314
248	Stan I. Maria	1949	253
249	Paiuşan N. Catiţa Ana	1953	254
250	Paiuşan N. Floarea	1956	254
251	Tulea T. Florica	1950	254
252	Tulea T. Teodor	1952	254
253	Bandea M. Simion	1946	256
254	Bandea M. Teodor	1950	256
255	Raşca Gh. Dumitru	1945	256
256	Irina T. Teodor	1948	256
257	Boanchiş I. Vasile	1945	216
258	Gurban I. Ioan	1949	318
259	Sulincean T. Teodor	1949	217
260	Olari M. Mitru	1951	Şupuritu 11 (204)
361	Olari T. Mariuţa	1957	Şupuritu 11 (204)
262	Hatcu P.Floare	1953	Găurani 3 (258)
263	Hatcu P. Lenuţa	1956	Găurani 3 (258)
264	Tamaş I. Catiţa	1950	Rasaduri 4 (202)
265	Mercea I. Iovan	1950	Găurani 5 (262)
266	Mercea Gh. Teodor	1947	Găurani 6 (244)
267	Anghel I. Gheorghe	1946	Găurani 7 (235)
268	Toma I. Ion	1948	Găurani 9 (176)

269	Toma I. Cornel	1954	Găurani 9 (176)
270	Toma T. Teodor	1955	Găurani 9 (176)
271	Rașca I. Maria	1951	Ciolt 18 (128)
272	Sulincean V. Lenuța	1957	Ciolt 13 (176)
273	Bărbăței S. Marița	1947	Găurani 10 (176)
274	Lupaș V. Teodor	1957	Ciolt 30 (199)
275	Mercea P. Ion	1950	Ciolt 28 (273)
276	Mercea P. Lenuța	1952	Ciolt 28 (273)
277	Olari V. Ion	1944	Ciolt 26 (273)
278	Olari V. Gheorghe	1946	Ciolt 26 (273)
279	Olari V. Florița	1948	Ciolt 26 (173)
280	Olari V. Maria	1950	Ciolt 26 (173)
281	Olari V. Vasile	1951	Ciolt 26 (173)
282	Olari V. Teodor	1953	Ciolt 26 (173)
283	Olari V. Ilie	1955	Ciolt 26 (173)
284	Olari V. Mitru	1957	Ciolt 26 (173)
285	Sulincean I. Teodor	1946	Ciolt 24 (239)
286	Sulincean I. Gheorghe	1948	Ciolt 24 (239)
287	Sulincean I. Mihai	1949	Ciolt 23 (239)
288	Sulincean I. Maria	1956	Ciolt 23 (239)
290	Sulincean Gh. Sanda	1955	Ciolt 22 (223)

Anul 1963 Recensământul copiilor cu vârsta între 1-14 ani născuți în satul Chisindia între anii 1948-1962 înregistrați la data de 20 octombrie 1963³⁰⁶

Nr. crt.	Numele și prenumele copiilor	Sexul	Nr. casei
1	Păiușan A. Elena	Feminin	3
2	Păiușan A. Maria	Feminin	3
3	Păiușan A. Catița	Feminin	3
4	Sulincean T. Teodor	Masculin	5
5	Anghel N. Mărcuț	Masculin	7
6	Anghel V. Ioan	Masculin	8
7	Anghel V. Teodor	Masculin	8
8	Crișan G. Mircea	Masculin	11
9	Crișan G. Maria	Feminin	11
10	Păiușan V. Florica	Feminin	13
11	Fericean I. Iacob	Masculin	14
12	Faur I. Ioan	Masculin	19
13	Covaci D. Liza	Feminin	23
14	Cârpaci D. Doinița	Feminin	23
15	Cârpaci D. Cornel	Masculin	23
16	Covaci D. Dorel	Masculin	23
17	Tripșa G. Ionel	Masculin	25
18	Faur V. Vasile	Masculin	26
19	Stoica G. Maricica	Feminin	27
20	Stoica G. Dinicuța	Feminin	27
21	Suba C. Rodoica	Feminin	31
22	Suba C. Avram	Masculin	31
23	Harja F. Floare	Feminin	32

³⁰⁶ Idem. Copii înregistrați la 20 oct. 1963.

24	Suba G. Floriță	Feminin	33
25	Suba P. Ioan	Masculin	35
26	Olar P. Braița	Feminin	38
27	Olar P. Ioan	Masculin	38
28	Suba I. Teodor	Masculin	42
29	Faur I. Gheorghe	Masculin	44
30	Faur I. Vesalina	Feminin	44
31	Mercea A. Maria	Feminin	52
32	Mercea A. Gheorghe	Masculin	52
33	Brădean A. Marian	Masculin	55
34	Brădean A. Mircea	Masculin	55
35	Brădean A. Maria Lenuța	Feminin	55
36	Mercea V. Ioan	Masculin	59
37	Perva P. Teodor	Masculin	58
38	Perva P. Floare	Feminin	58
39	Faur T. Vasile	Masculin	57
40	Faur T. Teodor	Masculin	57
41	Ruja G. Mărioara	Feminin	53
42	Ruja G. Ana	Feminin	53
43	Suba I. Ioan	Masculin	34
44	Ruja T. Teodor	Masculin	61
45	Păiușan F. Floare	Feminin	63
46	Păiușan F. Marinca	Feminin	63
47	Lupaș D. Petru	Masculin	68
48	Iovănuț S. Marinca	Feminin	68
49	Lupaș D. Melania	Feminin	68
50	Gașpar I. Catița	Feminin	71
51	Gașpar I. Ioan	Masculin	71
52	Toma I. Floare	Feminin	77
53	Toma I. Viorica	Feminin	77
54	Bîlc Iustin Floare	Feminin	79
55	Bîlc Iustin Lenuța	Feminin	79
56	Iovănuț S. Floriță	Feminin	81
57	Iovănuț S. Maria Rusanda	Feminin	81
58	Mercea A. Catița	Feminin	82
59	Mercea A. Petru	Masculin	82
60	Mercea G. Marina Rodica	Feminin	86
61	Stan V: Gheorghe	Masculin	90
62	Stan V. Mărioara	Feminin	90
63	Oprea N. Teodor	Masculin	93
64	Mihuț Gh. Maria	Feminin	94
65	Irina T. Doduț-Teodor	Masculin	95
66	Irina T. Barbură	Feminin	95
67	Hatcu I. Floriță	Feminin	102
68	Hatcu I. Eleunora	Feminin	102
69	Mercea I. Ioan	Masculin	107
70	Hălmăgean R. Gheorghe	Masculin	110
71	Hălmăgean R. Ioan	Masculin	110
72	Stan Gh. Gheorghe-Stănel	Masculin	115
73	Tripșa Gh. Petru-Alexandru	Masculin	118
74	Tripșa Gh. Gheorghe	Masculin	118

75	Tamaș II. Rodica-Florica	Feminin	75
76	Stan S. Simion Gheorghe	Masculin	122
77	Hatcu I. Iusti	Masculin	124
78	Oprea A. Marian Teodor Gheorghe	Masculin	126
79	Hatcu I. Floare	Feminin	127
80	Cornea I. Maria	Feminin	128
81	Gurban L. Gheorghe	Masculin	138
82	Gurban P. Dreana	Feminin	140
83	Suba I. Floriță Zorica	Feminin	154
84	Gașpar V. Eva	Feminin	158
85	Gașpar V. Florica Dorina	Feminin	158
86	Cârnaț O. Mărioara	Feminin	162
87	Irina F. Gheorghe	Masculin	163
88	Irina F. Teodor	Masculin	163
89	Bardan C. Eva Rodica	Feminin	168
90	Stan I. Floare	Feminin	173
91	Crișan B. Floare	Feminin	174
92	Țica N. Dorina	Feminin	175
93	Cornea I. Gheorghe	Masculin	176
94	Stan I. Ioan	Masculin	178
95	Stan I. Iosana	Feminin	178
96	Măneran A. Rodica	Feminin	179
97	Măneran A. Eutichie	Masculin	179
98	Păiușan T. Simion	Masculin	181
99	Stan L. Floriță	Feminin	182
100	Hălmăgean T. Petru	Masculin	188
101	Gașpar T. Teodor Nicolae	Masculin	191
102	Stan D. Dumitruț	Masculin	192
103	Olah E. Olimpia	Feminin	194
104	Olah E. Eugen	Masculin	194
105	Olah E. Ana-Olga	Feminin	194
106	Tulea T. Floare	Feminin	196
107	Tulea T. Teodor	Masculin	196
108	Tulea T: Vasilie	Masculin	196
109	Bîndea M. Teodor	Masculin	200
110	Anghel Ghe. Rodica	Feminin	201
111	Anghel Ghe. Mari Monica	Feminin	201
112	Irina T. Teodor	Masculin	202
113	Hanga Ghe. Elena	Feminin	203
114	Pantea T. Gheorghe Ionel	Masculin	206
115	Gurban V. Ana Floare	Feminin	209
116	Gurban V. Ilie Vasilie	Masculin	209
117	Pantea P. Florica	Feminin	214
118	Irina P. Mărioară	Feminin	220
119	Dașcău I. Teodor	Masculin	222
120	Andraș N. Măriuță Floriță	Feminin	230
121	Hatcu V. Elena	Feminin	232
122	Hatcu V. Teodor	Masculin	232
123	Hatcu V. Ștefan	Masculin	232
124	Hatcu V. Vasile	Masculin	232
125	Boc I. Marița	Feminin	235

126	Olari T. Mariuță	Feminin	236
127	Olari T. Dimitrie	Masculin	236
128	Tamaș I. Catîța	Feminin	237
129	Mercea I. Iovan	Masculin	241
130	Mercea I. Gheorghe	Masculin	241
131	Mercea P. Ioan	Masculin	248
132	Mercea P. Elena	Feminin	248
133	Mercea P. Teodor	Masculin	248
134	Olari V. Maria	Feminin	251
135	Olari V. Vasile	Masculin	251
136	Olari V. Teodor	Masculin	251
137	Olari V. Ilie	Masculin	251
138	Olari V: Mitru	Masculin	251
139	Olari V. Petrișor	Masculin	251
140	Sulincean I. Gheorghe	Masculin	252
141	Sulincean I. Mihai	Masculin	253
142	Sulincean I. Maria	Feminin	253
143	Sulincean V. Sanda	Feminin	254
144	Sulincean V. Florița	Feminin	254
145	Toma I. Ioan	Masculin	267
146	Toma I. Cornel	Masculin	267
147	Toma I Teodor	Masculin	267
148	Bumbu I. Catîța	Feminin	255
149	Sulincean V. Lenuța	Feminin	256
150	Irina I. Florica	Feminin	260
151	Luca I. Maria	Feminin	258
152	Luca I. Cornel	Masculin	258
153	Cheșa P. Ioan	Masculin	268
154	Cheșa P. Petru	Masculin	268
155	Toma L. Borița	Feminin	269
156	Toma L. Teodor	Masculin	269
157	Hatcu T. Petru	Masculin	273
158	Hatcu T. Mărioara	Feminin	273
159	Irinescu T. Floare	Feminin	275
160	Olar I. Teodor	Masculin	276
161	Olar I. Vasile	Masculin	276
162	Olar I. Ioan	Masculin	276
163	Pantea P. Gheorghe	Masculin	277
164	Andraș T. Teodor	Masculin	300
165	Popa T. Petru	Masculin	303
166	Popa T. Teodor	Masculin	303
167	Popa T. Ioan	Masculin	303
168	Popa T. Maria	Feminin	303
169	Irina V. Vasile	Masculin	310
170	Lupaș M. Ioan	Masculin	312
171	Ruja I. Floare	Feminin	314
172	Cârnaț G. Maria	Feminin	317
173	Tamaș G. Vasile	Masculin	318
174	Mercea V. Catîța	Feminin	319
175	Ciuta T. Teodor	Masculin	321
176	Tamaș I. Teodor	Masculin	325

177	Tamaș T. Gheorghe	Masculin	326
178	Lușcă A. Ioan	Masculin	327
179	Lușcă A. Catița	Feminin	327
180	Olar I. Florica	Feminin	329
181	Olar I. Gheorghe	Masculin	329
182	Stan I. Marinca	Feminin	335
183	Crișan A. Adam	Masculin	284
184	Crișan A. Ioan	Masculin	284
185	Crișan A. Maria	Feminin	284
186	Tamaș P. Elena	Feminin	285
187	Tamaș P. Petru	Masculin	285
188	Ruja T. Elena	Feminin	286
189	Hatcu P. Floare	Feminin	287
190	Hatcu P. Lenuța	Feminin	287
191	Luca I. Maria	Feminin	291
192	Voimereștean P. Gheorghe	Masculin	342
193	Tamaș T. Marinca	Feminin	338
194	Ardelean D. Ioan	Masculin	346
195	Babuța I. Ioan	Masculin	366
196	Irina V. Vasile	Masculin	368
197	Crișan G. Borița	Feminin	365
198	Boanchiș P. Floarea	Feminin	364
199	Pucea G. Gheorghe	Masculin	370
200	Pucea G. Floare	Feminin	370
201	Tulea T. Mitru	Masculin	362
202	Oprea Z. Sandu	Masculin	361
203	Oprea Z. Teodor	Masculin	361
204	Mureșan V: Teodor	Masculin	360
205	Mureșan V. Loghin Vasile	Masculin	360
206	Tamaș A. Mihai	Masculin	372
207	Lupșa T. Gheorghe	Masculin	359
208	Lupșa T. Teodor	Masculin	359
209	Mercea V. Teodor	Masculin	374
210	Mercea V. Floarea	Feminin	374
211	Mercea P. Ioan	Masculin	357
212	Mercea P. Barbura	Feminin	357
213	Mercea P. Vasile	Masculin	357
214	Stan I. Floriță	Feminin	358
215	Stan I. Ana	Feminin	358
216	Stan I. Teodor	Masculin	358
217	Irina T. Dumitru	Masculin	380
218	Anghel T. Gheorghe	Masculin	397
219	Irina V. Iosana	Feminin	382
220	Irina V. Catița	Feminin	382
221	Rașca I. Marinca	Feminin	385
222	Mercea G. Lidia	Feminin	396
223	Luca A. Alexandru	Masculin	393
224	Luca A. Floriță	Feminin	393
225	Luca A. Catița	Feminin	393
226	Luca A. Dodu	Masculin	393
227	Mercea T. Catița	Feminin	392

228	Mureșan T. Teodor	Masculin	391
229	Mureșan T. Iosana	Feminin	391
230	Mureșan T. Vasile	Masculin	391
231	Mureșan T. Marinca	feminin	391
232	Ruja T. Florica	Feminin	410
233	Hatcu T. Floriță	Feminin	411
234	Hatcu T. Borița	Feminin	411
235	Lușca P. Ioan	Masculin	412
236	Rașca I. Marinca	Feminin	413
237	Lucaci I. Romica	Masculin	420
238	Lucaci I. Marius	Masculin	420
239	Rașca G. Marinca	Feminin	417
240	Tamaș I. Aurelia	Feminin	417
241	Tamaș I. Docîța	Feminin	417
242	Tamaș I. Borița	Feminin	417
243	Hatcu P. Maria	Feminin	416
244	Bonchiș T. Maria	Feminin	421
245	Rașca T. Gheorghe	Masculin	422
146	Rașca T. Floare	Feminin	422
247	Rașca I. Petru	Masculin	422
248	Faur Gh. Maria	Feminin	423
249	Faur Gh. Gheorghe	Masculin	423
250	Mercea T. Teodor	Masculin	424
251	Mercea T. Lenuța	Feminin	424
252	Luca T. Floriță	Feminin	427
253	Luca T. Ioan	Masculin	427
254	Lucaci P. Pavel	Masculin	427
255	Ruja Gh. Floare	Feminin	432
256	Ruja Gh. Catîța	Feminin	432
257	Brădean M. Floriță	Feminin	433
258	Crișan M. Dănuț	Masculin	441
259	Crișan M. Mircea	Masculin	441
260	Sulincean T. Teodor	Masculin	442
261	Bîlc A. Vasile	Masculin	446
262	Crișan I. Teodor	Masculin	445
263	Crișan I: Gheorghe	Masculin	445
264	Cornea I. Gheorghe	Masculin	446
265	Oprea A. Zaharia	Masculin	449
266	Oprea A. Teodor	Masculin	499
267	Dobrei P. Maria	Feminin	455
268	Sulincean I. Teodor	Masculin	456
269	Ilca V. Teodor	Masculin	463
270	Pintiuța I. Cornelia Florica	Feminin	454

4. Cultura

4.1. Călușari și dansatori. Higiși și locuri de joc

Călușarii

Dansul „călușarilor” sau „sărbătoarea călușului” se numără printre sărbătorile mari ale strămoșilor noștri, primul scriitor care face o descriere a acestei sărbători este Dimitrie Cantemir în lucrarea *Descriptio Moldaviae*.

Modul de desfășurare al dansului străvechi, multimilenar, păstrat până în zilele noastre, îl încadrează în tezaurul cultural al poporului român, fiind considerat un obicei cultural important pentru cunoașterea culturii și trecutului poporului român.

Dansul călușarilor este o sărbătoare legată de viața spirituală a poporului dac, organizată cu ocazia *trimiterii* unui sol pământean către zeul Zamolxe.

Solului i se pune un căluș în gură, făcându-l *călușar*; trimisul pământenilor în *lumea veșnică, în sălașul eliberării* trebuia să transmită și să explice dorințele și greutățile pământenilor solicitând sprijin pentru rezolvarea lor.

În funcție de perioada când e trimis solul, pe timp de pace, de război, secetă, calamități naturale sau belșug, dansul are variante diferite.

Desfășurarea dansului se face, așadar, în funcție de dorințele (cererile) pământenilor exprimate de *călușar*, dorințe dependente de vremurile în care este trimis solul pământean.

Călușul așezat în gura solului pământean era pus cu scopul de a deveni *mut*, să nu poată să-și manifeste durerea prin strigăte, când urma să fie sacrificat prin aruncarea de viu în vârful unor lăncii.

Solul pământean, prin comportamentul manifestat față de reprezentanții *lumii de dincolo* la sacrificare, trebuia să fie un reprezentant cu demnitate al pământenilor rămași.

Desfășurarea dansului călușarilor păstrează și astăzi amprenta originalității vechiului dans dac. În limba sanscrită kăluș, kălușa (*călușul* pus în gura solului) înseamnă „murdar, tulbure, necurat, nebuloș”, cum este călușul pus în gură, pentru a opri călușarul să-și manifeste durerea, să strige, să vorbească.

Dansul călușarilor se numără printre cele mai vechi dansuri, e un dans specific bărbaților și poporului român³⁰⁷.

³⁰⁷ Aurel Berinde, Simion Lugojan, *Contribuții la cunoașterea limbii dacilor*, Timișoara, 1984, p. 123.

Formații de călușari de-a lungul vremilor în satul Chisindia

Formația de călușari din anul **1939** -vătaf Cornea Ioan zis Bălu

1. Mercea Gheorghe -Menacu	7. Suba Ioan -Oanea lu' Mihoc
2. Lupaș Dumitru -Fironda	8. Brădean Ioan -Brageanu, frate cu Petru
3. Brădean Petru -Brageanu	9. Cornea Ioan -Bălu, vătaf
4. Faur Petru -Forgău	10. Mercea Ioan -Popescu
5. Morcan Petru -Morcanu	11. Morcan Vasile -Jinovie.
6. Pucea Gheorghe -Pucea	

Formația de călușari din anul **1950** -vătaf Brădean Ioan zis Brăgeanu

1. Ruja Gheorghe -Giorgiuț a lu' Crețu	7. Suba Cornel -Mihoc, pădurarul
2. Mihaș Todor -Pancova, căsătorit la Cuied.	8. Crișan Todor -Maceș, pădurar la Joia Mare
3. Ruja Todor -Diță	9. Cârnaș Dodu -Buiacu, împușcat ca militar (la securitate)
4. Bîlc Aurel -Haiu, socrul protopop. Brădean	10. Irinescu Teodor -Irinescu
5. Irina Todor -Glanetașu	11. Luca Teodor -Rujescu
6. Cornea Ioan -Cristoșel	12. Bardan Puiu-Bardanu.

Formația de călușari din anul **1952** -vătaf Brădean Ioan zis Brăgeanu

1. Suba George -Păstorelu	8. Mercea Ioan -Popescu
2. Irina Todor -Glanetașu (Drugan)	9. Ruja George -Crețu
3. Bîlc Aurel -Haiu	10. Suba Cornel -Mihoc, pădurarul
4. Cornea Ioan -Cristoșel	11. Ciuta Petru -Cucu
5. Mihaș Todor -Pancova	12. Brădean Ioan -vătaf, Brageanu
6. Crișan Todor -Maceș	13. Stan Simion -Nionu.
7. Ruja Todor -Diță	

Formația de călușari din anul **1954** -vătaf Brădean Ioan zis Brăgeanu

1. Mercea Teodor -Trânu	7. Bardan Puiu -Bardanu
2. Popa Teodor -Ciucurel	8. Cornea Zaharie -Horgoșu
3. neidentificabil din fotografie	9. Teorean Petru -Oala
4. Ciuta Petru -Cucu	10. Ruja Teodor -Crețu
5. neidentificabil din fotografie	11. Mihaș Ioan -Pancova
6. Irinescu Teodor -Irinescu	12. Brădean Ioan -Brăgeanu.

Formația de călușari din anul **1965** -vătaf Brădean Ioan zis Brăgeanu

1. Irina Teodor -Cleanu	6. Faur Indreica -Deicu
2. necunoscut	7. Bardan Teodor -Bardanu
3. Brădean Petru -Bragean, fiul	8. Olari Mitru -Birăuașu
4. Ciuta Petru -Cucu	9. Coșeri Ioan -Babău
5. Hatcu George -Giți a lu' Roșu	10. Brădean Ioan -Brăgeanu, vătaf.

Formația de călușari din anul **1970** -vătaf Brădean Ioan zis Brăgeanu

1. Ruja Teodor -Togearcă	6. Hatcu Gheorghe -Roșu
2. Cornea Teodor -Racezu	7. Hatcu Iustin -Țarca
3. Mercea Ioan -Popescu	8. Suba Ioan -Mihocuț
4. Faur Indreica -Deicu	9. Brădean Ioan -Brăgeanu, vătaf.
5. Ciuta Petru -Cucu	

Formația de călușari din anul 1975 -vătaf Brădean Ioan zis Brăgeanu

1. Mercea Ioan -Popescu	7. Ruja Teodor -Togearcă
2. Suba Ioan -Mihoc	8. Brădean Ioan -Brăgeanu,vătaf
3. Cârnaț Teodor -Racezu	9. Coșeri Ioan -Babău
4. Hatcu Iustin -Țarca	10. Faur Indreica -Deicu
5. Ciuta Petru -Cucu	11. Hatcu George -Roșu.
6. Irina Teodor -Cleanu	

Echipa de dansuri

1. Bîlc Zina	5. Cornea Măriuță
2. Morcan Teodor	6. Ruja Teodor
3. Mercea Floriță	7. Faur Viorica
4. Darău Ioan (Adamoc)	8. Pantea Ioan-Avrămuț.

Grupul vocal de femei de la Târgul Codrenilor -Văsoaia

1. Faur Lina -Omocu	6. Hatcu Maria -Țarca
2. Oprea Sanda -Contușeriu	7. Suba (Hatcu) Eva -Boaca
3. Teorean Marița -Oala	8. Lelea Catița -Halcu
4. Irina (Colf) Dora -Cleanu	9. Ciuta Marișca -Cucu
5. Cârnaț Floriță -Ginașu	10. Popa (Faur) Mărioara -Zmoloaie.

Muzicanți cu vioara (lăutari sau higigiși) și locuri de joc țărănesc în trecutul Chisindiei**Higigiși**

- 1. Irina Pascu** a lu Runcu. Se trăgea din neamul Runceștilor, după unele informații păstrate între localnici. Acest neam al Runceștilor se trăgea din zona Dealului Runcu, unde ei au avut cândva sălaș (casă și grajd cu animale).
- 2. Ruja Ioan.** Se trăgea din neamul lui Togiarcă, era tatăl Onogoaiei (soția lui Ferent baci), era orb de un ochi (de la un accident) și i se mai spunea și Ruja Ioan (Uărbu-Togiarcă).
- 3. Ruja Ioan,** zis Puxi (n.1913-d. 2003).
- 4. Toma Todor,** zis Albu.
- 5. Toma Ioan,** zis Zamfir.
- 6. Mercea Pătru** a lu Gaița. S-a născut în anul 1940 în Chisindia, din părinții Tamaș Borița (a lu Gaița) și Mercea Petru. A urmat clasele primare în satul Chisindia, la Școala Generală și datorită talentului înăscut și dragostei pentru cântecul popular, a început să cânte la vioară, avându-l ca model pe Toma Ioan, zis Zamfir, higigișul satului, de la care a învățat multe cântece și jocuri populare, cântece care au întreținut și permanentizat cultura populară în sat. A fost însoțit permanent de un „dubaș” (cu dubă mare sau mică), formând un cuplu muzical, vioară și dubă. Printre dubașii mai cunoscuți pot fi amintiți: Dașcău Todor (Daina), Hatcu Gheorghe (Roșu) și Coșeri Ioan (Babău). A participat ca muzicant în filmul *Pădureanca*, a cărui acțiune a fost filmată în localitatea Zimbru, lângă Gurahonț. S-a căsătorit cu Toma Ecaterina (Lena) a lu Canii, în anul 1964 și în familie s-au născut două fete, Borița, în 1968, viitoarea solistă de muzică populară și Eva, în 1972. După mulți ani de muncă grea la pădure este pensionat și trăiește în Chisindia, satul de baștină.

Locațiile unde se țineau horele țărănești

1. „*La Friedmann Izrael*”, adică în casa Doinei lu Gășpăreanu.
2. „*În casa lui Luca Vasile*” zis Licu -se țineau într-o cameră și în curte, când era timp frumos.
3. „*La Societate*”(Firma) pe locul actual al grădinii lui Faur Teodor, de lângă casa lui Stan Simion a lu Nionu. În aceea casă, au mai locuit Tripșa Iovan (Pârțac) și familia Bundăș Florea și Ștefan. Bundăș a fost căsătorit cu Marița lu Cioreana.
4. „*În casa lui Anghel Todor (Mățu)*”, pe ulița lui Avram a lu Miercurea. În această locație au cântat Puxi și Albu.

5. „În casa lui Grecu Ion” a lu Flococina.

6. „La Școala Confesională de pe Deal”. Aici se țineau hore țărănești; a fost și locuință de preoți și învățători și a folosit ca școală, acolo locuind în diferite perioade preoții Cuzman Dimitrie, Popovici Gheorghe și învățătorul Popa Mihai. În curtea școlii era și o fântână.

7. „La casa lui Scherr” pe locul actual al dispensarului. Acolo s-a ținut hora țărănească, a fost birt popular, prăvălie sătească, au locuit în ea, în diferite perioade, preoții Lucaci Teodor și Mandache Constantin.

Vătafii călușarilor din satul Chisindia

1. Costea Manea -din Chizătău (Banat) care a înființat călușarii din Chisindia și primul cor bisericesc din sat, în 1910.

2. Cornea Ioan (Bălu), bunicul doamnei Bîrnețiu Doina.

3. Brădean Ioan, tatăl protopopului Brădean Ioan.

4.2. Datini și obiceiuri

Din vechi timpuri, zona Chisindia a fost centrul unor bogate datini, tradiții folclorice și etnografice, în zonă trăind oameni harnici și simțiți, ospitalieri și deschiși la suflet, care au ținut la obiceiurile și datinile lor, la legea lor strămoșească, la limba și graiul lor. Locuitorii comunei Chisindia (satele Chisindia, Păiușeni și Văsoaia) erau vestiți pentru ospitalitatea lor.

Intrând în casa unui chisindan, ești poftit să iei loc pe un scaun și rugat să servești ceva de mâncare, orice persoană care calcă pragul casei unui chisindan este servit din puținul (sau multul) pe care îl are familia. Dacă o persoană intră în casă și familia gazdă servește masa, se insistă ca noul sosit să se așeze la masă și să servească împreună cu cei din casă întreg meniul servit sau măcar o parte.

Demult, pe timpurile când fiecare gospodărie își cocea în cuptorul propriu sau în cel din vecini pâinea necesară familiei, exista obiceiul vechi de a împrumuta, la nevoie, din vecini pâinea care nu se ajungea. În ziua de vineri, nicio femeie nu cocea pâine și nici nu dădea nimic din casă. Pâinea luată cu împrumut, în cele mai multe cazuri era o jumătate de pâine sau un sfert, ocazie cu care pâinea dată se măsură cu un fir de ață, luându-se circumferința în cruciș a bucății de pâine, firul de ață cu măsura pâinii fiind așezat la îndemână pe cuiul oglinzii sau legat de mânerul lămpii cu petrol ce atârna din grinda tavanului.

Necazurile și lipsurile materiale i-au făcut pe acești oameni să fie uniți și să se sprijine cât mai mult posibil și de câte ori unii sau alții aveau probleme de rezolvat. De exemplu, când cineva construia o casă, chiar și nechemați, în anumite zile de sărbătoare, sub formă de „clacă”, cei care aveau atelaje și vite de tracțiune mergeau cu căruțele sau carele lor pentru a transporta piatra, lemnul, nisipul, țigla sau alte materiale de construcție necesare. Pentru serviciile aduse, gazda (omul care construia casa) nu avea altă obligație decât de a le servi celor ce l-au ajutat o mică gustare, o masă cu puțină băutură și, în măsura în care putea (și era necesar), urma ca familia ajutată să răscumpere pe cei care i-au venit în sprijin, tot sub această formă, iar dacă nu aveau vite de tracțiune, ajutorul putea fi dat și în lucrul cu palmele. La temelie zidului casei se puneau bani metalici pentru norocul familiei, iar la ridicarea acoperișului se lega de un corn de lemn o sticlă cu țuică și un ștergar.

Vecinii sau oamenii satului se împrumutau unul pe altul cu diverse unelte agricole și gospodărești, care nu se găseau în fiecare gospodărie, ca furcile lungi de lemn cu doi colți pentru dat fânul pe căpiță sau „jireadă”, ruda lungă pentru scuturatul nucilor (care să ajungă până la vârful nucului), scările lungi de lemn sau „cleașca” pentru culesul perelor sau merelor din vârful pomului pentru a nu fi lovite și a putea fi păstrate peste iarnă.

De asemenea, războaiele țărănești de țesut se găseau puține într-un sat (3-4 bucăți), de aceea se recurgea fie la împrumutul lor (care se practica mai rar), fie la executarea lucrărilor de țesut numai la anumite case unde războiul era instalat pentru o perioadă de timp mai lungă, unde veneau și lucrau pe rând mai multe femei din sat, practicându-se un fel de „rând al războiului”. Indiferent

cum se lucra, nu se întâmpla să fie discordie între femei pe această temă, fiecare putându-și termina în sezonul respectiv toate lucrările.

În comuna Chisindia, s-au păstrat până în zilele noastre multe dintre tradițiile și obiceiurile străbune legate de colinzi și urări în timpul sărbătorilor de iarnă, obiceiuri la diferite sărbători, la nunți, la hore, la clăci sătești, la înmormântări etc.

Prin cântec și voce bună, prin cântăreți populari locali, vocali sau instrumentiști (higigiși), s-au transmis din generație în generație bucuria vieții cinstite, setea de muncă liberă creatoare și de viață pașnică.

Moștenirea unor practici vechi privind aceste obiceiuri o întâlnim aproape intactă în cele trei sate: umblatul cu colindul, după colaci, cu sorcova și umblatul cu steaua (sau cu Vifilemul).

Obiceiuri legate de agricultură³⁰⁸

Paparudele. Pe timp de secetă, copiii tineri, de obicei fete, umblau îmbrăcați cu crengi și frunze verzi, trecând din casă în casă, **dansând și rostind diferite versuri** prin care implorau forțele naturii să trimită ploaie, cei îmbrăcați cu crengi fiind stropiți cu apă curată, care simboliza dezlegarea ploilor.

Sângeorzul. La 23 aprilie, de Sfântul Gheorghe, la Chisindia se angajau păstorii și ciurdarii satului; era și ziua în care se ținea vestitul Târg al Slugilor, când bogații de la câmpie veneau la Chisindia să-și angajeze pentru un an de zile o slugă (sau două). Pentru unicitatea lui în zonă și pentru a lăsa generațiilor viitoare informații despre acest târg al trecutului, considerăm necesar ca, în cele ce urmează, se facem o descriere a lui:

Târgul de Slugi din Chisindia. În satul Chisindia, din timpurile vechi, în fiecare primăvară, la Sfântul Gheorghe (în a doua jumătate a lunii aprilie) se organiza un târg de slugi, unde se întâlneau cei ce căutau și cei care doreau să se angajeze ca slugi pentru o perioadă de un an.

În satul Chisindia, tinerii (mai mulți în familie) nu aveau întotdeauna de lucru în propria gospodărie sau nu găseau de lucru permanent în comună, iar pentru lucrul la pădure, o muncă grea, se angajau tinerii mai viguroși și vârstnicii.

La Târgul Slugilor din Chisindia, renumit pentru oferta forței de muncă tânără și, în general, ieftină, veneau tineri și din satele din jur cum ar fi Miniș, Bârzava, Slatina de Mureș, Văsoaia, Păiușeni, satele din zona Honțului sau din alte părți ale Zărandului. La acest târg unic în județul Arad (și probabil și în Ardeal) veneau, în căutare de forță de muncă tânără, bogații zonei de câmpie, unde era pământ mai mult și se simțea lipsa forței de muncă (gazde din Zăbrani, Nădlac, Frumușeni, Pecica, Sântana, Pâncota, Curtici, Șimand și alte localități).

Tinerii erau prețuiți după statura fizică, robustețea brațelor având cel mai mare preț³⁰⁹. Tinerii țărani care veneau să se ofere ca slugi singuri sau însoțiți de cei din familie, veneau în ziua târgului pe locul din fața Bisericii din Vale, așezându-se în rând și așteptând să fie recrutați. Fiecare parte își spunea condițiile, tinerii cerând informații despre suprafețele de pământ și numărul de animale iar gazdele își căutau tinerii cei mai arătoși, promițându-le cele mai bune condiții de lucru și haine.

Tocmeala se făcea pentru un an de zile fără un act scris, un anume contract, se bătea palma între slugă și stăpân, cei care mergeau slugi cunoscând îndatoririle ce le au la gospodăria bogatului din povestirile altor tineri care au fost, la rândul lor, slugi. Programul slugii începea la ora 4 dimineața și se termina la ora 23, începând și terminând cu lucrul în grajdul vitelor, iar ziua lucrând alături de gazdă la muncile câmpului. Sluga se adresa stăpânului și stăpânei numindu-i „*jupân*” și „*jupâneasă*” (în Banat) sau „*bace*” și „*nană*” (în Zărand).

Pe timpul cât era slugă, tânărul lucra în hainele date de gazdă, iar pentru zilele de sărbătoare cerea un rând de haine din materiale țesute în gospodărie (cânepă, lână, bumbac, in) dar cusute după moda satului de unde se trăgea el³¹⁰, haine cu care se întorcea și acasă după terminarea perioadei de slugărit, ținându-le de sărbători.

³⁰⁸ Informator Faur Sida a lu Surdu (n.18.05.1929-d. 2017).

³⁰⁹ Simion Moț, *Cronica de la Buteni*, mss.

³¹⁰ Ibidem.

Hainele de sărbătoare, după croiala satului de origine, constau în două-trei cămăși din pânză de cânepă sau bumbac, șubă (suman) și cioareci, cizme sau bocanci (pentru lucru opinci), căciulă de miel și clop (pălărie) de paie, cojoc sau laibăr. Sluga primea și câțiva bănuți și, uneori, produse cerealiere.

Banii de simbrie pentru slugărit difereau de la sat la sat, de la gazdă la gazdă, uneori sluga înapoindu-se în satul de baștină, după terminarea anului, doar cu hainele de pe el, bogatul căutând diverse motive de a nu mai plăti simbria.

Au fost și cazuri, rare, ce-i drept, când sluga a rămas mai mulți ani să lucreze la același stăpân, întorcându-se acasă cu o vacă sau cu un cal sau chiar cu o mică turmă de oi sau de capre, uneori să-și găsească soție în satul în care slugărea sau să se căsătorească chiar cu fata stăpânului.

Nu se cunoaște vechimea acestui târg, nici cauzele care au dus la ținerea lui la Chisindia. Hărnicia chisindanilor și priceperea lor la lucrul lemnului, la lucrul greu din pădure și existența unei herghelii de cai în timpul stăpânirii turcești a zonei, pot fi considerate printre cauzele care au dus la înrădăcinarea acestui obicei în satul Chisindia până în preajma celui de-Al Doilea Război Mondial.

În tradiția orală a Chisindanilor se spune că turcii, care stăpâneau zona Chisindiei, având nevoie de mână de lucru bună și ieftină, apelau la ajutorul localnicilor³¹¹.

Pentru a-și găsi zilieri de muncă, turcii coborau în crângurile văilor, căutând oameni pricepuți la lucrul cu lemnul, pentru a-i ajuta la ridicarea adăposturilor pentru cai și oameni. Pe timpul verii, când localnicii lucrau la ridicarea adăposturilor, caii erau la păscut prin păduri și poiene, ei neavând voie să lucreze în preajma cailor.

Obiceiul a durat mulți ani, pe timpul turcilor. Turcii au plecat, dar obiceiul ofertei a rămas și s-a transmis și în alte părți, ajungând să fie cunoscut ca loc de tocmeală a forței de muncă, ca târg de unde se poate cumpăra pentru un an o forță de muncă, o slugă. Cei care își ofereau forța de muncă se adunau la Chisindia pentru a putea fi tocmiți prin învoială verbală.

Obiceiuri legate de fătarea vacilor³¹²

Vremurile sunt schimbătoare, mai ales acolo unde s-a născut veșnicia, adică la țară. Omul țării, țăranul, omul legat de glie, de pământ și roadele lui, a avut și are obiceiuri specifice legate de munca pământului și de animale, de ocupațiile lui zilnice sau temporare. Un astfel de obicei păstrat din vechime, din vremurile când în satul Chisindia erau trei turme de vaci se referă la numirea vacilor, mai precis a vițelilor și la obiceiul care se respectă cu sfințenie atunci când fată vaca.

Privind numele vițelilor, se păstra obiceiul ca vițica să primească numele unei flori, pentru a deveni frumoasă ca o floare sau un nume derivat din ziua de naștere. Ca nume de flori se obișnuiau: Florica, Viorica, Panuța, Ruja, Bujoara, Laleaua, Steluța, Vioara, Crina iar ca nume derivate din zilele săptămânii se foloseau: Lunaia (Luni), Marțaiia (Marți), Miercaia (Miercuri), Joiana (Joi), Viraia (Vineri), Sâmbătaia (Sâmbătă), Dumaia (Duminică). Credința gospodarilor era că, punând aceste nume derivate din flori și zile, vacile vor fi frumoase, cu mult lapte, cu viței frumoși și ferite de „bosorci”.

La 2-3 zile după ce vaca fată, toți copiii din vecini, copiii rudelor și copiii săraci se chemau la „jânciță”. Laptele muls de la vaca fătată după 2-3 zile se brânzea, adică oarecum se închea la fierbere, alegându-se un fel de brânză din zerul laptelui.

Gospodina casei mulgea în ziua respectivă cât mai mult lapte, îl fierbea și chema copiii la masă, care se așezau și serveau „jânciță”. După gust, fiecare își punea zahăr în farfurie, mâncând pe săturate. La sfârșit, când toți au terminat de mâncat, treceau câte unul prin fața gospodinei, care avea la îndemână o mică craticioară sau o oală de pământ cu zer sau cu apă. Copii își udau fiecare mâna și o puneau pe frunte spunând: „Să fie vaca lăptoasă și vițelul sănătos” plecând apoi acasă sătui de „jânciță”.

Era credința că, nerespectând acest obicei, vaca nu va avea lapte bun și vițelul nu va fi sănătos.

³¹¹ Ibidem.

³¹² Informator: Faur Sida a lu' Surdu din Chisindia.

Ciurdarii satului

Una din ocupațiile principale ale chisindanilor era creșterea animalelor mari și mici, care constituia totodată o sursă de hrană și de câștig. Terenul agricol bun pentru cultivarea cerealelor era puțin, pământurile fiind sărace și neprielnice. Zona fiind deluroasă, aproape în fiecare gospodărie existau 1-2 vaci, câteva capre sau oi și câțiva porci. Nefiind rentabil ca îngrijirea la păscut să fie făcută de fiecare familie, se alegea pentru sat sau pentru o parte a satului un îngrijitor de animale pentru fiecare turmă, fiind turme de animale mari, turme de oi, turme de capre, fiecare turmă cu îngrijitorul ei. Acești îngrijitori pentru animale, aleși de oameni pentru timpul verii se numeau păstori sau ciurdari și îngrijeau turmele de animale la pășune, de la Sf. Gheorghe până la căderea primei zăpezi, când animalele se opreau la grajd. Când animalele ieșeau la câmp, în fiecare dimineață, ciurdarul aduna animalele prin sunetele unui corn de bou, special confecționat sau printr-o trâmbiță. Auzind acele sunete specifice fiecărui ciurdar, gospodarul dădea drumul animalelor din gospodărie la turmă. Acestea erau preluate de păstor și duse la păscut în câmp pe un anumit traseu, în anumite zone de pășune ale satului, unde fiecare ciurdar știa că animalele lui au hrană mai bună.

De obicei, turmele de porci mergeau pe una din văile satului iar turmele de bovine, caprine și ovine mergeau pe dealuri. La amiază, aceste turme coborau la vale, în „zăcătoare”, un loc cu multă umbră și apă, unde animalele se odihneau 1-2 ore, după care erau duse de ciurdar, din nou, pe câmp la pășunat până seara, când se întorceau fiecare la gospodăria proprietarului, unde dormeau pe timpul nopții, după care, a doua zi, se relua ciclul.

Seara, vacile, oile și caprele cu lapte se mulgeau de gospodină, laptele fiind un aliment de bază în fiecare familie. Laptele surplus era vândut celor din sat care nu aveau animale sau era prelucrat în brânză sau smântână și comercializat de gospodine în piețele din Buteni sau Sebiș.

Satul era împărțit în două părți, uneori în trei din punctul de vedere al adunării și constituirii turmelor și anume: partea de pe Dealul Tolvai avea ciurdarul ei iar broscării din Vale aveau, de obicei, două turme. De asemenea, această parte din Vale avea o împărțire pe uliți, având în vedere numărul mare de animale și anume: Satu Nou, Ulița Stăneștilor, Ulița Albeștilor, Ulița Cailor, Făurești și Ulița Bisericii aveau păstorul lor iar Subești și Ulița Mercească aveau un alt păstor.

Printre cei mai cunoscuți ciurdari ai satului, în diferite perioade de timp și la diferite turme îi putem aminti pe următorii:

- Toma Marinca zis Boboloașa -ciurdar vite.
- Hanga Alexandru zis Tocitu -oier din Subești, din Ulița Gigilaș; s-a reîntors din America și s-a tocmnit păstor la oi.
- Irina Vasile zis Nichifor -boar.
- Crișan Gheorghe zis Naruță –văcar.
- Ciuta Teodor zis Tortofel –căprar.
- Cheșa Petru zis Talioara -căprar, născut în 1932, păcurar la Subești între anii 1952-1960.
- Gurban Teodor zis Zama -căprar.
- Tamaș Nistor zis Ciuta -ciurdar.
- Păiușan Simion zis Jutoaie -boar.
- Suba Ioan zis Iorga -boar.
- Pantea Avram zis Avrămuț -bicar.
- Gurban George zis Giurgi -păstor la porci și boi la Delani.
- Paiusan Gheorghe zis Dabu -păcurar la oi la Delani.
- Belei (din Păiușeni, venit ginere la Domnuțu) -păcurar.
- Dașcău Ioan zis Dașcău -păcurar.
- Crișan Ștefan zis Păcu, socrul Floriței lu Șana (Ciulaca).

Dintre ciurdarii mai sus amintiți, merită amintite câteva cuvinte despre doi din zona Subeștilor și unul de la Delani:

-Hanga Alexandru zis Tocitu, din Subești, locuia în Ulița lu Jula care, mai aproape de vremurile noastre, a fost casa lui Petru Calaceanu, covaciul. Pentru o viață mai bună și mai ușoară a

plecat în America dar, din motive numai de el știute, a revenit în țară, în Chisindia și s-a angajat ciurdar la oile satului în zona Subeștilor.

-Gurban Todor zis Zama, care locuia pe Deal, în Ulița lu Pupăza, aproape de cimitir, a fost ciurdar la Subești 35 de ani, până la bătrânețe, când puterile fizice nu îi mai permiteau să umble pe dealuri și văi.

-Cheșa Petru zis Talioara, din Ulița Murii, a păstorit caprele Delanilor timp de 50 de ani, până puterile fizice l-au părăsit în zilele din urmă, fiind orb la pat, neputându-se deplasa.

În timpurile noastre moderne, obiceiul ca turmele de animale să mergă la câmp a rămas doar amintire, animalele satului se pot număra pe degetele mâinilor, ciurdarii cu trâmbițele lor au dispărut, iar laptele „se mulge” mult mai ușor la magazinele sătești sau cele mai apropiate marketuri.

Vremurile vacilor și ciurdarilor s-au dus, au rămas doar amintirile și nostalgia laptelui muls în oala de pământ, lucruri pe care tinerii nu le cunosc și nici nu le prețuiesc.

Alte datini specifice

Mauli-Pauli. Un obicei deosebit al satului Chisindia, fără a i se cunoaște proveniența istorică este cel numit „Mauli-Pauli”. S-a practicat ca un obicei folcloric satiric, din vremurile vechi până prin anii 1960, când tinerii uită de el, rămânând doar în memoria celor bătrâni, motiv pentru care dorim să lăsăm câteva amănunte scrise despre el.

Ritualul lui de desfășurare era următorul: două grupe de tineri se adunau seara pe două dealuri plasate vizavi, de unde dialogau, strigându-și reciproc unele lucruri petrecute în sat, uneori cu caracter obscen, alteori cu caracter umoristic. Se alegeau dealurile din marginea satului, să audă și sătenii ceilalți și se dialoga noaptea, când era liniște, ca dialogurile și replicile să se audă atât de ei cât și de ceilalți săteni. Nu se supăra nimeni de critici, de dialoguri, nici cei din grupuri, nici cei „atinși” sau criticați. Dialogurile, schematic, decurgeau în felul următor:

-Mauli-Pauli, să se măscălească (hăznălească) !

-Cine, mă, cine?

-Lina cu Petru (se specifica cine era Lina și cine era Petru).

Aceste legături amoroase erau în curs de desfășurare ori s-au desfășurat sau existau informații că se vor desfășura în viitor. „A avea haznă” semnifica a se folosi de ceva cu plăcere. Secretul era dezvăluit spre deliciul celor din sat și uneori „relația” înceta de frica moralei publice sau de frica ivirii neînțelegerilor în familie.

Aceste informații dialogate aveau permanent o tentă satirică, hazlie, cu scop corector. Din punct de vedere terminologic, exprimările de mai sus se pot găsi și explica prin vocabularul limbii latine astfel:

-masculus->mauli=bărbat sau persoană puternică,

-paulus->pauli= persoană slabă, mică, neînsemnată.

Cu alte cuvinte, Lina și Petru se iubeau. Esența era că Lina și Petru fie nu erau soți, ori erau din cele mai neașteptate pături sociale, vârste sau unul dintre ei avea calități fizice deosebite (pozitive sau negative). De exemplu: o fată nemăritată, frumoasă se iubea cu un bătrân însurat sau handicapat sau invers, defectele erau ale fetei, iar bărbatul avea calități.

În zilele noastre, acest obicei nu se mai practică.

Toboșarii satului

Pe parcursul vremurilor, administrațiile locale aveau de anunțat sătenilor diferite hotărâri, anunțuri sau probleme legate de obligațiile cetățenești. Pentru ca o anumită informație să ajungă mai ușor la toți cei interesați sau implicați într-o anumită activitate, primăria avea angajat un om de serviciu care, pe lângă alte obligații avea și pe aceea de a bate toba, o tobă mică. Cel care bătea toba, toboșarul, cu anunțurile pe un petec de hârtie sau în memorie dacă erau mai puține, mergea din uliță în uliță și, la capătul ei, bătând toba, începea cam așa: „Se aduce la cunoștință că...” urma înșiruirea anunțurilor terminată printr-un bătut de tobă și mutarea în altă uliță. La baterea tobei, cei din case ieșeau în stradă pentru a auzi informațiile transmise de primărie sau de alte organe.

Printre cei care au fost toboșari în Chisindia pe perioade mai lungi de timp pot fi amintiți:

- Tamaș Ioan zis Tuna
- Cârnaț Blagu zis Blăguț
- Stan Ioan zis Moca.

Pentru chisindani, acești toboșari și meseria lor putea fi considerată un fel de program de știri al satului.

Obiceiuri legate de înmormântare

Calul -obicei de priveghi³¹³

Doi bărbați tineri erau legați unul cu spatele la celălalt cu o frânghie mai groasă, formând un fel de ham pe la mijlocul corpului și la umeri. Unul dintre tineri era considerat capul calului și avea pe cap o oală veche de ceramică iar al doilea bărbat forma partea posterioară a calului, având în mâini o mătură de mestecăn, murdărită cu balegă de animale sau cu smoală și se considera că era coada calului. Al treilea bărbat, stăpânul calului, cu o bătă în mână, era așezat pe hamul de frânghie format între umerii celor doi bărbați și astfel, călare pe cal, umbla prin camera de la priveghi ca și când ar fi la un târg cu calul să-l vândă. Diferiți „cumpărători”, bărbați de la priveghi, târguiau calul să-l cumpere și ofereau pentru el un preț destul de mic, astfel ca proprietarul calului să nu fie de acord cu vânzarea. După câteva încercări nereușite de negociere, stăpânul calului spunea: „Decât să-l dau *cu atâta, la un preț așa de mic, mai bine îi dau în cap și îl omor, că acasă nu-l mai duc*”. Cu bătă pe care o avea în mână, lovea capul calului (adică oala de ceramică). Murdărindu-se pe cap de balega bătei, calul fugea afară din cameră, oala spărgându-se în hohotele de râs ale celor prezenți.

Situația era comică și prin poziția greu de mers a bărbatului-coadă (coada calului), care era obligat să umble fără să vadă. Uneori se formau doi cai, două grupe, pentru ca astfel oferta să fie mai mare, iar cererea mică în așa fel încât cei doi cai să se mai și împiedice unul de celălalt, uneori răsturnându-se. Nu se cunoaște vechimea obiceiului, originea și semnificația lui, dar s-a menținut ca obicei de priveghi până în jurul anilor 1970.

Slujba mortului -obicei de priveghi³¹⁴

Pentru ca „slujba” să aibă loc în bune condiții, era nevoie de cinci bărbați. Unul joacă rolul preotului, este îmbrăcat în haine negre, zdremțaroase și largi, pe cap purtând o tocă neagră. În mâini are o cădelniță improvizată dintr-un lanț subțire sau sârmă, la capăt cu o oală metalică mică, o cutie de conservă sau o cădelniță ruginită confecționată din tablă, în care se pune jăratec și tămăie sau alte substanțe care pot fi și urât mirositoare. Alt bărbat se consideră a fi capul familiei din care provine „mortul” și are legată de cap o găleată cu apă, care poate fi și murdară, cu urme de noroi, petrol sau balegă de animale. Al treilea bărbat, „mortul”, este îmbrăcat mai deosebit, asemănător cu mortul din coșciug, este întins pe spate și legat de mâini și de picioare de o scară purată de ultimii doi participanți, aflați la un capăt și la celălalt al scării. După ce „mortul” este plimbat prin toate încăperile unde are loc priveghiul, „carul mortuar” se oprește în fața „preotului” și acesta începe să facă „slujba” așa cum se pricepe el, subliniind în „iertăciune” și câteva trăsături hazlii din personalitatea celui dispărut.

Din când în când, „popa” mișcă și cădelnița pentru ca aceasta să facă fum cât mai mult și să miroase cât mai urât. În final, când popa cântă *Veșnica lui pomenire*, „gazda” care se află lângă „mort” se înclină, făcându-și cruce, moment în care apa murdară din găleată cade peste „mort” și peste cei din jur, stârnind râsete. În acel moment, pe cântecul *Veșnica lui pomenire*, „mortul” și „carul mortuar” ies din camera unde a avut loc „slujba”, în râsetele celor din jur.

Datini și obiceiuri legate de actul căsătoriei

Pentru nuntă se fac pregătiri speciale cu „cemători” care merg pe la casele tururilor celor care sunt invitați la nuntă. Ei sunt echipați în port popular, poartă pe umeri frumoase ștergere împodobite

³¹³ informator: Tripșa Alexandru, născut în anul 1930 la Chisindia, decedat în 2011.

³¹⁴ Idem.

cu modele de artă populară specifice locului și cu panglici tricolore, purtând steaguri și „oluț cu țuică” din care, așa cum se obișnuiește în astfel de cazuri, dau celor invitați să guste.

De obicei, la nuntă, se cântă în mod special *Cântecul miresei* atunci când aceasta părăsește casa și familia de origine pentru a se duce la casa mirelui sau când i se pune „cotul”. După ce se termină „învelitul miresei” (momentul când părul capului este împletit de către două femei care îi formează un „conci” și îl aranjează ca de nevastă) se cântă acest *Cântec al miresei*, o melodie duioasă care, de obicei, înduioșează până la lacrimi mireasa și familia ei.

Pe melodia *Jocul miresei*, fiecare nuntaș joacă cu mireasa, cinstind-o cu bani sau daruri. Cinstirea miresei se anunță pentru fiecare nuntaș cu voce tare de către „diavolul” (vornicul nunții), care este cel ce conduce obiceiurile nunții, un bărbat de vârsta a doua, legat în X peste piept cu două ștergere. Uneori, acesta dă o interpretare hazlie actului în care are loc cinstirea miresei. După cinstirea de la *Jocul miresei* urmează „cinstirea de la miezul nopții”, când nuntașii se perindă prin fața mirilor și nașilor, îi felicită și îi cinstesc cu diferite daruri sau bani. În acest timp, ștabul (taraful) cântă „La Mulți Ani”. Nunta continuă apoi până dimineața, cu mâncare și băutură pe săturate și bineînțeles cu jocuri pe melodiile ștabului.

Credințe vechi și superstiții

Din cauza lipsei de cultură și a unui volum redus de cunoștințe în anumite domenii, locuitorii comunei Chisindia, ca și a altor sate din zonă își ghidau activitățile, aproape la fiecare pas, pe baza unor credințe greșite, mistice care s-au menținut multă vreme, unele dăinuind până în zilele noastre.

Redăm mai jos câteva practici cunoscute de noi și aflate de la informatori care, treptat au rămas sau rămân de domeniul trecutului:

- Femeia gravidă să nu privească mirată tot ce îi văd ochii, să nu aibă privirea ațintită asupra unor persoane cu infirmități fizice, iar dacă îi apare în față un asemenea caz, îndată să-și întoarcă privirea în altă parte, să scuipe și să se gândească că ceea ce va naște ea nu trebuie să aibă astfel de defecte fizice. Dacă nu procedează așa, va naște un copil cu infirmități asemănătoare sau copilul pe care îl va naște va avea o pată sau un semn care se vor menține toată viața, în acea parte a corpului în care a văzut infirmitatea și a privit-o cu mirare deosebită.
- Cu ocazia nunții, când se vine cu mireasa de la părinții acesteia la casa mirelui, la intrarea în curte, după ce nuntașii din partea miresei și ai mirelui sunt stropiți cu apă și busuioc, mirii trebuie să înconjoare un ciubăraș cu apă de trei ori, timp în care mireasa caută să atingă vasul cu apă cu scopul de a-l răsturna, ceea ce se crede că ar aduce noroc celor doi miri.
- La schimbarea primilor dinți (cei de lapte), la copii de 5-8 ani, părinții sau cei ce sunt cu copiii trebuie să arunce peste casă dinții căzuți (scoși) spunând: „Cioară, cioră, eu îți dau un dinte de lapte, tu să-mi dai unul de os (oțel)”.
- Dacă pleci la drum având probleme importante și îți iese cineva cu un vas gol în cale, nu ai decât să te întorci îndărăt pentru că nu o să îți meargă bine.
- Dacă o pisică neagră îți taie drumul, să știi că o să îți meargă prost și dacă ai o problemă importantă de rezolvat, mai bine renunță la drum și la acea problemă pentru ziua respectivă.
- Dacă îți cântă o bufniță în grădina casei, e un semn că îți moare cineva din familie sau din rudeniile apropiate.
- Dacă vezi un copil mic care îți este foarte drag, pentru a nu-l „deochia” (a-i face rău și a-l îmbolnăvi din cauza unei priviri hipnotizante, pătrunzătoare) scuipă-l ușor și spune cuvintele: „să nu te deochi” și atunci copilului nu i se face rău.
- Pentru a alunga anumite blesteme și vrăji făcute asupra ta, noaptea și de câte ori o poți face când te culci, întoarce pe dos lenjeria pe care o folosești pentru culcare.
- În sicriul cu mortul sunt puse diferite obiecte pe care mortul le-a preferat în timpul vieții, ca de exemplu pipa cu care a fumat dacă a fost fumător, o sticlută cu țuică sau altă băutură, dacă aceasta era pentru el tovarășa de nedespărțit în viață, un baston, dacă acesta i-a fost în ultimul timp însoțitor la care nu putea renunța sau alte obiecte preferate de cel pentru todeauna plecat dintre vii. Se considera că sufletul mortului trebuie să plece pe acest drum împăcat cu gândul că i se satisfac și

acum preferințele din timpul vieții, altfel sufletul mortului nu ar avea liniște și ar veni noaptea sub formă de strigoi, cotrobăind după lucrurile lăsate, semănând panică și neliniște în familia pe care a lăsat-o în urmă-i.

- Cât timp mortul este ținut în casă și privegheat, oglinda sau oglinzile din casă trebuie întoarse cu fața spre perete sau acoperite, ca nu cumva mortul să-și vadă chipul pentru că în acest caz, s-ar întoarce din nou acasă, sub formă de strigoi.

4.3. Superstiții

1. Nu e bine să scoți gunoiul din casă după ce asfințește soarele, că-ți cureți norocul.
2. Când fierbe laptele și dă în foc se spune că ugerul vacii se umflă și, ca să nu facă bube, se presară sare pe cuptor.
3. Femeii care își pune furca pe masă, se spune că-i moare bărbatul, iar bărbatului care își pune colopul sau căciula pe masă, îi moare nevasta.
4. Dacă se pune pe masă un cuțit cu tășul în sus, se spune că cineva din familie o să plece la drum.
5. Când mireasa merge la cununie, își bagă în buzunarul hainei ce o poartă usturoi, țucur (zahăr), tămâie și o bucată de pită, ca să nu poată fi fermecată și dușmanele să nu-i încurce cărările vieții.
6. Când copilului mic îi cresc mai întâi dinții de sus, se crede că viitorul copil, dacă se mai naște, va fi băiat și nu fată.
7. Dacă te speli direct cu apă din oluț pe față, faci urciur la ochi.
8. Dacă unei femei îi cade șorțul de la brâu, se spune că în familie va fi un botez apropiat.
9. Dacă focul vâjâie în vatră, te vorbește cineva de rău iar dacă sar scânteii din foc, trebuie să te pregătești că îți vin musafiri.
10. Nu e bine să arunci firele de păr din piaptăn în foc, pentru că te va durea capul.
11. Dacă împrăștii din greșeală sare pe jos, poți să știi că te vei certa cu cineva.
12. Dacă o muiere umblă desculță la un picior și încălțată la celălalt, va rămâne văduvă.
13. Dacă un cuțit cade de pe masă și se împlântă în podea, ai să trăiești mult.
14. Nu e bine să coși ceva la o haină îmbrăcată, că-ți coși mintea.
15. Atunci când un cocoș cântă la ore neobișnuite, e un semn al schimbării vremii.
16. Dacă mâța își spală blana cu limba, înseamnă că vremea se va frigui.
17. Dacă soarele răsare în nor, în ziua respectivă va ploua.
18. Dacă o găină cântă cocoșește în gospodăria cuiva, în acea familie va muri cineva.
19. Dacă lucrezi duminică, ți se pierde sporul muncii peste săptămână.
20. Femeia însărcinată să nu fure poame sau flori în timpul sarcinii, pentru că pruncul se va naște însemnat.
21. Oamenii care își iau singuri viața, sunt închinați diavolului și nu au parte de îngropăciune cu preot și tragerea clopotelor.

4.4. Portul popular

Costumul femeiesc

Este compus din mai multe piese: spătoi, poale, cârpa de încins (zadia) confecționate din pânză de cânepă, misir și bumbac țesute în război, cârpa de pe cap (batic), cojoc, șubă, obiele, opinci, cizme.

- Spătoiul este frumos ornamentat la mâneci și la pumnari, cu elemente geometrice cusute cu ață bleumarin (năsăgită). La gât avea ca ornament o „cipcă” (dantelă). Astăzi poalele și spătoaiele sunt din pânză brodată.
- Poalele sunt tot cu motive geometrice și cu colțișori sau cipcă. La sfârșitul sec. al XX-lea, ornamentele la spătoi și poale s-au confecționat cu ață colorată „în tăt cipu” (culori diferite).

- Zadia (cârpa de încins) este din pânză de cânepă sau misir cu bumbac.
- Pe cap, se purta de către femeile în vârstă cârpă (batic) de culoare neagră și zadie tot de culoare închisă sau albă cu cipcă.
- Femeile tinere purtau pe cap cârpe mai colorate, iar fetele purtau părul împletit în codițe cu prime (funde) de mătase roșie, albastră și galbenă.
- Peste spătoi, se purta cojoc butinesc, (confeționat la Buteni), scurt până la brâu, ornamentat pe toată suprafața. Cojocul era purtat de femei.
- Șuba, scurtă, mai sus de genunchi, se purta pe timp de iarnă, peste cojoc.
- Obielele erau din lână sau din cânepă.
- Opincile cu nojițe, confeționate din piele, erau purtate în zi de lucru.
- Cizmele din piele de culoare neagră erau purtate în zi de sărbătoare.

Costumul bărbătesc

Este alcătuit din următoarele piese:

- *Cămașa* era din pânză de cânepă sau in, țesută în război. Era ornamentată la guler, la pumnari și „pă gin jios”, cu ață „năsăgită” (bleumarin) sau galbenă iar lungimea ei era cu o palmă peste șolduri.
- *Izmana* era din aceeași pânză ca și cămașa și era ornamentată la marginea de jos la fel ca și cămașa. Se purta vara. În timp, ornamentele s-au cusut numai cu ață albă, renunțându-se la ața colorată.
- *Cioarecii* erau din lână țesută în război, care se dubea (se bătea) pentru a-i oferi rezistență. Erau purtați iarna.
- *Laibărul* sau vesta din postav era de culoare albastră la tineri și neagră la bătrâni și se purta peste cămașă, în timpul verii.
- *Cojocul* din blană de miel, cu broderie, era îmbrăcat în timpul iernii.
- *Pălăria* se purta în timpul verii; cea de postav (negru sau maro) era pentru zilele de sărbătoare iar cea de paie, pentru zilele de lucru.
- *Căciula* de miel se purta în timpul iernii.
- *Obielele* erau din lână sau cânepă.
- *Opincile cu nojițe* erau din piele și se încălțau în zi de lucru.
- *Cizmele*, confeționate din piele de culoare neagră, se purtau în zilele de sărbătoare.
- *Șuba*, din lână dubită, lungă mai jos de genunchi, ornamentată la mâneci, piept și buzunare cu postav albastru, roșu și galben era purtată pe timp de iarnă, peste cojoc. În funcție de starea socială, șubele erau ornamentate cu postav roșu, cu pui și cu blană (cu mai multe rânduri de postav).

4.5. Poezii și colinzi

Cântec pentru Chisindia

(de *Rusalin Mureșanu*, poet născut în Păiușeni)

Jumate moț, jumate zărândan,
Iubind licoarea prunei și a viei,
Cu aspra mea mândrie de țaran,
Eu m-am născut pe plaiul Chisindiei;
Strângând în mine flori de Păiușeni,
Bureți de Ciolt ori mure de Văsoaia,
Și sărutam azurul sus pe steni,
Cum glia caldă o săruta ploaia.
Spre Măgura cu vitele plecând,
Spre Prundu ori înspre Hurez, departe
Am învățat odată, sângerând,
Un alfabet de viață și de moarte...

De aceea eu iubesc acest pământ
În care dorm străbunii mei și bunii;
De aceea-l mângâi dulce și îl cânt
Sub strălucirea soarelui și-a lunii.
Căci el mi-e leagăn românesc, curat
Ca sânul mamei fără de prihană,
Pământul Chisindiei frământat
Și cerul ei, ca ochii dragi sub geană...
Cu aspra mea mândrie de țaran,
Eu m-am născut pe plaiul Chisindiei
Jumate moț, jumate zărândan
Iubind licoarea prunei și a viei..

Din Chisindia*(de Iustin Ardelean, scriitor născut în Chisindia)*

Codrat-Nemeș, Grumazașu,
 Hozom, Pâda și Prunchesu,
 Dalibuș și Belejuțu,
 Chemfet, Gugu și Orbuțu,
 Mondoc, Liuru, Șabu, Druie,
 Crișcireanu și Șalie,
 Mățu, Stoicanu și Ceoca,
 Structăraș, Gangu și Floaca,
 Branțu, Ceca, Vili, Vuțu,
 Talageanu și Micuțu,
 Cirimbală, Florea-Nichli,
 Bușa, Irimia-Lichii,
 Cuie-Coapte, Palihudă,

Dedu și Feleharț-Gudă,
 Vâna, Huha și Palașca,
 Jabarcinu și Halașca,
 Capțoc, Pițuc, Dudă-Neagră,
 Pârțac, Cioaca, Tapalagă,
 Cocoșelu și Fârțuțu,
 Pihot, Pietu, Troanga, Cârțu,
 Boncireju, Hurezanu,
 Cucea, Zama și Baronu,
 Chizu, Guzu și Gușatu,
 Tranda, Iena, Necuratu.
 Ar mai fi numiri cu mia
 Să traiască CHISINDIA!

Colindă veche din Păiușeni

Dumnezeu de la-nceput
 Toată lumea a făcut.
 Pe Adam el l-a zidit
 Și cu Eva l-a-nsoțit
 Și în rai l-o așezat
 Și poruncă El i-a dat:
 Din toți pomi să mâncați,
 Numa din cel înflorit
 Nu mâncați, că e oprit.
 Dar șarpele veninos,
 Aplecă o creangă-n jos
 Și luă un măr frumos
 Și la Eva el l-a dat,
 Eva din el a mâncat
 Și pe Adam l-a-ndemnat.
 Adam din el a gustat
 Să-ți zdrobească ție capu.

Glas din cer s-a ridicat:
 Măi, Adame, ce-ai lucrat?
 Doamne, Eva m-a-nșelat.
 Dar tu, Eva, ce-ai lucrat?
 Șarpele m-a înșelat.
 Măi, Adame, mergi tu jos,
 Lucră ca un păcătos.
 Și tu, Evă, încă-i mere,
 Să naști fiii cu durere.
 Fire-ai șarpe afurisit,
 Să te tărăști pe pământ
 Și-n pădure și pe râț,
 Ieși în drum să-ți afli leacu
 Vine omu cu ciomagu
 Să-ți zdrobească ție capu.

Sursa: Păiușan Vasile zis Hurezanu (născut 1889-decedat 1985)

4.6. Strigături – sunt „culese” de la **Ruja Teodor**, zis Togearcă, născut în 29.09.1941, în Chisindia

Vai, mândro, mă doare capu
Când ce văd jucând cu altu.
Dar pă mine spacile,
Când ce văd cu alcile.

Cât îi fata gi micuță,
Sare-n sus ca o broscuță;
Când îș vege drăguțu
Sare-n sus ca și mâțu.

Vai, mândruțo cum ce-aș strânge,
Dar ești tânără și-i plânge.
Strânge, bage, cât îi vre,
C-oi plânge și-oi mai tăce.

Ce te uiți mândro-așa lung,
Că n-am coarne să te-mpung;
Că eu am numa un corn,
Când ce-mpung ce și răstorn.

Mă făcu mama la paie,
Și mă ceamă Miculae;
Gi m-ar cema Giorosân,
M-ar băga fecile-n sân;
Dar așa mă ceamă Marcu,
Fug fecile ca gi dracu.

Nanile și băutura,
Așcea nu-s bune nici una;
Băutura-ț strică fața,
Nanile-ț mănâncă viața.

Bagea meu salariat,
Mândră cârpă mi-o luat
Ș-aș purta-o pa uliță
Dar ma cem ge șogoriță.
Șogoreană, șogoreană,
Nu ce țâne că ești pană.
Că tu pană nu poț fi
Până nu ce-i rumâni;
Rumânelele-s pă bani
La drăguț trebe duhan.

Spusu-le-am ocilor mei,
Să nu fie lăcomei;
Eu le-am spus, ei nu m-ascultă,
Tăt după frumos să uită.

Mărită-ce mândra mea,
Numa nu ce cununa,
Să ce pot și eu lua.

Gi la gial răsare luna,
Gi la mândra vin acuma.
Și gi-ar ști nevasta mea,
Ușa nu m-ar gescuia.
Dar nevasta-i cam prostuță,
Sare iuce, mă descuță,
Și-m dezbracă hainile,
Și-m blastămă mândrele.
Măi muieru, măi muieru,
Ce-ai tu cu mândrele mele ?!
Cu ele-s numa o noapce,
Dar cu cine-s pân-la moarce,
Cu iele-s numa o zî,
Cu cine, cât oi trăi.

Nici aceia nu-i muieru,
Care n-are-n pat paie;
Care n-are paie-n pat,
Ș-un drăguț pângă bărbat;
Ce rigică poalele
La tăice gunoaiele;
Care pune curu jos
Pântru fiece mucos;
Care n-are zamă-n blid,
Ș-un drăguț gi la partid.

Spune, mândro, când să viu,
Mai givreme, mai târziu?
Nu vini bage givreme,
Că bărbatu taie lemne;
Vină bage joi sara,
Că-s acasă singurea,
Singură închisă-n casă,
Cu pui fript și vin pă masă;
Că bărbatu-i dus la moară,
Pice piatra să-l omoară.

Io pă geal, mândra pă vale,
cunosc după picioare.
C-așa merge gin picioare
Ca creionu pa scrisoare,
C-așa merge gin călcâie
Ca creionu pa hârcie.

Am o mândră pastă geal,
Ș-ar vini dar n-are cal.
Lasă vină și pa jos,
Dacă-i trebe om frumos
Numa' nu ce legiui
Să ce pot și eu iubi.

Foaie verge lămâiță,
 Fă-ce mândră dăscăliță.
 Fă-ce mândră, fă-ce zău,
 Io mă fac elevul tău;
 Zăua să mă duc la școală,
 Noapcea să mă țâni în poală.
 De iubit m-am apucat,
 Cam de tinerel băiat;
 N-aveam barbă, nici mustață,
 Dar șciam să strâng în brață.

De tri ori era să mor,
 La mândra după cuptor;
 Și era să mor odată,
 Pă brațele la o fată.

Mândra mea, frumoasă ești,
 Atunci când te rumânești;
 Dacă nu ești rumâniță
 Ești ca dracu gi urâtă.

Ce folos fată gi cine,
 Că ce-mbracă măta bine;
 Meri la joc, nu joci cu nime.
 Meri acasă supărată,
 Că ai rămas ne jucată,
 Și ce așezi pă cuptori
 Și pui nume la feciori.

Foaie verge lămâiță,
 Avusăi tri mândruliță:
 Una-n gial și una-n vale,
 Una-n ulița cei mare.
 Cea gin geal s-o măritat,
 Cea din vale m-o lăsat,
 Cea gin ulița cea mare,
 Șcie dracu ce mai are.

Ploaie, Doamne, ploi mărute,
 Și le dă la fece mince,
 Să nu umble prapagice,
 Pă la șoferi cu plăcince.
 Că șoferii mîncă, beu,
 Și la urmă nu le ieu;
 La șoferi îi viața grea,
 Le duce și nu le ia.

Moșule, de nu-mi dai fata,
 Pesară-ț aprind poiata;
 Moșule, ge nu mi-o dai,
 Mâne sară n-o mai ai.

Știi mândruțo ce ți-am spus,
 La cules de cucuruz:
 Unge-s oamenii mai mulți,
 La mine să nu ce uiți;
 Unge-s oamenii puțâni,
 Ochii la mine să-i țâni;
 Unge-s oameni puțânei,
 Ochii tăi să fie-ai mei.

Băgița cu ochi de mure
 Tot mă cheamă la pădure;
 Dar măicuța nu mă lasă,
 Șcie că pădurea-i giasă;
 Și băgița-i lăcomos
 După ce am io frumos.

La cumătra-n grăginiță,
 Sămănai o floricuță:
 Cumătru să o plivească,
 Cumătra să mă iubească.

Cumătra s-o lădat,
 Că-i cea mai bogată-n sat;
 C-are-o vacă și-o giunincă,
 Și-o gură cât o opincă;
 C-are o vacă și-un tuluc,
 Și-o gură cât un păpuc.

Cine-aude a mea guriță,
 Zice că n-am mândruliță;
 Cine m-auge cântând,
 Zice că n-am nici un gând.
 Da io atăcea gânduri am,
 Căce zăle într-un an.

La mândruța la căput,
 Ieste-o sticlă gi vermut.
 Mă dusăi să ieu vermutu,
 Și să îmburdă căputu.

Fost-am fată și-am fecit,
 Și nime nu m-o iubit;
 Numa-asară la fântână,
 Un șofer cu o mașână;
 Numa-asară lângă baltă,
 Unu' cu o basculantă.

Tătă lumea-m zăce mie,
 Că nu-s om ge omenie;
 Om ge omenie-am fost,
 Când am fost copil mai prost;
 Om ge omenie-oi fi,
 În ceasul când oi muri.

Sărută-mă bage-n ginți,
Gi buză să nu ce-atinji,
Că buzăle-s cantarice,
Pa cântaru' satului
Pa sama barbatului.

Am o mândră, n-am o sută,
Vai gi mine, rău m-ascultă;
Pântr-un pic gi sarutat,
Nici o vorbă nu m-o dat.

Ce haznă că-i nana mândră,
Dacă-i ludă și bolândă.

Mândra me s-o lăudat,
Că nu să mărită-n sat.
Să mărită după domn,
Să să sature gi somn.

Moșule, ce dai pă babă ?!
sticluță cu otravă.
Nici atâta nu merită,
Că-i bătrână și urâtă.

Măi mândruțo satu-i plin,
Gi noi doi, că ne iubim.
Lasă fie plin și ras,
Io gi cine nu mă las.
Lasă fie plin și ges,
Io gi cine nu mă lăs.

Vezi, mândruțo, cum ești tu?!
Asară-ai vrut, ș-acuma nu;
Asară-ai vrut pă vatra goală,
Ș-acuma ce faci cu boală;
Asară-ai vrut gi nouă ori,
Ș-acuma ce faci că mori.

Spune, mândro, poț -nu poț,
Nu mă purta pă la porți,
Că zâc oamenii că-s hoț;
Nu mis hoț gi buzunari,
Ci mis hoț gi fece mari.
Că asară am furat,
Nevastă gi la bărbat;
Și pasară oi fura,
Fată gi la maică-sa.

Stați feciori și vă uitaț
La poale gin șapce laț,
Cum le zvârle gin călcăie,
Să ne facă locomie;
Locomie și nu prea,

Că nu-s făcute gi ea,
Că-s făcute la Buteni,
P-o măsură gi coceni;
Colțășorii gi pă poale,
Zmântânioara gi pă oale.

Tot am vrut mândro să-ț spui
Câce blige ai în cui;
Câce-n cui, câce sub pat,
Și nici unu nu-i spălat.

Foaie verge iarbă fină,
Mă băgai într-o grăgină;
Găsai iarba tervelită,
Și pa mândra adormită;
Ș-aș scula-o, mi-i pacat,
Ș-aș lăsa-o, mi-i banat.

Mândra me s-o lăudat,
Că pa mine m-o lasat;
Lăsat-o pă vai gi ie,
C-am lăsat-o io pă ie;
Lăsat-o pă foc s-o fie,
Că nu m-o mai trebe mie.

Mândruța gin altu sat,
Ca pita gin cumpărat,
Când o cumperi, ce bucuri,
Când o mânaci, nu ce saturi.

Câce flori îs pa pământ,
Tăce stau la jurământ;
Numa floarea sorelui,
Șage-n poarta Raiului,
Și jucecă florile,
Ca soacra nurorile.

Gi la colectiv încoace,
Fecile nu mai știu toarce,
Nu știu nici cu sucala,
Dar la bal în tătă sara.

Așa dracu-o mai văzut,
Gi când lumea s-o făcut,
Iepure trecând pa punce,
Fată mare tunsă-n frunce,
Cioară neagră, albineață,
Fată mare cu mustață,
Iepure suit pa scară,
Fată mare cu țăgară.

La tătă lume-am fost drag,
Numa gi mince-am fost slab;

Mincea mea îi ca la țarcă,
Dup-o fată stă să zacă;
Mincea mea îi ca la cioară,
Dup-o fată stă să moară.

Tătă lumea-mi zâce lotru,
C-am furat un lemn gin codru;
Numa-o scândură gi brad,
Să fac la mândruță pat,
Să văd bine-i însurat;
Gi-o fi bine, să mă-nsor,
Dacă nu, să stau fecior.

Meț acasă, măi muieri,
Bată-vă zâua gi ieri
S-aveț' grijă gi găini,
Să nu ouă pân' vecini.

Gi-ai șci mândră ce-i ajunge,
Tăt ai suspina ș-ai plânge,
Dar mai bine să nu șcii,
Că tăt amărâtă-ai fi.

Gi-ai șci mândră doru mneu,
N-ai dormi pă patu tău;
Ai face gin noapce zi,
Și la mine ai veni.

Auz, mândro, dumneata,
Gi ce-ntreabă cineva,
Că ce ieste dragostea?
Spune-i că îi vorbă goală,
Ce stă într-un fund gi oală,
Și când iei capacul sus,
Nu-i dragostea, că s-o dus.

Tăt am zâs că n-oi be vin,
C-am la inimă venin;
Tăt am zâs că n-oi be bere,
Până n-oi ave muiere.

Foaie verge gi cicoare,
Umblă tata să mă-nsoare;
Da măicuța nu mă lasă,
Să-i aduc pă dracu-n casă.

Mândro, când oi muri eu,
Să vini la mormântu meu,
Cu sapă și cu lopată,
Să-mi faci mormântu grămadă;
Să-mi pui flori și viorele,
Și dulceața gurii tale;
Viorele, flori adânci,

Când le vezi, mândro, să plângi.

Mă dusăi la mănăstire,
Șăzui patruzeci gi zâle,
Cu genunchii pă beuță,
Și cu gându la mândruță.

Nu iești, mândro, vrenică,
Să intri-n biserică;
Că biserica-i cu sfinți,
Și tu, mândro, tot mă minți,
Că biserica-i sfințită,
Și tu ești o prăpăgită.

Când eram copil în fașă,
Trăgeam cu ochii la moașă;
Când eram ge nouă zâle,
Eram doctor de copile;
Pă câte le-am doctorit,
Tăce s-or tămăduit;
Pă căce le-oi doctori,
Tăce s-or tămădui.

Așa zice popa nost'
Să nu mem la fece-n post;
Preuteasa zice așa:
Mergeți ficiori când îți vrea,
Veniți și la fata mea.

Pă mine mă ciamă Floare,
Cine mă iubește moare;
Iubește-mă dumneata,
Să vezi dacă mori ori ba.

Mă făcu mama la șură,
Ușurel și bun gi gură;
Mă făcu mama-ntr-o noapce,
Să iubesc fecile toace,
Gin neveste, jumătate,
Gin bătrâne, a treia parce.

Mândra-i harnică gi lucru,
avut noroc cu cucu;
C-o cântat gi s-o sculat,
C-o mâncau mușcile-n pat,
Că mușcile-s blastamace,
Vin la gură necemace.

Până-s fecile fece,
Nu le vezi pă la birt bece;
Dacă-ș pun cununa-n cap,
Pă la birt nu mai încap.

Zâs-o mama câta mine,
Să nu dau gura la nime.
Da io, dracu poace face,
Să nu dau la cine-mi place.

Zâs-o mama și tata:
Lasă birtu și mândra!
Io birtu nu-l pot lăsa,
Pă mândruța, nici așa.

Dă mama cu lemne-n mine,
Să nu mai vorbesc cu cine.
Lasă deie cât gi tare,
Ești mândru și nu mă doare,
Lasă deie cât gi ges,
Ești mândru și nu ce lăs.

Hai, mândră, cu mine-n luncă,
Să-ț fac rășcitori și furcă;
Plata pântru rășcitori,
Îmi dai gură gi tri ori;
Plata pântru furculiță,
Gi tri ori să-mi dai guriță.

Hai, mândruță, să ce joc,
Deie-ț Dumnezeu noroc,
Și la măta sănătate,
Că ce-o făcut lată-n space.

Iubeșce, mândro, iubeșce,
Numa nu trage nădejge;
Iubeșce și bun și rău,
Că nu șcii care-i al tău.

Nu șciu, mândro, ce-ai făcut,
Că nu pot să ce zăuit,
Că gi când ne-am sărutat,
Nici acuma n-am uitat;
Gi ce mai sărut ș-acuma,
Nu ce zăuit până-i lumea;
Până-n groapă m-oi băga,
Să nu ce pot zăuita,
Că ț-o fost dulce gura;
Dulce o fost ca o pară,
Dar acuma îi amară,
Îndulcește-o, Doamne, iară.

Hai, mândro, să ne jurăm,
Care gin noi ne lăsăm;
De te-ai lăsa tu gi mine,
Usci-să inima-n cine,
Ca fruzuța nucului,
În postu Crăciunului;

De m-oi lăsa mândră eu,
Să mă moară Dumnezeu.

Câce mândre-am avut eu,
M-ar puce pune birău;
Câce mândre-am sărutat,
Să le strâng, aș face-un sat,
Ș-un oraș mai mititel,
Io să fiu primar în el.

Mândra me s-o lăudat,
C-are poale gi bumbac,
Dar asară-o fost la joc,
Și n-avea poale giloc.

Doamne, dă să mor pasară,
La tri zâle să vin iară,
Să văd lumea ce vorbeșce,
Pă mândra cine-o iubeșce;
Gi-o iubi-o om frumos,
Oi merge-n mormânt voios,
Gi-o iubi-o om urât,
M-oi întoarce năcăjât.

Adă, Doamne, sâmbăta,
Să mă duc la Pâncota,
Să vând caii și mândra.

Duce bage la Iuda,
Să-ți poarce șubița ta,
Duce și la lucru rău
Să-ți poarce laibăru tău.

Hai, muiere, să jucăm,
Că fata ne-o mărităm,
Fericat gi noi c-am dat-o,
Vai gi cine o luat-o.

Duce, mândro, la Iuda,
Nu mă mânca cu ciuda;
Cu ciuda și cu năcazu
Mânce-ț rușânea obrazu.

Fecile din satu nost,
Să mărită și în post,
Cu ceapă și cu răcită,
Numa să fie-nvalită.

Fecile care nu joacă,
Le buie mucii porsoacă,
Și feciorii care rîd,
Să pun cu limba și șcerg.

Am o mândră albă tare,
Ca fundu gi la căldare;
Am năgejge c-o albi
Odată cu bivolii.

Asară pă vremea cinii,
Amuța mândruța câinii;
Ș-amuța și n-amuța,
Că șcia că vin la ea.

Pui, pui, pui găină neagră,
Iubeșce-mă mândră dragă,
Că mai am o mie-ntreagă;
Iubeșce-mă dumneata,
Nu mă lăsa la alta.

Nici nu m-aș fi nădăit,
Cine m-ar fi ciufulit:
Rădăcina macului,
Arătarea satului,
Rădăcina socului,
Arătarea focului.

Fecioru care îi câne,
Două drăguțe își țâne;
Când îi una supărată,
Îl iubeșce cealaltă,
Fecioru care-i fecior,
De gură nu duce dor.

Nici acela nu-i fecior,
Care n-are p-un picior
Trei cuțite și-un pistol
Ș-o sticlă cu monopol.

Mândra me scurtă și grasă,
Puni-ce-aș picior la coasă,
Zâua să cosesc cu cine,
Noapcea să ce culci cu mine.

Mândruță, am auzit
C-ai gi gând să ce măriți,
Dragă, ce căsătoreșce
Și cu plâns tu mă jăleșce;
Tăt cu plâns și cu chinai,
Doru meu în veci să-l ai;
Să intri plângând în casă,
Inima să-ți fie arsă;
Că ș-a me inimă-n mine,
Arsă-i de dor după cine.

Bace-i, Doamne, pantaloni,
Că pa tăți îi face domni;

De n-ar fi pântălonii,
Ar lua dracii domnii.

Măi, mândră, dacă ieșci mândră,
Ai mince, nu fi bolândă;
Că și eu, dacă îs mândru,
Am mince și nu-s bolându.

Frunză verge gi salată,
Rău suspină o nevestă;
Rău suspină că-i gi vină,
C-o bătut-o bărbatu,
Ca să spună drăguțu;
El pă foc dacă m-o pune,
Pă drăguț eu nu-l pot spune,
Că drăguțu-i dor și pui,
El al meu și eu a lui.

Când îi omu năcăjât,
Să cunoașce pă pășât;
Că pășeșce-ncetinel,
Cu năcazu după el.

Asta fată să mărită,
Și nu ști să facă pită,
C-o făcut odată opt,
Și nici una nu s-o copt;
Și le-o pus pa tăce-n rând,
Nici cânele nu-i flămând.

Asta-i fată jucăușă,
Cu gunoiu după ușă;
Hai, să punem patru boi,
Să mai scoacem gin gunoi,
Punem boii la tânjală,
Să scoacem gunoiu-afară.

La vatra cu trei tăciuni,
Fac fecile rugăciuni,
Sâmbăta, duminica,
Să să poată mărita;
Să le vină pețători,
Numa popi și-nvățători;
Ștergi-te fată la gură,
Că popi-s la-nvățătură,
Ștergi-te fată la nas,
Că gi dascăli ai rămas.

Deschide, mândro, fereastra,
Că-ți dau foc, să-ți ardă casa.
Io fereastra n-o deschid,
Că bărbatu-i dus la târg;
Nu știu, vine ori nu vine

Și mă pringe-n pat cu cine
 Și m-o face gi rușine;
 Gi rușine om scăpa,
 Dar mă cem c-om boceza.

Măi băgiță strop gi rouă,
 Nu țâne calea la două,
 Nu țâne la cinci și șasă,
 La urmă tăce ce lasă.

O zâs mândra c-o fost fată,
 Asară m-o dat o dată,
 În cocina porcilor,
 De pomana morțâlor,
 În cotețu gi găini,
 Gi pomană la vecini.

Bată-vă focu neveste,
 Gură ca la voi nu ieste;
 Ba mai iestă, la nemțoi,
 Da nu-i dulce ca la voi.

Când mei, bage, la pădure,
 Hai la noi după sacure;
 Să-ț dau apă gin pahar,
 Să nu rupi ceva la car,
 Să-ț dau apă și guriță,
 Să nu rupi la car vre-o spiță,
 Să-ț dau gurița mea toată,
 Să nu spargi la car vre-o roată.

Poți fi, mândro, de la Bradu
 Dacă nu-ț este bun capu,
 Poți fi de la Brad în sus,
 Dacă n-ai mince gi-ajuns.

Mândruțo, poale spălace
 Bagă-mă slugă la noapce,
 În mijlocul patului,
 În locu bărbatului.

Mândră ești, frumoasă ești,
 Atunci când ce rumânești.
 Dacă nu ești rumânită
 Ești ca dracu gi urâtă.

Mărg pă drum
 Lumea mă-ntreabă,
 Ce-am slăbit așa degrabă;
 Eu le-am spus de ce-am slăbit,
 C-am fost tânăr de iubit,
 C-am iubit o copiliță,
 Cu păru lăsat pă țăță.

Când pă țată, când pă space,
 Ce m-o scos din sănătate.

Frunză verge, mere-pere,
 Nu ce însura măi vere,
 Că muierea mulce cere.
 Cere fustă și păpuci
 Și la lucru să n-o duci;
 Cere fustă gi mătasă
 Că la măsă nu purtasă.

Cine-ș ceme muierea
 Facă-ș gard pă după ea;
 Că și eu m-oi face scară
 Și-oi mere la ea pasară.

Pui, pui, pui, găină sură
 Vîno bage și mă fură
 Că p-asară dorm în șură,
 Mama doarme-n casă-n pat
 Și nu ști că m-ai furat.

Doamne, să nu mă omori,
 C-am iubit două surori;
 Două surori și-o cumnată,
 Și pă mama lor o dată.

Cine-ș ceme bărbatu
 Să-l încuie cu lăcătu;
 Io am ceie să-l giscui,
 Că am fost drăguța lui.

Mîndruță, bărbatu tău,
 Îl poți pune ciuhă-n grău,
 Că-i negru ca un cărbune,
 Păsări pa grău nu s-or pune.

Auz, mândro, cucu cântă
 Ieși afară și-l ascultă,
 De-o cânta pă creangă verge,
 Mândră, să mai tragi năgejge,
 De-o cânta pă vîrf uscat,
 Cu iubirea am gătat,
 De-o cânta mândră-n părau,
 Cată-ț altu-n locu mneu.

Măi muiere, măi muiere,
 Nu da cucuruz pă mere,
 Că rămâne podu gol,
 Și ce bat, gi ce omor.
 Măi bărbace, măi bărbace,
 Că ce-mbrac și ce desculț
 Lasă-mă să-m țân drăguț;

Și bărbatu mneu fu bun,
Asară îmi dege-un pumn
Mă lovi pastă spătoi
Și zăsă să îmi țin doi.

Cine iubește și lasă
Trimite-i, Doamne, pegeapsă,
Târâșu șarpelui,
Și pasu gândacului.

Cine iubește și lasă,
Nu-i păcat că arge-n casă,
Cu lăcătu' pus pă ușă,
Să să facă tăt cenușă.

Fost-am puiu pădurii,
Și nu m-or mâncat lupii;
Lupii mânce boi și vaci
Nu mânce ficiori săraci,
Lupii mânce boi și oi,
Nu mânce ficiori ca noi.

Fost-ai, mândră, când ai fost,
Ș-ai rămas un lucru prost;
Ai fost fir gi trandafir,
Amu ești lobodă și șcir,
Ai fost pană gi mușcată,
Amu-ești rață gijginată.

Tăt așa mă bace gându
Să-m vând casa și pământu,
Să-m cumpăr motocicletă
Ș-o mândruță cu poșetă,
Să-m cumpăr un avion
Ș-o mândruță cu breton.

Tăt gi asta m-o fost frică
C-oi ave muiere mică,
Dar acuma-mi pare rău,
Că-i cât muncele Ceahlău.

Nu-i bine să țâni în casă,
Bani și nevastă frumoasă,
Banii-i împrumuți în satu,
Și nevasta ț-o ie altu.

Ce te țâni mândră măreață,
Că eu știu că a cui iești.
Măta vinge pă piață
Morături și crăstăveți.

Ce te țâni, mândro, așa mare,
Că soarele nu răsare,

De la vârful casei tale;
Că răsare gi la mine,
Și-s mai mândru ca și cine.

Fecile, săracile,
Gura dulce, placi-le,
Să le dai cu lingura,
Nu le mai poți sătura.

Fecile gin satu' mneu,
Să roagă la Dumnezeu,
Ca să iasă gi la școală,
Să steie la prunci în poală.

Mândro, când oi muri eu,
Să dai popii trei parale,
Să mă-ngroape lângă cale,
Să trag fecile gi poale,
Nevestile gi picioare.

Cât îi un lanț gi pământ,
Nu-i ca popa gi flămând,
Nu bocează, nu cunună,
Până nu-i cu suta-n mână.

Mărita-m-aș să nu șad,
Numa lucru să nu-l vad,
Lucru să-l vadă bărbatu.
Io să mătur, s-aștern patu,
Să pun oglinda-n fereastră,
Să vad bine-mi stă nevastă.

Mândra me m-o blăstămat,
Să mă vadă spânzurat,
C-o funie gi tăițăi,
Giasupra patului ei,
Să să rupă funia,
Să cad în brață la ea.

Mândra me vându cocoșu,
Să-ș cumpere pudăr roșu.
Ș-avu și două purcele
Și le-o dat pă rumânele.
Nu știu cum dracu le-o pus,
Că pă nas nu s-o ajiuns.
Duce-acasă și le rage
Și le pune cum să cage.

Bată-ce, mândră ce bată,
Două stele gingăolaltă,
Și cregința me cea dreaptă;
Steaua gi la răsărit,
Zâua-n care ne-am iubit,

Steaua gi la scăpătat,
Zâua-n care ne-am lăsat;
Amândouă să ce bată,
C-ai mințat ce-ai zâs odată.
Bată-ce pita și sarea,
Doru mneș și supărarea,
Cele șapce zâle-n post,
Că făr ge cregînță-ai fost.

Vai, săraci mândrile mele,
Cum ară dracu cu ele;
Cu trei ară, cu trei grapă,
Și cu trei samână ciapă.

Secretaru sfatului,
Rupsă cinga patului.
Cemă pa șăfu gi post,
Să o pună cum o fost.

Însura-m-aș însura,
Urâtă nu m-aș lua,
Nici frumoasă nu-m pre place,
Că prea mulți pretini îmi face.
Io mă duc zâua la coasă,
Precinii-s la mine-n casă,
Io mă duc zâua la plug,
Precinii la mine fug,
Io mă duc zâua la sfat,
Precinii-s la mine-n pat

Pădurice gi stejar,
Lasă-mă să-ți rup un par,
Să fac osie și car;
Osie cu patru roace,
Că să car mândrile toace,
Dintre tri, dracu le ști
Care-a fi nora mamii,
Dintre tri, mai știe dracu,
Care m-o așcerne patu.

Frunză verge gi stejar,
N-am nici vacă, n-am nici cal,
Numa fustă gi tergal.
Vaca trebe adepată,
Fusta nu trebe călcată.

Spune, mândro, spune dragă,
De ce iești neagră și slabă,
Neagră mi-s gi felu mneș,
Și slabă gi doru' tău.

Bace, Doamne, pă popa,
Că m-o spovegit mândra

Da n-o spovegit-o bine,
Că vine sara la mine.
Așa zâc oameni-n sat,
C-o să fiu talpă la iad;
Io talpă gi ce să fiu,
Că n-am omorât om viu;
Alce răle n-am făcut,
Ș-am iubit ce m-o plăcut;
Alce răle n-oi mai face,
Ș-oi iubi pă cine-mi place.

Vai, săraca nănașa,
Pice sumna gi pă ea;
Până nănașa s-o-ncinge,
Io cu nănașu m-oi strânge.

Vai, mândruțo, cum ce-aș strânge,
Dar ești tânără și-i plânge;
Strâge bage cât îi vre
C-oi plânge și-oi mai tăce.

Ge-aș avea mândră să-mi placă,
N-aș lăsa lumea să treacă;
Dar mândruța-i cam așa
Treacă lumea cum o vrea;
Patru boi și patru junci,
Nu-s ca buzele gi dulci,
Patru cai gi la căruță,
Nu-s ca scumpa me mândruță.

Părince, popă Ignat,
Patruzeci gi mii ț-am dat,
Pântru că m-ai cununat;
Descunună-mă părince,
c-am fost copil fără mince,
Îți dau vaca și doi boi
să mă descununi-napoi.
Îți dau vaca și boii,
Să mă văd ca ficiorii.

Ptuia, mă, ca ptuiea o ceamă,
Iepurele-i bun gi zamă,
Iepuroaica gi friptură,
Mândra gi țucat în gură.

Foaie verge mărăcine,
Ce are lumea cu mine,
Că nimic nu le-am făcut,
Ș-am iubit ce m-o plăcut,
Și nimica nu le-oi face,
Ș-oi iubi pă cine-mi place;
Băutura nu le-o beu
Numa dragostea le-o ieu,

Nici mâncarea nu le-o mânc,
Numa dragostea le-o strâc.

Bun lucru, bage, la plug,
Frumos trag boii la jug;
Mulțam, fire-ai sănătoasă,
Că m-ai dat vorbă frumoasă.
Hai, bage, să gustărim,
După ce ne hoginim.
N-am vinit să hoginesc,
Ș-am vinit să-ți povestesc,
Că măta o tot umblat,
După bucături pân sat,
Să mă farmece pă mine,
Că doară mă lăs gi cine;
Io atuncea m-oi lăsa,
Când măta o număra,
Frunzulite gin doi nuci,
Păru gi pă doi tuluci,
Paile gi pă tri cară,
Fănu gi pă tri hectară,
Penile gi p-un păun,
Și cetrile gi p-un drum,
Penile gi pă un cuc,
Atunci ce las și mă duc.

Patruzăci gi moți, odată,
Să uitau cum țuc o fată,
Până ce țuca i o fata,
Moții îmi furară straița.

Mândruțo din ceia vale,
Ț-aș trimice-o sărutare,
Ț-aș trimice, n-am pă cine,
Haida tu până la mine.

Zăsă unu să-m sparg casa
Că mă lasă cu nevasta.
Io pă casă nu mă sui,
Numa pă nevasta lui,
Io gi casă mă cam cem
Pă muiere mă fac gem.

Așa zăce mirele:
Țăne-m, Doamne, zâlile,
Zâlile și viața,
Să mă culc cu mireasa.
Așa zice mireasa:
Țăne-m, Doamne, vieța,
Viața și zâlile,
Să mă culc cu mirele.

Până-i lumea n-oi me-n rai,
C-avui mândră și-o lăsai.
Nici în rai nu poți să stai
Ge mirosul florilor
Și gi dorul mândrilor.
Cât îi baba gi bătrână,
Gi tri ori pă săptămână,
Săptămâna să găță,
Baba nu să sătură.

Cât îi popa gi-nșcolat,
Pită la nașu n-o dat,
Să-i fi dat, că se cuvine,
Nu i-o dat, că i rușâne.

Hai, muiere, să jucăm
Că fata ne-o mărităm,
Fericat gi noi c-am dat-o,
Vai gi cel care-o luat-o.

Vai do-mine, sara vine
Și nu am vorbit cu nime,
Căci cu cine am vorbit,
M-o mințat și n-o vinit.

Nanile și băutura
Astea nu-s bune nici una.
Băutura strică fața,
Nanile-ți mână viața.

Az îi luni și mâne-i marț,
Me bărbatu la piaț,
Ca să-mi cumpere un lanț,
Să mă lege gi sageți,
Ca să-i spun drăguții tăți.
Să mă lege și gi-un prun
Io pă unu nu îl spun.

Gicât tânăr însurat,
Mai bine cu capu spart,
Gicât în casa muierii
Mai bine în temnița țării.

Hai, mândră, să ne luăm,
C-amâdoi noi sămănăm,
Și la oci și la sprăcene,
Ca doi porumbei la pene
Și la oci și la uitat,
Ca porumbii la zburat.

Nevăstuță cu bărbat,
Lasă-mă cu cine-n pat,
Să văd bine-i însurat,

Gi-o fi bine, să mă-nsor,
Dacă nu, să stau fecior.

Mândruță, nu locomi,
La cureaua cu bumbii,
Că amu ce-ai înșălat,
Acela-i mai blastamat.

Gi la primărie-n sus,
Tăce lămpile s-or stâns,
Numa la mândruța me
Arde lampa ca o ste
Că șcie că mărg la ie.

Amărātu-i omu, Doamne,
Când să culcă și nu doarme,
Că dă boii pă tuluci,
Și fecile după slugi.

Pă sub gial, pă sub fragari,
Dulce-i gura la jândari,
Dar să șcie jandărița,
Ar sări ca veverița.

Doamne, dă să moară mândra,
Că nu i-am avut dobânda,
Mori, mândră, să-ț pun pomană,
Ș-apoi să mă duc catană,
Să ce șciu moartă-n pământ,
Să nu ce mai am în gând.
Mori, mândră, să-ț moară neamu,
Să șciu că nu ce mai amu.

Câce mândre-am avut eu,
m-ar putea pune birău,
dar pă câce le-am lăsat,
să le strâng, aș face-un sat.

Deie Dumnezeu o moarte,
Să moară babile toace,
Să rămână numa moșii,
Să se bată ca cocoșii,
Dacă rămân babile,
Să sară ca caprile.

Frunză verge rugule,
Strânge fata, pruncule,
Strânge fata, n-o lăsa,
N-o lăsa să zică ea.
Ea ar zice, da-i rușâne,
Dac-o strângi, îi pare bine.

Mărită-ce ciuciulină,
Nu șage fată bătrână,
Că și dracu s-o-nsurat,
Și tu nu ce-ai măritat.

Decât slugă la popa,
Mai bine să bați toba,
Că toba-i a satului,
Și popa-i a dracului.

La mândruța lângă vale,
Casa-i mică, șura-i mare,
Lângă casă nu-i strânsură,
Nici cât duce-un pui în gură.
Lângă casă nu-i negoț,
Nici cât duce-o cioară-n clonț.

Trandafir frunzuța-i verge,
Spune-i la mândra ce-o vege,
Luni sara să nu m-așcepece,
Că nu să mere la fece,
Marț sara nu mă duc eu,
Că mă bace Dumnezeu,
Miercurea mă bat tăți sfinții,
Joia mă mustră părinții,
Vineri mă duc la Sibiu,
Nu pot, mândro, ca să viu,
Sâmbăta mă duc la plug,
Vin acasă și mă culc,
Duminica-i liturghie,
Și asta nu-m trebe mie,
După masă mărg la joc,
Vezi mândră că n-ai năroc,
Trecu săptămâna-ntreagă,
Vezi, mândro, că nu-mi ești dragă.

Jură-ce mândră pe cine,
Că tu rămâni pântru mine,
Către mine te jurai,
Când pe haina me șageai;
La umbra cireșului,
Pă Valea Hurezului.

Cât îi soarile gi sus
Feciori ca la noi nu îs,
Că șciu pana cum s-o pună,
Și pă mândra cum s-o țână.

Ce te țâni mândro măreață,
Că nu faci un ou gi rață,
Că gin ou să face pui,
Da gin cine nimic nu-i.

Zâ-i mai bine higigiș,
 Țâpe-ce dracu pă Criș,
 Și pă mine după cine,
 Dacă nu oi juca bine.

Pă su poale la mândra,
 Poț mere cu Dacia,
 Dacia cu patru roace,
 Căci cu șase nu să poace.

Mândruțo, bărbatu tău,
 Samână cu mâțu mneș;
 Și la ochi și la sprâncene,
 Și la gură, când mai geme.

Bagea-l meu îi păiușan,
 Cu pană și iorgovan;
 Când îi bace vântu pana,
 Trage și râge cu geana.

Mândra me o bolânzât,
 C-o spălat asară-un blid,
 Gi spala și lingurile,
 pringeau și frigurile.

Țâne-ți bage caii bine,
 Nu țanea ochii la mine;
 Ochii mei sunt lăcomei,
 Și mâncă căluții tăi.

4.7. Diverse

Cazania de la Chisindia, manuscris

În perioada când a locuit în Chisindia, dascălul-copist Ion Muncăceanu a vândut lui Tamaș Ilie cu soția Anuța o **Cazanie manuscris**, pe care aceștia au dat-o de pomană popii Dimitrie din Chisindia. Ulterior, *Cazania* a ajuns la Biserica din Remetea, lângă Beiuș, apoi în folosința lui Ștefan Lupșa și Vasile Frențiu (din Ineu).

Înscrisul lui Ion Muncăceanu de pe *Cazanie*³¹⁵:

„Aceasta Sf. carte este cumparată de Tamaș Ilie și gazda dumisale anume Anuța și o au luat drept 6 florinți și 2 marieși și au cumparat această carte, să le fie de pomană lor și saminției lor, și a tot neamul lor și o au dat anume lui popa Dimitrie de la Chisindia (Kiszindia) nime să n-aibă treabă la dânsa fără numai el și pruncii lui, iar cine o ar fura sau o ar vinde să fie afurisit de 318 părinți sfinți de la Niceea, și sa fie la un loc cu Iuda și cu Jidovul care le au dat palma Domnului Cristos (Hristos).

Nume deosebite de botez și de familie (f) în Chisindia, în perioada anilor 1853-1900

- A-** Armanca, Anuția, Andelu, Anișca, Antiția, Anisie, Andoru, Andrei, Agafie, Afimie, Anti, Alexandra, Amalia, Aureliu, Andea(f), Aurelian.
- B-** Boriția, Borița, Berzovan(f), Bocu(f), Blagu, Barbura, Brândușie.
- C-** Chișana, Codrea, Codrat, Coresia, Carolina, Crișca, Crăciuna, Crăciun, Cresciana, Corvinu, Constanția, Ces (f).
- D-** Dionisie.
- E-** Eufimia, Emilia.
- F-** Flurie, Floriția, Fironda, Fira, Filimon, Fevronia.
- G-** Giula, Grozava, Gafie, Grada, Gruiea, Gavril.
- H-** Hatco (f), Hera (f).
- I-** Iosa, Istina, Iovu, Isae, Iustinu, Iancu, Iosana, Iuliana, Igna, Iustin, Indreica.
- J-** ...
- K-** ...
- L-** Lina, Leiu (f), Lerințiu (f), Lica, Lepădatu (f), Linca, Lucreția, Licu, Liuța, Lupu.
- M-** Macrina, Marina, Marta, Medrea (f), Mitra, Morcan, Magdalina.
- N-** Nica, Nicodim.
- O-** Onu, Onica, Oniția, Opriția.
- P-** Petria, Paulina, Petra, Pinteș, Pascu, Pascuția, Paiușianu (f).
- Q-** ...

³¹⁵ Ștefan Lupșa, *Istoria Eparhiei Aradului*, p. 120.

- R-** Rubenovici (f), Rusalina, Rozalia, Rodia, Rusanda, Raveica.
S- Sumina, Sofie, Subinca, Sali, Stana, Sumedreana, Samson, Sânzâiana, Samfira, Savel (țigan), Silvia, Sanda, Siluia.
T- Todora, Teodosia, Tomina, Țiucra (f), Terezia, Truțiu, Tula, Terentie, Tekelea (f).
U- ...
V- Vesalina, Versavia, Virgiliu, Vîscu, Veronica, Vanu, Varvara, Vrenti.
W- ...
X- ...
Y- ...
Z- Zicea (f), Zorinca, Zeni, Zenia.

Nume deosebite de botez și de familie (f) în Chisindia, în perioada anilor 1900-1939

- A-** Andor, Anca (f), Atanasiu, Anuța.
B- Boc (f), Borița, Butar (f), Braitz (f), Brânda (f), Blagu, Brândușa.
C- Constanța, Coresia, Crașana, Catalina, Catița, Corneliu.
D- Dragoș, Dionisie, Dreana.
E- Eufimia, Eftimie, Ecaterina.
F- Filimon, Fevronia.
G- Giorgiana, Giula, Grec (f).
H- Hanga (f).
I- Istina, Iosana, Istimie, Ignație, Iosif, Ivantie, Ioana, Ilica, Iovu, Igna.
J- ...
K- ...
L- Lupu, Loghin, Lucreția, Leontin.
M- Mariska, Mazerio (f- italian), Moisă, Morodan (f), Morcan (f), Minerva.
N- Niță, Nica.
O- Oprița, Oarcea (f), Onița, Octavian, Onica.
P- Pahomie, Persida, Pusta, Pascu, Petra.
Q- ...
R- Rubenovici (f), Rafila, Rusanda, Rada, Raveica, Ristia, Rusalina.
S- Sali, Sumedreana, Sofia, Sabin, Susana, Sânzâiana, Sora, Steluța.
T- Teorean (f), Terente, Toader, Țurca.
U- ...
V- Vanciu, Vasilie, Vesalie, Veselie, Vevronia.
W- ...
X- ...
Y- ...
Z- Zorinca, Zeni, Zorica.

5. Anexe documentare

5.1. Familiile satului și porecele lor în perioada interbelică. Explicația porecelor³¹⁶

Tabel 1. Familiile satului și porecelele

Nr. crt.	Numele și prenumele	Porecla	Nr. casei	Nr. membri în familie	Profesia
1	Braițiu Ioan	Notaru	1	5	notar
2	Hălmăgean Nița	Nița lu' Pascu	2	4	agricultor
3	Hălmăgean Teodor	Boruțu	2	5	agricultor
4	Herbei Gheorghe	Hârbei	3	5	brigadier silvic
5	Bardan Crăciun	Bardan	4	5	agricultor
6	Bardan Borița	Bardanișca	4	2	agricultor
7	Cârnaț Avram	Ginașu	5	5	agricultor
8	Stan Aurel	Stan Aurelu	6	6	agricultor
9	Lelea Ilie	Lelea	6	4	agricultor
10	Lelea Mitrea	Lelea	6	5	agricultor
11	Cornea Ioan	Dogariu, Cornea	7	5	dogar
12	Stan Igna	Mazero, Stan	8	4	agricultor
13	Anghel Ioan	Clenciu	8	2	agricultor
14	Cornea Vasile	Riganu	10	7	agricultor
15	Bibarț Gheorghe	Samson	11	4	agricultor
16	Crișan Blagu	Blagu	11	2	agricultor
17	Stan Ioan	Moca	12	3	agricultor
18	Stan Teodor	Flocea	12	2	agricultor
19	Cornea Gheorghe	Ciurhan	13	4	agricultor
20	Cornea Ioan	Ciurhan	17	2	agricultor
21	Cornea Ștefan	Ciurhan	17	3	agricultor
22	Cornea Lazăr	Ciurhan	17	4	agricultor
23	Gomoi Ilie	Gomoi	18	3	agricultor
24	Cârpaci Petru	Țiganu	18	4	țigan
25	Cârpaci Vălean	Țiganu	18	4	țigan
26	Bundaș Florea	Bundăș	18	2	agricultor
27	Perva Dimitrie	Clencioaie	13	5	agricultor
28	Cârnaț Iovu	Dubașu, Cârnaț	21	3	agricultor
29	Cârnaț Gheorghe	Albu	21	2	agricultor
30	Cârnaț Gavrilă	Albu	21	6	agricultor
31	Faur Elena	Smoloaie	22	4	agricultor
32	Faur Dimitrie	Dârlea	22	4	agricultor
33	Faur Ioan	Vă	23	5	agricultor
34	Faur Marinca	Cocoana	23	2	agricultor

³¹⁶ Arhiva Primăriei Chisindia; **informatori:** Mercea Vasile zis Mușanaică, născut în 07.02.1932 la Chisindia; Olari Iovan zis Americanu, născut în 10.05.1933 în Ciolt; Lupșa Teodor zis Boncireju, născut în 05.05.1949; Faur Teodor zis Surdu (23.04.1923-26.12.2009); Faur Sida a lu' Surdu (18.05.1928-2017); Mercea Florița a lu' Hoi, născută în 14.10.1935 la Chisindia; Mercea Avram zis Hoi, născut în 04.03.1934 la Chisindia; Tulea Teodor zis Șontric, născut în 25.01.1928 la Chisindia; Stan Ioan zis Iuănu lu' Ina, născut în 28.08.1948 la Chisindia.

35	Hatcu Petru	Fâc	24	4	agricultor
36	Fericean Vasile	Buț	25	5	agricultor
37	Stan Vasile	Gugu	26	3	agricultor
38	Hălmăgean Petru	Brebăn	26	2	agricultor
39	Mercea Mihai	Piciu	27	4	agricultor
40	Rusanda Pavel	Mateș, Rusanda	28	2	agricultor
41	Tamaș Vasile	Iepurele, Moca	28	4	fierar
42	Pesche Elisabeta	Peșcoaie	29	1	casnică
43	Hălmăgean Ștefan	Șpanu, Alunu	30	3	agricultor
44	Brădean Nicolae	Buric	31	5	agricultor
45	Oprea Zaharie	Țâțoiu	32	5	agricultor
46	Stan Teodor	Noju	33	5	agricultor
47	Stan Teodor	Ghici	34	3	agricultor
48	Cornea Gheorghe	Horgoșu	35	6	agricultor
49	Stan Teodor	Vespea, Mihai a Lupului	36	4	agricultor
50	Luca Vasile	Corcoș	37	2	agricultor
51	Bâlc Aurel	Haiu	37	3	vânzător coop.
52	Tripșa Iovan	Pârțac	37	1	agricultor
53	Gășpar Ioan	Capțoc	38	5	agricultor
54	Stan Dimitrie	Stanmitru	39	2	agricultor
55	Stan Teodor	Stanu	39	4	agricultor
56	Lucaci Teodor	Lucaci	40	3	preot
57	Hatcu Gheorghe	Țarca	41	5	agricultor
58	Mercea Petru	Mercea	42	5	agricultor
59	Bogdan Gheorghe	Vâna	43	3	agricultor
60	Stoica Teodor	Dinc	45	3	agricultor
61	Morcan Teodor	Ciutău	46	6	agricultor
62	Faur Petru	Grozda	47	4	agricultor
63	Cârnaț Dimitrie	Ionoacă	47	6	agricultor
64	Faur Ioan	Nădășanu	50	5	fochist tren
65	Ruja Ioan	Neamțu	50	3	agricultor
66	Crișan Gheorghe	Dicu	51	4	agricultor
67	Faur Gavrilă	Covâșci, Gavriluță	52	3	agricultor
68	Faur Eva	Gigioaie	53	5	agricultor
69	Olar Vasile	Oala	54	7	agricultor
70	Cârnaș Teodor	Racezu	55	5	agricultor
71	Rașca Floare	Cioreana	55	2	agricultor
72	Gurban Petru	Pistrița	56	5	agricultor
73	Tekelea Teodor	Tekelea	57	2	agricultor
74	Ruja Alexandru	Hocu	58	3	agricultor
75	Ces Elena	Boboloșoaie	58	1	fără ocupație
76	Stan Vasile	Banu	60	5	agricultor
77	Mercea Ioan	Luțu	61	5	agricultor
78	Mihuț Teodor	Pancova	62	4	agricultor
79	Pantea ?	Scormaciu	64	2	agricultor
80	Cârnaț Teodor	Giurca	63	5	agricultor
81	Faur Petru	Faurpătruț	64	5	agricultor
82	Faur Ilie	Forgău	65	5	agricultor
83	Stana Ioan	Cutana	66	4	agricultor
84	Stan Vasile	Ratuta	67	5	agricultor
85	Suba Ioan	Oagea	68	4	agricultor

86	Suba Teodor	Oagea	69	3	agricultor
87	Pucea Gheorghe	Proșasu	71	5	agricultor
88	Oprea Alexandru	Contușeriu	72	5	agricultor
89	Hatcu Teodor	Țarca	73	5	agricultor
90	Cornea Gheorghe	Grumba	75	3	agricultor
91	Hălmăgean Subinca	Colobarda	76	2	agricultor
92	Stoica Floare	Conciura	80	2	agricultor
93	Ivan Ioan	Minișanu	80	2	agricultor
94	Cornea Gheorghe	Daina	81	5	ciurdar, păstor
95	Anghel Gheorghe	Fișcu, Mătu	81	2	agent agricol
96	Stan Ștefan	Nionu	82	2	agricultor
97	Mercea Lupu	Merceu	82	5	agricultor
98	Ruiu Nicolae	Ruiu	83	3	învățător
99	Cârnaț Iovan	Vanu	83	3	agricultor
100	Ruja Ioan	Nica, Ruja	84	3	agricultor
101	Cornea Gavrilă	Găvrilă	85	4	agricultor
102	Tripșa Marinca	Trinca	86	3	agricultor
103	Mercea Gheorghe	Zgociu	87	4	agricultor
104	Stan Ioan	Nacită	88	4	agricultor
105	Stan Gheorghe	Toloboată	89	2	brigadier silvic
106	Sulincean Dimitrie	Gangu	91	3	agricultor
107	Mercea Gheorghe	Cula	91	3	agricultor
108	Ciuta Gheorghe	Cucu	92	3	agricultor
109	Mercea Ioan	Macea	93	4	agricultor
110	Mercea Vasile	Neagra	93	1	agricultor
111	Mercea Gheorghe	Giurca	93	4	agricultor
112	Mercea Elena	Ciuca	94	2	agricultor
113	Pantea Iovu	Nova	94	4	agricultor
114	Mercea Teodor	Bobatu	96	2	funcționar
115	Ruja Gheorghe	Babișu	98	5	agricultor
116	Anghel Barbura	Râma	99	1	agricultor
117	Hatcu Iovu	Vuțu	100	3	agricultor
118	Hălmăgean Ioan	Gitu	101	4	agricultor
119	Luca Teodor	Corcoș	101	2	agricultor
120	Crișan Ioan	Cabel	101	3	agricultor
121	Radu Teodor	Liuru	102	4	agricultor
122	Suba Simion	Todoraș	103	2	agricultor
123	Suba Avram	Orbu	103	3	agricultor
124	Pantea Ilie	Glanetașu	104	4	agricultor
125	Luca Gheorghe	Bouțu	105	2	agricultor
126	Stan Vasile	Bica	105	4	agricultor
127	Cârnaț Dimitrie	Momârlanu	106	2	agricultor
128	Mercea Ioan	Popescu	107	4	agricultor
129	Crișan Gheorghe	Slab Gheorghe	107	2	agricultor
130	Mercea Ioan	Goanga	108	4	agricultor
131	Coșeri Ilie	Babău	108	4	agricultor
132	Mercea Vasile	Leotu	108	3	agricultor
133	Mercea Gheorghe	Menacu	109	3	agricultor
134	Scheer Katinca	Scheer	111	1	casnică
135	Coloja Emil	Emel	111	4	agricultor
136	Mercea Petru	Șigodu	112	4	agricultor

137	Iovănuț Ioan	Ușoru	113	3	agricultor
138	Crișan Ioan	Pasărea	114	5	agricultor
139	Cârnaț Barbura	Momârlanu	115	3	agricultor
140	Braițiu Gheorghe	Sarbădu	116	5	agricultor
141	Stan Teodor	Necuratu	117	4	agricultor
142	Cornea Teodor	Bonțu	117	2	agricultor
143	Hatcu Paulina	Roșu	118	1	agricultor
144	Cornea Vesalina	Cardășu	120	1	agricultor
145	Oarcea Ioan	Râma	121	5	agricultor
146	Stan Vasile	Țâșu	122	4	agricultor
147	Gășpar Iovu	Vova	123	5	agricultor
148	Pantea Ilie	Nova	124	3	agricultor
149	Faur Vasile	Bacu	124	3	agricultor
150	Cornea Teodor	a Oanii	125	5	agricultor
151	Lupaș Lupu	Fironda, Lupaș	126	4	agricultor
152	Suba Teodor	Licarânjii, Mihoc	127	2	agricultor
153	Mercea Vasile	Balie	127	4	agricultor
154	Irina Vasile	Poacăli	128	4	agricultor
155	Hanga Marinca	Pițaca	129	3	agricultor
156	Păiușan Iovu	Ciocu, Țăpuș	129	4	agricultor
157	Faur Dionisie	Nucu, Nițu	129	2	comerciant
158	Mercea Ioan	Cucea	130	4	agricultor
159	Gășpar Simion	Gășpareanu	131	5	agricultor
160	Perva Constantin	Ginu	131	2	zdrămțer
161	Păiușan Vasile	Hurezanu, Surdu	131	4	agricultor
162	Suba Indreica	Țălu	131	3	agricultor
163	Crișan Teodor	Milian	132	4	agricultor
164	Cornea Aurel	Luța	132	6	agricultor
165	Cornea Maria	Brădean, Luța	132	3	agricultor
166	Cornea Ștefan	Muza	132	2	agricultor
167	Mercea Avram	Țăcaci	133	4	agricultor
168	Stan Iovu	Pucea	134	2	agricultor
169	Suba Gheorghe	Gigiu	135	4	agricultor
170	Stan Ioan	Mutu	136	5	agricultor
171	Suba Teodor	Giuțu, Pocăitu	137	3	agricultor
172	Suba Sali	Bușa	138	2	agricultor
173	Cornea Teodor	Cardășu	139	5	agricultor
174	Suba Avram	Himu	140	5	agricultor
175	Crișan Ioan	Buceoaie	39	2	agricultor
176	Halja Marcu	Pistruiu	141	3	agricultor
177	Suba Gheorghe	Pastoriu	141	5	agricultor
178	Suba Lupu	Boaca	142	6	agricultor
179	Suba Pascu	Mihoc	143	3	agricultor
180	Kiraly Iosif	Kirali	143	4	mecanic
181	Hatcu Petru	Marcu	143	3	agricultor
182	Hanga Teodor	Hangoaie, Hanga	144	2	agricultor
183	Suba Gavrilă	Ciulac	145	2	agricultor
184	Faur Crăciun	Omocu, Omuțu	146	6	agricultor
185	Mercea Gheorghe	Coșnița	147	4	agricultor
186	Cârnaț Maria	Vila, Zbelca	148	5	agricultor
187	Hălmăgean Ioan	Muhuica	149	6	agricultor

188	Suba Ioan	Bugiufliuc	150	2	agricultor
189	Irina Ioan	Oancea	151	2	agricultor
190	Cornea Vasile	Dogariu, Păduraru	151	2	agricultor
191	Olar Avram	Uțu	153	2	agricultor
192	Mercea Marinca	Iovulinchii	153	3	agricultor
193	Gurban Florea	Toia	154	4	agricultor
194	Cornea Ioan	Ciortoi	154	2	agricultor
195	Stan Simion	Nioanea	154	4	agricultor
196	Stan Elena	Șuștăru	155	4	agricultor
197	Suba Vasile	Jula	156	4	agricultor
198	Pantea Petru	Tocitu, Calaceanu	157	5	agricultor
199	Suba Gheorghe	Mihoc	157	4	agricultor
200	Cârnaț Ioan	Ginașu	157	2	agricultor
201	Ruja Mihai	Halcu	157	2	agricultor
202	Ruja Teodor	Dedu	160	3	agricultor
203	Stana Gavrilă	Tuturu	159	1	agricultor
204	Stana Gheorghe	Pișorca, Gigilaș	159	4	agricultor
205	Cornea Gheorghe	Gangu	162	2	agricultor
206	Faur Marișca	Prana, Chicina	161	2	agricultor
207	Sulincean Vesalina	Runcu	163	4	agricultor
208	Lei Ana	Sulincean	163	3	agricultor
209	Pantea Avram	Bicariu, Monu	164	4	agricultor
210	Dașcău Ioan	Almașanu	165	3	agricultor
211	Crișan Maria	Păcu	165	1	agricultor
212	Darău Gheorghe	Darău	166	5	agricultor
213	Pantea Florea	Calaceanu	167	4	agricultor
214	Olari Maria	Popapecu	167	5	agricultor
215	Irinescu Gheorghe	Țârcalamu	168	3	agricultor
216	Popa Teodor	Țapu	168	4	agricultor
217	Grec Teodor	Ioanci	169	5	agricultor
218	Olar Damian	Ceca	170	6	agricultor
219	Irina Marița	Drugan	171	4	agricultor
220	Olari Mihai	Haiu	172	5	agricultor
221	Gurban Gheorghe	Mierla, Giurgi	173	3	agricultor
222	Crișan Toader	David	174	5	agricultor
223	Tamaș Petru	Oaia	174	2	agricultor
224	Ruja Teodor	Nieșu, Deduțu	175	3	agricultor
225	Irina Florea	Irina	176	3	agricultor
226	Păiușan Simion	Jutoaie	175	5	agricultor
227	Toma Teodor	Albu	176	4	agricultor
228	Toma Avram	Leu	176	3	agricultor
229	Toma Lazăr	Canii	176	6	agricultor
230	Gurban Teodor	Todincu	173	3	agricultor
231	Cheșa Versavia	Talie	176	4	agricultor
232	Tulea Adam	Adămoc	177	6	agricultor
233	Oarcea Florița	Pâda, Durducă	177	4	agricultor
234	Hatcu Teodor	Marcu	177	2	agricultor
235	Crișan Teodor	Bena, Uănu	178	2	agricultor
136	Mercea Ioan	Nepcea	19	2	agricultor
237	Lușca Gheorghe	Mojăr	180	2	agricultor
238	Lușca Petru	Hanțu	180	5	agricultor

239	Irina Petru	Iancu	180	2	agricultor
240	Irina Vasile	Vidu, Suci	182	3	agricultor
241	Rașca Iovu	Țârlea	183	3	agricultor
242	Irina Floare	Beleju, Ciucura	183	4	agricultor
243	Andraș Versavia	Lupu	183	3	agricultor
244	Mercea Gheorghe	Liba	184	3	agricultor
245	Crișan Lazăr	Păcu	185	4	agricultor
246	Crișan Teodor	Păcu	185	4	agricultor
247	Popa Marișca	Tranda	186	2	agricultor
248	Gașpar Elena	Ticanu	189	2	agricultor
249	Gurban Florița	Zamoaie	190	3	agricultor
250	Gurban Gheorghe	Zama	190	3	agricultor
251	Popa Teodor	Căciula	193	3	agricultor
252	Olari Teodor	Balmoz	195	5	agricultor
253	Olari Petru	Balmoz	195	4	agricultor
254	Olari Gheorghe	Gița lu' Balmoz	195	1	agricultor
255	Abrudean Ioan	Turcu	196	2	agricultor
256	Lușca Teodor	Gușa	197	3	agricultor
257	Irina Vasile	Pupăza	198	1	agricultor
258	Lupaș Petru	Țăca	199	5	agricultor
259	Lupaș Ilie	Țăca	199	3	agricultor
260	Mercea Ioan	Sarișu	200	3	agricultor
261	Irina Gheorghe	Piparca	201	5	agricultor
262	Irina Filimon	Filimon	201	3	agricultor
263	Gurban Teodor	Fârțu	201	4	agricultor
264	Tamaș Gheorghe	Gaița	202	2	agricultor
265	Mercea Teodor	Zăcea	203	7	agricultor
266	Tamaș Marta	Martamochii	204	4	agricultor
267	Tamaș Măriuța	Ciula	204	2	agricultor
268	Gurban Petru	Bugoaie	205	4	agricultor
269	Crișan Gheorghe	Leanca	205	7	agricultor
270	Mihuț Nicolae	Mihuț	206	5	agricultor
271	Tamaș Teodor	Tamaș	206	4	agricultor
272	Tamaș Teodor	Mihaioc	207	4	agricultor
273	Lușca Ioan	Lușchița	208	5	agricultor
274	Irina Elena	Cerceloai	209	4	agricultor
275	Olari Gheorghe	Surdu	214	4	agricultor
276	Luca Corezia	Corezia	215	2	agricultor
277	Suciu Octavian	Suciu	216	4	preot
278	Ruja Ioan	Pucsi	217	3	agricultor
279	Olar Avram	Țonea	220	2	agricultor
280	Păcurar Teodor	Budei, Ieta	221	4	agricultor
281	Mihuț Teodor	Tarcilă	221	4	agricultor
282	Sulincean Teodor	Titu	22	4	agricultor
283	Bogdan Iosif	Ioșca	225	4	agricultor
284	Morcan Nicolae	Grumazoi	228	3	agricultor
285	Tulea Iovu	Gigiu Sâii	232	4	agricultor
286	Cheșa Teodor	Ceșuța	234	4	agricultor
287	Cheșa Onica	Onicuța	234	3	agricultor
288	Păcurar Vesalina	Tarenti	235	3	agricultor
289	Olah Eugen	Ieny, Olah	235	3	agricultor

290	Tamaș Dimitrie	Brihanu	236	3	agricultor
291	Irina Teodor	Țâgara	236	5	agricultor
292	Gurban Gheorghe	Fârțu	237	3	agricultor
293	Tamaș Ioan	Mainu	238	5	agricultor
294	Lușca Stana	Papi	238	2	agricultor
295	Tamaș Petru	Sacu	238	4	agricultor
296	Sulincean Iovan	Petu	239	3	agricultor
297	Cornea Ioan	Ianăș	239	3	agricultor
298	Tamaș Ioan	Valacu	240	7	agricultor
299	Ardelean Gheorghe	Tofil	240	4	agricultor
300	Abrudean Gheorghe	Ruță	241	4	agricultor
301	Tamaș Simion	Tamaș, Dociță	243	5	agricultor
302	Mercea Ioan	Cleanu	245	6	agricultor
303	Rada Ioan	Hopsidia	246	2	agricultor
304	Păiușan Onița	Blaj	246	4	agricultor
305	Șerb Maria	Halașca	251	2	agricultor
306	Cornea Adam	Cocoșel	253	5	agricultor
307	Tulea Blagu	Papa, Blagu Zăniei	254	6	agricultor
308	Coșeri Ioan	Babău	254	3	agricultor
309	Mercea Gheorghe	Cucea	255	2	agricultor
310	Coșeri Adam	Babău	256	1	agricultor
311	Popa Vasile	Popița	258	2	agricultor
312	Mercea Petru	Pescuțu	259	5	agricultor
313	Crișan Gheorghe	Buiacu	260	3	agricultor
314	Lupșa Gheorghe	Boncireju	261	5	agricultor
315	Hălmăgean Ana	Cula	263	5	agricultor
316	Faur Teodor	Șontric	264	3	agricultor
317	Irina Dimitrie	Drugaleu	264	3	agricultor
318	Crișan Todor	Tocii	265	5	agricultor
319	Crișan Gheorghe	Naruță	266	2	agricultor
320	Mercea Lica	Merceu	267	6	agricultor
321	Ruja Gheorghe	Tiț	268	3	agricultor
322	Mercea Vasile	Merceu	269	4	agricultor
323	Tamaș Mihai	Dudanu	270	3	agricultor
324	Mercea Gheorghe	Mușânaică	271	4	agricultor
325	Mercea Teodor	Ră	271	4	agricultor
326	Anghel Marinca	Guzu	272	1	agricultor
327	Cârnaț Blagu	Șutu	272	4	agricultor
328	Mureșan Simion	Murașan	272	3	agricultor
329	Olar Ioan	Oala	273	2	agricultor
330	Stan Ioan	Rița	273	2	agricultor
331	Irina Gheorghe	Boităș	273	4	agricultor
332	Abrudean Nicolae	Dârlea	275	4	agricultor
333	Mercea Teodor	Cucea	277	2	agricultor
334	Crișan Petru	Bena	278	4	agricultor
335	Păiușan Ioan	Becea	279	3	agricultor
336	Popa Petru	Dabulici	279	5	agricultor
337	Păiușan Teodor	Paiușan	280	3	agricultor
338	Oprea Lazăr	Jugariu	281	4	agricultor
339	Rașca Ioan	Bena	282	3	agricultor
340	Oprea Teodor	Nodic	283	3	agricultor

341	Mercea Teodor	Mnercurea	284	7	agricultor
342	Mercea Gheorghe	Sarișu	285	3	agricultor
343	Mercea Teodor	a Iosenii	286	5	agricultor
344	Crișan Catița	Buiacu	287	3	agricultor
345	Mercea Teodor	Dunațal	288	6	agricultor
346	Ruja Teodor	Crețu	288	8	agricultor
347	Lupșa Ioan	Cuiedanu	289	3	agricultor
348	Grec Marinca	Hârboaică	289	3	agricultor
349	Anghel Gheorghe	Mâțu	290	4	agricultor
350	Irina Marinca	Miciu	292	1	agricultor
351	Anghel Gheorghe	Zmolea	295	4	agricultor
352	Crișan Mitra	Viluțu	296	2	agricultor
353	Urdaș Pavel	Urdaș	296	1	agricultor
354	Vramiță Teodor	Șchiopu	297	2	agricultor
355	Mihuț Gavrilă	Pițuc, Rubenovici	298	1	agricultor
356	Hălmăgean Ioan	Boruțu	299	3	agricultor
357	Păiușan Rusalin	Mireta	299	4	agricultor
358	Cornea Ioan	Bălu	300	7	agricultor
359	Crișan Ioan	Gigiu	301	3	agricultor
360	Neag Avram	Fila, Neag	301	4	agricultor
361	Hatcu Gheorghe	Roșu	302	4	agricultor
362	Ruja Ioan	Todoriță	303	3	agricultor
363	Hatcu Ioan	Dedu	304	4	agricultor
364	Rașca Teodor	Cocina	305	5	agricultor
365	Hatcu Nicolae	Liță	306	4	agricultor
366	Ruja Toma	Pucsi	306	5	agricultor
367	Mihuț Ioan	Pipa	308	3	agricultor
368	Mercea Petru	Duru	309	2	agricultor
369	Ruja Marinca	Rujasca	310	4	agricultor
370	Ruja Gheorghe	Pepea	311	3	agricultor
371	Brădean Simion	Buric	312	4	agricultor
372	Ruja Lupu	Nica	313	4	agricultor
373	Ruja Ioan	Târșu	313	5	agricultor
374	Toma Milentie	Băla	314	3	agricultor
375	Hatcu Vasile	Marcu	314	12	agricultor
376	Brădean Ioan	Brădean	314	5	agricultor
377	Faur Ilie	Nicodim, Faur	315	3	funcționar
378	Anghel Ilie	Zmolea	316	2	agricultor
379	Ruja Teodor	Toțearcă	317	4	agricultor
380	Gyönös Floare	Gionoș	317	2	agricultor
381	Hatcu Mariuță	Circa	317	2	agricultor
382	Mercea Gavrilă	Cârțu	318	4	agricultor
383	Hatcu Gavrilă	Șuculanu	318	2	agricultor
384	Irina Vasile	Nichifor	319	4	agricultor
385	Babuța Ioan	Babuța	321	4	agricultor
386	Colțan Pavel	Pipicioaca	323	2	agricultor
287	Crișan Savel	Răbu	324	4	agricultor
388	Rașca Gheorghe	Rașcău	324	10	agricultor
389	Pucea Gheorghe	Cocoș	325	2	agricultor
390	Bonchiș Vasile	Goronașu	326	4	agricultor
391	Bonchiș Teodor	Domnuțu	326	5	agricultor

392	Ruja Ioan	Țiț	332	2	agricultor
393	Rașca Petru	Rașcău	333	3	agricultor
394	Mercea Gheorghe	Merceu	334	5	agricultor
395	Mercea Vasile	Trânu	335	4	agricultor
Familii din Valea Hurezului					
396	Crișan Simion	Pâcu	Hurez	5	agricultor
397	Pantea Mariuță	Nicli	Hurez	4	agricultor
398	Pantea Ioan	Nicli	Hurez	4	agricultor
399	Pantea Teodor	Pintenu	Hurez	3	agricultor
400	Hatcu Vasile	Dedu	Hurez	7	agricultor
401	Boc Adam	Pintea	Hurez	6	agricultor
402	Cornea Vasile	Grumba	Hurez	3	agricultor
Familii din Cătunul Ciolt					
403	Sulincean Vasile	Vancu	Ciolt	4	agricultor
404	Sulincean Teodor	Petu	Ciolt	5	agricultor
405	Olari Gheorghe	Gicu	Ciolt	6	agricultor
406	Olari Vasile	Gicu	Ciolt	7	agricultor
407	Păiușan Mihai	Paităș	Ciolt	2	agricultor
408	Mercea Ioan	Fiu	Ciolt	5	agricultor
409	Sulincean Gheorghe	Fiu	Ciolt	4	agricultor
410	Sulincean Ilie	Cița	Ciolt	4	agricultor
411	Sulincean Teodor	Cița	Ciolt	3	agricultor
412	Luca Ioan	Pâda	Ciolt	4	agricultor
413	Luca Teodor	Pâda	Ciolt	6	agricultor
414	Toma Vasile	Nacu	Ciolt	3	agricultor
415	Teorean Igna	Țup	Ciolt	4	agricultor
416	Ruja Vasile	Cilie	Ciolt	4	agricultor
417	Irina Florea	Talageanu	Ciolt	6	agricultor
418	Tamaș Gheorghe	Zbelca	Ciolt	5	agricultor
419	Rașca Ioan	Rașcău	Ciolt	4	agricultor
420	Lupaș Vasile	Bregadiru	Ciolt	4	agricultor
421	Toma Saveta	Nacu	Ciolt	5	agricultor
422	Toma Floare	Nacu	Ciolt	3	agricultor
423	Tekelea Ioan	Tekelea	Ciolt	4	agricultor
424	Mercea Teodor	Baronu	Ciolt	3	agricultor
425	Anghel Ioan	Mățu	Ciolt	4	agricultor
426	Mercea Petru	Baronu	Ciolt	8	agricultor
427	Mercea Teodor	Fușta	Ciolt	6	agricultor
428	Hatcu Petru	Țarca	Ciolt	6	agricultor
429	Mercea Simion	Bărnuța	Ciolt	7	agricultor
430	Păiușan Eva	Guda	Ciolt	5	agricultor
431	Tamaș Teodor	Tuna	Ciolt	3	agricultor
Familii din Livada (Satu Nou)					
432	Ruja Ilie	Nițu	Livada	2	agricultor
433	Cheșa Gavrilă	Mateș	Livada	4	agricultor
434	Stepan Constantin	Stepan	Livada	3	agricultor
435	Ardelean Teodor	Roza, Popoaie	Livada	2	mecanic
436	Anghel Teodor	Guzu	Livada	5	agricultor
437	Anghel Nicolae	Clenciu	Livada	3	agricultor
438	Tamaș Vasile	Blaj	Livada	5	agricultor

439	Sulincean Nicolae	Sulincean	Livada	3	agricultor
440	Toma Marinca	Boboloșu	Livada	2	agricultor
441	Păiușan Axentie	Miculăiță	Livada	7	agricultor
442	Cornea Teodor	Ciurhan	Livada	5	agricultor
443	Gurban Ștefan	Giurgi	Livada	4	agricultor
444	Ilca Mihai	Bujor	Livada	3	agricultor
445	Mihuț Mihai	Popa Mihai, înv.	Livada	5	preot

Tabel 2. Explicația poreclelor

Adamoc	de la Adam
Babișu	de la Babă+sufixul colectiv-iș, cu mai multe babe
Babuța	provenit din baba+sufixul-uța; femeie în vârstă
Bacu	din slavul (bulgarul baco), care înseamnă frate mai mare
Bagea	de la țigănescul Bagya (nenea)
Balmoz	balmoș, mâncare ciobănească; în maghiară balmos
Barnuța	din numele de familie Barna (l. maghiară-Barna=brun, maro)
Băla	adjectiv bel=alb, blond, drag, provenit din slavul belu (alb)
Becea	provine din numele de familie Betea provenit din lb. slavă și din bulgarul Beto derivat din Benefacij
Beleju	În maghiară beles (căptușeală)
Bena	provine din l. Slavă: Beno (Benedictus) din calendarul catolic și care a dat Benea pronunțat Bena
Benga	din l. țigănească; beng înseamnă drac
Bica	bică, taur în limbaj local
Blagu	din sârbescul Blago; nume de botez Blagu (în Ardeal)
Blaj	își are originea în latinul Blasius din calendarul catolic și a pătruns în românește din l. sârbo-croată Blaz, prin bulgarul Blaje din Blagoslav, folosit mai întâi de ardeleni și în toponimul Blaj
Bobatu	bob+sufixul-at=bobat care înseamnă cu boabe mari; în lb. slavă bobu, boabe
Boboloșu	cuvânt local care înseamnă ghemotoc, adunat, boboloș
Bregadiru	cel care conduce brigada, brigadir în pronunțare locală
Bugiufloc	din maghiarul bugyi care înseamnă chiloți, bugi; bugi+interjecția fliuc=Bugiufloc
Bugoaie	bugă înseamnă taur, prin extensie, bou sau om cu capu mare; buga+sufixul -oaie duce la Bugoaie
Buiacu	regionalism cu sensul de trăiește bine, răsfățat, zburdalnic, nechibzuit; în slavă bujaku
Bujor	floare de grădină cu origini în slavul bozur
Buric	ombilic, figurativ- mijloc, centru; persoană care se crede cel mai important dintre toți-buricul pământului; din latinescul umblicus
Cabel	unitate de măsură pentru cereale
Canii	în bulgară kana; în germană kanne (cana)
Cârțu	om scârțar, meschin, zgârcit
Cerceloai	de la substantivul cercel în latină cercellus, obiect de podoabă fixat sau atârnat în urechie; cercel +sufixul-oaie =cerceloai
Chicina	probabil Micuța din l. maghiară Kicsny (mic)
Cigodu	în l. maghiară zsigora, animal, lighioană, javră, potaie
Cilie	este un hipocoristic din Vasilie pronunțat vacilie care prin afereză devine Cilie
Ciortoi	ciortan, crap mare de 1- 2 kg.; ciort; botu corpului (local)+sufixul-oi
Circa	provenit din latinul circa care înseamnă aproximativ, cam
Cița	din Dochița, pronunțat Docîța
Ciuca	numele feminin Ciuca provine de la cuvântul ciuc care înseamnă vârf

Ciula	defect fizic, ciul
Ciurhan	în limba bulgară ciurka (greier); în românește ciurca înseamnă vacă slabă; ciuhan înseamnă și ciuhă, momâie, sperietoare de păsări
Ciutău	de la ciută
Cleanu	nume de pește
Cocina	adăpost pentru porci; cameră, locuință foarte murdară și neîngrijită, în lb. bulgară kocina
Cocoș	provine din slavul Kokosi, masculul găini
Cocoș	face aluzie la caracterul irascibil al bărbatului
Conciura	coc țărănesc pentru femei; concii în denumire locală, în maghiară konty+sufixul-ura =conciura; cea purtătoare de concii special făcut
Contușeriu	de la haină lungă și îmblănită purtată în trecut de boieri; scurteică îmblănită pe care o poartă uneori țărani; contuș din lb. poloneză kontusz și bulgară kontoș
Corcoș	din maghiarul Kerkes apoi prin sincopă pronunțat Corcoș (rotar)
Coșnița	în l. slavă kosinica care înseamnă stup primitiv din nuiete sau papură
Crețu	încrețit la păr
Cucea	din latinul cos, cotiș; cute =gresie de ascuțit coasa, pronunțat cuce în graiul popular
Dabu	hipocoristic din sârbul Dabo (Dabiza); Dabo+art. hotărât-l =Dabul
Daina	de la doină
David	nume biblic
Dicu	din Diordicu (Gheorghe)
Dinc	din Todincu, Todea
Drugaleu	drugă, fus mare și gros pe care se pune fuiorul de tors, urzeala; a drugăli, a toarce fuiori de slabă calitate; ață toarsă din resturi de fuior
Drugan	drugă, sucitoare, durducă, a hurduca, a zgâlțâii
Duru	tare, aspru, sever, brutal, crud
Fârțu	numire locală pentru pește mic și transparent; fârță, diaree
Fila	derivat din numele masculin Filip alături de Filu provenit din sârbul File
Fironda	de la Fira
Fișcu	din latinescul fiscalis
Fiu	din latină filius care înseamnă fiu
Forgău	de la maghiarul fargo care înseamnă vârtej, vârtoare; anatomic înseamnă articulație
Fușta	cuvânt vechi provenit de la fuște, -i care înseamnă suliță de lemn cu vârful de fier; în limba latină fustis (lance)
Gaița	pasăre care imită cântecul altor păsări; persoană care vorbește mult, în bulgară și sârbă galica
Gangu	cordior, culoar, gang
Gicu	din Giorgic, Gheorghe
Ginașu	din Constantin, pronunțat Constangin
Giurgi	veche formă populară pentru Gheorghe pronunțat George, Giurgi
Goanga	numire locală pentru insecte, unealtă de ridicat bușteni
Goronașu	vine de la numele regional gorun +sufixul-aș; în bulgară și slavă gorun
Grumazoi	numire populară pentru gât
Grumba	regionalism pentru cartof
Guda	cătea (regionalism local)
Gușa	parte a esofagului; în latină geusiae
Guzu	animale rozătoare, guz, guzi; în maghiară guzu
Haiu	din Mihaiu, hipocoristic
Halașcă	din regionalismul hală, vijelie, monstru, arătare, hală+sufixul -așca
Halcu	din Mihalcu
Hanțu	de la Iohannes, Hans pronunțat Hans (varianta germană a lui Ion)

Hârbei	de la Herbei, prin deformarea pronunțării
Hârboaică	hârb, ciob dintr-un întreg
Himiu	hipocoristic din Achim sau Ioachim care au dat Chimu pronunțat Himu
Hocu	de la Mihu
Hopsidia	refren hop și dia
Horgoșu	de la numele de familie Horga (în l. maghiară horgas=strâmb, dar și pescar cu undița)
Ianăș	din Ianoș (l. maghiară)
Ioanci	după l. maghiară Ioncsi, în românește Uăncea
Ionoacă	de la Ion
Jula	provine de la maghiarul Gyula (Iuliu) pronunțat Giula, iar la slavi Jula (gi=j)
Leotu	în l. locală lihod, fără gust
Leu	animal sau monedă națională, în latină leo, leonis
Liță	de la Niculăiță, Niculiță, Nicolae
Liuru	vinișor
Luța	din Aureluța
Mainu	compus din mai+nu, probabil un tic verbal
Mâțu	cotoi, motan, pisoi, din albanezul mica
Miciu	provine din slavul Micio, derivat din Michael
Miercurea	zi de miercuri, din latinescul mercurius
Mierla	pasăre cântătoare din pădure, din latinescul merula
Mihoc	de la Mihu
Mojăr	piuliță, mojar (l. maghiară)
Momârlanu	regionalism, om prost, necioplit, bădăran, mârlan; numele unui dans popular
Mondoc	mondo-oc=legendă în maghiară, expresia mende-monda înseamnă bârfeli; moda+sufixul oc =Mondoc
Monu	de la Solomon, Filimon, Simion sau Pantelimon (care a dat pe Pantea)
Mucea	regionalism calificativ dat unui mucos; în lb. sârbă muca
Muhuica	Mogâldeață, semn de hotar pentru aliniere, momâie
Mușânaică	Mușiță, în bulgară mușica, musculița de fermentație, a mușina, a adulmeca
Muza	vechi nume feminin, Hamza, de origine albaneză pronunțat Hamza din care s-a format prin afereza lui a Muza, răspândit la moți
Nacită	de la Nacu, Ionac
Nacu	de la Ionacu (Onacu)
Neag	nume de familie existent în l. sârbă și bulgară, Neagomir cu sensul de alintare
Neagra	negru, brunet din latinul niger, nigra
Nepcea	deformarea cuvântului Nichipercea, eufemism pentru dracu
Nica	de la Ionică, Ion
Nicli	pronunțat greșit după Nicky provenit din Nicholas (l. engeză)
Nicodim	nume de familie și de botez după sf. Nicodim, sărbătorit pe 26 decembrie în calendarul creștin
Nieșu	din Simionieșu, din Ionieșu
Nioanea	se formează de la prenumele Simion, pronunțat Simnioanea și redus la Nioanea
Nodic	nod din latinescul nodus, loc unde se leagă două sfori; om mărunțel
Nova	hiporistic feminin din Zenovia, nume calendaristic prin afereză Novia, Nova
Nucu	din Ionucu
Oagea	vine de la hoaga, hoage, supranume colectiv; vultur pleșuv; hoaga+sufixul-ea duce la Hoagea, pronunțat cu h aspirat Oagea
Oaia	din latinescul ovis
Oala	vas, din latinul olla; nume de familie Olar
Oăncea	de la Ioancea, pronunțat Ioăncea (Ion)

Onica	s-a format de la Onu cu sufixul –ica
Paităș	în l. maghiară pajtos, care înseamnă camarad, tovarăș
Pasărea	din latinescul passer
Pâcu	interjecție pâc-pâc care imită sunetul fumătorului
Pescuțu	pește, din latinescul piscis
Petu	din Petia, diminutiv rusesc pentru Petru
Pintea	provine din numele de familie și prenumele Pintilie (Pint la care se adaugă –ea pronunțat Pincea
Pipa	în l. maghiară pipa, lulea
Piparca	nume local pentru ardei, din maghiarul paprika
Pipicioaca	mică și neînsemnată, cea care face pipi pe ea
Pițaca	căprar; pița=formă prescurtată de la căpriță; interjecție cu care se cheamă caprele; pița+(aca)+Pițaca
Popecu	compus din pop(a)+pecu; în limba maghiară pek înseamnă brutar; din popa pecu prin sincopă rezultă Pecu
Prana	din Opreana
Pucea	nume de familie în trecut și azi, derivat de la puchi și puchină (udoare+sufixul-ea a dat Puchea pronunțat în graiul local Pucea)
Pupăză	pasăre migratoare cu penaj pestriț care-și cântă numele: pu-pu-pu, în albaneză pupeze
Puxi	înseamnă sărut
Răbu	rob nume feminin cu pronunțare populară
Râma	din latinescul râma (vierme)
Rânja	a rânji
Roșu	din latinescu roseus
Roza	hipocoristic din Rozalea, roza=trandafir în l. latină
Runcu	runc, loc despădurit folosit ca pășune sau pentru cultivat, în latină runcus
Ruța	de la Mariuța
Sacul	de la cuvântul sac, din latinescul saccus
Samson	nume Bibilic
Sarbădu	alterat, fără vlagă, palid, veșted
Sarișu	cel care aduce și vinde sare; în latină sal, salis; substantivul sare+sufixul-iș=sariș
Scormaciu	de la a inventa, a isca, a scurma, a scormoni; în bulgară skorna
Smolea	de la smoală, substanță derivată din păcură; în slavă smolo
Suciu	vine din l. maghiară szucs care înseamnă blănar
Surdu	substantiv pentru surd, din latinul surdus
Șciopu	om care șchiopătează, din latinescul exchoppus
Șontric	șont, cu sensul de șchiop, schilod; în maghiară ciont; șontic arată mers șovăitor, greoi, șchiopătat (l. maghiară santika); șontorog; în maghiară czontorog
Șutu	ciut, zi de muncă, lovitură la poartă
Tarcilă	în l. maghiară tarka, tărcat, pestriț, tarco
Tarenti	în pronunțarea locală vine de la prenumele Terenti și își are originea în latinul Terentius
Târșu	târș, copac pipernicit
Teofil	prenume de origine grecească, Teofil (cel iubit de Dumnezeu)
Titu	pronume existent, provenit din latinul Titus
Tiț	hipocoristic din Elisaveta, Safta, Tița de unde s-a redus la Tiț
Tocitu	din slavul tociti; a toci, a se uza, a slei de puteri; figurativ murdar
Todoriță	din Todor
Togearcă	de la Toader
Toia	provine de la numele de familie Stoia prin afereza lui S inițial

Toloboată	regionalism cu sensul de gălăgie
Trânu	provine de la bătrânu prin afereză; în latină betranus (veteranus)
Trinca	de la Catrinca (Ecaterina)
Tuna	a tuna, tonare
Turcu	locuitor al Turciei
Tuturu	tutore, persoană autorizată să exercite dreptul de tutelă
Țapu	țap, masculul caprei
Țarca	în maghiară pasărea numită Szarka
Țacaci	de la porecla Țăca, însemnat, cel care țacănește neîncetat
Țârcalamu	unealtă de dulgherie asemănătoare cu compasul; cerc luminos în jurul unui astru sau a unei surse de lumină; în maghiară circalom
Țârlea	de la substantivul țâr (țăra); regionalism care înseamnă și puțin; țâr+sufixul -lea formează Țârlea
Țâșu	interjecție care emită sunetul urinării
Țigara	din germanul zigarre
Țonea	are la bază cuvântul țonju din l. bulgară care, la rândul său, provine din cuvântul Stojo (Stoia, nume de familie existent)
Țonea	hipocoristic din bulgarul Țoniu (Stoio, Stoia)
Țup	interjecție care imită săritura iepurelui
Ușoru	cu greutate mică, din latinescul Levis
Uțu	din Avrămuțu
Valacu	valah, nume dat în evul mediu românilor din nordul și sudul Dudării, în l. slavă vlahu
Vâna	vas de sânge din latinescul vena, venal
Vidu	a fost luat din l. slavă, Vido (a vedea) fiind cândva nume de familie
Vova	din rusescul Vladimir sau ca urmare a pronunțării lui Iova ca Vova prin asimilarea lui v
Zama	în latină zema; supă
Zăcea	a zice +sufixul -ea rezultă zicea pronunțat zăcea; cel care zice, care prezice
Zbelca	de la substantivul zăvelcă, fată; în bulgară, zavivca
Zgociu	regionalism cu sensul de a zgodi, a nimeri

5.2. Familiile de romi

Chisindia nr. 24

-Familia Cârpati:

1. Cârpati Constantin
2. Cârpati Veturia
3. Cârpati Constantin-Ciprian
4. Cârpati Valentin-Cosmin
5. Cârpati Cosmin-Milosin
6. Cârpati Ioan
7. Cârpati Constantin
8. Cârpati Bianca
9. Cârpati Cornelia-Lăcrimioara.

-Familia Covaci:

1. Covaci Valeria
2. Covaci Maria
3. Covaci Simion.

Chisindia nr. 24/a

-Familia Gruia:

1. Stoica Zorica
2. Gruia Ancuța
3. Gruia Strugurel
4. Gruia Alexandra.

Chisindia nr. 25

-Familia Cârpati

1. Cârpati Florin
2. Anghel Garofița
3. Cârpati Florina-Lămâița
4. Cârpati Florin-Beniamin
5. Cârpati Cristi-Daniel
6. Stoica Pamfil-Ioan
7. Cârpati Rusalin
8. Cârpati Doinița.

Chisindia nr. 138*-Familia Cârpati*

1. Cârpati Maria
2. Cârpati Marin
3. Cârpati Lidia
4. Cârpati Laura-Camelia
5. Cârpati Maria-Lavinia
6. Cârpati Crăciun-Alin
7. Cârpati Adelin-Emanuel
8. Covaci Ciprian.

Chisindia nr. 139/a*-Familia Covaci*

1. Covaci Gheorghe
2. Covaci Argentina
3. Covaci Cornelia-Daniela.

Chisindia nr. 292*-Familia Cârpati*

1. Cârpati Brândușa
2. Cârpati Strugurel.

Sursa: Arhiva comunei Chisindia

5.3. Familiile satului în perioada 1715-2015

Anul 1715³¹⁷

Nr.crt.	Numele și prenumele
1	Drigenilla Balas
2	Gurban Mihok
3	Hanga Saul
4	Hatko Mihaly
5	Karnacs Janos
6	Krissan Juon
7	Luska Janos
8	Mercse Andrica
9	Pejka Petrul
10	Tamas Iovan
11	Vidik Lup

Anul 1720³¹⁸

Nr.crt.	Numele și prenumele
1	Csuta Janos
2	Gorbany Mihok
3	Hanga Szavul
4	Hatku Gyorgy
5	Hatku Peter
6	Hetku Lupul
7	Hetku Mihaly
8	Karnacz Abraham
9	Karnacz Peter
10	Krissan Joan
11	Lusk Janos
12	Miercse Andrika
13	Miercse Joan
14	Tamas Lup

Anul 1746³¹⁹

Nr.crt.	Numele și prenumele
1	Abrugyan Iosip
2	Argyelan Petru
3	Barv(?) Luca
4	Csuta Gyorgy
5	Csuta Kracsun
6	Czuna Nikula
7	Gurban Mihaly
8	Halmacsan Mihaly
9	Halmacsan Pask
10	Halmacsan Togye
11	Halmagyan Iszpas
12	Hatko Gavriila
13	Hatko Gyorgy
14	Hatko Janos
15	Irina Iovan
16	Irina Mihaly
17	Istvan Filip
18	Kernacz Iovanucz
19	Kernacz Janos
20	Korna Avram
21	Korna Blas
22	Krisan Juon
23	Luca Juon
24	Luca Lazar
25	Luka Petro
26	Luska Juon
27	Madota Flora

Nr. crt.	Numele și prenumele
28	Markan Petro
29	Markan Togyer
30	Mjercsa Jovan
31	Mjercsa Mihaly
32	Mjercsa Toagyer
33	Mocz Gyorgy
34	Pajsan Gyorgy
35	Pajsan Koszta
36	Pajsan Szav
37	Pajsan Toagyer
38	Pantya Ursz
39	Prondan Marian
40	Pucsa Petru
41	Raska Gyorgy
42	Raska Iank
43	Raska Petru
44	Raska Petru
45	Rusina Vaszi
46	Stefan Kracsun
47	Sztan Flora
48	Sztana Juon
49	Taboje Jovan
50	Tamas Marian
51	Tamas Pask
52	Tyioran Krszta
53	Vajan Petru

³¹⁷ Vasile Faur, *Țara Zărandului*, Arad, 2014.³¹⁸ Ibidem.³¹⁹ Gh. Ciuhandu, op. cit.

Anul 1828³²⁰

Nr. crt.	Numele și prenumele
1	Abrugyan Flore Vidua
2	Abrugyan Juon
3	Abrugyan Petru
4	Abrugyan Todor
5	Andras Blag
6	Andras Ilie
7	Andras Jakob
8	Andras Jovan
9	Andras Medre
10	Andras Onyika
11	Andras Petru
12	Andras Todor
13	Angyel Onutz
14	Angyel Todor
15	Argyelan Misztor
16	Besseraga Gyerman
17	Bibartz Mihaly
18	Bogye Dumitru
19	Bogye Onyika
20	Bogye Todor
21	Bogye Van
22	Bonkis Novak
23	Bonkis On
24	Csuta Jorga
25	Csuta Kosztanndin
26	Csuta Paszk
27	Dosz Juon
28	Dragos On
29	Farkas Mihaly
30	Faur Indreka
31	Faur Jovutz
32	Faur Juon
33	Faur Litz
34	Faur Mikula
35	Faur Onutz
36	Faur Petruz
37	Faur Todor
38	Faur Vesza
39	Fira On
40	Frattyán On
41	Gaşpar Mihaly
42	Gaşpar Mihaly
43	Gaşpar On
44	Gergar On
45	Gergar Todor
46	Govosdan Janos
47	Grek Lazar
48	Grek Todor
49	Gurban Antoni
50	Gurban Czan

Nr. crt.	Numele și prenumele
51	Gurban Gavrilla
52	Gurban Mikora
53	Gurban Mikulae
54	Halmadsan Iszpasz
55	Halmadsan Jorga
56	Halmadsan Mihaly
57	Halmadsan Todor
58	Halmadzan Antoni
59	Hanga Juon
60	Hanga Konstandin
61	Hanga Mark
62	Hanga Mikulae
63	Hatko Gavrilla
64	Hatko Kretsun
65	Hatko Lapadat
66	Hatko Litza senior
67	Hatko Murg
68	Hatko On
69	Hatko Onutz
70	Hatko Pera
71	Hatko Togyar
72	Hatko Veszelie
73	Hatrko Blag
74	Hok Todor
75	Irima Petru
76	Irina Antoni
77	Irina Gyorgye
78	Irina Lika
79	Irina Mikulae
80	Irina Onutz
81	Irina Onyika
82	Irina Vesza
83	Kernatz Blag
84	Kernatz Dsurds.
85	Kernatz Gyorgye
86	Kernatz Gyorgye Onu-luj
87	Kernatz Gyorgytza
88	Kernatz Medre
89	Kernatz On
90	Kernatz Szimeon
91	Kernatz Todor
92	Kernatz Todor Mihaj
93	Kernatz Todor Petru
94	Kernatz Vesza
95	Kesej Onyika
96	Kodre Ilie
97	Kodre Medre
98	Kopil Todor
99	Korbej Gyuri Zing
100	Korna Ilie Jovan

Nr. crt.	Numele și prenumele
101	Korna Ilie luj Mitru
102	Korna Jakob
103	Korna Marinka
104	Korna Mihaj
105	Korna Mikulae
106	Korna Onyisor
107	Korna Petru
108	Korna Sofra
109	Korna Tanasze
110	Korna Todor sen
111	Krisan Gyorgye
112	Krissan Antoni
113	Krissan Flore
114	Krissan Gyitz
115	Krissan Indreka
116	Krissan Jorga
117	Krissan Kosztandin
118	Krissan Mikulae
119	Krissan On
120	Krissan Pask junior
121	Krissan Paszk
122	Krissan Petru
123	Lele On
124	Luka Avram
125	Luka Gyuri
126	Luka Jovan
127	Luka Marian
128	Luka Medre
129	Luka Mikulae
130	Luka Petru
131	Luka Szip
132	Luka Todor
133	Luka Veszelie
134	Luka Veszelie
135	Lupas Lup
136	Lupas Szimeon
137	Luska Gavrilla
138	Luska Igna
139	Luska Jov
140	luska Kosztandin
141	Luska Mihaly
142	Lutza Szimion
143	Madosa Marinka
144	Madosa Mihaly
145	Mihuler Andor Zing
146	Morka Jorga vidua
147	Morkan Juon
148	Morkan Luka
149	Morkan Mihaj
150	Morkan Petruz

³²⁰ Marta Conor Remer, *Germans & Hungarians, 1828, Hungarian land census Arad county*, Las Vegas, 1998.

151	Morkan Tika
152	Muressan Flore
153	Muressan Juon
154	Muressan Mitre
155	Muressan Szimion
156	Muressan Kostandin
157	Muyertse Dumitru
158	Muyertse Flore
159	Muyertse Gyuri
160	Muyertse Jakob
161	Muyertse Jorga
162	Muyertse Juon
163	Muyertse Kretsun
164	Muyertse Kretsun sen
165	Muyertse Medre Igna
166	Muyertse Mihaly
167	Muyertse Mihok
168	Muyertse Murg
169	Muyertse Onutz
170	Muyertse Onyica
171	Muyertse Onyika jun
172	Muyertse Pavel
173	Muyertse Petru
174	Muyertse Szimeon
175	Muyertse Todor Jovan
176	Muyertse Todor Medri
177	Muyertse Togyer
178	Muyertse Veszelye
179	Nadasan Mihaly
180	Olar On
181	Ollar Bumb
182	Ollar Dsurds
183	Ollar Ilie
184	Ollar On
185	Ollar Petru
186	Paisan Aleszandru
187	Paisan Bumb
188	Paisan Flore
189	Paisan Gyerman
190	Paisan Gyorgye
191	Paisan Igna
192	Paisan Juon
193	Paisan Juon
194	Paisan Juon
195	Paisan Medre
196	Paisan Mikula
197	Paisan Nutz
198	Paisan Nyika
199	Paisan On
200	Paisan Petru

201	Paisan Stefan
202	Paisan Szimion
203	Paisan Todor-Marti
204	Paisan Togyer
205	Paisan Van
206	Pakurar Paszk
207	Pakurar Petru
208	Pantye Jorga
209	Pantye Kretsun
210	Pantye Onyitza
211	Popa Lika
212	Popa Mikulae
213	Popa Nyika
214	Popa Petru
215	Prundan Szav
216	Puj On
217	Putsa Savrilla
218	Putsa Szimion
219	Putsa Todor
220	Raska Alexa
221	Raska Gyerman
222	Raska Iliszie
223	Raska Jovan
224	Raska Juon
225	Raska Medre
226	Raska Stefan
227	Raska Tod
228	Raska Todor
229	Raska Togyer
230	Roska Todor
231	Rubenovits Janos
232	Rusza Gyitz
233	Rusza Gyorgye
234	Rusza Blag
235	Rusza Gyorgye
236	Rusza Ilie
237	Rusza Jorga
238	Rusza On
239	Rusza Petru Bumb
240	Rusza Petru Mark
241	Rusza Todor
242	Steffe Kosztandin
243	Steffe Kretsun
244	Steffe Szimedre
245	Sztan Antonyl
246	Sztan Jank
247	Sztan Igna
248	Sztan Jorga
249	Sztan Kretsun
250	Sztan Medre vidua

251	Sztan Militon
252	Sztan Nyika
253	Sztan Szimeon
254	Sztan Todor Avram
255	Sztan Todor Mitru
256	Sztan Vesza
257	Sztan Veszeli
258	Sztana Ursz
259	Szuba Dumitru
260	Szuba Flore jun
261	Szuba Gligor
262	Szuba Gyuri
263	Szuba Igna
264	Szuba Jov
265	Szuba Juon
266	Szuba Lup
267	Szuba Mikulae
268	Szuba Stefan
269	Szuba Toda
270	Szuba Totor Jun.
271	Szuba Zaharie
272	Szulltsan Jov
273	Tamas Boritza
274	Tamas Gavrilla
275	Tamas Indreka
276	Tamas Juon Avram
277	Tamas Juon Joszi
278	Tamas Medre
279	Tamas Mihaj jun
280	Tamas Mihaly senior
281	Tamas Mikulae
282	Tamas On
283	Tamas Onyika
284	Tamas Petru Flor
285	Tamas Szimedre
286	Tamas Todor Tripl
287	Tokotyl Todor
288	Tulye Csurka
289	Tulye Dumitru
290	Tulye Jovan
291	Tulye On
292	Tyeoran Ilie
293	Tyeoran Lup
294	Utsa Jozsa
295	Vojan Petru
296	Vojan Togyer
297	Vojmirestyan Andor
298	Vojmirestyan Petru
299	Vojmirestyan Toma
300	Vojmirestyan Kretsun-jr

Anul 1909³²¹

Nr. crt.	Numele și prenumele
1	Abrugyan (Deliman)
2	Abrugyan Janos
3	Abrugyan Vidor
4	Alexa (Krisan) Grozsava
5	Alexa Juon
6	Andras Florian
7	Andras Janos
8	Angel (Faur) Flora
9	Angyel (Tokoli) Paszkalia
10	Angyel Antal
11	Angyel Gyorgy
12	Angyel Gyorgy
13	Angyel Illes
14	Angyel Janos
15	Angyel Keresztely
16	Angyel Maria
17	Ardelean Filimon
18	Argyelan Teofil
19	Armanka Mihaly
20	Babucz Rosalia
21	Banya Jozsef
22	Bardan Todor
23	Bardan Todor
24	Bercse Magdolna
25	Berzovan Tivadar
26	Bibarcz Samson
27	Bogdan Janos
28	Bogdan Janos (a Tomi)
29	Bok Pentele
30	Bonchis (Krisan) Maria
31	Bonkis Domotor
32	Bonkis Janos
33	Bonkis Juon
34	Bonkis Simon
35	Bragyan Peter
36	Branda Julia
37	Butar (Sztan) Maria
38	Cornya Rusalin
39	Csesz Janos
40	Csuta Janos
41	Csuta Paszkal
42	Csuta Vazul
43	Deliman (Hatku) Firona
44	Deliman Sandor
45	Desko Todor

Nr. crt.	Numele și prenumele
46	Dr. Ardelean Justin
47	Faur (Krisan) Flora
48	Faur Demeter
49	Faur Endre
50	Faur Janos
51	Faur Janos
52	Faur Maria
53	Faur Miklos
54	Faur Peter
55	Faur Peter
56	Ferecsan Jakab
57	Fira Maria
58	Gaşpar (Ollar) Ersebet
59	Gaşpar Janos
60	Gaşpar Miklos
61	Gaşpar Miklos
62	Gaşpar Peter
63	Gaşpar Todor
64	Gomoj Florian
65	Gomoj Illes
66	Grek Anna
67	Gurban (Gilla) Anna
68	Gurban (Tamas) Maria
69	Gurban Istvan
70	Gurban Janos
71	Gurban Jeremias
72	Gurban Karacson
73	Gurban Peter
74	Gurban Sandor
75	Gurban Vazul
76	Halmazsan Miklos
77	Halmazsan (Rusza)
78	Halmazsan Balazs
79	Halmazsan Daniel
80	Halmazsan Janos
81	Irina Janos
82	Irina Janos (Jank)
83	Irina Jovanucs
84	Irina Miklos
85	Irina Miklos
86	Irina Peter
87	Irina Todor
88	Ivan (Halmazsan)
89	Ivanucz Gabor
90	Kernacz (Rubenovics)

Nr. crt.	Numele și prenumele
91	Kernacz Gabor
92	Kernacz Gyorgy
93	Kernacz Janos
94	Kernacz Janos
95	Kernacz Miklos
96	Kernacz Miklos
97	Kernats Andras
98	Kernatz Tivadar
99	Kese Florie
100	Kese Istvan
101	Kese Janos
102	Keszend-teren biserică
103	Keszend-teren biserică
104	Keszend-teren notar
105	Keszend-teren școală
106	Keszend-teren urbarial
107	Knatz (Kornya) Maria
108	Knatz Abraham
109	Knatz Janos
110	Kodre Karolina
111	Kohn Henrik
112	Kornya (Bogya) Flora
113	Kornya (Bogya) Maria
114	Kornya (Dareu) Flora
115	Kornya (Gurban) Maria
116	Kornya (Tamas)
117	Kornya Abraham
118	Kornya Emilian
119	Kornya Gyorgy
120	Kornya Gyorgy
121	Kornya Istvan
122	Kornya Janos
123	Kornya Janos
124	Kornya Onika
125	Kornya Paszkal
126	Kornya Peter
127	Kornya Rosalia
128	Kornya Todor
129	Kornya Todor
130	Kornya Vazul
131	Kornya Zacharyas
132	Kornye Terentie
133	Kosar (Mercse) Flora
134	Krisan (Ollar Tamas)
135	Krisan (Szuba) Rosalia

³²¹ Arhiva Primăriei Chisindia.

136	Krisan Adam	191	Mercse Avram	246	Paisan (Darau) Eva
137	Krisan Adam	192	Mercse Farkas	247	Paisan Anna
138	Krisan Erszebet	193	Mercse Florian	248	Paisan Karacson
139	Krisan Illes	194	Mercse Gyorgy	249	Pajsan (Csuta) Flora
140	Krisan Janos	195	Mercse Gyorgy	250	Pajsan Adam
141	Krisan Janos	196	Mercse Istvan	251	Pajsan Gyorgy
142	Krisan Janos	197	Mercse Istvan	252	Pajusan Todor
143	Krisan Janos	198	Mercse Jakab	253	Pakurar Karacson
144	Krisan Janos (Onu)	199	Mercse Janos	254	Pantya Anna
145	Krisan Paskal (a lu Ilisie)	200	Mercse Janos	255	Pantye (Daru) Flora
146	Krisan Peter	201	Mercse Janos	256	Pantye Abraham
147	Krisan Peter	202	Mercse Janos	257	Pantye Florean
148	Krisan Peter	203	Mercse Janos (a lu Molnar)	258	Pantye Gyorgy (Iorga)
149	Krisan Tivadar	204	Mercse Janos (a lu Onyka)	259	Pantye Istvan
150	Krisan Todor	205	Mercse Lica	260	Pantye Janos
151	Krisan Todor	206	Mercse Nicolae	261	Pantye Janos
152	Krisan Todor	207	Mercse Vazul	262	Pantye Janos (Onyka)
153	Krisan Vidor (Pista)	208	Mihucz Miklos	263	Pantye Todor
154	Krisan Vidor (Veszeli)	209	Mihucz Peter	264	Pantye Todor
155	Lei (Sulincsan) Anna	210	Mihucz Todor	265	Pantye Vazul
156	Luka (Csuta) Petronella	211	Mihulin Janos	266	Pantye Zenob
157	Luka Abraham	212	Mjercse Abraham	267	Peske (Zubor) Tereza
158	Luka Demeter	213	Mjercse Domotor	268	Popa (Abrugyan) Flora
159	Luka Gyorgy	214	Mjercse Endre	269	Popa Farkas
160	Luka Gyorgy	215	Mjercse Janos	270	Popa Gyorgy
161	Luka Gyorgy	216	Mjercse Janos	271	Popa Gyorgy
162	Luka Gyorgy	217	Mocz Mihaly	272	Popa Iob
163	Luka Janos	218	Mokovei Todor	273	Popa Iob
164	Luka Janos	219	Morkan Vidor	274	Popa Peter
165	Luka Janos	220	Morkan Zenob	275	Popa Peter
166	Luka Janos (a lu Paszk)	221	Murecsan Tivadar	276	Popa Todor
167	Lupas (Kornya) Fironda	222	Myercse Vazul	277	Popa Vazul
168	Lupas Lup	223	Ollar (Popa) Paskalia	278	Popovics (Argyelan) Ilona
169	Lupas Tivadar	224	Ollar (Ruzsa) Sânziana	279	Pucsa Gyorgy
170	Lupas Tivadar	225	Ollar Florian	280	Pucsa Janos
171	Lupas Todor	226	Ollar Gyorgy	281	Puj Peter
172	Lupsa Todor	227	Ollar Gyorgy	282	Raska Andras
173	Luska (Mercse) Barbolna	228	Ollar Gyorgy (a lu Pask)	283	Raska Florian
174	Luska Iob	229	Ollar Gyorgye	284	Raska Florian
175	Luska Janos	230	Ollar Istvan	285	Raska Gyorgy
176	Luska Juon	231	Ollar Janos	286	Raska Janos
177	Luska Todor	232	Ollar Mihaly	287	Raska Job
178	Lyele Gyorgy	233	Ollar Paszkal	288	Raska Peter (a lu Petruc)
179	Mazero (Talamini) Amalia	234	Opre Alexandria	289	Raska Zaharias
180	Mercsa (Faur) Floara	235	Opre Andras	290	Rubenovics Todor
181	Mercsa (Kornya) Vanghelina	236	Opre Flore	291	Rusz Flora
182	Mercsa (Opre) Karolina	237	Opre Florian	292	Rusza Gyorgyna
183	Mercse (Kornya) Veszeli	238	Opre Florian	293	Ruszanda Pavel
184	Mercse (Krisan) Rosalina	239	Opre Gyorgy	294	Ruza (Kornya) Julia
185	Mercse Abraham	240	Opre Vazul	295	Ruza Janos
186	Mercse Abraham	241	Oprea Lazar	296	Ruzsa (Perva) Flora
187	Mercse Andras	242	Oprea Todor	297	Ruzsa Gyorgy
188	Mercse Andras	243	Orcsa Janos	298	Ruzsa Gyorgy
189	Mercse Andras (a lu Todor)	244	Pacurar (Csuta) Veselina	299	Ruzsa Illes
190	Mercse Anna	245	Pacurar (Csuta) Vezselina	300	Ruzsa Illes

301	Ruzsa Janos	341	Sztan Miklos (Kula)	381	Szulkowski Ioszef print
302	Ruzsa Janos	342	Sztan Peter	382	Tamas Erzsebet
303	Ruzsa Janos	343	Sztan Todor	383	Tamas (Pantya) Maria
304	Ruzsa Miklos	344	Sztan Todor	384	Tamas Anna
305	Ruzsa Miklos	345	Sztan Todor (Riganu)	385	Tamas Avram
306	Ruzsa Onyka	346	Sztan Vazul	386	Tamas Florian
307	Ruzsa Onyka	347	Sztan Vidor	387	Tamas Flurie
308	Ruzsa Peter	348	Sztan Vidor	388	Tamas Gyorgy
309	Ruzsa Peter	349	Sztan Vidor	389	Tamas Ianos
310	Ruzsa Rozalin	350	Sztepan Borbala	390	Tamas Ianos
311	Ruzsa Tivadar	351	Sztojka (Hatku) Borbala	391	Tamas Janos
312	Ruzsa Todor	352	Sztojka Abraham	392	Tamas Janos
313	Ruzsa Todor	353	Sztojka Gyorgy	393	Tamas Janos
314	Schecz Gyula	354	Sztojka Miklos	394	Tamas Karacson
315	Sebok Andor	355	Szuba (Pasz) Onicza	395	Tamas Mihaly
316	Serb Janos	356	Szuba Andras	396	Tamas Miklos
317	Serb Mihaly	357	Szuba Flora	397	Tamas Peter
318	Serb Onyka	358	Szuba Gabor	398	Tamas Sebo (a lui Pavel)
319	Sulinzsan Janos	359	Szuba Gyorgy	399	Tamas Tivadar
320	Szav Flora	360	Szuba Illes	400	Tamas Todor
321	Sztan Magdalena	361	Szuba Janos	401	Tamas Todor
322	Sztan Aurel	362	Szuba Maria	402	Tamas Todor
323	Sztan Balazs	363	Szuba Paszkal	403	Tamas Vazul
324	Sztan Demeter	364	Szuba Paszkal	404	Tamas Vazul
325	Sztan Domotor	365	Szuba Paszkal	405	Tamas Vidor
326	Sztan Farkas	366	Szuba Paszkal	406	Tokoli Todor
327	Sztan Florian	367	Szuba Paszkalia	407	Toma Ignacz
328	Sztan Gyorgy	368	Szuba Sandor	408	Toma (Alex) Flora
329	Sztan Iob	369	Szuba Todor	409	Toma Illes
330	Sztan Iob	370	Szuba Todor	410	Toma Peter
331	Sztan Iob	371	Szuba Todor	411	Toma Zaharias
332	Sztan Istvan	372	Szuba Vazul	412	Tripsa Gyorgy
333	Sztan Janos	373	Szuba Vidor	413	Tulea Todor
334	Sztan Janos	374	Szuba(Kernacz) Flora	414	Tulea Vidor
335	Sztan Janos	375	Szulicsan Mihaly	415	Tulya Abraham
336	Sztan Juon	376	Szulincsan Paskal	416	Tulya Adam
337	Sztan Juon	377	Szulincsan Peter	417	Tulya Iob
338	Sztan Mihaly	378	Szulincsan Todor	418	Tulye (Dranycsa) Anna
339	Sztan Miklos	379	Szulincsan Vazul	419	Tulye Balazs
340	Sztan Miklos	380	Szulkowski Ioszef print	420	Tyeorean Ioszef
				421	Vojmerestyan Janos
				422	Vramitza Todor
				423	Zicse Andras

Anul 2015³²²

Nr. crt.	Numele și prenumele
1	Ancateu Vioara
2	Andraș Floriță
3	Andraș Teodor
4	Anghel Indreica
5	Anghel Vergina
6	Anghel Viorel - Teodor
7	Ardelean Dimitrie
8	Babuța Ioan
9	Bacoș Terenti-Dumitru
10	Bardan Teodor
11	Bardan Teodor-Cristian
12	Bâlc Maria
13	Bîrnețiu Doina-Sofia
14	Boc Ana
15	Bonchiș Grațian
16	Borlea Emilia
17	Borlea Pavel
18	Braiț Gheorghe
19	Braiț Marinca
20	Brădean Petru
21	Brădean Vasile
22	Brădean Zina
23	Breda Ana
24	Budea Letiția
25	Budișan Mariana-
26	Bumb Ilie
27	Bun Relu
28	Cârnaț Ioan
29	Cheșa Gheorghe
30	Cheșa Ioan
31	Chiriac Petronel
32	Ciubucă Eugen
33	Ciuta Floare
34	Ciuta Florica
35	Cîrnaț Blagu
36	Cornea Ana
37	Cornea Dorel
38	Cornea Gheorghe
39	Cornea Gheorghe-Ilie
40	Cornea Ioan

Nr. crt.	Numele și prenumele
41	Coșer Ioan
42	Coșoveanu Vasile
43	Crișan Floriță-Daniela
44	Crișan Ioan
45	Crișan Ioan
46	Crișan Marinca
47	Crișan Teodor
48	Darău Ioan
49	Faur Catrina
50	Faur Gheorghe-Teodor
51	Faur Indreica-Iustin
52	Faur Ioan
53	Faur Ioan-Teodor
54	Faur Sida
55	Fericean Iacob-Ioan
56	Florut Aurel-Ioan
57	Gașpar Elena
58	Gașpar Ioan
59	Gașpar Ioan-Simeon
60	Grec Ioan
61	Gurban Doina
62	Gurban Florin
63	Gurban Gheorghe
64	Gurban Ilie
65	Gurban Iosana
66	Gurban Maria
67	Gurban Petru-
68	Gurban Ștefan- Mitru
69	Hanga Aurel
70	Hanga Ioan
71	Hatcu Gheorghe
72	Hatcu Gheorghe
73	Hatcu Iustin
74	Hatcu Iustin
75	Hatcu Marinca
76	Hatcu Marița
77	Hatcu Teodor
78	Hălmăgean Ioan
79	Hălmăgean Maria
80	Hălmăgean Mihai

Nr. crt.	Numele și prenumele
81	Hălmăgean Petru
82	Ilca Lilioara
83	Iovănuț Ecaterina
84	Irina Borița
85	Irina Dora
86	Irina Elena
87	Irina Florentina-Anica
88	Irina Ilie
89	Irina Ioan
90	Irina Lucica
91	Irina Mitru
92	Irina Roxana-Claudia
93	Irina Teodor
94	Irinescu Teodor
95	Lușca Teodor
96	Lazăr -Ruja Mircea
97	Lelea Catita
98	Lelea Sorin
99	Luca Alexandru-Dodu
100	Luca Cornel
101	Luca Floare
102	Luca Melania
103	Lucaci Pavel
104	Lupaș Florița
105	Lupei Gheorghe
106	Lupșa Dan
107	Lupșa Gheorghe
108	Lupșa Teodor
109	Lușca Ioan
110	Mandu Ion
111	Marc Florica
112	Marchiș Sever
113	Mecea Teodor
114	Mercea Avram
115	Mercea Avram
116	Mercea Doina
117	Mercea Gheorghe
118	Mercea Gheorghe
119	Mercea Gheorghe
120	Mercea Ioan

³²² Ibidem.

121	Mercea Ioan	161	Popa Ionel	201	Tamaș Marioara
122	Mercea Ioan	162	Popa Todor	202	Tamaș Mihai
123	Mercea Ioan	163	Popp Borîța	203	Tamaș Petru
124	Mercea Lidia	164	Prindii Florica	204	Tamaș Vasile
125	Mercea Petru	165	Pucea Floare	205	Tamaș Vasile
126	Mercea Teodor	166	Pucea Gheorghe	206	Tamaș-Mercea
127	Mercea Teodor	167	Radu Teodor	207	Tîrsala Ioan -Gheorghe
128	MerceaTeodor-	168	Rașca Gheorghe	208	Toader Florica
129	Mercea Vasile	169	Rașca Vasile-Ioan	209	Toma Aurel
130	Mercea Vasile	170	Roman Floare	210	Toma Dumitru
131	Mercea Vasilie	171	Ruja Teodor	211	Toma Marioara
132	Mihuț Ecaterina	172	Ruja Todor	212	Toma Petru
133	Morcan Teodor-	173	Ruja Vasile	213	Toma Vasilică
134	Mureșan Teodor	174	Sîrca Mihaela	214	Tripșa Floare
135	Mureșan Zenit	175	Stan Dumitruț	215	Tripșa Gheorghe
136	Nicola Gligorie	176	Stan Gheorghe	216	Tripșa Ionel
137	Nicola Petru	177	Stan Ioan	217	Tripșa Mariuță
138	Olari Dimitrie	178	Stan Lenuța	218	Tulea Mitru
139	Olari Ioan	179	Stan Maria	219	Vanci Borîța
140	Oprea Marian	180	Stan Teodor	220	Vinter Gheorghe
141	Oprea Ecaterina	181	Stan Teodor	221	Voimereștean Floriță
142	Oprea Gheorghe	182	Stan Xenia-Vaselina	222	Voimereștean Ioan
143	Oprea Simion-Nicolae	183	Suba Aurelia		
144	Oprea Teodor	184	Suba Floare		
145	Pantea Avram	185	Suba Floriță-Zorica		
146	Pantea Gheorghe	186	Suba Ioan		
147	Pantea Ilie	187	Suba Ioan		
148	Pantea Ioan	188	Suba Maria		
149	Pantea Ioan-Dan	189	Suba Marinca		
150	Pantea Ionel	190	Suba Marița		
151	Paulescu Gheorghe	191	Suba Sida		
152	Păiușan Cristina-	192	Suba Teodor		
153	Păiușan Elena	193	Suba Teodor		
154	Păiușan Floare	194	Sulincean Gheorghe		
155	Păiușan Gheorghe	195	Sulincean Ioan		
156	Păiușan Marius-	196	Sulincean Nicolae		
157	Păiușan Teodor	197	Tamaș Aurora		
158	Pintiuță ioan	198	Tamaș Catița		
159	Pocrean Ana	199	Tamaș Gheorghe		
160	Pop Teodor	200	Tamaș Ioan		

5.4. Bătrânii satului și depopularea

Veșnicia s-a născut la sat, iar satul a fost sâmburele civilizațiilor urbane. În timp, prin oameni și activitatea lor, satul a evoluat în comunitate urbană, iar munca celor tineri, dublată de exemplul și sfaturile bătrânilor, a dus la progresul comunităților, la o evoluție în toate domeniile.

Satele, dezvoltarea comunităților și civilizația urbană au avut un mers ascendent până la pătrunderea comunismului în sferile societății românești, care răstoarnă modul de viață și economia românească de pe fâgașul normal pe un drum necunoscut, anevoios și neașteptat. Are loc o răsturnare și o schimbare a valorilor, a raporturilor umane și economice. A fost momentul când satele românești au

început a suferi de o boală generală și nouă, depopularea. Cuprinzând, în general, mediul rural, s-a manifestat prin reducerea numărului de locuitori, prin scăderea natalității și creșterea numărului de decese.

Depopularea, boala satelor românești, a cuprins și satele comunei Chisindia. Este într-o scădere continuă numărul de bătrâni care-și poartă poartă anii și bătrânețea tot mai greu, iar generația tânără, tot mai puțin sensibilă la nevoile și la greutățile vieții bătrânilor, își caută rostul vieții pe alte meleaguri, unde cred că-și pot îndeplini acele dorințe ale vieții familiale, pe care, deocamdată, nu le pot realiza în comunitățile de baștină. Generația tânără, fiind plecată la orașe sau în alte țări, în sate nu mai are cine îmbătrâni, ca urmare, bătrânii se răresc de la un an la altul.

Cei pe care astăzi îi numim bătrâni ai satelor, în tinerețe au îmbrățișat toate ocupațiile practicate în comunitate, muncind cu pricepere și perseverență, câștigându-și cu truda palmelor cele necesare traiului pentru ei și familiile lor.

Ocupațiile legate de agricultură, pomicultură și creșterea vitelor, moștenite de la străbunii lor, au constituit sursa de hrană și îmbrăcăminte pentru întreaga familie, încât comunitatea rurală trăia din ce se producea în gospodăriile proprii.

În fiecare gospodărie se creșteau vaci, boi, porci, capre, oi și păsări, animale crescute și îngrijite cu drag de membrii familiei.

Cânepa, pielea și lâna animalelor au fost sursa materială pentru confecționarea îmbrăcăminte purtată la muncă și în zi de sărbătoare.

Din anii copilăriei, tinerii au văzut pe bunicii și părinții lor îmbrăcați în frumoasele costume populare. Dascălii satelor, părinții și bătrânii au sădit în suflete generațiilor tinere dragostea de sat și de oamenii lui, de ulițele satului, de biserica în care au fost botezați și au fost cununați, de jocul țărănesc din sat, de specificul nunților și al obiceiurilor legate de sărbătorile de iarnă.

Credința străbună, tradițiile și limba română au fost păstrate de bătrâni, chiar și atunci când au trăit sub administrații străine, împotriva voințelor proprii. Cu această ocazie, trebuie amintită puterea bisericii și a școlii de a menține limba română în biserici și școli până în anul 1918 (deși administrația vremii a căutat să impună, prin toate mijloacele, limba maghiară). Dovezile în acest sens sunt de necontestat: cataloage și înregistrări școlare în limba română, protocoalele ședințelor comitetelor parohiale, slujbele, registrele parohiale de stare civilă (nașteri, căsătorii, decese).

Bătrânii, suflete cu multă cumpătate, smerenie și credință creștină, au fost pătrunși de bunul și sincerul simț țărănesc, ce a stat la baza culturii românești.

Biserica și naționalismul, în limitele conviețuirii cu alte minorități, au fost pilonii puternici pe care s-a sprijinit, de-a lungul veacurilor, românismul, chiar și atunci când mai-marii zilei administrațiilor străine căutau să deznaționalizeze românii prin toate mijloacele posibile.

Tradiția și obiceiurile străbune, păstrate și transmise generațiilor tinere de cei care poartă în spate zecile de ani, în suflet regretele și în păr zăpada suferințelor, se pierd în timp prin dispariția bătrânilor, a celor care aveau rolul de păstrare și transmitere.

Nunțile nu mai au farmecul celor din tinerețe, când se juca „mireasa pe bani”; la nuntă, grupuri de nuntași cântau cântece vechi, doine, romane și cântece de petrecere care le umplea sufletul de bucurie și de aduceri aminte. Alaiul nuntașilor prin sat, mersul la mire, la nași și la mireasă, la biserică, acompaniați de ștab, cu stegarul care juca steagul pe tot acest traseu, cu cererea miresei au dispărut. Doar bătrânii mai cunosc aceste obiceiuri care constituiau frumusețea nunții și tradiția specifică fiecărui sat.

Priveghiul la casa mortului și ultimul drum prin sat cu oprirea întregului cortegiu funerar la fiecare capăt de uliță, în fața bisericii și apoi la cimitir au constituit, în credința sătenilor, un ultim rămas bun a celui plecat de la familie, rude, săteni. Acest ritual al înmormântării, cunoscut și prețuit de bătrâni, este aproape părăsit prin regulile impuse forțat de „europenizare” și prin acceptarea lor de comunitate, modalitate prin care se ușurează serviciile de înmormântare. În acest scop, sunt tot mai multe sate care-și construiesc case mortuare și spații pentru pomeni.

Bătrânii satelor, îngreunați de ani și singurătate, au fost cei care au dat forme aparte sărbătorilor creștinești, pe care le-au îmbrăcat în forme specifice fiecărui sat, adevărate manifestări de suflet: Sf. Nicolae, Crăciunul, Boboteaza, Sf. Paști, Înălțarea (Ispasul), Rusaliile.

Bătrânii au rămas uneori singuri în satele depopulate și părăsite de cei tineri, obligați să-și petreacă ultimii ani și ultimele zile în singurătate, în nevoi și cu dorul pentru cei plecați spre zări necunoscute lor.

Tot bătrânii au fost cei care au adunat în ei comorile bunului simț, zestrea culturală și religioasă a comunității în care au trăit, dragostea de glie și de vatra satului, respectiv patrimoniul românesc tradițional, specific fiecărui sat.

Acea zicală din popor, care uneori este uitată, că „*dacă ai un bătrân, îngrijește-l și-l respectă, dacă n-ai, cumpără unul*”, înmagazinează o mare înțelepciune. Aceste realități actuale ale satelor românești, depopularea și reducerea numărului de persoane vârstnice, m-au determinat să fac un efort deosebit de a înregistra toți bătrânii comunei, care au depășit vârsta de 80 de ani în perioada 1916-2016.

Pentru cei din ultima generație, care-și trăiesc amurgul în limita posibilităților, am căutat să întocmesc un album care, prin fotografiile rămase pentru generațiile viitoare, să le creeze o veșnicie relativă. Este singura răsplată și o mică bucurie pentru tot ceea ce au făcut și au lăsat moștenire generațiilor tinere, în schimbul „puținului” pe care cei tineri îl oferă. Imaginea lor, cu trăsături de mirare, durere sau neînțelegere, va constitui pentru viitor un fotodocument al satelor comunei Chisindia cu cei dispăruți, care va aminti celor în viață că și ei au fost, odată, trăitori pe aceste locuri.

Bătrânii satului Chisindia cu vârsta peste 80 de ani, în viață în anul 2016.³²³

Nr. crt.	Numele și prenumele	Nr. casă	Anul nașterii	Vârsta	Porecla
1	Anghel Maria	7	11.03.1935	81	Clenciu
2	Babuța Maria	361	12.05.1932	84	Babuța
3	Bajko Ignat	458	21.01.1933	83	Lelea
4	Bâlc Maria	84	14.12.1933	83	Momârlanu
5	Bolde Maria	45	09.08.1932	84	Căcău
6	Cârnați Floare	446	06.02.1933	83	Fârțu
7	Cârnați Ioan	216	22.04.1937	80	Cotâlcu
8	Cornea Persida	433	16.04.1931	85	Grumpița
9	Faur Ioan	20	27.08.1928	88	Zmoloaie
10	Faur Sida	60	18.05.1928	88	Hurezanu
11	Faur Teodor	421	01.06.1925	91	Forgău
12	Gașpar Barbura	74	03.07.1935	81	Vova
13	Gașpar Ioan	74	11.08.1932	84	Vova
14	Gașpar Floriță	160	30.03.1934	82	Gașpăru
15	Grec Nicolae	153	29.10.1931	85	Cutana
16	Gurban Floare	210	24.03.1933	83	Maniu
17	Gurban Vasilie	210	05.10.1928	88	Maniu
18	Gurban Lupu	140	07.03.1927	89	Pistrițu
19	Gurban Maria	304	08.11.1928	88	Zama
20	Hanga Cornelia	204	05.09.1927	89	Hanga
21	Hanga Ioan	67	07.01.1931	85	Pițacu
22	Hatcu Ana	411	22.11.1937	80	Goronașu
23	Hălmăgean Mihai	449	29.04.1933	83	Alunu
24	Irina Gheorghe	375	09.06.1931	85	Boităș
25	Irina Maria	175	10.08.1929	87	Boităș
26	Irinescu Marinca	274	22.11.1932	84	Irinescu
27	Lelea Catița	454	09.07.1937	80	Halcu
28	Luca Floare	425	06.07.1935	81	Rujescu

³²³ Idem.

29	Mercea Avram	87	04.03.1934	82	Hoi
30	Mercea Floriță	87	13.10.1935	81	Hoi
31	Mercea Catița	383	10.03.1937	79	Merceu
32	Mercea Gheorghe	383	07.10.1934	82	Merceu
33	Mercea Floriță	370	17.06.1937	80	Mușinaică
34	Mercea Vasilie	370	07.02.1932	84	Mușinaică
35	Mercea Iosana	55	02.05.1932	84	Copila
36	Mercea Marinca	279	13.12.1930	86	Pepea
37	Mercea Teodor	94	10.10.1936	80	Goanga
38	Mercea Teodor	422	21.01.1937	81	Zicea
39	Oprea Maria	77	13.01.1935	81	Contușeriu
40	Pantea Floriță	276	15.10.1930	86	Calaceanu
41	Paulescu Gheorghe	409	11.02.1923	93	Paulescu
42	Păiușan Floare	351	19.08.1934	82	Leotu
43	Perva Petru	61	30.05.1925	91	Ginu
44	Pocrean Ana	295	25.08.1935	81	Gangu
45	Pocrean Gheorghe	295	22.10.1932	84	Gangu
46	Popa Elena	373	25.10.1937	80	Ciucurelu
47	Popa Teodor	373	23.10.1934	82	Ciucurelu
48	Popa Ionel	79	12.01.1938	79	Popescu
49	Pucea Floare	366	02.12.1933	83	Tiț
50	Ruja Maria	431	20.09.1925	91	Pepea
51	Ruja Teodor	377	03.03.1934	82	Cilie
52	Stan Lenuța	127	04.08.1935	81	Nionu
53	Stan Marișca	211	05.04.1923	93	Muhuica
54	Stan Veronica	212	26.02.1935	81	Hușli
55	Suba Aurelia	44	05.02.1937	80	Bugiufliuc
56	Suba Catița	158	13.11.1936	80	Oagea
57	Suba Marinca	423	30.08.1926	90	Pipa
58	Tamaș Elisaveta	262	29.03.1920	96	Zbelca
59	Tamaș Floare	345	10.10.1933	83	Pantallic
60	Tamaș Floare	412	27.08.1932	84	Docită
61	Tamaș Ioan	412	10.09.1930	86	Docită
62	Tamaș Maria	280	13.12.1934	82	Oaia
63	Toma Marioara	82	15.08.1931	85	Zamfiroaie
64	Toma Mitru	136	14.05.1933	83	Albu
65	Tripșa Floare	26	15.01.1936	80	Tripșa
66	Tulea Teodor	357	25.01.1928	88	Șontric
67	Țica Florica	178	15.09.1931	85	Bibarț

5.5. Chisindani cu studii medii și superioare³²⁴

Nr. crt.	Numele și prenumele	Porecla	Anul nașterii	Studii terminate-profesia	
				Studii	Profesia
1	Ardelean Filimon	Filimon	1839	Preparandia Arad	învățător
2	Cornea Ilie	Milian	1857	Preparandia Arad	învățător
3	Ardelean Iustin	Filimon	1865	Fac. Drept și Ziaristică	avocat, ziarist

³²⁴Idem; informatori: Teodor Anghel zis Guzu; Lușca Teodor zis Boncireju.

4	Mihuț Mihai	Popa Mihai	1880	Instit. Teologic Ortodox Român Arad	preot
5	Stan Ștefan	Ciopic	1880	Preparandia Arad	preot
6	Ruiu (n. Irina) Eva	Zbelea	1909	Șc. Normală de Înv. Cluj	învățătoare
7	Lupaș Gheorghe	Fironda	1914	Fac. Ist-Fil. „Babeș- Bolyai” Cluj	profesor
8	Cornea Corneliu	Dogariu	1925	Fac. Litere Cluj	profesor
9	Ruja Gavrilă	Neamțu	1926	Fac. Construcții Timișoara	inginer
10	Olaru Gheorghe	Gicu	1928	Fac. Construcții Buc.	inginer
11	Cornea Dimitrie-Miron	Adam Păduraru	1928	Fac. Med. Veterinară Buc.	med. vet.
12	Mercea Teodor	Bobatu	1929	Fac. Ind. Ușoară Iași	inginer
13	Mihuț Ioan	Giorgina	1929	Fac. Filologie Cluj	profesor
14	Mercea Gheorghe	Piciu	1930	Fac. Științe Ec. Buc.	economist
15	Cornea Mărioara	Dogariu	1931	Șc. Pedagogică Beiuș	educatoare
16	Rusalin Mureșan	Păiușeni	1932	Șc. Literatură Buc.	poet
17	Mercea Gheorghe	Merceu	1933	Fac. Construcții Timiș.	inginer
18	Luca Dimitrie	Nuț	1935	Șc. Pedagogică Arad	Învățător
19	Mihuț (Cojocaru) Cecilia	Popa Mihuț	1936	Șc. Pedagogică Arad	educatoare
20	Stan Nicolae	Ciopic	1936	Conserv. Muzică București	solist operă
21	Mihuț (Pintiuță) Cornelia	Popa Mihuț	1938	Șc. Pedagogică Arad	profesoară
22	Crișan Petru	Păcu	1941	Fac. Mecanică Timiș.	inginer
23	Cornea Voichița	Bălu	1944	Fac. Șt. Ec. Timișoara	economist
24	Bîrnețiu Florin	Pătruțaș	1945	Fac. Medicină Timiș.	medic
25	Mercea Gheorghe	Albu	1945	Fac. Construcții Timișoara	inginer
26	Cornea (Bîrnețiu) Doina	Bălu	1946	Inst. Ped. Timișoara	profesoară
27	Stan Teodor	Pucea Igna	1947	Fac. Medicină Timiș.	medic
28	Faur Nicolae	Zmoloaie	1947	Șc. Postliceală C.F.R.	instr. C.F.R.
29	Brădean Zina	Bâlc	1947	Fac. Filologie Timiș.	profesoară
30	Cornea Gh. Ilie	Cardășu	1947	Fac. Mine Petroșani	inginer
31	Gașpar Ioan	Gașpăru	1947	Fac. Teologie Sibiu	preot
32	Suba Ioan	Cioclință	1948	Fac. Muzică Timiș.	profesor
33	Brădean Ioan-Adam	Brădeanu	1948	Fac. Teologie Sibiu	preot
34	Anghel Viorel-Teodor	Guzu	1949	Șc. Postliceală C.F.R.	șef stație C.F.R.
35	Stan (Breda) Ana	Stănică	1949	Șc. Postliceală C.F.R.	casier
36	Faur Vasile	Surdu	1949	Fac. Chimie Ind. Timișoara	inginer
37	Ruja Floare	Pepea	1950	Fac. Agronomie Timiș.	ingineră
38	Suba Ioan	Pascu	1950	Fac. Teologie Sibiu	preot
39	Mercea (Faur) Maria	Țăcaci	1950	Șc. Postliceală C.F.R.	casier
40	Tamaș Teodor	Tămășel	1950	Fac. Construcții Timișoara	Inginer
41	Cornea Gheorghe	Horgoșu	1950	Fac. Construcții Timișoara	Inginer
42	Hălmăgean Gheorghe	Gitu	1950	Fac. Construcții	subinginer

				Timișoara	
43	Olari Teodor	Florea Popii	1951	Fac. Mecanică Timiș.	inginer
44	Mercea Catița	Hoi	1952	Șc. Postliceală Sanit.	asist. med.
45	Tulea Mitru	Șontric	1952	Fac. Agronomie Timișoara	inginer
46	Crișan Mircea	Maceș	1952	Fac. Teologie Sibiu	preot
47	Stan Gheorghe	Stanu	1952	Semin. Teologic Caransebeș	preot
48	Mureșan Iosana	Murașanu	1952	Șc. Postliceală Sanit. Arad	asist. med.
49	Irinescu (Gașpar) Floare	Irinescu	1953	Fac. Filologie Timiș.	prof.
50	Faur Ioan	Zmoloaie	1953	Fac. Construcții Timișoara	inginer
51	Pucea Floricuța	Cocoș	1953	Fac. „Șt. Gheorghiu” Buc.	economist
52	Hatcu Florița	Vuțu	1953	Șc. Postliceală Sanit.	asist. med.
53	Faur (Hălmăgean) Maria	Forgău	1953	Fac. Construcții Timișoara	subingineră
54	Lușcă Ioan	Lușcă	1954	Fac. Șt. Politice	funct. public
55	Tamaș (Mercea) Rodica	Menacu	1954	Șc. Postliceală Sanit.	asist. med.
56	Tulea (Mercea) Elena	Zicea	1955	Fac. Șt. Ec. Timișoara	economistă
57	Tamaș Aurelia	Docică	1955	Fac. Construcții Timiș.	ingineră
58	Mercea Catița	Trânu	1956	Fac. Construcții Timișoara	subinginer
59	Mercea Ana	Trânu	1956	Fac. Construcții Timișoara	subinginer
60	Mercea Floricuța	Mușânaică	1956	Fac. Construcții Timișoara	inginer
61	Luca Catița	Buiacu	1956	Fac. Construcții Timișoara	subingineră
62	Irina Teodor-Doduț	Glanetu	1956	Fac. Construcții Timiș.	subinginer
63	Faur Teodor	Surdu	1957	Fac. Silvicultură Brașov	inginer
64	Mercea Dodu	Mușânaică	1958	Fac. Drept Arad	avocat
65	Mercea Lenuța	Mușânaică	1959	Fac. Construcții Timișoara	inginer
66	Fantaziu (Olaru) Florica	Gușa	1959	Fac. Drept	avocat
67	Stan (căs. Mureșan) Mărioara	Huța	1959	Fac. Construcții Timișoara	inginer
68	Luca Florița	Buiacu	1959	Fac. Construcții Timișoara	subing.
69	Gașpar Ionuț	Vova	1960	Fac. Științe Ec. Timiș.	econom.
70	Voimereștean Gheorghe	Dugula	1960	Fac. Mecanică Timiș.	inginer
71	Tamaș Marinca	Pucși	1960	Fac. Ist.-Fil. „Babeș- Bolyai” Cluj	profesoară
72	Rașca (n. Manea) Angelica	Blaj	1963	Fac. Științe Ec. Arad	economist
73	Florea (n. Pantea) Mariana	Vă	1964	Fac. Șt. Econ. Arad	economist
74	Hatcu Gheorghe	Țarca	1965	Fac. Chimie Ind. Timișoara	inginer

75	Popa Teodor	Popescu	1965	Fac. Construcții Timișoara	inginer
76	Mercea Lidia	Fușta	1965	Fac. Șt. Econom. Arad	economist
77	Măriuță Doru	Grozda	1966	Fac. Teologie Sibiu	preot
78	Rașca Gheorghe	Ioan Rașcău	1967	Fac. Electro. Timișoara	inginer
79	Bîrnețiu Lucian	Bălu	1967	Fac. Calculatoare Tim.	inginer
80	Breda Nicu	Stănică	1968	Fac. Teologie Sibiu	preot
81	Mercea Borița	Pătru Borița	1968	Școala Populară de Artă	solistă
82	Mercea Nelu	Trânu	1969	Fac. Teologie Arad	preot
83	Irina Doru	Cleanu	1969	Fac. Silvicultură Oradea	inginer
84	Tamaș (Voimereștean) Docică	Ionel Docică	1969	Fac. Construcții Timișoara	inginer
85	Cornea Tudorică	Badea	1970	Fac. Matematică Timișoara	profesor
86	Cornea Marinel	Badea	1970	Fac. Matematică Timișoara	profesor
87	Anghel (Costea) Angela	Guzu	1971	Fac. Matematică Timișoara	profesoară
88	Tamaș Ionel-Gheorghe	Zbelca	1971	Fac. Construcții Timișoara	inginer
89	Mercea Florica	Cița	1971	Fac. Șt. Econ. Arad	econom.
90	Pădureanu-Dungă Lenuța	Grumba	1971	Colegiul Asist. Farmacie	asist. farm.
91	Bîrnețiu Claudia	Bălu	1971	Fac. de Șt. Economice Timiș.	economist
92	Pantea Florica	Vă	1972	Fac. Șt. Econ. Timiș.	econom.
93	Tamaș Maria	Zbelca	1972	Fac. Drept Arad	jurist
94	Stan (Peia) Liliana	Stan Mitru	1972	Șc. Postliceală Sanit.	asist. med.
95	Brădean Călin	Bâlc	1973	Fac. Mecanică Timiș.	inginer
96	Faur Lenuța	Cocoana	1973	Colegiul Arh. Timiș.	arhitect
97	Faur Florina	Deicu	1973	Șc. Postliceală Sanit.	asist. med.
98	Anghel Nicolae-Viorel	Guzu	1975	Fac. Șt. Ec. Arad	economist
99	Anghel (Crișan) Irina	Zmolea	1975	Fac. Șt. Ec. Arad	economist
100	Brădean Adrian	Bâlc	1975	Fac. Calc. Timișoara	inginer
101	Stan Stăncuța	Popa Stănel	1975	Fac. Filologie Arad	educatoare
102	Hatcu Maricica-Catița	Fâc	1975	Șc. Postliceală Sanit.	asist. med.
103	Pintiuță Andreea	Popa Mihai	1975	Fac. Psiho. „Babeș- Bolyai” Cluj	profesoară
104	Gășpar Benjamin	Gășpăru	1976	Fac. Medicină Timiș.	med. gen.
105	Gășpar (Mihuț) Cecilia- Anuța	Gășpăru	1976	Fac. Teologie Arad	profesoară
106	Pop (Tamaș) Viorica	Ina	1976	Fac. Filologie Arad	profesoară
107	Pop (n. Hatcu) Lavinia	Gitu	1976	Fac. de Filologie- Timișoara	profesoară
108	Lușcă Ciprian	Lușcă	1977	Fac. Teologie Arad	preot
109	Olari Lucian	Păstoriu	1977	Fac. Drept; Șt. Ec. Arad	economist
110	Mercea (Rus) Lavinia	Țăcaci	1978	Fac. Filologie Arad	învățătoare
111	Faur Ilie-Ioan	Cocoana	1979	Fac. Teologie Sibiu	preot
112	Suba Voucița	Pascu	1979	Fac. Șt. Ec. „Aurel	sol. muz.

				Vlaicu” Arad	populară
113	Olari Anda	Florea Popii	1980	Fac. Ind. Ușoară Iași	inginer
114	Sulincean Manuel	Halcu	1980	Fac. Istorie -Teologie Buc.	profesor
115	Lușcă Octavian	Lușcă	1980	Fac. Teologie Timiș.	profesor
116	Hatcu (Budea) Adina	Țășu	1980	Șc. Postliceală Sanit. Arad	asist. med.
117	Olari Luciana	Lușcă	1981	Fac. Construcții Timișoara	inginer
118	Crișan Simion	Păcu	1981	Fac. Management Arad	pompier
119	Ferician Ionel	Buț	1981	Fac. Științe Ec. Arad	economist
120	Faur Bogdan	Zmoloaie	1981	Fac. Șt. Ec. Elveția	economist
121	Mercea Ioan-Lucian	Popescu	1981	Fac. Istorie Timișoara	profesor
122	Hatcu Flavia	Dedu	1982	Fac. Psihologie	profesoară
123	Tulea Cristian	Șontric	1982	Fac. Silvicultură Oradea	inginer
124	Rașca Teodora	Rașcău	1982	Fac de Șt. Economice	profesoară
125	Hatcu Benjamin	Dedu	1983	Fac. Electrotehn. Timișoara	inginer
126	Brădean Cosmin	Oagea	1984	Fac. Drept Arad	polițist
127	Faur Raluca	Zmoloaie	1984	Fac. Șt. Econ. Arad	economist
128	Faur Ioan-Alexandru	Surdu	1984	Fac. de Silvicultură Brașov	inginer silvic
129	Hatcu Teodor	Dedu	1985	Fac. Electrotehn. Timișoara	inginer
130	Bun Radu	Bardanu	1985	Fac. Teologie Arad	pompier
131	Lucaci Miluța	Circhi	1985	Fac. Filologie Arad	profesoară
132	Mercea Ionela	Gășpareanu	1985	Fac. Filologie Arad	învățătoare
133	Marc Florina	Gășpăru	1985	Colegiul de Asist. Med.	asist. med.
134	Faur Dacian	Surdu	1985	Fac. Protecția Mediului Arad	inginer
135	Faur Florina	Surdu	1985	Fac. de Științe Economice Timiș.	economist
136	Bun Ramona	Bardanu	1986	Fac. Filologie Arad	profesoară
137	Tamaș Radu	Menacu	1986	Fac. Medicină Timiș.	medic
138	Ferician Bogdan	Buț	1987	Fac. Silvicultură Arad	pompier
139	Lucaci Cristina	Circhi	1987	Colegiul Pedag. Arad	asist. med.
140	Mercea Daniel	Gășpareanu	1987	Fac. Drept Arad	polițist
141	Toma-Hatcu Geanina	Păduraru	1987	Colegiul Sanitar Arad	asist. med.
142	Faur Sergiu	Surdu	1987	Fac. Șt. Econ. Arad	pompier
143	Luca Danirla Dana	Buiacu	1988	Fac. Șt. Socio-Umane Oradea	psiholog
144	Florea (n. Pantea) Ancuța	Vă	1988	Fac. Medicină Timișoara	medic
145	Pucea Gheorghe	Cocoș	1988	Univ. Tehnică München	inform.
146	Cornea Anișoara	Raceza	1989	Fac. Drept Arad	avocat
147	Lușcă Marius	Lușcă	1990	Fac. Farmacie Timiș.	farmacist
148	Mercea Daniel	Trânu	1990	Fac. Matematică	profesor
149	Mandu (Hălmăgean) Ligia	Zbelca	1991	Fac. Drept Arad	jurist

150	Gurban Gh. Marius	Pistrițu	1994	Fac. Filologie Timiș.	profesor
151	Brădean Cosmina	Mircea Tanas	1994	Fac. Psihologie Arad	psiholog
152	Borlea Paul	Luț	1995	Fac. Medicină Timiș.	medic
153	Gășpar Florin	Vova	1995	Fac. Teologie Arad	preot
154	Peia Lucian-Pavel	Pipa	1972	Fac. Management București	inginer
155	Rașca Dimitrie	Bena	1945	Școala Tehnică C.F.R. București	instructor C.F.R.
156	Crișan Delia	Ciulac	1973	Fac. Psihologie București	psiholog

5.6. Oameni de ieri, oameni de azi

Ardelean Iustin

S-a născut în iunie 1865 în satul Chisindia, în casa învățătorului Filimon Ardelean și a urmat cursurile școlii primare din sat, unde tatăl său era dascăl.

Tânărul Iustin Ardelean, terminând școala primară, urmează școli secundare și de specialitate la Beiuș, Arad, Brad și Oradea Mare iar studiile superioare în domeniul dreptului le urmează la Oradea Mare, Szarvas, Pojon, Bratislava și Budapesta.

Ridicat dintre oameni modești prin puteri proprii, cu o hărnicie deosebită și muncă perseverentă, a desfășurat activități diverse pe tărâm cultural și în domeniul dreptului, fiind ziarist și avocat, ajungând deputat și prefect de Oradea în Parlamentul României Mari, iar în domeniul cultural devine proprietarul, directorul și redactorul șef al ziarului umoristic **Vulturul**.

În vremea studiilor la Budapesta, și-a asigurat existența cântând la Teatrul Popular, având o voce admirabilă de bariton, devenind un artist de primă mână al teatrului. În anul 1904, a susținut examenul de licență în specialitatea drept iar apoi a deschis la Oradea un birou de avocatură. A apărut, deopotrivă, cetățeni români și maghiari fără posibilități financiare de plată pentru munca sa, motiv pentru care populația din Oradea l-a iubit foarte mult și l-a respectat.

În anul 1919, în vâltoarea evenimentelor tulburi legate de terminarea războiului și a acțiunilor trupelor comuniste maghiare, Ardelean Iustin a fost arestat de comuniștii maghiari din trupele lui Bela Kuhn și condamnat la moarte împreună cu alți frunțași români.

Prefectul de poliție Janossi Gyula din Oradea, împreună cu doi ofițeri de rang superior, reprezentanți ai vechii administrații maghiare, ajutați de cetățeni înarmați din Oradea, îi eliberează din închisoare pe Iustin Ardelean și pe ceilalți frunțași români, salvându-le viața.

Locuitorii din Oradea, fără deosebire de naționalitate și confesiune, l-au iubit și apreciat atât de mult, încât l-au ales, în anul 1920, în Parlamentul României Mari.

În anul 1922, Iustin Ardelean a fost numit prefect al orașului Oradea, funcție din care, orice locuitor al comunității, la nevoie, a fost sprijinit și ajutat, activitatea sa fiind zeloasă și nepărtinitoare.

Pe lângă activitatea sa din avocatură, s-a ambiționat să servească, în mod special, cultura literară românească.

Strălucea prin vorbe de spirit și simț critic. În 1892, a editat revista **Vulturul**, foaie umoristică românească cu o mare răspândire și căutare în Ardeal, ale cărei articole umoristice și ilustrații le-a zămislit el însuși aproape 40 de ani, publicul cititor devenind de la an la an tot mai numeros.

Privind pe omul Iustin Ardelean, viața lui familială este una de excepție. A avut o soră, Ileana, căsătorită cu preotul Ioan Popovici (fost paroh în satul Voivodeni, comuna Bârsa, care a decedat în anul 1937). Preoteasa Ileana a mai trăit 16 ani în urma preotului. După moartea soțului, fratele ei, Iustin, a ajutat-o financiar, cumpărându-i o casă în Voivodeni.

Iustin Ardelean, tânăr înzestrat cu multe calități, s-a căsătorit cu Elisabeta, din familia nobiliară Weselenyi din Jibou, proprietară a unui castel vechi de două secole, considerat cel mai mare castel în stil baroc din Transilvania.

Din informațiile pe care le deținem, familia lui Iustin Ardelean nu a avut urmași. Revista *Vulturul Ardelean* încă mai apărea în anul 1940, având ca proprietar și director pe Iustin Ardelean. După anexarea Ardealului de Nord de către Ungaria, Iustin Ardelean a fost expulzat din Oradea de către administrația ungară ocupantă și s-a stabilit la Arad, unde a decedat la vârsta de 78 de ani.

Nu cunoaștem informații despre anul și locul morții soției sale, Elisabeta. Prin decesul celor doi frați, Iustin și Ileana, familia Ardelean dispăre din sat, din societate și din viața publică.

Bîrnețiu Florin

S-a născut la Păiușeni în anul 1945, din părinții Ana Pantea, născută în Păiușeni și Alexandru Bîrnețiu, născut în satul Seleuș, învățător în Păiușeni.

A urmat școala primară la Pâncota, iar liceul la Chișineu Criș, după care a lucrat ca profesor suplinitor la Școala Generală Chisindia.

A urmat Facultatea de Medicină din Timișoara, al cărei licențiat a devenit în anul 1970.

După absolvirea studiilor superioare, a lucrat ca medic în Moldova, în localitatea Hilișeu-Horia, jud. Botoșani.

În anul 1971, s-a transferat la dispensarul medical din Chisindia unde a lucrat ca medic al comunei 25 de ani, până în 31 iulie 2006, când a decedat.

În anul 1967, s-a căsătorit cu Doina Cornea, născută în Chisindia; în familia lor s-au născut doi copii: Lucian și Claudia.

Paralel cu activitatea de medic, a desfășurat diverse activități culturale și obștești. În anul 1973, într-o veche casă țărănească acoperită cu paie, a înființat un muzeu al satului. Înainte de anul 1989, în vremea administrației comuniste a organizat manifestarea „Fiii satului Chisindia”, iar în anul 1980, la Văsoaia, a organizat „Târgul Codrenilor”, un târg cunoscut după aceea în județ și în zonă pentru expozițiile de animale și articole specifice locului și pentru manifestările culturale din zona Zărandului. Scopul principal al organizării „Târgului Codrenilor” a fost *revitalizarea zonei montane și stoparea depopulării și distrugerii satelor de munte*. A fost președinte al Despărțământului Porțile Zărandului, fondat în anul 1892 la Sibiu, fiind prezent cu diferite articole în paginile publicației *Foiaia poporului*. A colaborat și la revista *Arca* din Arad. A organizat diverse manifestări culturale în toate cele trei sate ale comunei. A publicat volumele *Glăsuirea neînfricaților și Flăcări peste Zărand*, rămânând neterminat volumul *Se ridică norii*.

Brădean Ioan-Adam

S-a născut în 23 noiembrie 1948, la Chisindia, din părinții Ioan și Floare.

După absolvirea claselor primare din Chisindia, a urmat Seminarul Teologic din Caransebeș, și Facultatea de Teologie din Sibiu, pe care a absolvit-o în 1971.

A fost hirotonit pentru parohia Zimbru, de unde s-a transferat la parohiile Almaș, Buteni și Sebiș. Din 1992, în parohia Sebiș, a slujit ca preot paroh și protopop de Sebiș, până în 1998 când, la vârsta de 49 ani a decedat și a fost înmormântat în cimitirul din Chisindia.

Brădean Cosmina

S-a născut la 12 august 1992 din părinții Vasile și Elisabeta, în satul Chisindia, sat în care și-a petrecut primii ani ai copilăriei. A urmat clasele I-VIII la Școala Generală Chisindia, apoi Liceul din Sebiș, a cărui absolventă a devenit în 2011. După terminarea studiilor liceale, s-a înscris la Facultatea de Psihologie și Asistență Socială a Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, obținând licența în 2014. Paralel cu studiile universitare, în perioada 2010-2013, a frecventat și Școala Populară de Artă. S-a lansat ca interpretă de muzică populară și în domeniul folcloric în anul 2010, la TVR Timișoara, participând la concursul „Vocea populară”, etapa județeană, din anul 2011, când a obținut premiul I. Și-a îmbogățit permanent repertoriul și stilul de interpretare, participând ca solistă la diferite emisiuni culturale și festivaluri de muzică populară, fiind cunoscută ca interpretă a folclorului autentic de pe Valea Crișului Alb și a regiunii Crișana. S-a preocupat mereu și de

pregătirea sa profesională, din anul 2017 fiind studentă la Facultatea de Științe Economice, secția Contabilitate și Informatică de Gestiune a Universității „Aurel Vlaicu” din Arad. În limita timpului disponibil, participă la spectacole de muzică populară, acordând o atenție deosebită stilului de interpretare, repertoriului și costumului popular.

Breda Nicu-Ioan

S-a născut în 5 octombrie 1969 în orașul Sebiș, din părinții Nicolae Breda (Hălmagiu) și Ana Stan (Chisindia).

A absolvit clasele primare și gimnaziale (1979-1987) la Gurahonț, jud. Arad, urmând apoi Liceul Industrial la Caransebeș (1987-1991) și doi ani Seminarul Teologic din Caransebeș. A urmat cursurile Facultății de Teologie din Arad (1991-1995) iar studiile doctorale le-a făcut la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Țaguna” din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu (1997-2006).

A fost hirotonit pentru parohia ortodoxă Tălagiu din protopopiatul Sebiș iar din anul 2001, s-a transferat la parohia ortodoxă Cinteii, protopopiatul Arad, îndeplinind diferite funcții administrative și în învățământ.

Din anul 2006 până în anul 2012, a fost lector titular la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, ocupând funcția de protopop al Aradului între anii 2010-2012, ani în care a fost și membru în adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Arad. A fost distins cu rangurile de sachelar (1995), iconom (2009), iconom stavrofor (2010). Cunoaște limbile franceză și greaca veche, fiind colaborator al unor reviste din domeniul teologiei, publicând și studii de teologie cu ocazia unor manifestări științifice naționale și internaționale.

Începând cu 2001, a publicat peste 100 articole pe diferite teme de teologie patristică, având ca domenii de competență patrologia și literatura postpatristică și limba greacă biblică și patristică. A participat la simpozioane și seminarii naționale și internaționale cu lucrări din domeniul teologic, publicând 40 de studii în reviste luate în evidența CNCSIS.

În anul 2006-2009, a fost director al grantului de cercetare *Politica bisericească de stat și identitatea confesională în comitatul Bihor*.

S-a căsătorit, în 1994, cu Lucaci Garofița-Mihaela și în familia lor s-au născut doi copii: Ioan-Mircea (4 iun. 1995) și Nicoleta-Mihaela (24 oct. 2006). În prezent, ocupă funcția de preot paroh la parohia Cinteii, unde s-a transferat din 2001.

Cornea Corneliu

S-a născut la 29 august 1925, în satul Chisindia, din părinții Ioan și Maria. A terminat clasele primare în sat, urmând Liceul Teoretic din Brad. A urmat cursurile Facultății de Litere din Cluj, pe care le-a întrerupt în 1948, deoarece a fost arestat și condamnat la doi ani de închisoare (Arad, Cluj, Pitești și Gherla).

După eliberare, în 1951, lucrează ca tehnician în construcții, până 1959, când este din nou arestat și condamnat la 20 de ani temniță grea (Deva, Balta Brăilei și Aiud). În anul 1964, este eliberat prin amnistie generală. După revoluția din 1989, a ocupat funcția de președinte al A.F.D.P. Arad și a scris cinci cărți cu referire la deținuții politici. Este pensionar și trăiește în Arad.

Costea Angela-Delia

S-a născut la 31 iulie 1971, în orașul Sebiș, din părinții Anghel Teodor din Chisindia și Aurica Budea.

A urmat gimnaziul și liceul din Sebiș. În perioada 1990-1995, a frecventat cursurile Facultății de Matematică-Informatică a Universității de Vest din Timișoara, a cărei licențiată devine în 1995.

După terminarea studiilor universitare, a lucrat patru ani ca profesor la Liceul „Ion Buteanu” din Gurahonț, începând cu anul 1996. S-a titularizat la Școala Gimnazială „Lazăr Tâmpa” din Almaș iar din 2001, la Grupul Școlar Sebiș, (Liceul din Sebiș). A susținut toate gradele didactice, din anul 2006 fiind profesor gradul I.

În calitate de coautor, a alcătuit și editat culegeri de matematică pentru elevi. În perioada 2012-2015, a fost director al Liceului Teoretic din Sebiș și paralel cu munca administrativă și de dascăl, s-a ocupat de perfecționarea sa profesională, urmând cursuri de formator, mentor și management educațional. În anul școlar 2013-2014, a desfășurat și o activitate educativ-profesională, ca metodist al Inspectoratului Școlar Județean Arad. Din 2015, este coordonator al cercului pedagogic al profesorilor de matematică din zona Sebiș, Gurahonț, Hălmațiu, fiind și membră în Consiliul Consultativ al Profesorilor de Matematică din județul Arad.

Faur Ioan-Teodor

S-a născut în satul Chisindia, în 25 septembrie 1953, din părinții Faur Ioan zis a lu Zmoloaie și Popa Mărioara zisă a lu Ciucura.

A urmat clasele primare și gimnaziale la Școala Generală din Chisindia și este absolvent al liceului din Sebiș, promoția 1972. Începând din anul 1972, a urmat cursurile Facultății de Construcții Timișoara, secția construcții civile și industriale, devenind licențiat în 1977.

La terminarea studiilor superioare este repartizat la ICIM Brașov, șantierul din Arad, iar după terminarea stagiului, ocupă funcția de inginer șef. În perioada 1990-2009, devine director general al SC ICIM ARAD, care se separă de firma din Brașov. În 2009, înființează firma SYLC CON TRANS SRL, al cărei director general și patron este. Firma are domeniul de activitate în construcții.

În 1980, s-a căsătorit la Chisindia cu Vuia Ileana și are doi copii: Bogdan, născut în anul 1981 și Raluca-Maria, născută în 1984. Cei doi copii lucrează alături de el la Firma SC SYLC CON TRANS SRL, Bogdan ca administrator iar Raluca-Maria ca economist.

Mercea M. Gheorghe

S-a născut la 5 decembrie 1929 în satul Chisindia, din părinții Mihai Mercea și Maria Luca.

Între anii 1937-1944, a urmat școală primară în satul Chisindia apoi Liceul Comercial din Arad și Școala Tehnică de Comerț din București, unde a obținut diploma de tehnician în evidență contabilă. A devenit apoi student pentru cinci ani la Academia de Studii Economice București, specialitatea economie agrară. A terminat studii superioare și la Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu” din București, devenind inginer agronom. A susținut lucrările de doctorat pe o perioadă de patru ani la Institutul Agronomic din Iași.

În 1950, s-a angajat la Fabrica de Strunguri din Arad, apoi din anul 1951, la S.M.T. Șicula pe post de contabil șef. Din anul 1953, a fost angajat la Ministerul Agriculturii, Direcția Investiții-Construcții, unde a lucrat 30 de ani, îndeplinind și diferite munci obștești în cadrul ministerului.

În comuna natală, s-a implicat în realizarea unor lucrări de interes obștesc, putând fi amintite: electrificarea satului Chisindia, asphaltarea drumului comunal Buteni-Chisindia, regularizarea Văii Păiușeni, amenajarea drumului spre cimitirul satului și altele, pentru care administrația comunei i-a conferit, în anul 2009, titlul de *Cetățean de onoare* al satului. Este pensionar și trăiește în București.

Mercea Borița

S-a născut la 9 aprilie 1968, în Chisindia din părinții Petru și Ecaterina (Lena). A urmat clasele I-VIII la Școala Generală din Chisindia, iar apoi a urmat Liceul Teoretic Sebiș. În paralel, a urmat cursurile Școlii Populare de Artă din Arad, secția muzică. S-a lansat în lumea muzicii, colaborând cu Filarmonica din Arad și cu tarafurile de muzică populară din Vârfurile și Bârsa. A colaborat, ca solistă și cu Casa de Cultură din Sebiș, ducând în diverse zone ale Ardealului faima muzicii populare de pe Criș. A moștenit dragostea și talentul pentru cântecul popular de la tatăl său, Petru, un cunoscut hîgigiș al satului care, ani de zile, a cântat cu vioara (higegea) la horele țărănești din sat. Locuiește în Chisindia și este necăsătorită.

Mercea Nelu

S-a născut în satul Chisindia, la 7 august 1969, din părinții Teodor și Macrina.

În perioada anilor 1975-1983, a urmat și terminat 8 clase la Școala Generală din Chisindia. A absolvit Liceul Teoretic din Sebiș în anul 1987, an în care s-a înscris la Seminarul Teologic din Caransebeș. În anul 1991, după absolvirea Seminarului, se înscrie la Facultatea de Teologie a Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, obținând licența în anul 1995.

S-a căsătorit în anul 1991, la Chisindia, cu Nicoleta Stan, fiică a satului, iar în familia celor doi chisindani s-au născut cei doi copii, Nadina, în 1997 și Sebastian, în 2003.

A fost hirotonit de P.S.Timotei la Sebiș, în anul 1991, pentru parohia Prăjești-Donceni, protopopiatul Sebiș, unde a slujit până în anul 1998, când s-a transferat în parohia Măderat, protopopiatul Lipova, unde slujește și în prezent (an 2018). Pentru bunele rezultate în administrarea parohiei și a slujirii bisericii, în anul 2012, i s-a acordat distincția de iconom stavrofor, iar la 1 martie 2018, a fost numit protopop al Lipovei, slujind și mai departe, ca preot, în parohia Măderat.

Mercea T. Gheorghe

S-a născut la 6 iunie 1933 în satul Chisindia, din părinții Teodor și Marișca.

A terminat clasele primare în sat, după care a urmat Liceul Industrial „Aurel Vlaicu” din Arad. S-a înscris apoi la Facultatea de Construcții și Arhitectură din cadrul Institutului Politehnic „Traian Vuia” Timișoara, fiind licențiat în 1958, iar din 1976 doctor în științe tehnice, specialitatea construcții metalice. A urmat stagii de specializare în Franța (1988, 1994, 1996) și Germania (1992, 1994).

A lucrat ca șef de secție la Direcția Regională de Drumuri și Poduri Timișoara (1958-1960) și șef de șantier la Trustul Local de Construcții Timișoara (1960-1964).

Pe linie de învățământ universitar, a parcurs toate treptele ajungând profesor universitar, iar din 1992, conducător de doctorat la Facultatea de Construcții Timișoara. A publicat 12 tratate și cursuri de specialitate în domeniul construcțiilor, 125 de lucrări științifice în țară și străinătate și are înregistrate 7 invenții și 7 certificate de inovator.

Este pensionar și locuiește în Timișoara.

Mihuț Ioan

S-a născut la 30 august 1929 în Chisindia, din părinții Nicolae și Georgina.

A terminat clasele primare în satul natal, urmând clasele liceale la Lugoj și Arad. A terminat studiile superioare la Facultatea de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj și s-a stabilit la București, unde a fost profesor de limba și literatura română și inspector general în Ministerul Învățământului.

A colaborat la diferite reviste și ziare, centrale și locale, fiind membru al Societății de Științe Filologice din România. A profesat ca ziarist, fiind membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România.

A deținut funcția de secretar executiv al Comitetului Național Român pentru UNICEF, contribuind la dezvoltarea relațiilor cu comitetele UNICEF din lume.

A publicat mai multe cărți și a sprijinit tinerele talente din comună pentru a-și publica creațiile.

A decedat în anul 2018, la București.

Mihuț Mihai

S-a născut în Chisindia, în 14 iulie 1880. A fost absolvent al Institutului Teologic Ortodox Român din Arad în anul școlar 1899-1900, absolvind apoi și Preparandia. A slujit ca dascăl și preot la Văsoaia și Chisindia. Între anii 1921-1923, a fost preot la parohia Văsoaia. Preotul Mihuț Mihai a fost căsătorit cu Mercea Borița din Chisindia.

A avut un singur copil, pe Justin Mihuț, născut în 31 mai 1913 și decedat în Al Doilea Război Mondial, în 29 august 1941, în satul Alexandrovca din Ucraina. Soția fiului său, Iustin Mihuț, originară din Dieci, s-a născut în 27 martie 1911 la Dieci și a decedat în 5 octombrie 1952. La plecarea în război, Iustin și Floare (învățătoare la Chisindia) aveau două fete, pe Iosana-

Cornelia, născută în 20 mai 1938 și Borița-Cecilia, născută în 10 iunie 1936. Iustin Mișuț a absolvit cursurile primare la Chisindia și a urmat Liceul „Moise Nicoară” din Arad.

Mișuț Cornelia, fata lui Iustin Mișuț, a absolvit școala pedagogică de învățătoare din Timișoara, în 1956.

Mișuț Cecilia a absolvit școala pedagogică de educatoare din Arad, în 1954.

Familia preotului Mișuț Mihai a cumpărat, în 12 septembrie 1935, casa cu grădina din Livada, fostă proprietate a firmei „Societatea Anonimă Română pentru Întreprinderi Industriale și Financiare” din București, strada Stavropoles nr. 5.

Preotul Mișuț Mihai a decedat în 5 martie 1953, în timpul unei slujbe de înmormântare.

Mureșan Rusalin

S-a născut la Păiușeni, în 9 februarie 1932, din părinții Loghin Mureșan, învățător în Păiușeni și Borița Mișuț, din neamul Rujeștilor, născută în Chisindia. Termină ciclul primar și gimnazial al școlilor din Păiușeni și Chisindia, iar în perioada 1944-1948, urmează Liceul „Moise Nicoară” din Arad și apoi Școala Normală „Dimitrie Țichindeal” din Arad, promoția 1952.

În perioada 1952-1954, urmează Școala de Literatură „Mihai Eminescu” din București, după care devine student al Facultății de Filologie a Universității București.

După terminarea studiilor, devine redactor la *Gazeta Literară* (1954-1957) și la *Viața Militară* (1958-1959), apoi colaborator la Radiodifuziunea Română (1960-1962) și referent literar la Centrala Cărții (1962-1963). În 1963, este transferat la Craiova, de unde revine la București, în 1967, ca redactor la publicațiile armatei.

În 1948, a debutat cu publicistică la ziarul *Patriotul* din Arad iar în 1952, cu poezie la *Scrisul bănețean*. A publicat versuri în revistele și periodicele *Tânărul scriitor*, *Gazeta literară*, *Contemporanul*, *Steaua*, *Tomis* ș.a.

Primul volum de poezii, publicat în 1954, a fost „*Puiul de moș*” după care urmează volumele *Coboară munții* (1955), *La marginea câmpiei* (1957), *Nicolae, clop de paie* (1957), *Amiezile veacului* (1961), *Era incandescenței* (1963) ș.a., în general, poezie pentru copii și, uneori, pentru brigăzile artistice de agitație.

A avut trei surori. Familia sa a părăsit satul Păiușeni, mutându-se la Zimand Cuz, apoi la Arad și Brașov.

A fost membru al Uniunii Scriitorilor din România.

A decedat în decembrie 2001 la București și este înmormântat în cimitirul Străulești, pe alea scriitorilor.

Olaru Gheorghe

S-a născut la 18 decembrie 1928 în cătunul Ciolt al comunei Chisindia, din părinții țărani Gheorghe și Catița.

A terminat 7 clase elementare la școala din Chisindia, după care urmează Liceul „Avram Iancu” din Brad de unde s-a transferat la Liceul „Moise Nicoară” din Arad, unde urmează ultimii doi ani. La terminarea liceului, s-a înscris la Facultatea de Construcții Civile și Industriale a Institutului Politehnic București. Student încă la construcții, a fost numit, în anul 1953, inginer constructor la Trustul Gostat pentru executarea și coordonarea lucrărilor de investiții, unde, cu timpul, ajunge director și de unde s-a pensionat, în anul 1994.

S-a implicat în realizarea unor lucrări de interes obștesc în comună: amenajarea spațiului zootehnic vechi în cămin cultural sătesc, ridicarea blocului specialiștilor în agricultură din Ulița Făurești, extinderea Școlii din Vale cu două săli de clasă (în anul 1959), amenajarea Muzeului Satului Chisindia, reparații interioare la Biserica din Deal, pasarela peste vale de la muzeu la dispensar, construirea Bisericii Penticostale și a monumentului din Valea Cioltului (Troiața de la Ciutacu). Pentru implicarea sa în lucrările de interes obștesc, a fost onorat, în anul 1973, cu distincția de *Cetățean de onoare al satului*. Este pensionar și trăiește în orașul Arad.

Stan Nicolae

S-a născut în 13 iulie 1936 în satul Chisindia, unde a terminat clasele primare, urmate la Arad de Școala Medie Tehnică Metalurgică (1950-1954). Între anii 1954-1957, a urmat Școala Populară de Artă din Arad, secția canto și dirijat coral, continuând apoi pregătirile în domeniul muzicii: un curs pregător în arta cântului la Conservatorul „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca (1957-1958), studii la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București (1959-1964).

După terminarea studiilor în domeniul muzicii, a lucrat ca profesor de canto la Corul Filarmonicii de Stat din Arad. În anii 1967-1968 a desfășurat activitate solistică la Teatrul Muzical din Brașov apoi, din 1968, și-a legat destinul și activitatea culturală profesionistă de Opera de Stat Timișoara, devenită Opera Națională Română din Timișoara până în anul 1991, la pensionare, dar a mai continuat să cânte încă 10 ani.

În anul 1978, a activat timp de o jumătate de stagii la Teatrul Muzical din Brandenburg (R.D.G.).

În activitatea sa muzicală, a interpretat cântonețe, arii din opere și opere, lieduri celebre. A susținut spectacole în țară la Cluj, Craiova, Iași și Brașov, iar peste hotare la Sarajevo (Bosnia), Novi Sad (Serbia), Szeged (Ungaria) și Brandenburg (R.D.G.) A pregătit și dirijat Corul Bisericii Ortodoxe din cartierul Mehala-Timișoara (1986-1990), Corul Catedralei Mitropolitane din Timișoara (1991) și Corul Catedralei Ortodoxe din Arad, cunoscut și sub denumirea Corul „Armonia” (1996-1998).

Pentru activitatea solistică și pentru contribuția sa la afirmarea vieții culturale a județului Timiș, în anul 2009, a fost distins de Consiliul Județean Timiș cu diploma „*Pro Cultura Timisiensis*”.

Este pensionar și trăiește la Timișoara.

Suba Voichița

S-a născut în 1 iulie 1979 în orașul Ineu, jud. Arad, din părinții preot Ioan Suba, născut în Chisindia și Aurelia-Voichița din Sebiș.

A petrecut copilăria în satul Chisindia, în casa bunicilor Pascu și Borița Suba, de la care a prins drag de cântecul și jocul popular. În perioada 1985-1988, a frecventat cursurile Școlii Generale „Gheorghe Groza” din localitatea Moneasa, unde tatăl său era preot.

În perioada 1993-1998, a urmat cursurile Școlii Normale „Dimitrie Țichindeal” Arad, profilul educatori-învățători, după care cursurile Facultății de Științe Economice „Aurel Vlaicu”, Arad, secția Contabilitate și Informatică de Gestiune, obținând licența în 2005. Apoi a susținut un masterat în domeniul financiar-contabil.

În paralel cu studiile universitare, a lucrat ca învățătoare în Arad, în perioada 1998-2001.

În anul 1999, s-a căsătorit cu Licius Lucoaie și în familia lor s-au născut două fete, Ana-Maria-Delia, născută în 23 martie 2001 și Cristina-Iulia, născută în 13 decembrie 2003, care-și urmează mama, lansându-se de la vârste fragede în interpretare de cântece populare.

Voichița Suba a debutat ca interpretă de muzică populară în anul 1997, la emisiunea de televiziune *Cântecul de acasă*. În 2001, a realizat primul album, urmat de altele și de participări la festivaluri de muzică populară.

Ca interpretă de muzică populară, cântă melodii tradiționale din folclorul autentic de pe valea Crișului Alb.

Alături de activitatea culturală, desfășoară și o muncă în domeniul economic, la firma pe care a înființat-o la Sebiș.

A. Kiszindiai

elemi mindennapi

általános ismétlő

gazdasági ismétlő

felső nép és polgári

női kereskedelmi tanfolyam

iskola

É v k ö n y v e

az 19 *10/11* iskolai évre

Jeğzet: Iskoláinkban eddig is használt és kitűnő szolgálatokat tett Évkönyvünket, az 1907 évi XXVII t.-c. 33 §-a és annak végrehajtása tárgyában kiadott m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztérium 76000/907 számú rendeletének 42 §-ához alkalmazottan, újból kiállítva tesszük iskolánk szolgálatában, azon határozott meghagyással, hogy az, teljes pontossággal vezetéssek.

Évkönyvünk tartalama:

I. Felvételi napló.

II. Előmeneteli és mulasztási napló.

III. Haladási napló.

IV. Iskola látogatási napló

V. Történelmi adatok naplója

VI. Rendeletek nyilvántartása.

VII. Tankönyvjegyzék.

VIII. A tanulók, tanító és iskolai épület helyzetét és állapotát kiténtető statisztikai adatok.

melyek mindenben megfelelnek a vallás es közoktatás-
ügyi m. kir. minisztérium által kiadott mintákkal.

Gör. kel. román Egyházmegyei nyomda Arad.

**Recensământul (conscrierea) copiilor și tinerilor născuți
în satul Chisindia în perioada 1908-1919**

Nr. crt.	Numele și prenumele copiilor	Data nașterii	Numele și prenumele părintelui/tutorei	Nr. casă
1	Tamaș Marița	01.01.1908	Tamaș Vasilie	246
2	Sulincean Crăciuna	08.01.1908	Sulincean Teodor	239
3	Olar George	14.01.1908	Olar Pascu	273
4	Ruja Persida	31.01.1908	văd. lui Ruja Todor	310
5	Paișan Catița	02.02.1908	Paișan Adam	231
6	Gurban Todor	02.02.1908	Gurban Teodor	173
7	Bardan Floare	19.02.1908	Bardan Todor	4
8	Gurban George	25.02.1908	Gurban Nicolae	210
9	Luca Floare	29.02.1908	Luca Ioan	105
10	Faur Ilie	09.03.1908	Faur Ilie	23
11	Mercea Todor	12.03.1908	Mercea Todor	244
12	Irina Marinca	29.03.1908	Irina Ioan	152
13	Mercea Mihai	29.03.1908	Mercea Lupu	120
14	Stan Floare	12.04.1908	Sulincean Mihai	239
15	Ruja Vasilie	20.04.1908	Ruja Rusalina	268
16	Sulincean Maria	22.04.1908	Sulincean Pascu	163
17	Irina Ana	28.04.1908	Irina Ilie	212
18	Techele Marinca	01.05.1908	Techele Teodor	242
19	Faur Indrei	08.05.1908	Faur Dimitrie	22
20	Crișan Grozava	13.05.1908	Crișan Todor	114
21	Irinescu George	16.05.1908	Irinescu Irimie	168
22	Stan Todor	22.05.1908	Stan Ioan	122
23	Tamaș Petru	27.05.1908	Tamaș Maria	232
24	Hatcu George	10.06.1908	Hatcu Iovu	118
25	Mercea Teodor	13.06.1908	Mercea Teodor	269
26	Hălmăgean Floare	13.06.1908	Stan Nicolae	263
27	Morcan Ioan	16.06.1908	Morcan Zinovie	191
28	Oarcea Ioan	22.06.1908	Oarcea Ioan	122
29	Stan Todor	01.08.1908	Stan Nicolae	36
30	Stan Todor	09.08.1908	Stan Blagu	12
31	Oprea Todor	30.08.1908	Oprea Alexandru	72
32	Cornea George	31.08.1908	Cornea George	35
33	Olar George	02.09.1908	văd. lui Olar George	214
34	Șerb Floare	06.09.1908	Șerb Onu	251
35	Luca Floare	13.09.1908	Luca George	101
36	Crișan George	20.09.1908	Coșeri Adam	108
37	Popa Floare	24.09.1908	Popa Vasilie	258
38	Crișan Savel	06.10.1908	Crișan Crăciun	324
39	Cornea Ana	08.10.1908	Cornea Vasilie	10
40	Darău Constanța	09.10.1908	Darău Dimitrie	166
41	Mercea Elena	10.10.1908	Mercea Ana	147
42	Mercea Floare	10.10.1908	Mercea Ana	147
43	Olar Lupu	21.10.1908	Olar Todor	195
44	Anghel Elisabeta	21.10.1908	Anghel George	288
45	Grec Elena	27.10.1908	Grec Maria	169
46	Mercea George	27.10.1908	Mercea Avram	133
47	Tulea Maria	29.10.1908	Tulea Iovu	232

48	Lușca Elena	13.11.1908	Lușca Simeon	180
49	Ruja Ioan	22.11.1908	Ruja Onica	313
50	Irina Floare	03.12.1908	Irina Ștefan	117
51	Gașpar Indreica	11.12.1908	Gașpar Ioan	189
52	Crișan Floriță	11.12.1908	Crișan Ioan	138
53	Crișan George	12.12.1908	Crișan Ștefan	165
54	Toma Teodor	21.12.1908	Toma Pertru	176
55	Suba Floriță	02.01.1909	Suba Avram	140
56	Teorean Ignatie	23.01.1909	văd. lui Teorean Iosif	54
57	Hatcu Petru	30.01.1909	Hatcu Teodor	73
58	Hălmăgean Floare	07.02.1909	văd. lui Hălmăgean Nicolae	76
59	Pucea Iovan	07.02.1909	Pucea Iovan	71
60	Irina Vasilie	12.02.1909	Irina Nicolae	235
61	Mihuț Todor	19.02.1909	Mihuț Petru	62
62	Tamaș Barbura	04.03.1909	văd. lui Tamaș Ioan	99
63	Tamaș Petru	09.04.1909	Tamaș Todor	272
64	Pantea Vasilie	14.04.1909	Pantea Vasilie	124
65	Butar Veselina	16.04.1909	Stan Ilie	127
66	Crișan Todor	17.04.1909	văd. lui Crișan Todor	260
67	Tulea Floare	30.04.1909	Gurban Todor	190
68	Mercea Marinca	27.05.1909	Mercea Todor	51
69	Stoica Elena	28.05.1909	văd. lui Stoica George	45
70	Mercea Borița	30.05.1909	Mercea Lupu	20
71	Paișan Todor	13.06.1909	văd. lui Paișan Petru	279
72	Hălmăgean Ioan	16.06.1909	Hălmăgean Petru	2
73	Mercea Veselina	25.06.1909	Mercea Mihai	107
74	Cârnaț Elena	30.06.1909	Cârnaț Todor	42
75	Hatcu Petru	11.07.1909	Hatcu Vasilie	24
76	Pantea Petru	12.07.1909	Pantea Floarea	167
77	Stan Carolina	19.07.1909	Stan Iovu	134
78	Gurban Petru	23.07.1909	văd. lui Gurban Ștefan	205
79	Tamaș Ana	01.08.1909	văd. lui Tamaș Ioan	240
80	Faur Ana	06.08.1909	Faur Gavril	52
81	Brănuț Iosana	20.08.1909	Brănuț George	135
82	Toma Maria	20.08.1909	Toma Elena	193
83	Mercea Ioan	10.09.1909	Mercea Vasilie	305
84	Bonchiș Marinca	13.09.1909	Bonchiș Marinca	180
85	Crișan Maria	14.09.1909	Crișan Vasilie	127
86	Suba Vasilie	15.09.1909	Suba Ioan	143
87	Tamaș Ioan	20.09.1909	Tamaș Floarea	243
88	Ciuta vasilie	25.09.1909	văd. lui Ciuta Petru	204
89	Mihuț Marinca	02.10.1909	Mihuț Todor	203
90	Bogdan Iosif	02.11.1909	Ruja Floarea	43
91	Șerb Floriță	09.11.1909	Șerb Mihai	247
92	Mercea Todor	15.11.1909	Mercea Vasilie	277
93	Tamaș Eva	17.11.1909	văd. lui Tamaș Todor	129
94	Poșta Ana	29.11.1909	Poșta Elena	281
95	Mercea Borița	30.11.1909	Mercea Avram	87
96	Stan Maria	01.12.1909	văd. lui Stan Mihai	105
97	Hatcu Ana	06.12.1909	văd. lui Hatcu Ioan	306
98	Mercea George	11.01.1910	Mercea George	334

99	Luca Sofia	13.01.1910	văd. lui Luca Vasilie	215
100	Cornea Ioan	30.01.1910	Cornea Todor	125
101	Olar Floare	16.02.1910	Olar Ștefan	273
102	Mercea Todor	12.03.1910	Mercea Vasilie	267
103	Ilca Mihai	13.03.1910	Ilica Vasilie	244
104	Irina Ioan	14.03.1910	Irina Ilie	212
105	Cârnaț Maria	26.03.1910	Cârnaț Blagu	106
106	Gășpar Floare	19.04.1910	Gășpar Petru	245
107	Sulincean Todor	07.05.1910	Sulincean Mihai	239
108	Gurban Floare	18.05.1910	Gurban Todor	173
109	Bonchiș Maria	19.05.1910	Bonchiș Ioan	323
110	Morcan George	30.05.1910	Morcan Zinovie	191
111	Stan Elena	31.05.1910	văd. lui Stan Vasilie	155
112	Ruja Ana	16.06.1910	Ruja Ioan	313
113	Irina Floare	26.06.1910	văd. lui Irina Ioan	319
114	Mercea Floare	10.08.1910	Mercea Ioan	273
115	Oarcea Floriță	30.08.1910	văd. lui Oarcea Ioan	122
116	Hatcu Todor	06.09.1910	Hatcu Barbura	77
117	Brădean Macrina	04.10.1910	Brădean Petru	314
118	Mercea Ioan	16.10.1910	Mercea Todor	285
119	Faur Maria	20.11.1910	Faur Petru	64
120	Paișan Mitra	26.11.1910	Paișan Mihai	221
121	Cornea Lazăr	05.12.1910	Cornea Lazăr	17
122	Irina Petru	05.12.1910	Irina Filimon	201
123	Cornea Floriță	17.12.1910	văd. lui Cornea Emilian	132
124	Olar Petru	18.12.1910	Olar Todor	195
125	Crișan Todor	26.12.1910	Crișan Ioan	138
126	Pantea Ilie	28.12.1910	Pantea Florea	167
127	Suba Marișca	29.12.1910	Suba Marița	140
128	Ciuta George	01.01.1911	Ciuta Petru	204
129	Faur Ioan	10.01.1911	Faur Ilie	23
130	Ciuta Petru	19.01.1911	Ciuta Pascu	Fn
131	Gășpar Maria	23.01.1911	Gășpar Todor	156
132	Dașcău Ioan	28.01.1911	Dașcău Todor	165
133	Mercea Florea	28.01.1911	Mercea Avram	133
134	Crișan Adam	01.04.1911	Crișan Vasilie	127
135	Abrudean Nicolae	02.04.1911	Faur Dimitrie	22
136	Tamaș Oniță	03.04.1911	Tamaș Vasilie	246
137	Popa Elena	16.04.1911	Popa Vasilie	258
138	Tamaș Constanța	30.04.1911	văd. lui Tamaș Petru	206
139	Sulincean Ilie	27.05.1911	Sulincean Petru	223
140	Pantea Iustina	13.07.1911	Pantea Carpoviciu	224
141	Hatcu Marinca	14.07.1911	văd. lui Hatcu Ioan	306
142	Șerb Floriță	20.07.1911	Șerb Ioan	251
143	Olar Floare	26.07.1911	Olar Pascu	273
144	Toma Lazăr	27.07.1911	Toma Petru	176
145	Mercea Floriță	28.07.1911	Mercea Mihai	107
146	Ruja Catița	06.08.1911	Ruja George	311
147	Lei Adam	14.08.1911	văd. lui Lei Adam	163
148	Darău Mariuță	20.08.1911	Darău Dimitrie	166
149	Irina Nicolae	02.09.1911	Irina Nicolae	235

150	Mihuț Maria	09.09.1911	Cârnaț Todor	42
151	Stan Barbura	20.09.1911	Suba Lupu	142
152	Hatcu George	25.09.1911	Hatcu Todor	73
153	Crișan Floare	27.09.1911	Crișan George	205
154	Crișan Veselina	05.10.1911	Crișan Crăciun	324
155	Anghel Maria	14.10.1911	Anghel George	Fn
156	Crișan Ioan	20.11.1911	Crișan Nicolae	178
157	Toma Vasilie	21.11.1911	Toma Petru	279
158	Tamaș Petru	01.01.1912	Tamaș Vasilie	202
159	Stan Ioan	22.01.1912	văd. lui Stan Todor	273
160	Gurban Gavril	23.01.1912	văd. lui Gurban Ștefan	205
161	Stan Maria	23.01.1912	văd. lui Stan Mihai	105
162	Paișan Adam	03.02.1912	Păișan Adam	231
163	Cârnaț Floarea	24.02.1912	Cârnaț Blagu	106
164	Irina Terezia	28.02.1912	Irinescu Irimie	168
165	Irina Florea	10.03.1912	Irina Todor	171
166	Crișan Ioan	20.03.1912	văd. lui Crișan Teodor	260
167	Irina Grozava	07.04.1912	Irina Ilie	212
168	Luca Floare	08.04.1912	Luca Maria	228
169	Ruja Teodor	09.04.1912	Ruja Ioan	313
170	Gașpar Dimitrie	09.04.1912	Gașpar Ioan	189
171	Oarcea George	11.04.1912	văd. lui Oarcea Ioan	122
172	Mercea Ștefan	12.04.1912	Mercea George	93
173	Lușca Todor	16.04.1912	Lușca Todor	197
174	Mercea George	27.04.1912	Mercea Avram	87
175	Cornea George	27.04.1912	Cornea George	139
176	Rașca Todor	29.04.1912	Rașca George	324
177	Suba Maria	15.05.1912	Suba Paulina	160
178	Bardan Petru	21.05.1912	Bardan Todor	4
179	Șerb Ana	09.06.1912	Șerb Mihai	247
180	Crișan Maria	25.06.1912	Crișan Petru	174
181	Crișan Constanța	29.06.1912	Crișan Ștefan	165
182	Toma Ioan	30.06.1912	Tulea Petru	193
183	Irina Petru	02.07.1912	Irina Petru	209
184	Suba Elena	14.07.1912	Suba Ioan	143
185	Irina Catița	26.07.1912	Irina Ilie	183
186	Crișan Floare	30.07.1912	Crișan Pascu	266
187	Stan Marinca	10.08.1912	Stan Iovu	134
188	Herbei Ioan	12.08.1912	văd. lui Herbei Nicolae	3
189	Luca Marinca	18.08.1912	văd. lui Luca Ioan	281
190	Gurban George	13.09.1912	Gurban Todor	173
191	Lupaș Todor	01.10.1912	Lupaș Lupu	126
192	Mercea Marinca	02.10.1912	Mercea Iovu	153
193	Cornea Maria	07.10.1912	Cornea Ștefan	17
194	Pantea Todor	07.10.1912	văd. lui Pantea Vasile	132
195	Tamaș Todor	08.10.1912	văd. lui Tamaș Todor	129
196	Mercea Todor	13.10.1912	Mercea Todor	285
197	Mercea Todor	26.10.1912	Mercea Todor	108
198	Gurban George	11.11.1912	Gurban Todor	162
199	Cheșa Maria	07.12.1912	Cheșa Todor	234
200	Cârnaț Floare	24.12.1912	Cârnaț Gavril	148

201	Anghel Marinca	27.12.1912	Anghel Ilie	295
202	Lușca George	02.01.1913	Lușca Ioan	208
203	Paișan George	05.01.1913	Paișan Todor	292
204	Cornea Floriță	09.01.1913	Cornea Vasilie	10
205	Ruja Sumedreana	15.01.1913	Ruja George	311
206	Crișan Floare	24.01.1913	văd. lui Crișan Petru	185
207	Irina Ioana	04.02.1913	Irina irimie	183
208	Lelea Teodor	05.02.1913	Lelea Ioan	6
209	Ruja Todor	06.02.1913	Ruja Todor	245
210	Faur Maria	12.02.1913	Faur Ilie	23
211	Mercea Ioan	21.02.1913	Mercea Vasilie	277
212	Rașca Ioan	21.02.1913	Rașca Indreica	276
213	Irina Eva	21.02.1913	văd. lui Irina Ioan	319
214	Sulincean Maria	23.02.1913	Sulincean Pascu	163
215	Ruja Ioan	11.03.1913	Ruja George	217
216	Olari Ioan	12.03.1913	Olar Todor	195
217	Mercea Elena	19.03.1913	Mercea Vasilie	96
218	Hălmăgean George	26.03.1913	Hălmăgean Petru	2
219	Sulincean Dimitrie	29.03.1913	Sulincean Vasilie	224
220	Hatcu Barbura	10.04.1913	Hatcu Iovu	118
221	Cornea Catița	04.05.1913	Cornea Todor	125
222	Cârnaț Barbura	04.05.1913	Cârnaț Ioan	66
223	Tamaș Elena	22.05.1913	Tamaș Todor	272
224	Paișan Todor	23.05.1913	Paișan Mihai	256
225	Mercea Petru	24.05.1913	Mercea Teodor	259
226	Suba Todor	31.05.1913	Suba Ana	141
227	Lelea Maria	03.06.1913	Lelea George	6
228	Crișan Ioan	14.06.1913	Pantea Vasilie	124
229	Mercea Floare	25.06.1913	Mercea Todor	244
230	Daliman Catița	01.07.1913	Daliman Vasilie	241
231	Mercea Floare	03.07.1913	Mercea Ioan	285
232	Mercea George	03.07.1913	Mercea Ioan	285
233	Stan Vasilie	12.07.1913	Stan Persida	314
234	Mercea Todor	15.07.1913	Mercea George	334
235	Mercea Floare	19.07.1913	Mercea Vasilie	93
236	Cornea Ioan	01.08.1913	văd. lui Cornea Terentie	238
237	Sulincean Catița	05.08.1913	Sulincean Todor	239
238	Rașca Floare	08.08.1913	văd. lui Rașca Ioan	312
239	Morcan Maria	09.08.1913	Morcan Vasilie	46
240	Șerb Maria	23.08.1913	văd. lui Șerb Onica	301
241	Pantea Avram	24.08.1913	Pantea Florea	167
242	Hatcu Floare	08.09.1913	văd. lui Hatcu Ioan	306
243	Suba Catița	08.09.1913	Suba Avram	140
244	Tamaș Barbura	25.09.1913	Tamaș Todor	238
245	Abrudean Ioan	25.09.1913	Faur Dimitrie	22
246	Hălmăgean Nicolae	27.09.1913	văd. lui Hălmăgean Nicolae	76
247	Mercea Ioan	01.10.1913	Mercea Lupu	120
248	Lei Raveca	06.10.1913	văd. lui Lei Adam	163
249	Toma Catița	20.10.1913	Toma Petru	176
250	Hatcu Catița	24.10.1913	Hatcu Vasilie	24
251	Tulea Maria	28.10.1913	Tulea Iovu	232

252	Ruja Sumdreana	31.10.1913	văd. lui Ruja Nicolae	317
253	Cheșa Gavril	12.11.1913	Gurban Virsavia	176
254	Darău Ioan	14.11.1913	Darău Dimitrie	166
255	Oprea Floriță	14.12.1913	Oprea Todor	283
256	Stan Elena	31.12.1913	Stan Aurel	6
257	Stan George	06.01.1914	văd. lui Stan Nicolae	89
258	Luca Ana	31.01.1914	Luca Ioan	228
259	Crișan Blagu	02.02.1914	Bibarț Floare	11
260	Irina Petru	08.02.1914	Irina Teodor	171
261	Toma Magdalena	17.02.1914	Toma Avram	176
262	Tamaș George	03.03.1914	Tamaș Ilie	305
263	Anghel Rozalia	26.03.1914	Anghel George	Fn
264	Cornea Dimitrie	28.03.1914	văd. lui Cornea Emilian	132
265	Crișan Lazăr	28.03.1914	Crișan Ștefan	165
266	Crișan George	01.04.1914	Crișan George	205
267	Bonchiș Vasilie	09.04.1914	Bonchiș Ioan	326
268	Stan Maria	16.04.1914	Stan Petru	26
269	Pucea Sofia	21.04.1914	Pucea Iovan	71
270	Dașcău Petru	22.04.1914	Dașcău Todor	165
271	Crișan George	30.04.1914	Crișan Crăciun	324
272	Stana Ioan	08.05.1914	Stana Gavril	159
273	Stan Ioan	14.05.1914	văd. lui Stan Mihai	105
274	Mercea Floare	20.05.1914	Mercea Iovu	153
275	Suba Floriță	14.06.1914	Suba Gavril	252
276	Gurban Marinca	17.06.1914	văd. lui Gurban Ștefan	205
277	Suba Floriță	25.06.1914	Suba Teodor	128
278	Rubernovici Barbura	26.06.1914	văd. lui Rubernovici Teodor	298
279	Gurban Maria	11.07.1914	Gurban George	173
280	Șerb Macrina	12.07.1914	Șerb Mihai	247
281	Lupaș George	15.07.1914	Lupaș Lupu	126
282	Ciuta Lazăr	17.07.1914	Ciuta Pascu	80
283	Cârnaț Teodor	25.07.1914	Cârnaț Avram	5
284	Bogdan Teodor	18.09.1914	Ruja Floare	43
285	Brădean Simion	21.09.1914	Brădean Nicolae	31
286	Brădean Petru	24.11.1914	Brădean petru	314
287	Tulea Teodor	26.11.1914	Tulea Blagu	193
288	Zicea Floriță	13.12.1914	Zicea Teodor	203
289	Cornea Sabin	17.01.1915	Cornea Vasilie	151
290	Irina Ioan	28.01.1915	Irina Nicolae	235
291	Luca Floriță	04.02.1915	Luca George	215
292	Crișan Eva	03.03.1915	văd. lui Crișan Petru	275
293	Crișan Teodor	04.03.1915	Crișan Nicolae	178
294	Gașpar Borița	10.03.1915	Gașpar Teodor	156
295	Mihuț Borița	10.03.1915.	Mihuț Todor	303
296	Irina Floare	13.03.1915	Irina Ioan	150
297	Coloja Minerva	13.03.1915	Coloja Emil	111
298	Mercea Marinca	26.03.1915	Mercea Avram	87
299	Irina Petru	29.05.1915	Irina Ioan	181
300	Hulbăr Elena	27.06.1915	văd. lui Hulbăr Adam	186
301	Hatcu Marița	06.10.1915	Hatcu Todor	243
302	Gurban Teodor	12.10.1915	Gurban Teodor	Fn

303	Mercea Gheorghe	19.10.1915	Mercea Teodor	285
304	Stan Floare	20.10.1915	Stan Teodor	273
305	Lupaș Borița	29.10.1915	Lupaș Lupu	126
306	Suba George	22.12.1915	Suba Todor	103
307	Lupaș Ioan	14.01.1916	Lupaș Petru	199
308	Gurban Maria	20.01.1916	Gurban Teodor	173
309	Olar Vasilie	07.02.1916	Olar Pascu	273
310	Suba Floare	21.03.1916	Suba Ioan	143
311	Tulea Gheorghe	25.04.1916	Tulea Petru	190
312	Cornea Ilie	10.05.1916	Cornea George	130
313	Hatcu Barbura	20.05.1916	Hatcu Crăciun	304
314	Ruja Ioan	20.05.1916	Ruja Ioan	310
315	Stan Marinca	20.05.1916	Stan Nicolae	36
316	Mercea Ioan	01.06.1916	Mercea Lucreția	Fn
317	Tamaș Maria	05.06.1916	Tamaș Ilie	305
318	Pantea Floare	22.07.1916	Pantea Florea	167
319	Ruja Gheorghe	16.01.1917	Ruja Gheorghe	311
320	Crișan Floare	10.02.1917	Crișan Petru	275
321	Paișan Ioan	22.02.1917	Paișan Mihai	264
322	Sulincean Maria	28.02.1917	Sulincean Petru	220
323	Cornea Maria	10.03.1917	Cornea Lazăr	17
324	Paișan Floare	10.03.1917	Păcurar Ioan	235
325	Hatcu Floare	15.05.1917	Hatcu Todor	293
326	Cârnaț Floare	30.05.1917	Cârnaț Avram	5
327	Suba Floriță	16.07.1917	Suba Gavril	147
328	Faur Gavril	27.09.1917	Faur Gavril	52
329	Hatcu Floare	07.11.1917	Hatcu Anuța	47
330	Pantea Barbura	21.11.1917	Pantea Vasile	224
331	Stan Iovu	24.02.1918	Stan Iovu	147
332	Olar Elisabeta	12.03.1918	Olar Damian	170
333	Sulincean Vasile	04.05.1918	Sulincean Mihai	239
334	Cheșa Teodor	06.07.1918	Cheșa Gavril	176
335	Brândușa Maria	22.07.1918	văd. lui Brândușa	94
336	Crișan Barbura	12.08.1918	Crișan Todor	174
337	Mercea Elena	22.08.1918	Mercea Ioan	87
338	Mercea Floare	05.10.1918	Mercea Ioan	153
339	Irina Barbura	17.11.1918	Irina Ioan	150
340	Brădean Barbura	12.12.1918	Brădean Petru	314
341	Mercea Petru	29.12.1918	Mercea Vasile	277
342	Suba Ioan	19.02.1919	Suba Teodor	129
343	Mureșan Lucreția	24.02.1919	Mureșan Ioan	fn
344	Mercea Teodor	26.02.1919	Mercea Vasile	127
345	Cornea Teodor	05.04.1919	Cornea Gheorghe	139
346	Hatcu Maria	09.04.1919	Hatcu Ioan	47
347	Mercea Floare	11.04.1919	Mercea Teodor	109
348	Suba Pascu	20.04.1919	Suba Ioan	143
349	Luca Vasile	01.05.1919	Luca Vasile	215
350	Brădean Atanasiu	02.05.1919	Brădean Nicolae	31
351	Gurban Ana	15.05.1919	Gurban Teodor	173
352	Ciuta Viorel	23.05.1919	Ciuta Pascu	82
353	Olariu Gheorghe	16.07.1919	Olariu Ștefan	273

354	Crișan Barbura	17.07.1919	Crișan Petru	278
355	Crișan Teodor	21.07.1919	Crișan Ștefan	165
356	Rașca Petru	27.07.1919	Rașca Andreica	282
357	Sulincean Anisie	02.08.1919	Sulincean Petru	223
358	Faur Marinca	10.08.1919	Faur Nicodin	52
359	Crișan Barbura	17.08.1919	Crișan Gheorghe	205
360	Hălmăgean Marinca	19.08.1919	Hălmăgean Rusalim	130
361	Ivan Teodor	21.08.1919	Ivan Ioan	80
362	Irina Floare	17.09.1919	Irina Nicolae	fn
363	Paișan Ana	25.09.1919	Paișan Adam	231

Ziuaru

despre progresul și absențele
elevilor din școla gr. or. română elementară (superioară sau de repetițiune)
din comuna *Chisindia* pe anul **1898/1899**³²⁵

Filimon Ardelanu - învețatoriu

Elevii înscriși în ziuaru

Nr. crt.	Date despre elevi		
	Numele și prenumele	Părinte, tutor, îngrijitor	Locuința
1	Georgiu Stan	Blag Stan	Chisindia nr. 12
2	Vasiliu Gașpar	Nicolau Gașpar	Chisindia nr. 38
3	Teodor Gașpar	Nicolau Gașpar	Chisindia nr. 38
4	Petru Teorean	Iogea Teorean	Chisindia nr. 54
5	Vasiliu Mercea	Petru Mercea	Chisindia nr. 93
6	Iuan Crișan a lu Todor	Todor Crișan	Chisindia nr. 104
7	Iuan Mercea	Medrea Mercea	Chisindia nr. 109
8	Simion Iovănuțiu	Gavrila Iovănuțiu	Chisindia nr. 113
9	Vasiliu Mercea	Todor Mercea	Chisindia nr. 102
10	Georgiu Mercea a lu Iovan	Iovan Mercea	Chisindia nr. 109
11	Zacharie Oprea	Todor Oprea	Chisindia nr. 32
12	Veselina Cornea	Georgiu Cornea	Chisindia nr. 115
13	Nicolau Faur	Onu Faur	Chisindia nr. 60
14	Catiția Cornea	Boriția Cornea	Chisindia nr. 120
15	Iovu Hatco	Iuan Paișan, tutor	Chisindia nr. 100
16	Elena Suba	Vasilie Suba	Chisindia nr. 131
17	Sali Suba	Zenovie Suba	Chisindia nr. 138
18	Floriția Ruja	Todor Ruja	Chisindia nr. 148
19	Simeon Mercea	Iuan Mercea, morariu	Chisindia nr. 160
20	Terentiu Cornea	Teodor Cornea	Chisindia nr. 147
21	Pascu Mercea	Avram Mercea, tutor	Chisindia nr. 123
22	Alecsandru Ruja	Iuan Ruja	Chisindia nr. 58
23	Alecsandru Hanga	Petru Hanga	Chisindia nr. 156
24	Todor Crișan	Adam Crișan	Chisindia nr. 174
25	Nicolae Crișan	Onu Crișan	Chisindia nr. 178
26	Gavril Crișan	Petru Crișan	Chisindia nr. 185
27	Toder Crișan	Adam Crișan	Chisindia nr. 174

³²⁵ Arhiva Școlii Generale Chisindia, Catalog nr. 1, an școlar 1898-1899.

28	Petru Irina	Vasilie Irina	Chisindia nr. 209
29	Todor Zicea	Andrei Zicea	Chisindia nr. 203
30	Georgiu Crișan	Ioan Crișan	Chisindia nr. 205
31	Iuan Abrudean	Iuan Abrudean	Chisindia nr. 241
32	Nicolae Miheuțiu	Antonie Miheuțiu	Chisindia nr. 303
33	Creciun Hatco	Indreica Hatco	Chisindia nr. 304
34	Todor Ruja	Iovan Ruja	Chisindia nr. 310
35	Persida Ruja	Iovan Ruja	Chisindia nr. 310
36	Floare Ciuta	Vasiliu Ciuta	Chisindia nr. 245
37	Indreica Faur	Nicolae Faur	Chisindia nr. 22
38	Georgiu Luca	Avram Luca	Chisindia nr. 215
39	Iuan Crișan	Petru Crișan	Chisindia nr. 232
40	Iuan Luca	Ștefan Luca	Chisindia nr. 228
41	Nicolae Brădean	Atanasiu Brădean, preot	Chisindia nr. 214
42	Iuan Crișan	Nicolae Crișan a lu Rebu	Chisindia nr. 324
43	Georgiu Cornea	Iacob Cornea	Chisindia nr. 297
44	Petru Stan	Florea Stan	Chisindia nr. ?
45	Gavril Ceșa	Iovu Ceșa	Chisindia nr. ?
46	Todor Mercea	Vasiliu Mercea	Chisindia nr. 286
47	Lucreția Suba	Craciun Suba	Chisindia nr. 139
48	Adam Coșeriu	Pavel Coșeriu	Chisindia nr.108
49	George Cornea	Georgiu Cornea	Chisindia nr. 35
50	Blagu Mercea	Petru Mercea	Chisindia nr. 93
51	Iovu Herbeiu	Nicolae Herbeiu	Chisindia nr. 3
52	Iuan Faur	Toder Faur	Chisindia nr. 23
53	Andor Șerb	Mihaiu Șerb	Chisindia nr. 247
54	Todor Irina	Florea Irina	Chisindia nr. 172
55	Vasiliu Irina	Nica Irina	Chisindia nr. 171
56	Aureliu Stan	Lupu Stan	Chisindia nr. 56

Conținutul unei pagini (foi) din Ziuaru

Numărul curent din matriculă

Numărul și ziua când a fost primit

1. Numele elevului.....

2. Locul (comuna și comitatul) nașterii.....

3. S-a născut în anul 18... luna... în ziua...

4. Religiunea.....

5. Limba maternă.....

6. Mai vorbește și în altă limbă (anume)? .....

7. În care comună e luat în lista pruncilor obligați de școală.....

8. În anul școlar expirat în care școală și în care clasă a umblat? E repetent?.....

9. E oltoit contra bubatului? Când?.....

Zăcut-a vre-odată de bube? Când?.....

10. Cum îl cheamă pe părintele, tutorul, sau îngrijitorul elevului, unde locuște și ce ocupațiune are (numele, ocupațiunea, locuința)

11. Observări.....

12. Până la finea anului școlar ce progres a făcut în limba magiară? Vorbește ungurește bine, bineșor sau slab?.....

Purtarea morală, diligența, progresul și calculul general sub durata anului școlar

Purtarea morală...

Diligența...

PROGRESUL:

Din religiune...	Din fizică și chimie...
Din exerciții de vorbire...	Din caligrafie...
Din gramatica și ortografia limbei materne...	Din cântare...
Din cetire în limba magiară...	Din desen...
Din gramatica magiară...	Din gimnastică...
Din ortografia magiară...	Din cetire fluidă în limba maternă ...
Din aritmetică...	Cum știe spune conținutul...
Din geometrie...	Cum concipiează...
Din geografie...	Cunoștințe economice în teorie...
Din istorie...	Cunoștințe economice în praxă...
Din drepturile și datoințele civile...	Lucru femeesc de mână...
Din istoria natural...	Calcul general

A b s e n ț i i l e d i n										
Ziua	L u n a ș i z i u a									
	Sept	Oct	Noemv	Decem	Ianuar	Febr	Mart	Aprilie	Maiu	Iunie
1										
2										
3										
...										
29										
30										
31										
Scusate										
Nescusate										

învățător director

Diariu*despre**Frecventarea școlii cotidiene din comuna Chisindia pe anul școlastic 1900/1901**prin**Filimon Ardeleanu-docinte*³²⁶*Elevi înscriși în Diariu*

Nr. crt.	Numele și prenumele	Părinte, tutore, îngrijitor	Locuința
1	Nicolae Mișuțiu	Antonie Mișuțiu	Chisindia nr. 303
2	Nicolae Brădean	Atanasiu Brădean, preot	Chisindia nr. 314
3	Georgie Stan	Blagu Stan	Chisindia nr. 12
4	Todor Crișan	Pascu Crișan	Chisindia nr. 266
5	Iovu Herbeiu	Nicolae Herbeiu	Chisindia nr. 3
6	Vasiliu Stan	Iuan Stan	Chisindia nr. 122
7	Georgiu Cornea	Iacob Cornea	Chisindia nr. 297
8	Nicolau Faur	Onu Faur	Chisindia nr. 60
9	Todor Oprea	Florea Oprea, pădurariu	Chisindia nr. 72
10	Simio Mercea	Iuan Mercea, morariu	Moara cărnățască
11	Todor Gașpar	Nicolae Gașpar	Chisindia nr. 38
12	Vasiliu Merca	Petru Mercea	Chisindia nr. 93
13	Petru Ciorean	Iogia Ciorean	Chisindia nr. 54
14	Iuan Crișan	Todor Crișan	Chisindia nr. 104

³²⁶ Idem, Catalog nr. 2, an școlar 1900-1901.

15	Iuan Mercea	Medrea Mercea	Chisindia nr. 109
16	Veselina Cornea	Georgiu Cornea	Chisindia nr. 120
17	Iuvu Hatco	Iuan Paisan, tutor	Chisindia nr. 100
18	Todor Zicea	Andrieu Zicea	Chisindia nr. 200
19	Georgiu Crișan	Iuan Crișan, gornicu	Chisindia nr. 205
20	Todor Crișan	Adam Crișan	Chisindia nr. 174
21	Iuan Crișan	Iovu Tulea Floriția	Chisindia nr. 232
22	Iuan Luca	Ștefan Luca	Chisindia nr. 228
23	Adam Coșeriu	Pavel Coșeriu	Chisindia nr. 108
24	Iuan Mercea	Medrea Mercea	Chisindia nr. 109
25	Todor Irina	Florea Irina	Chisindia nr. 172
26	Todor Hatco	Petru Hatco	Chisindia nr. 293
27	Todor Suba	Creciun Suba	Chisindia nr. 139
28	Floare Crișan	Adam Crișan	Chisindia nr. ?
29	Zacharie Cornea	Georgiu Cornea	Chisindia nr. 35
30	Iuan Mercea	Iovan Mercea	Chisindia nr. ?
31	Ilie Mercea	Toder Mercea, baronu	Găurani
32	Todor Luca	Dimitrie Luca	Chisindia nr. ?
33	Iuan Mercea	Iuan Mercea	Chisindia nr. 185
34	Vasiliu Rubenoviciu	Georgiu Rubenovicu	Chisindia nr. 345
35	Persida Herbeiu	Iuan Herbeiu	Chisindia nr. 346
36	Fironda Cornea	Georgiu Cornea	Chisindia nr. 120
37	Petru Irina	Vasilie Irina	Chisindia nr. ?
38	Simion Iovănuțiu	Gavril Iovănuțiu	Chisindia nr. 113
39	Zacharie Oprea	Todor Oprea	Chisindia nr. 32
40	Ilie Mercea	Nicolae Mercea	Chisindia nr. ?

Conținutul unei pagini (foi) din Diuarius

Numărul curent din matriculă

Numărul și ziua când a fost primit

1. Numele elevului.....

2. Locul (comuna și comitatul) nașterii.....

3. S-a născut în anul 18... luna... în ziua...

4. Religiunea.....

5. Limba maternă.....

6. Mai vorbește și în altă limbă (anume)? .....

7. În care comună e luat în lista pruncilor obligați de școală.....

8. În anul școlar expirat în care școală și în care clasă a umblat? E repetent?.....

9. E oltoit contra bubatului? Când?.....

Zăcut-a vre-odată de bube? Când?.....

10. Cum îl cheamă pe părintele, tutorul, sau îngrijitorul elevului, unde locuiește și ce ocupațiune are (numele, ocupațiunea, locuința)

11. Observări.....

12. Până la finea anului școlar ce progres a făcut în limba magiară? Vorbește ungurește bine, binișor sau slab?.....

Purtarea morală, diligența, progresul și calculul general sub durata anului școlar

Purtarea morală...

Diligența...

PROGRESUL:

Din religiune...	Din fizică și chimie...
Din exerciții de vorbire...	Din caligrafie...
Din gramatica și ortografia limbei materne...	Din cântare...
Din cetire în limba magiară...	Din desen...
Din gramatica magiară...	Din gimnastică...
Din ortografia magiară...	Din cetire fluidă în limba maternă ...
Din aritmetică...	Cum știe spune conținutul...
Din geometrie...	Cum concipiează...
Din geografie...	Cunoștințe economice în teorie...
Din istorie...	Cunoștințe economice în praxă...
Din drepturile și datoințele civile...	Lucru femeesc de mână...
Din istoria natural...	Calcul general

A b s e n ț i i l e d i n										
Ziua	L u n a ș i z i u a									
	Sept	Oct	Noemv	Decem	Ianuar	Febr	Mart	Aprilie	Maiu	Iunie
1										
2										
3										
...										
...										
29										
30										
31										
Scusate										
Nescusate										

învățător director

A n u a r u l

Școlii populare elementare cu clasele III-VI
Susținute de comuna bisericăscă gr. ort. române din Chisindia
Pe anul școlar 1906/1907³²⁷

Mihaiu Mihățiu director-învățător

Ioan Georgia-inspector școlar

Școlarii înscriși în Anuar

Nr. crt.	Numele și prenumele școlarii	Data și locul nșterii	Clasa	Chisindia nr. casei
1	Ioan Mercea	20 noe. 1897, Chisindia	III	nr. 179
2	Vesalina Cornea	24 mar. 1896, Chisindia	III	nr. 297
3	Elena Hera	7 maiu 1897, Chisindia	IV	nr. 254
4	George Mercea	28 sept. 1895, Chisindia	III	nr. 244
5	George Stan	8 maiu 1896, Chisindia	III	nr. 155
6	Ioan Crișan	18 ian. 1898, Chisindia	IV	nr. 114
7	Medrea Oarcea	4 noe. 1896 Almaș	IV	nr. 40
8	George Mercea	2 apr. 1896, Chisindia	IV	nr. 262
9	Virgil Stan	28 dec. 1894, Chisindia	VI	nr. 85

³²⁷ Idem, Anuarul pe anul școlar 1906/1907.

10	Aurel Cornea	28 noe. 1894, Chisindia	V	nr. 132
11	Todor Andel	2 mar. 1895, Chisindia	III	nr. 272
12	Vasilie Olar	21 maiu 1895, Chisindia	III	nr. 273
13	Todor Mercea	18 dec. 1896, Chisindia	IV	nr. 96
14	Maria Ruja	13 dec. 1895, Chisindia	V	nr. 148
15	Ana Rașca	2 noe. 1896, Chisindia	IV	nr. 278
16	Todor Tamaș	29 aug. 1894, Chisindia	IV	nr. 207
17	Ioan Bonchiș	1896, Chisindia	III	nr. 326
18	Ioan Cornea	1899, Chisindia	VI	nr. 136
19	Vasilie Stan	1895, Chisindia	VI	nr. 155
20	Ioan Rșca	1894, Chisindia	V	nr. 278
21	Todor Ruja	15 dec. 1893, Chisindia	VI	nr. 268
22	Catiția Pui	20 nov. 1896, Chisindia	III	nr. 61
23	Todor Bonchiș	12 oct. 1895, Chisindia	III	nr. 326
24	Ilie Pantea	30 oct. 1896, Chisindia	III	nr. 124
25	Maria Stan	2 noe. 1896, Chisindia	III	nr. 33
26	Todor Faur	6 oct. 1894, Chisindia	IV	nr. 60

a. Școlarii

- Deobligați, etatea 6-12 ani: bărbați-67; femei-60; de tot-127
etatea 12-15 ani: bărbați-47; femei-47; de tot-94
- Înscriși, etatea 6-12 ani: de tot-26; înscriși cu finea anului au rămas-23, bărbați-17; femei-6; în decursul anului au părăsit școala-3
etatea 12-15 ani: de tot-17; înscriși cu finea anului au rămas-10, bărbați-7; femei-3; în decursul anului au părăsit școala-7

b. Învățătorul

- Se numește-Mihai Miheuțiu
- Locul și data nașterii -Chisindia 1881
- E căsătorit -nu
- Are testimoniu prep. -da
- Unde și când a absolvat -Arad 1900
- Are test. de cvalific. -da
- Datul și n-rul aceluia -nr. 840/1900
- E susceput la fondul de pensiune -da
- De când și cu ce sumă -din 1903 cu 640 coroane
- Din care an e în această comună-din 1902

11. În cari comună a mai funcționat-în Dud

c. Beneficiu

- în bani -520 cor.
- Pământ jug. catas. -9 jug.
- Câtă arendă or venit anual este -80 cor.
- Lemne, metri -40
- Lemne în valoare -100 cor.
- Alte venite -20 cor.
- Cvincvenal -în sumă de -100 cor.
- Pentru scripturistică -12 cor.
- Întreg beneficiu -832 cor.

A n u a r u l
școalei populare
elementară cu clasele I și II-a
susținută de comuna bisericească gr. -ort. română din Chisindia
Pe anul școlar 1904/1905³²⁸

Ilie Cornea –încețător

Ioan Georgia-inspector școlar

³²⁸ Sursa: Arhiva Școlii Generale Chisindia

Școlarii înscriși în Anuar

Nr. crt	Numele și prenumele școlarului
1	Hera Eleana
2	Virșavia Gurban
3	Teodor Mercea
4	Ioan Crișan
5	Georgiu Stan
6	Ilie Pantea
7	Ștefan Pantea
8	Zaharie Cornea
9	Ioan Luca
10	Ioan Crișan, a Pascului
11	Elena Rusia
12	Teodor Vramiția
13	Elena Brânda
14	Todor Sulincean
15	Ioan Mercea
16	Teodor Mercea, a lu Iovan
17	Vasilie Tamaș
18	Teodor Tamaș, a lu Mihai
19	Veselina Păcurar
20	Teodor Tamaș, a lu Petru
21	Flore Faur
22	Zenii Codrea
23	Veselina Cornea
24	Ioan Hatco
25	Ioan Irina
26	Nicodin Faur
27	Ioan Faur
28	Vasilie Faur
29	Vasilie Șerb
30	Vasilie Stan
31	Petru Mercea
32	Adam Andraș
33	Constantin Rusia
34	Maria Stan
35	Maria Rusia
36	Anna Stan
37	Georgiu Mercea
38	Vasilie Olariu
39	Teodor Andel
40	Ana Ruja

41	Georgiu Rubenovici
42	Maria Hatco
43	Iovu Mercea
44	Ioan Babuția
45	Ioan Andel
46	Ana Rașca
47	Flore Irina
48	Ioan Faur
49	Avram Olar
50	Elena Crișan
51	Nicolae Sulincean
52	Georgiu Mercea, baronu
53	Teodor Mercea
54	Maria Luca
55	Teodor Luca
56	Flore Paiușan
57	Ioan Cornea
58	Petru Paiușan
59	Teodor Ruja
60	Flore Cârnațiu
61	Catiția Pui
62	Barbora Suba
63	Georgiu Mercea, Cucea
64	Ilie Bardan
65	Vasilie Stan, a Lupului
66	Anuția Ruja
67	Teodor Boanchiș
68	Iosif Ruja
69	Florea Irina
70	Ioan Gurban
71	Toma Ruja
72	Arpad Markovics
73	Zolli Markovics
74	Lupu Ruja
75	Ioan Boanchiș

Lista obiectelor de studiu pentru clasele I-II, pe anul școlar 1904

1. Religiunea
2. Esercțiile intuitive scrierea și cetirea română
3. Esercțiile intuitive scrierea și cetirea maghiară
4. Gramatica
5. Aritmetica și geometria
6. Geografia și constituția
7. Istoria patriei și universală
8. Naturala și economia
9. Fisica și chimia
10. Caligrafia și desemnul
11. Lucrul de mână
12. Cântare
13. Jocul și gimnastica

Date statistice sumare privind școala**a. Învățătorul**

1. Se numește -Ilie Cornea
2. Locul și datul nașteri -Chisindia 20 ianuarie 1857
3. Are familie -5 copii
4. Are testimoniu prep. -are
5. Unde și când a absolvit -în Arad anu 1876
6. Are test. de cvalific. -n-are
7. Este aplicat definitiv, provisor, suplent -provizoriu
8. Din care an e în această comună -dela anu 1880
9. În cari comună a mai funcționat -Chereluș, Revetiș, Groș

b. Beneficiul

1. În bani, cor. -200 cor.
2. Lemne, metri -16
3. Lemne în valoare de -36 cor.
4. Alte venit -200 cor.
5. Pentru scripturistică -6 cor.
6. Întreg beneficiul -362 cor.

c. Edificiul școlar

1. E în casă proprie -casă proprie
2. Ce părți are edificiul:
  - Sală de învățământ -are
  - Cvart. înv. - nu are
  - Grădină de legume -este
  - Grăd. de pomi -nu-i
3. Când s-a înființat și edificat școala -s-a edificat la anul 1865
4. Din ce material e zidit (edificiul) -de lemn
5. Cu ce e acoperit -șindrila
6. În ce stare e -slabă

d. Sala de învățământ

1. De câți metri e de:
  - lungă-7 metri; lată-6 metri; înaltă-3 metri; 4 ferestre
2. Din care parte întră lumina -de la dreapta
3. Are mobile:
  - Masă -una buc.; scaune -5 buc.;
  - Vase de beut -3 oluri; lampă -nu-i;
  - Portr. regelui -nu-i; portr. episcop -nu-i; portr. unui binefăcător. -nu-i
4. Are recvisite:
  - Tabele de cet. rom -18 buc.
  - Tabele de cet. mag -11 buc.
  - Tabele de ist. biblică -1 buc.
  - Tablă neagră -1 buc.; mașină de comp. -una

A n u a r u l

Școalei populare elementară cu clasele I-ie și a II-a
sustinută de comuna bisericească gr. –ort. română din Chisindia

Pe anul școlar 1905/1906

Lazăr Oprea-director

Ilie Cornea-începător

Ioan Georgia-inspector școlar

Școlarii înscriși în Anuar

Nr. crt.	Numele și prenumele școlarului
1	Georgiu Stan
2	Teodor Bonchiș
3	Veselina Cornea
4	Georgiu Rubenovici
5	Teodor Rusia
6	Ioan Mercea, a lu Teodor
7	Nicolae Teodor Mercea
8	Teodor Vramiția
9	Ioan Andel
10	Nicolae Sulincean
11	Petru Paișan
12	Toma Rusia
13	Vasilie Tamaș
14	Luppu Rusia
15	Ioan Cornea
16	Ioan Mercea, a lu Vasilie
17	Georgiu Crișan
18	Georgiu Cornea
19	Iuan Luca
20	Iuan Babuția
21	Iuan Hatco
22	Iuan Bonchiș
23	Teodor Rusia
24	Maria Hatco
25	Marinca Paiușan
26	Vasilie Andel
27	Persida Sulincean
28	Teodor Mercea, a lu Iovan
29	Flore Păiușan
30	Mihai Ruja
31	Iuan Crișan
32	Mariusie Rusia
33	Sofie Mercea
34	Constantin Rusia
35	Catiția Puiu
36	Avram Olariu
37	Avram Olariu, a lu Iuan
38	Iuan Petru Faur
39	Iuan Faur
40	Teodor Tamaș
41	Cracsun Faur
42	Ilie Pantea

43	Maria Luca
44	Petru Mercea
45	Adam Coșeriu
46	Ioan Hălmăgean
47	Maria Rusia
48	Sofie Pui
49	Barbora Mercea
50	Barbură Suba
51	Ilie Bardan
52	Adam Andraș
53	Iovu Mercea
54	Zaharie Cornea
55	Georgiu Mercea
56	Gavrilă Crișan
57	Teodor Andel
58	Vasilie Olariu
59	Vasilie Șerb
60	Georgiu Bardan
61	Flore Cârnați
62	Ștefan Pantea
63	Vasilie Stan
64	Iuan Hatcu
65	Maria Stan
66	Catiția Irina
67	Mariția Crișan
68	Vasilie Luca
69	Teodor Luca
70	Lena Rusia
71	Vasilie Stan
72	Georgiu Mercea, a lu Cucea
73	Gavrilă Mercea
74	Iuan Cârnațiu
75	Ilie Lupaș
76	Andel Indreica
77	Georgiu Cornea, Grumba
78	Flore Faur

Lista obiectelor de studiu pentru clasele I-II, pe anul școlar 1905-1906

1. Religiunea
2. Esercțiile intuitive scrierea și cetirea română
3. Esercțiile intuitive scrierea și cetirea maghiară
4. Gramatica
5. Aritmetica și geometria
6. Geografia și constituția
7. Istoria patriei și universală
8. Naturala și economia
9. Fisica și chimia
10. Caligrafia și desenul
11. Lucrul de mână
12. Cântare
13. Jocul și gimnastica

a. Școlarii

1. Deobligați, etatea 6-12 ani: bărbați-44; femei-28; de tot-72
2. Înscriși la școală-72; cu finea anului au rămas-72; de 7 ani-42; de 8 ani-30
3. Confesiune: gr. ort.-72; limbă română-72

b. Învețătorul

1. Se numește -Ilie Cornea
2. Locul și datul nașteri -Chisindia
3. Are familie -5 copii
4. Unde și când a absolv. -în Arad anul 1876
5. Din care an e în această comună -1880
6. În cari comune a mai funcționat -Revetiș, Chereleuș

c. Beneficiul

1. În bani -200 cor.
2. Pement, jug. cadas. -9 jug.
3. Câtă arendă or venit anual este -15 cor.
4. Pentru scripturistică -6 cor.
5. Întreg beneficiu -241 cor.

d. Edificiul școlar

1. E în casa proprie -da
2. Grădină de legume -are
3. Când s-a înființat și editificat școala -1865
4. Cine a edificat și înființat școala -comuna composesorală
5. Din ce material e zidit -din lemn
6. Cu ce e acoperit -șindrilă
7. În ce stare se află -slabă
8. Cât valorează -200 cor.
9. Pe cine e transcris în cartea fundoară -pe comuna composesorală

e. Sala de învețement

1. De câți metri e de:
-lungă-7 metri; lată-6 metri; înaltă-3 metri; 4 ferestre
2. Din care parte întră lumina -de la dreapta
3. Are mobile: masă-1 buc.; scaune-5 buc.; cantă de apă 1 buc.; vase de beut-1 buc.
portr. unui binefacăt. 1-buc.
4. În ce stare sunt mobilele -slabă
5. Are recvizite: tabele de intuițiuni-1 buc.; tabele de cetit rom.-19 buc.; tabele de cetit mag.-11 buc.; tabele de ist. biblică-1 buc.; tablă neagră-1 buc. mașină de comp.-1 buc.
6. În ce stare sunt recvizitele -slabă

Sursa: Arhiva Școlii Generale Chisindia

Anuarul
Școalei populare elementară cu clasele superioare
susținută de comuna bisericească gr.-ort. română din Chisindia
pe anul școlar 1905-1906

Nr. crt.	Numele școlarilor
1	Elena Hera
2	Todor Tamaș
3	Todor Mercea
4	Todor Sulincean
5	Ioan Crișan
6	Medrea Oarcea
7	Todor Ruja
8	Virgil Stan
9	Vasilie Stan
10	Todor Hălmăgean
11	Maria Ruja
12	Ana Rașca
13	George Mercea
14	Alexandru Oprea
15	Aurel Cornea
16	Ioan Jida
17	Flore Ruja
18	Nicodim Faur
19	Ioan Rașca
20	Todor Faur
21	Ioan Cornea
22	Ana Ruja
23	Florea Abrudean
24	Simion Mureșan
25	Vasilie Stan
26	Teodor Luca
27	Todor Lupaș
28	George Cârnațiu

Lista obiectelor de studiu pentru clasele superioare, pe anul școlar 1905-1906

1. Religiunea
2. Esercțiile intuitive scrierea și cetirea română
3. Esercțiile intuitive scrierea și cetirea maghiară
4. Gramatica
5. Aritmetica și geometria
6. Geografia și constituția
7. Istoria patriei și universală
8. Naturala și economia
9. Fisica și chimia
10. Caligrafia și desenul
11. Lucrul de mână
12. Cântarea
13. Jocul și gimnastica

Date statistice sumare privind școala**I. Școlarii**

1. Copii de 6-12 ani deobligați a urma școala; bărbați 63, femei 67, de tot 130
2. Copii de 6-12 ani înscriși la școală -28; la finea anului au rămas 20
3. Copii de 12-15 ani deobligați a urma școala; bărbați 47, femei 40, de tot 87
4. Copii de 12-15 înscriși la școală -14; la finea anului au rămas 9

II. Învățătorul și beneficiul

1. Mihai Mișuțiu -învățător
2. Locul și data nașterii -Chisindia, anul 1881
3. E căsătorit -nu
4. Are testimoniu prep. -da
5. Unde și când a absolv. -Arad, 1900
6. Are test. de cvalific. -da
7. Datul și numărul aceleuia -840/1900
8. E susceput la fondul de pensiuine -da
9. De când și cu ce sumă -de la 1903 cu 640 coroane
10. Din care an e în această comună -din 1902
11. În cari comune a mai funcționat -în Dud
12. Beneficul în bani: -520 coroane
13. Câte jug. catas. păment are -9 jug.
14. Câtă arendă ori venit anual este -80 coroane
15. Câți metri cubi lemne -40
16. Lemne în valoar -100 coroane
17. Alte venite -20 coroane
18. Pentru scripturistică -12 coroane
19. Întreg beneficul -732 coroane
20. La cari conferințe tractoale a participat și eventual ce temă didactică a prelucrat -în

Gyula și în Buteni**III. Edificul școlar și sala de învețământ**

1. E în casă proprie -da
2. Când s-a înființat și edificat școala -nu să scie
3. Cine a edificat și înființat școala -comuna bisericască
4. Din ce material e zidit -din lemn
5. Cu ce e acoperit -cu șindilă
6. În ce stare se află -de tot slabă
7. Cât valorează -800 coroane
8. Pe cine e transcris în cartea fundoară -pe comuna bisericască
9. De când îl folosește comuna bisericască -de la 1860
10. De câți metri e sala de învețământ -lungă 5,5; lată 3,4; înaltă 2,2
11. Câte ferestri are -2 ferestri
12. Din cari parte intră lumina -stânga
13. Mobile-1 masă, 5 scaune, 1 cantă de apă, 2 vase de beut
14. În ce stare sunt mobilele -bună
15. Recvisite-20 tabele de ist. natur.; 1 tablă neagră; 1 hartă a continentului; 1 hartă Ungaria; 1 hartă Europa; 1 glob; 1 măsuri metric
16. În ce stare sunt revisitele -bună

Sursa: Arhiva Școlii Generale Chisindia

Anuarul

Școalei populare elementare cu clasele I-ie și a II-oa
susținute de comuna bisericească gr. –ort. române din Chisindia
pe anul școlar 1906-1907

Nr. crt.	Numele și naționalul școlărilor	Data nașterii	Clasa	Nr. casei
1	Ioan Faur	8 august 1899	II	52
2	Teodor Vramiția	26 aprilie 1906	II	
3	Ioan Luca	25 septembrie 1899		106
4	Sofia Mercea	17 februarie 1899		51
5	Nicolae Sulincean	1 ianuarie 1899		163
6	Ioan Babuța	15 ianuarie 1899		
7	Georgiu Crișan	26 octombrie 1899		114
8	Ioan Andel	19 septembrie 1898		
9	Toma Rujia	15 iunie 1898		
10	Constantin Rusia	30 mai 1906		
11	Marinkie Rusia	9 septembrie 1898		
12	Teodor Suba	3 august 1900		
13	Vasilie Rusia	17 martie 1899		
14	Mariția Cornea	14 septembrie 1899		
15	Gavrilă Crișan	12 septembrie 1898		
16	Petru Paișan	15 august 1898		
17	Vasilie Tamaș	2 martie 1898		246
18	Georgiu Cornea	14 iunie 1899		
19	Adam Cornea	3 martie 1900		
20	Iovan Cârnați	9 septembrie 1899		
21	Mihai Rusia			157
22	Vasilie Luca			
23	Andel Barbura			
24	Ian Mercea			
25	Pătru Vramiția	1 februarie 1900		
26	Teodor Rusia	1899		
27	Vasilie Coșeri	1900		
28	Ioan Stan	1900		134
29	Zaharie Cornea	1906		136
30	Iovan Mercea	1906		243
31	Teodor Mercea	1906		91
32	Ioan Hatko	1906		
33	Teodor Olariu	1900		
34	Ioan Hălmăgean	1899		
35	Vasilie Pantea			
36	Lupu Rusia	1899	I	
37	Iosif Rusia	1898	I	
38	Iovu Mercea	1899		
39	Teodor Tamaș	1898		
40	Vasilie Crișan			
41	Georgiu Bardan	1900		
42	Flore Paiusan	1900		
43	Marisca Andel	1900		
44	Florilie Olariu	1900		
45	Marisca Mercea	1900		

46	Gavrila Mercea			
47	Ioan Crișan			
48	Mariția Crișan			
49	Catiția Irina	1900		
50	Todor Luca	1898		
51	Ioan Coseri	1899		
52	Avram Olariu	1898		
53	Vasilie Mercea	1900		Merceu
54	Avram Popa	1898		
55	Ștefan Tekele	1900		
56	Teodor Tamaș	1900		
57	Ilie Lupaș	1898		
58	Teodor Rusia	1898		Nica
59	Maria Luca			
60	Ioan Cornea	1898		Gangu
61	Ioan Faur	1898		Glanciu
62	Vasilie Stan			Bica
63	Nicolae Rașca	1900		Copila
64	Adam Andras			
65	Vasilie Șerb			
66	Teodor Șerb	1897		
67	Ioan Hatko	1897		
68	Flore Faur			
69	Dimitrie Tamaș	1900		
70	Teodor Grec	1900		
71	Craciun Bardan	1900		
72	Ioan Gurban	1899		
73	Teodor Tulea	1900		
74	Maria Tamaș	1900		
75	Barbura Pacurar	1889		
76	Teodor Hălmăgean			
77	Marinckie Luca	1900		
78	Teodor Radu			
79	Zolli Markovics			

Lista obiectelor de studiu pentru clasele I-II, pe anul școlar 1906-1907

1. Religiunea
2. Exercițiile intuitive scrierea și citirea română
3. Exercițiile intuitive scrierea și citirea maghiară
4. Gramatica
5. Matematica
6. Științele geografice
7. Științele naturale
8. Desteritățile
9. Cântarea
10. Jocul și gimnastica

Date statistice sumare privind școala

I. Școlarii

1. Copii de 6-12 ani deobligați la școală; bărbați 46, femei 35, de tot 81
2. Copii de 6-12 ani înscriși la școala 81

II. Învățătorul -beneficul

1. Ilie Cornea -învățător
2. Locul și datul nașteri -Chisindia
3. Are familie -are
4. Câți copii are -5 copii
5. Are testimoniu prep. -are
6. Unde și când a absolvat -în Arad anul 1876
7. Din care an e în această comuna - din anul 1880
8. Este aplicat provizor -este (e)
9. La cari comune a mai funcționat -Revetiș, Chereluș
10. Beneficiul în bani -200 coroane
11. Câte jug. catas. Pământ -9 jug.
12. Câtă arendă ori venit anul este -15 coroane
13. Pentru scripturistică -6 coroane
14. Întreg beneficiul -241 coroane

III. Edificiul școlar -Sala de învățământ

1. Edificiul școlar are grădină de legume -da
2. Când s-a înființat și edificat școala -1865
3. Cine a edificat și înființat școala -comuna confesională
4. Din ce material e zidit -din lemn
5. Cu ce e acoperit -cu șindilă (șindrila)
6. În ce stare se află -slabă
7. Cât valorează -200 coroane
8. Pe cine e transcris în cartea funduară -pe comuna confesională
9. De câți metri e sala de învățământ-7 lungă, 7 lată, 2 înaltă
10. Câte ferestre are sala de învățământ-4 ferestre
11. Din care parte intră lumina -din tote laturile
12. Mobile -1 masă, 6 scaune, 1 cantă de apă, 1 vas de beut
13. În ce stare sunt mobilele -slab
14. Recvizite-1 table de intuițiuni, 17 table de cet. rom., 9 table de cet. mag., 1 tab. de istorie biblică, 1 tablă neagră, 1 mașină de comp.
15. În ce stare sunt recvizitele -slab

Sursa: Arhiva Școlii Generale Chisindia

Registrul elevilor pe anul școlar 1922-1923³²⁹

Nr. crt.	Numele și prenumele elevului	Data nașterii	Clasa	Numele și prenumelui părintelui (tutorelui)	Nr. de casă
1	Teodor Tulea	26 Nov 1914	II	Blagu Tulea	193
2	Ioan Stan	14 Mai 1914	II	văd. lui Mihaiu Stan	105
3	Iustin Mihuțiu	18 Mai 1913	Iv	Mihaiu Mihuțiu	248
4	Borița Mihuțiu	10 Martie 1915	II	Todor Mihuțiu	303
5	Catița Daliman	18 Iunie 1913	III	Vasile Daliman	241
6	Floriță Zicea	13 Dec.1914	I	Todor Zicea	203
7	Floare Hatcu	8 Sept.1913	II	văd. lui Ioan Hatcu	306
8	Barbura Hatcu	28 Martie 1913	III	Iovu Hatcu	118
9	Floare Cârnaț	24 Ferbr.1912	III	Blagu Cârnaț	106
10	Ioan Darau	14 Noem.1914	III	Dimitrie Darau	166
11	Petru Dascau	22 April 1914	I	Teodor Dascau	165

³²⁹ Idem, Registrul școlar al elevilor pe anul 1922-1923.

12	Teodor Bogdan	18 Sept. 1914	I	Floare Ruja	43
13	Ioan Crișan	20 Martie 1912	V	văd. lui Teodor Crișan	260
14	Todor Mercea	13 Oct.1912	III	Todor Mercea	109
15	Petru Vesalie	1 Mai 1913	III	Persida Rusu	314
16	Petru Brădean	24 Noem.1914	I	Petru Brădean	314
17	Nicolae Hălmăgean	27 Sept.1913	II	văd. lui Nicolae Hălmăgean	77
18	Gheorghe Stan	6 Ian .1914	II	văd. lui Nicolae Stan	89
19	Lazăr Cuita	17 Iulie 1914	I	Pascu Cuita	80
20	Todor Crișan	4 Martie 1915	I	Nicolae Crișan	178
21	Gheorghe Suba	22 Dec.1915	I	Todor Suba	103
22	Dimitrie Cornea	27 Martie 1914	II	văd. lui Emilian Cornea	132
23	Dimitrie Gașpar	9 April.1912	II	Ioan Gașpar	189
24	Ioan Mercea	9 Oct.1913	III	Lupu Mercea	120
25	Gheorghe Gurban	13 Sept.1912	III	Teodor Gurban	173
26	Marinca Luca	18 Aug.1912	III	văd. l. Ioan Luca	281
27	Mariuta Darau	30 Aug.1911	III	Dimitrie Darau	166
28	Marinca Hatcu	6 Oct .1915	I	Todor Hatcu	293
29	Ilie Cornea	10 Mai 1916	II	Gheorghe Cornea	139
30	Petru Irina	7 Febr.1914	II	Todor Irina	171
31	Barbura (Marita)	23 Mai 1916	I	Hatcu Craciun	301
32	Vasile Boanchiș	9 April.1914	II	Ioan Boanchiș	326
33	Catița Suba	8 Sept.1913	IV	Avram Suba	140
34	Simion Brădean	21 Sept.1914	II	Nicolae Brădean	31
35	Marinca Șerb	23 Aug.1913	I	văd. lui Onica Șerb	301
36	Todor Suba	31 Mai 1913	II	Ana Suba	141
37	Marinca Mercea	19 Sept.1912	II	Iovu Mercea	153
38	Floare Mercea	29 Mai 1914	II	Iovu Mercea	153
39	Gheorghe Lușca	2 Ian.1913	III	Ioan Lușca	208
40	Gheorghe Paisan	23 Dec.1912	III	Todor Paisan	292
41	Sali Anghel	26 Martie 1914	II	Gheorghe Anghel	290
42	Gavril Gurban	23 Ian .1912	I	văd. lui Ștefan Gurban	205
43	Borița Gașpar	10 Martie 1915	II	Todor Gașpar	156
44	Gheorghe Lupaș	15 Iulie 1914	II	Lupu Lupaș	126
45	Floare Irina	13 Martie 1915	II	Ioan Irina	150
46	Blagu Crișan	2 Febr.1914	I	Floare Bibarț	
47	Marinca Stan	20 Mai 1916	I	Nicolae Stan	36
48	Floare Mercea	3 Iulie 1913	I	Ioan Mercea	285
49	Catița Cornea	21 Aprilie 1913	III	Todor Cornea	125
50	Catița Hatcu	24 Oct.1913	III	Vasile Hatcu	24
51	Florița Cornea	29 Dec.1912	III	Vasile Cornea	10
52	Vasile Mercea	6 April 1910	VI	Todor Mercea	259
53	Petru Mercea	11 Mai 1913	III	Todor Mercea	259
54	Todor Cârnaț	25 Iulie 1914	II	Avram Cârnaț	5
55	Gheorghe Cornea	27 Aprilie 1912	III	Gheorghe Cornea	139
56	Ștefan Mercea	2 Aprilie 1912	IV	Gheorghe Mercea	93
57	Todor Hatcu	6 Sept. 1910	IV	Iovan Tripșa	77
58	Gheorghe Hălmăgean	13 Martie 1913	III	Petru Hălmăgean	2
59	Marinca Gurban	17 Iunie 1914	I	văd. lui Ștefan Gurban	205
60	Eva Crișan	3 Martie 1915	I	văd. lui Petru Crișan	275
61	Elena Suba	12 Iul.1912	III	Ioan Suba	143
62	Marinca Hatcu	21 Aprilie 1913	III	văd. lui Ioan Hatcu	306

63	Gheorghe Crișan	1 April. 1914	II	Gheorghe Crișan	205
64	Todor Mercea	15 Iulie 1913	I	Gheorghe Mercea	334
65	Sumedreana Ruja	31 Oct.1914	I	văd. lui Nicolae Ruja	317
66	Floare Mercea	28 Ian .1911	III	Avram Mercea	133
67	Adam Crișan	11 Aprilie 1911	IV	Vasile Crișan	127
68	Todor Ruja	17 Ian.1913	III	Todor Ruja	245
69	Floriță Oprea	14 Dec.1913	III	Todor Oprea	283
70	Elena Stan	31 Dec.1913	I	Aurel Stan	6
71	Marinca Coser	22 April.1913	II	Petru Lupaș	302
72	Todor Rașca	29 April.1912	III	Gheorghe Rașca	324
73	Todor Lușca	10 April. 1912	III	văd. lui Todor Lușca	197
74	Petru Crișan	20 Martie 1911	IV	Nicolae Crișan	178
75	Ioan Ruja	26 Febr.1913	IV	Gheorghe Ruja	217
76	Ioan Pantea	1 Iunie 1913	III	Vasilie Pantea	124
77	Todor Lupaș	18 Sept.1912	III	Lupu Lupaș	126
78	Borițai Suba	20 Sept.1911	IV	Lupu Suba	142
79	Ioan Cornea	20 Ian.1910	III	Todor Cornea	125
80	Todor Ruja	9 Aprilie 1912	III	Ioan Ruja	313
81	Gheorghe Mercea	3 Iul.1913	I	Ioan Mercea	285
82	Marinca Mihuțiu	2 Oct.1909	V	Todor Mihuțiu	303
83	Todor Tamaș	25 Sept.1912	II	văd. lui Todor Tamaș	129
84	Elena Mercea	6 Martie 1913	III	Vasile Mercea	96
85	Floriță Cornea	17 Dec.1910	IV	văd. lui Emilian Cornea	132
86	Catița Irina	26 Iul.1912	III	Ilie Irina	181
87	Floriță Suba		II	văd. lui Gavril Suba	152
88	Floare Mercea	23 Iunie 1913	III	Vasilie Mercea	93
89	Iosif Bogdan	2 Noem.1909	IV	Floarea Ruja	43
90	Ioan Lupaș	14 Ian .1916	I	Petru Lupaș	199
91	Barbura Rubenovici	26 Iun.1914	I	văd. lui Todor Rubenovici	289
92	Marinca Anghel	15 Dec.1912	II	Ilie Anghel	294
93	Macrina Brădean	4 Oct.1910	V	Petru Brădean	314
94	Ielina Hulber	27 April.1915	I	văd. lui Adam Hulber	186
95	Adam Paisan	3 Feb.1912	II	Adam Paisan	231
96	Ioan Stana	8 Mai 1914	II	Gvril Stana	159
97	Dimitrie Sulincean	16 Martie 1913	II	Vasilie Sulincean	224
98	Gheorghe Mercea	27 April.1912	III	Avram Mercea	87
99	Mihaiu Ilca	12 Martie 1910	IV	Vasilie Ilca	244
100	Gheorghe Hatcu	25 Sept. 1911	III	văd. lui Todor Hatcu	77
101	Ioan Tamaș	30 Sept. 1909	IV	văd. lui Florea Tamaș	243
102	Barbura Cârnaț	20 Aprilie 1913	II	Ioan Cârnaț	66
103	Petru Faur	11 Iul.1908	I	Nicolae Faur	22
104	Barbura Tamaș	25 Sept. 1913	I	Todor Tamaș	238
105	Todor Paisan	23 Mai 1913	I	Mihaiu Paisan	221
106	Ioan Cornea	1 Aug. 1913	I	văd. lui Terentie Cornea	238
107	Ioan Ruja	20 Mai 1916	I	Ioan Ruja	313
108	Marinca Mercea	26 Martie 1915	I	Avram Mercea	87
109	Minerva Coloja	13 Martie 1915	I	Emil Coloja	111
110	Todor Crișan	26 Noem. 1913	II	Ioan Crișan (Ilie Suba)	138

Registrul elevilor pe anul școlar 1923-1924³³⁰

Nr. crt.	Numele elevului	Data și locul nașterii	Clasa	Numele părinților și nr. casei
1	Ștefan Mercea	2 aprilie 1912, Chisindia	V	George Mercea, nr. 93
2	George Stan	6 ianuarie 1914, Chisindia	III	văd. lui Nicolae Stan, nr. 89
3	Iustin Mițuțiu	18 mai 1913, Chisindia	V	Mihai Mițuțiu, nr. 248
4	Nicolae Hălmăgean	27 sept. 1913, Chisindia	III	văd. lui N. Hălmăgean, nr. 76
5	Vasilie Bonchiș	9 aprilie 1914, Chisindia	III	Ioan Boanchiș, nr. 326
6	Floare Mercea	23 iunie 1913, Chisindia	IV	Vasilie Mercea, nr. 93
7	Sali Anghel	26 martie 1914, Chisindia	III	Gheorghe Anghel, nr. 290
8	Marinca Luca	18 august 1912, Chisindia	IV	văd. lui Ioan Luca, nr. 281
9	Floare Cârnaț	24 februarie 1912, Chisindia	IV	Blagu Cârnaț, nr. 106
10	Barbură Tamaș	25 sept. 1914, Chisindia	II	Todor Tamaș, nr. 238
11	Floare Hatcu	8 sept. 1913, Chisindia	III	văd. lui Ioan Hatcu, nr. 306
12	Floriță Suba	14 iunie 1914, Chisindia	II	văd. lui Gavril Suba, nr. 252
13	Floare Irina	13 martie 1915, Chisindia	III	Ioan Irina, nr. 150
14	Floare Mercea	29 mai 1914, Chisindia	III	Iovu Mercea, nr. 153
15	Borița Gașpar	10 martie 1915, Chisindia	III	Todor Gașpar, nr. 156
16	Minerva Coloja	13 marite 1915, Chisindia	II	Emil Coloja, nr. 111
17	Marița Hatcu	23 mai 1916, Chisindia	II	Crăciun Hatcu, nr. 304
18	Elena Stan	31 dec. 1913, Chisindia	II	Aurel Stan, nr. 6
19	Marinca Hatcu	6 octombrie 1915, Chisindia	II	Todor Hatcu, nr. 293
20	Maria Tamaș	5 iulie 1916, Chisindia	I	Ilie Tamaș, nr. 305
21	Marinca Stan	20 mai 1916, Chisindia	I	Nicolae Stan, nr. 36
22	Borița Lupaș	29 oct. 1915, Chisindia	I	Lupu Lupaș, nr. 126
23	George Mercea	19 oct. 1915, Chisindia	I	Todor Mercea, nr. 285
24	Sara Ciuta	17 iulie 1914, Chisindia	I	Pascu Ciuta, nr. 80
25	George Tulea	25 iulie 1916, Chisindia	I	Petru Tulea, nr. 193
26	Ioan Ruja	20 mai 1916, Chisindia	I	Ioan Ruja, nr. 313
27	Todor Mercea	15 iulie 1913, Chisindia	I	Gheorghe Mercea, nr. 334
28	Gheorghe Lupaș	15 iulie 1914, Chisindia	III	Lupu Lupaș, nr. 126
29	Todor Crișan	4 martie 1915, Chisindia	II	Nicolae Crișan, nr. 178
30	Petru Dașcău	22 aprilie 1914, Chisindia	II	Todor Dașcău, nr. 165
31	Ilie Cornea	10 mai 1916, Chisindia	II	Gheorghe Cornea, nr. 139
32	Dimitrie Cornea	27 martie 1914, Chisindia	III	văd. lui E. Cornea, nr. 132
33	Toader Tulea	26 noe. 1914, Chisindia	III	Blagu Tulea, nr. 193
34	Todor Crișan	26 noe. 1910, Chisindia	III	Sali Suba, nr. 138
35	Todor Ruja	17 ianuarie 1913, Chisindia	IV	Todor Ruja, nr. 245
36	Ioan Stan	14 mai 1914, Chisindia	III	văd. lui Mihai Stan, nr. 105
37	Petru Vesalie	1 mai 1913, Chisindia	IV	Persida Stan, nr. 314
38	Florea Mercea	28 aprilie 1911, Chisindia	IV	Avram Mercea, nr. 133
39	Ioan Pantea	26 februarie 1913, Chisindia	IV	Vasilie Pantea, nr. 124
40	Floriță Suba	21 martie 1916, Chisindia	I	Ioan Suba, nr. 143
41	Floriță Zicea	13 dec. 1916, Chisindia	II	Todor Zicea, nr. 203
42	Floriță Oprea	14 decembrie 1913	IV	Todor Oprea, nr. 283
43	Ioan Crișan	20 martie 1912, Chisindia	VI	văd. lui Todor Crișan, nr. 260
44	Petru Mercea	11 mai 1913, Chisindia	IV	Todor Mercea, nr. 259

³³⁰ Idem, Registrul școlar al elevilor pe anul 1923-1924.

45	Petru Irina	7 februarie 1914, Chisindia	III	Todor Irina, nr. 171
46	Marina Mercea	19 sept. 1912, Chisindia	IV	Iovu Mercea, nr. 153
47	Catița Suba	8 sept. 1914, Chisindia	V	Avram Suba, nr. 140
48	Barbură Hatcu	14 aprilie 1913, Chisindia	IV	Iovu Hatcu, nr. 118
49	Ioan Darău	14 noe. 1914, Chisindia	IV	Dimitrie Darău, nr. 166
50	Todor Hatcu	6 sept. 1910, Chisindia	V	Iovan Tripșa, nr. 77
51	Gheorghe Lușca	2 ianuarie 1913, Chisindia	IV	Ioan Lușca, nr. 208
52	Gheorghe Cornea	27 aprilie 1912, Chisindia	IV	Gheorghe Cornea, nr. 139
53	Simedreana Ruja	31 oct. 1913, Chisindia	II	Nicolae Ruja, nr. 317
54	Gheorghe Hălmăgean	26 martie 1913, Chisindia	IV	Petru Hălmăgean, nr. 2
55	Ioan Lupaș	14 ianuarie 1916, Chisindia	I	Petru Lupaș, nr. 199
56	Gavril Cheșa	12 noi. 1913, Chisindia	I	Gavril Cheșa, nr. 176
57	Ioan Mercea	9 octombrie 1913, Chisindia	IV	Lupu Mercea, nr. 120
58	Gheorghe Paiușan	5 ianuarie 1913, Chisindia	IV	Todor Paișan, nr. 292
59	Blagu Crișan	2 februarie 1914, Chisindia	II	Samson Bibarț, nr. 11
60	Todor Bogdan	18 sept. 1914, Chisindia	II	Florea Ruja, nr. 43
61	Gheorghe Crișan	1 aprilie 1914, Chisindia	III	Gheorghe Crișan nr. 205
62	Catița Cornea	4 mai 1913, Chisindia	IV	Todor Cornea, nr. 125
63	Borița Mițuțiu	10 martie 1915, Chisindia	III	Todor Mițuțiu, nr. 303
64	Petru Brădean	24 noi. 1914, Chisindia	II	Petru Brădean, nr. 314
65	Dimitrie Gașpar	9 aprilie 1912, Chisindia	III	Ioan Gașpar, nr. 189
66	Todor Mercea	26 oct. 1912, Chisindia	IV	Medrea Mercea, nr. 109
67	Adam Crișan	1 aprilie 1911, Chisindia	V	Vasilie Crișan, nr. 127
68	Catița Daliman	1 iunie 1913, Chisindia	IV	Vasilie Daliman, nr. 241
69	Elena Mercea	19 martie 1913, Chisindia	IV	Vasilie Mercea, nr. 96
70	Macrina Șerb	12 iunie 1914, Chisindia	I	Mihai Șerb, nr. 247
71	Petru Irina	29 mai 1915, Chisindia	I	Ioan Irina, nr. 181
72	Todor Lupaș	1 octombrie 1912, Chisindia	IV	Lupu Lupaș, nr. 126
73	Gheorghe Gurban	13 sept. 1912, Chisindia	IV	Todor Gurban, nr. 173
74	Gavril Gurban	23 iunie 1912, Chisindia	II	văd. lui Șt. Gurban, nr. 205
75	Marinca Gurban	17 iunie 1914, Chisindia	I	văd. lui Șt. Gurban, nr. 205
76	Floare Crișan	13 februarie 1917, Chisindia	I	văd. lui Petru Crișan, nr. 275
77	Gheorghe Ruja	4 sept. 1916, Chisindia	I	Gheorghe Ruja, nr. 312
78	Gavril Faur	27 sep. 1916, Chisindia	I	Gavril Faur, nr. 52
79	Todor Rașca	29 aprilie 1912, Chisindia	IV	Gheorghe Rașca, nr. 324
80	Marinca Anghel	27 dec. 1912, Chisindia	III	Ilie Anghel, nr. 295
81	Marinca Mercea	26 martie 1915, Chisindia	II	Avram Mercea, nr. 87
82	Ioan Mercea	21 februarie 1913, Chisindia	III	Vasilie Mercea, nr. 277
83	Todor Cârnaț	25 iulie 1914, Chisindia	III	Avram Cârnaț, nr. 5
84	Simion Brădean	21 sept. 1914, Chisindia	III	Nicolae Brădean nr. 31
85	Todor Suba	31 mai 1913, Chisindia	III	Vasilie Suba, nr. 141
86	Petru Crișan	20 noe. 1912, Chisindia	V	Nicolae Crișan, nr. 178
87	Ioan Ruja	11 martie 1913, Chisindia	V	Gheorghe Ruja, nr. 217
88	Dimitrie Sulincean	29 martie 1913, Chisindia	III	Vasilie Sulincean, nr. 224
89	Mihai Ilca	13 martie 1910, Chisindia	V	Vasilie Ilca, nr. 244
90	Vasilie Mercea	5 mai 1912, Chisindia	VI	Todor Mercea, nr. 254

Registrul elevilor pe anul școlar 1924-1925. Chisindia³³¹

Nr. crt.	Numele și prenumele elevului	Data nașterii	Clasa	Numele și prenumele părintelui (tutorei)	Nr. de casă
1	Ștefan Mercea	12 April 1912	VI	Gheorghe Mercea	93
2	Ioan Darau	14 Nov.1913	IV	Dimitrie Darau	166
3	Barbura Hatcu	10 April 1913	IV	Iovu Hatcu	118
4	Todor Mercea	26 Oct.1912	IV	Medrea Mercea	109
5	Nicolae Hălmăgean	27 Sept.1913	III	văd. lui Nicolae Hălmăgean	76
6	Gheorghe Stan	6 Ian .1914	III	văd. lui Nicolae Stan	89
7	Ilie Cornea	10 Mai 1916	III	Gheorghe Cornea	139
8	Marica Hatcu	6 Oct.1915	II	Todor Hatcu	293
9	Dimitrie Cornea	28 Martie 1914	III	văd. lui Emilian Cornea	132
10	Todor Tulea	26 Noem.1914	III	Blagu Tulea	254
11	Vasilie Boanchiș	9 Aprilie 1914	III	Ioan Boanchiș	326
12	Floare Mercea	29 Mai 1914	III	Iovu Mercea	153
13	Dimitrie Gașpar	9 Apr .1912	IV	Ioan Gașpar	189
14	Sali Anghel	26 April.1914	III	George Anghel	290
15	Floare Cârnaț	24 Febr.1912	IV	Blagu Cârnaț	106
16	Todor Lupaș	1 Oct.1912	IV	Lupu Lupaș	126
17	Ioan Stan	14 Mai 1914	III	Stan Mihai	105
18	Gheorghe Cornea	27 Apr.1912	IV	Gheorghe Cornea	139
19	Catița Suba	8 Sept.1913	IV	Avram Suba	140
20	Gheorghe Hălmăgean	26 Martie 1913	IV	Petru Hălmăgean	2
30	Gheorghe Lușca	2 Ian.1913	IV	Ioan Lușca	208
31	Borița Miheuțiu	10 Martie 1915	III	Teodor Miheuțiu	303
32	Gheorghe Lupaș	15 Iul.1914	IV	Lupu Lupaș	126
33	Todor Ruja	6 Febr.1913	IV	Todor Ruja	245
34	Catița Cornea	4 Mai 1913	IV	Todor Cornea	125
35	Borița Gașpar	10 Martie 1915	III	Todor Gașpar	156
36	Floare Mercea	11 Iul.1913	IV	Vasilie Mercea	93
37	Elena Mercea	19 Martie 1913	IV	Vasilie Mercea	96
38	Floare Irina	13 Martie 1915	III	Ioan Irina	150
39	Ioan Mercea	21 Febr.1913	III	Vasilie Mercea	277
40	Simion Brădean	21 Sept.1914	III	Nicolae Brădean	31
41	Gheorghe Paisan	3 Ian.1913	IV	Todor Paisan	293
42	Ioan Pantea	14 Iun.1913	IV	Vasilie Pantea	124
43	Gheorghe Gurban	13 Sept.1912	IV	Todor Gurban	173
44	Adam Crișan	1 Apr. 1916	IV	Vasilie Crișan	127
45	Florea Mercea	28 Iun.1911	IV	Avram Mercea	133
46	Todor Cârnaț	17 Iul.1914	IV	Avram Cârnaț	5
47	Petru Mercea	24 Mai 1913	IV	Todor Mercea	259
48	Floare Hatcu	8 Sept.1913	III	văd. lui Ioan Hatcu	306
49	Toodor Lușca	16 Apr.1912	III	văd. lui Todor Lușca	197
50	Dimitrie Sulincean	29 Martie 1913	III	Vasilie Sulincean	224
51	Marinca Anghel	27 Dec.1912	III	Ilie Anghel	295
52	Todor Suba	31 Mai 1913	III	Vasilie Suba	141
53	Ioan Ruja	11 Mart.1913	IV	Gheorghe Ruja	217

³³¹ Idem, Registrul elevilor pe anul școlar 1924/1925.

54	Todor Hatcu	6 Sept.1910	V	Barbura Hatcu	-
55	Marinca Luca	18 Aug.1912	IV	văd. lui Ioan Luca	281
56	Petru Vesalie	12 Iul.1913	IV	Persida Stan	314
57	Floriță Oprea	14 Dec.1913	IV	Todor Oprea	283
58	Marinca Mercea	2 Oct.1912	IV	Iovu Mercea	153
59	Todor Rașca	29 Apr.1912	IV	Gheorghe Rașca	324
60	Petru Crișan	20 Noem.1911	V	Nicolae Crișan	178
61	Catița Daliman	1 Iulie 1913	IV	Vasilie Daliman	241

CATALOG NR.11
AN ȘCOLAR 1908-1909

CLASA a-I-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Suba Maria	1901
2	Cornea Ioan	1900
3	Pui Indreica	1901
4	Ruja Ioan	1902
5	Hatcu Petru	1901
6	Pucea Teodor	
7	Markovics Zoltan	1901
8	Mercea Pascu	1902
9	Gașpar Floare	1901
10	Rașca Floriță	1900
11	Bonchiș Gheorghe	1901
12	Tamas Stan	1901
13	Stan Maria	1902
14	Halmagean Teodor	1902
15	Popa George	1901
16	Cârnaț Teodor	1902
17	Babuța Saveta	1901
18	Olar Todor	1900
19	Paisan Floare	1902
20	Sulincean Floare	1902
21	Pacurar Barbura	1899
22	Crișan Floare	1901
23	Andel Marișca	1900
24	Luca Marița	1900
25	Vodă Todor	1901
26	Brădean Crăciun	1901
27	Paișan Floare	1896
28	Stoica George	1902
29	Mercea Vasile	1901
30	Tamaș Todor	1901
31	Tulea Todor	1899
32	Tulea Dimitrie	1901
33	Tamaș Todor	1899
34	Rad Teodor	1901
35	Coșer Ilie	1900

CLASA a-II-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Tamaș Maria	1901
2	Cârnaț Ioan	1899
3	Vramiță Petru	1900
4	Andel Barbura	1898
5	Hatcu Marinca	1898
6	Ruja Todor	1898
7	Suba Teodor	1900
8	Irina Catița	1899
9	Zicea Floriță	1900
10	Crișan Floriță	1899
11	Ruja Lupul	1900
12	Faur Ioan	1899
13	Lupaș Ilie	1898

CLASA a-III-a

1	Andel Ioan	1898
2	Babuța Ioan	1899
3	Stan Ioan	1900
4	Crișan Gavril	1898
5	Crișan George	1899
6	Sulincean Nicolae	1897
7	Luca Vasilie	1899
8	Ruja Marița	1898
9	Crișan Ioan	1898
10	Cornea Adam	1899
11	Luca Ioan	1898
12	Olar Avram	1897
13	Ruja Mihai	1899

CLASA a-V-a

1	Stan George	1896
2	Bonchis Ioan	1896
3	Pui Catița	1896
4	Andel Teodor	1895
5	Bonchiș Todor	1895

CLASA a-IV-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Vramiță Teodor	1898
2	Paișan Petru	1898
3	Cornea George	1899
4	Tamaș Vasile	1898

CLASA a-VI-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Mercea Todor	1896
2	Rașca Ana	1896
3	Crișan Ioan	1896

Sursa: Arhiva Școlii Generale Chisindia

CATALOG NR.13 - AN ȘCOLAR 1910-1911**CLASA a-I-a**

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere	Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Hatcu Gyorgy	1903	30	Halmagean Tivadar	1903
2	Pucea Tivadar	1903	31	Luca Maricza	1903
3	Rasca Janos	1902	32	Stana Gyorgy	1902
4	Hatku Tivadar	1903	33	Cârnaț Demeter	1903
5	Halmagean Tivadar	1903	34	Luca Gyorgy	1903
6	Mercea Tivadar	1901	35	Tripșa Peter	1903
7	Hatku Miklos	1900	36	Suba Gyorgy	1904
8	Hatcu Vazul	1902	37	Păcurar Tivadar	1903
9	Mercea Gyorgy	1902	38	Irina Demeter	1902
10	Ruja Janos	1903	39	Faur Iles	1903
11	Boc Adam	1903	40	Cornea Janos	1904
12	Stanca Gyorgy	1902	41	Irina Gyorgy	1903
13	Crișan Gyorgy	1904	42	Stan Gyorgy	1901
14	Darău Flora	1904	43	Pacurar Barbura	1899
15	Crișan Floricza	1902	44	Lupas Vazul	1901
16	Tamas Flora	1903	45	Olar Lazăr	1903
17	Rasca Szilvia	1902	46	Hanga Onicza	1904
18	Gurban Marinka	1903	47	Cârnaț Janos	1902
19	Ruja Flora	1903	48	Paisan Mihaly	1901
20	Olar Paulina	1902	49	Mercea Iovan	1901
21	Suba Floricza	1904	50	Mercea Iles	1903
22	Fericean Flora	1902	51	Gurban Janos	1901
23	Rad Gyorgy	1902	52	Lupas Gyorgy	1903
24	Tule Peter	1902	53	Bardan Zorinka	1903
25	Irina Peter	1903	54	Alexa Iovan	1902
26	Mercea Tivadar	1903	55	Tamas Janos	1902
27	Mercea Gyorgy	1903	56	Sulincean Janos	1902
28	Suba Simion	1903	57	Toma Maria	1902
29	Faur Tivadar	1904			

CLASA a-II-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere	Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Mercea Vazul	1901	14	Tulea Demeter	1901
2	Pantea Gabor	1902	15	Hatcu Peter	1902
3	Sulincean Flore	1902	16	Andel Vazul	1902
4	Faur Andras	1902	17	Tamas Tivadar	1901
5	Cirnea Gabor	1902	18	Crișan Mitru	1901

6	Cornea Tivadar	1902
7	Suba Tivadar	1902
8	Ruja Gyorgy	1901
9	Halmagean Tivadar	1902
10	Crișan Janos	1903
11	Hanga Janos	1901
12	Suba Janos	1902
13	Ruja Janos	1902

CLASA a-III-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Halmagian Tivadar	1902
2	Tamas Demeter	189
3	Bogdan Gyorgy	1901
4	Hatku Peter	1900
5	Pantea Vazul	1900
6	Pui Indreika	1901
7	Ruja Vazul	1899
8	Voda Tivadar	1901
9	Popa Gyorgy	1901
10	Cârnaț Tivadar	1902

CLASA a-IV-a

1	Andel Janos	1898
2	Ruja Lup	1899
3	Ruja Todor	1898
4	Babuța Janos	1899
5	Suba Tivadar	1900
6	Crișan Marinca	1899
7	Irina Katicza	1899
8	Crișan Janos	1898

19	Cornea Marinca	1900
20	Mihuț Marinca	1903
21	Gășpar Flora	1901
22	Suba Floricza	1902
23	Păisan Flora	1902
24	Bardan Karacsony	1901
25	Mercea Gyorgy	1903

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
11	Stan Gyorgy	1901
12	Rasca Barbura	1900
13	Mercea Iosana	1902
14	Hatcu Ilona	1903
15	Tulea Tivadar	1899
16	Coser Illes	1900
17	Bibarț Gyorgy	1900
18	Olar Tivadar	1900
19	Mercea Ilona	1900

CLASA a-V-a

1	Luca Vazul	1899
2	Luca Janos	1898
3	Stan Janos	1900
4	Crișan Gyorgy	1899
5	Cornea Adam	1899

CLASA a-VI-a

1	Mercea Tivadar	1898
2	Stan Vazul	1898
3	Cornea Gyorgy	1899
4	Vramiță Teodor	1898

Sursa: Arhiva Școlii Generale Chisindia

CATALOG NR.14 - AN ȘCOLAR 1911-1912**CLASA a-I-a**

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Tamas Janos	1904
2	Irina Janos	1904
3	Păcurar Tivadar	1903
4	Popa Peter	1904
5	Hatcu Vazul	1902
6	Mihuțiu Gyorgy	1904
7	Fericean Vazul	1905
8	Lele Janos	1904

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
23	Darău Flora	1904
24	Andel Janos	1905
25	Hera Iusztin	1905
26	Chesa Maria	1903
27	Mercea Flora	1905
28	Cârnaț Tivadar	1904
29	Cârnaț Demeter	1903
30	Bibarț Marinka	1905

9	Pucea Tivadar	1904
10	Cornea Demeter	
11	Ciuta Gyorgy	1904
12	Irina Eva	1903
13	Irina Maria	1903
14	Halmagian Peter	1905
15	Suba Maria	1905
16	Lupaș Flora	1904
17	Tulea Flora	1903
18	Crișan Gyorgy	1904
19	Luca Gyorgy	1905
20	Morcan Tivadar	1904
21	Rasca Maria	1904
22	Halmagean Marinka	1905

31	Cârnaț Maria	1904
32	Faur Tivadar	1904
33	Mercea Tivadar	1904
34	Pantea Job	1902
35	Popa Peter	1903
36	Suba Tivadar	1902
37	Stan Eva	1903
38	Irina Demeter	1902
39	Halmagean Tivadar	1903
40	Mercea Tivadar	1904
41	Raska Szilvia	1902
42	Luka Gyorgy	1905
43	Hulber Ioszeff	1904

CLASA a-II-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Hatcu Peter	1902
2	Halmagian Tivadar	1903
3	Tripsa Peter	1903
4	Mercea Gyorgy	1903
5	Popa Tivadar	1903
6	Crișan Floricza	1902
7	Fiica Iona	1903
8	Ruja Janos	1903
9	Cornea Janos	1904
10	Gurban Marincza	1903
11	Stan Gyorgy	1902
12	Suba Floricza	1904
13	Stoica Gyorgy	1902
14	Irina Peter	1903
15	Lupsa Gyorgy	1903
16	Hatcu Gyorgy	1903
17	Alexa Iovan	1902
18	Cîrnaț Demeter	1902
19	Rad Gyorgy	1903
20	Gaspar Flora	1901

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
21	Mercse Iles	1903
22	Tule Peter	1902
23	Lupas Vazul	1901
24	Suba Gyorgy	1904
25	Ruja Janos	1902
26	Mercea Tivadar	1903
27	Ruja Flora	1903
28	Tamas Tivadar	1901
29	Tamas Gyorgy	1902
30	Tamas Janos	1902
31	Hatcu Tivadar	1903
32	Sulincean Floara	1902
33	Suba Simon	1903
34	Rașca Janos	1902
35	Mercea Gyorgy	1902
36	Pucea Tivadar	1901
37	Andel Vazul	1903
38	Tulea Demeter	1901
39	Luka Maricza	1903

CLASA a-III-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Faur Andras	1902
2	Mihuțiu Marinka	1903
3	Păișan Flora	1902
4	Ruja Gyorgy	1901
5	Suba Tivadar	1903
6	Suba Floricza	1902
7	Halmagian Tivadar	1902
8	Suba Janos	1902
9	Voda Tivadar	1901
10	Crisan Janos	1903
11	Crisan A	1901
12	Mercea Gyorgy	1903
13	Popa Gyorgy	1901

CLASA a-IV-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Irina Katicza	1899
2	Bogdan Gyorgy	1901
3	Păcurar Borbala	1899
4	Hatcu Peter	1900
5	Andel Ana	
6	Hatku Iona	1903
7	Raska Barbola	1900
8	Bibarț Gyorgy	1900
9	Mercea Vazul	1901
10	Stan Gyorgy	1901
11	Halmagian Tivadar	1902
12	Pui Andras	1901

14	Cârnaț Tivadar	1902
15	Hanga Janos	1901
16	Pantea Gabor	1902
17	Cornea Tivadar	1902
18	Cornea Gabor	1902

CLASA a-V-a

1	Suba Tivadar	1900
2	Andel Janos	1898
3	Ruja Lup	1899

CLASA a-VI-a

1	Stan Janos	1900
2	Luca Vazul	1899
3	Crișan Gyorgy	1899
4	Kornya Gyorgy	1899

Sursa: Arhiva Școlii Generale Chisindia

CATALOG NR.15
AN ȘCOLAR 1912-1913

CLASA a-I-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Tamas Mihaly	1904
2	Irina Miklos	1905
3	Hatku Vazul	1905
4	Andel Janos	1905
5	Mihuțiu Maria	1906
6	Halmagian Mariska	1905
7	Bun Pal	1906
8	Bun Janos	1904
9	Voimerestean Ana	1904
10	Lupsa Demeter	1905
11	Abrudean Vazul	1906
12	Stan Demeter	1906
13	Mercea Tivadar	1903
14	Gurban Tivadar	1906
15	Oprea Marinka	1905
16	Lelea Janos	1904
17	Paisan Job	1902
18	Cârnat Tivadar	1904
19	Iovănuțiu Janos	1905
20	Stan Todor	1905
21	Stan Opricza	1905
22	Suba Gyorgy	1905
23	Paisan Konstacia	1905
24	Mercea Peter	1904

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
25	Irina Vazul	1900
26	Darău Erszebet	1906
27	Cornea Flora	1905
28	Luca Miklos	1906
29	Popa Peter	1904
30	Lelea Illes	1906
31	Hatku Janos	1906
32	Halmagean Peter	1905
33	Herbej Gyorgy	1905
34	Halmagean Tivadar	1903
35	Stan Eva	1903
36	Stan Tivadar	1905
37	Bonchis Tivadar	1904
38	Raska Marinka	1904
39	Tamas Gyorgy	1902
40	Suba Tivadar	1902
41	Stan Ignacz	1904
42	Crisan Marinka	1905
43	Raska Gyorgy	1904
44	Pucea Vazul	1904
45	Pantea Job	1902
46	Tamas Gyorgy	1906
47	Tamas Simon	1905
48	Vasilie Miklos	1905

CLASA a-II-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Luca Gyorgy	1905
2	Hera Iustin	1905
3	Mihuțiu Gyorgy	1904

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
15	Fericean Vazul	1905
16	Stana Gyorgy	1902
17	Cârnat Demeter	1903

4	Pucea Tivadar	1904
5	Hatcu Vazul	1902
6	Pacurar Tivadar	1903
7	Suba Maricza	1905
8	Cîrnaț Maria	1904
9	Lupsa Gyorgy	1903
10	Morcan Tivadar	1904
11	Suba Gyorgy	1904
12	Luca Gyorgy	1905
13	Irina Demeter	1902
14	Popa Peter	1902

18	Hatcu Tivadar	1903
19	Faur Tivadar	1904
20	Suba Simon	1903
21	Boc Adam	1903
22	Tulea Peter	1902
23	Bibart Maria	1904
24	Darău Flora	1904
25	Suba Gyorgy	1904
26	Lupas Flora	1904
27	Crisan Gyorgy	1904
28	Raska Janos	1902

CLASA a-III-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Luca Maricza	1903
2	Ruja Janos	1903
3	Mercea Gyorgy	1902
4	Cornea Janos	1904
5	Hatku Peter	1902
6	Mercea Gyorgy	1903
7	Crisan Floricza	1902
8	Gurban Maricza	1903
9	Mercea Illes	1903
10	Popa Tivadar	1903
11	Fiica Ilona	1903
12	Alexa Iovan	1902

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
13	Stoica Gyorgy	1902
14	Halmagean Tivadar	1902
15	Irina Peter	1903
16	Suba Janos	1902
17	Tripsa Peter	1903
18	Cârnaț Demeter	1902
19	Mercea Tivadar	1903
20	Tamas Todor	1901
21	Suba Floricza	1904
22	Andel Vazul	1903
23	Ruja Janos	1902
24	Lupas Vazul	1901

CLASA a-IV-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Mihuțiu Marinka	1903
2	Ruja Gyorgy	1901
3	Crisan Janos	1903
4	Voda Tivadar	1901
5	Popa Gyorgy	1901
6	Faur Andras	1902
7	Suba Floricza	1902
8	Halmagean Tivadar	1902
9	Mercea Gyorgy	1903
10	Hanga Janos	1901
11	Cornea Gabor	1902
12	Halmagean Tivadar	1902

CLASA a-V-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Bogdan Gyorgy	1901
2	Stan Gyorgy	1901
3	Hatcu Peter	1900

CLASA a-VI-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Suba Tivadar	1900
2	Cîrnaț Tivadar	1902
3	Mercea Vazul	1901

Sursa: Arhiva Școlii Generale Chisindia

CATALOG NR.16
AN ȘCOLAR 1913-1914

CLASA a-I-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Szuba Gyorgy	1905
2	Abrudean Vazul	1906
3	Lelea Illes	1906
4	Hatku Jozsa	1907
5	Halmagean Gyorgy	1906
6	Sztan Demeter	1906
7	Darau Erzsebet	1906
8	Voimerestyan Ana	1905
9	Kernacz Janos	1906
10	Mercse Flora	1906
11	Mercse Gyorgy	1907
12	Mercse Janos	1907
13	Bogdan Illies	1907
14	Mercse Flora	1906
15	Kornya Vazul	1907
16	Lelea Borbala	1907
17	Pucsa Marinka	1906
18	Krisan Janos	1907
19	Gurban Tivadar	1906
20	Kolozsa Valer	1907

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
21	Sztan Vazul	1906
22	Mihucz Flora	1907
23	Bun Pal	1906
24	Mercse Tivadar	1906
25	Andel Gyorgy	1907
26	Raska Gyorgy	1906
27	Pucsa Vazul	1904
28	Tamas Gyorgy	1906
29	Tamas Simon	1905
30	Kernacz Job	1906
31	Hanga Onicza	1904
32	Sztan Eva	1903
33	Sztan Tivadar	1905
34	Sztan Peter	1906
35	Gaspar Flora	1906
36	Kornya Gyorgy	1907
37	Mercse Maricza	1906
38	Szuba Gyorgy	1906
39	Irina Vazul	1906
40	Szuba Marinka	1906
41	Bardan Ana	1906

CLASA a-II-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Irina Miklos	1905
2	Tamas Mihai	1904
3	Lelea Janos	1904
4	Raska Marinka	1904
5	Paisan Konstancza	1905
6	Oprea Marinka	1905
7	Hatku Vazul	1906
8	Mihucz Maria	1906
9	Gurban Tivadar	1906
10	Bun Tivadar	1904
11	Andel Janos	1905
12	Paisan Job	1902
13	Halmagyan Marinka	1905
14	Karnacz Tivadar	1904
15	Sztan Todor	1905
16	Sztan Opricza	1905

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
17	Mercse Peter	1904
18	Fericsan Vazul	1905
19	Kornya Flora	1905
20	Popa Peter	1904
21	Halmagyan Peter	1905
22	Szuba Gyorgy	1904
23	Sztan Gyorgy	1901
24	Herbei Gyorgy	1905
25	Szuba Tivadar	1902
26	Krisan Marinka	1905
27	Pantea Job	1902
28	Toma Gyorgy	1902
29	Faur Tivadar	1904
30	Luka Gyorgy	1903
31	Halmagyan Tivadar	1903
32	Luka Miklos	1906

CLASA a-III-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Mihucz Gyorgy	1904
2	Pucsa Tivadar	1904
3	Popa Peter	1903
4	Pakurar Tivadar	1903
5	Hatku Vazul	1902
6	Szuba Maricza	1905
7	Darău Flora	1904
8	Hera Juzstin	1905
9	Morkan Tivadar	1904
10	Luka Gyorgy	1905
11	Karnacz Maria	1904

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
12	Mercse Illes	1903
13	Popa Tivadar	1903
14	Szuba Gyorgy	1904
15	Tripsa Peter	1903
16	Sztana Gyorgy	1902
17	Kernacz Demeter	1903
18	Hatku Tivadar	1903
19	Bok Adam	1903
20	Lupas Flora	1904
21	Krisan Gyorgy	1904
22	Andel Vazul	1903

CLASA a-IV-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Mercse Gyorgy	1903
2	Fiiika Ilona	1903
3	Hatku Peter	1902
4	Luka Maricza	1903
5	Kornya Janos	1904
6	Krisan Floricza	1902
7	Sztoika Gyorgy	1902
8	Irina Peter	1902
9	Szuba Janos	1902
10	Mercse Tivadar	1903
11	Tamas Tivadar	1901
12	Lupas Vazul	1901

CLASA a-V-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Krisan Janos	1903
2	Mihucz Marinka	1903
3	Popa Gyorgy	1901
4	Faur Andras	1902
5	Halmagian Tivadar	1902
6	Mercse Gyorgy	1903
7	Kornya Gabor	1902
8	Halmagian Tivadar	1902

CLASA a-VI-a

Nr. crt.	Numele și prenumele copilului	An naștere
1	Bogdan Gyorgy	1901
2	Sztan Gyorgy	1901
3	Mercse Vazul	1901

Sursa: Arhiva Școlii Generale Chisindia

5.8. Consemnările unui chisindan: Mercea Gheorghe (a lu Merceu)

Sunt născut la 6 iunie 1933, în Comuna Chisindia, pe Ulița Mercească, binecuvântată de Dumnezeu. Părinții mei, Teodor și Marișca MERCEA, au fost țărani cu puțin pământ, dar harnici, de care sunt mândru, care m-au crescut în dragostea de pământul satului și a respectului sfânt pentru muncă.

La vârsta de 6 ani și două luni, cu dispensă de la Arad, am mers la școala din sat, îmbrăcat ca un țăran mic, cu izmene și cămașă, țesute și cusute de mama în casă, cu laibăr și pălărie de paie pe cap și încălțat cu opinci în picioare, sfios și smerit, dar încrezător în mine și în Dumnezeu. Am pășit pe ușa școlii cu emoție, în clasa întâi, întâmpinați fiind de doamna învățătoare Floarea MIHUȚ, nora preotului Mihai MIHUȚ, care din primul moment ne-a primit cu multă căldură, în clasa frumoasă și luminoasă.

Dânsa ne-a învățat, cu răbdare dar și cu multă pasiune, să citim, să scriem și să socotim la aritmetică. Scrierea și socotitul le-am făcut pe tăblița neagră de gresie, cu griflu, cu un cui legat de tăbliță cu sfoară. Abia în clasa a doua am început să scriem și să socotim pe caiete cu linii și cu pătrățele. Pe spate, purtam o traistă făcută de mama în care aveam tăblița, cartea de citire, cartea de aritmetică și, mai târziu, caietele, cartea de religie, cartea de istorie și altele, de ghiozdan nici nu auzisem. Iarna aveam cioareci și șuba peste cămașă și un sfeter făcut de mama, iar pe cap cușma din piele de oaie.

În clasele mai mari, am avut învățători pe doamna Eva RUIU, din sat de la noi și pe domnul Nicolae RUIU, venit din Oltenia, care s-a căsătorit cu doamna Eva, rămânând la noi în sat, unde era și directorul școlii. Cu dânșii am învățat cu drag materiile predate: limba română, matematică, istorie, geografie, noțiuni de fizică, chimie, botanică și educație cetățenească, cu reguli de bună purtare și de bună cuviință. Cu părintele preot LUCACI am învățat religia și rugăciunile: *Tatăl nostru*, *Crezul* și altele ca și dragostea de biserică.

Cu învățătorii noștri am învățat poezii de Mihai Eminescu, George Coșbuc, Octavian Goga, Vasile Alecsandri și alții sau scenete pe care le spuneam la serbările de sfârșit de an școlar. Cu dânșii și cu părintele Lucaci am învățat colinde, pe care le cântam la Crăciun.

Când am crescut, părinții m-au pus la lucru la câmp și cu vitele, mai ales vara, în vacanță, începând cu sapa la porumb, apoi cu coasa la fân, cu întorsul și strânsul fânului, apoi la legat și, după aceea, la seceratul grâului cu coasa și toamna la cules porumbul și tăiatul tuleilor precum și la scuturatul și culesul prunelor pentru magiun și pentru țuică.

Mie, personal, mi-a plăcut munca la câmp și cu vitele când, la amiază, ne adunam cu ele la Valaie, să bea apă și să stea în zăcătoare, iar noi mâncam clisă friptă și pită unsă cu unsoare și cu castraveți și roșii; de aceea, în vacanță am muncit cu drag și când eram la liceu și chiar la facultate.

Satul nostru este așezat la poalele Munților Zărandului, ce fac parte din Munții Apuseni, fiind așezat pe Valea Prundului, ce vine din satul Păiușeni și pe Valea Hurezului.

Terenurile agricole ale satului sunt situate în țarini, pe văi și spre Buteni dar, mai ales, pe dealuri, la Drumbăvița, la Butuci, la Deluț, la Pomecea, la Valcuța și altele. Spre Nord, se întind pădurile Munților Zărandului, cu nume de poveste ca: Voinu, Moașca, Coastea Dubii, Bustaceu, Gunoște, Chiciora, Valea Rea, Ciolt și vârful cel mai înalt, Drocea, de peste 800 de metri, spre Sud, către Valea Mureșului.

*

În satul copilăriei mele, erau multe obiceiuri și activități deosebit de interesante, dintre care amintesc câteva, ca fiind cele mai frumoase, unele pierdute acum și anume:

...**Târgul de slugi**, ce se ținea la Sfântul Gheorghe, lângă Biserica din Vale, unde veneau de pe sate oameni bogați și își tocmeau ajutoare-slugi, dintre copii săraci, de 17-18 ani, pe un an de zile, cu casă, masă, ceva haine și simbrie în bani, unii harnici rămânând mulți ani la aceleași familii și chiar se căsătoreau în satele repective.

...**Mersul la colindat** după pițărăi a băieților școlari, în Ajunul Crăciunului când, trei-patru băieți, vecini, Ionuț Hălmăgean (Gitu), Ioan Radu (Liuru), eu și încă un altul, cu străți mari în spate, mergeam din casă în casă, pe ulița noastră și pe Ulița Subeștilor, unde erau bunicii mei, moșu' Avram și baba Marița, părinții mamei, din fiecare casă primind, după ce colindam în curte, colaci mari, mere, nuci și de la unele case, chiar și prăjituri, întorcându-ne acasă cu traista plină.

...**Culesul florilor de primăvară**. Fete și băieți mergeam pe dealul de la capătul uliței unde găseam și adunam agrigei, mierioare albastre cu cinci petale sau brândușe mov cu tulpina zveltă; dar, mai frumos era la pădure, pe Dealul Moașca unde, pe lângă poteca de urcat spre satul aparținător Văsoaia, în pădurea de fagi, apăreau primavara cocoșeii, ca niște ghiocci cu clopoței mai mari, albi, cu vinișoare mov-violet și cu frunze verzi mai late, care-și înățau tulpinile printre frunzele uscate, căzute de toamna, la pământ. Ne întreceam care culege mai mulți cocoși și mai îmbobociți și frumoși, din care făceam buchete pentru bunicile și mamele noastre, care le puneau acasă în vase de lut, smălțuite.

...**Jocul de-a lopta** când, de obicei, în postul Paștelui, ieșeam în uliță și patru băieți sau chiar și fete mai curajoase aruncau cu mingi, numite lopte, făcute din câlți, care erau lovite cu mici lopeți

de lemn, cu coada lungă, iar cei ce erau la prins, căutau să prindă lopta și să o pună într-o mică gropiță făcută pe pământ, când perechea câștiga puncte.

...Întorsul după biserică în cele două zile de Paști, când, după slujba din biserică, se mergea acasă, la masă, unde se ciocneau ouă roșii, noi copii spunând „Hristos a Înviat!” și ciocneam cu părinții, ei răspunzând „Adevărat a Înviat!”, după care se mânca supă, carne și prăjituri sau cozonac. După aceea, fete și băieți, însoțiți de mame, mergeau la biserică și, făcând grupuri de trei fete și trei băieți, se întorceau în plimbare în jurul bisericii iar după o oră-două, fetele dăruiau băieților ouă împristite cu flori, frunze, fructe, păsărele sau insecte viu colorate, după care se schimbau cu alte perechi. Știu că sora mea, Maria și verișoara Marișca făceau în Vinerea Mare în jur de 40 de ouă încondeiate fiecare, pe care le dădeau băieților, iar eu primeam 30-35 de ouă pe care le dădeam la maica să le pună la ea în coș și la sfârșit dădeam din ele și verișoarei mele.

...Ieșirea la rugi (troițe) Un alt obicei creștinesc care, din fericire, se mai păstrează și azi, era ieșirea la Bobotează, la Paști și la Rusalii la rugile (troițele) de lângă biserică sau din sat și din țarină, cu alaiul de băieți cu crucea și cu rapigile în mâini și bărbați cu prapuri, preotul, corul și sătenii, când se puneau spice verzi de grâu pe cruce și rapigi.

...Ieșirea batozelor O activitate care era interesantă pentru noi, copiii, când eram mai mici, era ieșirea batozelor din sat în OGREZI, la arie, pentru treierat, când batozele roșii, trase de cazane locomobile cu aburi, negre, mergeau încet iar noi, copii, mergeam în urma lor veselindu-ne și chiuind în gura mare.

...Culegerea cânepii Interesantă activitate era și culegerea cânepii, topirea ei în vale timp de 15-20 de zile, uscarea și melițarea cânepii, când în ulițe, în fața fiecărei case, se auzea turuitul melițelor, care tocau tulpinile cânepii, rezultând puzderiile și fuiorul, din care, tors și apoi țesut, se obțineau valurile de pânză, care erau spălate și uscate la soare.

*

Mulți dintre elevii învățătorilor Eva și Nicolae RUIU, din vremea mea, printre care și eu, au mers la liceele de la Arad sau Brad, sfătuiți și îndrumați, ei și părinții lor, de către dascăli, unde au reușit foarte bine, mergând la facultăți. Așa au fost: Cornel CORNEA, care a ajuns profesor de limba română la Arad; Ionel MIHUȚ, devenit profesor universitar la Facultatea de Litere a Universității București; Miron CORNEA, medic veterinar în Muntenia; Gavrilă RUJA, Gheorghe OLARU și Gheorghe M. MERCEA, toți ingineri constructori în Arad și București; Teodor OPREA, inginer mecanic, acum în Statele Unite și eu, cu puțin mai tânăr; Gheorghe T. MERCEA, inginer constructor, ajuns profesor universitar la Facultatea de Construcții a Universității Politehnica din Timișoara.

În numele tuturor, îmi îndrept gândurile mele spre dascălii noștri trecuți la cele veșnice și rugându-L pe Dumnezeu să-i aibă în paza Sa cerească.

*

Cu gândurile la comuna mea dragă și la toți oamenii de acolo, țărani români cinstiți, muncitori, harnici, credincioși și cu frică de Dumnezeu, în fața cărora mă închin cu respect, fiindcă ei au trăit și trăiesc din munca lor grea pe pământul puțin productiv, din jurul satului nostru, spun acum în incheiere:

Doamne, ocrotește-i pe toți chisindanii și ajută-i să trăiască în pace și liniște !!!

Prof. dr. ing. Gheorghe MERCEA

5.9. Drapelul reconstituit al Gărzii Naționale Române din Chisindia

Augustin Mureșan, Ioan Popovici

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, Tricolorul a reprezentat și pentru românii din părțile Aradului³³² simbolul și dovada dorinței de unire cu România. În preajma și în timpul Marii Uniri din 1918 aceștia au arborat cu mândrie steagul tricolor³³³. Din pricina vicisitudinilor vremurilor, puține dintre aceste steaguri au ajuns până la noi³³⁴. Din fericire, despre utilizarea lor avem informații din diferite (alte) surse³³⁵. Numeroase știri despre steaguri tricolore, au apărut și în presa vremii. Între aceste steaguri este menționat și steagul Gărzii Naționale Române din Chisindia, Comitatul Arad, gardă formată în 24 noiembrie 1918³³⁶.

În acest sens, ziarul „Românul” din Arad, în numărul din 4/17 decembrie 1918, la rubrica „Sfințiri de steag”, relatează despre sfințirea steagului acestei gărzi: „Poporul din comuna Chisindia a avut parte de o rară sărbătoare. La inițiativa tinerilor Nicolae Peia și Aureliu Stan, s-a procurat un steag național. În ziua de 11/24 noiembrie garda națională, însoțită de mai mulți poporeni, a mers cu steagul la sf. biserică, ca să-l sfințească după datină”³³⁷. Aici însuflețita doamnă preoteasă Constanța Mateeș, îmbrăcată în costum național, predă steagul tânărului Crăciun Faur, adresându-le următoarele cuvinte: „Fraților ! Noi, Români să fim, neamul scump să ni-l iubim, jurați steagului credință

---

³³² Vezi Ioan Popovici, *Arădenii și tricolorul*, în „Flacăra Roșie” (Arad), anul XXLI, nr. 11975 din 1 decembrie 1984, p. 3.

³³³ În acest sens, vezi Aurelia Bunea, *Le drapeau de la Roumanie-symbole de l'aspiration à l'union de la Transylvanie avec la Roumanie (1850-1918)*, în „Revue Roumaine d'Histoire”, Tome X, 4, 1971, pp. 742-743; Augustin Mureșan, *Steagul tricolor românesc în contextul luptei arădenilor pentru înfăptuirea Marii Uniri*, în „Românul” (Arad), Serie nouă, nr. 2 aprilie, 1993, p. 1; idem, *Tricolorul și cocardele în contextul luptei românilor din părțile Aradului pentru înfăptuirea Marii Uniri*, în „Marea Unire din 1918 ideal al tuturor românilor 1918-2003”, „Vasile Goldiș” University Press, Arad 2004, pp. 115-132.

³³⁴ În legătură cu unele steaguri tricolore păstrate din timpul Marii Uniri, vezi Elena Pălănceanu, *Steaguri din colecția Muzeului de Istorie a Republicii Socialiste România*, în „Muzeul Național”, I, 1974, pp. 142-143; Horia Medeleanu, *Colecția de obiecte vechi bisericești de la Mănăstirea Sf. Simion Stâlplnicul de la Arad-Gai*, în „Îndrumător bisericesc, misionar și patriotic”, Episcopia Aradului, Arad, 1984, p. 76; Victor Cațavei, Augustin Mureșan, *Drapelul Gărzii Naționale Române a marinarilor de la Pola*, în „Crisia”, XVII, 1987, pp. 345-351; Augustin Mureșan, *Două steaguri tricolore din timpul Marii Uniri a românilor de la 1918*, în „Crisia”, XVIII, 1988, pp. 747-750; Idem, *Despre steagul românilor din Tâlașiu și Unirea de la Alba Iulia*, în „Arca” (Arad), Anul I, nr. 9-10-11, 1990, pp. 12-13; Idem, *Istoria drapelului Gărzii Naționale Române a marinarilor de la Pola*, în „Patriotism și cultură”, Editura Helicon, Timișoara, 1992, pp. 62-70; Natalia Dascăl, Augustin Mureșan, *Steagul delegației studenților de la Institutul Teologic din Arad purtat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia*, în „Ziridava”, XVIII, 1993, pp. 307-309; Augustin Mureșan, *Inscripții aflate pe steaguri tricolore din timpul Marii Uniri a românilor de la 1918*, în „Ziridava”, XIX-XX, 1996, pp. 419-424 ș. a.

³³⁵ Steagurile tricolore au fost utilizate în toamna anului 1918, în întreg procesul de constituire a Consiliilor și Gărzilor Naționale Române, în timpul desfășurării adunărilor pentru alegerea de delegați pentru Marea Adunare Națională și de către delegațiile participante la Alba Iulia în 1 Decembrie 1918, vezi Ștefan Pascu, *Făurirea statului național unitar român 1918*, II, Editura Academiei R. S. R., București, 1983, pp. 159-200.

³³⁶ „Românul” (Arad), Anul VII, nr. 31, din 4/17 decembrie 1918, p. 2; vezi și vol. *1918 la români, Documentele Unirii*, vol. VII, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989, p. 494. Constituirea Consiliilor și a Gărzilor Naționale Române a fost prilej de mare sărbătoare, de entuziasm deosebit și de mare satisfacție, exprimate deschis în cadrul festiv al adunărilor populare ținute de obicei sub cerul liber, cu participarea locuitorilor sub faldurile steagului tricolor care conferea adunărilor o semnificație sporită. Adunarea începea cu o slujbă religioasă și sfințirea steagului tricolor, iar în final avea loc defilarea gărzii, vezi Gheorghe Unc, Augustin Deac, *Gărzile Naționale Române din Transilvania*, București, 1979, pp. 104-106; George Manea, *Activitatea consiliilor naționale române și a gărzilor naționale române din județul Arad*, în „Ziridava”, VIII, 1977, pp. 315-345; Ștefan Pascu, *op. cit.*, II, pp. 159-200; Alexandru Roz, *Constituirea și activitatea consiliilor și gărzilor naționale românești în județul Arad*, în „Ziridava”, XV-XVI, 1987, pp. 185-208; idem, *Consiliul Național Român Central și Gărzile Naționale Române din Arad 1918, Acte și documente*, vol. I, Edit. Dacia, Cluj-Napoca, 1993, p. 67-103; idem, *Aradul Cetatea Marii Uniri*, Editura Mirton, Timișoara, 1993, p. 219.

³³⁷ „Românul” (Arad), Anul VII, nr. 31 din 4/17 decembrie 1918, p. 2, semnat *Aurum*. Biserica ortodoxă și-a arătat prețuirea față de cel mai înalt însemn, Drapelul național, și prin rânduiala de sfințire a acestuia, deoarece Tricolorul este un simbol național al românilor, amintindu-ne de trecutul, prezentul și viitorul lui. Toate aceste aspecte sunt cuprinse în *Rugăciunea de sfințire a Drapelului Național*, vezi Arhim. Mihail Daniliuc, *Despre Ziua Drapelului Național și sfințirea lui*, în „Doxologia”, 26 iunie 2014, de pe <https://doxologia.ro/puncte-de-vedere/despre-ziua-drapelului-national-sfintirea-lui> (accesat 1 oct.2018).

și să-l purtați cu biruință ! D[umne]zeu să vă ajute !³³⁸. Apoi preotul a început „sfințirea apei, la sfârșitul căreia s-a sfințit steagul spre mântuirea neamului românesc (*cuvintele preoților rostite la sfințire*)”³³⁹.

La sfințire au servit preoții Ștefan Stan și Dionisiu Mateș³⁴⁰. După ce a urcat pe amvon preotul Ștefan Stan „vorbește poporului din inimă la inimă și spune, că poporul nostru mult a luptat pentru limbă, invocând spiritul figurilor mărețe, Mihai Viteazul, Ștefan cel Mare, Horia, Cloșca, Crișan și Iancu, - și le cere să împrumute poporului românesc duh din duhul lor și putere din puterea lor, ca să rupă lanțurile robiei de veacuri. - Oprite-ne-au dușmanii noștri jocurile noastre, oprite-ne-au cântecele noastre, dar tocmai de aceea să răsune acum cântecul nostru, imnul deșteptării noastre: Deșteaptă-te Române ! Aici poporul întreg cântă Deșteaptă-te Române”³⁴¹.

Cuvântarea „însuflețită a preotului a stors lacrimi din ochii poporului”³⁴². După acest discurs narativizat „garda națională dă salve de pușcă, peste steag, apoi poporul întreg în frunte cu preoții pornește spre casa comunală”³⁴³. Între cântece naționale și salve de pușcă se arborează mândrul nostru tricolor pe casa comunală”³⁴⁴. Despre actul sfințirii drapelului gărzii din localitate ziarul arădean încheia: „Astfel această zi va rămânea o zi memorabilă în anualele comunei, dar mai vârtos în inimile poporului din Chisindia”³⁴⁵. Sfințiri de steaguri tricolore românești în perioada pregătirii și realizării Marii Uniri au avut loc și celelalte localități arădene. Dar cum arăta acest însemn distinctiv al Gărzii Naționale Române din comuna Chisindia care după știința noastră nu s-a păstrat ? El era compus din *pânza drapelului*³⁴⁶ (flamura) și *hampă*³⁴⁷. Pentru a reda cât mai fidel înfățișarea flamurei acestui drapel, l-am reconstituit³⁴⁸ folosind o serie de mărturii vexilologice păstrate din acea perioadă și izvoare documentare contemporane, iar pentru textul inscripției - relatările unui martor ocular. Despre forma, dimensiunile și materialul din care a fost confecționat drapelul, ziarul arădean nu ne dă nici un indiciu, care ar facilita reconstituirea lui. Flamura drapelului era confecționată din material textil (probabil bumbac, in, mătase sau lână) și avea format dreptunghiular, cu dimensiunile de aproximativ 1, 50 m x 90 m. În ceea ce privește înfățișarea ei, deși dispunerea culorilor nu ne este menționată în ziar, știm sigur că fondul cromatic era tricolor, ceea ce corespunde tradiției. Culorile flamurei după părerea noastră erau așezate perpendicular pe hampă³⁴⁹, adică orizontal³⁵⁰ cu albastru în partea superioară, galben la mijloc și roșu în partea inferioară, cum erau dispuse și pe alte steaguri tricolore din acea vreme³⁵¹ (Fig. 1).

Pe flamura drapelului erau inscripționate cu litere majuscule aurii pe trei rânduri următoarele cuvinte: pe fâșia de culoare albastră „GARDA”, pe cea galbenă „NAȚIONALĂ ROMÂNĂ”, iar pe cea roșie „DIN CHISINDIA”³⁵².

³³⁸ „Românul” (Arad), Anul VII, nr. 31, din 4/17 decembrie 1918, p. 2.

³³⁹ *Ibidem*.

³⁴⁰ *Ibidem*. Despre sfințirea cu mare solemnitate a acestui drapel, vezi Augustin Mureșan, Ioan Popovici, *Sfințirea, la 24 noiembrie 1918, a drapelului Gărzii Naționale Române din comuna Chisindia (jud. Arad)*, în „Administrație românească arădeană Studii și comunicări din Banat-Crișana (Coordonatori: Doru Sinaci, Emil Arbonie), vol. XIII, „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2018, pp. 349-353.

³⁴¹ „Românul” (Arad), Anul VII, nr. 31 din 4/17 decembrie 1918, p. 2.

³⁴² *Ibidem*.

³⁴³ *Ibidem*.

³⁴⁴ *Ibidem*, p. 3.

³⁴⁵ *Ibidem*, p. 3.

³⁴⁶ Pânza drapelului= țesătură realizată din fire de mătase, bumbac, damasc etc. prinsă de hampa steagului pe una din laturi, vezi Alexandru Daneș, *Mic dicționar de vexilologie*, Brașov, 2010, p. 7.

³⁴⁷ Hampă= Suport lung și subtire de lemn de care se prinde pânza steagului, iar la extremitatea superioară pajura sau vârful hampei; *sinonim*, lance, prăjină, vezi *ibidem*, p. 5.

³⁴⁸ Reconstituirea drapelului a fost făcută fără pretenția de a fi epuizat în totalitate subiectul, așteptând opiniile celor interesați, iar asupra reconstituirii prezentate ne rezervăm pentru noi și altora dreptul de a relua subiectul.

³⁴⁹ În lipsa unor reglementări adecvate privind modul de înfățișare a steagurilor naționale românești, acestea au fost confecționate conform tradiției, având culorile așezate orizontal, dar și ca la Drapelul României, dispuse vertical, cu albastru la hampă.

³⁵⁰ Despre steagurile tricolore având culorile dispuse orizontal, vezi Natalia Dascăl, Augustin Mureșan, *op. cit.*, p. 307 și Augustin Mureșan, *Inscripții aflate pe steaguri...*, p. 420. Steagul delegației studenților de la Institutul Teologic din Arad este menționat în revista arădeană „Biserica și Școala” cu prilejul sosirii grupului de arădeni în gara din Alba Iulia, prezentînd chiar și modul lui de alcătuire: „când intră trenul în gară compania loc. Grita face onor la dreapta. Glasul biruitor al goarnelor se amestecă cu puternicele acorduri ale imnului național cântat de elevii Institutului nostru teologic care cu însuflețire sub un stindard național, cu culorile aranjate orizontal, venită la marea adunare” („Biserica și Școala”, anul XLII, nr. 48, din 25/8 decembrie 1918, p. 1). Un alt steag care are culorile plasate pe orizontal este și cel al românilor din Valea Lupului (jud. Hunedoara) participanți din proprie inițiativă la Adunarea de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918. Acesta se păstrează în colecția Muzeului Mănăstirii „Sf. Simion Stâlpnicul” din Arad-Gai, vezi Horia Medeleanu, *art. cit.*, p. 76 și Augustin Mureșan, *Două steaguri tricolore...*, p. 748 ș. a.

³⁵¹ În legătură cu modul de așezare a culorilor naționale românești pe steagurile tricolore utilizate la Alba Iulia, la 1 Decembrie 1918, vezi și clișeele, realizate de Samoilă Mârza, fotografii Marii Uniri. În imaginile fotografice, la care ne referim, în mulțimea de steaguri care acoperă spațiul de deasupra oamenilor cele mai multe au tricolorul așezat pe orizontal.

³⁵² Informație primită de la av.dr. Victor Sabău, secretar personal al dr. Ioan Suci, organizatorul Marii Uniri, cu prilejul unor interviuri date la Muzeul județean Arad. Despre aceste convorbiri, vezi Emil Șimăndan, *Martori ai Marii Uniri*. „A fost însuflețire de

Inscripția aflată pe flamură indica denumirea formațiunii înarmate căreia i-a aparținut drapelul (gardă), caracterul (națională), componența ei din voluntari în baza etniei (română), și numele localității unde aceasta își desfășura activitatea (Chisindia). Prin această inscripție, drapelul acestei gărzi se individualiza între celelalte steaguri tricolore folosite și îi conferea acestuia calitatea de steag ostășesc. Inscripția de pe flamură era principalul element ce identifica drapelul, el devenind prin semnificația sa cel mai înalt însemn distinctiv al gărzii. Prin inscripția de pe flamură acest drapel era o particularizare a simbolului național la specificul ostășesc. La 1918, el simboliza lupta pentru libertate și unitate națională a poporului român la care participau și membrii Gărzii Naționale Române din comuna Chisindia. Inscripția aflată pe flamura acestui drapel prin conținutul ei prezintă un interes deosebit pentru vexilologia românească, deoarece tricolorul românesc ca însemn național a avut un rol important în contextul luptei pentru înfăptuirea Marii Uniri.

Fig. 1. Drapelul Gărzii Naționale Române din Chisindia. Reconstituire.

Drapelul original a fost confecționat în 1918 pe plan local sau în orașul Arad³⁵³. Ținând cont de înfățișarea unor steaguri tricolore utilizate în timpul Marii Uniri a românilor de la 1918, am încercat să realizăm o reconstituire cât mai veridică a drapelului Gărzii Naționale Române din Chisindia, județul Arad (pe atunci Comitatul Arad), așa cum trebuie să fi arătat arborat pe edificiul Casei Comunale (Primărie n. n.) sau utilizat în timpul manifestărilor în localitate la care a luat parte și această formațiune cu rol de apărare a ordinii și liniștii publice³⁵⁴.

Notă: Acest articol a fost publicat în Analele Aradului; anul IV, nr. 4, University Press Arad, 2018, pag. 229-235

nedescris, o zi pe care nu o voi uita toată viața” (I), Convorbire cu avocat dr. Victor Sabău, participant la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918, în „Flacăra roșie” (Arad), Anul XL, nr. 11642, din 6 noiembrie 1983, p. 2 și Ion Andreiță, *Participant la Marea Unire din 1918*, în „Curtea de la Argeș”, Anul VIII, nr. 12(85), decembrie 2017, p. 10. Acest martor ocular născut în satul Gura Văii, Comitatul Arad, ne-a relatat că, drapelul Gărzii Naționale Române din comuna Chisindia avea scris pe flamură următoarele cuvinte: GARDA NAȚIONALĂ ROMÂNĂ DIN CHISINDIA (Augustin Mureșan n. n.).

³⁵³ În legătură cu confecționarea de steaguri, menționăm că în perioada pregătirii Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918 și în zilele următoare, ziarul „Românul” și revista „Biserica și Școala” din Arad anunța în unele din numerele lor că, Librăria Diecezană din Arad, confecționează stindarde (steaguri) naționale, în mărime de 150, 200, 250, 300 cm, la prețul de 140, 260, 320, 380 coroane, vezi „Românul” (Arad), Anul VII, nr. 7, 8, 13, 19, 30, 35 din 3/16, 4/17, 11/24 (noiembrie) și nr. 18/1, 2/15, 9/22 (decembrie) 1918 și „Biserica și Școala” (Arad), XLII, nr. 45 din 4/17 noiembrie 1918, p. 3. Fabricarea și sfințirea de steaguri românești pentru gărzile naționale române constituiau de asemenea prilej de sărbătoare în prima etapă participând femeii din sate, iar în a doua având loc un întreg serviciu religios, vezi Bogdan Sorinca, *Gardele Naționale Române - primele structuri transilvănene de ordine publică după Marea Unire*, în „Analele Aradului”, Anul I, nr. 1-2015, „Vasile Goldiș” University Press, Arad, p. 174.

³⁵⁴ Despre alte drapele reconstituite ale unor Gărzi Naționale Române, vezi Augustin Mureșan, Ioan Popovici, *Drapelul Gărzii Naționale Române din Cuvin (1918)*, în „Administrație românească arădeană Studii și comunicări din Banat-Crișana” (coordonatori: Doru Sinaci, Emil Arbonie), vol. VII, „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2013, p. 332-336; Augustin Mureșan, *Drapelul reconstituit al Gărzii Naționale Române din Cuvin (1918)*, în „Historia”, An XVIII, nr. 195, aprilie 2018, p. 10-11; idem, *Drapelul reconstituit al Gărzii Naționale Române din Secusigiu (1918)*, în „Historia”, An XVIII, nr. 197, iunie 2018, p. 10-11; idem, *Drapelul reconstituit al Gărzii Naționale Române din Șoimoș*, în „Historia”, An XVIII, nr. 200, septembrie 2018, p. 10-11; idem, *Drapelul reconstituit al Gărzii Naționale Române din Mândruloc (1918)*, în „Administrație românească arădeană Studii și comunicări din Banat-Crișana” (coordonatori: Doru Sinaci, Emil Arbonie), vol. XIII, „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2018, p. 148-152; Augustin Mureșan, Ioan Crișan, *Drapelul reconstituit al Gărzii Naționale Române din Cefa (județul Bihor)*, sub tipar (revista „Crisia” XLVIII, 2018).

5.10. SIGILII, PECEȚI ȘI BLAZOANE

SIGILII ȘI PECEȚI

La Arhivele Naționale Istorice Centrale din București, precum și la arhivele Primăriei comunei Chisindia și Școlii Generale Chisindia, din județul Arad, am identificat diferite documente validate cu sigilii³⁵⁵ pe care, în măsura posibilului, le-am analizat cu ajutorul sigilografiei³⁵⁶ și heraldicii³⁵⁷ și pe care le prezentăm în continuare pe localitățile: Chisindia, Păiușeni și Văsoaia.

A. Chisindia:

I. Sigiliu octogonal, aplicat în ceară roșie, având în câmp, pe o câmpie³⁵⁸ verde³⁵⁹, cu câteva smocuri de iarbă, în stânga, un om³⁶⁰ redat în întregime, purtând pălărie pe cap, stând în picioare, redat din profil, ținând cu ambele mâini o pușcă poziționată orizontal și îndreptată spre botul unei căprioare³⁶¹, redată în întregime, din profil, stând pe picioarele posterioare, cu picioarele anterioare ridicate și flexate din genunchi sub formă de arce de cerc; la spatele bărbatului

³⁵⁵ **Sigiliu** = amprenta rămasă pe suportul documentului (în ceară, hârtie, soluție de aur, tuș sau fum) în urma aplicării matricei sigilare ce poartă o emblemă și un text menit a individualiza posesorul; sigiliul este principalul mijloc de garantare a secretului și de asigurare a autenticității actului. Sigiliul atașat (atârnat), confecționat din metal sau din ceară (protejat de un căuș, o capsulă metalică, ori cutie din lemn), prins de act cu ajutorul șnurului, șiretului sau țancușei. Acest sigiliu cuprinde următoarele părți: a) întipărirea sigilară; b) căușul sau cutia protectoare; c) mijlocul de prindere de suport. În această categorie se cuprind și bulele sigilare. Sigiliul de închidere, sigiliul cu ajutorul căruia se asigură secretul corespondenței; el se aplică în ceară, pe reversul suportului, după plierea acestuia, astfel încât actul să nu poată fi despăturit și citit fără ruperea hârtiei sau sfărâmarea sigiliului. Pentru sigilarea în acest mod se utiliza, de obicei, matricea sigilară mică sau mijlocie. Sigiliul imprimat este sigiliul realizat prin imprimarea matricei sigilare pe suportul actului după ce aceasta a fost introdusă în tuș, soluție de aur sau fum. Sigiliul timbrat, sigiliul confecționat prin plasarea, deasupra cerii calde, a unei foițe-timbru peste care se aplică matricea sigilară. Din punctul de vedere al tehnicii de confecționare se împart în: a) sigiliul cu timbru fix; b) sigiliul cu timbrul mobil. La un sigiliu timbrat se disting trei elemente: a) foița-timbru; b) ceara sau coca pe care se aplică; c) mătasea sau ața cu care este prins timbrul. Pentru creșterea puterii de rezistență a sigiliului, marginile foiței-timbru au fost cusute de suport ori pe reversul acestuia; în dreptul impresiunii sigilare s-a lipit un carton; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei. Arhivistică, cronologie, diplomatică, genealogie, heraldică, paleografie, sigilografie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982, p. 213-218.

³⁵⁶ **Sigilografia** = are ca obiect studiul sigiliilor publice și private în toată complexitatea și varietatea lor; sigilografia a fost fondată în secolul al XVII-lea de Dom Mabillon, părintele erudiției moderne și dezvoltată în secolul al XIX-lea de către Louis-Claude Douët d'Arco, un mare arhivist și istoric care, împreună cu echipa sa, a scos lucrarea *Collection des sceaux des Archives de l'Empire*. Franceză la origine, această disciplină nu a întârziat să se extindă în toată Europa, pretutindeni unde, încă din Evul Mediu, se impunea obiceiul de a valida documentele cu sigiliu; Damian P. Bogdan, *Științele speciale istorice*, în „Revista de istorie”, tom 33, 1980, nr. 7-8, p. 1620; Jean-Luc Chassel, *Les sceaux dans l'Histoire, l'Histoire dans les sceaux*, în *Les sceaux, sources de l'histoire médiévale en Champagne. Actes des tables rondes de la Société française d'héraldique et de sigillographie* (Troyes, 2003-Reims, 2004) sous la direction de Jean-Luc Chassel, Paris, Société française d'héraldique et de sigillographie, 2007, p. 9.

³⁵⁷ **Heraldica** = știință specială a istoriei, având drept scop stabilirea principiilor teoretice, cercetarea și interpretarea stemelor și a evoluțiilor acestora. Heraldica cuprinde două părți: știința heraldică care fixează și studiază normele teoretice ale blazonului și arta heraldică care se ocupă de aplicarea lor practică. Deși arta heraldică a cunoscut o înflorire deosebită în timpul Cruciadelor și a perioadei clasice a turnirurilor, iar știința heraldică s-a afirmat în sec. XIX-XX, fenomenul heraldic este mult mai vechi, el s-a născut odată cu societatea și a evoluat odată cu aceasta; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 130-131.

³⁵⁸ **Câmpie** = simbol al spațiului, al nesfârșitului terestru; în antiteză cu Infernul, câmpiile sunt simbolul Paradisului în care intră cei drepti de după moarte; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *Dicționar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, I, p. 333-334.

³⁵⁹ **Verde** = culoare utilizată la alcătuirea stemelor; se prezintă convențional prin linii diagonale de la dreapta la stânga. Semnifică tinerețe, frumusețe, libertate, sănătate; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 236.

³⁶⁰ **Om** = este centrul lumii simbolurilor, este spirit și trup; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, II, p. 373-375.

³⁶¹ **Căprioară** = simbolizează timiditatea sau prietenia.

se află un copac³⁶² ușor arcuit spre interior, având trunchiul egal cu coroana. Deasupra personajului, în dreptul puștii, se află o semilună³⁶³ figurată³⁶⁴, iar deasupra animalului, în dreptul capului, este o stea³⁶⁵ cu 6 raze.

În exergă³⁶⁶, mărginită la exterior de două ovale, unul perlat, mai gros și un altul liniar, mai subțire, legenda³⁶⁷ scrisă, cu litere majuscule, în limba maghiară, care pornește din partea de sus și în sensul acelor de ceasornic: . **KIS-INDIA HELYSÉG PECSÉTJE 1848** (. SIGILIUL LOCALITĂȚII CHISINDIA 1848).³⁶⁸

II. Sigiliu octogonal, imprimat cu tuș albastru, cu unele mici deosebiri față de cel de dinainte, anume: iarba de pe câmpie, copacul, bărbatul cu pușca, aștrii și căprioara sunt mai stilizate, coroana copacului (cu frunze care se disting mai bine) este puțin mai înaltă decât trunchiul, animalul, cu flexările picioarelor din față mai bine reliefate, fiind mai aproape de om.

În exergă, mărginită la exterior de două cercuri liniare, unul mai gros și un altul mai subțire, legenda scrisă, cu litere majuscule, în limba maghiară: * **KIS-INDIA HELYSÉG PECSÉTJE 1848.** (* SIGILIUL LOCALITĂȚII CHISINDIA 1848).³⁶⁹

III. Sigiliu rotund, aplicat în ceară roșie, cuprinzând în emblemă³⁷⁰, un scut³⁷¹ francez modern³⁷², dreptunghiular, cu talpa în acoladă, albastru³⁷³, cu o câmpie verde, pe care stă un bărbat, redat în întregime, din profil spre stânga, ușor aplecat de la mijloc, purtând căciulă pe cap, haină, cizme, ținând cu ambele mâini o pușcă, așezată

³⁶² **Copac** = simbol al vieții în continuă evoluție, în ascensiune spre cer. Simbol pentru caracterul ciclic al evoluției cosmice: moarte și regenerare, amintind de arborii foioși, cărora în fiecare an le cad și le cresc din nou frunzele; simbol al dezvoltării unei familii, cetăți, neam; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, I, p. 124-132.

³⁶³ **Semiluna** = simbol al schimbării și întoarcerii formelor. Asociată cu o stea în diferite țări musulmane, semiluna ar reprezenta imaginea paradisului; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, I, p. 370-371.

³⁶⁴ **Figurat** = termen care indică reprezentarea unor mobile sub formă de figuri omenești; de obicei apar astfel înfățișate soarele și semiluna; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 116.

³⁶⁵ **Stea** = simbolul manifestării centrale a luminii, a focarului unui univers în expansiune. Ea este, ca și numărul cinci, simbol al perfecțiunii. Steaua cu șase raze este emblema iudaismului și simbolizează legea evoluției și cea a involuției. Steaua cu șapte raze figurează lira cosmică, muzica sferelor, armonia lumii, curcubeul cu cele șapte culori, cele șapte zone planetare, ființa umană în totalitatea sa. Steaua cu opt raze simbolizează creația, încă terminată și deci imperfectă, dar pe cale de a se îndeplini; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, III, p. 257-264.

³⁶⁶ **Exergă** = spațiul de la marginea câmpului sigilar, de obicei cuprins între două sau mai multe cercuri (ce pot fi liniare, șnurate, perlate, etc.), în care se gravează textul legendei; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 111.

³⁶⁷ **Legenda** = textul scris, de obicei la marginea spațiului sigilar, circular de la dreapta spre stânga, indicând numele și atributele posesorului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 153.

³⁶⁸ Arhivele Naționale Istorice Centrale, *Comisia Consultativă Heraldică*, dosar nr. 7, fila 39.

³⁶⁹ *Ibidem*, fila 72.

³⁷⁰ **Emblemă** = reprezentarea gravată pe suprafața unui sigiliu; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 109.

³⁷¹ **Scut** = partea centrală a unei steme, simbolizând arma de apărare a cavalerilor medievali, pe care aceștia își reprezentau blazonul. Scutul are forme variate, după epoca și aria geografică în care a apărut. După formă poate fi triunghiular, rotund, dreptunghiular, rococo (cu marginile neregulate), etc.; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 211.

³⁷² **Scut francez modern** = este un scut dreptunghiular cu baza în acoladă, inventat și răpândit de Bara la sfârșitul secolului al XVI-lea; Théodore Veyrin-Forrer, *Précis d'Héraldique*, édition revue et mise à jour par Michel Popoff, Larousse/SEJER, 2004, p. 15, 17, fig. 21.

³⁷³ **Albastru** = culoare utilizată în alcătuirea stemelor, reprezentată convențional prin linii orizontale plasate la distanță egală. Semnifică loialitate, fidelitate, frumusețe; A. de la Porte, *Trésor héraldique d'après d'Hozier, Ménétrier, Boisseau, etc.*, Paris, Leipzig, H. Casterman, Tournai, 1861, p. 11.

în fascie, din țeava căreia ies, în sus, dispuse în bandă³⁷⁴, două rotoace de fum, țintind spre gâtul unui cerb³⁷⁵, redat în întregime și în salt spre dreapta, având picioarele din față flexate și cu copitele ușor recurbate în interior și îndreptate spre picioarele posterioare; la spatele vânătorului este un copac, poziționat în pal³⁷⁶, având coroana egală cu trunchiul drept. În cantonul³⁷⁷ dextru³⁷⁸ al scutului se află o semilună conturnată³⁷⁹, iar în cantonul senestru³⁸⁰, o stea cu 6 raze.

În exergă, mărginită la exterior de un cerc liniar, legenda scrisă, cu litere majuscule, în limba maghiară, care pornește din partea de jos și în sensul acelor de ceasornic: * **ARAD VÁRMEGYE KESZEND KÖZSÉG** * 1910 (* COMITATUL ARAD COMUNA CHISINDIA * 1910).³⁸¹

IV. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș albastru, cu unele mici deosebiri față de cel de mai înainte, anume: scutul puțin mai mic, liniile orizontale și oblice, care redau culorile în coduri heraldice, nu sunt stilizate, tulpina copacului se evazează în partea inferioară, de la țeava puștii iese, în sus și îndreptată oblic spre om, doar o dâră de fum ondulată, cerbul nu mai are copitele de la picioarele anterioare, aștrii sunt de argint³⁸².

În exergă, mărginită la exterior de un cerc liniar, legenda scrisă, cu litere majuscule, în limba maghiară, care pornește din partea de jos și în sensul acelor de ceasornic: * **ARAD VÁRMEGYE KESZEND KÖZSÉG** * 1910 (* COMITATUL ARAD COMUNA CHISINDIA * 1910).³⁸³

V. Sigiliu rotund, imprimat în tuș albastru, având în emblemă stema Ungariei: scut spaniol, dreptunghiular, cu talpa rotunjită, despocat³⁸⁴,

³⁷⁴ **Bandă** = piesă onorabilă a scutului realizată prin trasarea a două diagonale din colțul drept superior spre colțul stâng inferior, formând o fâșie ce este reprezentată în alt smalt decât câmpul. Conform cerinței artei heraldice banda trebuie să ocupe circa 1/3 din lățimea scutului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 52.

³⁷⁵ **Cerb** = simbol al agilității, dar are și simbolismul coroanei, care este semnul forței, al puterii și al frumuseții; Jean-Paul Clébert, *Bestiar fabulos. Dicționar de simboluri animaliere*, Edit. Artemis-Cavallioti, București, 1995, p. 68-71.

³⁷⁶ **Palul** = piesă onorabilă și este obținut prin trasarea a două linii verticale în centrul scutului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 186.

³⁷⁷ **Canton** = piesă heraldică în formă pătrată reprezentând a noua parte din scut. Cantoanele mai des utilizate în alcătuirea stemelor sunt fie în șef, fie în talpă; Cte Alph. O'Kelly de Galway, *Dictionnaire archéologique et explicatif de la science du blason*, tome I, Bergerac, Imprimerie générale du Sud-Ouest, 1901, p. 109.

³⁷⁸ **Dextra** = termen prin care se indică poziția unei mobile în scut, la dreapta; în heraldică poziția dreapta-stânga este inversă decât în accepțiunea curentă; Stephen Slater, *The complete book of heraldry. An international history of heraldry and its contemporary uses*, Hermes House, 2010, p. 250.

³⁷⁹ **Conturnat** = se spune: 1) despre animale sau despre capete de animale care privesc spre stânga scutului; 2) de chevron atunci când vârful este întors spre partea stângă a scutului; W. Maigne, *Abrégé méthodique de la science des armoiries suivi d'un glossaire des attributs héraldiques, d'un traité élémentaire des ordres des chevalerie et de notions sur les classes nobles, les anoblissements, l'origine des noms de famille, les preuves de noblesse, les titres, les usurpations et la législation nobiliaires*, Paris, Garnier frères, Libraires-Éditeurs, 1860, p. 55.

³⁸⁰ **Senestra** = termen indicând poziția spre stânga. În heraldică, noțiunea de stânga-dreapta se referă la poziția scutului, nu la cea a privitorului, deci invers decât în accepțiunea obișnuită; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 212.

³⁸¹ Școala Generală Chisindia, județul Arad, Anuarul Școlii gr. or. rom. din Chisindia pe anul școlar 1908/9.

³⁸² **Argint** = metal utilizat în alcătuirea stemelor, reprezentat convențional prin câmp alb, respectiv suprafață liberă. Simbolizează puritate, nevinovăție, dăinuire în timp; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 31.

³⁸³ Școala Generală Chisindia, județul Arad, Ziuariu despre progresul și absențiile elevilor din școala gr. or. română elementară din comuna Chisindia pe anul 1898/1899.

³⁸⁴ **Despocat** = termen care indică împărțirea în două părți egale, printr-o linie verticală, a unei suprafețe, scut, cartier sau mobile; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 99.

având în cartierul³⁸⁵ din dreapta, 8 fascii³⁸⁶ alternând 4 roșii³⁸⁷ cu 4 de argint, iar în cartierul din stânga, pe roșu, trei munți³⁸⁸ verzi ieșind³⁸⁹ din talpă³⁹⁰; pe vârful muntelui din mijloc stă o coroană³⁹¹ deschisă³⁹², cu trei fleuroane³⁹³, din care iese o cruce³⁹⁴ de Lorena³⁹⁵ de argint. Scutul este timbrat³⁹⁶ de coroana Sfântului Ștefan.

În exergă, mărginită la exterior de două cercuri liniare, unul mai gros, celălalt mai subțire, legenda scrisă, cu litere majuscule, atât în sensul acelor de ceasornic (denumirea localității), cât și în sens invers acelor de ceasornic: * **KISZINDIAI** * **ANYAKÖNYVI KERÜLET** (SECTORUL DE STARE CIVILĂ * DIN CHISINDIA *).³⁹⁷

VI. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș albastru, având în emblemă stema României de la 1872³⁹⁸ pe care o redăm mai jos așa cum a fost descrisă în actul normativ al vremii:

³⁸⁵ **Cartier** = fiecare din compartimentele în care a fost împărțită suprafața scutului. Inițial reprezenta una din cele patru părți ale scutului scartelat; ulterior definește fiecare din compartimentele scutului, indiferent de numărul acestora; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 63.

³⁸⁶ **Fascie** = piesă onorabilă a scutului reprezentând o fâșie care desparte pe orizontal câmpul acestuia. După modul de realizare fascia poate fi dreaptă sau ondulată. Conform cerinței științei heraldice această piesă trebuie să ocupe 1/3 din suprafața scutului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 56.

³⁸⁷ **Roșu** = culoare utilizată în alcătuirea stemelor, reprezentată convențional prin linii verticale plasate la distanță egală. Semnifică curaj, îndrăzneală, dragoste, vigilență, sacrificiu, capacitatea de a servi patria; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 201.

³⁸⁸ **Muntele** = este considerat punctul de întâlnire dintre cer și pământ, sălaș al zeilor și capăt al ascensiunii omului; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, II, p. 321-326.

³⁸⁹ **Ieșind** = termen care indică poziția unor animale din care se vede doar partea superioară, părănd a ieși din altă piesă sau partițiune a scutului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 134.

³⁹⁰ Treimea inferioară a scutului.

³⁹¹ **Coroană** = simbol al perfecțiunii; simbolizează o demnitate, o domnie, accesul la un rang și la niște forțe superioare. Simbol al victoriei, este un mod de a răsplăti o faptă deosebită sau merite excepționale. Coroana este un ornament al scutului care simbolizează demnitate, rang nobiliar, suveranitate. După formă, întâlnim coroane închise și coroane deschise; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 90; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, I, p. 371-375.

³⁹² **Coroană deschisă** = coroana formată dintr-un arc frontal și mai multe fleuroane; deseori între fleuroane se interpun arcuri perlate, iar cercul frontal este împodobit cu pietre prețioase; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 90.

³⁹³ **Fleuron** = element component al coroanei deschise care este fixat pe un cerc frontal, de obicei împodobit cu pietre prețioase; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 120.

³⁹⁴ **Cruce** = simbolizează axa lumii și punctul de intersecție dintre figurile geometrice fundamentale reprezentate de cerc (cerul) și pătrat (pământul). Are și un simbolism spațial, deoarece brațele corespund celor patru puncte cardinale. Provine din cuvântul latinesc *cruce(m)*, „caznă”; Matilde Battistini, *Simboluri și alegorii*, Monitorul Oficial, 2008, p. 144.

³⁹⁵ **Cruce de Lorena** = cruce dublă a cărei traversă superioară este mai mică decât cea inferioară, iar piciorul apare mai lung; Silviu Andrieș-Tabac, *Tipologia crucii heraldice*, în „Analecta Catholica”, IV, 2008, Chișinău, 2010, p. 108.

³⁹⁶ **Timbrat** = termen care indică poziția unei mobile față de scut. Este propriu coifului cu cimier și lambrechini; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 230.

³⁹⁷ Colecția personală Vasile Faur, înștiințarea nr. 13/1898 din registrul de stare civilă Chisindia pentru numitul András János, dată la Chisindia, în 18 mai 1898.

³⁹⁸ *Legea pentru modificarea armelor țării*, publicată în M. Of. al României nr. 57 din 11/23 martie 1872, p. 337; P.V. Năsturel, *Stema României. Studiu critic din punct de vedere heraldic cu numeroase figuri în text*, București, Tipografia „Voința Națională”, 1892, p. 219-221; idem, *Steagul, stema română, însemnele domnești, trofee. Cercetare critică pe terenul istoriei (cu numeroase figuri în culori)*, București, „Universala”, 1903, p. 103-110; Ștefan D. Grecianu, *Eraldica română. Actele privitoare la stabilirea armeriilor oficiale cu planșe și vocabular*, București, Institutul de arte grafice Carol Göbl, 1900, anexa de la p. 49; Constantin Moisil, *Stema României. Originea și evoluția ei istorică și heraldică*, București, 1931 (extras din „Boabe de grâu”, II, 1931, nr. 2, p. 19-20; idem, *Stema României*, în *Enciclopedia României*, vol. I, 1938, p. 69-70; Dan Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică în România*, Edit. Științifică și Enciclopedică, București, 1977, p. 161; idem, *Evoluția armeriilor Țărilor Române de la apariția lor și până în zilele noastre (sec. XIII-XX)*, traducere din limba franceză Livia Sîrbu, Muzeul Brăilei, Editura Istros, Brăila, 2005, p. 406; Maria Dogaru, *Colecțiile de matrice sigilare ale Arhivelor Statului*, București, 1984, p. 46; eadem,

Art. I. Armele României se fixează cum urmează:

Art. II. Scutul sau pavăza are forma vechilor scuturi românești, adică a unui pătrat lung rotunjit la ambele unghiuri de jos și terminat la mijlocul bazei printr-un vârf, iar de la mijlocul laturilor înălțimii, scutul se ascute și apoi crește iarăși spre unghiul de sus.

Linia de sus a capului (*chef*) este ușor înălțată în semicerc orizontal de la un unghi spre celălalt.

Scutul se împarte în patru secțiuni, prin două linii încrucișate la mijloc.

În I-a secțiune din dreapta sus, pe albastru, figurează acvila³⁹⁹ romană cu capul spre aripa⁴⁰⁰ dreaptă, cu o cruce în gură, cu coroana Domnească, sabia⁴⁰¹ și toiagul, simbolurile principatului Țării Românești, toate de aur⁴⁰². În dreapta așchiei sus un soare⁴⁰³ mișcând (*mouvant*), asemenea de aur.

În a II-a secțiune, din stânga de sus, pe roșu, figurează capul de bour cu o stea cu 6 raze între coarne, simbolul principatului Moldovei, toate de aur. În stânga bourului sus, o lună mișcând (*mouvant*), asemenea de aur.

În a III-a secțiune din dreapta jos, pe roșu, figurează leul⁴⁰⁴ ridicat, coronat, coada furcată (*queue fourchée*), cu o stea cu 6 raze între picioare și ieșind dintr-o coroană de Ban, toate de aur; simbolul banatului Craiovei⁴⁰⁵.

Stemele României moderne. De la Cuza la Marea Unire, în „Magazin Istoric”, serie nouă, anul XXVII, 1993, nr. 1 (310), p. 3-5; eadem, *Arta și știința blazonului. Album*, București, 1994, p. 36-37, poziția 43; eadem, *Din heraldica României. Album*, JIF, 1994, p. 61-62; eadem, *Tipare sigilare provenind de la suveranii României 1866-1947*, Edit. Biblioteca Centrală Pedagogică, București, 2000, p. 10-11; Cristache Gheorghe, Maria Dogaru, *Simbolurile naționale ale României*, Editura Sylvi, București, 2003, p. 128-129; Laurențiu-Ștefan Szemkovic, Maria Dogaru, *Tezaur sfragistic românesc. I. Sigiliile emise de cancelaria domnească a Țării Românești (1390-1856). Trésor sfragistique roumain. I. Les sceaux emis par la chancellerie princière de la Valachie (1390-1856)*, Ars Docendi, București, 2006, p. 35-38.

³⁹⁹ **Acvila** = pasăre de pradă din clasa șoimilor, cu ciocul lung și recurbat, picioare robuste, unghii ascuțite, vedere pătrunzătoare și anvergura foarte întinsă; acvila este reprezentată cu ciocul deschis și aripile deschise; Cte Alph. O’Kelly de Galway, *op. cit.*, p. 6; este simbolul regalității, al măreției, al generozității și al recunoștinței; G. de L. T***, *Dictionnaire héraldique, contenant tout ce qui a rapport à la science du blason, avec l’explication des termes; leurs etymologies, & les exemples nécessaires pour leur intelligence, suivi des Ordres de Chevaleries dans le Royaume et de l’Ordre de Malthe*, Paris, Lacombe, MDCCLXXIV, p. 11.

⁴⁰⁰ **Aripi** = simbol al avântului; indică facultatea cunoașterii, o eliberare și o izbândă; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, I, p. 141-143.

⁴⁰¹ **Sabia** = este emblema nobleței, a curajului și a victoriei; sabia a fost adoptată de persoanele care au săvârșit acte de valoare; Cte Alph. O’Kelly de Galway, *op. cit.*, p. 220.

⁴⁰² **Aur** = metal utilizat în alcătuirea stemelor; simbolizează bogăție, forță, credință, puritate, constanță, bucurie, prosperitate, viață lungă; G. Eysenbach, *Histoire du blason et science des armoiries*, Tours, MDCCCXLVIII, p. 370; H. Gourdon de Genouillac, *Les Mystères du blason de la noblesse et de la féodalité. Curiosités – bizarreries et singularités*, Paris, E. Dentu, 1868, p. 16.

⁴⁰³ **Soarele** = astru reprezentat cu o față umană, înconjurat de 12 sau 16 raze, alternând cele drepte cu cele ondulate; este simbolul luminii, al bogăției și al abundenței. El este de asemenea desemnat ca emblemă a divinității. În iconografia creștină, indică adevărul; Cte Alph. O’Kelly de Galway, *op. cit.*, p. 424.

⁴⁰⁴ **Leul** = unul dintre cele mai nobile animale, fiind reprezentat din profil și stând pe labele de dinapoi. Gura larg deschisă îi arată dinții ascuțiți și o limbă recurbată. Coada sa se înalță dreaptă terminându-se printr-un smoc de păr

În a IV-a secțiune din stânga de jos, pe albastru, figurează 2 delfini⁴⁰⁶, cap la cap și coadele depărtate în sus, care sunt simbolul țarmurilor Mării Negre, toate de aur. Pe scut va fi coroana regală.

Art. III. În mijlocul scutului României figurează scutul Măriei Sale Domnitorului, scartelat⁴⁰⁷, având în secțiunea I-ia din dreapta sus și în cea din jos din stânga alb (*argint*); iară în cea din stânga de sus și în cea din dreapta de jos negru⁴⁰⁸ (*sable*).

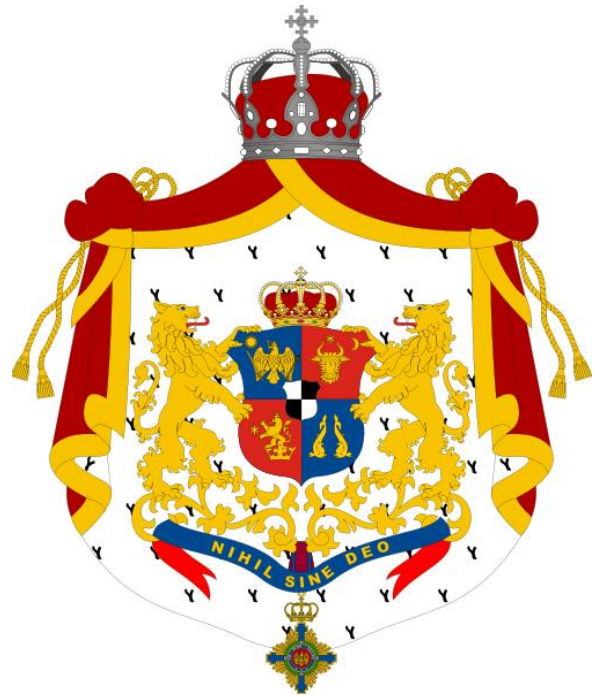
Scutul României are suport⁴⁰⁹ 2 lei de culori naturale, privind scutul și cu coadele trecând între picioare: simbolul Daciei.

Art. IV. Sub suport⁴⁰⁹ este așezată o eșarpă albastră, căptușită⁴¹⁰ cu roșu, pe care este scris cu aur deviza⁴¹¹ familiei de Hohenzollern: *Nihil sine Deo*.

Art. V. Pavilionul⁴¹² este de culoare purpurie⁴¹³, căptușită cu hermină⁴¹⁴ (*cacom*) având deasupra coroana regală. ...

Promulgăm această lege și ordonăm ca ea să fie investită cu sigiliul Statului și publicată în *Monitorul Oficial*.

Dat în București, la 8 Martie 1872.

întors spre spate. Este simbolul forței, al curajului și al generozității; Cte Alph. O'Kelly de Galway, *op. cit.*, p. 316-317; H. Gourdon de Genouillac, *op. cit.*, p. 22.

⁴⁰⁵ *Dicționar de istorie a României*, de Dan Stoica, Vasile Mărculeț, Vasile Valentin, Valentina Bilcea, coordonator: Stan Stoica, cuvânt înainte: Acad. Dinu C. Giurescu, Editura Meronia, 2007, p. 348.

⁴⁰⁶ **Delfin** = pește cu capul îngroșat, reprezentat curbat în semicerc, din profil și în poziție verticală. Botul și coada sa sunt întoarse spre dreapta scutului. Indică un comandament pe mare. Delfinul este simbolul unei retrageri sigure la apropierea unor frământări și a unor furtuni. El poate personifica vreun mare personaj atașat de țara sa și care nu se poate îndepărta fără să moară. În vechime delfinul a fost mereu considerat un animal salvator; Cte Alph. O'Kelly de Galway, *op. cit.*, p. 173-174.

⁴⁰⁷ **Scartelat** = suprafață împărțită în patru cartiere printr-o linie verticală și una orizontală; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 205.

⁴⁰⁸ **Negru** = culoare utilizată în alcătuirea stemelor, reprezentată convențional prin linii verticale suprapuse pe linii orizontale. Semnifică știință, modestie, durere, prudență; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 173.

⁴⁰⁹ **Suport** = element exterior al scutului, reprezentat de un animal având rolul de a sprijini scutul; Maria Dogaru, *op. cit.*, p. 31.

⁴¹⁰ **Căptușit** = termen utilizat la descrierea mantourilor, pavilioanelor și lambrechinilor, indicând felul smalturilor folosite pentru reprezentarea interiorului și exteriorului acestor ornamente ale scutului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 66.

⁴¹¹ **Deviză** = inscripție conținând o maximă morală, o exclamație, o formulă de credință, un angajament; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 100.

⁴¹² **Pavilion** = ornament exterior al scutului sub formă de mantou, prevăzut în partea superioară cu un baldachin. Este alcătuit din purpură, căptușit cu hermină, brodat cu franjuri și ciucuri din fir de aur. Simbolizează cortul sub care membrii familiilor domnitoare își adăpostesc armele. Uneori acesta este reprezentat chiar și în armele de stat, fără baldachin, semnificația păstrându-se totuși; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 183.

⁴¹³ **Purpuriu** = culoare utilizată în alcătuirea stemelor și reprezentată convențional prin linii diagonale, pornind din colțul stâng superior al scutului spre colțul drept inferior al acestuia. Semnifică suveranitate, putere; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 193.

⁴¹⁴ **Hermină** = blană utilizată în alcătuirea stemelor, în special la căptușirea pavilioanelor și mantourilor. Este reprezentată convențional printr-o suprafață albă semănată cu codițe negre. Este blana folosită de obicei la reprezentarea armelor de stat. Simbolizează măreție, suveranitate; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 131.

Planșa color a stemei descrisă mai înainte, pe care o reproducem mai jos, se află la Arhivele Naționale Istorice Centrale.⁴¹⁵

Regretatul cercetător Dan Cernovodeanu afirma că „după ridicarea României la rangul de regat în anul 1881, stema țării va suferi oarecare modificări (deși acestea s-au înlăptuit prin uz și nu printr-o lege specială în acest sens) și anume: înlocuirea coroanei regale de aur ce timbra pavilionul de purpură, prin coroana de oțel alcătuită din țeava unui tun capturat de armata română în războiul de independență din 1877-1878⁴¹⁶, apoi schimbarea poziției cozilor celor doi lei servind ca suporturi ai scutului (care le avuseseră trecute printre picioare, acum fiind purtate pe spate⁴¹⁷) cât și în sfârșit apariția crucii ordinului Steaua României⁴¹⁸ înființat de Carol I la 1877”⁴¹⁹.

În exerga acestui sigiliu, care are în câmp stema României de la 1872, cu modificările operate după 1881, mărginită de un cerc liniar la exterior, se află legenda, scrisă atât cu litere majuscule (în sensul acelor de ceasornic), cât și cu majuscule combinate cu minuscule (în sens invers acelor de ceasornic): * **ROMÂNIA** * **Primăria comunei Chisindia Jud. Arad.**⁴²⁰

VII. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș mov, având atât în câmp (pe două rânduri), cât și în exergă (mărginită de un cerc liniar la exterior și pornind, de jos, în sensul acelor de ceasornic), legenda scrisă, cu litere majuscule, în limbile română și maghiară: * **BISERICA GR. OR. ROMÂNĂ DIN COMUNA / KESZEND // (CHISINDIA) * 1910.**⁴²¹

VIII. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș mov, având atât în câmp (pe un rând), cât și în exergă (mărginită de un cerc liniar la exterior și pornind, de jos, în sensul acelor de ceasornic), legenda scrisă, cu litere majuscule: * **SIGIL. OFICIUL PAROCHIAL GR. OR. ROM. DIN / CHISINDIA.**⁴²²

⁴¹⁵ Arhivele Naționale Istorice Centrale, *Comisia Consultativă Heraldică*, dosar nr. 3.

⁴¹⁶ Augustin Mureșan, *Stemele ținuturilor României (1938-1940)*, Editura Gutenberg Univers, Arad, 2012, p. 28.

⁴¹⁷ „Leii purtând cozile printre picioare au fost aleși ca suporturi ai stemei din 1872, fiindcă reprezentau așa-numiții «Lei ai Daciei» de antică tradiție pe meleagurilor noastre; s-a mai afirmat și că poziția respectivă simboliza și dependența față de Turcia ca putere suverană, drept pentru care în urma obținerii independenței de stat, leii au fost înfățișați după 1878 purtând cozile pe spate.”; Dan Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică*, p. 161, nota 14.

⁴¹⁸ Vezi și C. Flondor, Const. Moisil, *Decorațiunile românești*, în *Enciclopedia României*, vol. 1, 1938, p. 86-87; Maria Dogaru, *Aspirația poporului român spre unitate și independență oglindită în simbol...*, 130, 131, fig. 140 a și 140 b.

⁴¹⁹ Dan Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică*, p. 161 și pl. LXXI, fig. 2; vezi și P. V. Năsturel, *Stema României. Studiu critic din punct de vedere heraldic cu numeroase figuri în text*, p. 225, fig. 70 și p. 226; idem, *Steagul, stema română, însemnele domnești, trofee*, p. 106, fig. 35; Constantin Moisil, *Stema României. Originea și evoluția ei istorică și heraldică*, p. 20, fig. 51.

⁴²⁰ Arhivele Naționale Istorice Centrale, *Comisia Consultativă Heraldică*, dosar nr. 7, filele 43, 73.

⁴²¹ Primăria Chisindia, extras din Matricula botezaților de la biserica parohială română ortodoxă orientală cu hramul Sfintele Stâlپări din comuna Keszend (Chisindia), comitatul Aradului, dat în Keszend (Chisindia), la 14/27 ianuarie 1919, fila 117.

⁴²² Extras din matricula botezaților de la biserica parohială ortodoxă română cu hramul „Sfintele Stâlپări” din comuna Chisindia, județul Arad, dat în Chisindia, la 5 aprilie 1929.

IX. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș mov, având atât în câmp (pe două rânduri), cât și în exergă (mărginită de un cerc liniar la exterior și pornind, de jos, în sensul acelor de ceasornic), legenda scrisă, cu litere majuscule: * **SIGIL. OFICIUL PAROCHIAL GR. OR. ROM. DIN / KISZINDIA / (CHISINDIA).**

B. Păiușeni:

I. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș mov, având în emblemă o floare de crin.

În exergă, mărginită la exterior de un cerc liniar, legenda scrisă, cu litere majuscule, în limba maghiară, începând de jos și în sensul acelor de ceasornic: * **PAISÁN KÖZSÉG PECSÉTJE** (* SIGILIUL COMUNEI PĂIUȘANI).⁴²³

II. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș mov, având în emblemă stema României de la 1872, cu modificările operate după 1881.

În exergă, mărginită de un cerc liniar la exterior, se află legenda, scrisă atât cu litere majuscule (în sensul acelor de ceasornic), cât și cu majuscule combinate cu minuscule (în sens invers acelor de ceasornic): * **ROMÂNIA** * **Primăria comunei Păiușeni Jud. Arad.**⁴²⁴

III. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș albastru, având atât în câmp o scenă religioasă. În exergă, mărginită la exterior de un cerc liniar și pornind, de jos, atât în sensul acelor de ceasornic, cât și în sens invers acelor de ceasornic, legenda scrisă, cu litere majuscule: * **OFICIUL PAROCHIAL ORT. ROM. * PĂIUȘENI.**⁴²⁵

⁴²³ Arhivele Naționale Istorice Centrale, *Comisia Consultativă Heraldică*, dosar nr. 7, fila 39.

⁴²⁴ *Ibidem*, filele 43, 73.

⁴²⁵ Primăria Chisindia, dosar nr. 2, extras din Protocolul botezaților de la biserica parohială română ortodoxă orientală cu hramul „Întâmpinarea Domnului” din comuna Păiușeni, județul Arad, dat în Păiușeni, la 30 iunie 1925, fila 136.

IV. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș mov, având atât în câmp (pe două rânduri), cât și în exergă (mărginită de un cerc liniar la exterior și pornind, de jos, în sensul acelor de ceasornic), legenda scrisă, cu litere majuscule: * **BISERICA GR. OR. ROMÂNĂ DIN COMUNA / PAJZS / (PĂIUȘENI) * 1910.**⁴²⁶

V. Sigiliu oval, imprimat cu tuș mov, având în câmp o scenă religioasă. În exergă, mărginită la exterior de un oval liniar, legenda în limba română scrisă cu caractere chirilice: **PECETU S. BISERICI DIN PĂIUȘENIU.**⁴²⁷

VI. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș albastru, având atât în câmp o scenă religioasă. În exergă, mărginită la exterior de un cerc liniar și pornind, de jos, în sensul acelor de ceasornic, legenda scrisă, cu litere majuscule: x **SIGILUL OFICIULUI PAROHIAL GR. OR. ROM. PAJZSAN DIN CRAIUȘENIU.**⁴²⁸

C. Văsoaia:

I. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș albastru, în câmpul căruia este un cerb⁴²⁹ alergând, redat fără copite, între un copac cu coroana dispusă oblic spre fața animalului și câteva stânci⁴³⁰.

În exergă, între două cercuri liniare, legenda scrisă, cu litere majuscule, în limba maghiară, care pornește din partea de jos și în sensul acelor de ceasornic: * **VASZOJA KISKÖZSÉG PECSÉTJE (* SIGILIUL COMUNEI MICI VĂSOAIA).**⁴³¹

⁴²⁶ Idem, dosar nr. 1, extras din Protocolul botezaților de la biserica parohială română ortodoxă orientală cu hramul „Întâmpinarea Domnului” din comuna Pajzs (Păiușeni), comitatul Arad, dat în Pajzs (Păiușeni), la 14/27 ianuarie 1919, fila 146.

⁴²⁷ Idem, extras din Protocolul botezaților de la biserica română greco-orientală din comuna Păiușeni, nr. 59/1907, dat în Păiușeni, la 12 iunie 1907.

⁴²⁸ Idem, extras din Matricula botezaților de la biserica parohială română ortodoxă orientală cu hramul „Întâmpinarea Domnului” din comuna Păiușeni, comitatul Arad, dat la Păiușeni, la 8/21 mai 1921, fila 20.

⁴²⁹ **Cerb** = simbol al agilității, dar are și simbolismul coroanei, care este semnul forței, al puterii și al frumuseții; Jean-Paul Clébert, *op. cit.*, p. 68-71.

⁴³⁰ **Stânca** = simbol al nemișcării, al imuabilului, al greutatea pământului; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, III, p. 268.

⁴³¹ Arhivele Naționale Istorice Centrale, *Comisia Consultativă Heraldică*, dosar nr. 7, fila 39.

II. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș negru, având în emblemă un scut francez modern, albastru, cu un cerb auriu, alergând pe o terasă⁴³² verde, între un copac cu coroana în bară⁴³³ (dextra) și un grup de stânci suprapuse argintii.

În exergă, mărginită la exterior de un cerc liniar, legenda scrisă, cu litere majuscule, pornind de jos, în sensul acelor de ceasornic: * **ARAD VÁRMEGYE VÉSZALJA KÖZSÉG** * 1910 (* COMITATUL ARAD COMUNA VĂSOAIA * 1910).⁴³⁴

III. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș mov, având în emblemă stema României de la 1872, cu modificările operate după 1881.

În exergă, mărginită de un cerc liniar la exterior, se află legenda, scrisă atât cu litere majuscule (în sensul acelor de ceasornic), cât și cu majuscule combinate cu minuscule (în sens invers acelor de ceasornic): * **ROMÂNIA** * **Primăria comunei Văsoaia Jud. Arad.**⁴³⁵

IV. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș mov, având atât în câmp (pe 4 rânduri), cât și în exergă (mărginită de un cerc liniar la exterior și pornind, de jos, în sensul acelor de ceasornic), legenda scrisă, cu litere majuscule și minuscule: * **SIGILUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE DIN VĂSOAIA / HRAMUL // ADORMIREA // NĂSCĂTOAREI // de DZEU.**⁴³⁶

V. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș mov, având atât în câmp (pe două rânduri), cât și în exergă (mărginită de un cerc liniar la exterior și pornind, de jos, în sensul acelor de ceasornic), legenda scrisă, cu litere majuscule: x **BISERICA GR. OR. ROMÂNĂ DIN COMUNA / VÉSZALJA / (VASOIA)** x 1910.⁴³⁷

VI. Sigiliu rotund, imprimat cu tuș mov, având în emblemă o scenă religioasă. În exergă, între două cercuri liniare, legenda scrisă cu litere majuscule: * **OFICIUL PAROHIAL ORT. ROMÂN * VĂSOAIA.**⁴³⁸

⁴³² **Terasă** = mobilă a scutului făcând parte din categoria figurilor naturale, reprezentând solul cu neregularitățile lui; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 229.

⁴³³ **Bară** = piesă onorabilă a scutului alcătuită prin trasarea a două diagonale ce unesc colțul stâng superior cu colțul drept inferior, obținându-se o fâșie ce este reprezentată în alt smalt decât câmpul. Conform normelor heraldice ea trebuie să ocupe 1/3 din suprafața scutului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 52-53.

⁴³⁴ Arhivele Naționale Istorice Centrale, *Comisia Consultativă Heraldică*, dosar nr. 7, fila 72.

⁴³⁵ *Ibidem*, filele 43, 73.

⁴³⁶ Primăria comunei Chisindia, extras din Protocolul botezaților de la biserica parohială română ortodoxă orientală cu hramul „Adormirea Preacuratei”, nr. 23/1921, dat în Văsoaia, la 3/16 septembrie 1921.

⁴³⁷ *Idem*, dosar nr. 2/1923, fila 172.

⁴³⁸ *Idem*, extras din protocolul botezaților de la biserica parohială româno-ortodoxă orientală cu hramul Adormirea Preacuratei din comuna Văsoaia, județul Arad, nr. 101/1925, emis la Văsoaia, în 8 septembrie 1925, fila 81.

BLAZOANE

Redăm, mai jos, în ordine alfabetică, blazoanele unor familii nobile care au stăpânit domeniul în zona Chisindia. Am analizat aceste steme⁴³⁹ cu ajutorul științei heraldice, consultând și unele lucrări ale cercetătorilor Kempelen Béla⁴⁴⁰, Nagy Iván⁴⁴¹ și Nyulásziné Straub Éva⁴⁴².

I. Stema Abráhamffy: scut francez modern⁴⁴³, despicat⁴⁴⁴ și semi-tăiat⁴⁴⁵ la dextra⁴⁴⁶, cuprinzând în cartierul⁴⁴⁷ 1, pe aur⁴⁴⁸, o bandă⁴⁴⁹ roșie⁴⁵⁰, încărcată cu 3 litere „A”, în 2, pe roșu, trei snopi⁴⁵¹ de spice, poziționați 2:1 și în 3, pe albastru⁴⁵², un țap⁴⁵³ de argint⁴⁵⁴ stând pe picioarele posterioare.

⁴³⁹ **Stemă** = elementele distinctive și simbolice care alcătuiesc blazonul unei persoane, instituție sau stat, exprimând atribuțiile sale. Conform legilor științei heraldice, o stemă se compune din următoarele elemente: a) scut a cărui suprafață poate fi secționată sau nu; b) mobilele heraldice plasate în câmpul scutului; c) elementele exterioare ale acestuia, incluzând timbrul, coroana, sprijinitorii, pavilionul sau mantoul, deviza, etc. **Sin. gherb, herb, blazon, arme;** *Dicționar al științelor speciale ale istoriei. Arhivistică, cronologie, diplomatică, genealogie, heraldică, paleografie, sigilografie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982, p. 222-223.

⁴⁴⁰ *Magyar nemes családok*, vol. I-XI, Budapest, 1911-1932.

⁴⁴¹ *Magyarország családai czimerekkel és nemzékrendi táblákkal*, vol. I-XII, Pesta, 1858-1868.

⁴⁴² *Címereslevelek jegyzéke*, második, javított, bővített kiadás, Magyar Országos Levéltár, Budapest, 2000.

⁴⁴³ **Scut francez modern** = este un scut dreptunghiular cu baza în acoladă, inventat și răpândit de Bara la sfârșitul secolului al XVI-lea; Théodore Veyrin-Forrer, *Précis d'Héraldique*, édition revue et mise à jour par Michel Popoff, Larousse/SEJER, 2004, p. 15, 17, fig. 21.

⁴⁴⁴ **Despicat** = termen care indică împărțirea în două părți egale, printr-o linie verticală, a unei suprafețe, scut, cartier sau mobile; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 99.

⁴⁴⁵ **Tăiat** = suprafață (scut, cartier sau mobilă) împărțită în două printr-o linie orizontală sau diagonală, obținându-se un scut tăiat în bandă și în bară; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 228.

⁴⁴⁶ **Dextra** = termen prin care se indică poziția unei mobile în scut, la dreapta; în heraldică poziția dreapta-stânga este inversă decât în accepțiunea curentă; Stephen Slater, *The complete book of heraldry. An international history of heraldry and its contemporary uses*, Hermes House, 2010, p. 250.

⁴⁴⁷ **Cartier** = fiecare din compartimentele în care a fost împărțită suprafața scutului. Inițial reprezenta una din cele patru părți ale scutului scartelat; ulterior definește fiecare din compartimentele scutului, indiferent de numărul acestora; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 63.

⁴⁴⁸ **Aur** = metal utilizat în alcătuirea stemelor; simbolizează bogăție, forță, credință, puritate, constanță, bucurie, prosperitate, viață lungă; G. Eysenbach, *Histoire du blason et science des armoiries*, Tours, MDCCCXLVIII, p. 370; H. Gourdon de Genouillac, *Les Mystères du blason de la noblesse et de la féodalité. Curiosités – bizarreries et singularités*, Paris, E. Dentu, 1868, p. 16.

⁴⁴⁹ **Bandă** = piesă onorabilă a scutului realizată prin trasarea a două diagonale din colțul drept superior spre colțul stâng inferior, formând o fâșie ce este reprezentată în alt smalt decât câmpul. Conform cerinței artei heraldice banda trebuie să ocupe circa 1/3 din lățimea scutului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 52.

⁴⁵⁰ **Roșu** = culoare utilizată în alcătuirea stemelor, reprezentată convențional prin linii verticale plasate la distanță egală. Semnifică curaj, îndrăzneală, dragoste, vigilență, sacrificiu, capacitatea de a servi patria; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 201.

⁴⁵¹ **Snop** = simbol al secerișului, al abundenței, al prosperității; mai simbolizează puterea care rezultă prin unire, concordia socială; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *Dicționar de simboluri. Mituri, vise, obiceuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, III, p. 236.

⁴⁵² **Albastru** = culoare utilizată în alcătuirea stemelor, reprezentată convențional prin linii orizontale plasate la distanță egală. Semnifică loialitate, fidelitate, frumusețe; A. de la Porte, *Trésor héraldique d'après d'Hozier, Ménétrier, Boisseau, etc.*, Paris, Leipzig, H. Casterman, Tournai, 1861, p. 11.

⁴⁵³ **Țap** = semnifică țară muntoasă și cu roci.

⁴⁵⁴ **Argint** = metal utilizat în alcătuirea stemelor, reprezentat convențional prin câmp alb, respectiv suprafață liberă. Simbolizează puritate, nevinovăție, dănuire în timp; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 31.

II. Stema Gyulai: scut francez modern, scartelat⁴⁵⁵, cu insițiune⁴⁵⁶ și scut peste tot⁴⁵⁷, având în cartierul 1, pe roșu, un leu⁴⁵⁸ conturnat⁴⁵⁹, încoronat cu o coroană deschisă⁴⁶⁰, cu trei fleuroane⁴⁶¹, limbat⁴⁶², cu labelle îndreptate în față, ținând în stânga o spadă⁴⁶³ de argint, cu lama puțin curbată, iar în dreapta o cunună de lauri⁴⁶⁴, în cartierul 2, pe albastru, o jumătate de roată⁴⁶⁵ cu 7 spițe vizibile, deasupra unei terase⁴⁶⁶ verzi⁴⁶⁷, din care iese un leu încoronat cu o coroană deschisă cu trei fleuroane, cu coada bifurcată, cu labelle în față, ținând în cea dreaptă o cruce dublă⁴⁶⁸, în 3, pe albastru, pe un deal verde este o coroană deschisă, pe care stă un bărbat, redat în întregime și din față, purtând armură și coif⁴⁶⁹ cu

⁴⁵⁵ **Scartelat** = suprafață împărțită în patru cartiere printr-o linie verticală și una orizontală; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 205.

⁴⁵⁶ **Insitiune** = partițiune realizată în câmpul scutului, centrul vârfului inferior al scutului triunghiular; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 138.

⁴⁵⁷ **Scut peste tot** = scut de dimensiuni mai mici, plasat în centrul altui scut; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 211.

⁴⁵⁸ **Leul** = unul dintre cele mai nobile animale, fiind reprezentat din profil și stând pe labelle de dinapoi. Gura larg deschisă îi arată dinții ascuțiți și o limbă recurbată. Coada sa se înalță dreaptă terminându-se printr-un smoc de păr întors spre spate. Este simbolul forței, al curajului și al generozității; Cte Alph. O'Kelly de Galway, *Dictionnaire archéologique et explicatif de la science du blason*, tome I, Bergerac, Imprimerie générale du Sud-Ouest, 1901, p. 316-317; H. Gourdon de Genouillac, *op. cit.*, p. 22.

⁴⁵⁹ **Conturnat** = se spune: 1) despre animale sau despre capete de animale care privesc spre stânga scutului; 2) de chevron atunci când vârful este întors spre partea stângă a scutului; W. Maigne, *Abrégé méthodique de la science des armoiries suivi d'un glossaire des attributs héraldiques, d'un traité élémentaire des ordres de chevalerie et de notions sur les classes nobles, les anoblissements, l'origine des noms de famille, les preuves de noblesse, les titres, les usurpations et la législation nobiliaires*, Paris, Garnier frères, Libraires-Éditeurs, 1860, p. 55.

⁴⁶⁰ **Coroană deschisă** = coroana formată dintr-un arc frontal și mai multe fleuroane; deseori între fleuroane se interpun arcuiri perlate, iar cercul frontal este împodobit cu pietre prețioase; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 90.

⁴⁶¹ **Fleuron** = element component al coroanei deschise care este fixat pe un cerc frontal, de obicei împodobit cu pietre prețioase; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 120.

⁴⁶² Cu limba scoasă afară din gură.

⁴⁶³ **Spadă** = simbolul stării militare, al vitejiei, al puterii. Poate fi aplicată nedreptății și poate stabili pacea și dreptatea. De asemenea, spada este și simbol al războiului sfânt. În tradițiile creștine, spada este o armă nobilă, a cavalerilor și eroilor creștini; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, III, p. 246-247.

⁴⁶⁴ **Laur** = simbolizează gloria, victoria și triumful. Este și emblema nemuririi, deoarece el își conservă verdețea, în ciuda rigorilor iernii. O coroană de laur marchează victoria; Cte Alph. O'Kelly de Galway, *op. cit.*, p. 311.

⁴⁶⁵ **Roată** = simbolizează ciclurile, reînceputurile, reînnoirile; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, II, p. 162-167.

⁴⁶⁶ **Terasă** = mobilă a scutului făcând parte din categoria figurilor naturale, reprezentând solul cu neregularitățile lui; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 229.

⁴⁶⁷ **Verde** = culoare utilizată la alcătuirea stemelor; se prezintă convențional prin linii diagonale de la dreapta la stânga. Semnifică tinerețe, frumusețe, libertate, sănătate; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 236.

⁴⁶⁸ **Cruce dublă** = cruce având două traverse de aceeași lungime, mai scurte decât parul și, de regulă, organizate simetric pe acesta; Silviu Andrieș-Tabac, *Tipologia crucii heraldice*, în „Analecta Catholica”, IV, 2008, Chișinău, 2010, p. 108.

⁴⁶⁹ **Coif** = simbol al invizibilității, al invulnerabilității, al puterii; simbol al protecției; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, I, p. 258-259.

panaș, ținând cu ambele mâini, în lateral, două semi-zboruri⁴⁷⁰ ale căror părți inferioare ating coroana, pe fleuroanele de pe flancuri, în 4, pe roșu, stând deasupra unei ape, o sireună⁴⁷¹, încoronată cu o coroană deschisă, ținând în mâna dreaptă o oglindă spre care privește, iar cu stânga ține coada dispusă în pal⁴⁷²; în insițiune, pe aur, un inel⁴⁷³ cu piatră deasupra. În scut peste tot⁴⁷⁴, pe aur, trei litere majuscule, negre⁴⁷⁵: **CVI**. Scutul este timbrat⁴⁷⁶ de o coroană deschisă formată dintr-un cerc frontal, împodobit cu pietre prețioase, din a cărui parte superioară ies 9 fleuroane ascuțite, terminate în perle⁴⁷⁷, pe care stau trei coifuri⁴⁷⁸, dotate cu câte 4 grile și cu lanțuri, de la care pornesc în jos lambrechini⁴⁷⁹: aurii și albaștri (cel din mijloc și cel din stânga), aurii și roșii (cel din dreapta). Peste coifuri sunt așezate coroane deschise, cu trei fleuroane. Cimier⁴⁸⁰: un bărbat, redat în întregime și din față, purtând armură și coif cu panaș, ținând cu ambele mâini, în lateral, două semi-zboruri ale căror părți inferioare ating coroana, pe fleuroanele de pe flancuri (mijloc), un leu de aur, încoronat cu coroană deschisă, redat pe jumătate, ținând în laba dreaptă anterioară sabia, în stânga cununa (stânga), un leu de aur, încoronat cu coroană deschisă, redat pe jumătate, ținând, cu labelle anterioare, o cruce dublă. Suport⁴⁸¹: doi ogari⁴⁸² privind⁴⁸³, cu zgărzi la gât.

⁴⁷⁰ **Zbor** = figură heraldică naturală reprezentată ca două aripi de pasăre (când acestea sunt de îngeri sau grifoni, pot fi denumite și cu termenul de *aripi*). Când se utilizează o singură aripă, se blazonează cu termenul de semi-zbor; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 238.

⁴⁷¹ **Sireună** = semnifică frumusețe măgulitoare.

⁴⁷² **Palul** = piesă onorabilă și este obținut prin trasarea a două linii verticale în centrul scutului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 186.

⁴⁷³ **Inel** = purtător al unei peceți care la rândul ei este un simbol de putere, de dominație spirituală sau materială. La creștini, inelul simbolizează legătura credincioasă, liber acceptată. Cavalerii aveau dreptul să poarte un inel de aur. A-ți pune un inel pe deget sau a-l trece pe degetul altcuiva însemna a-ți păstra pentru tine sau a accepta darul făcut de altul, ca o comoară exclusivă sau reciprocă. Este simbol al unei puteri sau al unei legături pe care nimic nu o poate sfârâma, chiar dacă inelul este pierdut sau uitat pe marginea unui drum; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, II, p. 145-149.

⁴⁷⁴ **Scut peste tot** = scut de dimensiuni mai mici, plasat în centrul altui scut; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 211.

⁴⁷⁵ **Negru** = culoare utilizată în alcătuirea stemelor, reprezentată convențional prin linii verticale suprapuse pe linii orizontale. Semnifică știință, modestie, durere, prudență; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 173.

⁴⁷⁶ **Timbrat** = termen care indică poziția unei mobile față de scut. Este propriu coifului cu cimier și lambrechini; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 230.

⁴⁷⁷ **Perla** = în Europa era folosită în medicină la tratarea melancoliei, a epilepsiei, a demenței. La greci, perla era simbolul iubirii și al căsătoriei. Ea simbolizează sublimarea instinctelor, capătul luminos al evoluției. Perla este rară, pură, prețioasă. Datorită formei sale sferice, perla este asociată cu perfecțiunea; mai simbolizează cunoașterea; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, III, p. 66-69; Hans Biedermann, *Dicționar de simboluri*, vol. II, Editura Saeculum I.O., București, 2002, p. 327-328.

⁴⁷⁸ **Coif** = simbol al invizibilității, al invulnerabilității, al puterii; simbol al protecției; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, I, p. 258-259.

⁴⁷⁹ **Lambrechini** = ornament exterior al scutului înfățișat ca niște fâșii din stofă sau vrejuri vegetale care cad din vârful scutului pe laturile acestuia. Amintesc acoperământul coifului sfâșiat în lupte. În mod obișnuit, lambrechinii sunt redați, din punct de vedere cromatic, prin atribuirea smaltului principal al scutului părților exterioare, iar a metalului sau a culorii celei mai însemnate mobile din scut, celor interioare; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 152.

⁴⁸⁰ **Cimier** = termen care indică elementul cel mai de sus dintr-o stemă (partea cea mai ridicată a unei steme). De obicei se realizează prin plasarea deasupra coifului cu coroană a unui element din scut sau din afara stemei; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 92.

⁴⁸¹ **Suport** = element exterior al scutului, reprezentat de un animal având rolul de a sprijini scutul; Maria Dogaru, *Din heraldica României. Album*, JIF, 1994, p. 31.

⁴⁸² **Câine** = figurează viitorul; simbol al vieții casnice fericite; în heraldică, cel mai frecvent întâlnit dintre câini este ogarul; Jean-Paul Clébert, *Bestiar fabulos. Dicționar de simboluri animaliere*, Edit. Artemis-Cavallioti, București, 1995, p. 75-77.

⁴⁸³ **Privind** = se spune despre un animal care întoarce capul pentru a privi.

III. Stema Losonczy: scut francez medieval, triunghiular, cu flancurile rotunjite, încărcat cu un grifon⁴⁸⁴.

IV. Stema Petneházi: scut spaniol, încărcat cu un cal⁴⁸⁵ cabrat⁴⁸⁶, având la spate o coadă lungă al cărui vârf se bifurcă. Tenant⁴⁸⁷: un înger⁴⁸⁸ care ține scutul, în fața sa, cu ambele mâini, de flancuri⁴⁸⁹, aproape de marginea superioară.

Notă: În elaborarea acestui capitol, am fost ajutat cu bunăvoință, și remarcabilă competență de specialitate de dr. Laurențiu-Ștefan Szemkovics de la Arhivele Naționale Istorice Centrale București, căruia îi mulțumesc și pe această cale.

⁴⁸⁴ **Grifon** = animal fantastic, alcătuit din imaginație, prin combinarea unei acvile cu un leu. De obicei acesta este înfățișat având capul, pieptul, aripile și picioarele de acvilă, iar restul trupului de leu. Simbolizează știința lucrurilor ascunse; este păzitorul clasic al urnei funerare, ca și al tezaurului ermetic; semnifică forță, putere, dificultate de învins; Jean-Paul Clébert, *op. cit.*, p. 140-142; Michel Pastoureau, *Traité d'héraldique*, préface de Jean Hubert, cinquième édition, Grands Manuels Picard, Paris, 2008, p. 154-156.

⁴⁸⁵ **Calul** = anunță moartea; este clarvăzător; este cel care-l conduce pe călăreț; prevede capcanele, se oprește în fața obstacolului nevăzut de om; *calul fără șa* reprezintă moartea; îi reprezintă pe invadatorii străini care vor subjugă populația autohtonă; *calul alb* este imaginea impulsurilor instinctive și incontroabile ce izvorăsc din inconștient, iar pentru bolnavi este un semn prevestitor de moarte. *Calul negru* – simbolul dorinței eliberate; *calul roșu* – vestitor al războiului și al vărsării de sânge. Simbolizează forța, iuțeala, măreția; mai denotă și docilitate; L. Bouton, *Traité de la science du blason et des armoiries destine aux artistes et aux gens du monde d'après les meilleurs ouvrages de Ménétrier, d'Hozier, etc., etc.*, Paris, Louis Bouton, Libraire-Éditeur, 1884, p. 35; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, I, p. 224-236; Jean-Paul Clébert, *op. cit.*, p. 49-55.

⁴⁸⁶ **Cabrat** = termen care indică reprezentarea unui cal ridicat pe picioarele din spate; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 58.

⁴⁸⁷ **Tenant** = element exterior al scutului, reprezentat de un personaj uman care sprijină scutul; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 229.

⁴⁸⁸ **Îngeri** = simboluri ale relațiilor lui Dumnezeu cu creațiile sale. Îngerul, în calitate de mesager, este întotdeauna purtătorul unei vești bune pentru suflet; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, II, p. 169-172.

⁴⁸⁹ **Flanc** = suprafața de lungime a laturilor scutului, respectiv flancul drept plasat lângă latura stângă a scutului din punct de vedere al privitorului și invers; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 120.

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

- ✚ Abrudeanu, Ion Rusu, *Aurul românesc. Istoria lui din vechime până azi*, București, 1933.
- ✚ *Almanahul cu adrese din orașul și județul Arad -Varos és videke cimtara*, Arad, 1936.
- ✚ Aloysium Reesch de Lewald, *Universalis Schematismus Ecclesiasticus*, Budae, 1843-1844.
- ✚ *A Magyar Korona országainak Helysegnevtara*, Budapesta, 1895.
- ✚ Anonymus, *Faptele ungarilor*, București, 1996.
- ✚ *Anuarul României pentru comerț, industrie, meserii și agricultură*, București, 1927.
- ✚ *Anuarul medicilor cu un index al medicilor primari*, București, 1948.
- ✚ *Aradul, permanență în istoria patriei*, Arad, 1978.
- ✚ *Arhiva Veteranilor de Război, filiala Chisindia*.
- ✚ *Arhiva Cărții Funciare Gurahonț*.
- ✚ *Arhiva Primăriei Chisindia*.
- ✚ *Arhiva Bisericii Ortodoxe Chisindia*.
- ✚ *Arhiva Școlii Gimnaziale Chisindia*.
- ✚ *Bande, bandiți și eroi. Grupurile de rezistență și Securitatea (1948-1968). Documente*, București, 2003.
- ✚ Berinde Aurel, Lugojan Simion, *Contribuții la cunoașterea limbii dacilor*, Timișoara, 1984.
- ✚ Blaga Lucian, *Poezii*, vol.1, București, 1980.
- ✚ Brâncuș Grigore, *Vocabularul autohton al limbii române*, București, 1983.
- ✚ Bunyitay Vincze, *A Várad püspökök a püspoökség alapításától 1566*, vol.2, Oradea, 1883.
- ✚ Caciora, Andrei; Roșuț, Nicolae, *Aradul în lupta pentru eliberare socială și națională. Documente*, vol.1, Arad, 1978.
- ✚ Caciora, Andrei; Roșuț, Nicolae; Timbuș, Mircea, *Aradul în lupta pentru eliberare socială și națională. Documente*, vol.2, Arad, 1980.
- ✚ Ciuhandu, Gheorghe, *Românii din câmpia Aradului de acum două veacuri*, Arad, 1940.
- ✚ Complexul Muzeal Arad, *Conscripția Dicală din anul 1766*, manuscris nenumerotat.
- ✚ Conor Remer, Marta, *Germans & Hungarians, 1828, Hungarian land census Arad couty*, Las Vegas, 1998.
- ✚ Cornea, Corneliu, *Jurnalul detenției politice în județul Arad*, Arad, 2000.
- ✚ Csánki Dezső, *Magyarország történelmi földrajza a hunyadiak korában*, vol.1, Budapest, 1890.
- ✚ D.J.A.N.A., *fond A.E.O.R.A., Acte școlare, grupa IV, dosar 84/1855, f.69, f.70, f.71*.
- ✚ Idem, *fond P.J.A., seria C.U., Urbarium 1771; Conscripția satului Chisindia din anul 1771, Pruniști, dosar 27 (1771-1834), f.22-24*.
- ✚ Idem, *fond P.J.A., seria C.U., Urbarium 1791, Conscripția satului Chisindia din anul 1791*.
- ✚ Idem, *Registrul matricol. Însemnarea celor ce răposază*, Chisindia, 1819-1835.
- ✚ Idem, *Recensământul animalelor de tracțiune, anii 1924-1968*, fond 901, dosar nenumerotat; Arhiva Primăriei Chisindia.
- ✚ Diaconovich C., *Enciclopedia română*, vol.1, Sibiu, 1898.
- ✚ *Dicționarul explicativ al limbii române*, București, 2009.
- ✚ Direcția Centrală de Statistică, *Recensământul populației din 21 februarie 1956; Structura demografică a populației*.
- ✚ Idem, *Recensământul populației și al locuințelor din 5 ianuarie 1977*, vol.3, *Clădiri. Locuințe. Gospodării*, 1981.
- ✚ Direcția Județeană de Statistică Arad, *Recensământul populației și al locuințelor din 15 martie 1966. Populație. Regiunea Crișana*, vol. 1, 1967.
- ✚ *Documenta Romaniae Historica C. Transilvania*, vol.12 (1361-1365), București, 1985.
- ✚ *Documente privind istoria României, seria C. Transilvania, veacul XI, XII și XIII*, vol. 1-2, București, 1951, 1952 și *veacul XIV*, vol. 1, vol. 3, vol. 4, București, 1953, 1954, 1955.
- ✚ Dragoș, Aurel, *Istoricul „Canalul morilor palatinul Jozsef al Crișului Alb din comitatul Arad”* Arad, 2011.
- ✚ Idem, *Oameni, destine, eroi*, Arad, 2015.

- ✚ Dudaș Florian, *Vechile manuscrise românești din Țara Bihorului*, vol.1, *Începuturile și biruința scrisului românesc*, Oradea, 2007.
- ✚ Idem, *Zărandul, chipuri și fapte din trecut*, București, 1981.
- ✚ Eppel Marius, *Un mitropolit și epoca sa. Vasile Mangra (1850- 1918)*, Cluj-Napoca, 2006.
- ✚ Fábrián Gábor, *Arad varmegye leirása históriai, geographiai és statistikaitekingetben*, vol.1, Buda, 1835.
- ✚ Faur Viorel, *Cultura românilor din Bihor (1849-1918)*, Oradea, 1992.
- ✚ Faur, Vasile, *Țara Zărandului. Conscripții. Cronică. Documente. Imagini*, Arad, 2014.
- ✚ Féher Dezső, *Bihor-Biharmegye, Oradea-Nagyvárad kulturtörténete és öregdiákjainak. Emlékkönyve*, Oradea, 1935-1937.
- ✚ Fejer Georgius, *Codex Diplomaticus Hungariae Ecclesiasticus ac Civilis*, vol.1-10, Buda, 1829-1834.
- ✚ Fényes Elek, *Magyarország leirása*, vol.2, Pesten, 1847.
- ✚ Fodor Andrei, *O statistică administrativ-sanitară din 1857-1858 a Crișanei și Maramureșului*, Cluj, 1936.
- ✚ Gaal Jenő, *Arad varmegye és Arad szabad kiralyi város. Leirasa*, Arad, 1898.
- ✚ Găvănescu, Eduard, *Mărturii românești din Eparhia Aradului în veacul al XVIII-lea*, Arad, 1940.
- ✚ Idem, *Un interesant recensământ al domeniului regal și cameral al Aradului [în] Hotarul*, Arad, nr.7/1933.
- ✚ Ghiță, Eugen, *Evoluția demografică a comitatului Arad în sec. al XVIII-lea și la începutul secolului al XIX-lea*, Cluj-Napoca, 2011.
- ✚ Gorun, Gheorghe, *Răscoala lui Horea în comitatul Bihor*, vol.1, Cluj-Napoca, 2000.
- ✚ Graur Alexandru, *Nume de locuri*, București, 1972.
- ✚ Greffner Otto, *Mișcări țărănești în fostul județ Arad în anul 1920*, [în] *Ziridava*, vol.1, Arad, 1967.
- ✚ Greffner, Otto, *Cetatea Șiriei*, Arad, 1977.
- ✚ Haan Lajos, *Békés vármegye Hajdana*, vol.2, Pest, 1870.
- ✚ *Hotarul*, Arad, nr.7/1933 și an III, nr. 1/1936.
- ✚ Hunfalvy Pál, *Magyarország ethnographiaja*, Budapest, 1876.
- ✚ Hurmuzaki, Eudoxiu de, *Documente privitoare la istoria Românilor*, vol.1-2, vol.15, București, 1890-1894, 1913.
- ✚ Kempelen Béla, *Magyar nemes családok*, vol.1, Budapesta, 1911.
- ✚ Kovach Geza, *Conscripția satelor arădene în 1828 [în] Ziridava*, vol.15-16, Arad, 1989.
- ✚ Idem, *Țărănimea arădeană în perioada reglementării urbariale din 1771-1786*, [în] *Ziridava*, vol.8, Arad, 1977.
- ✚ Idem, *Eltűnt telepölesek Arad megyeben*, Arad, 2005.
- ✚ Idem, *Materiale statistice arădene din secolul al XVIII-lea și prima jumătate a secolului al XIX-lea*, [în] *Catedra*, Arad, 1980.
- ✚ Kozma Pál, *Zaránd vármegye földrajzi, statisztikai és történeti leirása*, Kolozsvart, 1848.
- ✚ Lipszky Johannes de Szedlicsna, *Repertorium loccorum objectorumque în XII. tabulis mappae regnorum Hungariae, Slavoniae, Croatiae et Confinitorum militarium magni item Principatus Transylvaniae*, Bude, 1808.
- ✚ Ludovico Nagy, *Notitiae politico-geographico-statisticae inlyti regni Hungariae, Partiumque eidem adnexarum*, vol.1, Buda, 1828.
- ✚ Lukinich Imre, *Erdély területi változásai*, Budapest, 1918.
- ✚ Lupșa, Ștefan, Lițiu, Gheorghe, *Istoria Eparhiei Aradului*, L.II, fascicola 1, vol.2, Arad, 1968.
- ✚ Mager, Traian, *Ținutul Hălmeagului*, part. I-III, Arad, 1937-1938.
- ✚ Magyar Országos Levéltár, Budapest, *Conscriptio 1715, Conscriptio 1720*.
- ✚ *Magyar Statisztikai Közlemények*, vol.41, Budapesta, 1913.
- ✚ Manuilă, Sabin, *Recensământul general al populației României din 29 decembrie 1930*, vol. 2, *Neam, limbă maternă, religie*, București, 1938.
- ✚ Márki Sándor, *Aradvármegye és Arad szabad király város története*, vol.1-2, Arad, 1892, 1895.
- ✚ Martinovici, C., Istrati, N., *Dicționarul Transilvaniei, Banatului și celorlalte ținuturi alipite*, Cluj, 1921.
- ✚ Mecheș, Ionel, *Târnova (monografie)*, f. 1., f. a.

- ✚ Medre, Damaschin, *Geografia comitatului Arad pentru clasa III a Școalelor Poporale*, Arad, 1900.
- ✚ Mihalca, Alexandru, *Aspecte din istoria agrară a județului Arad*, partea a 2-a, Arad, 2001.
- ✚ *Mitropolia Banatului*, Timișoara, nr. 4-6, 1981.
- ✚ Moldovan, Silvestru; Togan, Nicolae, *Dicționarul numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria*, Sibiu, 1909.
- ✚ *Molitifelnicul*, Târgoviște, 1713, aflat în colecția particulară a autorului Vasile Faur.
- ✚ Munteanu, Vitalie, *Un caz ieșit din comun. Rotarul orb*, Sebiș, 1995.
- ✚ Nagy Imre, *Codex Diplomaticus Hungaricus Andegavensis. Anjoukori Okmánytár*, vol.5 (1347-1352), Budapest, 1887.
- ✚ Nagy Iván, *Magyarország családai czimerekkel és nemzékrendi táblákkal*, vol.1, Pest, 1857.
- ✚ Neigebaur, J.F., *Dacien*, Brașov, 1851.
- ✚ Nichin, Ioan, *Monografia administrativă a județului Arad. Realizările administrației românești de la Unire până în anul 1938*, Arad, mss.
- ✚ Oprea, Lazăr, *Cronica Bisericii parohiale din comuna Chisindia*, 1907, mss. nenumerotat.
- ✚ *Organizarea românească a județului Zărand în 1861*, [în] *Hotarul*, Arad, nr. 1/1936.
- ✚ Pădureanu, Corneliu, *Populația comitatului Arad în secolul al XIX-lea*, Arad, 2003.
- ✚ Pădureanu Eugen, Albu Lavinia, *Toponime și realități istorico-arheologice în jud. Arad*, [în] *Ziridava*, vol. 24, Arad, 2005.
- ✚ Parecz Istvan, *Arad-megye és Arad-varos, Ismertetese*, Arad, 1871.
- ✚ Pârvan, Vasile, *Dacia. Civilizațiile antice din țările carpato-danubiene*, București, 1972.
- ✚ Pascu, Ștefan, *Voievodatul Transilvaniei*, vol.2, Cluj-Napoca, 1979.
- ✚ Pătruț, Ioan, *Onomastica românească*, București, 1980.
- ✚ Popeangă, Vasile, *Școala românească din părțile Aradului la mijlocul secolului al XIX-lea (1821-1867)*, Arad, 1979.
- ✚ Idem, *Un secol de activitate școlară românească în părțile Aradului (1721-1821)*, Arad, 1974.
- ✚ Popp, Nicolae M., *Crișana și Maramureșul în conscripția iosefină*, București, 1947.
- ✚ *Proces verbal din 14 oct. 1939 și Proces verbal din 17 oct. 1939*, colecția Vasile Faur.
- ✚ Prodan, David, *Domeniul cetății Șiria la 1525*, [în] *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj*, tom. III, Cluj-Napoca, 1960.
- ✚ *Protocolul despre ședințele Sinodului Eparhial din Diecesa Românească Greco-Orientală a Aradului*, Arad, 1904.
- ✚ Rácz Károly, *A Zarándi egyházmegye története*, Arad, 1880.
- ✚ *Realități istorice din vestul și nord-vestul Transilvaniei. Studii și documente*, Arad, 2006.
- ✚ *Recensământul populației și locuințelor din 7 ianuarie 1992*, vol.1, *Populație. Structură demografică*, 1994.
- ✚ *Rezistența anticomunistă armată în pădurile Chisindiei*, mss. nenumerotat aflat în posesia autorului.
- ✚ Roska Marton, *Erdely Regeszeti repertoriuma (Repertoriul arheologic al Ardealului)*, vol.1, 1944.
- ✚ Rotariu, Traian; Semeniuc, Maria; Mezei Elemer, *Recensământul din 1869*, Cluj-Napoca, 2008.
- ✚ Idem, *Recensământul din 1900. Transilvania*, Cluj-Napoca, 1999.
- ✚ Idem, *Recensământul din 1910. Transilvania*, București, 1999.
- ✚ Idem, *Recensământul din 1941. Transilvania*, Cluj-Napoca, 2002.
- ✚ Idem, *Recensământul din 1890 și recensământul țiganilor din 1893. Transilvania*, Cluj-Napoca, 2009.
- ✚ Rotariu, Traian; Semeniuc, Maria; Mureșan, Cornelia, *Recensământul din 1880. Transilvania*, Cluj-Napoca, 1997.
- ✚ Roz, Alexandru; Kovach Geza, *Dicționarul istoric al localităților din județul Arad*, Arad, 1997.
- ✚ Rusu, Adrian Andrei; Hurezan, George Pascu, *Biserici medievale din județul Arad*, Arad, 2000.
- ✚ *Schematismus cleri diocesis csanádiensis pro anno domini MCMVII (1907)*, Timișoara, 1907.
- ✚ Șirianu, Ioan Rusu, *Românii din statul ungar*, Arad, 1904.
- ✚ Someșan, Ovidiu, *De la Bucin la Buteni*, Arad, 2005.
- ✚ Somogyi Gyula, *Arad szab. kir. város és Arad vármegye községeknek leirása*, Arad, 1913.
- ✚ Stan, Ștefan, *Cronica Bisericii parohiale din comuna Văsoaia*, mss., 1907.
- ✚ *Studii privind istoria Aradului*, București, 1980.

- ✚ Suci, Coriolan, *Dicționarul istoric al localităților din Transilvania*, vol.1-2, București, 1967-1968.
- ✚ Suci, I. D.; Constantinescu, Radu, *Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului*, vol.1-2, Timișoara, 1980.
- ✚ Szalay Laszlo, *Erdely és a Porta*, Pest, 1862.
- ✚ Terebențiu, Traian, *Gheorghe Popa de Teiuș*, Arad, 1927.
- ✚ Totoiu, I. *Contribuții la problema stăpânirii turcești în Banat și Crișana*, [în] *Revista de istorie* nr.1/1960.
- ✚ Tripon, Aurel, *Monografia almanah a Crișanei*, Oradea, 1936.
- ✚ Truță, Horia; Demșea, Dan, *Monumente de for public, însemne memoriale, construcții decorative și parcuri din jud. Arad*, Arad, 2004.
- ✚ Unc, Gheorghe; Deac, Augustin, *1918. Gărzile naționale românești din Transilvania*, București, 1979.
- ✚ Valyi Andras, *Magyar Orszagnak Leirasa*, vol.2, Budan, 1799.
- ✚ Varga E. Arpád, *Arad megye településeinek etnikai megoszlása százalék szerint (1869-2002)*, format electronic.
- ✚ Vesa, Pavel, *Bisericile de mir arădene între tradiție și modernitate*, Arad, 2000.
- ✚ Idem, *Eparhia Aradului în timpul episcopului Sinesie Jivanovici (1751-1768)*, Arad, 2013.
- ✚ Idem, *Episcopia Aradului. Istorie. Cultură. Mentalități (1706-1918)*, Cluj-Napoca, 2006.
- ✚ Idem, *Comuna Dieci. Monografie istorică*, Arad, 2009.
- ✚ Wenzel Gusztav, *Codex Diplomaticus Arpadianus Continuatus. Arpadkori uj okmánytár*, vol.1-12, Budapest, 1860-1874.
- ✚ Idem, *Magyarország Banyaszatanak. Kritikai története*, Budapest, 1880.
- ✚ *Vulturul*, Oradea, nr.14/15 iunie 1937.
- ✚ *Ziridava*, vol.11, vol.19-20, vol.21, Arad, 1979, 1996, 1998.
- ✚ Informatori:

Mercea Vasile zis Mușânaică, născut la 7 februarie 1932, în Chisindia; Olari Iovan zis Americanu, născut la 10 mai 1933, în Ciolt (Chisindia); Lupșa Teodor zis Boncireju, născut la 5 mai 1949, în Chisindia; Faur Teodor zis Surdu (aprilie 1923-26 decembrie 2009); Faur Sida a lu' Surdu, născută la 18 mai 1928, la Chisindia, decedată în 2017; Mercea Floriță a lu' Hoi, născută la 14 octombrie 1935, la Chisindia; Mercea Avram zis Hoi, născut la 4 martie 1934, la Chisindia; Tulea Teodor zis Șontric (Tulea), născut la 25 ianuarie 1928, la Chisindia; Stan Ioan zis Iuănu lu' Ina, născut la 28 august 1948, la Chisindia.

Notă. Bibliografia prezentată cuprinde sursele informative pentru toate cele trei volume ale monografiei comunei Chisindia.

Biserica baptistă

Biserica pentecostală

